

GRAMMATICA

ARAMAICA SEU SYRIACA

PHILOLOGICE EXPOSITA JUXTA UTRUMQUE SYSTEMA,

ORIENTALE SCILICET ET OCCIDENTALE,

COLLATIS ARABICA, HEBRAICA CETERISQUE LINGUIS SEMITICIS,

ATQUE PRÆMISIS COPIOSSIMIS PROLEGOMENIS DE VARIIS

QUÆSTIONIBUS LINGUAM SYRIACAM RESPICIENTIBUS

QUAM AUCTOR

C. J. DAVID

ARCHIEPISCOPUS SYRUS DAMASHI

EX PRIMA SÆA EDITIONE ARABICA, COLLABORANTE IN PARTE

ALOYSIO RAHMANI

ARCHIEPISCOPO SYRO ALEPENSIS

LATINAM FECIT, MAGNOPERE LOCUPLETAVIT

AC APPENDICE DE PROSODIA SYRIACA AUXIT.

MAUSILI

TYPIS FRATRUM PRÆDICATORUM

M DCCC XCVI

TOUS DROITS RÉSERVÉS

DOCTISSIMO NECNON DESIDERATISSIMO

DOMINO

CLEMENTI JOSEPHO DAVID

ARCHIEPISCOPO SYRO DAMASIENSI

E VIVIS ANNO M DCCC XC SUBLATO

PRÆSENS OPUS

AB IPSO A PLURIBUS JAM ANNIS

EX ARABICA IN LATINAM LINGUAM TRANSLATUM

ET HACTENUS

VARIAS OB CAUSAS

TYPIS NON MANDATUM

IN GRATITUDINIS AC VENERATIONIS

TESTIMONIUM

LIBENTER DEDICAMUS

A
v
ja
ce
q
le
ti
n
r
s
i
q
p
n
O

ru
ca
de
se
s
p
ce
g
to
cl

MONITUM

Hoc qualecumque opusculum a me primo lingua Arabica compositum, Syriacæ amatoribus in Europa offerre volens latine malui scribere (quamquam hanc linguam jam inde a triginta annis cessante omnino usu dediscere ceperim), morem scilicet laudabilem sequens qui ante quinquaginta circiter annos in Europa vigeat ut libri qui lectoribus omnium nationum destinati essent, lingua Latina conscriberentur. Nemo enim non videt hunc morem majorem offerre utilitatem quam usum hodiernum doctorum Europæ ut unusquisque nativa lingua elucubrations suas que ad scientias referuntur, componat. Ceterum indulgentia me benigne habeant, queso, studiosi Europæi qui me legere dignabuntur, quod librum multas novitates portantem, nobilissima, mihi tamen extranea, lingua Latina ineleganter et forte incorrecte scriptum, illustrissimo Orientalistarum cœtû offerre ausus sim.

Cum autem multi sint soni lingue Syriacæ ceterarumque linguarum Semiticarum quibus sermo Latinus caret, cumque linguam Latinam (incredibile dictu et valde dolendum!) non uno hodie modo legant populi Europæi, sed tot sint rationes litteras Romanas pronunciandi quot sunt populi, imo tot fere sint systemata sonos extraneos per elementa Latina figurandi quot sunt scriptores (qui ceteroquin, et hoc etiam inter populorum Europæorum singularitates recensendum est, negligunt ut plurimum lectorem instruere de ratione legendi systematis a se adoptati), cumque denique id quod litteratorum ac eruditorum duces

sæpe animo conceperunt, adhuc ad effectum nescierunt perducere, ut scilicet unicum systema instituat^r universale et definitum ab omnibusque auctoribus qui scriptura Romana utuntur, observandum, quod omnes soni linguarum mundi per certas, expeditas ac uniformes figuras exprimantur, mihi visum est necessarium declarare qualem rationem in hoc opere secutus sim in transcribendis per litteras Latinas sonis Syriacis seu in genere Semiticis, ut possit lector eos recte pronunciare, aut saltem tentare, aut ad minimum ab invicem approximative distinguere.

Valor Vocalium

Omnis vocalis quæ signo caret, semper brevis est si eam una tantum consonans sequitur, quemadmodum a et e proferuntur ab Italis in *chiamero*. Si duæ consonantes sequuntur vocalem in eadem voce, ea pronunciatur clausa ut efferuntur tres primæ vocales ab Italis in *mercanteggiare*.

A Hoc signum significat vocalem producendam esse; ex. gr. *âcôre*, pronuncia quasi *aacoore*.

Â Pronunciatur semper ut apud Italos et Gallos.

E Item. Nunquam est muta ut apud Gallos.

Ë inversum pronunciatur inter e et i Gallorum, fere ut Angli pronunciant e in *carpet*, *former*, estque semper clausum. — Simile habetur cum duo e muta ut dicunt in eadem voce se invicem sequuntur, ex. gr. *chevelure*.

I Sonat ut apud Italos et Gallos. Nunquam est consonans nisi in diphthongo.

J Nunquam est vocalis sed semper consonans ut videbitur infra.

O Sonat ut apud Italos et Gallos.

U Pronunciatur ut apud Italos et Germanos. Nun-

quam consodans est nisi in diphthongis AU et EU ut videbis infra . Nunquam sonat ut u Gallicum .

W Non est unquam vocalis sed semper consonans ut videbis infra .

AU Sonat ut in *aula* Italorum, *haus* Germanorum.

AI Sonat ut in *bailo* Italorum, *haizer* Germanorum.

EU Sonat ut in *euro* Italorum, *leute* Germanorum.

Valor Consonantium

1 NOTA . Litteræ , quæ hic non nominantur , sonant prorsus ut apud Italos , Gallôs , etc .

2 NOTA . Nulla littera mutat sonum aut silet propter adjacentem litteram . Igitur ex . gr. *agnus*, *atho*, *eljam*, *naso* leguntur *ag-nus*, *at-ho*, *et-jam*, *na-so* .

◌̣ = Spiritus tenuis respondens *hamzæ* Arabum sonumque dans gutturalem levissimum .

◌̣̣ = ع Arabum . Est fortissima gutturalis procedens ex eodem organo ex quo exit sonus *hamzæ* de qua mox .

C = ك Arabicum , sonat semper ut *k* .

C' = Sonat ut *ch* Anglicum in *champ*, ut *e* Italicum in *cera* .

D^h = د Ar. , *th* Angl. in *that*, DELTA Græcorum .

D^{hh} = ض Ar. Sonus proprius Arabibus . Est D^h exaggeratum seu emphaticum . Lingua Keltica videtur simillimum sonum habere, saltem in dialecto Hibernica, (Irlandica) .

G = ج Ægyptiorum . Sonat semper ut *g* durum in *guttur* .

G^h = غ , GAMMA Græcorum . Sonat ut *r* provinciale Gallorum quod dicitur *r grasseyé* .

Gⁱ = ج Syriæ, *g* Italorum in *giro*, *j* Anglorum .

H = h , *h* Anglorum et Germanorum.

H^h = ح Hic sonus ignotus est in Europa. Est *h* fortissime aspiratum.

J = ي consonans, *y* Angl. in *yard*, Gallorum in *yacht*, Germanorum in *ja*, Ital. in *jeri*.

K^h = خ Arabum, *ch* Germ. ex. gr. *kochen*, *lachen*, *j* Hispan., cū Græc., sed magis aspiratum.

Q = ق , difficillima Europæis consonans gutturalis, seu potius palato-gutturalis.

S = س , semper durum habet sonum, nunquam sonat ut *z* Gall. etiamsi inter duas vocales veniat, ut *rosa*, lege *roça*.

S^h = ش , *sh* Angl., *ch* Gall., *sch* Germ., *see* Ital. in *scella*.

S* = ص , sonus Europæis incognitus. Est S exaggeratum, seu emphaticum.

T^h = ث , *th* Angl. in *thick*, THETA Græc., *c* Hisp. in *cera*.

T^t = ط , est T exaggeratum seu emphaticum.

T^{hh} = ظ , sonus Arabibus proprius. Est T^h exaggeratum.

W = و consonans, sonat ut *w* in *wake* Angl., ut *u* in *uopo* Ital.

Z = ز , est semper dulce ut apud Gallos.

Z^h = sonat ut *j* Gallicum in *jour*, *gibier*.

n
C
p
fi
fe
qu
cu
qu
on
ni
Sy
di
Sj
la
de
—
scil
Ang
et ad

PROLEGOMENA

DE LINGUÆ SYRIACÆ NOMINE, NATURA, DOTIBUS, HISTORIA,
DIALECTIS, ALPHABETIS, LITTERATURA, CUM CETERIS
LINGUIS COMMERCIO, ALIISQUE.

CAPUT I

DE LINGUÆ SYRIACÆ DEFINITIONE.
NOMINE ET PRÆSTANTIA.

Syriaca lingua olim erat vernacula antiquissimæ nobilissimæ atque populosissimæ gentis quæ amplam Asiæ Occidentalis partem incolebat, Syriam, inquam, Mesopotamiam, Assyriam atque Babiloniam cum vastissimis finitimis regionibus; qui quidem amplissimus Asiæ tractus fere omnis ab Hebræis *Aram* nuncupabatur, propterea quod ab Aram filio Sem ejusque progenie occupatus ac cultus fuerit; istoque Aram nomine in veteri Testamento quod hebraice primo scriptum est, præfatæ regiones fere omnes nuncupantur. Ea de causa Syriaca (1) lingua non nisi *Aramaica* in veteri Testamento vocatur (2); ipsique Syri suam linguam sæpissime hoc nomine usque ad hunc diem distinguunt in suis scriptis.

Quoad alteram vero hujus linguæ denominationem, *Syriacæ* nempe, nonnulli inter Europæos opinati sunt illam a Græcis invecam Aramaisque appositam fuisse, indeque apud ipsam Syram gentem ceterosque populos

---

(1) Cum in hoc etiam populi Europæi inter se dissentiant, in scribenda scilicet littera majuscula nominum initio, nos in toto hoc opere adoptamus regulam Anglorum quam magis rationalem videmus; nominum igitur propriorum nec non et adjectivorum ab eis derivatorum initium semper littera majuscula scribimus.

(2) Vid. II Reg. 18, 26; Isai. 36, 11; Dan. 2, 4; Esd. 4, 7.

prevaluisse ad hanc diem(1). Quod merum est assertum, veritati dissentaneum, tum quia nullo argumento probari potest, tum quia in contrarium habemus quod varii populi qui adhuc lingua Syriaca, quamquam plus minus corrupta, communiter loquuntur, qui scilicet alii in regionibus Assyriæ atque Curdistani, alii in media Mesopotamia, alii denique in Syria prope Damasiuum, ex antiquissimis Syris adhuc supersunt, isti, inquam, populi linguam qua utuntur. quamquam variam, omnes *Syriacam* vocant, cum alii quidem, scilicet incolæ Assyriæ, linguam suam **ܐܘܪܘܟܐ** *sûrâth*, suamque gentilem **ܐܘܪܘܟܐ** *sûrâja* appellent; alii, nempe Mesopotamii, suam linguam **ܐܘܪܘܟܐ** *sûrjat* vocent; alii denique, videlicet Syriam incolentes, se loqui **ܐܘܪܘܟܐ** *sûrion* dicant; neque earum gentium ulla aliud nomen cognoscit. Jam vero cui credi potest tantam nationem integram, in tam remotas regiones dispersam, relicto sui generis suique sermonis genuino nomine, aliud illudque peregrinum advexisse, præsertim si ea nationalis esset quales sunt hodie gentes Syriæ de quibus sermo est, parum aut nihilum cultæ, rusticæ ac agriculturæ deditæ, nullumque commercium cum aliis populis habentes,

(1) Qui hujusmodi opinionem susceperunt sunt docti in Europa qui studiis Hebraicis vacant; quorum maximum argumentum est quod nusquam vocabulum *Syri* in veteri Testamento occurrat, quasi vetus Testamentum nomina omnium populorum et gentium deberet continere. Nonne Curdorum atque Turcarum nomina, ex. gr., in s. Scriptura desunt? Quis inde concluderet hæc nomina in propriis linguis non existere? Prædicti eruditi in eo etiam errant, quod dialectos Aramaicas in Syriaca lingua distinguant, quasi Aramaica lingua sit genus et Syriaca species, illam scilicet quam nomine *litteralis* distinximus; hæc autem Europeanorum doctorum distinctio nullo nititur fundamento, nam ut in textu expositam est, utraqueque gens ex his quæ dicti eruditi Aramaicas nuncupant, seipsam *Syram* vocat. Imo si aliquis debet fieri ordo inter hæc duo nomina, nomen *Syroorum* magis genericum est; nam omnes populi qui linguam Syriacam loquuntur, a finibus Persidis usque ad Iordanum, *Syros* se vocant; nomen autem *Arameorum*, strictè loquendo, non convenit Syris orientalibus, cum si non ab *Aram* descenderint sed ab *As^hshar* ejus fratre. (Vid. Gen. 10, 11 et 33.)

in multo minus cum Græcis a se terra marique longe distitis? Certum est igitur Græcos, cum nationi Aramaicæ nomen *Syrorum* dederunt, hoc nomen non suo Marte effinxisse, sed ab ore ipsorum Syrorum audivisse, habito cum iis frequentissimo vastissimoque commercio. Quandonam autem nomen Syrorum ab Aramæis assumptum sit, qua ratione, ubi primo; cur hoc nomen nunquam in veteri Testamento memoratum inveniatur; utrum ex duobus nominibus vetustius sit, an *Aramæum* vel *Syrum*; cur in vernaculis dialectis Syrorum populorum ad hunc diem superstitem nullum existat vestigium nominis *Aramæi*; cur etiam nominis *Aramæi* nulla apud exteros scriptores scilicet Græcos et Romanos, vel fere nulla inveniatur mentio, fatemur omnes istiusmodi quæstiones, considerato scientiæ actuali statu, insolubiles omnino esse, quidquid de illis aliqui in Europa eruditi tentaverint dicere.

De nomine autem *Aramæo* quo Syri noscuntur, non est dubitandum illud genuinum, ac nationale esse. Non licet enim cogitare istud nomen Syris ignotum fuisse ipsosque a Codice sacro Hebraico illud didicisse. Nam etiamsi detur, quod tamen incertum est, interpretem Syrum V. Testamenti ideo Syris Syriacoque sermone nomen *Aram* dedisse quod illud in textu Hebraico legerit, hoc tamen verum esse nequit quoad Novum Testamentum; interpres enim Syrus librorum N. Testamenti, ubicumque vidit nomen *Græci* sensu *ethnici* seu non *Judæi* usurpatum, illud per vocem ^{2 2 2} *أراميا* *aramâja* id est *Aramæus* reddidit. — (Conf. Rom. 1, 16; 10, 12; 1 Cor. 1, 22 et 24; Galat. 3, 28). Item in Luc. 4, 27; ubi textus Græcus vocat Naaman *Syrum* (græc. *συρος*) interpres Syrus eum ^{2 2 2} *أراميا* (*Aramæum*) nuncupavit. Ex quo evidenter liquet

nomen Aramæi notissimum atque vulgare fuisse ipsis Syris, seposito veteri Testamento ac Hebraica lingua, ita ut antiqui Christiani illud ad denotandum hominem ethnicum seu non Hebræum constituerint, ad imitationem Græcorum qui non Hebræos per *Græcos* designabant in Christiana Ecclesia, vel potius Græci Syros imitati sunt, quia primi Christiani Aramæi erant. Etiam apud Hebræos Rabbios nomen *Aramæi* est synonymum non Judæi seu *ethnici*. Neque desunt hujus nominis *Aram* vestigia in antiquis monumentis aliorum populorum præter Hebræos. Huc enim referendum est nomen *Arimorum* quod apud Homerum (*Il.* 11, 783) et Hesiodum (*Theog.* 304) legitur. — (Conf. Strab. Geogr. l. XI pag. 473 et l. XVI p. 464.)

Ceterum quanquam certum est nomen *Syrorum* non a Græcis inventum esse, sed primitivum huic nationi ac genuinum esse ut vidimus, attamen inficiandum non est nomen *Syriæ* Græcæ originis esse ut patet ex ejus grammaticali forma, ab ipsisque Græcis ad Syros transiisse, qui ex illo tempore huic regioni in suis scriptis nomen ^{ⲛⲟⲩⲟⲩ} ^{ⲛⲟⲩⲟⲩ} dant. Notandum tamen est hoc *Syriæ* nomen nunquam ab Arabibus genuinis adhibitum fuisse etiam postquam hanc regionem occupaverunt. Neque mirum est *Syriam* apud ipsos Syros nullum proprium nomen habuisse ita ut nomen *Syriæ* a Græcis huic regioni imponi necesse fuerit; nam et Arabes ipsi nullum proprium nomen regionis quam incolunt unquam habuerunt, ita ut Græci debuerint ex *Arabum* nomine vocabulum *Arabice* formare, quod nomen a Syris assumptum est modo, ut ita dicam, stupido, cum dixerint pure et simpliciter ^{ⲛⲟⲩⲟⲩ} ^{ⲛⲟⲩⲟⲩ}, nulla habita ratione litteræ *sin* quam Græci nomini ideo non apposuerunt quia hanc articulationem

non habent neque eam efferre possunt, quamque Syri ignorare nequeunt cum nomen Arabum apud ipsos **كرد** hanc litteram luculenter habeat. Sicut igitur nomen Arabiæ a Græcis invecum nullum est argumentum nomen Arabum Græcæ esse originis, ita nomen Græcum *Syriæ* nullo modo probat nomen *Syrorum* Græcæ esse originis. Denique observandum est non eam tantum regionem quæ a Græcis *Syria* dicta est, a Syriaca natione inhabitatam fuisse: haud mirum est igitur regiones quas Syri incolebant, non uno nomine ab ipsis fuisse designatas. (1)

Porro hæc lingua Syriaca seu Aramaica una est ex illis linguis quas *Semiticas* eruditi nuncupant, utpote

(1) Doctus Smith auctor lexici Syriaci et Latini in explicanda voce Aramæus, ait **ܐܪܡܝܐ** et **ܐܪܡܝܐ** antequam verbo *Syrum* significasse, et revera idem esse vocabulum: quod enim Occidentales **ܐܪܡܝܐ** pronuntiabant, ille Chablaeos **ܐܪܡܝܐ** vocasse. Quum autem Christiani facti sint, sese **ܐܪܡܝܐ** appellasse, utpote qui moribus, cultu, deis mutatis, etiam nomen antiquum abhorrebant; hoc modo nomen **ܐܪܡܝܐ** penitus abolitum esse, sed cultu Sabæo apud Harranenses perdurante, sese adhuc **ܐܪܡܝܐ** appellasse; unde hoc vocabulo alias *Harranensis*, *Sabæus*, *Nabatæus* alias ethnicus, paganus significatur. —

Deinde citat *Renan* ubi alia: Denique nomen *Aram* mutatum est temporibus regum Seleucidarum in Oriente in nomen *Syria* quæ vox nihil aliud est nisi abbreviatio vocis *Assuria* (*Athur* aut *Athuria* juxta Græcam pronuntiationem) usque generale nomen quod apud Græcos comprehendebat totam Asiam interiore. At vero nomen *Aram* non est penitus amissum in Oriente sed adhuc a Aramæis qui christianam religionem non sunt amplexi, nisi sunt Nabathæi et habitantes urbis Harran, quapropter vox *Aramæa* evasit apud eruditos lingua Syriacæ synonymum vocis Sabæi vel ethnicæ. Ex hæc concluditur quod universus Syria per orientem et occidentem ante Christum vocabatur a suis *Aramæi* aut *Athuria* prout vocatur semper in sacris scripturis et quod nomen *Syria* non erat nisi abbreviatio *Athuriæ* facta per Græcos qui crebri erant in regionibus Aramæis post Magnum Alexandrum, mutato *Th* in *S* ob facilitatem pronuntiationis. Deinde quando Aramæi Christianam amplexi sunt religionem, antiquum nomen neglexerunt adhiberuntque nomen *Syrorum* ut discrimen inter se et ethnicos poneretur. Non ergo nomen *Syri* ad gentem sed ad religionem designandam et usque in hanc diem antiquorum Aramæorum qui nunc exstant reliques in *Athur*, *Adorbujan* et monte *Athin* adhibent vocem **ܐܪܡܝܐ** *Syri* (quam lingua eorum vulgari dicunt **ܐܪܡܝܐ** uno solo sicut *Athuria*) non ad denotandam gentem sed religionem; est enim hæc vox apud eos idem ac **ܥܘܕܝܢܐ** Christianus. — (Anotatio revisoris.)

quibus soboles Sem filii Noe utuntur (1). Principales vero linguae Semiticæ sunt Arabica, Hebraica, Phœnicia, Aramaica, Æthiopica (2), cum variis earum dialectis. Sunt inter doctos qui linguam Ægyptiacam cum linguis Semiticis adnumerant. Propterea autem Arabicam linguam ante ceteras nominavimus quia hæc lingua, fatentibus omnibus melioris notæ criticis, est omnium linguarum Semiticarum nobilissima quatenus lingua locupletissima, ejusque cognitio necessaria est omnibus qui perfectioribus ceterarum dialectorum Semiticarum, præsertim Syriacæ, studiis vacare volunt.

Si linguam hanc specialiter cum Hebraica conferimus, videmus Syriacam linguam longe superiorem esse Hebraicæ quamquam hæc multis abhinc seculis famam celebritatis præ ceteris linguis Orientalibus in Europa propter V. Testamentum adeptæ sit. Eteum lingua Syriaca ita prisca temporibus diffusa ac apud plurimos populos Syris vicinos dominata est, ut variæ locutiones et formæ grammaticales ex lingua Syriaca in ipsam Hebraicam transierint, teste veteri Testamento hoc idiomate conscripto, necnon et in linguam Phœniciam, ut testantur ejus antiquissimæ inscriptiones, in Persicam antiquam, *Pehlevi* dictam, aliasque.

Jamvero Syriaca lingua quibusdam prædita est proprietatibus quæ eam a ceteris Semiticis linguis distinguunt. Inter quas sequentia memorare lubet:

I. Quod nomina substantiva nullum habent articulum determinativum in lingua Syriaca.

(1) De hujus denominationis exactitudine questionem volumus hic tangere, ut adeo que extra nostre disquisitionis sphaeram sita est.

(2) Æthiopes in veteri Testamento *Cushite* appellantur, atque ad stirpem Hæm seu Chàm fratris Sem referuntur: sed hoc non impedit quinimus hujus populi linguam semiticam appellamus sicut ceteras quas enumeravimus. Idem dicatur de Phœnicis.

II. Quod lingua Syriaca peculiarem habet particulam ad significandum regimen genitivi, videlicet præpositionem *DE* quæ nomini præfigitur.

III. Quod *min* pluralitatis in pronomibus (1) personalibus in *nun* convertitur.

IV. Quod dualis omnino a lingua Syriaca perditus est. nullo relicto vestigio præter duas aut tres voces.

V. Quod vocales breves regulariter expunguntur.

VI. Quod nomen singulare, item et plurale habens signum feminini, in *a* semper exeunt (2) nisi aliquid illis adhæreat.

VII. Quod *nun* in quibusdam vocabulis primitivis in *res^h* mutatur.

VIII. Quod Syriaca lingua quamdam habet verbalem formam quæ a ceteris linguis Semiticis perditæ est, videlicet formam *saf^{el}* et *sh^{af}tel*.

IX. Quod nomina composita in lingua Syriaca abundant præ ceteris linguis Semiticis.

X. Denique quod vocabula usu communiora solent modificationem subire per litterarum vel vocalium elisionem, mutationem, substitutionem, etc.

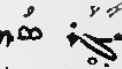
Non est nostra opinio Aramaicam linguam omnium linguarum Semiticarum esse philologice antiquissimam ut nonnulli asseruerunt, multoque minus eam omnes mundi linguas antiquitate superare ut alii sine ullo fundamento aut ratione contenderunt, sed eum doctis viris critice insignibus fatemur inter omnes Semiticas linguas Arabicam esse quæ ad omnium linguarum Semiticarum matrem

(1) Substitutio *nun* pro *min* in nominibus non est propria linguæ Syriacæ: eam enim habet et lingua Arabica quæ est. ut ita dicam, archetypum omnium linguarum Semiticarum.

(2) Etiam nomen plurale non extans in *tan* habebat antiquitus istud a emphaticum finale, ut ~~ܡܢܢܐ~~ *viri*; quod et hodie etiam in multis nominibus extat.

magis accedat vel si mavis quæ eas omnes antiquitate philologica superet. Attamen nullus est locus dubitandi quin lingua Syriaca summa antiquitate prædita sit cujus initium assignari nequit. (1) Certe dolendum summopere est quod vicissitudines temporum nullum nobis reliquerint nationale documentum de vetustissimis Aramæis qui celebritatem attigerunt maximam, præsertim in imperiis Babylonis et Ninives, de quibus historia antiqua testatur ad quantum culturæ, expolitionis et potentie gradum pervenerint, quæque omnium mundi civitatum sunt antiquissimæ. Attamen, præter prædicta historica monumenta, præstantius firmissimum habemus testimonium de linguæ Aramaicæ antiquitate ex lapideis monumentis quæ in antiquis Ninives et Babylonie sitibus alibique inde a præteriti seculi initio detegi cœperunt, quæque scripta sunt antiquissimo Aramæorum alphabeto quod *Cuneiforme* appellatur eo quod ejus elementa figuris cuneis similibus constant. Hujusmodi vero inscriptionum Chaldaicarum sermonem Aramaicum esse, omnes fere investigatores statuunt, idque ratio ipsa peremptorie suadet, cum vernacula lingua illorum florentissimorum olim imperiorum Syriaca seu Aramaica semper fuerit ut versus finem capituli secundi demonstravimus. Quidquid sit, Biblia sacra nobis solemniter testantur maximam linguæ Aramaicæ antiquitatem, cum referunt (Gen. XXXI. 47) Labanum,

(1) Si ex lateri generationis linguam Syriacam spectamus, ea omnium linguarum Semiticarum antiquissima est sine contestatione ut mox videbitur. Etenim genus Syrium est genus Aram qui unica tantum generatione a Sem distat. Hebraica vero et Arabica ceteraque gentes Semiticæ pluribus generationibus ab ipso Sem distant. At si linguam Syriacam quoad primitivam Sem linguam consideramus, fitendum est linguam Arabicam ea antiquiorem esse utpote quæ nullo magis quam Syriacæ primitivæ lingue Sem formas locutionesque conservaverit. Non est hic locus argumenta majoris lingue Arabicæ vetustatis philologico exponere quæ a nobis jam satis exposita sunt in prolegomenis quæ nostræ grammaticæ Arabicæ, arabicæ conscriptæ, præsentisimus.

quem sacer Codex expresse *Aramæum* nuncupat videlicet *Syrum*, quique Jacobi patriarchæ avunculus erat, quum fœdus cum Jacobo pepigit, seculo ante Christum XVIII°, Aramaice seu Syriace locutum esse ac dixisse *cumulus testimonii* (1), quæ verba, in prædicto sacri Codicis loco litteraliter citata, primum linguæ Syriacæ quod ad nos pervenerit documentum cum plena certitudine historica constituunt. Alia linguæ Syriacæ plura documenta post fere mille centum quadraginta annos scripta, ad nos pervenere in libris quos hac lingua versus sextum seculum ante Chr. scripsit Daniel propheta Hebræus, qui hanc linguam Babylone didicerat ubi erat cum captivis quos ex Judæa Nabuchodonosor rex duxerat; hujus enim scriptoris prophetia magna ex parte syriace seu aramaice conscripta est.

Lingua Syriaca seu potius stirps Syrorum ita communicabilis est, ut ajunt, ut ab antiquis temporibus in longinquas regiones eam diffusam videamus. Refert historia colonias Syras in Græcia, in Asia Minori, in Africa, in Indiis, in Turkistan aliisque dissitis regionibus ab antiquis temporibus constitutas fuisse; ideo monumenta Syriaca in multis longinquis terris inventa sunt et quotidie inveniuntur. Inter celebriores colonias Syras memoranda est colonia in Ægypto constituta ab antiquis temporibus et quæ multa monumenta reliquit in inscriptionibus lapideis atque papyris exaratis.

Imo natio Syra ita semper in Ægypto præponderans fuit, ut post Christianismi introductionem, in Ecclesia

(1) Hallucinatur qui asserunt hoc tam remoto tempore impossibile esse ut lingua Aramaica istiusmodi formam jam adipisceretur. Nam sexcenti circiter anni jam præterierant ex quo illi Noë in mundum dispersi erant, Aramque a suis fratribus se separaverat. Sexcenti autem anni sufficiunt ut lingua seu potius dialectus efformetur.

Ægyptiaca quæ Coptica dicitur, Syrorum vestigia passim occurrant, inter quæ imprimis memorandum est celebre monasterium Scetense Sanctæ Mariæ in quo pretiosissima æque ac antiquissima Syriacorum codicum manuscriptorum ingens copia, imo magnus thesaurus cui par in universo mundo non erat, a seculis reconditus erat usque ad prima nostri seculi lustra in quibus hic thesaurus in Europam scientiarum et omnis generis culturæ amatissimam et faultricem advectus est. Imo Syriaca lingua et ritus Syriacus, ut fertur, nonnunquam in liturgia ecclesiastica apud Coptos adhibetur, quod Tyri nunquam fecerunt quoad Ægyptios, quamquam Alexandrinus patriarchatus cui Ecclesia Ægyptiaca subiecta est, superior sit hierarchice patriarchatui Antiocheno Syrorum. Notum est etiam Syros Orientales litteraturam Syriacam ad longinquas Asiæ Centralis regiones advexisse et potissimum ad Indiarum plagam maritimam quæ dicitur Malabar, ubi ecclesiam populosissimam multis centenis millium constantem inde a primis Nestorianismi seculis fundaverunt, quæ adhuc exstat at non amplius Nestoriana, sed partim ecclesiæ Romanæ unita, partim secte Jacobitarum Antiochenæ addicta.

Sufficit autem Syriacæ genti gloriæ titulus quod ea ab Aramo descenderit qui est S'emi filii Noe immediatus filius, quodque ab ea vel saltem ab ejus terra ipsum Hebraicum genus originem duxerit; notum enim est Hebraicam gentem in veteris Testamenti historia celeberrimam, ab Abrahamo patriarcha emanasse, qui Abrahamus patria Syrus seu Aramæus erat. (V. Gen. XI. 31, et XII.)

Ita vero Aramaismi ratio populo Hebræo vel ex antiquissimis temporibus adhæsit, ut omnis homo Hebræus potuerit cum veritate dicere, teste sancta Scriptura,

(Deut. XXVI, 5): *Pater meus erat Aramæus errans*, intendens Jacobum Abrahami nepotem ex quo Hebræi nomen Israelitarum adepti sunt, quique totam fere vitam in Aram seu Syria egit.

Item in libro Jndit. V, 6 natio Hebræa dicitur de stirpe Chaldæorum esse, Chaldæi autem ex Aram progenie erant vel saltem Aramæorum terras coluerunt. Sin autem altius ascendimus, videmus *Haber* ex quo Hebræi originem duxere, quatuor generationibus a Noe distare, cum Aram Syrorum pater duabus tantum generationibus ab eodem Noe distet. Sin autem alterum generis Syri patrem consideramus nempe *As^hshur* ex quo Syri Orientales descenderunt qui speciali nomine dicuntur Assyrii, Babylonii et Chaldæi, videmus et eum esse immediatum S^hem filium (Gen. X, 22). Jure igitur meritoque Syri, ex omnium Semitarum familiis quæ hodie noscuntur, gloriari possunt quod elementum Semiticum eminentissimo gradu præ se ferant. Loquimur de ethnologia tantum, non de linguistica ut dicitur in scholis.

Præter antiquitatem atque in longinquas regiones diffusionem, aliis honoris ac præstantiæ titulis excellit Syriaca lingua. Liccat quædam attingere.

I. Hac lingua pars Scripturæ sacræ a Deo inspirata est, etenim maxima pars Danielis prophetiæ, partes librorum Esdræ atque Nehemiæ necnon alia veteris Testamenti, lingua Syriaca ab origine exarata sunt; probabilis est quoque Matthæi evangelium aliosque Novi Testamenti libros eadem lingua primitus conscriptos esse.

II. Præterea Dominus Noster Jesus Christus, ejus beatissima mater Maria Virgo, atque ejusdem sancti Apostoli hac lingua locuti sunt cum notum sit Hebræos Christi tempore haud amplius Hebraico sermone patrum

suorum proprio usos esse sed Syriaca lingua(1). Ipsi enim Hebræorum litterati qui Rabbini dicuntur, a tempore quo Judæi ex captivitate Babylonica reversi sunt, eorum linguam vernaculam Aramæam seu Syriacam nuncupant, et aliquando Assyriacam. Quodsi hæc lingua a Judæis illo tempore adhibita Hebraica dicitur in novo Testamento alibique, id factum est non quod ea reapse Hebraica esset sed quia ea ab Hebræis usitata erat, quemadmodum si quis linguam Arabicam Ægyptiacam appellaret, non id faceret quod ea revera Ægyptiaca sit, sed quia ab Ægyptiis adhibetur. Hac igitur dialecto locuta est sanctissima Virgo, Jesus Christus ejusque Apostoli, utpote quæ erat vernacula patriæ et nationis. Hanc linguam Judæi filii Israelis inde a seculo VI° ante Christum quo eam Babylone didicerunt, usque ad hunc diem in toto terrarum orbe in quo per myriades dispersi sunt, religioso cultu prosequuntur, eaque suos liberos non secus ac Hebraica lingua in scholis instruunt; imo Syriaca lingua Judæos usque ad sepulcrum, ut ita dicam, comitatur, mortuorum enim Judæorum epitaphia fere semper Aramaicas locutiones ferunt.

III. Tertia linguæ Syriacæ prærogativa est quod ea sit una ex paucissimis linguis quæ ab Ecclesia Christi in honore tenentur propterea quod sint linguæ rituales seu liturgicæ. Etenim Syriaca lingua ea fuit qua Ecclesia usa est primo in sacrificii divini liturgia ceterisque cultus ritibus antequam Græca lingua ad hoc modo celebriori adhibita fuerit; nam prima Ecclesia quam Apostoli post Christi ascensum instituerunt, in civitate Hierosolyma fuit, quod evidens est et nullum patitur dubium. Jamvero communis Hierosolymæ lingua, eo tempore,

(1) Vide hujus veritatis demonstrationem ad calcem presentis capituli.

Syriaca erat ut diximus, quamquam paululum a nostra differens (1). Et usque ad hanc diem sermo Syriacus est lingua liturgica maximæ partis Christianorum Orientis, scilicet primo eorum qui Chaldæi dicuntur suntque Nestoriani sive origine sive facto (videlicet sunt Catholici, Nestoriani vel Jacobitæ) in Mesopotamia, in Babylonica quæ hodie Irak إيراق dicitur, in Assyria, in Curdistan et in Malabarìa, Indica regione; secundo eorum qui idiomate ecclesiastico Syri simpliciter nuncupantur, scilicet Jacobitarum vel origine vel facto (qui nempe sunt Catholici vel Monophysitæ in dictis provinciis, in Syria et alibi); tertio eorum qui Maronitarum nomine noscuntur, suntque in Syria et præsertim in Phœnicia.

IV. Quarta prærogativa est quod Syriaca lingua est ea qua, cum Græca et Latina linguis et post eas, sanctorum Patrum Doctorumque Ecclesiæ scripta composita sunt; etenim omnes Ecclesiæ Doctores, quocumque tempore et loco fuerint, non nisi una harum trium linguarum libros ecclesiasticos scripsere, scilicet Græca, Latina vel Syriaca. Non loquimur de libris mere liturgicis qui aliis etiam linguis conscripti sunt.

V. Præterea præstat lingua Syriaca eo quod eximia ac copiosissima opera in ea composita sunt de omni scientiarum ac litterarum genere, quæ litteratis et eruditis viris maxime cordi sunt, præsertim ad historiam, theologiam ac sacræ Scripturæ scientiam pertinentia; Syrorum enim docti de omni litterarum genere libros scripsere, maximeque benemeriti sunt quod vetera atque pretiosa Græcorum opera in Syriacum sermonem transtulerint, quorum non minima pars in textu originali perditæ, in versione Syriaca conservata est. Eo vero tempore quo Arabes

---

(1) Hoc certissimis argumentis in fine hujus capituli probaturi sumus.

colendis scientiis imperii Abbasidarum initio incumbere voluerunt, Syri summopere eos adjuverunt, scripta Græcorum et Syrorum e Græca et Syriaca linguis pro illis transferentes, primosque magistros se illis præbentes.

Hactenus de temporibus quæ ortum religionis Christianæ secuta sunt. Quod attinet autem ad tempora quæ Christianismum præcesserunt, omnis historię peritus scit prima mundi imperia apud Syros constituta fuisse, scilicet Ninive et Babylone, Syrosque Orientales, præsertim Chaldæos id est Babylonenses primo omnium populorum litteras ac liberales artes coluisse, præsertim astronomiam et mathematicas, insignem quoque artem scribendi invenisse ut videbimus, ceterosque populos et præcipue Græcos ab eis didicisse.

His aliisque dotibus prædita est ac excellit Aramaica lingua. Propterea eminentes doctrina et merito viri in Europa hanc linguam magni faciunt et æstimant, omnique diligentia et cupidine ejus monumenta perquirunt, ingentes expensas profundentes, eaque vehementi studio et ardore investigant ut ex iis pretiosas litterarum gemmas eruant. In quo negotio innumerabilia pene scripta sunt volumina in omnibus fere Europæ linguis, præsertim Latina (in qua de litteratura Syriaca infinita, ut ita dicam, composita sunt opera), Germanica, Gallica et Anglica. Imo in omnibus fere Europæ publicis gymnasiis Syriaca lingua post Græcam et Hebraicam docetur.

Antequam capitulum hoc concludamus, operæ pretium existimamus questionem de lingua Syriaca quæ vernacula erat in Palæstina inde a sæculo VI ante Christum finis tractare. Igitur eminens Orientalista Renan doctissimus vir sed novitatum amator, in *Hist. des Lang.*

Sémit. (pag. 144 5° edit. et sequentibus) negat in captivitate Babylonica Judæos didicisse linguam Aramaicam, negat etiam aut saltem dubitat linguam Aramaicam Biblicam esse eandem ac linguam Babylonicam. Sed facillime hic auctor erroris convincitur. Nam omisso argumento ex rei natura sumpto, et alio ex facto notissimo quod scilicet illico post prædictam captivitatem scriptores Judæi Aramaice scribere cœperint (Daniel, Esdras, etc.), nullus unquam ante illam; omisso etiam testimonio doctorum Judæorum qui hoc idioma in scriptis adhibebant et quorum plerique in Babylonia ipsa floruerunt; satis sit unum argumentum producere desumptum ex similitudine et fere identitate (condonetur barbarum vocabulum) dialecti Aramaicæ Biblicæ cum dialecto quæ certe noscitur in Babylonica regione viguisse. Hæc dialectus est lingua sectæ famosissimæ dictæ Mandaitarum, quæ adhuc exstat in regione Babylonica, ejusque linguam Babylonicam fuisse ipse Renan concedit (pag. 254 et alibi). Atqui mirum in modum cum hæc Mandaica dialecto similitudinem præsert Chaldaismus, id est lingua Aramaica Biblica, contra ceteras dialectos Aramaicas et præsertim illam classicam quam litteralem nuncupare convenimus. Id autem patet ex collatione tum grammaticali, tum lexicographica. Quoad primum, id est similitudinem grammaticalem dialecti Mandaiticæ cum Chald. Bibl. vide *Nöldeke* (*Mandaïsche Grammatik*) ubi plures formæ, flexiones, constructiones occurrunt communes cum Chaldaismo Biblico contra dialectum litteralem. Unum punctum tantum excipiendum est, mutatio *jol^h* præformativi 3° pers. aoristi verborum in *mun*, in quo solo puncto dialectus Mandaitica, res miranda! cum Syr. litt. convenit contra omnes ceteras dialectos Aramaicas. Liceat autem ex parte lexicologica nonnulla nominatim

ex infinitis proferre, ut magis pateat concordantia dialecti Chaldaicæ Biblicæ cum idiomate Mandaitarum. Consule *Norberg* (*Lexidion Codicis Nasaræi*), ex quo ingens formaretur elenchus vocum in quibus duæ prædictæ dialecti conveniunt contra linguam vulgatam. Ex quibus tabella sequens sufficit speciminis modo :

MAND.	CHALD.	SYR. LITT.	
ܘܕܘܨܐ	ܘܕܘܨܐ	ܘܕܘܨܐ	Terra
ܝܘܨܘܦܐܘܠ	ܝܘܨܘܦܐܘܠ	ܝܘܨܘܦܐ	Propter
ܫܘܘܒܐ	ܫܘܘܒܐ	.....	Semen
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	Viri
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	Ala
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	Gehenna
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	.....	Corpus
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	Cohors
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	Thesaurus
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	Mel
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	Latus
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	.....	Collegit
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	.....	Rivulus
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	.....	Superbivit
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	Alius
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	.....	Tradidit
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	Lux
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	.....	Concubina
ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	ܘܘܘܪܝܘܬܐ	Nomen

Fatemur non omnia vocabula secundæ columnæ hujus tabellæ in Bibliis inveniri, sed negari nequit ea quæ occasio non se obtulit scriptoribus sacris adhibere, ita pure Chaldaica esse ut occurrente casu scriptores prædicti non aliter adhibuissent. Nullum dubium igitur rationabile concipere licet quin Chaldaismus Biblicus meram dialectum Bâbylonicam repræsentet. Certe Judæorum populus centum annis antequam ad captivitatem ductus fuerit, linguam Aramaicam ignorabat, teste sacro Codice (Vid. II Reg. XVIII, 26). Quidnam in illo parvo centum annorum intervallo evenit tam magnum quod Judæorum linguam vernaculam ex Hebraica in Aramaicam mutaverit ita ut cum Babylonidem proficiscerentur, illius civitatis linguam jam scirent ?

Itaque inde a sexto ante Christam seculo populus Hebræus non amplius linguam Hebraicam in usu communi adhibebat sed linguam Syriacam, quæ in monumentis Judæorum illius ætatis dicitur ܣܘܪܝܝܬܐ et ab ipsis doctis Judæorum dicitur esse eadem ac Aramaica, quamquam negari nequit doctos inter illum populum linguam Hebraicam non omnino deseruisse sed aliquantum coluisse ut linguam mere litterariam. (V. ipsum Renan libr. cit. pag. 150). Ita se res habebant magno seculo quo Christus apparuit, atque inde certissimam solutionem accipit famosa quæstio: Qua lingua loquebatur Jesus Christus, ejus mater atque apostoli? Etenim eruditi viri noscunt hanc linguam fuisse Aramaicam seu Syriacam, falsissimumque esse quod nonnulli recentiores, potius amore quam ratione ducti, contenderunt, nempe linguam Christi fuisse Græcam. Quo magis autem hæc veritas elucescat, liceat præcipua adducere argumenta quibus comprobatur linguam communem ac vernaculam in Jerusalem ac tota Palæstina

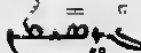

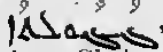
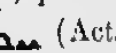
(exceptis novis civitatibus a Græcis vel Romanis fundatis ut Cæsarea, Neapoli etc.) non fuisse linguam Græcam sed Aramaicam seu Syriacam. Etenim:

1° - Omnes qui libros conscripserunt in Palæstina in illa ætate aramaice scripsere, inter quos lubet nominare Tobias, Ecclesiasticum, Judith, Targumim (i. e. plures versiones V. Testam. Chaldaic.), maximam partem Talmudorum, etc. Paucissima illa ætate hebraice scripta sunt; nemo Græce scripsit; et ipse Josephus Flavius celebris seculi I scriptor Judæus in historia. *Bell. Jud. I* testatur se primo lingua Hebræorum i. e. Aramaica scripsisse suas historias et postea illas græce convertisse ad usum exterorum. Neque difficultatem facit quod liber Sapientiæ et Machabæorum secundus græce conscripti sint origine ut omnes critici sentiunt; nam probabile est hos libros Alexandriæ compositos fuisse, ubi certe lingua vernacula Græca erat. Illud de libro Machabæorum inde probabilius apparet, quod hic liber initio duas epistolas e Judæa in Ægyptum missas contineat, quodque auctor (II, 24) testatur suum opus esse compendium libri cujusdam Jasonis Cyrenæi, i. e. oriundi Cyrenes quæ erat civitas Ægypto finitima.

2° - Inter nomina propria Apostolorum aliorumque Judæorum hominum occurrentia in N. Testamento non poterant non esse multa Hebraica propter religionis cultum ut *Jesus, Joseph, Simeon, Matthæus, Saül, Maria, Joannes, Hanna*; at quæ non sunt Hebraica, non nisi Aramaica sunt, ut *Thomas, Barnabas, Bartholomæus, Martha, Salome, Barabbas, Caiphas, Sapphira* (ܫܦܫܫܐ), *Silas* (ܫܝܠܐ), *Barsabba* (ܒܪܫܒܒܐ), *Barjona*. Notum est autem, in omni populo homines generatim nuncupari nominibus ex viginti apud se lingua sumptis. Græca nomina in N. T.

occurentia hominum Palæstinæ, pauca sunt, ut Philippus, Nicanor, Stephanus, Nicodemus, multo pauciora Latina, ut Marcus, Lucas; forsitan hæc exotica nomina ex genuina lingua Hebræorum a Græcis N. T. scriptoribus translata sunt Græcis litteris; ejus rei insigne habemus exemplum apud Josephum Flavium nuper nominatum, qui in sua ipsius biographia n° I loquens de sua genealogia, vocat suum proavum voce Græca *Psellum*, qui certe ex Hebræica stirpe erat, ejus proinde nomen Aramaicum **ܦܫܠܘܢ** esse debuit. Idem quoad Novum Testamentum dicendum est de Andrea, v. gr., qui certe non erat Græcus utpote frater Simeonis Petri. Idem dicatur de Paulo apostolo qui certissime ex stirpe Judaica et præcise ex tribu Benjamin erat ut ipse testatur, (Philip. III, 5), quique primo nuncupabatur Saül nomine Hebræico; cum autem ad Christianismum conversus est, novum nomen illi datum est Damasci in qua ejus conversio locum habuit, quod nomen certe Aramaicum esse origine debuit **ܦܘܠܘܫ** vel potius **ܦܘܠܘܫ**, ut tunc dicebatur, quod Latine i. e. lingua Romanorum factum est *Paulus* utpote viri qui civitate Romana gloriabatur. Aliud insigne exemplum habemus in apostoli Simeonis Barjonæ nomine. Teste enim Joanne I. 42, nomen *Kephæ* Syriacum huic apostolo a Christo ipso impositum est; cum autem laud credibile sit hoc nomen a Christo impositum ab apostolis neglectum fuisse, necessario dicere debemus hujus apostoli novum nomen semper *Kepha* fuisse, quod revera sæpe occurrit in Novo Testamento, v. g. in I Cor: 1, 12-III, 22-IX, 5 et XV, 5-Galat. I, 18-II, 9, 11 et 14. Ergo nomen *Petros* quod aliis N. T. locis legitur, non est nisi Græca versio nominis *Kephæ*, a Græcis scriptoribus seu translatoribus N. T. facta. Si enim Simeonis vulgare nomen esset Græcum

Petros, prorsus incredibile est Paulum græce scribentem hoc Græcum nomen abieccisse pro coque Syriacam vocem barbaram *Kepha* misisse, non est enim possibile Si- meonem duobus novis nominibus notum fuisse. Certissime ergo constat scriptores Græcos solitos fuisse nomina propria exotica Græcis litteris exprimere.

3. - Loca publica urbis Jerusalem tempore Christi nomina habebant Syriaca, ut *Syloë* , *Gethsemani* , *Bethesda* ; *Gabbatha* , *Golgotha* , sed omnium notissimum est nomen quod ipso Christo vivente a magnatibus Judæorum impositum fuit illi agro qui pecunia a Juda Iscariote restituta erat emptus, quod nomen est mere Aramaicum *Heceldama* (Act. 1, 19).

4. - Refertur in Actis (XXI, 40) Paulum apostolum, cum coram principe a plebe Jerusalemiana accusatus esset, velletque se ab ipsius calumniis justificare, illam hebraice i. e. aramaice, ut ex innumeris locis N. Test. manifestum est (v. gr. Joan. XIX, 13 et 17), allocutum esse, idque magis accusatorum attentionem traxisse (XXII, 2); imo tam in fine eos excitasse ut contra ipsum irruerint (XXII, 22). Certe si Græca fuisset lingua vernacula Hierosolymitarum, eam potius adhibuisset Paulus ad se defendendum coram ipsis præsertim cum ejus iudex Græcus esset.

5. - Notissimum est viris qui in litteratura Hebræorum versati sunt, in horum monumentis passim referri dialectum Aramaicam Hierosolymæ illa ætate vernaculam, mentionemque fieri punctorum in quibus ea a dialectis ceterorum Palæstinæ locorum et nominatim Galilææ distinguebatur (V. Buxtorf. *Lexic. Chald.* sub voce). Quod ab ipso Evang. confirmatur; etenim refertur (Marc. XIV, 70)

Petrum apostolum tempore passionis Christi ut Galilæum ab adstantibus cognitum fuisse, idque ex ejus loquela (Matth. XXVI, 37).

6.- Denique quod sigillum certitudinis firmissimum imponit, sunt ipsissima Christi verba quæ in N. T. referuntur eo sono quo ab ejus sacro ore prolata sunt, quæque sunt omnino Syriaca; nam cum Christus Simeoni apostolo nomen Petræ seu Petri dare voluit, Syriaca voce **ܩܘܪܝܢܐ** usus est, non Hebraica **אב** (Joan. I, 42); item duos fratres Zebedæos aramaice nuncupavit **ܕܒ ܕܒ ܕܒ** (Marc. III, 17); aramaice dixit puellæ quam e mortuis suscitavit: **ܘܟܠܗܐ ܡܘܬܘܬ** (Marc. V, 41); aramaice clamavit cum crucifixus erat: **ܐܠ ܐܠ ܠܗܐ ܡܚܡܘܬ** (Matth. XXVII, 46). Et cum Petrus puellam mortuam Joppe suscitavit, aramaice illi dixit: **ܘܩܘܡܐ ܡܘܬܘܬ** (Act. IX, 4).

Est igitur certissimum linguam tempore Christi in Palæstina et præsertim Hierosolymæ vigentem, fuisse Aramaicam seu Syriacam quæ vulgo dicitur Chaldaica. Attamen infitiri non possumus linguam Græcam ex illo tempore qua Alexandri Magni successores in Oriente ceperunt regnare, notam fuisse in Palæstina sicut in aliis Orientis regionibus, ea scilicet ratione qua hodie lingua Turcica in omnibus fere Imperii Othomani urbibus nota est, erat quippe ea, i. e. lingua Græca, vernacula multorum advenarum qui in Oriente dispersi vivebant. Propter hoc cum Pilatus titulum crucis Christi scribere jussisset, scriptus est hic titulus non solum Hebraica lingua i. e. Aramaica quæ erat vernacula regionis, ac Latina quæ erat lingua auctoritatis civilis, sed etiam Græca ut et exteri qui multi erant possent eum legere. Ipsi autem originarii incolæ nullum cum Græca lingua relationem habebant, vel, si mavis, pauci extabant inter ipsos qui eam

loquerentur sive propter commercium sive propter alias similes rationes, eo modo quo multi viri et mulieres hodie in Syria linguam unam vel alteram extraneam loquuntur. Imo tam Judæi Palæstinæ extranei erant linguæ Græcæ ut prohibitum esset illis eam in scholis discere, saltem viris; fœminis autem id permissum erat ut ornatus articulus.— V. Buxtorf « *Lex. Chald.* » sub voce *ܐܘܪܝܢܐ*, et Joseph. « *Antiq. Jud.* » XX. 11, 2. (1)

Quid? quod ipse celeberrimus Josephus qui ex nobiliori stirpe Hierosolymitana oriundus erat, qui que tot ac tantas relationes cum magnis sui temporis viris Græcis ac Latinis habuit, linguam Græcam quamquam duros labores ad eam addiscendam impenderit, non bene loquebatur, ut ipse de se testatur loc. cit.

Neque ullam difficultatem facit singularissimum neque ac dolorosissimum factum, quod videlicet, exceptis paucissimis de quibus infra, omnia scripta quæ ad nos pervenerunt ex documentis quæ ex Palæstina finitimisque regionibus prodierunt inde a Christianismi initio usque ad VIII^m seculum eirem circiter, græce sunt exarata; nullum omnino documentum non Græcum ad Christianos pertinens ex illa ætate et illo populo cognoscimus, cum Evangelia, actus Apostolorum, ceterique libri N. Testamenti, libri apocryphi, tot documenta ad initia Christianismi pertinentia et ab Origene, Eusebio, aliisque scriptoribus relata, ipsius Jerusalem episcoporum, Cyrilli aliorumque scripta, uno verbo omnia litteraria opera ad Palæstinam pertinentia ex quo Christianismus in ea

(1) Quis hæc legentis non obstipescet cum considerat Palæstinos, id est doctores Judeorum qui hujusmodi prohibitionem decreverunt, linguam tamen Aramæo-Hebraicam ab ipsis creatam, replevisse seu potius deturpasse tot vocabulis Græcis, quæ, ad majorem turpitudinem, ab ipsis valde corrupta ut plurimum, introducta sunt?

ortus est, omnia Græca sunt; nullum vestigium alius lingue in toto illo temporis intervallo datum est nobis videre. Hæc omnia, inquam, quamquam, proh dolor! verissima, quamquam ingentia, quamquam stupenda, nequeunt tamen infirmare evidentiam quam tot luculentissimis argumentis stabilivimus. Nempe ab eodem tristissimo fato quod litteraturam Palæstinæ Aramaicam ante Christianismum partialiter persecutum est, hæc litteratura in Christianismo totaliter destructa est. Nam quemadmodum tot opera Chaldaica, Palæstinensi lingua apud Judæos extra Christianismum conscripta, ex. gr. historiæ Tobix, Judith, Susannæ, Machabæorum, liber Ecclesiastici, Baruch, libri Josephi Flavii et alia innumera litteraria monumenta perditata sunt, ita monumenta ejusdem lingue ejusdemque regionis sub Christianismo potuere fere omnia deperdi. Unde factum est quod omnino ignoremus utrum Judæi Palæstinæ sub Christianismo propriam litteraturam patriam Chaldaicam scilicet Aramaicam habuerint quemadmodum sub Mosaismo habuerant; quonam genere scripturæ usi sint; quonam tempore omnino lingua Aramaica loqui cessaverint; quo seculo scriptura, *Estrangelo* simili, quæ in aliquibus seculi undecimi codicibus cernitur, uti cœperint. Omnia hæc et alia similia, problemata sunt, quæ nunquam solutionem plenam nanciscuntur.

Monumenta autem ad quæ inanimus, quæque diximus ex omnibus documentis Syro-Palæstinensibus Christianis sola superstita ad nos pervenisse, sunt paucissimi codices manuscripti qui nonnisi seculo proxime clapso incunte ex per tot secula derelictis latebris detegi, eruditorumque curiositatem attrahere cœperunt. Quorum præcipuus est codex in Bibliotheca Vaticana conservatus, continens evangeliarium lingua Syro-Palæstinensi de qua

agimus compositum juxta ritum Melchitarum annoque Chr. 1030 exaratus. Huic codici addenda varia folia incertæ ætatis nostro seculo detecta, ex uno vel variis libris laceris disjuncta, quæque eadem lingua continent varia fragmenta ex prædicto evangeliario, ex lectionario veteris Testamenti, aliisque rebus ad eundem ritum Melchitarum pertinentibus. Omnia hæc alphabeto particulari Aramaico ab alphabeto Strangelo, de quo infra, proveniente exarata sunt. Fragmenta omnia typis publicata sunt, latine interpretata et doctis scholiis illustrata a cl. Land in IV° tomo *Anecdotorum Syriacorum*.

Ex his Syro-Palæstinensibus documentis discimus:

1— Dialectum Syriacum quæ Christi ætate in Palæstina vigeat, in ea perdurasse sub Christianismo per septem secula et amplius, libri enim liturgici in his voluminibus contenti non potuerunt componi ante seculum VIII^m; et aliunde nisi ea lingua vigeret, illi libri in ea scribi non potuissent.

2— Linguam de qua agimus, habuisse sub Christianismo aliquam litteraturam, utique valde limitatam, quemadmodum habuerat ante Christianismum et quemadmodum habuit extra Christianismum post ipsius ortum.

3— Palæstinenses, sive Mosaistas, sive Christianos, nullam partem habuisse communem cum Syris Mesopotamiæ ceterarumque regionum in linguæ Syriacæ vicissitudinibus.

4— Unamquamque communitatem, Christianorum scilicet et Mosaistarum in Palæstina, suam propriam in usu litterario linguæ Syro-Palæstinensis viam secutam esse, ab altera independentem; etenim, scriptura Christianorum, saltem seculis posterioribus, multum diversa erat a scriptura Mosaistarum.

5 - Versionem Syriacam sacræ Scripturæ quam vocant **ܣܦܠܝܚܐ** *Simplicem*, non fuisse usitatam Christianis Palæstinensibus, nam libri omnes liturgici de quibus agimus continent aliam versionem sacri Codicis de Græco immediate factam, quamquam valentes critici judicant translatores ante oculos habuisse prædictam versionem *Simplicem*. Neque putetur Palæstinenses istos ob amorem Græci ritus s. Scripturam Syriacam dictam *Simplicem* repudiassent; etenim Melchitæ Syriæ et Mesopotamiæ lubenter hanc versionem in sua liturgia adhibebant ut omnes codices ad illam sectam pertinentes testantur.

6 - Linguam Syriacam Palæstinensem usu ecclesiarum Melchitarum (præter quos nulli vel valde pauci erant in in Palæstina Christiani) vixisse in illa regione etiam postquam hæc lingua ex usu vulgari ab Arabica extrusa erat; nam in dictis libris omnes rubricæ lingua Arabica scriptæ sunt.

Ex his omnibus luculentissime patet linguam Græcam non fuisse in Jerusalem ætate Christi vernaculam, neque prædominantem, neque communem. Christi enim religio extra sphæram Græcæ sapientiæ constituta fuit; initia quoque Ecclesiæ nullatenus Græca fuerunt; nam ejus fundator neque origine, neque patria, neque lingua Græcus fuit, nullus ex ejus religionis apostolis ac propagatoribus Græcus erat, neque primi horum proselytæ Græci fuere (V. Act. II, 14 et 41). Imo non defuere inter primos Christianos qui vellent Græcos a Christiana religione excludere (V. Act. XI, 2). Ideo nihil Hellenismi cernitur in institutione Christiana prout ea a Jesu ipso vel ab ejus apostolis prædicata est; et si Joannes in suis scriptis inspiratis vocem Græcam *Logos* de Filio Dei adhibuit, id fuit non in Palæstina sed Ephesi quæ erat

urbs Græca. Denique in Ecclesiæ Christianæ idioma nullum Græcum elementum ingressum est; et si nonnulla, eaque paucissima, nomenclaturæ ecclesiasticæ vocabula Græcam habent originem, ut *episcopus*, *evangelium*, *synodus*, *parœcia*, *chorepiscopus*, *chrisma*, *eucharistia*. ea valde posteriora sunt ortui Christianæ religionis, atque extra Palæstinam, ubi hæc religio nata est, inventa sunt.

Quod attinet ad episcopos qui inde ab initiis Ecclesiæ sedes Hierosolymitanam aliasque in Palæstina occuparunt, non negamus multos eorum Græcos fuisse, sed id non probat totum populum Palæstinensem Græce locutum esse. Nam nonnullæ, cæque paucæ, urbes recentè conditæ ut Cæsarea aliæque, Græcos utique habebant incolas; sed de his non est nobis quæstio. Quoad Hierosolymam, quæ principem tenebat locum, narrat Eusebius Pamphilus libr. IV cap. 6 suæ historiæ Ecclesiasticæ, episcopus Jerusalem principio ex Hebraico genere fuisse; siquæ quindecim episcopos Hebræos illam ecclesiam successive gubernasse post Christum usque ad tempus Adriani imperatoris qui regnare cœpit anno 117; hunc autem imperatorem omnes Hebræos, ad qualemcumque religionem pertinerent, ex urbe Jerusalem expulisse propter seditiones a Judæis excitatas, atque decrevisse ut nemo ex genere Hebraico illam civitatem ingrederetur, exinde evenisse quod illa civitas Græcos habitatores haberet, indeque Græci episcopi eam gubernare cœperint, quorum primus Marcus fuit. Hæc Eusebius. In ceteris autem locis gens Hebraica remansit, imo illi additus est populus Hierosolymitanus, et tamen non defuere multi episcopi Græci in Palæstina. Causam hujus extranei facti ponere oportet in consuetudinem hodie in ecclesiis Græcorum non catholicorum totius Orientis Asiatici et Africani dominantem,

ut scilicet ipsorum sedibus episcopalibus et potissimum patriarchalibus Græci viri præficiantur, quamquam Græca lingua in nullo totius Orientis angulo amplius sit vernacula inde a multis seculis. Pari fere modo frequens erat antiquitus ut in Syria Occidentali et in Palæstina episcopi eligerentur vel ex Græcis vel ex Græcæ linguæ peritis; idque principio quidem quia qui græcè erant eruditi, magis idonei æstimabantur; postea autem facta Constantinopoli metropoli imperii Orientalis, hujus civitatis imperatores et episcopi, in totum Orientem tyrannicam exercentes auctoritatem ecclesiasticam, causa erant ut nonnisi ex Græca gente episcopi in ecclesiis promoverentur.

Atque hæc sufficiant quæ occasione quæstionis de lingua qua locutus est J. Christus, dicenda nobis erant.

CAPUT II

DE LINGUÆ SYRIACÆ DIALECTIS

Quod ceteris gentium omnium mundi linguis solet evenire, lingua Aramaica sen Syriaca non potuit non sortiri; nempe hæc lingua quæ primitus una et singularis omnino erat, progressu et vicissitudine temporum cum ea per populos et regiones diffusa fuit, magnas et varias mutationes pedetentim passa est, ita ut diversæ inde dialecti juxta locorum et temporum diversitatem natæ sint. Harum dialectorum Syriacarum aliæ notæ sunt, aliæ ignotæ utpote quæ perierunt.

Ex dialectis vero Syriacis quæ hodie notæ sunt, aliæ litteraturam aliquam habent, aliæ nulla scriptura coluntur.

Prima omnium dialectorum Syriacarum quæ notæ sunt et litteraturam habent, est Babylonica seu Chaldaica; deinde recentior Iraki seu Babylonice dialectus quæ Mandaitarum dicitur; post lingua litteralis hodie vigens; denique dialectus Samaritana. Ex dialectis non scriptis quæ adhuc existunt, primam nominamus vulgare idioma regionum versus Orientem maxime sitarum, i. e. Assyriæ, Curdistani, Persidis Occidentalis finitimarumque terrarum; deinde dialectum Mesopotamiæ; denique Syriasmum Syriæ.

De istis singulis dialectis hic per ordinem nobis tractandum est. (1)

Babylonica seu Chaldaica est omnium antiquissima, genuinumque ac originalem typum sermonis Syriaci servat, eratque initio omnium fere populorum Aramæorum vernacula; Babylonicam eam appellamus quia nobis non innotuit nisi ex Babylonia civitate, celeberrima et antiquissima metropoli imperii Chaldæorum seu Syrorum Orientalium. In hac dialecto liber Danielis prophetæ aliæque sacræ Scripturæ partes inspiratæ sunt ut diximus; eam, ut supra retulimus, Judæi in captivitate Babylonica didicerunt et suam fecerunt inde a seculo VII° ante Christum quo Nabuchodonosor Babylonis rex eos subegit. Hæc dialectus quæ in antiquo Testamento simpliciter Aramæa dicitur, Judæorum litterati modo Syriacam, modo Aramaicam appellant, in novo autem Testamento Hebraica vocatur utpote quæ Hebræis vernacula in illo tempore erat. Ernditi vero in Europa eam Chaldaicam nuncupant, referendo eam ad Chaldæos id est Aramæos

(1) Omittimus secularias et fere ignotas dialectos varias, quas Barhebraeus in suis grammaticis et Bar Ahlil in suis lexicis memoravit utpote in suis statibus existentes, quæque proprie loquendo non sunt vera dialecta sed leves varietates unius ejusdemque lingue, nempe Syriacæ quam dicimus litteralem.

Orientalis imperiorum Babylonici et Assyriaci. Eandem denique dialectum Arabes *Nabatæam* (1) vocant. Hæc dialectus a lingua Syriaca hodie vulgata parum differt, imo ex parte ea correctior est ut videbimus. A tempore quo hæc dialectus Hebræis vernacula evasit, plurimi libri præter sacram Scripturam, lucem apud eos viderunt in hac dialecto, deformata tamen hic illic Hebraïsmis exoticisque vocibus. Quorum librorum principales *Targumim* nuncupantur, suntque libri qui continent versiones s. Scripturæ ex lingua Hebraica in hanc Hebræorum Aramaicam dialectum factas. *Targumim* autem multiplicia sunt, cum unusquisque liber sacer unam vel plures versiones habeat.

Propter has Paraphrases Chaldaicas, Hebræorum juvenus in scholis usque ad hunc diem non solum lingua Hebraica instituitur, sed etiam Chaldaica. Nam hac Aramaica dialecto Judæi hodie utuntur non solum in interpretatione s. Scripturæ librorum, verum etiam in publico cultu religioso. Imo pro hoc cultu poesim in hoc sermone compositam non raro adhibent, ejus unum specimen, hymnum scilicet metricam, ex quodam libro rituali Hierosolymæ non multis abhinc annis impresso, hic exhibere lubet, characteribus hodiernis, dictis Nestorianis, conscriptum juxta orthographiam hodie in lingua litterali vigentem:

ܝܘܘܕܐ ܝܘܘܕܐ ܝܘܘܕܐ ܝܘܘܕܐ ܝܘܘܕܐ ܝܘܘܕܐ ܝܘܘܕܐ ܝܘܘܕܐ ܝܘܘܕܐ ܝܘܘܕܐ
 ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ
 ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ
 ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ ܕܝܘܕܐ

(1) Scribimus *t* sine *h* quia sic exigit vox Arabica ܛܘܛܐ.

מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי . מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי . מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי .
 מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי . מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי . מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי .
 מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי . מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי . מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי .
 מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי . מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי . מִיִּשְׂרָאֵל לִבְנֵי חַיִּי .

Ex hac Aramaica dialecto et ex Hebraica lingua
 Judæorum doctores qui Rabbini dicuntur, novam efforma-
 runt linguam sibi propriam quæ Rabbiniicæ nomine dis-
 tinguitur; in eaque Judæorum doctores libros suos exara-
 runt, inter quos primum tenet locum liber famosissimus
 dictus *Talmud*, et propterea hæc lingua Talmudica etiam
 dicitur.

Ideo autem Judæorum doctores sacra Biblia in lin-
 guam Chaldaicam converterunt inde a 1° Chr. seculo ut
 diximus, quia populus Judæus hanc linguam jam verna-
 culam habebat pro Hebraica quam amplius sine discipli-
 na non intelligebat. Lingua Chaldaica sic remansit verna-
 cula in Palæstina per multa secula etiam post adventum
 Christi, donec ea ab Arabica lingua expulsa sit circa se-
 culum VIII^m, ut supra fusius exposuimus.

Notatu dignum est Babylonensium hujus dialecti
 Syriacæ de qua lucusque, quæque prima monumenta
 Aramaica nobis exhibet, nulla monumenta Aramæos ip-
 sos conservasse, eamque illis penitus ignotam esse; ejus
 scripta quæ ad nos pervenire, nullatenus apud Aramæos
 servari, neque eorum factus esse, sed apud extraneos con-
 servari ab extraneisque composita esse.

Hujus dialecti, quæ, ut vidimus, ab Arabibus Na-
 latæa dicitur, et ab Europæis Chaldaica, vestigia insignia
 remanserunt in partibus Iraki, Orientalem plagam ad
 meridiem respicientibus, apud gentem origine Syriacam,

a ceteris tamen Syriaci generis gentibus tum religione, tum moribus distinctam. Hæc gens *Sabæorum* seu *Mandaitarum* nomine dignoscitur, estque hoc tempore valde diminuta. Hujus populi dialectus in libris suæ religionis tantum conservata est; in ceteris enim lingua Arabica a seculis utuntur Mandaitæ. Hæc Aramaica dialectus quæ nonnisi corrupta dialectus linguæ Babylonicæ de qua supra, habenda est, hanc habet proprietatem, quod in ea littera *ain* in *alaf* (1) convertitur, ut hodie mos est etiam Syrorum Assyriæ et Curdistani, et quod *h^hel^h* pronunciatur ut *he*. Ratio autem pronunciandi linguam Syriacam apud Mandaitas est ea quæ dicitur *Orientalis*, quamque mox explicabimus; attamen *zqafa* finalis apud ipsos pronunciatur fere ut apud Occidentales, id est sapit aliquantum soni *O*.

Hic animadvertendum est populos Aramaicos qui hodie linguam Syriacam adhibent sive scriptura, sive sermone, omnes Christianos esse, præter gentem hanc Mandaitarum cujus religio neque Christiana neque Judaica est, et duo oppida prope Malulam in territorio Damasci quorum incolæ Mahumetani sunt, ut deinceps erit sermo. Loquimur tantum de populis qui sunt de genere Aramaico; nam Judæi qui sunt omnes Israelitæ seu genere Hebræi utuntur ubique locorum lingua Aramaica in cultu religioso tantum, ut dictum est; præterea in urbe Zachu in Mesopotamia prope Geziram est magna Judæorum colonia cujus lingua vernacula est Syriaca vulgaris, ea quæ in Assyria et Curdistano viget.

Nunc de dialecto seu lingua Syriaca quam nomine

---

(1) In solo hoc opere nomina litterarum Syriacarum juxta pronunciationem Syrorum et quidem Orientalium scribimus, excepta *ain* ut videbimus. *Alaf* autem scribimus eam *f* non eam *ph* quia reapse Syri *p* litteram tenent ut *f* Latini non ut *ph* Græcorum nobis ignotum, pronunciant.

litteralis distinximus. Hæc dialectus (quam hodierni Syriologi in Europa *Edessenam* nuncupant, quamquam in Syriacis documentis nomine *Edessensæ* dignoscatur secunda hujus linguae dialectus de qua infra, non ipsa lingua, exceptis Palæstinensibus apud quos *Edessena* appellabatur ipsa lingua, teste codice M. S. apud Land *Anc. Syr.* t. I pag. 90) hæc dialectus, inquam, est ea ad quam post temporum et locorum longas vicissitudines reducta est lingua Aramaica eirea tempus apparitionis Christi. Lingua hæc usi sunt primi Christiani, saltem in partibus Orientalibus et Septentrionalibus Syriæ, quia Christianismus propagatus est et claruit primo in regionibus in quibus lingua Syriaca vigeat. Hæc lingua in ea forma quæ hodie classica est, primi Christianorum libri scripti sunt, quorum principalis et primævus est Biblia sacra, antiquum inquam et novum Testamentum, quæ nequeunt esse seculi secundi primordiis posteriora. Item omnes libri Syriacæ conscripti qui in manibus Christianorum ab illo tempore exstiterunt et hodie existunt, hanc dialectum ferunt, utpote quæ inde ab exordio Christianismi jam firmitatem stabilitatemque nacta erat, atque ab illo tempore usque ad hunc diem nullam omnino mutationem subiit. (1) Per multa autem secula lingua Syriaca litteralis in usu vulgari remansit in plerisque regionibus in quibus vigeat, præsertim in parvis civitatibus et in oppidis, etiam post Islamismi foundationem et linguae

(1) Utrum hæc lingua seu potius dialectus ipso illo Christi 1° seculo litteralis et classicæ conditionem nacta sit, an antea, id cum certitudine dici nequit, cum nullum documentum Christianismo antioris in manibus habeamus. Ubi nam autem hæc lingua ortum primo habuit, vel potius ubi nam consideratur ut prior et norma, id etiam cum certitudine dici nequit. Sunt inter eruditos qui autant hanc linguam *Edessæ* in Mesopotamia primo propriam fuisse, et hinc eam *Edessenam* vocant, sed sine ullo fundamento certo. In monumentis quidem Syrorum *Edessensæ* nuncupatio propria est dialecti Occidentalis hujus linguae non ipsius

Arabicæ dominationem, etenim ex scriptis Barhebræi, celeberrimi grammatici Syri, liquet linguam Syriacam litteralem ipsius tempore i.e. seculo XIII vernaculam fuisse ac vulgatam in Oriente. At post ea tempora, ignoratur quando cœpit lingua Syriaca litteralis ab usu vulgari cessare seu potius in ore vulgi corrampi, ita ut hodie nullus existat omnino locus in quo ea vernacula sit, et sic lingua Syriaca litteralis mortua evaserit. Toto hoc temporis tractu, infiniti, ut ita dicam, libri sive ad litteras et scientias sive ad religioam spectantes lucem inter Syros Christianos viderunt, præsertim inter Nestorianos et Jacobitas; (nam ex Melchitis nullum scriptum Syriacum præter libros liturgicos ad nos pervenit, item ex Maronitis usque ad seculum XVII). Hi libri exarati universim hac lingua Syriaca litterali de qua agimus, quæ sola hodie intelligitur cum absolute dicitur lingua Syriaca aut Aramaica. Attamen, ut innumus, omnes libri qui hac lingua scripti reperiuntur, posteriores sunt fundationi Christianismi, omnesque, paucissimis exceptis, in Christianismo compositi fuerunt. Etenim maxime dolendum est quod gens Syriaca nihil, ne litteram quidem, conservaverit, quod ante Christum natum vel extra Christianismum scriptum sit, (1) quod infortunium, in æternum deplorandum, aliis

linguæ. Nec credibile est Edessam ubi pronuntiatio dicta Occidentalis vigeat quam nullis ceterorum populorum Arameorum est seculus, potuisse esse normam juris Syriaci. Ille, ut manifestum est, non loquimur de scholis, nam populi saltem antiqui non per scholas linguam vernaculam adiscunt. Quod observari meretur, est quod tribus prioribus post Christi seculis non videtur hæc lingua tam communis evasisse; etenim in Syria Orientali adhuc sermo ad veterem dialectum Babylonicam seu Chaldaicam accedebat, ut patet ex inscriptionibus lapideis Palmyras.

(1) Nullo modo putandum est ante Christianismi ortum populos Syros, sive in Occidente sive in Oriente, nullos habuisse codices scriptos, cum ipsi fuerint qui alios populos artem scribendi docuerint, quique longe ante alios populos scientiis ac liberalibus artibus illustrati sint. Memoratur quidem in monumentis Græcorum et Latinorum quidam Derossus, (nomen incertæ etymologiæ), Babyloniæ ortus

nationibus quibus natio Syriaca celebritate nihil cedit, ut Judæis, Græcis ac Latinis, haud evenit; unaquæque enim ex his nationibus pleraque documenta conservat quæ apud ipsam lucem viderunt multo plus quam mille annis ante Christianismi ortum. Propter hunc veterum Syriacorum scriptorum interitum, nihil possunt populi Syri cognoscere de suorum majorum historia, religione, imperiis, bellis, moribus, liberalibus artibus, litteratura, nisi recurrendo ad monumenta aliorum populorum, præsertim Judæorum et Græcorum; nisi enim haberemus scripta Judæorum et Græcorum, nihil omnino de rebus antiquorum Aramæorum sciremus usque ad seculum tertium post Christum. (1) Attamen si majorum nostrorum

seculo tertio ante Christum qui historiam Chaldaeorum scripsit; sed hujus operis deperditio nonnisi errantia, etque paucissima, fragmenta apud auctores Græcos et Latinos remanserunt in hæc linguas conversa. Ubi igitur sunt elucubrations litterariæ, philosophicæ, historicæ, astronomicæ, mathematicæ majorum nostrorum qui Christianismum præcesserunt? — Nonnulli, imo plurimi codices, sine dubio, igne periere, excessivo ardore pro religione primos Christianos impellente ut vestigia cultus idolorum destruerent quemadmodum fecere primi Christiani Ephesi de libris superstitionis ut refertur Act. XIX, 19. Ceteri erasi sunt et demum juxta christianismum scripti fuere, cujus modi codices *patimpsesti* dicuntur. Græci vero et Latini, quamquam eandem religionem amplexi sunt, haud tanto tamen furore contra monumenta temporis paganismi moti sunt, imo ipsorum monachi et clerus per assiduum transcriptionem ab interitu servarunt pretiosissimam paganismi litteraturam. Hanc causam nos assignamus disperditioni librorum antiquorum Syrorum; vicissitudines enim politicæ quamquam certe vehementissimæ quibus populi Aramaei subjecerunt, non potnere solæ hujusmodi destructionem operari, cum Judæi qui longiores vehementioresque concussiones politicas experti sunt, item et Persæ, attamen singuli, suorum majorum scripta monumenta usque ad hunc diem perfecta fere integritate conservant. Sed quod maxime mirandum ac dolendum in pristinis Syris Christianis, est eorum agendi ratum cum monumenta ethnica exterorum populorum in suam linguam convertere ac conservare curaverint (Homeri, ex. gr., Aristotelis, aliorumque Græcorum auctorum ethaicorum opera), suorum autem majorum ne apicem quidem servare cogitaverint! Quot arcana impenetrabilia nobis præclæt humant generis historia!

(1) Mirum sane est Syros omnes sive Orientales sive Occidentales ex quo Christiani facti sunt, ita patrum suorum oblitos esse, ut in tota longissima secularum serie in qua omni seculiarum genere litteratura Syriaca floruit nullus scriptor apud Syros apparuerit qui cogitaverit de historia conscribenda aut

qui Christianismi ortum præcesserunt, scripta perierunt et nihil ex iis superstes ad nos pervenit, habemus quoddam consolationis argumentum in monumentis alius generis, contra quæ tempus nihil agere potuit, in monumentis, inquam, lapideis ut ita dicam infinitis, quæ majores nostri alphabetis apud ipsos tunc usitatis inculpserunt, in Syria, in Mesopotamia et in Chaldaea (quæ dicitur hodie Irak), nominatim in civitate Palmyra Syriæ, ubi multa millia inscriptionum, alphabetum sic dictum Palmyrenum ferentium, effossa sunt et quotidie effodiuntur. Item in Ninive prope Mossul ubi infinitæ inveniuntur inscriptiones euneiformes sic dictæ, et alibi. Hæc pretiosa monumenta per longa secula sine consideratione imo quodam contemptu jaeuerunt, usque ad initium seculi proxime elapsi in quo Europæi ea laudabili ardore summisque laboribus et expensis exquirere, doctisque suis investigationibus subjicere cœperunt; atque inde varia documenta scieatis inservientia, præsertim historiæ et philologiæ felici successu eruerunt.

Lingua Syriaca litteralis, ut revertamur ad materiam quam interrupimus, duas habet hodie varietates, quarum altera Orientalis, altera Occidentalis dicitur; vulgus tamen priorem Chaldaicam, alteram simpliciter Syriacam appellat. Varietas Orientalis propria erat incolarum regionum Syriacarum Orientalium, quæ versus Occidentem per provinciam Nisibis limitabantur; comprehendebant autem Assyriam, Babyloniam quæ hodie dicitur

---

saltem memoranda populorum Syrorum antiquorum quorum tamen nonnulli et Assyrii et Babylonienses historica celebritate inter primos populos noscuntur. Non ita fecerunt Persæ et ipsi Arabes qui Islamismum amplexi sunt, neque Armeni. nec vel ipsi Abyssini qui Christiani facti sunt; hi enim omnes populi non solum majorum suorum fasta omni diligentia ex tenebris colligere satagerunt, sed ut illis majorem gloriam acquirerent, non contenti veris gestis, imaginarias ac phantasticas historias excogitarunt ad suos majores exaltandos.

Irak, Aderbig¹auam, Mediam et partem Orientalem Mesopotamiæ. Hæc dialectus est lingua liturgica Nestorianorum ubicumque sint, et Chaldæorum sic dictorum (id est Nestorianorum cum Ecclesia Romana unitorum), Syrorumque catholicorum ac Jacobitarum qui sunt in regione Indica Malabar dicta, quique origine omnes Nestoriani erant. Varietas Occidentalis a parte Occidentali Mesopotamiæ usque ad mare Mediterraneum vigeat; (1) estque hodie lingua liturgica Syrorum sic simpliciter dictorum (qui sunt origine Jacobitæ), Jacobitarum et Maronitarum; vulgo quoque creditur eam fuisse linguam liturgicam Melchitarum. (2)

Sciendum insuper quod Dialectus Occidentalis vocatur etiam *Edessena* (ܐܕܝܣܝܐ) referendo ad *Edessam* celebrem civitatem Mesopotamiæ, in qua purior hæc dialectus vigeat; Orientalis autem dicitur *Nisibena* (ܢܝܨܝܒܝܐ) a *Nisibi*, altera Mesopotamiæ urbe, quæ celeberrimam

(1) Hoc creditur communiter, sed in partibus occidentalibus Syriæ, ut videmus infra, systema Orientalium magis vigeat.

(2) Melchitæ dicuntur Christiani in Syria qui Ecclesiam Constantinopolitanam inde a seculo V in ejus dogmate secuti sunt, et inde a seculo VIII vel IX in ejus ritu. III Christiani linguam Syriacam in liturgia adhibebant usque ad tempora nobis viciniora, eisque jam præferebant librum liturgicæ Ecclesiæ Constantinopolitaneæ a Græco in Syriacum sermonem translatis sunt, quorum multa exstant hodie exemplaria. Hos libros si examinamus, rem attentione dignam videmus, nempe Melchitarum scripturam (loquimur de Melchitis Syriæ tantum, nam Melchitæ Palestine propriam habebant et scripturam et dialectum ut cap. præced. vidimus versus finem), Melchitarum Syriæ scripturam, inquam, in omnibus characteribus casu calligraphicæ Nestorianorum scripturæ simillimum, orthographicæ autem Melchitis systema Occidentalium i. e. Jacobitarum sequi. Probabilis est igitur Melchitis lingua in Syriacam pronunciatæ ad Nestorianorum instar, virosque qui libros liturgicos illos in Syriacum sermonem translulerunt, fuisse ex Jacobitarum secta; in historia enim non memoratur in secla Melchitica antiquitas claruisse viros ita linguam Syriacæ et Græcæ peritos ut hujusmodi translationem, tam elegantem, tam accuratam, ut videmus in libris de quibus loquimur, aggredi possent. Denique quoad textum s. Scripturæ, dignum est observari illum, sicut Psalterii, magis ad lectionem Jacobitarum accedere, quamquam multæ sint in eo lectiones quæ Nestorianorum textum confirmant.

habebat scholam Nestorianam in hac dialecto. (1)

Discrimen inter has linguæ litteralis dialectos non est essentielle, sed consistit tantum in nonnullarum litterarum et vocalium pronuntiatione ac in orthographia. Hujusmodi autem variatio non a quodam homine aut hominibus dedita opera invecta est, ut quidem ex vulgo autumant, sed ea est effectus communis legis rerum omnium humanarum, ut eæ scilicet secundum diversitatem locorum ac temporum varientur. Attamen negari nequit Orientalium dialectum, nimirum illam quæ vulgo Chaldaica dicitur, esse genuinam ac veriore[m] linguam Aramaicam, eamque alteri præstare ut loco suo ostendamus, atque demonstrabimus Barhebræum illustrem Jacobitarum doctorem, vehementer hallucinatum esse eum dialectum Orientalium vilipendit ac suæ gentis vernacule Occidentali postposuit.

Ex quo plane intelligitur eos qui primo linguæ Syriacæ in Europæ scholas introducere, male egisse eum Occidentalium pronuntiationem adoptarunt, ita ut ea usque ad hæc tempora in scholis Europæ et Americæ sola

(1) Barhebræus in quodam nota ad opus suum grammaticale cujus titulus **ܡܘܨܪܝܐ**, (pag. 5, edit. Martin) loquendo de dialectis Syriacis, dicit eas tres esse: Occidentalem seu *Edessenam*, Orientalem i.e. *Nisibeam* et *Palæstinensem*: est nihil dicit de discrimine inter dialectum Palæstinensium et ceteras duas. Celeberrimum nescimus an aliquis nunc ex antiquis scriptoribus de hac dialecto Palæstinensi a Barhebræo memorata locutus sit. Si per Palæstinensem dialectum intelligere voluit Barhebræus, ut probabilissimum est, linguam qua scriptus est celeberrimus codex a nobis jam memoratus qui hodie in bibliotheca Vaticana Romæ extat continens evangeliarum ordinatum juxta ritum Melchitarum, quippe Antiochiæ Arabum exaratus est in usum Melchitarum anno p. Ch. 1030, tunc difficultas surgit quod hujus codicis dialectus notabiliter differt ab ordinaria lingua Syriaca qua Barhebræus scripsit: quare fere eadem est ac dialectus qua hodie utuntur Syrii oppidi Malabæ de quibus postea erit sermo.

Idcirco non intelligimus quo jure eam eum dialectis Orientali et Occidentali Barhebræus contulerit, cum hæc duæ dialecti non differant inter se nisi pronuntiatione et dictione; dialectus autem sic dicta Palæstinensis multum differt grammaticè et lexicologicè a ceteris duabus.

vigeat. Debebant enim potius systema Orientalium assumere, quod antiquius ac verius est, imo quod illi consuetaneus sit usus multorum populorum Occidentalium ipsorum, Syriæ nempe et adjacentium regionum; etenim incolarum montis Libani pronunciationem conformem fuisse mori Orientalium, inter cetera ostendunt plurima Syriaca nomina propria quæ usque ad hunc diem conservata sunt, ut *Res^hâina*, *Mairuba*, *Alma*, *Nuhra*, *Becfaija*, *Res^hmaiija*, *Shallit'a*, etc. (1)

Pariter Damasceni territorii incolas Syriacum sermonem more Orientalium pronunciare solitos fuisse, probant nomina oppidorum adhuc superstitem, exemp. grat. *Râs^haiija*, *Dâraiija*, *Maârri*, *Beillahja*, *H^has^sbaiija*. Item in oppidis Damasco vicinis, cujus præcipuum est *Mâlula*, in lingua Syriaca quæ adhuc ibi viget ut vernacula ut videbimus, pronunciatio Orientalis prævalet. (2) Si in istis Occidentis regionibus lingua Syriaca solita fuisset pronunciari more Occidentalium, nomina a nobis nuper citata pronunciarentur: *Ris^hâino*, *Mairubo*, *Ôlmo*, *Nuhro*, *Becfâjo*, *Ris^hmâjo*, *Shâlît'o*, *Ris^hâjo*, *Dôrâjo*, *Mâro*, *Beillahjo*, *Has^sbâjo*.

(1) Si quis obijciat dicens: Quomodo hæc assertio concordat cum facto notorio quod et super memoratum est, scilicet quod Maronitæ, qui sunt præcipui et maxima pars incolarum montis Libani, in cultu religioso linguam Syriacam more Occidentali adhibent? Respondemus hujus diversitatis causam manifestum esse, nempe Maronitas itæa quidem, cum scilicet lingua Syriaca usui vulgari utebantur, eam modo Orientalium pronunciasse. postea vero cum hæc lingua uti cessassent, assumptis in cultu religioso sere omnibus libris Hæreticis Jacobitarum, ab his didicisse linguam Syriacam pronunciare more Occidentalium in beatone non in loquela. Non impossibile est etiam Maronitas ab antiquis temporibus quibus lingua Syriaca adhuc loquebantur, more Orientalium loqui, at more Occidentalium legere solitos fuisse, sicut hactenus Syriacæ incolæ alio modo linguam Arabicam pronunciant loquendo, alio legendo. Quod probabilius est.

(2) Valde probabilis est Melchitis etiam qui in tota Syria degunt, vel eos qui in montibus erant, linguam Syriacam more Orientalium proferre solitos fuisse, ut vidimus supra.

Unaquæque ex duabus nationibus Syriacis Orientali nempe et Occidentali ardentem curam impendit in lingua Syriaca colenda, expolienda, perficienda, præsertim inde a seculo IV post Christum. Plurimæque pro hoc scholæ erectæ sunt, quarum celebriores duæ erant, altera Edessæ quæ mater seu metropolis Syrorum nuncupatur, altera Nisibi, quæ ambæ urbes Mesopotamiæ sunt. Nam et hoc animadversione dignum est litterataram Syriacam nullibi tam floruisse primis Christi seculis, nec in Syria, neque in Assyria aut in Babylonia, ut in Mesopotamia.

Litteralis linguæ Syriacæ usus generalis olim fuit in maxima Orientis parte ut diximus supra. Ast ex quo Islamismus apparuit, paulatim sermo Syriacus ab ore populorum cedere incepit, ita ut longo abhinc tempore nulla inveniatur hodie ingens civitas cujus incolæ linguam Syriacam in communi sermone adhibeant. Solis in oppidis ac parvis civitatibus conservata est Syriaca lingua usque ad hunc diem, at multum mutata et corrupta, sicut successio temporum facere solet in omnibus mundi linguis.

Hæc quæ diximus de dialecto Syriaca litterali satis sunt.

Quarta dialectus Syriaca, quæ Samaritana dicitur, vernacula erat sectæ cujusdam ex populo Israelitico, Samaritæ dictæ, quæ urbem nunc Nablus nuncupatam ejusque territorium in Palæstina incolit estque reliquiæ Samaritanorum veterum qui a Judæis sub Jeroboamo rege sese separarunt. Cum enim S^balmanasar Assyriæ rex qui Samaritanorum terras oppugnavit eosque captivos duxit medio circiter seculo VII ante Christum (2 Reg. XVII), atque ad eorum terras misit colonias Syriacas, ex Babylone aliisque civitatibus imperii Assyriaci collectas, quæ

illas terras habitarent ac colerent, hic novus populus linguam Syriacam quam secum tulerat, conservavit, sed multis vocibus ac usibus Hebraicis deformavit, ut nova inde brevi tempore orta sit Syriaca dialectus, cui placuit nomen linguæ Samaritanæ dari. In hanc linguam converterunt Samaritani Pentateuchum præter quem nullum recipiunt alium librum ex Bibliis Hebraicis; alios quoque habent codices lingua hac sua conscriptos; eorumque alphabetum quo scribunt, ex primitivo alphabeto Aramaico originali, (vulgo dicitur Phœnicium), derivatum est, ex quo cetera nota alphabeta fluxerunt. Samaritanorum, de quibus sermo, qui olim ingentem nationem considerabilem formabant, valde diminutus est numerus hoc nostro tempore; multisque abhinc annis, lingua Samaritana derelicta quam tamen in scholis addiscunt, Arabica utuntur loquela. Hujus extraneæ dialecti Syriacæ lex est ut omnes litteræ gutturales, *he*, *h^{et}*, et *ain*, ut *hamza* pronuncientur; item in ea, nomina plurium alphabeti litterarum corrupta sunt, dicitur enim: *Bel*, *Gaman*, *je* (pro *he*), *ba* (pro *waw*), *it* (pro *h^{et}*), *til*, *labad*, *in* (pro *ain*), *s^{han}* (pro *s^{hin}*), etc. In scriptura nihil habent Samaritani præter litteras; nulla vocalium signa aut puncta cujuscunque generis scribunt. Lingua Syriaca in hac dialecto omnino more Orientalium pronunciat. Vocum, quæ a littera quiescente incipiunt, initio solent Samaritani vocalem *a* addere pronunciando.

Atque hæc sunt linguæ Syriacæ dialecti quæ scribuntur.

Dialectorum autem non scriptarum prima est lingua *Assyriaca* vulgaris quæ viget in Assyria, in montibus Orientalibus Mesopotamiæ, in Curdistano, in Persico regno, etc. Dialectus hæc est, ut diximus supra, Syriasmus

valde corruptus innumerisque vocibus exoticis permixtus. Qui hoc idiomate utuntur, ipsi se Syros (ܣܘܪܝܝܘܬܝܢ pro ܣܘܪܝܝܘܬܝܢ) vocant, necnon suam linguam simpliciter appellant Syriacam (ܣܘܪܝܝܘܬܝܢ). Mirandum tamen est quod hos populos gentes extraneæ cum quibus ii conversantur haud hoc nomine vocent, imo nesciant eos Syriaci generis esse præter litteratos, sed eos quodam contemptu vocent *fallâh*^hos (i.e. *ruricolos*), eorumque linguam *fallâh*^hicam (*rusticam*), quasi suum genus et originem in aliorum populorum oculis amiserint. E contra ceteri populi qui, in Mesopotamia Occidentali et in Syria, vulgari Syriaco idiomate utuntur et de quibus mox erit sermo, noscuntur et vocantur Syri ab aliis populis, quamquam hi multo pauciores sint quam illi qui Assyriaca dialecto loquuntur. Pronunciatio Syriaci sermonis in illa Assyriaca dialecto more Orientalium est. Deformatur tamen radicaliter in ea nonnullarum litterarum articulatio; convertitur enim *h^hel^h* in *h^e* et *ain* in *hamzam*; in nonnullis autem locutionibus *zquafa* pronunciatur ut *O* sicut, pronunciant Occidentales. Subdividitur hæc dialectus in duas præcipuas varietates, alteram Occidentalem quæ viget præcipue in Assyria partibusque Orientalibus Mesopotamiæ, alteram Orientalem quæ vernacula est Christianorum Syrorum imperii Persici, i.e. provinciæ Urmiae finitimarumque terrarum et montium. Prior harum duarum varietatum est minus corrupta quam altera.

Secunda dialectus Syriaca vulgaris non scripta, locum habet in montibus Mesopotamiæ qui *Tur-Âbdin* dicuntur adjacentibusque locis, quorum omnium incolæ Christiani sunt Syri Jacobitæ. Horum quoque populorum Syriacus sermo corruptus est, sed multo minus quam dialectus Assyriaca quam uuper descripsimus. Pronunciatur

tamen more Occidentalium hæc sola dialectus.

Tertia denique dialectus Syriaca non scripta, erat quondam lingua communis totius Syriæ; hodie tamen ejus usus maxime limitatus est; viget tantum apud exiguum adeo populum in territorii Damasceni tribus oppidis, quorum præcipuum dicitur Málula. (1) Hic parvus populus Christianus est, at sequitur ritum Grecorum id est Ecclesiæ Constantinopolitanæ, seu ad sectam Melchitarum pertinet; sunt tamen inter eum multi Mahomedani qui eodem idiomate utuntur. Hujus dialecti pronuntiatio media est inter Orientalem et Occidentalem, at magis ad Orientalium modum appropinquat; *qafam* enim in fine vocabuli semper ut A proferunt hi Syri, aliquando etiam in medio vocis; duplicant litteras ut Orientales, vocalemque finalem clausam quam sequitur consonans sive productione ut ceteri genuine Aramæi pronunciant. Nonnullas tamen litteras vitiant; *qof* enim ut *k* pronunciant, *taw* durum ut Persicum *ṭ*, Gallicum *tch*, Anglicum *ch*, Italicum *c* in *cima*; sæpe *b* ut *p* proferunt. Hæc tamen Málulana est omnium trium dialectorum vulgarium minus corrupta, magisque ad regulas puræ linguae Syriacæ accedit, et ex hoc capite majorem considerationem meretur. Imo hic populus, quamquam tam minimus, sic spiritu Syriasmi, ut ita dicam, imbutus est, ut vocibus exoticis quas præcipue ex Arabica lingua adoptat, Syriacam formam semper det. Lexicologia tamen Syriaca in hac dialecto valde pauper est; ex Arabica lingua suppletur.

(1) De hac dialecto Málula scripsit doctus orientalista R. Duval, et in *Journal Asiatique* n.º 3 an. 1879 edidit brevem articulum, cui non desunt errores varii propterea quod auctor qui nunquam hominem Málulanum in sua vita viderat, ad scribendum suum articulum nullum documentum præ manibus haberet præter mancas duarum paginarum notulas quas quidam doctus vir Gallus per Málulam transiens ex ore incolarum festinanter et inaccurate enllexerat, sæpe male redegerat, quasque non semel typographia vel mala lectio corruperat.

Diximus supra tres extremas dialectos non esse scriptas; attamen sciendum est primam earum nempe Assyriacam nonnullis abhinc annis scribi cœpisse, primo quidem in regno Persico ubi ante quinquaginta circiter annos in urbe Urmia Protestantes Americani typographiam crexerunt, qua sacram Scripturam aliosque libros ediderunt ea hujus dialecti Assyriacæ varietate quæ est propria regionis illius Persicæ quæ Aderbig¹an dicitur. In urbe autem Mossul ante triginta circiter annos Missionarii catholici ex Ordine S. Dominici imprimere cœperunt religiosos libros lingua Assyriaca vulgari conscriptos sed ea varietate quæ est propria Assyriæ. Quæ duæ varietates dialecti de qua agimus, non parum discrepant inter se. Utraque tamen varietas iisdem characteribus impressa est, scilicet scriptura sic dicta Nestoriana, cum utraque vigeat apud populum qui est origine Nestorianus. In dialectum autem Tur-Abdinensem recenter translatae sunt a Protestantibus nonnullæ s. Scripturæ partes. Utrique autem dialecto, Assyriacæ inquam et Tur-Abdinensi, diligenti cura studuerunt docti Europæi, librosque elementares grammaticos et lexicographicos ad has duas dialectos addiscendas in linguis Europæis composuerunt. In dialecto autem Malulæ necimus an aliquid scriptum sit, at credibile est eam aliquando scriptam fuisse, etenim codices quos cap. præced. descripsimus, continentes fragmenta Syriaca librorum liturgicorum ritus Melchitarum, dialecto scripti sunt cui hoc Malulæ idioma simillimum est.

At ex eo tempore quo hæc dialectus in hunc exitum Malulæ tractum relegata est, admodum rudis evasit, ita ut nemo cogitaverit in ea aliquid scribere, præsertim ob paucitatem eorum qui ea utuntur et ob jurisdictionem non Syriacam cui ecclesiastice subjecti sunt; imo

fama est quosdam ex iis quorum vox a gente illa pretiosas has suorum majorum reliquias conservare satagente auscultanda est, incassum conatos esse eam gentem inducere ut sermoni Syriaco Arabicum substituerent. Ante paucos vero annos in istam plagam quidem juvenis solertissimus orientalista Germanus, Mauritz nomine, se contulit, dialectumque Málulæ discendi operam navavit, ac ejus elementarem grāmaticam germanice composuit.

Nunc vero, ut summam ea quæ hactenus de septem linguæ Syriacæ dialectis exposita sunt perstringamus dicimus: 1° Omnes hæ septem dialecti more Orientalium proferuntur, excepta dialecto T'ur-Ábdin quæ sola more Occidentalium pronunciatur, sicut dialectus litteralis Edessena. — 2° Ex his septem dialectis ea quæ magis ad genuinum ac primitivum Aramaicum typum accedit, est dialectus Babylonica (dicta Chaldaica), dein lingua litteralis, dein dialectus Málulæ, dein Mandaitica, Samaritana, T'ur-Ábdinensis et tandem Assyriaca. — 3° Hæ dialecti discrepant multum inter se, sed unaquæque ex eis cum altera aut pluribus concordat. Nam: *a*-Dialecti Babylonica, Samaritana et Málulana inter se concordant in hoc quod littera præformativa 3^m personæ totius in aoristo sit in his dialectis *jod^h* sicuti est in linguis Arabica et Hebraica, cum in ceteris dialectis quæ hoc tempus habent ea sit *nun*. *b*-Insuper omnes dialecti præter litteralem, Assyriacam et T'ur-Ábdinensem pluralem omnium nominum *taw* fæminini carentium formant per additionem *jod^h* duplicati in fine. *c*-Præterea Mandaitica, Samaritana et Assyriaca pronunciant *nîn* ut *hamzam*. *d*-Deinde Assyriaca cum T'ur-Ábdinensi concordat in eo quod ambæ tempus præteritum et aoristum amiserunt, et pro his

participium agentis et participium patientis adhibent. c. Dialectus Samaritana cum Málulana concordat quod habent inter verba conjugationem *inpiel* (ܦܝܠ) quæ non invenitur nisi in lingua Arabica et Hebraica. (1)

Hæc quoad grammaticam. Quoad lexicographiam autem, dialecti Chaldaica, Mandaitica, Málulana et Samaritana mirum in modum inter se concordant, ita tamen ut Chaldaica, præsertim prout est in Targumim vetustioribus, dici possit omnium harum dialectorum archetypus. E contra vocabula in dialectis Assyriæ et Mesopotamiæ magis ad Syriacam litteralem accedunt.

Hic gravissima quæstio sese offert discutienda: Quæ causa fuit tantæ evidentissimæ similitudinis inter dialectum Málulanam et linguam Palæstinensem quæ certissime Chaldaica est et ex Babylonia tam dissita originem habuit, ut suo loco satius demonstravimus? — Mihi unica hujus quæstionis solutio est hæc: Antiquitus purus et præcipuus Aramaismus repræsentabatur a dialecto dicta Chaldaica, quæ ideo in omnibus syriacæ loquentibus regionibus plus minus bene vigeat, exceptis forte partibus Occidentalibus Mesopotamiæ et Orientalibus Syriæ in quibus forsitan idioma vulgare erat plus minus simile Syriacismo linguæ hodie vulgatæ quam dicimus litteralem, qui postea, i. e. circa tempus foundationis Christianismi, communior et prædominans ignota causa evaserit, ita ut Chaldaismum ipsum ceterasque dialectos cessare fecerit in

(1) Ex præcedentibus patet Payne-Smithi, auctorem Thesauri Syriaci cujus editio adhuc ad terendum non ducta est, virum ceteroquin maximi merit, malo fuisse, quod in dictionario lingue Syriacæ classicæ inseruerit vocabula corruptissime dialecti Urdæ quæ omnium dialectorum Syriacarum vulgariū hodie videntur pessima est, vel saltem quod hanc dialectum solum elegerit neglectis ceteris, Assyriacæ Occidentali, Turablipensī, Málulana, quæ maxime illi præstant. Desiderarem etiam quod characteres strangelus adoptasset vir præstantissimus pro Jacobdiciis.

discrepantia diversarum dialectorum Syriacarum, hic inserimus specimina ex Gen. I et ex Deuter. V desumpta, quatuor dialectis Syriacis expressa, Assyriaca scilicet, Litterali, Samaritana et Chaldaica. in totidem columnis parallelis disposita.

GENESIS CAPUT PRIMUM

DIALECTUS SAMARITANA

DIALECTUS CHALDAICA

ܕܒܪܐ ܐܠܗܝܡ ܫܡܝܘܬ ܕܗܫܝܡܝܢ

ܒܝܘܡ ܕܠܘܠܐ ܕܗܝܘܬ ܗܝܫܝܡܝܢ

ܘܥܠܡ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܕܗܫܝܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܕܒܪܐ ܐܠܗܝܡ ܫܡܝܘܬ ܕܗܫܝܡܝܢ

ܕܒܪܐ ܐܠܗܝܡ ܫܡܝܘܬ ܕܗܫܝܡܝܢ

ܘܥܠܡ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܕܗܫܝܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

ܘܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ ܕܥܠܡܝܢ

DIALECTUS ASSYRIACA

SYRIACA LITERALIS.

ܕܢܝܢܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .

ܕܢܝܢܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .

DEUTERONOMII

DIALECTUS ASSYRIACA

SYRIACA LITERALIS

ܕܢܝܢܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .

ܕܢܝܢܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .
 ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ ܕܡܘܨܪܐ .

DIALECTUS SAMARITANA

DIALECTUS CHALDAICA

ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ

ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ

APUT QUINTUM

DIALECTUS SAMARITANA

DIALECTUS CHALDAICA

ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ

ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ
 ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ ܕܠܟܝܢܐ

Diximus supra Chaldaicam dialectum inter omnes Syriacas dialectos nobis notas esse antiquiorem magisque quam dialectum dictam litteralem primitivæ linguæ Aramaicæ vicinam. Age nunc ut aliqua ex argumentis quæ hoc demonstrant producamus. Itaque primum argumentum desumitur ex concordantia aliarum dialectorum Syriacarum cum hac in iis in quibus ea a lingua litterali differt. Id confirmatur alio facto quod scilicet in iis in quibus dialectus Chaldaica a Syriaca litterali differt, cum Arabica mirum in modum convenit quæ, ut notum est peritis, est omnium linguarum Semiticarum nobilissima, antiquissima, elegantissima ac prototypo ex quo omnes semiticæ linguæ fluxere, vicinissima: cum hac concordat dialectus Chaldaica ubi differt a ceteris dialectis. (1) Etenim, ut id exemplis ostendamus: - 1° *a* - In parte grammaticali quæ de pronominibus agit, invenimus in utraque lingua pro pronomine personali suffixo 3° personæ fœm. litteram *he* motam per *a* ut אבא אבא (pater ejus f.), cum hæc *he* in lingua Syr. litt. sit quiescens, ut אבא. *b* - Item pronomen personale 1° pers. pl. suffixum est in utraque lingua *na* ut כתבנא כתבנא (scripsimus), cum hoc *nun* in Syr. litt. sit etiam quiescens ut כתבנא. *c* - Pariter in utraque lingua pronomen demonstrativum exit in litteram *h*, ut אבא אבא (iste), cum in Syr. litt. hoc *h* in pronomine demonstrativo nunquam adhibeatur. *d* - Littera præformativa totius 3° personæ aoristi est littera *jod*^h in illis, ut אבא אבא (deglutit), cum ea sit *nun* in Syr. litt. ut אבא. *e* - Infinitus ex verborum conjugationibus quæ *ataf* præfixum habent, ca-

(1) Lingue Hebraicæ testimonia consulto omnino suspectum cum putari possit Judæos linguam Chaldaicam quæ soli multis ab illis sentis utuntur, ad normam Hebraicæ linguæ modificasse.

dem ratione in duabus linguis formatur, addendo scilicet a longum ante ultimam litteram, ut **ܝܕܘܢܝܘܢ** (pro **ܝܕܘܢܝܘܢ** et sic cetera) **ܐܕܪܟܐ** (*comprehensio*), **ܝܥܘܕܟܘܢ** (*traditio*), **ܝܥܘܕܟܘܢܝܘܢ** (*captivitas*), cum in Syr. litt. hoc nomen addendo in initio *mim* et in fine *waw* formetur. *f* - Particula *h* (**ܚ**) similitudinis quæ in utraque lingua exstat, in Syr. litt. nonnisi cum **ܘܢ** adhibetur ut **ܘܢܝܘܢ** (*sicut*). - 2° Chaldaica dialectus plura vocabula habet idem significantia ac in lingua Arabica, ut verbum **ܘܢܝܘܢ** (*impedivit*), **ܘܢܝܘܢ** (*brevis fuit*), aliaque, quæ alio seasu in Syr. litt. exstant. - 3° Plurima nomina et verba Semitica quæ in lingua Arabica usitata sunt, in lingua Chaldaica sunt conservata, at Syriaca litteralis ea amisit ita ut nullum eorum in ipsa remanserit vestigium; ex. gr. verba:

ܘܢܝܘܢ	من اجل	<i>propter</i>
ܘܢܝܘܢ	أول	<i>primus</i>
ܘܢܝܘܢ	رخل	<i>agnus</i>
ܘܢܝܘܢ	ايث	<i>leo</i>
ܘܢܝܘܢܝܘܢ	خفساء	<i>scarabæus</i>
ܘܢܝܘܢ	دقار	<i>liber</i>
ܘܢܝܘܢ	كعب	<i>exterritus est</i>
ܘܢܝܘܢ	رحض	<i>lavil</i>
ܘܢܝܘܢ	زعفران	<i>crocus</i>
ܘܢܝܘܢ	حك	<i>instruxit</i>
ܘܢܝܘܢ	اراق	<i>effudit</i>

ܕܕܘܕܢܐ	بِرْكَة	<i>piscina</i>
ܕܕܘܕܐ	بَدِيل	<i>mutuus</i>
ܕܕܘܕܐ	جَزَى	<i>retribuit</i>
ܕܕܘܕܐ	مِخْذَاف	<i>ala</i>
ܕܕܘܕܐ	كِسَافَة	<i>vituperium</i>
ܕܕܘܕܐ	حَال	<i>transiit</i>
ܕܕܘܕܐ	حَرِد	<i>appetivit</i>
ܕܕܘܕܐ	اِسْعَاد	<i>auxilium</i>
ܕܕܘܕܐ	رَجْف	<i>tremuit</i>
ܕܕܘܕܐ	صَوَف	<i>pensum lanæ</i>
ܕܕܘܕܐ	رَن	<i>sonuit</i>
ܕܕܘܕܐ	تَرَكَ	<i>dereliquit (1)</i>

Quo clarius hujus argumenti vis appareat , advertendum est plura ex his vocabulis eadem ratione exstare et in dialecto Mandaitica imo et in dialecto Samaritana. Verbum autem **ܕܘܕܐ** videtur amissum esse ex his dialectis etiam , non enim invenitur hodie nisi in dialecto Málulæ.

Quantum argumentum est quod plurima nomina in dial. Chald. pronunciantur ut in lingua Arabica, secus ac in Syr. litt. ; exempla hic ponimus , admonentes plurima

(1) Cogitare non licet Judæos, per quorum libros tantum linguam Babylo-
nicam cognoscimus, hujus modi vocabula a lingua Hebraica assumpsisse atque in
linguam Babylonicam induxisse. Maxima enim pars horum vocabulorum quæ
attulimus, non existant in lingua Hebraica. Plurima etiam eorum in inscriptionibus
Syriacis Pamyrenis leguntur, ut **ܕܕܘܕܐ** et **ܕܕܘܕܐ**.

ex his exemplis eadem esse etiam in dialecto Mandaitica.

ARAB.	CHALD.	SYR. LITT.	
أذن ^أ	ܐܘܢܐ	ܐܘܢܐ	Auris
أخت ^أ	ܐܫܬܐ	ܐܫܬܐ	Soror
أنف ^أ	ܐܢܦܐ	ܐܢܦܐ	Vultus
بشارة	ܐܘܢܘܢܐ	ܐܘܢܘܢܐ	Nuncium
دجلة	ܐܘܪܘܟܐ	ܐܘܪܘܟܐ	Tigris (fl.)
زمن ^ز	ܐܘܡܢܐ	ܐܘܡܢܐ	Tempus
صغير ^ص	ܐܘܦܘܬܐ	ܐܘܦܘܬܐ	Parvus
ضلع ^ض	ܐܘܠܐ	ܐܘܠܐ	Costa
ضفدع ^ض	ܐܘܦܘܠܐ	ܐܘܦܘܠܐ	Rana
اصبع ^{اص}	ܐܘܦܘܠܐ	ܐܘܦܘܠܐ	Digitus
صديق ^ص	ܐܘܦܘܠܐ	ܐܘܦܘܠܐ	Justus
ركبة ^{رك}	ܐܘܦܘܠܐ	ܐܘܦܘܠܐ	Genus
سلسلة ^س	ܐܘܦܘܠܐ	ܐܘܦܘܠܐ	Catena

Denique lingua Syr. litt. testatur Chaldaicam dialectum sese antiquiorem esse per vocabula quæ ipsa continet formam Chaldaicam habentia, nullatenus suis regulis seu elementis conformia, ex. gr. *ܐܘܡܢܐ* et *ܐܘܦܘܠܐ* (tunc), in quibus *ܐܘܡܢܐ* et *ܐܘܦܘܠܐ* in Syriaca lingua litter. nullum sensum habent, at in Chald. significent *hic* et *iste*; idem dicendum de *ܐܘܠܐ*, *ܐܘܦܘܠܐ*, *ܐܘܦܘܠܐ*, *ܐܘܦܘܠܐ*, (aliis). Atque hæc satis sunt ad demonstrandum linguam Syriacam Babyloniorum quæ a Judæis conservatur, puriorem

esse ac eam quam Syri Christiani litteralem vocant. Ex his tamen noli concludere deesse omnino in lingua Syr. litt. puncta in quibus ipsa dialecto Chaldaicæ præstet, hæc tamen paucissima sunt.

Restat ut aliquid dicamus de lingua qua scriptæ sunt famosæ ac innumeræ inscriptiones antiquæ quæ ducentis abhinc circiter annis inveniri cœpere in Babylonia et Ninive exaratæ alphabeto quod dicitur vulgo cuneiforme. Igitur cum hæ inscriptiones cognosci cœperint, eruditi Europæi illis attentionem præstiterunt, magnoque conatu tentarunt eas legere ac interpretari; et post longos ineffabilesque labores non multis abhinc annis aliqui ex his investigatoribus proclamarunt se ex suis studiis ac investigationibus detexisse has innumeras inscriptiones non una esse exaratas lingua, sed maximam earum partem, quæ præsertim ex Ninive ac Babylonia extractæ sunt, esse lingua Semitica exaratas quam Assyriacam nominarunt; has inscriptiones non uno eodemque tempore esse factas, sed plurimis successivis temporibus usque ad tempora epochæ Christianæ; scripturam cuneiformem tria habere alphabeta, quorum unum hieraticum id est sacrum, alterum archaicum, tertium recentius. Lingua autem Semitica quam hi docti sibi suadent se ex illis inscriptionibus cruisse, et quam Assyriacam vocare statuerunt, non est lingua Syriaca seu Aramaica nota, sed ab ea et a ceteris linguis Semiticis magnopere differt. Hæc est summa sententiarum quæ hodie circa linguam inscriptionum cuneiformium Assyriæ et Babyloniæ vigent apud istos paucos eruditos qui harum rerum studiis laudabilissimo proposito sese dederunt in Europa, quorumque principes inter Gallos sunt Oppert, Lenormant, Menant, etc.

Nos autem harum opinionum instituto examine, sentimus eas nullo solido fundamento inniti, contendimusque cum doctissimo orientalista Renan quæstionem de interpretatione inscriptionum Chaldaicarum esse adhuc insolutam. Asserimus ergo linguam quam predicti eruditi existimant se in inscriptionibus cuneiformibus invenisse et quam novo nomine Assyriacam vocant non posse esse linguam antiquæ Babylonice neque Assyriæ, quia Assyriorum atque Babyloniorum qui vulgo nomine Chaldæorum noti sunt, lingua Aramaica erat; hæc autem de qua agimus non est lingua Aramaica, sed est confusa atque insipida mixtura ex linguis Hebraica, Syriaca, Arabica, ac aliis.

Sed antequam ultra in hoc argumento procedamus, operæ pretium existimamus nonnulla de origine regnorum Assyriorum ac Babylonensium necnon de Chaldæis, antiquissimis Babylonice Assyriæque dominis ac habitatoribus, disserere. Quoad primum, aliqui ex scriptoribus Europæis recentioribus illa duo regna non a Semitis sed a Cus^hitis id est a stirpe Cus^h filii Cham fundata esse asseruerunt. Sed contra hanc assertionem habemus quod Ninive quidem, Assyriæ metropolis, clare refertur (Gen. X, 11) ab As^hs^hur qui est filius Sem (Gen. X, 22) fundata esse. Quod autem attinet ad Babylonem, dicitur quidem (Gen. X, 11) Nemrod filius Cus^h in ea regnasse, sed ut *venator* i.e. ut victor (ital. *conquistatore*) non ut fundator. Fundatio enim hujus celeberrimæ urbis locum habuit paulo post diluvii cessationem (Gen. XI, 2 et seq.). Ceterum poterat Nemrod Cushita ut *venator* populos Babylonice Semitas subjugare quin inde inferre liceat populos Babylonice ipsos fuisse Cus^hitas, præsertim cum nullibi in historia sacra dicatur Nemrod civitates fundasse, sed tantum in eis regnasse (Gen. X, 10).

Tota autem historia posterior monstrat populos illos fuisse Semitas, ut mox videbimus.

Quoad *Chaldaeos* speciatim, plures quaestiones sese offerunt. Cur Chaldaeorum nomen apud Hebraeos habet litteram *sin* (dicunt enim *Casd^{hh}* pro *Cald^{hh}*), cum apud Graecos, Latinos, Syros, ipsos Rabbinos i. e. Judaeorum litteratos habet *lamad^h*? (1) Unde oriunda est haec gens? Differtne stirpe a Babyloniis, Assyriis ceterisque Aramæis populis Orientalibus? Cur hoc nomen apud omnes gentes (apud ipsos Aramæos) synonymum est etiam Astrologorum?

Diversa de his quaestionibus dicta sunt ab eruditissimis, cum nonnisi incerta de his rebus ut plurimum habeantur documenta. Liceat tamen nobis nonnulla summis labiis attingere. Primo observamus nil certi de his antiquissimis populis nobis innotescere nisi ex sacris Bibliis Hebraeorum, cum omnia eorum populorum propria documenta perierint; Graecorum autem libri, quamquam maximam utilitatem afferant, non possunt omnes in testimonium tuto vocari. Ceterum pro antiquissimis temporibus cognoscendis parum inserviunt scriptores Graeci, cum antiquissimus horum scriptorum, celeberrimus historiographus Herodotus, nonnisi ineunte seculo V^o ante Christum vixerit. Unicus igitur fons ex quo possimus certam ac tutam haurire notitiam de Chaldaeis antiquis, est liber sacer Hebraeorum.

Jam vero quod ad Chaldaeorum originem et genus attinet, sciendum est hunc populum semper creditum

(1) Nomen *Casdeorum* cum *s* videtur notum atque vulgatum fuisse ipsis Chaldaeis; Rabbinus enim qui linguam Chaldaicam antiquae haereditas evaserunt Chaldaeos ut populum per *כַּסְדִּי* cum *s* significant, ut astrologorum autem eorum per *כַּלְדָּי* cum *l*. It. n. in libro Arabico *Agricultura Nabataeorum* dicto, cujus textus originalis Aramaeus est, nominantur tum *Casdae* *כַּסְדָּי* tum *Chaldaei* *כַּלְדָּי*.

esse Semiticum et eundem ac Babylonensem seu Assyrium. Sed presentis seculi initiis inter cujusdam scholæ doctos in Europa prævaluit opinio Chaldæos fuisse populum a Babylonensibus, Assysiis ceterisque populis Semiticis Orientalibus diversum, eum non Semiticum fuisse sed Arium seu Indo-europæum aut Scytham, vel, ut alii malunt, Turanium sen Mongolicum, scilicet e stirpe Turearum. Novissimus hujus opinionis fautor videtur esse famosissimus Orientalista Renan. (Vid. *Hist. des lang. Sémit.* pag. 62 et seq.).

Sed, omnibus serio consideratis, antiqua doctrina nobis sola videtur esse vera, nempe Chaldæos et Semiticum populum fuisse et eosdem ac Aramæos Orientales nempe Babylonenses et Assyrios. Etenim, ut a primo incipiamus, observandum est Chaldæorum nomen ut populi regnantis in s. Bibliis primo occurrere tempore Tarach patris Abrahami patriarchæ, centum quinquaginta circiter annis tantum post fundatam Babylonem. (Vid. Gen. XI, 28, ubi narratur Tarachium hunc urbem natalem Ur Chaldæorum reliquisse ut se in Syriam conferret). Observa hic Chaldæos fuisse non solum in Babylonica regione, sed et in Mesopotamia, nam hæc urbs Ur in Mesopotamia erat. Jam vero quod argumentum hic invenere scriptores novæ sententiæ, quod Chaldæi non fuerint Semitæ? Imo cum hæc terra Chaldæorum patria Abrahami ejusque parentum esset qui certissime Semitæ erant, atque illo tempore aramaice loquerentur ut testatur Scriptura, (Gen. XXXI, 47), probabilissimum est Semiticam Abrahami linguam in illa terra vernaculam fuisse. Adde quod si Chaldæi non essent Semitæ, eorum quoque nomen non esset Semiticum; atqui Casdæorum nomen Semiticum est, teste s. Scriptura (Gen. XXII, 22), ubi refertur

nepoti Abrahami hoc nomen impositum esse. Prima mentio igitur nominis Chaldæorum in documentis historicis nullum suppeditat argumentum pro nova opinione quam oppugnamus. Post plura secula apparet denuo Chaldæorum nomen in historia Biblica seculo VIII° ante Christum, sed quomodo apparet? Ut synonymum Babyloniorum, qui, fatentibus adversariis, Semitæ erant, in quo quorum terra omnium Semitarum scaturigo fuit et ideo Semitici generis prototypus. Infinita sunt Scripturæ loca in quibus sic occurrit nomen Chaldæorum sensu Babylonensium. Vid. inter cetera 4 Reg. XXV, 4, 5, 10, 13, 24, 25, 26, collata cum v. 1, 11, 13, etc. Vide etiam Is. XLIII, 14 et 48, 14 et 20, in quibus locis ii qui hic et alibi dicuntur Babylonenses, appellantur Chaldæi. Adde Jer. XXI, 4 et 9; XXII, 25; XXV, 12; Ezech. XXIII, 23, ubi expresse nominantur plures urbes Chaldaicæ præter Babylonem. Vide etiam Ez. 1, 3 et XI, 24 ubi regio Babylonica terra Chaldæorum vocatur. Nec dicatur Herodotum antiquissimum Græcorum historiographum (VII, 63) Chaldæos ab Assyriis distinxisse eum dixerit illos inter hos vixisse. Nam si admittatur Herodotum per Chaldæos intellexisse Babylonenses, tunc verum est Chaldæos inter Assyrios vixisse, cum hi et illi, quamquam ejusdem originis, duos distinctos populos formarent. Sin autem supponitur Herodotum Chaldæorum nomine famosissimum Astrologorum in Babylonia cætum, quod probabilissimum est, intellexisse, tunc nulla remanet difficultas. Secus quis sibi persuadere potest Herodotum qui sec. V^o vixit antiquitatem melius cognovisse quam tot scriptores Hebræi, Isaias, Jeremias, Hezecias, auctores librorum Regum et alii, qui omnes vel vicini Chaldæis vel cum eis mixti et omnes contemporanei erant; quique cuncti Chaldæos exhibent ut eundem

populum ac Aramæos Orientales? Id autem tam notissimum est apud ipsos Aramæos, ut quamquam eorum scriptores nomen Chaldæorum fere nonnisi pro Astrologis usurpent, tamen non raro illud de Syris Orientalibus adhibeant. Satis sit Barhebræi celeberrimi scriptoris Syri testimonium qui in sua parva grammatica metrica de Syris Orientalibus loquens dicit ܐܘܪܝܝܢ ܕܫܘܪܝܐ ܕܥܝܪܐܢܐ. ܚܝܐ ܕܡܝܚܐ ܕܚܝܐ « mirabiles Orientales (Syri), filii antiquorum Chaldæorum. » Vid. etiam Barhebr. (*Édit. Martin, tom. II, pag. 5, l. 10.*)

Profecto nescio an extet in tota veteri historia aliquod factum majoribus ac solidioribus argumentis fultum, an evidentioribus rationibus possit veritas sese manifestare. Nam sane incredibile est quod Chaldæorum immensus, florentissimus ac potentissimus populus, ut doctis notum est, e terra perierit quin reliquias in regionibus quas incolebat reliquerit. Atqui in Babylonicæ regionis populatione hodierna quæ est evidenter Semitica, nullum elementum non Semiticum cernitur præter exiguas colonias Persicas, Turcicas vel Indicas hic illic disseminatas, quæ ab indigenis imo ab ipsismet ut extraneæ considerantur, quemadmodum in universis mundi partibus semper extranei inveniuntur cum indigenis, quasque si quis assereret ab antiquis Chaldæis descendere, is ut stultus ab omnibus haberetur. Denique ut possit prudenter suspicari Chaldæorum fuisse genus non Semiticum, oportet ut habeatur saltem unum aliquod documentum in quo tum Chaldæi (quatenus populus, non quatenus Astrogolorum secta) tum Babylonenses seu Assyrii seu Syri Orientales ut duo populi ab invicem distincti nominentur. Jam vero adversarii nunquam poterunt hujusmodi documentum proferre, cum nos e con-

tra innumera habeamus documenta genuina, authentica, contemporanea et omni exceptione majora contrarium probantia. Vide supra.

Denique tam evidens est ac rationi consentaneum Chaldæos fuisse populum Semiticum, ut ipse Renan, sui ipsius oblitus, aliis in locis sui libri fassus sit Chaldæos non solum Semitas fuisse, sed præcise Aramæos. Nam (pag. 245 et 249 textu et nota, et pag. 250), admisit scientias ac omniigenam culturam quibus celebris in historia Nabateorum populus illustratus est, tribuendas esse Chaldæis eo quod Chaldæi hoc nomine etiam vocati sint (pag. 242 et 243). Jamvero Nabatæos fuisse Semitas ac præcise Aramæos, est doctrina clarissima ipsius Renan quam sæpe repetit in suo opusculo *Mémoire sur l'âge de...l'Agriculture Nabatéenne* (pag. 243 et 247). Unde necessario sequitur Chaldæos fuisse Aramæos (pag. 243 lin. 3 ab imo, pag. 247 l. 6 ab imo, 249 l. 7, etc.).

Falsissimum est igitur quod prædicti auctores mira discrepantia asserunt, Chaldæos scilicet fuisse origine vel Scythas, vel Turcas, vel Curdos, vel alium quemcumque populum non Semiticum. Nam quod attinet speciatim ad Curdos (de ceteris enim sufficit eos nominasse ut ridicula absurditas appareat), sequentia observare lubet. — 1. In Aramaicis documentis, et ipsorum Rabbiorum qui in Babylonia litteras Chaldaicas didicerunt scriptis, quæ documenta majorem merentur fidem quam omnes doctorum recentiorum novitatem amantium conjecturæ, alii sunt Chaldæi ܫܚܒܐ, alii Curdi ܡܚܘܒܐ. — 2. Deinde non negamus in Assyriaca regione et in Curdistan existere adhuc Curdos cum Semitis mixtos, sed ii ab omnibus considerantur ut diversissimi a Chaldæis necnon

Persis affines. In Babylonica autem regione ubi potissimum regnabant olim Chaldæi rarissimi sunt Curdi. Profecto si quis in Oriente auderet dicere alicui homini qui se crederet descendere ex antiquis Chaldæis: Tu es Curdus, risu ut non dicam contumelia susciperetur. — 3. Denique, quis homo rerum naturam considerans sibi suadere potest Chaldæos, de quibus notum est ad quantum culturæ intellectualis et civilis gradum ascenderint, eundem esse populum ac Curdos qui, ut notissimum est, nullam unquam litteraturam aut gradum vel minimum culturæ civilis habuerunt nec usque ad hunc diem habent? Igitur inutile est originem Chaldæorum e longinquo petere cum positiva documenta testentur eos aborigines in Chaldæa fuisse, quæ certissime, fatentibus ipsis adversariis, Semitica erat et usque ad hunc diem Semitica est.

Sed adversarii objiciunt quod nomina regum et magnatum Assyriæ non sunt Semitica; ergo Chaldæi non erant Semitæ. — Hoc (non negamus) argumenti speciem habet, estque unicus adversariorum prætextus. Nihilominus respondemus: Aliqua horum nominum, fatentibus adversariis, sunt aperte Semitica; ergo eodem, imo majore jure concludimus Chaldæos qui hæc nomina ferebant Semitas fuisse. Cetera nomina regum et magnatum Chaldæorum prout jacent, in omnibus mundi linguis inexplicabilia sunt; ergo aut dicendum est ea origine quidem Semitica fuisse, sed postea, ignota causa, corruptionem passa esse, ut sæpe evenit; etenim plura nomina Biblica ad Hebræos, Aramæos, Arabes vel ad ceteras gentes Semiticas relata, inexplicabilia sunt prout jacent; aut (quod probabilius est), nomina ad Chaldæos pertinentia, quorum Semitica etymologia non apparet, a Chaldæis (ut astrologis) superstitionis ergo conficta esse ut

astrologica seu magica cognomenta, quod in hujus futilissimæ artis cultoribus vulgatissimum est.

Sed, inquit doctor Renan (lib. cit. pag. 65), Chaldæi, teste Daniele I, 4 habebant linguam propriam, ergo non erant Semitæ .- Respondeo : 1° Argumentatio non regit, ut evidens est; nam poterant Chaldæi linguam propriam habere et simul Semitæ esse .- 2° Chaldæi, teste Daniele II, 4, allocti sunt regem aramaice, ergo Aramæi erant. Deinde si per Chaldæorum linguam et litteraturam intelligitur astrologia et ceteræ Chaldæorum ut astrologorum scientiæ occultæ, quod probabilissimum est, non sequitur Chaldæos ut populum non fuisse Semitas. Denique etiam apud Romanos dicebatur Latinorum seu Latina litteratura instrui, hodie etiam in scholis Arabum dicitur Arabum litteratura institui, consequiturne Romanos non fuisse Latinos, aut Arabum scholas non esse Arabicas? Ipse Oppert celeberrimus Assyriologus de quo supra, fatetur et sustinet nomina Chaldaica, de quibus sermo, non explicari nisi in lingua quam ipse in inscriptionibus cuneiformibus se invenisse asserit, quæque Semitica est, ut peritis notum est.

Triumphaliter autem objicit Renan (lib. cit. p. 69 et seq.) : Quæ referuntur in historia de magnis gestis Babylonensium et Assyriorum, de eorum militari ingenio et potentia, atque cultura in politica, scientiis, artibus, magnificentiorumque monumentorum erectione, omnia hæc non possunt Semitis quadrare, quia Semitæ ad res gloriosas moliendas inepti sunt; ergo Chaldæi qui hæc fecerunt, non erant Semitæ .- Sed nos retorquentes argumentum respondemus : Hæc omnia gloriosa gesta opus sunt Chaldæorum, ut testatur historia, qui ut supra demonstravimus, Semitæ erant; ergo falsissimum ac

injuriosissimum est hujusmodi magnarum rerum Semitas incapaces esse. Etiam si verum esset Judaicam nationem, ut Renan contendit, quam ipse super omnes Semiticas gentes extollit, hujusmodi incapacitatis argumenta exhibuisse, consequiturne omnes Semiticas nationes eodem vitio laborare? Nihilominus alibi (p. 249) admittit coactus est Renan sui oblitus, Chaldaeorum scientias in historia tam celebres, Semiticas fuisse.

His prælibatis, demonstrandum nunc nobis est assertum quod supra posuimus, nempe Assyriorum ac Babylonensium linguam Aramaicam fuisse contra Oppert ceterosque Assyriologos qui contendunt hanc linguam Semiticam quidem fuisse, sed non Aramaicam. Id autem duorum generum argumentis demonstrabimus quorum alterum petitur ex lingua ab Assyriologis inventa in se considerata, alterum ex consideratione populorum quibus hæc lingua tribuitur.

Ut a primo incipiamus, observamus ante omnia nomen ipsum ab hac schola excogitatum linguæ Assyriacæ esse omnino novum, nullibi enim in monumentis antiquis memoratur lingua Assyriaca ut ab Aramaica seu Syriaca distincta, vel in ipsis Bibliis sacris quæ tam fuscè de Assyriis et Babyloniis loquuntur, neque in ceteris monumentis Judæorum, ut Talmudim quorum unum in ipsa Babylonia factum est. Unde licet concludere nunquam antiquitus extitisse hujusmodi linguam a ceteris linguis hucusque notis distinctam. Deinde cum ceteræ linguæ antiquæ omnes etiam quæ perierunt vestigia plus minus copiosa reliquerint, credibile non est linguam de qua agimus, si extitisset, ne verbum quidem unum in tota antiquitate reliquisse exceptis nominibus propriis quorum etymologia incerta est. Impossibile enim est tantos ac tam

celebres populos quales fuerunt Babylonii ac Assyrii, nullum suæ linguæ vestigium apud posteros vel apud vicinos populos reliquisse.

Alterum argumenti genus ad confutandam linguam Assyriacam Assyriologorum ex positiva historia desumitur, quæ certissime testatur linguam Assyriorum ac Babyloniorum Aramaicam fuisse, eandem scilicet quæ vigebat olim in Syria ac Mesopotamia, utique eum aliquali varietate sicut omnibus mundi linguis varietas inest propter locorum diversitatem.

Ut ab Assyriis incipiamus, facile demonstratur eorum linguam antiquitus Aramaicam fuisse. Nam—1° Habemus insigne testimonium sacri Codicis in quo refertur II Reg. XVIII, 26, cum urbs Jerusalem obsidione ab Assyriorum exercitibus cincta esset, Judæorum duces ac sacerdotes ab Assyriorum ducibus petiisse ut lingua propria id est Assyriaca coram plebe Judæa hanc linguam non intelligente, loquerentur. Jam vero hæc lingua in sacro textu appellatur Aramaica. Unde evidens est linguam Assyriorum sæculo VIII ante Chr. Aramaicam fuisse, quam ideo magnates Judæorum cognoscebant quia eadem erat ac lingua Syriæ ipsis vicinæ. Effugium autem quo Assyriologorum princeps Oppert hujus argumenti tam certi vim labefactare conatur, dicendo eandem petitionem Judæos potuisse Assyriis facere etiamsi lingua Aramaica non Assyriæ sed Syriæ tantum vernacula esset, hoc effugium, inquam, nihil illi prodest. Etenim credibile non est Judæos sub terrore Assyriorum versantes eorumque gratiam exquirentes, potuisse eos rogare ut lingua non sua ipsos alloquerentur. Interroga Hebræos apud quos hi libri sacri compositi sunt, qui eos conservarunt quique quotidie eis utuntur inde a tempore quo compositi sunt, et uno ore

tibi respondent hic per linguam Aramaicam intelligi linguam Assyriorum.—2° Notum est etiam scriptores veteres, præsertim Græcos et Romanos, sæpe linguam Syriæ Assyriacam vocare, tam notorium erat utrique regioni unam eandemque fuisse linguam.—3° Luculentissimum quoque testimonium habemus ex lingua Samaritanorum qui ex Babylonia ceterisque Assyriaci imperii locis originem ducunt, teste sacro Codice, II Reg. XVII, 24 quorumque idioma est dialectus Aramaica. Evidens autem est quod si lingua Assyriorum diversa fuisset ab Aramaica, Samaritanorum lingua non potuisset Aramaica esse.—4° Denique maximum et irrefragabile argumentum nobis exhibet factum ut ita dicam palpabile et alte loquens in millibus millium incolarum Assyriæ finitimarumque regionum vastarum, qui sunt reliquæ vel potius descendentes antiquorum Assyriorum, quique usque ad hunc diem Aramaicam linguam in loquela adhibent quamquam cursu temporum valde corruptam ut omnibus mundi linguis evenire solet, suam hanc linguam eodem nomine **ܣܘܪܝܬ** *Surith* appellantes ac Syri Mesopotamiæ et Syriæ suam. Quod autem hæc Aramaica dialectus hodie in Assyria vigens antiquissima sit neque ex Syria aut Mesopotamia illuc posterioribus temporibus venerit, ex certissimum fit, quod nullam transmigratioem aut invasionem populorum ex Syria vel Mesopotamia in Assyriam memoret historia. E contra historia refert celeberrimas invasiones Assyriorum diversis temporibus factas in Mesopotamiam et Syriam. Historiæ igitur magis consentaneum est asserere Aramaicam linguam ex Assyria in Syriam transiisse. Adde quod tam diversa est dialectus Aramaica Assyriæ a dialectis Aramaicis Syriæ et Mesopotamiæ sicut supra exposuimus, ut impossibile sit

Assyriacam dialectum ex Syria vel Mesopotamia provenisse. Hæc satis de Assyria.

Quod attinet ad Babyloniam, certum est etiam hujus vastæ regionis vernaculam linguam antiquitus Aramaicam fuisse. Nam 1°- Hujus populi lingua sæpe in sacra Scriptura Aramaica expresse vocatur, eodem scilicet nomine quo Syriæ Syriaca lingua appellatur. Vid. inter cetera Dan. II, 4, ubi refertur magos et Chaldæos Nabuchodonosor Babylonis regem lingua Aramaica allocutos esse; ibi autem manifestum est hanc linguam ipsam Syriæ Aramaicam linguam fuisse: hoc seculo VII labente ante Chr. evenit. 2°- Deinde reges Persæ qui Babyloniam postea occuparunt, decreta sua ut testantur sacra Biblia, ad subditos Aramaica lingua promulgabant, eorumque gubernatores hac lingua ad ipsos scribebant; vid. Ezr. IV, 7 et seq. ubi refertur ad Artaxerxem Babylonis regem ejus vicarios in Samaria litteras Aramaica lingua scripsisse, ipsaque hac lingua respondisse: hoc medio seculo VI ante Chr. evenit. 3° - Insuper notissimum est in historia factum Judæorum qui ineunte seculo VI ante Chr. cum plus quam dimidium seculum in Babylonia sub captivitate Nabuchodonosor regis transegissent, suaque propria lingua Hebraica loqui cessassent, in patriam reversi sunt idioma Babylonicum utentes quod idioma est evidenter Aramaicum, ut alibi fuse exposuimus, quo idioma exinde libri apud Judæos scribi cœpere. 4°- Aliud insigne testimonium nobis præbet Mandaitarum (qui sunt antiquorum Babyloniæ descendentes) Semitica lingua, quæ, ut notum est peritis, pure Aramaica est. Hæc sufficiunt de Babylonia in specie.

Generica autem argumenta plura ad confirmandam hanc veritatem quoad Assyrios simul ac Babylonios

habemus. 1°-Notum est linguam Persicæ gentis dictam Pehlevicam, vocabulis mere Aramaicis refertam esse. Unde autem Persæ hæc vocabula Aramaica antiquis temporibus desumere potuerunt? Nonne ex vicinis Assyriis et Babyloniis? Ergo hi duo populi antiquis temporibus Aramaicam adhibebant linguam. 2°-Inde a prioribus Christianismi seculis in quibus lingua Aramaica in Christianismo florere atque documenta scripta posteris relinquere cœpit, Assyriam ac Babyloniæ videmus magnam in linguæ Aramaicæ litteratura florescente partem habere. Ergo illis seculis horum duorum populorum lingua vernacula, Aramaica erat. 3°-Denique Assyriologos nostros qui scilicet linguam prætensam Assyriacam invenerunt, antiquissimisque Babyloniis atque Assyriis tribuunt, interrogamus: Quid factum est de vestra hac lingua ex quo cuneiformi caractere scribi cessavit? Numquid illico sub terram recondita est eum lapidibus quibus scribebatur? Secus enim, ratio nequaquam potest admittre tantæ ac tam celebris nationis linguam tam radicaliter periisse ut ne vestigium quidem reliquerit neque in lingua quam Judæi captivi Babylone didicere, neque in Samaritanorum idiomate qui ex Chaldæa originem habuerunt, neque in Mandaitarum a Babyloniis antiquis descendentiæ lingua, neque in idiomate vulgari quod nostra ætate in Assyria ac Babylone viget, neque in illarum regionum epigraphibus Semiticis scriptis alphabeto alio quam cuneiformi quæ ad nos pervenerunt, neque denique in monumentis veterum scriptorum Græcorum et Latinorum qui multa vocabula Aramaica nobis scriptis suis transmiserunt. Si in Assyria antiquis temporibus alia lingua quam Aramaica vigeret, ut contendunt Assyriologi, dicant si possunt cur lingua

Aramaica quæ juxta ipsos extranea erat, cujusque populus in Syria et Mesopotamia fere nullam celebritatem habuit, apud tot hominum myriades in Chaldæa conservata est usque ad hunc diem, linguæ autem nativæ eorum Assyriacæ, ne vestigium quidem illic remanserit. 4°- Tandem quis suadere sibi potest in Babylonide vicinisque regionibus in quibus genus Semiticum formatum est, atque ex quibus omnes gentes Semiticæ egressæ sunt, cujusque proinde lingua prima est historice omnium dialectorum Semiticarum, viguisse vel ab antiquissimis temporibus i. e. a seculo XVIII ante Chr. paulo post Sem patris obitum, linguam Semiticam tam deformem, tam insipidam, tam ridiculam ac deficientem qualem Assyriologi nostri nobis exhibent, omnibus litteris gutturalibus carentem, excepto *h^k*, quæ tamen littera est præcise ea sola qua caret lingua vulgaris hodiernorum Assyriorum, tempore præterito in verbi conjugatione expertem, *mim* pro Arabum *nun tançini* habentem cum omnes Aramæi e contra suffixum *mim* Arabum et Hebræorum in *nun* convertant, in qua ipsa nomina *Assyriæ* (1) et *Babylonis* (2) sunt male excogitata, quæ denique pro *a* status emphatici quod omnes gentes Aramæe in Assyria et Babylonide habent, *u* substituit? (3)

Sed Assyriologorum princeps Oppert opponit 1°- Quod nomina propria regum et magnatum Assyriæ et Babylonis prout ea exhibent Biblia et alia documenta,

(1) Nomen Assyriæ in Assyria ipsa est *ܐܘܪܝܫܘܐ* *At^hur* non *Assur* ut excogitarunt Assyriologi.

(2) Babylonis nomen in Babylonia ipsa est *ܒܒܠ* *Babel* non *Babilu* Assyriologorum, qui haud advertent nomina propria in Aramaica lingua nunquam in situ emphatico pronuncari.

(3) Lingua pœlævica clarissime testatur, inter cetera, nomina in lingua Assyriorum ac Babylonicorum in situ emphatico in *a* exisse non in *u* Assyriologorum nostrorum.

non sunt Aramaica, unde concludit hos populos non fuisse Aramæos. — Respondemus : Doctissimus Renan ejusque schola contendunt hæc nomina non esse Semitica; si ergo argumentatio doctoris Oppert valeret, Assyrii et Babylo-
nii non essent ne Semitæ quidem, et sic funditus corrui-
tota moles linguæ Assyriacæ ab illo constructa. Sed vide
quæ supra pag. 71 diximus de his nominibus.

Opponit Oppert 2°— Assyrios descendere ab Assur
fratre Aram, non ab ipso Aram; unde concludit Assyrios
non fuisse Aramæos. — Respondemus : Cum Assur et Aram
essent fratres, optime potuerunt eandem linguam habe-
re, ita ut cum Hebræi Aramæis viciniores essent, linguam
descendentium Assur Aramaicam appellaverint. Ecce
enim millia myriadam Syrorum qui hodie Assyriam et
vastas regiones vicinas inhabitant, eodem nomine *ܣܘܪܝܝܐ*
Surit^h suam linguam vocant quo Syri Mesopotamiæ et
Syriæ Aramaicam suam linguam appellant, ut supra
diximus. Nonne Chaldæi, i.e. Babylonenses, ex Ham fra-
tre Sem descendere dicuntur? Et tamen Oppertiani ipsi
fatentur ipsos eandem adhibuisse linguam ac Assyrios
qui ab Assur nepote descenderunt. Si ergo patrum et ne-
potis posterum, fatentibus adversariis, eandem linguam
habere potuerunt, a fortiori id poterant posterum duorum
fratrum.

Conclusio : Cum ergo certissimum sit linguam As-
syriorum et Babylonensium Aramaicam fuisse, cumque
lingua quam hodierni Assyriologi, ex inscriptionibus
cuneiformibus extrahentes, his populis tribuunt, non sit
Aramaica, sed insipida mixtura ex Hebraica, Arabica
et Syriaca aliisque linguis, jure et merito concludimus
problema de lectura inscriptionum cuneiformium adhuc
insolutum remanere. Contentur igitur Assyriologi nova

studia in hanc rem impendere, ut ex inscriptionibus Assyriæ et Babylonis cuneiformibus extrahant linguam vernaculo sermone harum regionum conformem, quemadmodum Ægyptiologi ex lingua Coptica quæ est supersætes Ægypti dialectus, inscriptionum hieroglyphicarum linguam scire potuerunt.

Speciminis ergo hic duo fragmenta exhibemus ex lingua nova Assyriologorum prout ea in lapidibus cuneiformi alphabeto scriptis legunt, caractere Syriaco hodie vigente expressa, ut facilius de hac extranea lingua rectum iudicium formetur.

I^m FRAGMENTUM (1)

رَمِئِشَهُ أَوْ مَرَمِشَاهُ صَدَّ مَرِئَابُ مَعَا لَا إِتْلَمِشَهُ
 إِنَّا تَمِنَّا الْكَمِشَهُ وَنَلَابُ صَدَّ مَرِئَابُ أَوْ الْكَبُ رَمِئَابُ مَعَا
 كَمِطَلَبِشَهُ مَعَا تَمَطَا لَا إِمِشَا إِمِلَا مَعَدَجِشَهُ أَوْشَا
 أَوْ تَمِئَابُ مَعَدَّ صَدَّ مَرِئَابُ أَوْ تَلَوَّابُ إِتْلَمِشَهُ *

II^m FRAGMENTUM (2)

DIALECTUS BABYLONICA

لَحْمِشَهُ أَوْ وَوَمِشَهُ ر 300.
 مَعَا . حَمَلَهُ . إِتْلَمِشَهُ .
 دَا لَمِشَهُ . مَعَدَّ مَرِئَابُ ر 300.
 فَمِشَبُ . حَمَلَا . حَمَلِبُ .
 الْبَمِشَبُ . حَمَلَا . مَعَا لَمِشَهُ .
 أَوْ حَمَلِبُ . مَعَا . مَعَدَّ .

DIALECTUS SYRIACA

لَحْمِشَهُ أَوْ وَوَمِشَهُ .
 مَعَلَا . دَجَلَا . مَعَدَّ 240.
 حَمَلِبُ . مَعَدَّ 240 .
 فَمِشَبُ . مَعَدَّ 240 .
 مَعَدَّ 240 . دَجَلَا . مَعَلَا .
 مَعَدَّ 240 . مَعَدَّ 240 .

(1) Vid. Menant, *Manuel de la langue Assyrienne*, pag. 330.

(2) Vid. Menant, *Manuel de la langue Assyrienne*, pag. 292. Post hæc omnia que hucusque de hac nova lingua Assyriaca disseruimus, iudicet imparialis

DIALECTUS BABYLONICA

ܕܐܠܗܝܡܢܐ ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ
 ܐܠܗܝܢܐ ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ
 ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ
 ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ

DIALECTUS SYRIACA

ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ
 ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ
 ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ
 ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ ܕܘܠܘܢܐ

lector quid sit dicendum de historiis quas isti Assyriologi texerunt suæ flicte lingue innixi de originibus Assyriorum ac Babyloniorum, quæque merite novitates sunt, veteribus scriptoribus antiquisque monumentis genuinis ignotæ. Dicunt enim ante historica tempora quibus celebres Assyrii nomen acquisiverunt, regiones Assyriorum et Babyloniorum fuisse olim per secula occupatas a quadam natione extranea ex eadem origine descendente ac Turcarum genus, quæ a partibus septentrionalibus versus Orientem vergentibus in Chaldaeam irruerit ubique domicilium liggerit. Hinc genti, cui ejus inventores alii nomen *Accad* seu *Accadiorum*, alii *Sumer* seu *Sumerianorum* dederunt, non Semitis trihuunt culturam civilem, leges, religionem, artes et ipsam scribendi artem; asservuntque ipsam esse scripturam cuneiformis inventricem, quam Assyrii ac Babylonii ab ipsa didicerint. Hanc gentem deinceps ab Assyrii ac Babylonii stirpis Semitice supervenientibus ita superatam esse ut eam paulatim penitus destruxerint nihil ex ea relinquendo nisi ejus scripturam ac religionem. Hujusmodi commenta prædicti Assyriologi in Europæ scholis divulgant nullo fundamento innixi præter inscriptiones cuneiformes quarum interpretationem se invenisse proclamant. At in ipsa Europa non defuerunt docti viri qui hujusmodi asserta impugnaverint, inter quos præcipuum tenet locum præclarissimus Renan, celebrer orientalista, qui videndum notavit eorum quiasserunt gens Mongolicum (ex quo Turcæ originem habere) quod nonnisi destructivibus ac rudis in mundo innotuit omnibus in seculis, dominatum olim fuisse in Chaldaea finitimisque terris; illud in civili cultura ac liberalibus artibus gentes Semiticas præcessisse; has gentes ab eo eruditas esse, etc. Nobis liceat tantum notare, quod cum lingua Assyriaca quam isti Assyriologi se ex inscriptionibus cuneiformibus eruisse prætendunt, nullo, ut copiose demonstravimus, solito fundamento admittique æquaquam possit, jure ac merito de veritate linguæ Accadicæ seu Sumerianæ quam ipsi autumant in inscriptionibus cuneiformibus se invenisse, dubitare imo eam recusare possumus et debemus sicut eam perleque inter Europæ eruditos recusarunt, inter quos J. Halévy mentionem peculiariter meretur.

CAPUT III

DE SCRIPTURA APUD SYROS ET DE ALPHABETIS.

Qui artem scribendi in mundo invenit, quam maximum generi humano attulit beneficium, pro quo æternas meretur gratias. Attamen ignotum est nomen primi hominis qui hanc pretiosissimam artem invexit, ignotum et ejus tempus. At potest quadam certitudine sciri apud quam gentem ars scribendi primo inducta sit, et quæ gens eam ceteros populos docuerit.

Sententia plurimorum eruditorum est quod scriptura inventa sit apud gentem Semiticam quæ Phœnicia dicitur, quæque extremas versus Occidentem meridionalem Syriæ partes incolebat. Causa ob quam hæc nobilissima ars huic populo tributa fuerit, est quod Phœnices olim navigatione et coloniarum in remotis regionibus institutione celebres, ut historia traditur, artem scribendi populos ad quos migrabant docuerint, maxime autem Græcos, omnis generis cultura et scientia ac liberalibus artibus celeberrimos. Quod non est exiguus honoris titulus stirpi Syriacæ, cum Phœnicia sit parvum Syriæ territorium, cujus illustriores urbes erant Tyrus et Sidon. Phœnices autem Syriacum fuisse populum, testatur evangelium (Vid. Marc. VII, 26); et quidem eorum lingua aut merce Syriaca erat, aut Syriacæ linguæ simillima. (1)

(1) Hic sese offerrent plures de Phœnicibus questiones quarum tamen discussionem non est locus in his prolegomenis ex professo aggredi. Nihilominus non possumus eas omnino præterire. Igitur observandum est Phœnicium nomen nunquam in Græcorum et Romanorum monumentis inveniri; illi quidem ipsum efferunt per $\Phi\Omega\iota$, illi autem per $\Phi\epsilon$. Præter hos duos populos nullibi hoc nomen exstare cognoscitur, nullum enim ejus vestigium in veteri Testamento, nullum in lingua Hebraica; neque Judæi, neque Arabes illud agnoscunt; Syri autem Christiani illud a Græcis didicerunt; et quod animadversione dignum est, Josephus Flavius celeberrimus Judæorum historicus nunquam in suis historiis vocem Phœnicæ aut

Sed examine instituto, innotescit non Phœnices ipsos scripturam invenisse, quanquam eam Græcos et Romanos aliosque populos docuerint, sed hanc artem inventam primo fuisse apud aliquam gentem celebrem de Syrorum seu Aramæorum stirpe, quales erant Babylonii et Assyrii huncque populum illam ceteris populis communicasse, præsertim Phœnicibus, quibus ideo veteres scripturæ inventionem tribuerunt quia eam in Græciam attulerunt. Nullum enim documentum historicam positivum habemus quod testetur Phœnices ipsos hanc artem invenisse; et ex omnibus scriptoribus antiquis qui scripturam Phœnicibus tribuerunt, nemo testari potuit eos ipsam invenisse.

Quod autem Phœnices a Babyloniis vel Assyriis scripturam didicerint, id fere certis argumentis probari potest. Nam — 1° Quamquam Phœnices in historia celebrentur ut navigatione, commercio ac aliquibus aliis artibus versatissimi, tamen nihil aliud de iis memoratur et præsertim quoad scientias. E contra apud Assyrios et Babylonios prima surrexerunt imperia et quidem gloriosissima; historia quoque testatur eos fundamenta culturæ civilis et litterariæ ante ceteros omnes populos posuisse; eorum potentiam et imperium per multa perdurasse secula et ad longinquas terras se extendisse; potentes populos, inter quos ipsos Ægyptios, subjugasse; apud eos primum scientias

---

Phœnicum adhibuit quanquam græce et apud Græcos scriberet. Phœnices quidem qui dicuntur a Græcis et Romanis, habitabant partem terræ quæ a Judæis Chanaan dicebatur; et non est certum Phœnices et Chananæcos eundem fuisse populum, neque scitur quo nomine Phœnices suam gentem appellarent, et utrum de progenie *Hebræi* ut vulgo creditur fuerint, an de stirpe Aramæa. Hæc similesque quaestiones sunt hodie insolubiles, cum nullum documentum scriptum de illo populo ad nos pervenerit, antiqui vero scriptores hujusmodi quaestiones non attigerint, denique nulla gens quæ ut reliquæ Phœnicum vel Chananæcorum dignoscatur, superstes sit; imo eorum ipsam nomen a multis seculis omnino extinctum sit.

mathematicas, astronomicas aliasque ingenuas artes claruisse, quæ certe siue scriptura consistere nequeunt. Historici enim antiquiores narrant, cum Alexander Magnus Babylonem expugnavit, reperta in ea fuisse documenta observationum astronomicarum ab illius civitatis doctis viris scriptis tradita viginti duobus seculis ante Christum id est a tempore Abrahami. In illis vero longis seculis Phœnices nulla claritate noti fuere; sana ergo ratio nequit concedere Babylonios a Phœnicibus scripturam didicisse. — 2° Id confirmatur veterum scriptorum testimoniis. Nam Clemens Alexandrinus qui II post Christum seculo floruit, « Sunt qui asserunt, inquit, Phœnices et Syros primos litteras invenisse. » (Strom. lib. I). Plinius autem clarissimus philosophus ethnicus qui seculo I post Christum floruit, « Litteras, ait, semper arbitror Assyrias fuisse; sed alii apud Ægyptios a Mercurio, ut Gellius, alii apud Syros repertas volunt. » (Nat. hist. lib. VI). Inter antiquos historicos qui scripturæ originem Syris tribuerunt, numerandus est Diodorus Siculus qui seculo I ante Christum claruit. — 3° Aliud argumentum habemus validissimum pro Syriaca scripturæ origine, desumptum ex forma nominum ipsarum litterarum alphabeti prout exstant apud Græcos qui litteras a Syris didicerunt, ut supra dictum est; hæc enim nomina formam mere Syriacam habent, cum omnia in A status emphatici exeant, ut mos est nominum in lingua Syriaca; quæ proprietas est sola hujus linguæ. Greci enim cum alphabetum effecerunt, dicunt: *Alpha, Beta, Gamma, Delta*, etc. Ex quo evidenter constat litterarum nomina origine Syriaca fuisse. Equidem Syri hodie hæc nomina sine A fere ut Hebræi pronunciant; at nonne possibile est eos post litterarum inventionem nominumque earum formationem,

cœpisse hæc nomina cum *gd^hamma* (de quo in grammatica n° 165 et seq.) efferre, abscindendo scilicet litteram A finalem ut solent etiam Syri facere? Secus enim si Græci a Phœnicibus nomina litterarum alphabeti ea forma qua Hebræi hodie eâ efferunt, accepissent, dicendo scilicet: *Aleph, Beth, Gamal, Dalath*, etc. non intelligitur cur iis postea A finale addidissent, et quidem ea regula, qua in lingua Syriaca hujusmodi augmentum emphaticum regitur, ut scilicet ultima vocalis elidatur. Etenim si Græci ipsi auctores fuissent augmenti litteræ A finalis in nominibus litterarum, non dixissent: *Alphu, Gamma, Della*, etc. ut Syriacæ linguæ regula requirit, sed: *Alepha, Gamala, Delatha*, etc. Id autem maxime elucet in *kappa*, quam litteram si Græci a Phœnicibus accepissent, eam pronnunciassent *caph* ut hodie pronnunciant Hebræi, cum augmento autem A dixissent *caphpha* vel si mavis *capha*. Atqui sunt Syri soli qui pronnunciant *cappa*; ergo Græci a Syris didicere litteram *cappa* et consequenter ceteras alphabeti litteras.

Attamen non defuerunt inter Europæ doctos qui contenderint honorem inventionis scripturæ tribuendum esse non Syris sen Phœnicibus, sed Ægyptiis qui et ipsi olim scientiis, artibus ac omnis generis cultura illustrati sunt. Novissimus, quantum sciam, qui hanc opinionem sustinuerit, est notissimus inter orientalistas eruditissimos Joseph Halévy natione Gallus, qui tamen in opere cui titulus « *Mélanges d'épigraphie et d'archéologie* » postquam totis viribus probare conatus est Phœnices ab Ægyptiis scripturam didicisse, coactus est tandem fateri litteras quas Phœnices seu Syri ab Ægyptiis didicerint nonnisi tredecim esse. nempe *alaf*, *bet^h*, *simcal^h*, *mim*, *res^h*, *vel^h*, *caf*, *nun*, *pe*, *law*, *ain*,

he, s^hin !! At peracto examine, manifestum fit has etiam litteras non esse origine Ægyptiacas, quod sequentibus rationibus probatur—1° Articulationes *ʿel^h* et *ʿin* in lingua Ægyptiaca non exstant, non poterant ergo Ægyptii earum litteras cuiquam populo tradere.—2° Ratio ipsa suadet quod si Semitæ ab Ægyptiis tredecim litteras didicissent, ceterasque alphabeti litteras ipsi invenissent, novas litteras ad calcem litterarum Ægyptiacarum appendissent; attamen nos eas videmus distributas inter has pseudo-Ægyptiacas litteras.—3° In lingua Ægyptiaca necessario existere debebant aliæ litteræ Semiticis similes præter tredecim de quibus agimus; quis enim sanæ mentis homo sibi snadere potest linguam Ægyptiacam tredecim tantum articulationibus constituisse? Atque sana etiam ratio iudicat improbable esse quod Semitæ aliquas tantum acceperint ab Ægyptiis litteras ceteris relictis et postea novas pro his marte suo iuenerint figuras.—4° Hujus opinionis aueteres asserunt nomina tredecim litterarum de quibus quæstio est, esse communia Ægyptiis ac Semitis. Jamvero hoc admitti nequit, etenim nemo omnino scit hodie qualia fuerint apud Ægyptios litterarum nomina; scimus, e contra, Coptos, qui sunt antiquorum Ægyptiorum descendentes, cum Græcorum alphabetum et scripturam seculis posterioribus assumpserunt, haud nova nomina litteris Græcis imposuisse, sed cum litteris Græca earum nomina adoptasse cum levissima mutatione. Quomodo igitur scire possumus similitudinem quam adversarii contendunt? Profecto Syri, quos historia certa testatur multis populis, et vel ipsis Græcis scribendi disciplinam præbuisse, nunquam cogitarunt facere id quod Ægyptii fecerunt, nempe Græcorum alphabetum et scripturam adoptare; et nihilominus

nostri novi doctores volunt Ægyptios omnium populorum in arte scribendi magistros fuisse !! — 5° Denique fatemur post maturum examen figurarum Ægyptiacarum litterarum tredecim de quibus quæstio, nullam in iis nos vidisse similitudinem cum respondentibus figuris Semiticis; putamus autem omnem hominem a studio partium alienum, idem iudicium ferre.

Remanet igitur generi Semitico et præcise Aramaico gloria inventionis scripturæ quæ in antiquo et novo mundo propagata est.

Itaque omni fiducia et veritate licet nobis affirmare omnes populos artem scribendi a gente Syra didicisse. Etenim notum est omnes populos Europæ Occidentales et Septentrionales a celeberrimis Romanis scripturam accepisse, notum est etiam Romanos a Græcis litteras didicisse seu potius, ut videbimus, ab illis qui ipsas Græcis tradiderunt; denique notum est etiam certitudine historica Græcum populum qui sapientia, scientiarum cultura et virtutibus inter omnes antiquos populos ad summum fastigium ascendit, a Syris artem scribendi accepisse; traditur enim in antiquis Græcorum fastis, circa annum 1590 ante Christum ad Græciam emigrasse coloniam quamdam ex Phœnicia, quæ est extrema versus Occidentem Syriæ pars, præcunte quodam viro cui nomen *Cadmus* (quæ vox Semitica est significatque principem seu priorem), artemque scribendi illuc induxisse, Græcosque ex illo tempore scribere Syriacis litteris cœpisse usque ad hanc diem. Illud quoque summopere notandum est Græcos nomina litterarum Syriaca usque ad hanc diem religiose conservare, (1)

(1) Unum tantum animadvertendum in nominibus Græcis litterarum, quod scilicet in iis littera *taw* pro *rucah* assumperit *quas* *aj*, et vice versa. Dicitur

illasque eodem ordine in alphabeto dispositas reliquisse ac eæ sunt in Semitico alphabeto. Imo Græci, præ omnibus populis qui scripturam a Syris didicerunt, litterarum nomina maxime formam Syriacam portantia habent, cum ut diximus, eorum magna pars in *A* status emphaticæ exit, quæ inter omnes linguas Semiticas proprietas est linguæ Aramaicæ, ut supra dictum est; dicunt enim: *Alpha, Beta, Gamma, Delta, etc.* Latini autem nomina litterarum Syriaca amiserunt, illisque nova nomina quorum singula constant articulatione propria sequente vel præcedente vocali *E* substituerunt. Ordinem tamen litterarum alphabeti Syriacum fideliter conservarunt Latini, imo, ut ita dicam, fidelius quam Græci ipsi. (1) Ut ad Græcos redeamus, hi litterarum figuras Aramaicas conservarunt ea forma quam tempore quo eas didicerunt, habebant; at postquam initio a dextra sinistrorsum per annos scripserint Semitarum more, hunc modum deseruerunt, ac cœperunt a sinistra dextrorsum scribere usque ad hanc diem; sæpe antiquis temporibus utroque modo scripserunt, scilicet lineam a dextra sinistrorsum, alteram a sinistra dextrorsum, et sic porro, aratoris modo. Latini etiam initio a dextra sinistrorsum scripserunt. (2)

---

enim *beta, delta, beta, delta*, pro *bet^ha, delt^ha, het^ha, det^ha*. Fatemur difficile esse hujus mutationis dare rationem cum lingua Græca sono *t^h* non careat. Nec est credibile primos Syros non distinxisse sonum *rucak^h* a sono *qus^haj*.

(1) Mirum est Arabes, qui nomen recentissime scripturæ artem a Syris didicerunt, tum omnem tum nomine litterarum alphabeti paulo post mutasse, quamquam Arabes origine et lingua sint Syrorum fratres, et cum Syris ipsis mixti semper vixerint.

(2) Mirandum est, hodie nullum extare populum qui a sinistra scripturam et lecturam incipiat præter Syros, Hebræos et Arabes cum his qui horum populorum scriptura utuntur, item præter Phœnicæ qui sunt veterum Persarum reliquæ; etiam antiqui Persæ a dextra scripturam incipiebant. Ceteri populi omnes qui hunc mundum sunt, vel ipsi qui videntur ab Aramaeis scripturam didicisse ut Abyssini et Indi, a sinistra scribunt et legunt, excepto populo Sincensi et his qui ejus scripturam adhibent, qui sursum deorsum scribunt et legunt, incipientes a dextra.

Diximus Græcos a Phœnicibus accepisse scripturam. Quoad Italos autem, et præsertim Romanos, a quibus ceteræ nationes Europæ culturam civilem et litterariam didicere, multo probabilius est eos non a Græcis scripturam accepisse, ut vulgo putatur, sed a Phœnicibus ipsis. Multa id suadent.— 1° enim plures alphabeti Latini litteræ diversam habent figuram a Græcis, ut *gamal* (G), *dalat^h* (D), *waw* (F), *pe* (P). Insuper ex characteribus Latinis sunt qui Syriacis similiores sunt quam Græci, ut *P* et *D*.— 2° Nonnullæ Syriacæ litteræ quæ ex alphabeto Græcorum cecidere, in alphabeto Latinorum remanent videlicet *waw* (F) et *qof* (Q) et quidem propriis locis quos occupant in alphabeto Semitico. Incredibile autem est Latinos a Græcis incompletum accepisse alphabetum ac postea illud complevisse inserendo in illud litteras deficientes ex Syriaco alphabeto sumptas eo ordine quo in hoc alphabeto exstant, nisi dicamus Græcos integrum alphabetum, ut a Syris acceperant, Italîs tradidisse et postea duas prædictas litteras ex illo expunxisse, quod tamen parum probabile est.

Ex tota hac discussione evidenter colligitur falsos esse illos qui retulerunt Latinos imo et Græcos habuisse initio sexdecim tantum litteras, quibus postea ceteræ litteræ additæ siat; etenim credibile non est Græcos principio deficientem numerum litterarum ex alphabeto Syriaco sumpsisse illudque postea ita complevisse ut novum hoc alphabetum omnino alphabeto Syriaco responderet in litterarum ordine, nominibus et figuris ut reapse res se habet in alphabeto Græco. Idem dicatur de alphabeto Latino.

Attamen hæc historia quadam veritate non caret. Verum enim est Græcos litteras nonnullas alphabeto

Phœnicum addidisse, ad ejus calcem eas relegando; sunt autem quatuor, nempe Φ , X , Ψ , Ω , quæ omnino in alphabeto Semitico desunt, sicut et in alphabeto Latino. Nam quamquam Semitæ primam et secundam ex his litteris pronuntiatioe habeant, nempe *pe* cum *ruccak^{ha}* et *caf* item cum *ruccak^{ha}*, attamen proprios characteres pro iis non habeat, sed adhibent characteres *pe* et *caf* cum *cus^hhaja*. Græci autem noluerunt Syros imitari in hoc ut unus character duplicem habeat pronuntiationem, et recte quidem, nam ideo Syri cuique sex notarum litterarum duplicem sonum adscripserunt quia revera eadem est articulatio quæ modo sonum habet asperum, modo lenem, unde nulla erat ratio ut duplex figura itidem illi poeretur. Apud Græcos vero Π et Φ nullam dependentiam inter se habeat, item K et X ; nisi in conjugatione verborum.

Per hanc quatuor litterarum additionem alphabetum Græcorum evasit viginti quatuor characteribus constans, nempe viginti Aramaicis (nam, ut diximus supra, duas ex alphabeto Aramaico expunxerant litteras) et quatuor additis. Quod autem viginti duas litteras Græci a Syris acceperint, id probat, inter cetera, valor numericus litterarum qui idem est ac apud Syros, ita ut loco deficientium duarum litterarum duo signa numerica litteris Syriacis respondentibus simillima Græci statuerint. Deinde considerandam est octo litteras quas ajuat litteris Phœnicibus additas esse apud Græcos, non in fine alphabeti locum habent, sed distributæ reperiuntur inter ceteras litteras eodem prorsus ordine quo eæ in alphabeto Syriaco extant. Jamvero cuique evidentissimum est quod si hæ litteræ additivæ essent, eæ in fine alphabeti locum haberent, ut sunt quatuor reapse alphabeto

Pbœnicio additæ de quibus supra . Denique inter litteras quas ajunt addititias esse, numerantur H et Θ (*h^{het}* et *t^{et}* Semitarum). Jamvero hæ duæ litteræ eosdem locos in alphabeto Græco occupant ac litteræ Syriacæ illis respondententes , earum nomina sunt eadem , denique earum figuræ magis quam ceterarum litterarum similes sunt characteribus *h^{het}* et *t^{et}* alphabeti Syriaci .

Cum autem alphabetum Græcum sit unum ex præclaris monumentis quæ antiquitas ad nos transmisit, propter historica documenta quæ in eo includuntur , et cum majores nostri quam maxime necessarium nexum induxerint inter linguam Græcam et nostram Syriacam introducendo in hæc infinita , ut ita dicam , vocabula Græca, linguamque Græcorum tanta consideratione babuerint ut scholarum auditores eadem fere cura cum addicerent ac linguam Syriacam, propter has causas aliasque alphabeti Græci examen prosequi juvat , ejus litteras singillatim discutendo .

Prima dicitur *Alpha*; cumque hæc littera in alphabeto Syriaco tum *hamzam*, tum vocalem A longam significet, Græci illam pro *hamza* noluerunt adsciscere, sed vocali A tum longæ tum brevi illam assignarunt. Hamza autem revera in lingua Græca existit sicut et in omnibus linguis humanis ; (1) at Syri qui scripturam in mundum invexerunt, eam ante omnes populos perceperunt illique proprium characterem posuere quod nullus alius populus

---

(1) Tam verum est sonum gutturalem efferi ante vocalem qua syllaba incipit, ex. gr. in *am*, *is*, *u*, *en*, ut hic sonus aliquando in aliam consonantem gutturalem immutetur. Sic apud Hebræos hic sonus gutturalis convertitur in *he* in conjugatione verbi *Ja* et alibi . Sic aliqui populi in Italia hunc sonum convertunt in *h* ; dicunt enim *hano*, *hil*, *huso*, pro *amo*, *u*, *uso*. E contra ipsum *he* aliquando in hunc sonum idest in *hamzam* convertitur, quod est hodie commune Francels, Italis ceterisque populis stirpis Latine .

fecit; cum autem hic unus character significet etiam in alphabeto Syriaco vocalem A longam, Arabum litterati progressum fecere, nam proprium signum hamzæ invenerunt, quod, ut notum est, simile est minutæ litteræ *ain*; recte enim viderunt eam esse veram consonantem ac unam ex litteris gutturalibus. At inter hamzam Arabicæ linguæ ceterarumque linguarum Semiticarum et hamzam aliarum mundi linguarum hoc intercedit discrimen, quod hamza linguarum Semiticarum, præsertim Arabicæ, potest esse et mobilis et quiescens, in ceteris vero linguis et peculiariter in Græca et Latina, hamza non potest esse nisi mobilis in initio vocis aut syllabæ quam vocalis præcedit tantum, nunquam quiescens. Nescio an philologi Europæi hoc discrimen inter linguas Semiticas et suas perceperint scriptisque tradiderint.

Græcorum etiam litterati existentiam hamzæ in sua lingua senserunt, et quidem in initio vocum tantum et signum illi statuere voluerunt; at ad hoc noluerunt primum alphabeti characterem adoptare ad instar Syrorum, sed novum signum illi invenere, quod exiguo waw Arabico simillimum est; ad sinistram vocalis scribunt desuper, spiritumque tenuem vocant.

Post *Alpha* habetur in alphabeto Græco *Beta*, quod hodie Græci molle efferunt ut *V* Latinum; at eruditi existimant hanc prononciationem sero apud Græcos introductam esse, ejusque genuinum sonum esse durum ut *be* Arabicum.

Tertia littera est *Gamma* pro *Gamla* Syriaco propter euphoniā. Et hæc littera hodie a Græcis levis prononciatur ut *Ĝ* Arabicum. Quod diximus de *beta* dicatur de *Gamma*. Tandem hic quoque argumentum habemus quod alphabeti auctor Syrus erat non Hebræus; Hebræi

enim dicunt *Gimel* non *Gamal*; Græci autem didicerunt dicere *Gamla* non *Gimla*.

Deinde *Delta*, eujus sonus et ipse est hodie mollis. Vide *beta*.

Quintæ alphabeti litteræ nomen est *E*, cui postea additum est adjectivum *psilon* (tenue) ut distinguerent ab altero *E* longo cui nomen *Eta*. Hæc littera quæ apud Syros consonans est et gutturalis, apud Græcos vocalis evasit, eadem ratione qua *alpha*. Habent quidem Græci et hunc sonum gutturalem id est *H*, sed in principio vocum tantum, nunquam in medio nec in fine. Latini in medio etiam illum habent, at raro; nunquam tamen apud eos duplicatur, sicut nec apud Hebræos. Latini quidem ad significandum hunc sonum, littera Syriaca *h^het^h* utuntur; Græci vero nolere eum caractere denotare, sed eum significant per exiguum signum quod spiritum asperum vocant, quodque idem est ac signum spiritus tenuis sed inversum et eadem ratione scribitur. Probabile tamen est Græcos huic litteræ, de qua agimus, antiquitus dedisse nomen *he* cum spiritu aspero ut est apud Syros, et illud scripsisse *E*; postea autem sonum spiritus asperi cecidisse, vel potius mutatum fuisse in spiritum tenuem.

Post *he* Syriacum antiquitus exstabat in alphabeto Græco littera *Waw*, at hodie hæc littera hic non invenitur sed ad calcem alphabeti post *tau* translata est vocaturque *Y* cum spiritu aspero, addito recentius adjectivo *psilon* (tenue). Et hanc litteram, quæ apud Semitas est modo consonans, modo signum vocalis, Græci vocalem tantum reddiderunt. Plura autem probant $\Upsilon\psi\iota\alpha\omicron\Nu$ esse origine nostrum *waw* quod post tempus e suo loco translatum sit ad finem alphabeti. — 1° Ejus figura simillima est figuræ veteris *waw*. — 2° Ejus vera pronuntiatio est *u* Gallicum,

ut videbimus, quod maxime ad sonum *waw* vocalis accedit, representatque fere semper U linguarum Indo-europæarum ac Semiticarum, nec non ipsius linguæ Græcæ, ex. gr. in ΑΥΤΟΣ quod pronunciat *awtos* non *ajtos*. -3° Denique in systemate numerico litterarum alphabeti, quod Græci certe a Syris didicere quodque idem est ac systema Syrorum, Græci locum litteræ *waw* quæ apud Syros numerum sex significat, non præterierunt, sed ad significandum numerum sex statuerunt signum, litteræ *waw* recentioris simile, quod vocant *epistemon* FAY idest signum *waw*. Quod evidens est argumentum post litteram *epsilon* extitisse antiquitus in alphabeto Græco litteram quæ dicebatur *waw*.

Deinde venit littera, nostro *zain* respondens, quam vocant *Zetâ*. In hoc nomine mutatio *n* in *t* inexplicabilis est. Nōtanda etiam est differentia soni inter *zeta* Græcum et nostrum *zain*, Græcis enim hæc littera duarum consonantium sonum habet, fere ut *tz* Italicum.

Postea venit littera quam ipsi vocant *Eta* pro *h^hetha*; apud eos autem non est amplius consonans, sed vocalis E longa. Non est hic prætereundum, quam difficilis sit gutturi non Semiteo imo impossibilis recta pronuntiatio hujus litteræ gutturalis fortissimæ, quam tamen infantes Semitarum vix balbutire incipientes facillime et ante omnes ceteros sonos, exceptis labialibus, perfecte pronunciant. Idem dicendum de littera *ain* de qua mox. Ut ad litteram *eta* redeamus, Græci antequam spiritus asperi signum statuissent, aspirationem *he* per hanc litteram *eta* significabant ut adhuc faciunt Latini, ut testantur antiquissimæ inscriptiones. Postquam autem spiritum asperum ad significandam aspiratam consonantem *he* invenerunt, litteram *h^hel^h* ex alphabeto non expunxerunt,

sed illam vocalis E longæ signum fecerant ut antea diximus. Hæc vocalis a recentioribus Græcis ut I effertur, sed plurima habemus argumenta quæ probant Græcos antiquos eam ut E pronunciassent, quod unanimiter docti affirmant. Id corroboratur testimonio Syrorum qui in vocabulis innumeris quæ ex lingua Græca in Syriacam transierant, pronunciant *eta* ut E, dicentes exemp. grat. *diathêge*, *shêma*, non *diathiqi*, *shîma*. Nec difficultatem facit quod Syri Occidentales *eta* pronunciant I, nam hoc solemne est Syris Occidentalibus ut E etiam Syriacum convertant in I.

Post *eta* venit in alphabeto Græco *T*heta pro *t'et*h^a, quæ mutatio in pronuntiatione animadversionem meretur quamquam nullius momenti videatur esse; Græci enim loco duræ litteræ *t'* (Ϛ) dentalis Syrorum quam non habent, substituerant aspiratam sonum *t*h (Θ), cum e contra loco litteræ Syriacæ *taw* quæ aspirata esse potest, simplex *T* collocarant. Hanc singularem inversionem, Syri, ut ita dicam, correxerunt in vocibus Græcis quæ in suam linguam introduxerunt; Græcam enim Θ per *taw* reddiderunt, *T* autem Græcam per *t'et*h^a constanter exprimunt. In alphabeto Latino littera *t'et*h^a deest cum hunc sonum non habeant Latini neque *t*h Græcorum.

Deinde *Jota* pro *jod*h^a, quæ semper vocalis est apud Græcos; e contra apud Latinos est modo vocalis, modo consonans ut apud Syros.

Postea *Kappa* cum a post *K* ut Syri antiqui pronuntiare debebant, nam hodie Syri (Occidentales) dicunt *kof* cum *zqafa* quod erroneum est; Hebræi enim et ipsi pronunciant *kaf* seu *kaph* cum *p^hah^a*; deinde significatio nominis id requirit, nomen enim desumptum est ex *kaf* (palma manus) quod in omnibus dialectis Semiticis

effertur per *pt^hah^ham* .

Deinde *Lambda* (littera *b* euphoniae gratia inserta est ut linguae Græcæ indoles exigit), *My*, *Ny*. In harum duarum litterarum nominibus tantum ultima consonans expuncta est ; forsaa antiqui dicebant *mim* et *nyn* (proauncia *nün* modo Gallico), vel potius *mima* et *nüna*.

Deinde venit littera cujus nomen est *Csi* . In origine hæc littera erat Syriacum *s^hin* , cujus sonum cum Græci non habeant, ejus loco sonum duplicem *c* et *s* substituerunt , nolere eam hæc litteram ex alphabeto expungere, sed retinuerunt et ad huac locum retraxerunt qui locus est litteræ Syriacæ *semcat^h* quam postposuerunt in locum litteræ *s^hin* . Hujusmodi permutatio equidem extranea est. Explicari tamen potest dicendo quod antiquissimi Syri *semcat^h* pronuaciabant ut *s^h* et *s^hin* ut s quemadmodum faciunt Arabes. Nam et Latini in alphabeto loco *s^hin* habent *S*. In alphabeto Latino nulla littera hic habetur.

Post *csi* exstat in alphabeto Græco littera *O* pro *ain*, quod apud Græcos, item apud Latinos, est semper vocalis. In summa omnes consonantes gutturales alphabeti Syriaci, id est *alaf*, *he*, *h^het^h* et *ain*, vocales evaserunt apud Græcos . Cæterum notandum est nomen bujus litteræ *O* vicinius esse nomini Syriaco quam Hebraico, Syri eam dicunt *é*, cum Hebræi (item et Arabes) dicunt *ain* .

Deinde *Pi* pro *pe* (1) .

(1) Sic habent Græci sonum *P* et in penultimo alphabeti loco habent *F*. Mirum tamen est has duas litteras Græcas quæ hodie sonant ut *P* et *F* Latinorum et Syrorum vel in ore ipsorum Græcorum , antiquitus alios sonos habuisse, testibus populis antiquis qui has litteras in ore Græcorum audiebant . Et quod magis mirum est, habemus unum populum testem pro una et alterum pro altera . Nam Latini quidam videbant *F* Græcorum diversum sonum habere ac *F* suum , ideoque signum proprium illi statuerunt . E contra Syri id fecerunt pro *P*. At nec Latini viderunt diversitatem inter *P* suum et *P* Græcorum, neque Syri inter *F*

Postea duæ litteræ alphabeti Syriaci cecidere ex alphabeto Græco *s^sade* et *qof* .

Qof quidem exstat adhuc in alphabeto Latino hoc loco. Apud Græcos autem vestigium hujus litteræ manifestum est in systemate numerico alphabeti, in quo hic exstat signum, litteræ *qof* simile, valens XC, cuique nomen est *cophe* seu *coppa*(1).

S^sade quoque non omnino obliteratum est in alphabeto Græco, habent enim Græci in systemate numerico extra alphabeti litteras signum cui nomen *sampi*, quodque valet 900 .

Ultimæ veteris alphabeti Græci litteræ sunt *rho*, *sigma*, *taw*, quæ omnes siue *alaf* finali nominantur.

Rho quidem est pro *res^h* ut pronunciant Hebræi et Syri, quod significat *caput*. Attamen Hebræi caput pronunciant *ros^h*, quamquam hanc litteram *res^h* pronunciant; ex quo tuto colligere possumus auctorem alphabeti non fuisse Hebræum qui huic litteræ nomen dedisset *ros^h*, sed Syrum.

Sigma autem est pro *simca* expuncta *taw* finali nominis Syriaci; attamen Hebræi pronunciant *samek^h* sine *taw*, quod magis accedit ad nomen Græcum, addito tamen *alaf* emphatico Syriaco. Jam vidimus hanc litteram in alphabeto Græco hic locum *s^hin* occupare, atque *s^hin* illuc translatum esse. Imo Hebræi habent in hoc

sum et *F* Græcorum. Quomodo explicari potest hujusmodi singularitas? Sed quidquid sit, tolerari nequit quod Duval saepe citans in sua grammatica pag. 30 asserit, nempe eruditos Hebræos aetate David regis idest seculo xi^o ante Christum cognovisse alphabetum Græcum, ejusque rationem in sua litteratura habuisse ita ut David ipse in duobus psalmis alphabeticis 25 et 34 post finem versuum a litteris alphabeti Semitici incipientium addiderit versum a *P* Græco incipientem!! Unde selvit Illustris auctor *P* in **פ** Hebræico sonare ut *P* Græcum? Viditne quid simile apud litteratos Judæos qui de omnibus qui suam linguam respiciunt scripsere?

(1) Semper nomen Syriacum cum asperitate ut regula Syriaca exigit et cum *alaf* emphatico.

loco litteram quæ duplicem sonum fert, scilicet *shin* et *sin*, quorum hoc Arabico *shin* respondet in vocibus communibus linguis Semiticis, ut *عذر*, *بذر*, *شمال*, *نشر*. Quod non est ex mente avertendum. Probabile est hoc *sin* diversum a *simcat* babuisse sonum antiquissime.

Denique littera *Taw* nomen Syriacum perfecte retinuit, quamquam singularem habeat formam.

Post *taw* exstat *ܬܘܢܐܢ*, de quo supra. Hujus litteræ verum sonum vidimus esse *u* Gallicum, accedentem nempe ad sonum *u* Syriaci, quod probatur etiam testimonio linguæ Syriacæ quæ hanc litteram in vocabulis a Græca lingua sumptis semper pronunciat ut *U*.

Antequam alphabetum Græcum dimittamus, duo observare liceat.

1° Sex litteræ Syriacæ (*ܚܘܫܗܐ*) quarum quæque duplicem habet sonum idest *qushshaja* et *ruccah^ha*, omnes in alphabetum Latinum cum sono *qushshaja* ingressæ sunt. Græci autem hodie *b*, *g*, *d* cum *ruccah^ha* pronunciant, et sic etiam pronuntiabant ipso seculo VIII° post Christum ut ex monumentis Syrorum manifestum est. Sed probabile est hanc esse novitatem, Græcosque has omnes litteras cum *qushshaja* pronunciasse olim. Quod ex eo etiam confirmatur, quod si *b*, *g*, et *d* lenes idest aspiratæ a Græcis pronuntiarentur, Latini in Græcis vocabulis has litteras scripsissent *bh* vel *v*, *gh*, *dh*, ut scripserunt *ph* non *F* pro *ϕ*, item *th* pro *θ*, *rh* pro *ρ* Græco, *ch* pro *χ*. Mirandum est tamen quod Græci discrimen inter suum *ϕ* et *F* Latinorum ignorarunt aut non considerarunt, etenim eadem figura utramque litteram scripsere; item dicatur de consonanti *V* Latina, quam modo per *B*, modo per *Y*, modo per *OY* significarunt. Considera diversitatem criterii philologici inter diversas nationes.

2° Nomina litterarum alphabeti apud Græcos argumentum validissimum nobis præbent quod Syriæ incolæ plus quam mille sexcentis annis ante Christum linguam Syriacam pronuntiabant more Orientalium non Occidentalium, Græci enim acceperunt a Syris qui ad illos alphabetum attulerunt: *Alpha, beta, gamma*, etc. per *a*, more Orientalium, non autem *Alpho, beto, gammo*, etc. ut efferunt Occidentales. Item Græci non dixerunt *juto, cāso*, ut dicerent hodie Occidentales, sed *jota, cappa* ad normam Orientalium.

Atque hæc de alphabeto Syriaco quoad nationes Europæas. Quod attinet ad populos Asiaticos, illi etiam sine dubio a Syris scripturam didicerunt. Etenim Hebræi quidem, litteras eodem ordine in alphabeto suo dispositas habent ac sunt in alphabeto Syrorum, idque vel ipsa Davidis regis ætate id est seculo ante Christum XI°, ut manifestum est ex ejus psalmis alphabeticis. Jam vero sine contestatione, alterutra gens debuit hunc ordinem alteri tradere, scilicet aut Hebræi Syris aut Syri Hebræis. Atqui Hebræorum populus in migrationibus, captivitate aut civilibus perturbationibus plura secula exigit, nullumque culturæ civilis aut litterariæ splendorem præstitit usque ad tempus Davidis regis; unde palam fit impossibile esse hunc populum credi auctorem ordinis litterarum alphabeti; et si ordinem litterarum a Syris didicit, ergo et alphabetum ipsum idest artem scribendi; incredibile enim est Hebræos habuisse antea alphabetum a se inventum et postea hujus litteras ad normam alphabeti Syriaci concinnasse.

Notum etiam est et certum Persas antiquitus alphabeto Syriaco scripsisse, ut historia testatur; et usque ad hunc diem conservata sunt apud Persas non

musulmanos duo alphabeta ex Syriaco desumpta, quorum alterum dicitur *Zendicum*, alterum *Pehlevicum*. Præterea Armeni antequam efformatum ipsis fuerit seculo VI° post Christum alphabetum quo nunc utuntur, Syriaco alphabeto scribebant, identidem Græco. Arabes denique a Syris scripturam didicerunt, eorum alphabetum adhibentes quo usque ad hunc diem utuntur, quamquam multam variationem temporum decursu subierit donec ad statum quo nunc inueoitur reductum sit (1). Vide quomodo omnes populi antiqui celebriores nobilem scribendi artem a Syris didicerint. Nam et Iadorum et Æthiopum alphabeta plures insignes eruditi statuunt ab alphabeto Syriaco desumpta esse. De alphabeto Æthiopum nullum dubium esse potest, cum in eo litterarum figuræ fere eadem sint ac in alphabeto Himjaritico de quo supra, quodque eerte ab alphabeto Aramaico desumptum est. Tantummodo Æthiopes nonnullam variationem litterarum figuris dederunt ad significandas earum motiones seu vocales.

Non est dubium quin felicissimus homo qui figuras alphabeti invenit, earum etiam ordinem et nomina, quales hodie extant, statuerit. Quod attinet ad nomina, ea eerte omnia, vel saltem maxima pars, etymologica sunt, desumpta ex nominibus rerum quas litterarum figuræ repræsentant; *Alaf* enim *taurum* significat utpote cujus figura tauri caput repræsentat (2); *bet^h* significat

(1) Mirandum est Græcos quamquam longo dissiis tum loco tum stirpe tum lingua a Syris a quibus alphabetum didicerunt, horum alphabeti ordinem, figuras atque nomina per tot secula, nimirum plus quam tria millia annorum, intacta prout erant die quo ea acceperunt retinuisse, Arabes autem qui forsitan non ante v^m post Christum seculum artem scribendi a Syris acceperunt tantas immutationes in alphabetum Syriacum quoad litterarum figuras, ordinem et nomina induxisse.

(2) Nomen *alfa* significans *taurum* existat in lingua Hebraica eratque etiam, ut creditur, in Phœnicia; necessario etiam in lingua Syriaca exstare debebat, sed postea perditum est. Ceterum, interpretatio nominis *alfa* per *taurum* non est certa, videntur Hieronimus et Eusebius scriptores insignes seculi iv et lingue Hebraicæ

domum; *gâmal* camelum; etc. Uno verbo, litterarum figuræ in origine repræsentabant res quarum nomina illis data sunt. Ordo autem seu dispositio litterarum in alphabeto argumentum est clarissimum ingenii ejus auctoris; non enim litteras disposuit juxta singularum organa quibus efferuntur ut res se habet in alphabeto Sanscritico, sed eas distribuit ita ut possint cursim efferri sine difficultate, (hanc considerationem et celeberrimus Barhebræus fecit), ponens initio *alaf* quod ex guttore profertur, dein *beth* quod ex labiis, *gâmal* quod ex palato, *dalat* quod ex dentibus, et sic porro; ita ut facile sit pueris litteras omnes una serie recensere, singula articulationum organa percurrendo unum post aliud quin ullum eorum defatigetur. Aliud etiam in alphabeto observandum est, quod nempe ejus auctor ab *alaf* seu A incœperit alphabetum, quod fere communis est omnibus mundi alphabetis, quod certe imitationis consilio tribuendum est, non enim credibile est inesse in A aliquid quod illud omnibus ceteris articulationibus anteponat.

Jam omnibus notum est alphabeti Syriaci auctorem nullam de vocalibus curam habuisse; etenim consonantibus tantum alphabetum composuit, et si, cum usitari cœpit, nonnullæ consonantes vice vocalium adhibitæ sunt, potest dici id præter intentionem inventoris alphabeti factum esse.

Cetera alphabeta omnia populorum non Semitarum

cognitione versatissimi, cum aliis interpretati sunt hoc nomen per doctrinam seu potius disciplinam quasi esset ab (didicisti) quod origine erat verbum *pe-alaf* ut est adhuc hebraice arabice et chaldaice et postea apud Syros mutatum est in . Hæc interpretatio multo probabilior est; recta enim ratio judicat auctorem alphabeti voluisse alphabetum inaugurare non per tauri aut alius belluæ nomen, sed per verbum significans disciplinam ut vel ipso initio alphabeti lectorem adverteret ad disciplinam quæ est alphabeti scopus.

vel ea quæ ab alphabeto Syriaco desumpta sunt, cum ipsis consonantibus figuratas habent etiam vocales. Diverso tamen modo; aliqua enim alphabeta ipsas consonantium figuras temperant juxta vocalium quæ illas comitantur diversitatem: ita sunt alphabeta Abyssinica, Indica, cuneiforme et Ægyptiacum. Hoc systema valde incommodum est; per illud enim multiplicatur enormiter numerus figurarum alphabeti. Alia alphabeta singulis vocalibus figuras separatas in serie consonantium scribendas habent: sic res se habet in alphabetis Græco et Latino ut supra exposuimus, et ceteris quæ ex illorum imitatione conflata sunt, ut Armenorum, Sclavorum, Coptorum, Russorum, etc. Hæc methodus lectori commodissima est, sed scriptori non nihil molesta. Alia denique alphabeta non habent figuras proprias nisi pro consonantibus, neglectis vocalibus, inter quæ principem tenet locum alphabetum Syriacum ut videbimus fusius cap. V.

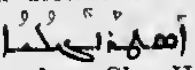
Atque hæc de alphabetorum litteraria constructione satis sunt.

Ut ad scripturam redeamus quatenus est ars, ignotum est quales fuerint præcise figuræ singularum alphabeti litterarum prout ab inventore delineatæ sunt. Nonnulli inter nostri temporis doctos existimant primum alphabetum cuneiforme fuisse, scilicet figuras litterarum habens ad instar inscriptionum quæ aliquibus abhinc annis a ruinis Ninives, Babylonis aliorumque locorum eruuntur, hocque alphabetum cuneiforme progressu temporum tantas mutationes subiisse ut inde natum sit alphabetum figuratum viginti duarum litterarum. Quidquid sit de hac sententia, certum est primum alphabetum Syriacum viginti duabus figuris constans diversitate temporum et locorum diversa produxisse alphabeta plus minus archetypo

similia. Ex his diversis alphabetis, quæ hodie noscuntur, antiquissimum est alphabetum quod dicitur *Samaritanum*, quo Judæi utebantur ante emigrationem in Babyloniam et quo usque ad hunc diem utuntur paucissimi Samaritani scribendo tum linguam Hebraicam (nam habent Pentateuchum hac lingua conscriptum) tum suam Aramaicam dialectum de qua in præterito capite. Alia alphabeta minus antiqua videntur solum in inscriptionibus, inter quæ celeberrimum est *Phœnicium*, quod invisitur in inscriptionibus quæ a Phœniciæ ruinis aliisque locis potissimum in Africa extrahuntur; tum *Palmyrenum*, proprium inscriptionibus urbis Palmyræ celeberrimæ in Syria orientali; deinde quod eruditi vocant *Nabateum*, quod scilicet a gente quadam Syriaca Nabateorum nomine nota in inscriptionibus quæ in Syria meridionali videntur adhibitum est; ab hoc natum est alphabetum *Himjariticum*, proprium Arabibus stirpis Himjar, a quo (potius a strangelo) conflatum est alphabetum vulgo dictum *Cusicum*, quod denique produxit alphabetum hodiernum Arabicum quod dicitur *Naskhî النسخى*. Hæc omnia alphabeta et cetera quæ descripturi sumus, sunt non solum sibi invicem valde similia, sed etiam alphabetis Græco et Latino. Ex omnibus autem alphabetis Aramaicis quæ ad nos pervenerunt in libris tradita, est alphabetum *Babylonicum* usitatum sub Nabuchodonosor Babyloniæ rege, quod Judæi Babylone didicerunt ubi captivi erant (1), atque post reditum in

(1) Eroditæ Europæ qui existimant se mysterium inscriptionum quæ in cœnis Ninives et Babyloniæ repertæ sunt detexisse, earumque lectionem invenisse, dicunt aliqua ex his inscriptionibus facta fuisse eo ipso tempore quo Judæi in captivitate Babylonica erant, id est sæculo VII exeunte ante Chr. s. in ipso sæculo V. Quomodo hoc concordat cum factis historicis et certissimo quod scilicet Assyrii et Babyloniæ alphabetum Aramaicum quod quadratum dicitur in litis sæculis adhibebant testibus Judæis qui hoc alphabetum secum asportarunt in patriam redeuntes et

patriam seculo VI ante Chr. conservarunt, eoque usque ad hunc diem utuntur; ab ipsis dicitur *Assyrium*, a Samaritanis *Judaicum*, ab eruditis Europæis *quadratum* propter formam quasi quadratam ejus litterarum. Hujus alphabeti figuræ sunt maxime similes litteris alphabeti Græcorum quod, ut vidimus, originem Syriacam habet. Vides quomodo omnium scripturæ Aramaicæ generum antiquissimum genus non ab ipsis Aramæis adhibetur neque eis notum est, sed genti extraneæ, nempe Judæorum, qui hoc scripturæ genus in magna veneratione tenent, ita ut quidquid eo scriptum sit, ut sacrum ab eis habeatur, ipsumque ejus alphabetum sacrum appellent. Hoc alphabeto tantum scribunt Judæi codices suos sacros; ab eo derivarunt aliud scripturæ genus quod *dimidium* appellant, quoque scribunt negotia profana. Hæc omnia scripturæ genera seu alphabeta litteras habent ab invicem separatas, at quædam litteræ in inscriptionibus Palmyrenis et Nabatæis videntur conjunctæ, præsertim in recentioribus.

Sed antiquissimum scripturæ genus quod Syris hodie notum sit, est illud quod dicitur *Strangelum* seu ut vulgo dicitur *Estrangelum* , quod sine dubio usitatum erat circa 1^m seculum Chr. Hoc alphabetum est primum Syriacum alphabetum stricto sensu et, ut vulgo dicitur, formali acceptum. Ejus elementa sunt valde similia litteris alphabeti Babylonii de quo supra; sed magis accedit ad alphabetum Palmyrenum, unde

---

testibus etiam Mandaitis qui sunt reliquæ Babyloniorum antiquorum et de quibus mox, utpote qui vetustissimum certe Christianismo nullo anterieus alphabetum adhibent? Si eruditæ prædicit verum senserunt, tunc dicendam quod Aramæi Orientales duo habebant scribendi systemata, alterum viginti duabus litteris constans pro libris aliisque usibus domesticis et civilibus, alterum cuneiforme pro inscriptionibus lapideis.

autumarunt nonnulli hæc duo alphabeta, Palmyrenum nempe et Strangelum simul fuisse usitata, illud in inscriptionibus lapideis, hoc in libris et similibus (1). Inscriptiones quidem Palmyrenæ vetustissimæ non præcessere 1^m seculum ante Ch., recentissima ad seculum post Ch. III^m pertinent. Scripta autem *strangelica* quam maxime vetusta quæ ad nos pervenerint, ad seculum V^m post Ch. pertinent, quod quidem quamquam satis antiquum sit, imo omnium ceterarum linguarum scriptorum quæ ad nos pervenerint cum certitudinæ antiquissimum, attamen non præbet nobis sufficiens argumentum ut cognoeamus qualis fuerit status alphabeti quo Syri scribebant seculo I^o post Ch. et deinceps. Nam probabile est quod Syri, saltem in Syria, alphabetum quod dicitur Palmyrenum adhibebant ut in monumentis lapideis ita et in libris ceterisque rebus, quodque hoc alphabetum pedetentim usu mutationes subiit, ita ut tandem seculo V^o post Ch. aut etiam antea desierit in illam formam quæ in manuscriptis illius seculi visitur, quæque dicitur *strangelica*. Quod confirmatur ex eo quod in recentioribus inscriptionibus Palmyrenis videntur nonnullæ litteræ formam præseferre litterarum alphabeti strangeli, item aliquæ litteræ conjunctæ, denique littera *res^h* punctum habere desuper ut in illo alphabeto, manente tamen *dalat^h* sine puncto. Unde colligere licet quod si Palmyra remansisset in eo statu quo erat primis Christi seculis usque ad V^m seculum, ejus inscriptiones probabiliter haberent formas fere per integrum estrangelas. Nomen autem *Strangelum* seu *Estrangeli* incertum est quo tempore huic scripturæ

(1) Hæc conjectura confirmatur ex eo quod nullum monumentum adhuc reperit sit quod characteribus strangelis inscriptum sit ante Chr. vel primis seculis posterioribus, præter paucos nummos Edessæ cusos, qui seculo I^o Chr. non sunt antiquiores.

generi datum sit; valde probabile est illud evenisse apud Syros Occidentales seculo IX° aut X°.

Diu igitur Syri Christiani alphabeto solummodo estrangelo scripserunt, donec temporum progressu alia ab eo exorta sint alphabeta. Eodem enim modo quo alphabetum strangelum a Babylonico per diuturnum usum conflatum fuit, sic e strangelo tandem natum est aliud alphabetum magis expeditum et minus intricatum, idest cursivum quodque licet appellare alphabetum vulgare; etenim et Græci et Latini qui scripturam ab Aramæis didicerunt, singuli suum alphabetum cursivum circa Christianismi initia habuere; cursivum autem Syriacum non videtur, saltem in manuscriptis quæ ad nos pervenire, ante seculum VI^m extitisse.

At nato hoc vulgari alphabeto, Syri usum prioris idest estrangeli non deseruerunt, sed utrumque adhibere cæperunt, atque post tempus alphabetum strangelum sacris codicibus consecrarunt, unde recte creditur nomen *Estrangelum* originem habuisse quasi esset *مطرا انجيل* (scriptura evangelii); nam admitti nequit opinio eorum qui dicunt nomen *strangeli* Græcum esse ΣΤΡΟΓΓΥΛΟΝ (*rotundum*), litteræ enim hujus alphabeti nequaquam rotundæ sunt. Non est tamen a veritate absimile nomen hoc originem habuisse a viro qui seriori tempore cura egerit ut hoc alphabetum fere oblitteratum redivivum esset et in usum publicum restitueretur. Quod non potuit evenire nisi apud Syros Occidentales. Narrat enim Barhebraeus in suo chronico Syriaco Joannem episcopum Cartmin, exeunte seculo X°, multum curasse ut scriptura estrangolica quæ ante plus quam centum annos périerat in usum rediret in Tur-Abdin prope Mardin; et sic Emmanuelem illius episcopi nepotem plus quam septuaginta

codices hoc alphabeto exarasse, continententes sacram Scripturam aliosque libros summa veneratione a Jacobitis habitos. Ab illo tempore cœperunt Jacobitæ scriptura strangelica uti etiam in libris non sacris, præsertim in libris liturgicis, præcipue tamen in capitulorum titulis et similibus. Syri autem Orientales perstiterunt in suo antiquo usu, ut scilicet non scriberent alphabeto estrangelico nisi sacræ Scripturæ libros (1).

Reducamus nunc sermonem ad initia propagationis scripturæ strangelicæ. Cum, ut diximus, Syri duo alphabeta haberent, alterum sacræ Scripturæ proprium, alterum commune, ex hujus alphabeti communis diuturno et frequentissimo usu nova nata sunt alphabeta cursiva, numero tria, quorum primum Nestorianis proprium

(1) Eruditi qui literaturæ Syriacæ studiis in Europa operam navant, optimæ investigationes instituerunt circa palæographicam Syrorum, et fore semper optimos fructus inde collegerunt. Asi non satis mirandum quod recentiores inter eos asseruere, nempe Syros scriptores quondam solitos fuisse paginam exarare desursum deorsum, inversa charta. Hoc inter ceteros asseruit novissime Francus vir, litteratura Syriaca eruditus, nomine Rubens Duval in sua grammatica Syriaca, pag. 2. At hoc assertum generaliter sumptum non est exactum. Loca autem ex Barhebræi magna grammatica dicta **مردختا**, a presbytero Marita, cujus opinionem prædictus Duval secutus est, citata ad hanc opinionem faciendam, in quibus Barhebræus posteriora vocat puncta quæ sub litteris scribuntur, et anteriora quæ super illis, nihil probant. Nam Barhebræus agebat in illis locis de legente non de scribente; legendo autem liber tenetur rectus, non inversus ut evidens est. Ergo incredibile est hunc auctorem locutum fuisse de invertenda charta cum scribitur. Deinde si Barhebræus hoc dicendo consideraret chartam inversam, dixisset *dextra* et *sinistra* ut manifestum est non *ante* et *post*. Insuper in multis suis grammaticæ locis expresse Barhebræus nominat puncta superiora quæ desuper et inferiora quæ subter scribuntur, ex. gr. in edit. Marita pag. 243 lin. 5; pag. 245 lin. 1 et 4; pag. 246 lin. 8; pag. 248 passim. Ideo autem posteriora dixit puncta quæ scribuntur sub litteris et anteriora quæ desuper, quia consideravit oculum lectoris cadentem super verbum scriptum et sic quod super illo est sit quod super illo est sit anterior quoad oculum et quod sub illo sit posterius. Auctores Jacobitæ qui de hoc re tractarunt, inter quos sufficit nominare Jacobum Edesseum (sec. VII) et Jacobum Dariellensem (sec. XII), semper usurpant *super* et *subter* loquente de scriptura. Illis non obstantibus inforti non possumus Maronitis in Libano hodie aliquoties scribere Syriacæ inversæ charta, quod forsitan est causa hujus asserti a Maronitis Europæ primo prolati.

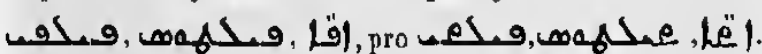
est, vulgo autem hodie dicitur Chaldaicum, quod maxime ad alphabetum strangelum accedit. Secundum ad Syros Occidentales pertinet, idest Jacobitas et Maronitas, quo omnes hodie scribuntur libri Syrorum Occidentalium, tum catholicorum tum Jacobitarum, et quod in hoc libro videndum est. Illud alphabetum primo in typographias Europæ introductum est, eoque solo omnes libri Syriaci impressi sunt in Europa usque ad initia hujus seculi, præter paucos libros liturgicos qui seculo proxime elapso Romæ impressi sunt characteribus dictis Nestorianis pro catholicis qui Nestorianismo convertuntur. Male autem egerunt qui alphabetum dictum Jacobiticum in typographias Europæ introducere (1), debebant enim alphabetum strangelum adoptare quod commune est omnibus nationibus Syri generis quamquam ob temporis ærumnas pauci sint hodie iater utramque sectam qui illud legant, et antiquitate maxima commendatur, potius quam hoc alphabetum uni sectæ proprium et natu recentius; aut poterant ambo alphabeta simul adoptare, strangelum scilicet et vulgare priorum seculorum. At gaudemus quod quinquaginta circiter abhinc annis cœperint orientalistæ in Europa libros Syriacos imprimere characteribus strangelis elegantissimis, quod beneficium debetur primo munificentæ Anglorum.

Tertium alphabetum cursivum quod e strangelo natum est, proprium est Christianorum Syriæ qui Melchitæ dicuntur, quo scilicet Melchitæ suos libros liturgicos scribebant antequam linguæ Syriacæ usum in sua liturgia

---

(1) Primus liber Syriacus qui in Europa typis editus sit est Novum Testamentum. At hujus libri, munificentia Imperatoris Austriæ anno 1555 pro usu ecclesiarum Syriacarum impressi, quamquam textus characteribus generis dicti Jacobitici impressus sit attamen tituli librorum, capitulum et sectionum, satis utilis strangelis characteribus eusi sunt.

désuerint et illi linguam Arabicam substituerint. Hoc alphabetum valde accedit ad scripturæ genus præteritorum seculorum quod coamane seu vulgare appellavimus; imo scripturæ quam Nestorianam diximus est simillimum. Hæc quoad Melchitas Syriæ. Melchitæ autem Palæstiniæ peculiare habebant alphabetum a strangelo certe derivatum, sed a ceteris valde diversum. Recole quæ cap. I de hac communitate diximas. Propriam est hujus alphabeti Palæstinensis quod *pi* vocabulorum Græcorum et *pe* duplicatam Syriacum inverso *pe* Syriaco scribantur, ut . littera quoque *h^hel^h* valde accedit ad figuram alphabeti Hebræorum dicti quadrati.

Quo vero tempore hæc tria aut quatuor alphabeta carsiva stabilitatem acceperint, id difficile est dictu; eerte non fuit unam tribus. Ex codicibus vero qui ad nos pervenerant, manifestum est scripturam Occidentalem, quam Jacobiticam diximus, esse anteriorem ætati Barhebræi idest seculo XIII°, nam exstant codices sec. XI° his characteribus scripti. Nestorianorum autem hodiernam alphabetum non videtur seculo XVII° antè esse (1).

(1) Ex antiquis, quæ ad nos pervenerunt manuscriptis deducimus quod Nestoriani seu Chaldaici characteres in usu erant ante seculum decimum septimum, ignoto intervallo. Invenimus enim in ecclesia S. *Isiabi*, *Mausili*, codicem quatuor evangeliorum hisce characteribus exaratum et quidem diligentissime, anno 1555 æræ vulgaris in cœnobio S. *Michaelis angelorum socii* prope *Mausilium* in parte occidentali *Tigris* fluminis; etiam codicem liturgicum, qui vocatur *Hustra* seu circulus eo quod continet officium totius anni pro ritu Chaldaico, hisdem etiam characteribus per diligentissime exaratum *Amida* seu *Diarbelde* anno 1588. Allos insuper invenimus *Mausili* duos codices in æde Patriarchali, quorum primus est *Barhebræi Æthicon*, *Maragæ* in *Adorbijan* anno 1604 æræ Seleucidarum quæ respondet anno 1293 christiano diebus *Marjabalaha III* Catholici patriarchæ, *Barhebræi* cœvo. Hujus codicis characteres sunt adamussim Nestoriani, quibusdam licet variationibus, at litteræ DAL et RA scribuntur ut in characteribus occidentali-bus. Alter codex continet acta anachoretarum præscorum, auctore *Palladis*, membranæus anni 1105 Seleucidarum seu Christi anni 794; qui licet primo antiquior

Melebitarum Syriæ proprium, videtur XIII° seculo stabilitum esse.

Ex alphabetis Aramaicis quæ ad nos pervenerunt specialem meretur attentionem alphabetum sectæ non Christianæ nec Judaicæ qua dicitur Mandaitarum, vulgo Sabæorum, de qua præcedenti capite. Hi enim Syri libros suos nullo ex diversis alphabetis Aramaicis usque nunc^o descriptis exarant, sed proprium habent alphabetum, a primigeno Aramaico sine dubio ortum, quod videtur alphabeto strangelo antiquius, imo verisimile est illud ab alphabeto Babylonio immediate derivatum, sicut et strangelicum ab eo fluxit; etenim in plurimis litteris hæc duo alphabeta idest mandaiticum et strangelicum sibi invicem similia sunt. At alphabeti Mandaitici litteræ omnes colligantur litteris quæ præcedunt et quæ sequuntur exceptis *alaf*, *zain*, *jod^h*, et *shin* quæ cum sequentibus non colligantur; ceteræ autem omnes cum sequentibus connectuntur, vel ipsum *waw*, *dalat^h*, *he*, *sade*, *res^h* et *taw* quæ in omnibus alphabetis nostris sejuncta scribuntur a sequentibus litteris. Ex his conditionibus jure colligimus alphabetum Mandaitarum quoad originem nihil habere commune cum alphabeto strangelo ex quo omnia alphabeta Syriaca Christianorum orta sunt, idest neutrum ex altero natum esse, alphabetumque Mandaiticum a Babylonico immediate fluxisse. Denique animadvertendum est Mandaitas aliter ac ceteras Aramaicas gentes nomina litterarum efferre; dicunt enim *â*, *ba*, *ga*, *da*, etc. usque ad *ta*.

---

accellit tamen magis ad Chaldaicos characteres sed littera RA medium quid tenet inter quadratum seu strangelum et occidentalem et auctor adhibuit accentus per minima puncta prout est apud Chaldaeos, quamquam non semper illa adhibuerit. Ex quibus promittitur est concludere quod Nestoriani characteres jam inde a primis ecclesiæ seculis in usum extiterint. Ille porro codex claspo anno 1896 in montes Nestorianorum Tifensium delatus fuit. - (Adnotatio revisoria).

Hæc autem scripturæ Mandaiticæ differentia a scriptura Christianorum est historiæ studiosis maximi momenti, inde enim necessario alterutram fuit, scilicet aut eo tempore quo secta Mandaitica a ceteris Syriis populis separata est alphabetum strangelum non fuisse adhuc formatum, nam si hoc alphabetum eo tempore extitisset, sine dubio illud quamquam cum aliqua variatione Mandaitæ habuissent sicut ceteri populi generis Syri; aut alphabetum strangelum non fuisse usitatum in illis regionibus in quibus hæc secta nata est, idest in parte meridionali Babyloniæ, Syrosque illius regionis solitos fuisse alphabeto quod Mandaitæ conservarunt scribere. Hoc magis verisimile est, nam, inter cetera, *alaf* in alphabeto Mandaitarum valde simile est *alaf* alphabeti Nabæeorum, qui certe ex Babylonia meridionali oriundi erant. Si Mandaitæ sunt secta Gnostica, ut communis fert opinio et jure quidem merito, primo Christianismi seculo eam natam fuisse necesse est, ergo alphabetum Mandaiticum jam existebat I° seculo in Babylonia meridionali. Manifestum enim est huic populum antequam religionem quæ dicitur Sabaitica amplecteretur, non potuisse esse Christianam, neque Judæam, nec multo magis Mabometanum; ergo ex paganismo ad gnosticisimum transiit qui primo Christi seculo apparuit; nulli autem dubium est hanc sectam apud se conservasse et dialectum et scripturam quæ vulgatæ erant primo Christi seculo in ruribus Babyloniæ meridionalis.

Postquam hæc omnia de alphabetis Aramaicis disseruimus, sponte sese offert maximi momenti consideratio. Ex expositis enim manifestum est quantas mutationes et transformationes vicissitudo temporum in scripturam apud populos Aramaicos effecerit: hoc autem factum

videtur nobis valde mirandum, habita ratione famosissimæ indolis qua genus Semiticum præditum esse vulgo creditur, quod scilicet tenacissimum sit suorum consuetudinum, morum et institutorum; etenim, ut patentissimum exemplum afferamus, Arabica lingua post tam longam seriem seculorum per quam pertransiit, est hodie fere eadem quæ fuit origine. Et tamen quanta diversitas inter Arabicam scripturam hodiernam et illam qua initio islamismi utebantur Arabes! E contra videmus Europæos populos, Græcos, verbi gratia, hodie scribere fere eodem alphabeto quod illis Phœnicees attulerunt abhinc plus quam triginta seculis, linguam autem habere magnopere mutatam. Idem fere casus est cum Latinis.

Non placet hoc caput concludere quin de alphabeto Arabum, multis de causis celeberrimi populi, paululum disseramus. Igitur est res historica plena certitudine cognita, alphabetum Arabicum ex Syriaco alphabeto ortum esse. 1° Id evidens est ex similitudine perspicua figurarum inter litteras alphabeti strangeli quod vulgatum erat tempore quo Arabes scribere cœperunt et litteras alphabeti Cufici ut vulgo dicitur, ex quo natum est hodiernum alphabetum Arabicum. 2° Id confirmat ordo classicus litterarum qui est idem ne apud Syros; dicunt enim Arabes *ا ب ج د ه و ز ح ط* etc. eodem ordine ac Syri. 3° Litterarum figuræ quæ separatæ a sequentibus scribuntur sunt eadem in utroque alphabeto, scilicet *alaf*, *dalah*, *waw*, *zain*, *resh*, exceptis *he*, *sade* et *taw* quæ ab Arabibus colligatæ hodie scribuntur eum sequentibus. 4° Numerus figurarum est viginti duo apud Arabes quemadmodum apud Syros, quamquam litterarum articulationes apud Arabes sint plus quam viginti duæ. Quando igitur Arabes scribere cœperunt, alphabetum

strangelum aut quod ab eodem fonte derivatum est *Nabataeum* adhibuerunt; cum vero constituerent populum independentem et nihil fere cum Syris habentem, hinc varias et successivas mutationes litterarum formæ subierunt apud illos modo diverso ab eo quod alphabeto strangelo evenit, ita ut seculo VII° post Christum quo islamismus apparuit, Arabes visi fuerint alphabeto proprio quod vulgo hodie dicitur *Cuficum*, scribere. Hoc scripturæ genus etiam diuturno usu mutari cœpit donec ad alphabetum hodie vulgatum quod dicitur *Nash'hi* pervenerit; quod dolendum est, nam negari nequit scripturam *Cuficam* si ad genuinum statum restitueretur, si punctis diacriticis muniatur et nitide eleganterque scribatur, esse multo magis concinnam, formosam, oculo gratam et lectu expeditam quam scriptura *Nash'hica*. Hæc autem *Cufici* denominatio non nisi postquam hæc scriptura abrogata fuit et antiquata, ipsi data est. Causa vero hujus denominationis est urbs Iraki celebris, dicta Cufa, quæ olim erat sedes Khalifarum Arabum et in qua primo scripti sunt eodices islamici ingenti numero, vel (quod probabilius est) in qua diutius hæc scriptura usu vixit quam alibi.

Quonam autem tempore cœperint Arabes scribere, nequit cum certitudine dici (1). At innumeræ inscriptiones

(1) Summa omnium quæ in libris recentiorum Arabum traduntur de usu artis scribendi apud eorum majores hæc est: Himjaritis qui splendidum imperium in Arabiæ parte meridionali quæ dicitur *يمن* Iaman inde a I^o Cl^o seculo elemechreiter habuerunt, sunt primi Arabum qui uti scriptura cœperint paucis ante Mahomedis ortum annis, edocli a quodam viro Chaldæo, nomine *Murâmmir ibni Murrah* *مرمر بن مره*. (Perperam suspicatus est doctissimus Renan in hoc nomine videri Syriacum *murrah*, cum hanc vocem Syri Orientales ex quibus ille homo venit pronuntiabant non *mur* sed *mā*). Ceteri Arabes a Himjaritis scripturam

quæ in Hauran et partibus septentrionalibus Arabiæ visuntur, quarum regionum omnium incolæ Arabes erant, lingua et caractere Syriacis scriptæ sunt, a 1° seculo Ch. ad 5^m, quod argumentum est Arabes sua monumenta non propria lingua solitos fuisse inscribere, sed Syriaca, eo modo quo populi Europæi seculis anteactis sua monumenta non suis vulgaribus linguis scribebant sed Latina. Nam nemo adhuc reperire potuit documentum Arabica lingua scriptum islamismo antè; vetustiusque documentum Arabicum quod ad nos pervenerit, Mahometis obitui posterius est et scripturam Cuficam fert.

Hic liceat nobis admirari criterium et sagacitatem quam Arabes ostenderunt cum scripturam a Syris mutuati sunt. Etenim cum Arabes vidissent linguam Syriacam non nisi viginti duas habere litteras, numerumque articulationum suæ linguæ esse majorem, non excogitarunt pro litteris suæ linguæ propriis novas figuras ut aliqui populi septentrionales fecerunt in Europa cum scribere cœperunt, neque pessimum systema uniendo duas aut amplius litteras ad significandam novam articulationem adoptarunt, ut fecerunt Latini cum Θ, X Φ et P Græcorum, et populi Europæi recentes qui duas et interdum tres alphabeti Latini congerunt litteras ad significandum unum sonum suæ linguæ proprium; et utinam

---

didicerunt. Scriptura Himjaritica appellatur *المسناد* *musnad*; ab hac derivata est scriptura Arabica hodierna quæ dicitur *الخط* *ghazm*. Non omnia hæc ab Arabibus scriptoribus tradita, sanæ criticæ consentanea sunt. Nam Arabes tam sero scripturam didicisse incredibile est, cum eorum alphabetum Mahomedis ætate mutationes ab archetypo Syriaco præferat tales quæ supponant plurimum seculorum usum. Deinde impossibile est alphabetum Cuficum a Himjaritico tam diverso, quamquam eandem originem habuerit, desumptum esse, cum e contra illud cursivo Syriaco præteritorum seculorum simillimum sit.

in hoc uniformes essent; etenim (quod non satis mirandum et dolendum) Europæi qui in omnibus artibus maximum perfectionis gradum attigerunt, ac in universis vitæ socialis et domesticæ conditionibus venustati et commoditati totis viribus student, in hac arte scribendi sine qua omnes artes et omnes vitæ conditiones in malum ruunt, videntur puerorum speciem præseferre. Nam, ut quarumdam linguarum intricatissimam et sanis philologiæ regulis contrariam orthographiam omittamus, ex. gr. Francicam et Anglicam, unaquæque lingua sonos quibus lingua Latina caret aut creditur carere, suo modo particulari exprimit; nostrum enim *shin*, ex. gr., Galli et Portugalli figurant per *ch*, Angli per *sh*, Germani per *sch*, Itali per *sc*, Boheini per *sh*, Poloni per *sz*, Hungari per *s*, alii per aliud; et sic ceteræ articulationes. Arabes igitur multo melius secuti consilium hoc systema qui magnam confusionem et incommoditatem ingerit in linguis Europæis, cum invicem collatis tum seorsim sumptis, non adoptarunt, sed ingenium philologicum ostenderunt maximum quo nullus antiquus populus eos æquavit; nam, etsi philologiæ scientiæ ignari, imo nescientes suam Syrorumque linguam esse origine unam, considerando sonum *dʰal* د eodem organo efferri ac *dal* د, satis habuerunt figuram *dalath* ad significandum utrumque; eadem ratione processerunt quoad *hʰe* ح et *he* ح, quoad *lʰh* ط et *lʰ* ط, quoad *ghain* غ et *ain* ع, denique quoad *the* ت et *te* ت. Rectitudo autem hujus modi procedendi manifesta est ex collatione linguæ Arabicæ cum Syriaca, ex qua dignoscitur unumquodque harum litterarum par eodem sono apud Syros efferri; cum igitur antiquis temporibus Syri eodem sono duas litteras ederent, Arabes eadem figura eas novissimo tempore significarunt. Ex quo elucet summum ingenium

philologicum Arabici populi. Quod autem valde admirandum est, cum valuerunt sonum *d^had* ض figurare, non per *ain* litteram per quam Syri hanc articulationem pronuaciaat, designarunt, sed per *s^aade* ص qua Hebræi eam pronuaciaat, quia sonus *d^had* magis ad *s^aade* accedit quam ad sonum *ain*. Contrarium egerunt cum sono *t^he* ط, quem Hebræi convertunt in *s^aade* et Syri in *t^e*; eum enim per litteram *t^e* figurarunt quia sonus *t^he* ط magis accedit ad *t^e* ط quam ad *s^aade*.

Principio igitur unumquodque prædictarum articulationum arabicarum par unam figuram habebat, deinde, crescente usu, aliæ quoque litteræ eandem figuram singularæ habuere eam aliis, ut *gⁱin* ج et *h^e* خ; *zain* ز et *re* ر; *s^hin* ش et *sin* س; *qaf* ق et *fe* ف; item figuræ *nun* ن, *je* ي; *be* ب et *te* ت valde similes evaserunt in medio et potissimum in initio; et sic plures alphabeti characteres figurarunt singularæ plures sonos, ita ut litteræ sermonis Arabici, quæ suat viginti octo, nonnisi quindecim haberint characteres, quæ est vera enormitas, potius amanuensibus tribuenda quam litteratis. Hoc in statu diu manserunt Arabes, etiam postquam alphabetum Cuficum in *nash^hi* mutatum est, sed postea necessitatem distinguendi diversos unius characteris sonos ab invicem senserunt; et tunc systema punctationis idest distinguendi soaos litterarum per puncta excogitarunt; attamen etiam post hujus systematis inventionem multi scripti sunt codices sine punctis. Hodie vero rarissime vel fere nunquam aliquid scribitur sine punctis, excepta subscriptione epistolarum et actuum civilium, quod tamen veri docti non approbant.

Non in hoc tantum quod hactenus exposuimus ostenderunt Arabes suum ingenium philologicum, sed in omnibus litteraturæ partibus. Eteaim simul ac pacis

dulci fructu post tot expugnata regna et civitates frui cœperunt, ad suæ linguæ litteraturam colendam, excolendam, perficiendam sese applicarunt cum mirabili ardore ac successu; hujus nobilissimæ linguæ, neminem nisi ingenium suum sequentes, grammaticam solidis regulis logicis ac philologicis fundarunt illique mirabilia atque exquisitissima lexica perfectissima methodo composuerunt, quin ab aliquo homine aut populo docerentur aut dirigerentur in toto hoc negotio: et sic longe post se brevissimo tempore Syros reliquerunt a quibus artem scribendi didicerant. Hactenus de scriptura apud Arabes.

Reliquum est ut de genere scripturæ quod *Gars^huni*, non *Cars^huni* ut post Maronitas (quorum proprium est Syriacum ut pronunciare) vulgo scribitur aliqua dicamus. Scriptura igitur *gars^hunica* in eo consistit quod lingua Arabica litteris Syriacis scribatur. Hoc scripturæ genus invenerunt Syri post apparitionem et propagationem islamismi eo scopo ut de rebus suis religiosis et ecclesiasticis Mahomedanos Arabes celarent, nam fere semper in his rebus usi sunt hoc scripturæ genere; id autem potuerunt quia Mahomedanorum nemo unquam litteras Christianorum discere voluit; et aliunde scriptura Arabica, quamquam origine Syriaca, tam in illo tempore transformata erat ut illius cognitio non sufficeret ad legendam scripturam Syriacam. Licet igitur aliquo modo dicere quod Syri per hoc scripturæ genus scripturam Arabicam restituerunt ad illam conditionem in qua erat tempore quo Arabes scribere cœperunt.

Usus scripturæ *gars^hunicæ* omnibus sectis Christianis communis fuit, per alphabetum singulis proprium, exceptis Melchitis Syriæ, quos non videmus *gars^hunice* scripsisse libros suos ne quidem religiosos. Etenim Mel-

ebitarum Syriæ libri qui Syriace conscripti sunt, habent quidem rubricas semper sermone Arabico scriptas at litteris Arabicis etiam; unde videntur clerici Melchiticæ sectæ, inde ab islamismi initiis intelligentiam linguæ Syriacæ amisisse ut necesse fuerit rubricas prædictas lingua Arabica scribi; exceipimus tamen duos aut tres codices in quibus rubricæ Arabicæ exaratæ sunt gars^hunicæ. Apud ceteras autem sectas Christianas, scilicet apud Nestorianos, Jacobitas et Maronitas rubricæ librorum ecclesiasticorum semper Syriacæ et litteris et lingua fuere usque ad hunc diem, exceptis rarissimis nulliusque momenti codicibus Jacobiticis vel Maroniticis, in quibus rubricæ gars^hunicæ sunt.

Cum autem Syri qui systema scripturæ gars^hunicæ excogitarunt considerassent plures esse in lingua Arabica sonos quibus lingua Syriaca caret, imitati sunt Arabum agendi rationem cum a Syris scripturæ artem didicerunt, id est singulos duos sonos eodem organo articulatos eadem littera Syriaca figurarunt, nempe *t* ܬ et *t^h* ܬ^h littera *taw*, *d* ܕ et *d^h* ܕ^h littera *dalal^h*, *s* ܣ et *d^{hh}* ܣ^h littera *s^{ade}*, *t'* ܬ' et *t'^h* ܬ'^h littera *t'el^h*; hincque recte; *gⁱ* ܓ et *g^h* ܓ^h littera *gâmal*, *k* ܟ et *k^h* ܟ^h littera *kaf*, et hic male, debebant enim *gⁱ* ܓ per *âin* et *k^h* ܟ^h per *h^het^h* figurare. Ad distinguendum autem unum sonum ab altero in his æquivocis litteris, eadem fere ratione processere ac in distinguendo *ruccah^h* a *qush^hs^haj*, paucis mutatis; quod in sequenti tabella videsis, ubi circellus niger positus est pro puncto rubro Occidentali.

LITTERÆ GARS^HUNICÆ DUPLICIS SONI

APUD ORIENTALES

ح	==	ح
غ	==	غ
د	==	د
ذ	==	ذ
ك	==	ك
خ	==	خ
ص	==	ص
ض	==	ض
ط	==	ط
ظ	==	ظ
ن	==	ن
ث	==	ث

APUD OCCIDENTALES

ح	==	ح
غ	==	غ
د	==	د
ذ	==	ذ
ك	==	ك
خ	==	خ
ص	==	ص
ض	==	ض
ط	==	ط
ظ	==	ظ
ن	==	ن
ث	==	ث

Parvulum signum quod Orientales sub gâmal scribunt ad significandum ج, est ipsa littera Arabica ج minute scripta et truncata. Nota apud utrosque litteras ص et ط sine puncto scribi (1).

Syros Christianos imitati sunt in gars^bunica scriptura Indi Christiani qui Malabares dicuntur, quique religionem Christianam et linguam Syriacam a Syris Nestorianis didicerunt (2). Illi enim snam linguam Indicam quæ *Malajalam* dicitur, litteris Syriacis scri-

(1) Licet paucis describere codicem Arabicum singularissimum in quem Damasci incidit quique postea in Europam asportatus est. Ille codex primo aspectu apparet gars^bunice characteribus Syriacis Jacobiticis scriptus; attente tamen illum perlustranti singularia innotescunt. Codex est membranaceus, in fol. gr., oblongus. Continet episodium ex historia Arabum anteislamica. Multus est in fine et epigraphæ caret. Duas species scripturæ habet, quarum secunda, anterior tempore, Jacobitica apparet, sed in multis differt. Nam alaf, he, êt^h, enf, lamadh, nun, ñia, qof, taw, plus minus distant a formis hujus alphabeti. Articulationes autem quæ in lingua Syriaca non habeat figuras proprias, ita expressæ sunt: ج = , خ = , د = , ذ = , ظ = , ض = , ز = . Nescio an exstat aliud exemplum hujus scripturæ Arabicæ.

(2) Christiana religio in India non per Nestorianos in illum halmis sed, primo quidem per Apostolum Thomam et exinde cœpit in diem per illas regiones efflorescere, donec seculo decimo sexto in Nestorianam hæresim delapsa est. Etenim legenti acta S. Jonan anachorete Sancti Eugentii socii, qui quarto seculo ærenobilium suum Auhari in Irac quæ Pheros et Sapor nominatur constituit, apparet religionem christianam floridam plura ante Nestorianismum secula fuisse in regionibus Catarensibus inter Aramæicas Orientales seu Chaldeicas et Indicas plagas sitis ac in ipsa India, protendebaturque usque in Sinas, adeo ut præfatus S. Jonan canonizatum quoddam hæc constitutum nomen S. Thomæ dicatum in India visitaverit (cf. acta Sancti et Martyr. tom. I editionis Beifjan pag. 465). Ille porro regiones jam tunc a principio christiæ religionis subjectæ erant Sedi Patriarchali Babylonensi tanti eo tempore in regia Persarum urbe Salik et Ctesiphon quæ et Malain seu urbes vocabatur. Legimus enim veridicis in historia quod Joannes Persidis episcopus, qui et ipse Catholicus Babyloneus, ut patet, subjectus erat, Nycænum primum concilium adhibere professionem fidei nomine Persidis atque Indiarum ecclesiæ dedit. At enim postquam in hæresin Nestorianam faventibus Persis regibus, regio Aramæica Orientalis sub finem seculi quinti et deluceps cecidisset, omnes quæ illi subjectæ erant gentes in eandem hæresim traxit; tum demum christiana religio propagata est per Indiam ejusque collibus magis quam prius, constituturæ sunt novæ dioceses Nestorianæ in India Sinarumque imperio. — (Anotatio revisoris).

bunt, additis quibusdam signis pro sonis Indicis quos lingua Syriaca non habet. Malabares hoc scribendi genus *g'arasuni* appellant.

Habent et Judæi in Oriente hoc genus scribendi, scribunt enim res suas civiles (non religiosas) lingua Arabica sed caractere Hebraico. Sonos autem Arabicos pro quibus lingua Syriaca figuras proprias non habet (item et Hebraica) hoc modo figurant: punctum minusculum ponunt super *gâmal*, *dalâl^h*, *l'et^h*, *s'ade*, *kaf*, *taw*, ut significant sonos Arabicos ج, ذ, ظ, ض, خ, ث, sub *gâmal* autem ut significet غ (1). Nota in Hebraica lingua sonum *ruccak^h* nullo notari signo, *qus^hshaj* autem per punctum minusculum intra litteram scriptum exprimi, quod punctum est etiam signum duplicationis.

Si quis nunc quærit: Ex omnibus Syriacis et ab eis derivatis alphabetis de quibus lacteans, quale est elegantius ac formosius? Respondemus: Barhebræus quidem in sua majore grammatica (tom. 2, pag. 5, edit. Martin) alphabetum suæ sectæ quod diximus Jacobiticum, scripturæ Orientalium idest Nestorianæ anteposuit, eumque secutus est inter grammaticos Europæos presbyter Martin et R. Duval. Cum autem de formæ pulchritudine quæ per visum percipitur, diversi diversa judicent, ego (si tamen licet meum exprimere iudicium) existimo primum alphabetum quoad gratiam et speciem esse Strangelum, deinde Græcum, Latinum, quadratum quod Hebraicum dicitur, Nestorianum, Commune veterum, Jacobiticum, tandem cetera.

Atque hæc satis sunt de antiquissimo alphabeto Syriaco originali deque ceteris quæ diversis temporibus et locis ab eo derivata sunt. Juvat autem ea una serie

(1) Alicubi *gimet*, cum puncto inferiori, significat ج Arabicum; sine puncto غ.

recensere. Sunt igitur antiquam alphabetum Hebræorum quod hodie Samaritanum dicitur, Phœnicium, Græcum, Latinum, Babylonium hodie a Jndæis usitatum, Nabatæum, Mandaicum, Palmyrenum, Strangelum, Commune Syrorum seculorum præteritorum, Nestorianum, Jacobiticum, Melchiticum, H^himjariticum, Cuficum, Nask^hicum. Quæ fortuito enumeravimus, non considerata temporis ratione. His addenda alphabeta dissitorum populorum ab alphabeto Aramaico derivata, nimirum: Persicum, Indicum, Abyssinicum.

CAP. IV.

DE SIGNIS NUMERALIBUS

Inter scripturæ elementa recensenda sunt signa numeralia, de quibus quoad Syros liceat aliqua dicere.

Omnes fere populi qui scripsere, signa numeralia propria habuerunt in scriptura. Syri quidem vel ab ipso initio videntur litteris alphabeticis usi esse ad significandos numeros, de quo systemate numerandi postea erit sermo in Grammatices libro primo de Nomine.

Sed præter litteras alphabeti alia habita sunt ab antiquis temporibus numeros significandi systemata apud Syros, testibus inscriptionibus. Phœnices quidem sumum habuerunt, Puni in Africa aliud, Hebræi non videntur præter litteras alphabeticas alio systemate usi esse. At tamen hoc ipsum systema quod Græci, a Phœnicibus edocti, semper adhibuere et adhuc adhibent (nunquam Latini, quamquam et ipsi scripturam a Syris didicerint) in inscriptionibus Syriacis non apparet. Palmyreni enim,

ut cernitur in eorum inscriptionibus lapideis, aliud systema numeros figurandi habebant.

Ex hoc systemate videtur ortum esse aliud systema numeros figurandi, quod Syri in libris adhibebant. Hoc alterum systema in antiquissimis codicibus adhuc superstitionibus cernitur, ubi adhibebatur ad annum scripturionis codicum, numeros quateracionum eorundem, numerosque versuum sacerorum Bibliorum notandos, in quo extremo casu adhuc hoc systema adhibetur, praesertim apud Nestorianos.

Hæc sunt systemata quæ noscuntur a Syris adhibita fuisse ad figurandos numeros.

Systema Indicum notandi numeros quod ab Europæis Arabicum dicitur, nunquam apud Syros adhibitum est, nisi recentissimo tempore et quidem in libris impressis tantum, modo notis Europæis, modo Arabicis.

CAP. V.

DE INVENTIONE PUNCTORUM ET APICUM VOCALES ET ALIA SIGNIFICANTIUM

Qui primum artem scribendi in mundum invexit, nonnisi viginti duas figuras invenit respondententes viginti duabus linguæ Aramaicæ consonantibus, nulla habita cura vocalium. Sic consonantes tantum scriptores exarabant sine punctis aut signis quæ vocales aut alia significarent; legentes autem suo Marte vocales pronunciabant eo ferme modo quo hodie in libris ordinariis faciunt Arabes. Verumtamen non omnino vocalium signis carebat scriptura; nam inde ab initio alphabeti inventi aliquæ litteræ adhibite sunt ad aliquas vocales designandas,

quæ litteræ tres erant quæ facillime in vocales convertuntur, nempe *alaf*, *waw* et *jod^h*; *alaf* quidem ad significandam vocalem A longam in fine vocis, *waw* autem vocalem U, denique *jod^h* vocalem I longam. At per hoc, quod eadem lecturam minus difficilem reddebat, difficultas non evanescibat; namque omnes vocales clausæ, A longum in medio vocis, diphthongi EI et AU, consonantis duplicatio, omnia hæc sine ullo signo manebant; distinctio quoque inter motam litteram et quiescentem, nec non inter litteras *alaf*, *waw* et *jod^h* consonantes et eas vocales aut diphthongos, omnino desiderabatur. Græci quidem, ut alio loco innuimus, cum, Aramaicum alphabetum a Phœnicibus accipientes, illud vocalium signis propriis carere viderunt, sex hujus alphabeti litteras ad significandas vocales destinarunt, nempe *alaf*, *he*, *jod^h*, *het^h*, *ain* et *waw*. Latini quoque quid simile fecerunt. Mandaitæ autem pro omnibus vocalibus eujuscumque speciei ipsas litteras infirmas ut ajunt, *alaf*, *waw* et *jod^h* adhibuerunt, scribebant enim, ex. gr., **אלכס** et **אלכס** pro **אלכס** et **אלכס**. Quod autem hoc systema proprium fuerit Mandaitarum, ab hac secta invecum incerto tempore, et quod ignotum fuerit ceteris populis Semitis et multo magis Aramæis, id omnia documenta testantur, libri Judæorum vetustissimi tum Hebraici tum Aramaici idest Chaldaici, inscriptiones omnis generis antiquæ et recentes, Palmyrenæ, Phœnicia, Nabatae, codices omnes omnium populorum Semiticorum eujuscumque ætatis.

Igitur ceteri populi qui alphabetum Aramaicum assumpserunt, exceptis dictis Græcis, Latinis et Mandaitis, sine signis vocalium omnes semper scribebant. Arabes ipsi nonnisi consonantes a Syris acceperunt, at postea 1° sec.

apparitionis et propagationis islamismi idest incunte seculo VIII°, potissimum ad stabiliendam Corani, libri sacri Mahomedanorum, lecturam, signa notissima vocalium et quæ ea sequuntur excogitarunt, quæ hucusque in usu apud ipsos sunt sine ulla mutatione quamquam characteres multum mutati sint. Item fecere et Hebræi, etenim circa idem tempus idest incunte seculo VIII° alphabetum Babylonicum quo utatur inde a tempore quo in captivitate Babylonica erant, novis signis multiplicibus et valde intricatis auxerunt ad designandas vocales, duplicationem, accentus et alia. His signis fere omnibus utantur etiam in scriptura linguæ Chaldaicæ. Signa autem vocalia apud Hebræos scribuntur omnia sub litteris, excepto signo quod significat O quod desuper ponitur.

Aramæi autem non secus ac ceteri populi Semitæ multa secula transegerunt cum alphabeto signis vocalium discriminis pluralis a singulari, *rucak^h* a *qus^hshaj*, ceterisque apicibus carente. Imo cum ab ipsa alphabeti institutione, litteræ *dalat^h* et *res^h* simillimam inter se figuram haberent atque, postea ita ad invicem accesserint ut discrimen inter eas omnino evanuerit, nonnisi circa II^m post Christ. seculum eas distinguere ab invicem cogitarunt, et tunc mos evaluit ut *res^h* punctum haberet desuper, *dalat^h* autem sine nota scriberetur, ut videtur in inscriptionibus Palmyrenis. Postea *dalat^h* etiam habuit suum punctum inferius, instituta est *siame* qua distinguitur plurale, *he* 3 pers. sing. fem. habuit etiam punctum superius, certe ante V^m post Chr. seculum, cum hæc omnia in manuscriptis illius seculi cernantur. Ante illud tempus Syri curam habuerunt ut aliquo signo vera consonantium pronuntiatio determinaretur, saltem approximative, et tunc excogitarunt punctum grande quod

per diversas positiones quæ illi dantur in vocabulis, diversas eorundem lectiones indicaret (1). Hoc systema grandis puncti a Syris Occidentalibus usque ad hunc diem religiose conservatum est, eoque utuntur etiam cum puncta vocalia de quibus infra, litteris affigunt; e contra Syri Orientales, qui antea et ipsi hoc punctum grande exacte adhibebant, ex quo ante trecentos circiter annos minuscula puncta constanter et necessario adhibere cœperunt, raro puncto grandi utuntur.

Quo vero tempore hoc punctum grande adhiberi cœperit et ubi, id omnino incertum est; unum certum est illud in inscriptionibus etiam posteriorum seculorum nunquam videri; aliud etiam certum est, hoc punctum seculo IV° debuisse vulgatum esse, nam S. Ephraim qui eo seculo floruit in suis Scripturæ commentariis loquitur de quorundam verborum diversis lectionibus, id quod requirit usum alienius signi quo una lectio ab altera distinguatur; et hoc signum non potest esse nisi punctum grande de quo sermo. Primus qui, quantum ad notitiam nostram, pervenit, de hoc puncto ex professo scripsit est Jacobus Edessenus seculi VII celeberrimus magister in secta Jacobitica, cujus tamen auctoritas grammaticalis etiam apud Nestorianos magna est.

At elapsis temporibus crescentibusque libris eorumque lectoribus, viderunt eruditi Syri hoc puncti grandis systema non multum inservire, itaque cogitaverunt modum invenire quo unaquæque vocalis scriptura distin-

---

(1) Hoc punctum grande, dicitur, lectionem vocabuli indicabat, non consonantium motionem seu vocalem. Nam antequam minorum punctorum systema, de quo infra, excogitatum esset, vocalium ne nomina quidem habebant Syri, etiam cum punctum grande adhibebant, teste Jacobo Edesseno celeberrimo Syrorum Occidentalium literato seculi VII qui cum de hoc puncto grandi multa scripsit, ne semel quidem nominat *ptahkam* aut *zqafam* aut alius vocalis cujuscumque nomen.

gueretur. Teste Barhebræo in sua grandi Grammaticæ, Jacobus Edessenus de quo nuper, primus fuit qui illud tentaverit excogitando nonnullos parvos apices qui in serie consonantium scriberentur ad indicandas vocales; narrat enim citatus scriptor, Jacobum prædictum, cum quidem præbyter Antiochenus nomine Paulus ab eo petiisset ut regulam aliquam orthographicam illi traderet qua lector varias vocales dignoscere posset, tradidisse illi phrasem constantem vocabulis quæ omnes vocales Syriacas continebant, scriptas signis ab ipso Jacobo excogitatis. Hæc phrasis famosa evasit ex illo tempore, estque (Tranquille vivas Edessa mater nostra) (1). Signa autem vocalium quibus hanc phrasim Jacobus munivit, videre licet in grammatica R. Duval pag. 15, et in tab. 2 Gram. *semhe* Barhebr. a Martia editæ. Sed hoc Jacobi systema neglectum est ex quo natum est, nec unquam usu consecratum fuit, ne vivente quidem ipso Jacobo.

At post breve tempus reperta sunt apud Syros duo nova systemata ad figurandas vocales, quæ divulgata sunt et propagata, et usque ad hunc diem usu vigent. Primum est systema minorum punctorum, quæ modo supra litteram, modo infra, ad indicandas diversas vocales linguæ Syriacæ affiguntur; hoc systema vulgatum est apud Syros Orientales, sed Occidentales etiam sæpe

(1) Vocales Syriacæ in systemate Jacobi Edesseni octo erant, quibus tamen septem tantum sortitæ sunt nova signa in ejus excogitato; octavæ autem, i. e. *zqafa* nullum novum signum postulat Jacobum, sed ipsam litteram *alaf* figuram pro *zqafa* reliquit; ex quo perperam deduxit R. Duval *zqafam* ea mente habuisse apud Occidentales sonum *a*; nam si Edessenus (quod probabilissimum est) nomen litteræ *alaf* pronuntiabat *olaf*, ut Occidentales hodie pronuntiant, jure poterat ejus figuram pro signo *zqafa* ponere quæ est prima vocalis nominis *olaf*.

eo utuntur (1). Alterum systema est vocalium Græcarum nam Syri Occidentales intra sec. VIII litteras Græcas vocales scribere cœpere cum litteris Syriacis ad indicandas Syriacæ linguæ vocales. Vides ergo quomodo Aramæi exiguam partem muneris quo Græcos ante secula donaverant, tandem recuperarunt; seu potius humiliter mendicarunt id quod ante secula genereose munificaverant. Hæ Græcæ vocales quas Syri in suam scripturam introduxerunt, sunt: A, E, H (pronunciant I), O, OY, quarum quatuor primæ sunt litteræ Syriacæ *alaf*, *he*, *h^{et}*, *ain*, quinta duobus constat litteris *ain* et *waw*.

(1) Dignum est observatione, quod quinque vocalium signa in hoc punctorum minorum systemate sunt eadem in Masora, ut dicunt, idest systemate punctorum Hebræorum; nimirum: - 1° Signum vocalis E clausæ quod Syri *zlamam* leuena vocant, Hebræi autem *stere* quodque apud utrosque duobus constat minusculis punctis horizontalibus sub litteram scriptis ut ⲉ (*be*); - 2° Signum vocalis I quod Syri *h^{et}as^a*, Hebræi autem *h^{et}req*, vocant constat uno puncto minusculo sub litteram *jod^h* appicto ut ⲉ (*bi*); - 3° Signum vocalis U, a Syris *maqa*, ab Hebræis *shureq* dictum, estque unum punctum sub littera *waw*, ut ⲉ (*bu*); - 4° Signum vocalis O, a Syris *rwah^a*, ab Hebræis *h^{et}olem* nuncupatum, quod constat uno puncto supra litteram *waw* posito ut ⲉ (*bo*); - 5° Denique signum vocalis E, longe apud Syros qui eam vocant *zlanta qas^hja*, brevis autem apud Hebræos qui illam dicunt *s^heca*; constat duobus punctis verticalibus sub littera ut ⲉ (*be*). Hæc quinque vocalium similitudo figurarum apud duos populos nescio an ab eruditis animalversa sit; utcumque res sit, negari nequit eam attentionem mereri. Hanc similitudinem impossibile est, sententia mea, fortuitam fuisse; sed alterutra ex duabus gentibus alteram præcedere debuit in harum vocalium usu. Quæ fuit?... Hebræi quidem referunt Hebræos pededentim signa vocalium excogitasse, idest non omnia uno tempore; unde iure colligitur: - 1° Syros ab Hebræis hæc quinque vocalium signa didicisse non eorum nomina; nam si signa apud utrosque eadem sunt, nomina tamen differunt. Obiter etiam notandum est nomina Hebræica vocalium de quibus agimus, huiusmodi singula a vocali cuius unquamque est figura, quod vere laudem meretur, contra ac nomina Syriaca. - 2° Systema figurandi vocales per minuta puncta apud Syros antea esse systemati vocalium Græcarum. - At hic varia danda exurgunt: Si Syri in figurandis his vocalibus de quibus sermo est, Hebræos imitati sunt, cur eos non imitati sunt pariter in ceteris vocalibus figurandis? Cur figuras tantum ab Hebræis adoptarunt, non illidem nomina, præsertim cum signum unius ex ceteris vocabulis idest *pt^hah^a* idem habeat nomen in utraque lingua? Qua ratione credi potest Syros Christianos quibus Judæi accerrimi erant inimici, voluisse hos imitari? Fatemur has difficultates pondus habere ad earum solutionem sapientioribus relinquimus.

Hoc systema vocalium Græcarum nonnisi apud Syros Occidentales in usu viguit, quia apud eos excogitatum fuit; Orientales nunquam illud voluerunt adhibere, quidquid dicat presbyter Martin, neque inter tot ac tot codices Nestorianos diversorum temporum et locorum qui existunt, possibile est unum apicem ex vocalibus Græcis reperire in ullo codice. Jam vides hoc systema pro fundamento habere pronunciationem Syrorum Occidentalium; *zqafa* enim exprimitur per O non per A, *h^hvas^aa* per H non per I; deest *rwah^ha*.

Quamquam cum plena certitudine dici nequit, quale horum duorum systematum vocalium antierius sit, tamen ut vidimus, multa suadent systema punctorum minutorum vetustius esse; omnino ignotum est qui fuerint eorum inventores, aut quo loco inventio locum habuerit. Non defuit ex recentioribus Maronitis qui asseruit systema Græcarum vocalium inventum fuisse a quodam Theophilo docto, qui origine Edessenus et professione Maronita vel potius Melchita (nam Maronitæ nunquam Edessæ fuerunt) in civitate Bagdad seculo VIII° apud khalifas Arabum celebritatem litterariam nactus est; at hoc assertum est merum commentum nulli innixum fundamento. Et aliunde incredibile est; nam si hoc verum esset, nemo melius quam Barhebræus id cognovisset qui de hoc viro in suo chronico scripsit; atqui Barhebræus hoc de Theophilo factum non retulit neque in chronico, neque in grammaticis neque alibi.

Videtur autem Barhebræus ipse ignorasse quis fuerit auctor systematis vocalium Græcarum, quia id non memorat in suis scriptis; præsertim in suis grammaticis quas multis historicis documentis linguam Syriacam respicientibus, ornavit. Nobis, si licet sententiam nostram

dicere, videntur monachi celeberrimi propter litteraturam Syriacam monasterii dicti Qarqafa quod in Tur-Abdin Jacobitæ possidebant, auctores fuisse systematis vocalium Græcarum; quorum opus litterarium peritis notissimum est, liber inquam quo hi monachi difficilia aut ambigua loca Bibliorum aliorumque ecclesiasticorum librorum classis recensuerunt hisque vocalibus Græcis determinarunt (1).

De vocalium igitur Græcarum systemate nullum dubium esse potest illud apud Jacobitas inventum esse. Sed dubium versatur circa originem systematis punctorum minorum, ubi ortum suum habuerit, utrum apud Jacobitas an apud Nestorianos (nam utraque secta hoc systema adhibet), nempe qui hoc systema excogitavit, utrum erat ex Syris Occidentalibus, an ex Orientalibus. Nobis videtur ex Syris Occidentalibus fuisse, propter sequentes rationes: Primo cum Orientales duplicationem litterarum habeant, qua Occidentales carent, hoc systema nullum habet duplicationis signum. Atqui Arabes qui hanc duplicationem habent, signum illi constituerunt; item fecerunt et Hebræi. Ergo qui hoc systema excogitavit, esse debebat de gente quæ litteras non duplicabat id est de Syris Occidentalibus. Et hoc primum thesisi nostræ fundamentum. Deinde qui primus hoc systemate usus est, debet latin pronunciatione optime distinguere pt^hah^ham a zqafa, quæ tam accurate hoc systemate orthographico distinctæ sunt; id autem incredibile est in homine scholæ Orientalis apud quam, multis abhinc seculis saltem, nullum est discrimen inter zqafam et pt^hah^ham. Ergo aut qui hoc

(1) Litterati hi, Qarqafenses dicti, præter quinque vocalium signa Græca hodie vigentia, sextum invenere signum Ψ (quod constat *alpha* et *ypsilo* Græcis) ad notandam diphthongum *au*; sed hoc signo nemo usus est præter prædictos litteratos, qui notato digni sunt quod ipsum hoc signum methodo Græcorum scriptum (i. e. a sinistra ad dextram) reliquerunt; tam serviles aliqui Syri erant Græcis!

systema invenit, erat acutissimus ac ingeniosissimus philologus ita ut discerneret intime inter duas vocales quæ sono nihil inter se differebant, quod incredibile est; aut dicendum hunc hominem ex schola Occidentali fuisse. Adde diversitatem nominum pt^hah^hæ et zqafæ quæ ut evidens est, indicat diversitatem rerum. Inventor enim signorum vocalium consideravit quod qui dicit v. gr. أُف , aperit (hoc significat pt^hah^ha); at qui dicit أَف , suspendit (hoc significat zqafa); aperire autem non est idem ac suspendere. Atque juxta hodiernum systema Orientalium eundem omnino sonum dat qui pronunciat pt^hah^ham ac qui pronunciat zqafam. Et e contra qui pronunciat zqafam more Occidentalium, reapse videtur suspendere voeem. Unde concludimus ex eo quod in hoc systemate discrimen extat inter *rwah^ham* et *'maqam*, quod hodie Occidentales non habent, ipsos has duas vocales non olim distinxisse, quod credibilissimum est et testimonio Jacobi Edesseni magistri Occidentalis scholæ supra citati confirmatur, qui in systemate vocalium quod excogitavit, ut vidimus, distinxit *rwah^ham* a *'maqam*. Ceterum, unum certissimum est, tempore prædicti Jacobi Edesseni idest initio seculi VIII neutrum systema vocalium excogitatum adhuc fuisse; in diversis enim hujus grammatici celeberrimi scriptis quibus totis viribus conatus est regulas certas et præcisas de orthographia ponere, nullum vestigium ne nomen quidem ipsum reperitur ullius vocalis sive unius sive alterius systematis. In sua autem grammatica (cujus nonnisi parva et paucissima fragmenta, in Britannico Museo conservata, ad nos pervenerunt, quæ in 3° volumine Catalogi Wrightiani hujus Masei omnia edita sunt) Jacobus Edessenus vocales omnes juxta systema a se excogitatum de quo supra, constanter significavit.

Ex his omnibus quæ hucusque disseruimus, clare patet, ante seculum VIII^m nullum populum Semiticum habuisse in scriptura signa ad significandas vocales, idest neque Arabes, neque Hebræos, neque Syros. Hebræi videntur fuisse primi, dein Syri, ultimi Arabes, qui hanc litterariam inventionem tam pretiosam aggressi sint, singuli pro sua lingua. At nequimus dicere utrum ex imitatione seu æmulatione hoc opus aggressi sint, an unusquisque populus independenter ab alteris et inscien-ter de alteris systema suum excogitaverit. Omnia hæc ignoramus.

Postquam sic unusquisque horum trium populorum suum cœpit habere systema vocalium, cœpit illud adhibere usque ad hunc diem. Sed observa diversam agendi rationem horum populorum. Etenim ex quo Arabes suum systema habuere, legem posuere ut librum suum sacrum qui Coranus dicitur, non liceret omnino exarare sine his vocalibus; similiter Hebræi nunquam scribunt sacrum Codicem idest libros veteris Testamenti nisi figuris suæ Masoræ adamussim munitum. Syri autem Christiani nullam legem in hac re sibi imposuerunt, ne in suis libris sacris quidem exarandis; etenim inter omnes codices præteritorum seculorum, exaratos sive apud Jacobitas, sive apud Nestorianos sive apud alios, nullum fere codicem videmus signis vocalibus constanter et regulariter ornatum sive systemate punctorum minorum, sive litterarum Græcarum. Igitur etiam post inventa systemata vocalium, scriptores Syri nonnisi raro et ubi ambiguitas timebatur, munitabant litteras vocalibus, Orientales quidem systemate punctorum minorum tantum, Occidentales autem idest Jacobitæ et Maronitæ utroque systemate, sed potissimum systemate Græcarum litterarum. Melchitæ autem

neutrum systema videntur voluisse adoptare, etenim in omnibus codicibus hujus sectæ quos examinare nobis datum est, neutrius vestigium videre potuimus. Attamen amannenses hujus sectæ videntur voluisse quodammodo systema punctorum minorum imitari, cum hic et illic cernimus in codicibus, rarissime tamen, duo puncta minuta supra litteras vel infra quæ nullum sensum possunt habere. Non loquimur de duplici puncto quod fere constantiter in hujus gentis codicibus sub littera *taw rucca-k^hata* conspicimus.

Igitur, ut diximus, et ipsi Jacobitæ et Nestoriani raro signis vocalium utebantur scribendo. Attamen tribus abhinc circiter seculis cœperunt Nestoriani omnes suos libros rigore punctis vocalibus sine ulla exceptione notare. Occidentales morem suum non mutarunt, nempe non nisi raro apices vocalium in suis scriptis ponunt alterutro systemate. Notandum tamen id est: Jacobitæ suos libros ex Græco idiomate conversos amant potius vocalibus systematis Græcarum litterarum notare, inter quos libros primum habet locum novum Testamentum Hæracleense quod scilicet Thomas Hæracleensis e Græco in Syriacum sermonem interpretatus est.

Quæ hactenus de vocalium figuris exposuimus, non nisi Christianos Syros respiciunt. Nam Mandaitæ quidem, contenti viginti duabus litteris alphabeti, quarum tres *alaf waw* et *jod^h* (et non raro *ain* etiam) adhibent pro vocalibus ut supra diximus, nunquam iis addere aliquid voluerunt. Samaritani quoque nesciunt in scriptione aliud præter alphabetum usque ad hunc diem. Judæi denique præter Targumim rarissime signa sua vocalium ponunt cum linguam Chaldaicam scribunt.

CAPUT VI

DE VOCABULIS EXOTICIS QUÆ IN LINGUAM SYRIACAM
INTRODUCTA SUNT, ET DE VOCIBUS SYRIACIS QUÆ
AD ALIAS LINGUAS TRANSIERUNT.

Syriacæ stirpis populis evenit quod omnibus nationibus accidere solet, nempe quod per diuturnam et frequentem cum aliis populis conversationem, horum mores et consuetudines mutuati sunt Syrii sicut et suos mores et consuetudines illis communicarunt; inter quæ præcipuum habet locum lingua. Etenim multa vocabula ex exoticis linguis in Syriacum sermonem transierunt ab antiquis temporibus; ita ut cum veritate possimus dicere, post linguam Pehlevicam quæ est uox ex antiquis dialectis Persicis, nullam aliam linguam ex antiquis tam exoticis vocalibus refertam cognosci quam linguam Syriacam, quod non infitiamur habere speciem eujusdam dedecoris, quamvis linguæ a quibus Syriaca mendicavit, inter nobilissimas mundi linguas computentur.

Igitur Syriaca lingua quamquam antiquissima sit et antiquitate omnes fere linguas superet ac ubertate et copia verborum omnes linguas Semiticas (excepta Arabica) aliasque vincat, innumera tamen vocabula ex aliis linguis adseivit, inter quas primum tenent locum Persica et Græca, quæ cum Semiticæ non sunt, maxime indole, natura et forma a lingua Syriaca distant, atque nimis manifestam discrepantiam ab ea præseferunt (1).

(1) Similem discrepantiam intolerabilem videre est inter linguas Persicam, Turcicam, Hindustanicam, Malaicam ex una parte et Arabicam ex altera; notum enim est harum linguarum populos, præsertim Persas et Turcas, singulos suam linguam desumptis ab Arabica illi maxime discrepante infinitis verbis furcisse; multo magis dolendum quod Persæ ex quo Islamismum amplexi sunt, suo antiquo alphabeto relicto, eisdem delectur de Hindustanis, scripturam Arabicam adoptarunt

Notæ sunt causæ ob quas vocabula ex lingua Persica ad Syriacam venerunt, nimirum duorum populorum vicinitas frequentissimæque commerciales aut politicæ relationes. Præcipua autem Persica vocabula quæ in linguam Syriacam intrarunt, sunt nomina gemmarum, plantarum, instrumentorum aliarumque his similium rerum quæ primo apud Persas cognitæ fuerunt. Cum vero in lingua Persica, ut uotum est peritis, diversæ existant articulationes quibus Syriaca ceteraque linguæ semiticæ carent, ut ح (ch) idest *ch* Anglicum seu *teh* Gallicum et ج (j) idest *j* Gallicum in *jeter*, Syri, in vocabulis Persicis quæ mutuati sunt has litteras in alias similes suæ linguæ immutarunt. Accipe nunc præcipua vocabula Syriaca Persicæ originis: ܟܘܠܘܪ color, ܦܪܟܐܘܬܐ parva hasta, ܩܘܦܘܩܘܠܐ versicolor, ܘܦܝܕܘܠܘܡܐ idolum, ܩܘܦܘܩܘܠܐ argentum, ܒܘܒܘܠܐ bubalus, ܟܘܠܘܪܐ thesaurus, ܦܪܟܐܘܬܐ præfectus thesauri, ܦܘܠܘܬܐ signum, ܕܘܡܘܢܐ dæmon, ܡܘܢܝܦܘܬܐ munificentia, ܩܘܦܘܩܘܠܐ venatica præda, ܩܘܦܘܩܘܠܐ crumena, ܕܘܦܝܕܘܠܘܡܐ

quæ ipsorum linguæ incolæ nullatenus congruit, quamquam linguæ Arabicæ quam maxime convenit. Imo sine metu asserere possumus inter omnes populorum scripturas hucusque notas, non exstare ullam tam propriè linguæ quadrantem atque convenientem quantum scripturam Arabicam, quidquid dicat doctissimus Renan in *Hist. des lang. Sémit.* Loquimur de orthographia, non de calligraphia. Nam cum omnes, Europæ saltem, scripturæ hodiernæ reformatione orthographica indigent, quod eruditi conflentur et dolent, Arabica scriptura utique calligraphicæ opus habet reformationis, nullatenus vero orthographicæ si secundum grammaticas regulas adamussim contelatur. In qua enim Europæa lingua scriptura ita conformis est lecturæ ut statim ac quis alphabetum ac cetera signa quæ illi comitantur didicerit, possit quæcumque scripturam sine ulla difficultate legere? Hæc pretiosa est dos solius linguæ Arabicæ paucarumque forte aliarum, ut Armenicæ, Russicæ, Hispanicæ, etc. Hujus postrema lingua idest Hispanicæ, eruditi viri linguam Latinam deformarunt at suam reformarent. Utinam eos imitari essent Franco-Galli, quorum lingua quoad orthographiam, est cumulus incoherentiæ, absurditatis et ignorantie. Satis sit notasse quam hic populus qui ob suam magnitudinam reverentiam erga Latinam linguam relinquit suam tam deformem orthographicæ, inclementer et insipide sua pronuntiatione linguam Latinam vexet ac deformet.

circuivit, ⁹ܘܘܪܐ turma, ⁹ܟܠܝܐ clavis(1), ⁹ܘܘܪܐ venenum
(animalium), ⁹ܘܘܪܐ saccus sarcinæ, ⁹ܘܘܪܐ exem-
plar, ⁹ܘܘܪܐ parasanga.

Vocabula autem Græca quæ ad linguam Syriacam transierunt, sunt multo plura quam Persica, quod evenit propter diuturnum imperium tum politicum tum civile quo Græci iode ab Alexandri Magni ætate, seculo scilicet ante Ch. IV°, Syriam aliasque populorum Syrorum regiones dominati sunt. Attamen quamquam elementa Græca in Syrorum mores, consuetudines, litteraturam per illa tempora intime penetraverint, nihilominus, quod vere notatu dignum est, nullum lingua Græca vestigium reliquit in sermone vulgari populorum Syrorum, excepto uno aut duobus vocabulis quæ in dialecto *Mātulæ* adhuc supersunt ut ⁹ܘܘܪܐ ecclesia. Attamen lingua Græca a doctis et magnatibus maxime celebrata fuit in Syria præ ceteris Syriaci generis populis, ita ut ab initio regni successorum Alexandri Magni usque ad initium seculi IV post Christ. paucissimi admodum inter Syros doctrina claruerint qui lingua Græca non scripserint, aut saltem eam calluerint, quantum ad nos pervenit. Imo innumera inscriptiones quæ illis seculis in Palmyra, Haurano aliisque Syriæ regionibus usque ad regni Persici limites, confectæ sunt, quamquam maxima parte Syriacum sermonem portent, tamen plurimæ et Græce et Syriacæ, aliæ Græcæ tantum sculptæ sunt.

Plurimæ sunt causæ quæ tam miram linguæ Græcæ apud Syros propagationem et stabilitatem adjuverunt, etiam postquam dominatio politica Græcorum jam

(1) Perperam autumarunt nonnulli Syriacum ⁹ܟܠܝܐ ex Græco KLEIS sumptum esse.

cessaverat, nempe linguæ Græcæ harmoniosa fluiditas, miranda flexibilitas, copiosissima abundantia. Adde aliam insignem linguæ Græcæ prærogativam, quod scilicet nullus sit in hac lingua sonus qui non habeat respondentem in lingua Syriaca, exceptis nonnullis vocalibus. Atque quoad vocales bene se expedire sciverunt Syri. Etenim omnes vocales quas eundem vel fere eundem sonum dare videbant, eadem figura expresserunt. Itaque A per *pt^hah^ham* (Occidentales) aut *zqafam* (Orientales); I, EI et (apud Occidentales) H ut unam eandemque vocalem considerarunt ac per *h^hvas^sam* reddiderunt; Y, OY et OI per *s^sas^sam*; O parvum et O magnum Orientales per *rwah^ham*, Occidentales per *zqafam*; E et AI et (apud Orientales) H per *zlamam*; AY per *pt^hah^ham* (Occidentales) vel *zqafam* (Orientales) sequente *waw* quiescente; EY per *zlamam* sequente *waw* quiescente. In hac agendi ratione, indolem linguæ Syriacæ haud deseruerunt nec violarunt, quæ nempe exigit ut vocalis brevis non existat. At non eadem ratione hic se gesserunt ac in vocibus mere Semiticis; in his enim quæ a lingua Arabica perfecte comparantur, Syri regulam expunctionis sibi imposuerunt, ut scilicet eliminent omnem vocalem brevem et quiescere faciant ejus litteram; in Græcis vero conservarunt quidem vocalem brevem, sed longam eam reddiderunt. Exemplo hoc melius intelligatur: in voce Semitica *bâlîma* quæ secundam vocalem habet brevem ut Arabes etiam pronunciant, Syri expungunt hanc vocalem et pronunciant *bâlma*. At in voce Græca, v. gr. BAPBAPA, in qua secundum A est breve, Syri producant hanc vocalem ac pronunciant *barbâra*; transgrediuntur nempe regulam linguæ Græcæ ut suæ linguæ indolem intactam conservent. Eadem ratione pronunciant *sunhódos*

(1ª syllaba clausa, 2^a et 3ª loogæ), *lógiqi* (1^a et 2ª longæ), *léksiqôn* (omnes longæ), pro ΣΥΝΟΔΟΣ, ΛΟΦΙΚΗ, ΛΕΞΙΚΟΝ, in quibus singulis secunda vocalis est brevis. Inutile est advertere Syros nullam accentus Græci rationem habere, nec videtur aliquis inter eos de illo scripsisse, sed accentum in verbis Græcis juxta iadolem suæ linguæ moderant.

Quoad consonantes, eæ nullam præferunt difficultatem. Notare tamen juvat nonnulla. Pro Β, Γ, Δ, Θ Syri ponunt respondeates litteras Syriacas idest *bet^h*, *gâmât*, *dâlat^h* et *taw*, cum *ruccak^h* prolatas; pro Κ *hof*; pro Χ, *kaf* lene (*ruccak^h*) noannoquam *kaf* durum (*qush^hshaj*); pro Η, *pe* durum sed cum puocto speciali ut indicarent illud non eundem omnino sonum habere ac *pe* durum Syrorum. *Gamma* autem ante aliud *gamma*, aut *kappa*, aut *chi* semper per *nun* redditur, quod confirmat prononciationem recentium Græcorum cui favet testimonium linguæ Latinæ contra eos qui contendunt hanc litteram nullam prononciationis mutationem subire ante prædictas litteras. Specialem etiam meretur mentionem littera Græca Π. Cum etenim Græci hanc litteram in initio vocis spiritu aspero insigniunt, et quando duplex est, utroque spiritu, tenui et aspero, id Syri bene observarunt, ideoque post *res^h* litteram *he* addebant, dicentes, ex. gr.: ΠΩΜΗ, ΠΗΤΩΠ, ΠΑΡΡΗΣΙΑ. Verum hoc *he* prononciando et sæpe etiam scribendo negligitur: Denique Θ per *taw* aspiratum (*ruccak^h*) ut diximus, Τ per *t'et^h* reddunt Syri. Has regulas adamussim observant Syri cum vocibus Græcis, nunquam ab iis deviano.

Hac ratione infinita, ut ita dicam, vocabula Græca in linguam Syriacam introducta sunt, quorum plurima sunt nomina technica ut ajunt, alia ad res pro Syris

novas pertinent. Verumtamen (quod singularissimum est) ita Syri in deliciis linguam Græcam habuerunt, ut ab ea ipsas grammaticas particulas, conjunctiones, adverbia et similia mutuati sint, ut ΔΕ ΓΑΡ, ΜΗΝ, ΑΡΑ. Imo ex vocibus Græcis ipsa verba formarunt Syri, ut **مَهْنَة** KATHΓOREIN, **مَمَمَم** ornavit a ΚΟΣΜΟΣ (1). Uno verbo, vocabula Græca multo plus abundant in Syriaca lingua quam in ipsa Latina linguæ Græcæ tam affini ne tam vicina. Denique nomina Syriaca Græcæ originis modo formam originalem conservant, ut **مَهْمَه**, **كَلَمَة** YLH, **أَهْ** (2) AHP, **مَهْمَه**; modo formam Syriacam accipiunt, ut **مَهْمَه** STOLH, **مَهْمَه** XΩPA, **مَهْمَه** ΑΣΣΑΠΙΟΝ.

Vocabula Græca maxime abundant in ea linguæ Syriacæ dialecto quam litteralem nuncupavimus, et ejus grammaticam in hoc libro tradimus, eaque videntur, saltem maxima in parte, ad initia regni Seleucidarum qui Alexandro Magno in Syria finitimisque regionibus successerunt, ascendere. Ea enim copiosa quamquam cum quadam parcimonia videmus in versione Bibliorum Syriaca dicta Ps^hitta quæ nobis exhibet Testimonium de Syriacæ linguæ statu in 1° Chr. seculo. Item in eadem fere mensura plurima occurrunt vocabula Græca ac idem Latina in inscriptionibus Palmyrenis quæ, ut alibi diximus, a 1° ante Chr. seculo ad 4^m extenduntur.

(1) Nonnulli his adhibent **مَهْمَه** (*laudavit*) quasi esset a ΚΑΛΟΣ . Sed perperam, ΚΑΛΟΣ enim et ejus derivata nunquam *laudis* notionem habuere sed pulchritudinis et ornamenti tantum. Et contra vox **مَهْمَه** nunquam ideam ornamenti aut pulchritudinis habuit.

(2) Secundum alaf accipit p^hah^ham pro zlama propter regulam quæ in grammatica n. 118 explicatur.

Horum tamen vocabulorum exoticorum maxima pars sunt nomina officiorum publicorum. Item in dialecto Babylonica qua Targumim idest versiones N. Testamenti aliique libri apud Judæos scripti sunt, summopere abundant vocabula Græca. Hac autem dialecto jam ut vernacula utebantur Judæi regnantibus Alexandri successoribus, atque pro certo habemus vocabula Græca in eam illis seculis intrasse independenter a lingua Syriaca incolarum Syriae, Mesopotamiae, etc. Sicut enim religione ab invicem separati erant, ita et ceteris rebus publicis. Propterea in dialecto Aramaica Judæorum nonnulla reperimus vocabula Græca quæ in dialecto litterali non exstant, ut **שִׁמְיֹון** ΣHMEION (1), **קִיפּוֹס** KYPIOS; et viceversa. Hujusmodi autem vocabula in lingua Chaldaica quam Judæi loquebantur cum e captivitate reversi sunt idest seculo ante Chr. VI° esse non poterant, et revera libri Danielis et Ezræ qui hac lingua scripti sunt, nullum Græcum vocabulum continent, quidquid contenderint nonnulli in contrarium.

Non desunt et in dialecto Mandaitarum vocabula Græca, paucissima quidem at quæ omnia existunt in dialecto litterali. Ex quo licet deducere argumentum quod hæc Mandaitarum dialectus ante seculum I^m Chr. in quo verba Græca turmatim ut, ita dicam, linguam Syriacam inveniebantur pervasisse, jam formata et a ceteris dialectis Aramaicis separata erat.

Vulgares dialecti nullum vestigium, ut supra inimus, exhibent Græci elementi. Nec mirum, cum

(1) Gesenius in dictionario Hebraico negat hanc vocem Chaldaicam Græcam originem habere propterea quod verbum talmudicum **שִׁמְיֹון**, ali, non potest esse a Græco ΣHMAINEIN in quo N non est radicale. Sed clarissimum virum fugit verbum **שִׁמְיֹון** huius directe a verbo Græco assumptum esse sed a **שִׁמְיֹון** quod est Græcum ΣHMEION.

oppidorum et moatium incolæ, ubi hæ dialecti vigeant, nullam aut fere nullam cum Græcis magnarum urbium habitatoribus consuetudinem habuerint; et aliunde verba Græca quæ in cultis dialectis recepta sunt, maxima in parte a litteratis originem habere debuerunt, quorum incepta a civitatum confinibus imo ab ipsis libris non solent egredi. Quæ in Samaritana dialecto, quæ certe in origine vulgaris erat, rarissima vocabula Græca videntur, (si quidem ea revera Græca sunt) sine dubio Samaritani, cum suam dialectum scribere cœperunt, a vicinis Judæis ea discere debuerunt; ex quibus citare lubet solum **صمك** *signum*, nam quoad vocabulum **ص** (sub) non est versimile illud esse Græcum KATA ut opinatur Petermann. Quis enim credere potest Samaritanos a Græcis accepisse particulam grammaticalem cui habebant optimam respondentem, relictis infinitis ceteris vocabulis ditissimæ linguæ Græcæ? Verbum autem **دو** a quo **دو** quod occurrit in Dan. III, 4, est certissime Aramæicæ originis, quamquam fortuito quamdam similitudinem habeat cum Græco ΚΗΡΥΤΤΕΙΝ, cum hujusmodi similitudo in aliis linguis etiam existat ut Samscredamica, Persica, Germanica, Anglica, Italica, ut bene advertit Gesenius in lexico Hebraico; et ex alia parte radix **دو** in omnibus Aramæicis dialectis exstat.

Longissimum esset omnia vocabula Græca in linguam Syriacam adscita enumerare; satis sit recensere præcipua quæ in diversis dialectis adoptata sunt, scilicet litterali, Chaldaica et Mandaitica: **ܣܬܘܠܐ** (1) ΣΤΟΛΑ, **ܬܝܦܘܣܐ** ΤΥΠΟΣ, **ܬܘܥܝܝܘܬܐ** ΤΑΕΙΣ, **ܩܕܝܫܐ** ΠΡΟΣΩΠΟΝΟ, **ܟܝܦܘܣܐ** ΚΑΙΡΟΣ, **ܫܝܟܘܡܐ** ΣΗΚΩΜΑ, **ܫܬܝܠܐ** ΣΤΥΛΗ,

(1) In Chaldaica et Mandaitica dialectis scribitur **ܣܬܘܠܐ** cum *sade*.

mutata in n, **كَنْهَر** ΠΕΙΣΑΙ, **كَلْمَه صَمْد** ΓΛΩΣΣΟΚΟΜΟΝ,
كَنْهَر AHR, **كَنْهَر** ΜΑΡΑΓΝΑ, **كَنْهَر** KAMINOS, **كَنْهَر**
KANΔΗΛΑ (vox Latina), **كَنْهَر** ΝΟΜΟΣ, **كَنْهَر**
ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ, **كَنْهَر** ΦΑΛΑΓΞ, **كَنْهَر** ΚΕΝΤΡΟΝ, **كَنْهَر**
ΠΑΝΔΟΥΡΑ, **كَنْهَر** ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ, **كَنْهَر** ΣΗΜΕΙΟΝ.
Animadvertendum tamen est non omnia hæc nomina
esse certe Græcæ originis; probabile enim est nomina
narcissus, *caminus*, *columna*, *pandura*, *phalanx*,
esse Syriacæ, vel saltem Persiæ originis.

Principio quidem vocabula Græca quadam necessi-
tate in linguam Syriacam ingressa sunt, quod demum
equidem tolerabile erat. At postea crescentibus linguæ
Græcæ studiis quamquam Græcorum dominium jam a
seculis extinctum erat, ob incrementum ac extensionem
litteraturæ Syriacæ, cæpit rectum criterium in litteris
vitiari, et tunc nonnulli qui se ceteris eruditiores jacta-
bant, elementa Græca passim inter vocabula Syriaca
inserebant non propter necessitatem sed ut linguam
Syriacam sua mente ornarent, ut revera ut eam defor-
marent. Sed gratias Deo O. M. quod horum sciolorum
numerus valde exiguus fuit, hicque detestabilis mos
neque extensionem neque stabilitatem nactus est. Nihilo-
minus videmus lexicographos celebriores apud Syros,
Bar-Ali et *Bar-Bahlul* Græcis vocibus sua lexica reple-
visse ad eas interpretandas.

Etiam Latina lingua tributum Syris præstitit; etc-
nim ex eo tempore quo Syria in provinciam Romanam,
medio seculo 1° ante Chr. redacta est, multa vocabula
Latina linguam Syriacam auxerunt. En præcipua :
كَنْهَر piscina, **كَنْهَر** palatium, **كَنْهَر** candela,
كَنْهَر cella, **كَنْهَر** centurio, **كَنْهَر** carruca, **كَنْهَر**

flagellum, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** questionnaire, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** speculator, **ܘܢܨܐ** uncia, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** seu **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** centenarius, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** tabellarius, **ܕܢܐܪܝܘܣ** denarius, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** sudarium, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** talarium, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** stabulum, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** legio, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** praetorium. Ne pigeat notare Syros cum armis Romanis subjecti essent, noa omnia nomina Latina quae militiam, imperium civile respiciunt, a lingua Latina assumpsisse, nam nomina militis **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ**, militiae **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ**, cohortis **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ**, praefecti provinciae **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ**, legis **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ**, senatoris **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ**, principis **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ**, provinciae **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ**, reipublicae **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ**, tribunalis **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ**, a Graeca lingua assumpta sunt non a Latina, nimirum haec nomina Graeca jam apud Syros vulgata erant inde a tempore regni Graeci Seleucidarum, cetera nomina Syriaca manserunt, ut **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** imperator (rex), **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** decretum, etc. Alia videntur vocabula Graeca aut Latina in inscriptionibus Syriacis Palmyrae et in monumentis Rabbiaorum quae in lingua litterali hodierna ignota sunt, ut **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** decurio, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** BOYLH, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** ΔΗΜΟ, etc. Denique in libris juris civilis Syriacae conscriptis passim verba Latina occurrunt tecnico sensu, ut **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** legatum, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** curator, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** emancipatus.

Atque haec de mutuis quae lingua Syriaca sumpsit a Graeca et Latina. Ab Hebraeis autem, quamquam origine et habitatione valde proximis, nil assumpsit lingua Syriaca, exceptis valde paucis vocabulis Biblicis quae cum religione Christiana apud omnes populos recepta sunt, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** Amen, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** Hallelujah, **ܩܘܣܬܐܢܐܩܐ** Osanna,

Deus, אֲדֹנָי Adonai (Dominus), אֱלֹהִים Omnipotens, שָׁבָאוֹת Sabaoth, כְּרֻבִים Cherub, סֵרָפִים Seraph, פֶּסַח (1) Pascha. Ceterum Aramaica lingua ex quo ad Judæos transiit, Hebraicis vocabulis repleta est, ut innuimus, tamen apud ipsos tantum.

Arabica lingua quæ recentibus temporibus dissitissimas et maxime extraneas linguas locupletavit, nil linguæ Syriacæ tam affini et tam vicinæ præstitit præter duo aut tria nomina ab historiographis usurpata, ut **فِرْدَوْس** perturbatio civilis, **أَمِير أَلَمَنَّا** princeps Arabum, **وِزِير هَامَانَ** visirus; Barhebræus quoque in operibus suis philosophicis adhibuit vocem Arabicam **هَوَم** ad significandam facultatem animalem quæ vulgo *instinctus* dicitur. In multis etiam codicibus Syriacis occurrit vox Arabica **نَسْمَة** exemplar sed male expressa, scribitur enim **لَهْمَة**, cum analogia philologica exigat ut dicatur **لَهْمَة**, et sic est in dialecto Chaldaico Rabbiorum, ex quo evidens est radicem **لَهْم** esse etiam Aramaicam, non autem Arabicam tantum, perditam tamen esse a Syr. litt. et conservatam in Chaldaismo. Barhebræus adhibuit etiam in suis scriptis vocem Arabicam **هَوَم** **سَدَس** sextum.

Haetenus de vocabulis exoticis quæ in linguam Syriacam recepta fuere. Age nunc de vocibus quas hæc lingua aliis linguis mutuam dedit. Atque ut a nobilissima lingua Græca incipiamus, non pauca ex lingua Syriaca Græci nomina sumpserunt, quorum præcipua sunt

(1) Hebraice est cum *sementh* non *sade*. In hoc igitur nomine devinunt Syri a consuetudine diligentia in figurandis accuratissime per litteras Syriacas exoticas vocibus juxta certas et invariables normas.

nomina rerum quæ ex Syrorum regionibus aut finitimis
 ortam habuere, ut ALOH **ܐܠܘܗ**, LIBANOS **ܠܒܢܢܘܨ**,
 ΣΗΡ **ܫܝܪ**, ΒΥΣΣΟΣ **ܒܝܨܣܘܨ**, XALIE **ܚܠܝܐ**, MARGARIT
ܡܘܪܩܪܝܬܐ, ZIZAN **ܙܝܙܢܐ**, ΒΡΑΘΥ **ܒܪܘܬܝ**, ΝΑΦΘΑ
ܢܘܦܬܐ, ΝΑΡΑ **ܢܘܪܐ**, ΣΑΠΦΕΙΡ **ܫܦܝܪܐ**, ΒΗΡΥΛΛ
ܒܝܪܝܠܐ, YAKINΘ **ܝܝܟܝܢܘܬ**, ΣΑΝΔΑΡΑΚΑ **ܫܢܕܪܐܩܐ**,
 ΣΜΑΡΑΓΓΑ **ܫܡܪܐܓܓܐ**, KAMHL **ܩܡܠܐ**, ELEΦ **ܐܠܝܦ**,
 ΣΗΣΑΜ **ܫܝܫܝܡܘܨ**, ΟΡΥΖ **ܘܪܝܙ**, ΧΙΤΩΝ **ܚܝܬܘܢ**, ΣΙΝΔΩΝ
ܫܝܢܘܢ, KANNA **ܩܢܢܐ**, KANNAB **ܩܢܢܒܐ**, ΥΣΣΩΠΟΣ
ܝܫܫܘܦܘܨ, ΜΑΛΘΑ **ܡܠܬܐ**, ΜΥΡΟΝ **ܡܘܪܘܢ**, ΒΑΛΣΑΜ
ܒܘܠܫܐܡ, ΡΟΔ **ܪܘܕܐ**, XALBANH *galbanum* **ܚܠܒܢܝܗ**, KYMIN
ܩܝܡܝܢ, ΚΥΠΡΟΣ **ܩܝܦܪܘܨ**, ΝΙΤΡΟΝ **ܢܝܬܪܘܢ**, KINNAM
ܩܝܢܢܐܡ, ΣΥΚΑΜΙΝ **ܫܝܩܩܡܝܢ**, ΚΛΩΒΟΣ **ܩܠܘܒܘܨ**,
 ΡΟΜΒΑΙΑ **ܪܘܡܒܝܐܝܐ**, ΕΙΦΟΣ **ܐܝܦܘܨ**, ΚΑΡΔΑΜ **ܩܪܕܐܡ**,
 ΣΙΚΕΡ **ܫܝܩܝܪܐ**, ΜΝΑ **ܡܢܐ**, ΜΑΝΝΑ **ܡܢܢܐ**, ΚΙΝΥΡΑ
ܩܝܢܝܪܐ, ΠΑΡΑΔΙΣ **ܦܪܕܝܨܐ**.

Sed maximam portionem vocabulorum quæ lingua
 Syriaca extraneis linguis distribuit, sortita est Arabica.
 Hæc Syriaca vocabula in Arabicam linguam insita, præ-
 cipue de rebus theologicis aut ecclesiasticis versantur,
 cum Arabes Syrorum opera, sicut ceteras culturæ civilis
 institutiones, ita et religionem Christianam acquisiverint.
 Syriaca autem vocabula Arabes non a dialecto quam
 litteralem seu classicam nominamus mutuati sunt, sed
 a Palæstinensi quæ Chaldaica dicitur. Denique observan-
 dum est Arabes fere omnia vocabula Syriaca, ad analo-
 giam suæ linguæ reduxisse, unde videmus s^h in mutatum
 in sin et viceversa, litteram quiescentem accipere vocalem
 brevem, *zqafam* semper per A longum expressam, etc.

Accipe nunc principalia vocabula Arabica Syriacæ originis ordine alphabetico Arabum disposita (1): **ܝܫܬܘܒܬܐ** اصطبل Latin. *stabulum*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** اسطوانة *columna*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** استار Latin. *statera*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** اوفية *amen*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** انا *pater spiritualis*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** ايقونة *L. uncia*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** ايقونة *Gr. icon*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** باعوث *rogatio publica*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** بلاط *palatium*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** تلميذ *discipulus*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** (2) **ܝܫܬܘܒܬܐ** *vas urinæ medico exhibendæ*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** توبة *pœnitentia religiosa*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** تيراه *meridies*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** تيراه *Lex. Mosaica*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** جالوت *colonia captiva*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** حانة *potestas divina*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** جهنم *Gehenna*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** *taberna*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** (in dialecto Chaldaica Rabbinarum) *doctor Judæorum*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** دين *judicium divinum*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** دينار *denarium*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** دير *castellum*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** زنار *Gr. zonarion*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** ساعور *celebratio*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** زياح *vicarius ecclesiasticus*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** سجان *gloria (Deo tribuenda)*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** سفر *paranymphus*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** شين *Apostolus*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** سلج *codex*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** شاس *diaconus*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** صراط *(Lat. strata) via*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** طاغوث *oratio religiosa*, **ܝܫܬܘܒܬܐ** صلووة *beatitudo (in formula congratu-*

(1) Perito liquet multa ex nominibus Syriacis hic prolatis esse quidem origine Græca aut etiam Latina, sed hoc non impedit quominus ipsorum cognitionem et usum Arabes Syris debuerint, et quidem Syris Palesineisibus non Syris Mesopotamiæ aut Orientis ut patet ex ipsorum nominum forma.

(2) Verbum **ܝܫܬܘܒܬܐ** reversus est est Semiticum, habens in origine **ܫ**; arabice enim dicitur **تَاب**, hebraice autem **שׁוּב** cum s^h in juxta regulam; sed cum agitur de conversione ad Deum Arabes adhibent formam Syriacam **ܝܫܬܘܒܬܐ** cum **ܫ**.

lacionis) طور **ܩܘܪܝܢܐ** *mons*, عرب **ܩܘܪܝܢܐ** *susceptor in bap-*
tismo, عاذ **ܩܘܪܝܢܐ** *baptisma*, فردوس **ܩܘܪܝܢܐ** *paradisus*,
 فدق **ܩܘܪܝܢܐ** *Gr. pandocion*, فداس **ܩܘܪܝܢܐ** *sacrificium*
missæ, قربان **ܩܘܪܝܢܐ** *oblatio religiosa*, فرطاس **ܩܘܪܝܢܐ**
 فيس **ܩܘܪܝܢܐ** *cesta*, نسط **ܩܘܪܝܢܐ** (*chaldaice* **ܩܘܪܝܢܐ**)
 Lat. **ܩܘܪܝܢܐ** (*chaldaice* **ܩܘܪܝܢܐ**) *presbyter*, نصر **ܩܘܪܝܢܐ**
castrum, فلاية **ܩܘܪܝܢܐ** Lat. *cella*, قوم **ܩܘܪܝܢܐ** *persona in*
divinis, قيامة **ܩܘܪܝܢܐ** *resurrectio mortuorum*, كاروز **ܩܘܪܝܢܐ**
prædicator, كامن **ܩܘܪܝܢܐ** *sacerdos*, كراس **ܩܘܪܝܢܐ** *quaternio*
libri, كرح **ܩܘܪܝܢܐ** *cella*, كينة **ܩܘܪܝܢܐ** (*ita in Chaldaica*
dialecto, sed **ܩܘܪܝܢܐ** *in Syriaco hodierno*), كوزة **ܩܘܪܝܢܐ**
Gr. chora, لاموت **ܩܘܪܝܢܐ** *divinitas*, مار **ܩܘܪܝܢܐ** *Dominus*
 (est titulus honoris), مزور **ܩܘܪܝܢܐ** *sera*, ملكوت **ܩܘܪܝܢܐ**
psalmus, مينا **ܩܘܪܝܢܐ** *regnum (spirituale)*, ناموت **ܩܘܪܝܢܐ**
 (1) **ܩܘܪܝܢܐ** *portus*, ناسوت **ܩܘܪܝܢܐ** *humanitas Christi*,
 ناطور **ܩܘܪܝܢܐ** *Gr. nola*, ناقوس **ܩܘܪܝܢܐ** *custos*, نبراس **ܩܘܪܝܢܐ**
nomos, نبراس **ܩܘܪܝܢܐ** *lucerna*, نباحة **ܩܘܪܝܢܐ** *quies mortui*.

(1) Hæc vox Græca est LIMIN. Kam cum Syrii in suam linguam receperint, formam Syriacam ipsi dederunt dicentes *Imena*; Arabes autem eam a Syriis accipiente, dixerunt principio *Imina*; postea imaginati litteram *l* esse articulum dixerunt *abimna*; et sic e litteris radicalibus *l* ececlit. Idem evenit nomini *Alexandria*, quod principio Arabes pronunciant *Alicandaria*, nunc autem abjecta *al* ob expositionem causam dicunt *Iscandaria*. Eodem modo Arabes pro *adamas* dixerunt *admas*, deinde considerantes *al* ut articulum dixerunt *mas*. Contrarium fecerunt Europæi, Itali, Franci et præsertim Hispani cum nominibus Arabicis que adoptaverunt, cum enim ea nomina articulo *al* ornata acceperint, hunc articulum ut partem integrantem radialis considerant ita ut eam volunt hinc nomina determinare, articulum suæ lingue eis addant. Huiusmodi nomina innumera sunt in lingua Hispanica, juxta duo aut tria citare; *algebra* الجبر, *algebra* النبة, *algarada* الغارة, *albarca* الرصيف.

Horum nominum multa nonnisi Christianis nota sunt.

Inutile est nomina pure Græca recensere, ut انجيل *evangelium*, مطران *episcopus*, **ܐܘܨܩܘܦܘܣܐ** *episcopus*, **ܥܘܢܘܢܐ** *evangelium*, **ܡܝܬܘܦܘܠܝܬܐ** *metropolita*, **ܥܘܪܝܘܬܐ** *chorepiscopus*. Nominibus mere Syriacis adde nomina mensium anni, ut كانون *December* et *Januarius*, **ܥܘܦܪܘܐܝܘܣܐ** *Februarius*, etc.; item innumera nomina herbarum et medicinarum. Denique observandum est ubi Syriasmus classicus quem scilicet litteralem nuncupavimus, a dialecto Chaldaica differt in iis vocabulis quæ e lingua Syriaca in Arabicam transierunt, Arabicam eum Chaldaica concordare, non cum litterali, ad ejusque instar ea vocabula offerre, ob causam quam mox retulimus, ut كنيسة *ecclesia*, قصر *palatium*, **ܟܘܪܬܐ** *charta*, **ܓܘܚܢܐ** *gehanna*, **ܐܝܘܢܐ** *icon*, **ܕܝܘܪܝܘܡܐ** *diversorium*, in quibus convenit dialectus Chaldaica seu Palæstinensis quæ dicit **ܟܘܪܬܐ** cum *jod*^h, **ܟܘܪܬܐ**, **ܕܝܘܪܝܘܡܐ**, quemadmodum vidimus antea dialectum Chaldaicam convenire eum Arabica lingua in vocabulis aut formis grammaticis mere Semiticis in quibus dialectus litteralis ab Arabica differt, ut **ܘܡܢܐ** *tempus*, **ܟܘܪܬܐ** *catena*, cum in litterali dialécto dicatur **ܟܘܪܬܐ** et **ܟܘܪܬܐ**. Hoc evidenter indicat Arabes verba Syriaca recepisse non a Syris Mesopotamiæ sed Syriæ vel Palæstinæ ipsis vicinarum cum adhuc lingua Syriaca in his regionibus vernacula erat (1). Unde factum est

(1) Pulcherrima ac jucundissima est profecto nova scientia philologica diela linguistica comparata dummodo cum moderatione in ea procedatur; sed ex quo ejus pontifices ipsa ubi incipiunt, intolerabilis evadit et creditum suum amittit. Inter hos abusus censenda est cupido quæ ejusdam scholæ orientalistarum animos hodie invasit novas quotidie doctrinas in mundum invehentit. Quid enim dicendum de talibus doctoribus qui in omni pagina, ut ita dicam, textel

quod ex. gr. Arabes *Ecclesiae* كَنِيسَة nomen non a كَنِيسَة quod est dialecti classicæ, sed a كَنِيسَة quod est proprium dialecti Chaldaicæ seu Palæstinaensis acceperint; item nomen *Calami* قَلَم non a lingua litterali in qua hoc nomen Græcum non extat, sed a Palæstineensi قَلَم. Sed probabilius est Arabes hæc nomina non a Palæstineensibus accepisse, sed a Syris Syriæ cum quibus multo frequentius erat Arabum commercium, et qui ut alibi diximus, simillimam habebant idiomatici Palæstinaensi Aramaico dialectum Syriacæ.

Denique recolantur ea quæ antea diximus de numerosissimis vocabulis quæ ex lingua Syriacæ in dialectos Persicæ ab antiquissimis temporibus transierunt, præsertim in Pehlevicæ, quæ multo plures Syriacas voces continet quam Syriacæ Græcæ, nam in ea passim occurrunt vocabula Syriacæ omnino non necessaria, ut *frater*, *pater*, *filius*, *terra*, etc. Videntur Persæ vel ab antiquis temporibus cæco amore erga exteras linguas ardentes semper fuisse; quod enim Persæ Mahomedani hodierni cum Arabica lingua faciunt, siue mensura et limite ejus vocabula in suam linguam introducendo, idem faciebant veteres Persæ Zoroastrii cum Syriacæ.

Quoad linguam Hebraicam jam diximus antea quædam lingua Syriacæ in eam habuerit auctoritatem

---

Arabici non vident nisi vocabula origine Syriacæ aut quomodocumque exoticæ?
 Nam apud hos orientalistas خمر fermentum, خمر vinum, زيتون oliva, لوح tabula,
 روح spiritus, رحمان misericors, خاتم annulus, فين ficus, فدان palatium, شبد
 cæmentum, et multa alia, non sunt pura Arabica nomina, sed ex Syris sumpta!!
 V. clavis orientalistarum Romanum Gullt, Della Sede primitiva de' Semiti pas-
 sim, et Osservazioni sulla Culturall; etc. Cum hujusmodi asserta nullo argumen-
 te fulcantur, nullam merentur refutationem.

antiquis temporibus, ut vocabula Syriaca et puri Syriasmī, ut dicunt, in scriptis auctorum Hebræorum optime notæ, quales sunt scriptores Veteris Testamenti, non raro inveniuntur.

CAPUT VII

COMPENDIARIA LINGUÆ SYRIACÆ EJUSQUE LITTERATURÆ HISTORIA.

Ex iis quæ præcedentibus capitibus disseruimus, colligitur linguam Syriacam seu Aramaicam multo ante seculum XX^m ante Christum diffusam fuisse in tota Asia Occidentali, exceptis partibus meridionalibus versus Occidentem, videlicet Palæstina et Arabia. In Palæstina quoque jam inde a seculo ante Ch. VIII° linguam Syriacam plantatam fuisse apud Samariæ populum ejus maxima pars e regionibus Orientalibus idest ex Babylonica finitimisque terris jussu regum Assyriæ illuc migraverat. Denique totam fere Palæstinam seculo VI° lingua Syriaca occupatam fuisse cum tota regio sub jugum Chaldæorum cecidit et ab eorum coloniis occupata fuit, Judæi autem postquam in Babylonide dimidium seculum transegerant sub captivitate, denique jussu Cyri regis Babylonis hanc captivitatem reliquerunt et in patriam reversi sunt, loquentes linguam terræ captivitatis suæ (1).

Seculo igitur VI° ante Ch. in toto immenso terrarum tractu qui hodie vastissimum imperium Othomanorum Asiaticum format, exceptis Asia Minori, Armenia et

(1) Hanc veritatem historicam a quibusdam recentioribus Orientalistis novitatem amatoribus impugnata[m] aut saltem in dubium revocata[m], jam satis superque cap. I demonstravimus.

Arabia, quique comprehendebat etiam partem terrarum quæ dominio Persarum hodie subjectæ sunt, in omnibus, inquam, his vastissimis regionibus lingua Syriaca erat vernacula, at certe cum varietatibus seu variis dialectis, quarum præcipua, prædominans et classica erat illa quam Babylonicæ nomine insigimus quæque Chaldaicæ nomine cogenscitur, quippe quæ apud Judæos, apud incolas Babyloniæ, Assyriæ finitimarumque regionum habitatores et forsitan in tota Syria, saltem Occidentali, vigeat et exulta erat. Utrum autem inter varietates tunc existentes linguæ Syriacæ esset una quæ similitudinem haberet cum dialecto quam Syriacam litteralem appellant, id nescimus, sed non videtur probabile, quia quasi certum nobis est dialectum hanc ex dialecto Babylonica progressu temporis natam esse. Diversitatem autem dialectorum fere adamussim sequebatur diversitas alphabeti seu scripturæ ut capite III° fuse expositum est. Usque ad illam ætatem lingua Syriaca ab exotica mixtura pura remanserat, exceptis nonnullis vocabulis Persicis quæ in partibus Orientalibus potissimum adhibebantur. Quod autem dialectus quam Babylonicam dicimus, classica et litteralis illis temporibus fuerit, ex eo certum fit quod Judæorum adolescentes hanc linguam quam postea in Judæam attulerunt, scholis et quidem regalibus, et non ex ore vulgi didicerint (vid. Dao. 1, 4). Denique cum illa ætate Babylonia erat metropolis potentissimi et vastissimi imperii qui omnes populos Syriacæ loquentes complectebatur, necessarium erat ut ejus lingua omnibus populis sibi subjectis esset lex et norma.

Ita plus minus se res habuere usque ad exitum seculi IV ante Christ. in quo dominatio Græcorum, Alexandri Magni successorum, omnes fero populos Syros com-

plexa est, et cum populis lingua etiam ingenti numero vocabulorum Græcorum pervasa est.

Tandem increscente magno seculo foundationis Christianismi, quæ, et hoc etiam memorandum est, in regionibus populorum Syriaca lingua loquentium locum habuit, tunc res nova magni momenti quoad Syriacam litteraturam visa est, nempe linguam Babylonicam quæ præteritis seculis, ut nuper vidimus, prædominans erat et classica maximamque partem populorum Syrorum complectebatur, ex quasi improvisu de mundo evanescere et locum cedere dialecto hodie vulgatæ quæ litteralis dicitur, seu quod accuratius est, in hanc novam dialectum ubicumque transformari, præter Babyloniæ et Palæstinæ et partem Syriæ Occidentalem, in quibus illa antiqua dialectus fere semper eadem mansit.

Hoc quidem alterum certissimum est primo ex eo quod omnes libri Aramaici illo et posterioribus seculis apud Judæos et in Palæstina conscripti, hanc linguam portant. Secundo ex Aramaicis vocibus quæ in Novi Testamenti (in quo narrantur gesta quæ in Palæstina potissimum locum habuere) textu Græco occurrunt litteris Græcis; etenim hæ voces juxta dialectum prædictam leguntur, non juxta dialectum dictam litteralem, ut patet ex sequenti tabella in qua omnes voces Aramaicæ in N. Test. Græcis litteris occurrentes litteris Latinis et Syriacis expressæ sunt, adjecta cuique voci ejus respondente in Syriaco litterali utrisque litteris ut supra.

I - Matth. 27, 46: « *Eli, eli, lima s^aabaqtâni* »
ܐܠܝ ܐܠܝ ܠܝܡܐ ܣܒܩܬܢܝ (1). At juxta litt. « *El, el, lmana*

(1) Cum lingua Syriaca litteralis non habeat signa ad vocales breves indicandas utpote que eas non habeat, concti sumus. In his vocibus Chaldaicis transcribendis per signa vocalium clausurarum vocales breves dialecti Chaldaici seu Babylonicæ describere.

s'abaqtan » ܦܘܠܩܘܢܐ ܕܥܒܪܗܡ.

II – Marc. 15, 34: « *Elôhi, elôhi*, etc. » ܐܠܘܗܝܐ ܐܠܘܗܝܐ.
At litt. « *Alâh, âlâh*, etc. » ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ.

III – Marc. 5, 41: « *T'alith'a qumi* » ܩܘܡܝ ܩܘܡܝܐ.
At litt. « *T'lit'ha qum* » ܩܘܡܝܐ ܩܘܡܝܐ. Similis est locus
Act. 9, 36 ubi « *T'abit'ha* » ܩܘܡܝܐ. At litt. « *T'bit'ha* »
ܩܘܡܝܐ.

IV – Marc 7, 34: « *Effat'ah'* » ܦܘܠܩܘܢܐ. At litt.
« *Et'pat'h'h'* » ܦܘܠܩܘܢܐ.

V – Act. 1, 19: « *Il'haqeldama* » ܩܘܡܝܐ ܩܘܡܝܐ. At litt.
« *Il'qeldma* » ܩܘܡܝܐ ܩܘܡܝܐ.

VI – I Cor. 16, 22: « *Mârân â'tha* » ܩܘܡܝܐ ܩܘܡܝܐ. At
litt. « *Mârân el'ha* » ܩܘܡܝܐ ܩܘܡܝܐ.

VII – Marc. 14, 36; Rom. 8, 15; Galat. 4, 6 vox pa-
ter est « *Abba* » ܩܘܡܝܐ, cum in litt. dicitur « *Ava* » ܩܘܡܝܐ.

VIII – Marc. 3, 17: « *Benairegh'es'h'* » ܩܘܡܝܐ ܩܘܡܝܐ.
At litt. « *Bnain'em* » ܩܘܡܝܐ ܩܘܡܝܐ.

Hi sunt notabiliores N. Testamenti loci in quibus
phrases aut voces Aramaicae litteris Graecis allegatae sunt,
et quae omnes in textu originali juxta dialectum Babylo-
nicam dictam Chaldaicam citatae sunt, non juxta hodie-
nam linguam Syriacam.

Est igitur certum linguam Syriacam Christi aetate
eodem ratione se habuisse in Palaestina ac ea fuerat
tempore quo Judaei ex captivitate Babylonica reversi sunt.
Non tamen sine aliqua varietate. Nam in Galilæa diallec-
tus erat aliquantulum diversa a dialecto Judææ, teste
N. Testamento. Vid. Matth. 26, 71 et 73; Marc. 14, 70. Idem

testantur Rabbini in Talmudo. Imo Syriaca dialectus Galilææ ita corrupta erat ut litteræ gutturales omnes ut alaf pronunciarentur ad instar Mandaitarum Babylonæ, testibus Rabbiniis prædictis. Ceterum hi Rabbini nō nisi conventionis causa dialectum Assyriæ et Babylonæ a dialecto Palæstinæ distinguunt, illam vocantes Aramaicam hanc Syriacam. - De Mandaitis Babyl. jam satis supra.

Nunc ad primum assertum veniamus idest præter Judæos et Mandaitas (cum Syriæ Occid. incolis) linguam Syriacam exultam, classicam seu ut vulgo dicitur officialem seculo I^o Christi fuisse ubicumque etiam in Babylonia ceterisque Orientalibus regionibus eam quam nomine litt. distinximus. Omnia documenta id probant. Sufficit præ omni bus insigne testimonium versionis Syriacæ Bibliorum quæ Ps^{hitta} dicitur quæ creditur non post finem seculi Iⁱ aut saltem initium IIⁱ factam fuisse quæque lingua litterali pura ac simplici conscripta est. Profecto historia non memorat in qua regione hæc celeberrima versio facta fuerit; sed a veritate non alieni erimus si eam in Mesopotamia factam fuisse dicimus (1). Et quod attinet ad Babyloniæ ceterasque Orientales regiones, non est prætereundum primos quos novimus Syriacæ linguæ de qua loquimur, sub Christianismo scriptores, ex illis regionibus quæ illa ætate imperio Persarum subjectæ erant ortos esse, nempe Maram Serapionis (I^o sec.), Tatianum Assyrium (II° sec.), Mani hæreticum famosum (III° sec.), Simeonem Barsabbææ, Miletum Susianum, Aphraatem Persam (omnes initio sec. IVⁱ), etc. Aliud testimonium etiam habemus in dialecto ipsa Mandaitarum quæ sine dubio seculo I^o jam

(1) Hæc perantiqua versio nuper Mausili (Mossoul), in Mesopotamia, apud religiosos S. Dominici typis tradita est.

formata erat, quæque quamquam vulgaris videatur esse, atque fere purum Chaldaismum præferat tamen in nonnullis grammaticis punctis dialectum litteralem de qua agimus sequitur.

Sed quando hujusmodi Babylonice dialecti transformatio in eam quæ litteralis dicitur, definitive facta est? Ubi incæpit? Quæ civitas ut puri hujus sermonis norma habebatur illa prima ætate? Hæc omnia nobis omnino ignota sunt. Unum tantum scimus hanc dialectum ab illa ætate consideratam semper fuisse ut linguam classicam in toto Oriente excepta Palæstina ut diximus, eamque simpliciter Syriacam seu Aramaicam vocari cœpisse. Imo ad ipsos Judæos causa quæ prædictam transformationem in lingua Syriaca produxit, pedetentim pervenit; videmus enim linguam Aramaicam qua Judæorum libri a seculo I^o Christi et deinceps compositi sunt, quamquam in substantia sit illa quam Chaldaicam dicimus, colorem tamen non levem dialecti hujus litteralis præferre. Targum Proverbiorum, quod sec. III° post Chr. elaboratum esse creditur, principalem in hac re habet locum. Perperam autem nonnulli asseruerunt dialectum litteralem de qua agimus, nonnisi apud Christianos olim usitatam fuisse; Ethnici enim etiam hac lingua scribebant; hac lingua usus est Thabit ibu Qurra famosus paganus ex urbe Harran in conscribendis suis operibus quæ Barhebræus refert se legisse. Alii noscuntur scriptores Syri pagani huic posteriores vel anteriores, quorum nomina vide apud Assem. *De Syris Monophysitis* pag. 204. Inter libros Syriacos non Christianos dialecto nostra litterali scriptos memorandus est imprimis celeberrimus liber de *Agricultura Nabatæa*, cujus auctor Qutami est incertæ ætatis (forsitan ante Christianismi apparitionem),

cujnsque Syriacus textus deperditus est, cujus tamen supervixit Arabica versio facta a Ibn Wah^hshiya Chaldaeo anno 904 æræ Christ. (Vid. Renan *Hist. des Lang. Sèmit.* pag. 244). Errarunt igitur qui autumarunt dialectum Syriacam dictam litteralem esse origine prototypum linguæ Aramaicæ, eamque in Mesopotamia ortum habuisse, atque inde per Christianismum in ceteras regiones propagatam fuisse. Denique insigne argumentum nobis exhibet ipsa lingua litteralis eam dialecto Chaldaicæ posteriorem esse atque ex ipsa natam fuisse, hoc autem argumentum consistit in vocibus Syriacis compositis quarum ratio perditâ est in lingua Syriaca litterali, extat tamen in Chald., ut v. g. **ܕܒܟ** in **ܕܒܟܐ** etc.; **ܥܦ** in **ܥܦܐ**, **ܕܒܟܐ** in **ܕܒܟܐܐ**, **ܕܒܟܐ** in **ܕܒܟܐܐܐ**, etc.

Hujus linguæ Syriacæ quæ hodie Syris Christianis sola est litteralis, aggressi sumus regulas grammaticales in hoc libro tradere, utpote quæ inde a I^o Chr. seculo eadem omnino mansit usque ad hunc diem sine ulla mutatione.

Vicissitudines autem hujus linguæ ex quo classica evasit quamquam paucæ, haud proëris nobis ignotæ sunt secus ac in præcedentibus ætatibus (1).

Etenim etsi paucissima ex I^o II° et III° Christi seculis monumenta Syriaca ad nos pervenerint, tamen seculum IV° aperit nobis ætatem auream litteraturæ Syriacæ; in ea enim ex diversis scholis Syriacis Mesopotamiæ et regionum Orientalium, potissimum Babylonica; quarum celebriores erant Seleuciæ quæ locum tenuit

(1) Inter orientalistas recentiores summariam historiam litteraturæ Syriacæ optime tractavit Americæ A. L. Frothingham in opusculo cui titulum fecit « Historical sketch of Syriac literature ».

destructæ Babylonis, Edessæ in Mesopotamia, dein Nisibi itidem in Mesopotamia, aliquando in utraque, ingens numerus litteratorum disciplinis sacris et profanis instructi prodierunt. Harum scholarum celebritas fere ut famosissimæ quondam scholæ Alexandrinæ, ad remotissimas regiones volavit, ita ut Roma ipsa quodammodo eis invideret (1). In his, inquam, aliisque semper Mesopotamiæ, aut Assyriæ vel Babyloicæ scholis formabantur juvenes Syri, ex quibus postea emicuerunt præstantissimi doctissimique scriptores qui linguæ Syriacæ culturam et expolationem ad apicem perduxere, ita quidem ut omnes qui post eos sequentibus ætatibus venere, eorum vestigia quidem sequi debuerint, sed admodum pauci fuerint qui eorum fastigium assequi potuerint. Horum celebriores sunt Bardesanes (Bardaisan), Aphraates Persa, Ephræm Edessenus (celeberrimus omnium scriptorum Syrorum omnium ætatum), Balajus, Cyrillona, Maruthas Maifaractensis (2), Isaac Antiochenus, Narsetes (Narsai), Philoxæus Mabugensis, Rabulas Edessenus, Jacobus Saragensis et alii. Hæc aurea ætas litteraturæ Syriacæ usque ad VIII vel etiam ad IX seculum perduravit, et tunc sensim declinare cœpit usque ad seculum XIII in quo prodiit verum portentum litteraturæ Syriacæ, Barhebræus, inquam, vulgo Abulfarag^d Maphrianus Jacobita, per quem sol litterarum Syriacarum jamdudum fere eclipsim passus totum suum splendorem renascens emisit et quo extincto usque ad hunc diem miserandum in modum occidit.

Nunc quid præteritis scenis factum sit ad linguam

(1) Vide Assem. De Syris Nestorianis pag. 927.

(2) Illustrissimus Assemani in sua Bibl. Orient. perperam hunc Marutham Maifaractensem qui orthodoxus erat, cum altero Marutha Tagritensi qui monophysita erat, confundit, cum inter utrumque spatium integri seculi intercedat.

Syriacam expoliendam certisque regulis stabiliendam, breviter sermone perstringamus. — Profecto in ipsa ætate aurea de qua supra, nescimus elucubrations philologicas editas fuisse apud Syros, (quod non satis mirandum) videlicet libros grammaticos aut lexica; tirones in linguæ Syriacæ disciplinis orali traditione et assidua librorum classicorum tractatione instruebantur ut Romæ et Athenis olim fiebat. Primus, quem historia refert opus grammaticum conscribere suscepisse apud Syros, est Josephus Alhwazita cognomento *H^hazzajâ* (ܙܘܿܝܿܬܐ), qui prima seculi VI medietate apud Syros Orientales seu potius apud Nestorianos, (uam incertum est in illa ætate extitisse distinctionem litterariam inter Nestorianos et Jacobitas), claruit in schola Edessena ubi magisterio perfunctus est. Post plus quam seculum integrum studiis philologicis linguæ Syriacæ innotuit apud Jacobitas illustris Jacobus Edessenus, idest episcopus Edessæ, cujus scripta omnigenæ doctrinæ et præsertim quæ ad litteraturam Syriacam spectant, sunt magni pretii, et per multa secula ut sola norma habita sunt ab utraque schola, Orientalium scilicet et Occidentalium. Obiit anno 708. Plures post hos duos viros tum inter Orientales tum inter Occidentales de re grammatica tractanda operam navarunt, et inter Orientales quidem commemorandi sunt *Is^hô -Dnah* sec. VIII, *Hunaiu* medicus sec. IX, *Elias I'* patriarcha dictus *Tirhanensis* qui innotuit initio sec. XI, *Elias Bar-S^hini* episcopus *Nisibenus* sec. XI, *David Bar Paulos* cujus ætas incerta est, *Joannes Bar-Zubi* sec. XIII qui quotquot ipsum præcesserunt superavit, quique de regulis grammaticæ diffuse et distincte egit, quum omnes tractatus grammatici ante illum compositi nonnisi aliquas et quidem paucas quæstiones complecterentur,

Inter Occidentales vero celeberrimus fuit sec. XIII ineunte Jacobus Bartellensis notus sub nomine Severi, qui scripsit breves tractatus de nonnullis quæstionibus quæ grammaticam spectant.

Ille autem qui omnes quotquot ante vel post ipsum floruerunt, grammaticos Syros longe superavit, est Gregorius Barhebræus cognomento Abulfārag¹ celeberrimus Mafrianus Jacobitarum, qui claruit seculo decimo tertio. Hic diversas elucubraciones de rebus grammaticis scripsit, quarum præcipuæ sunt: grammatica brevior rythmica cui titulum fecit **مَكَاكِم** (*limen*) et altera fusior soluta oratione composita cui nomen dedit **رُضَا** (*splendores*); quæ duæ grammaticæ sunt præcipua auctoritatis documenta in re grammaticali nostris temporibus, quippe in quibus nullam fere quæstionem grammaticam spectantem auctor præterit, et ex quibus perspicuum fit quam optime linguam Syriacam calleret ac in ejus litteris versatissimus esset. Barhebræus tamen quamvis summam meretur laudem, censurandus merito est aliquali ratione eo quod (ut fere omnes qui cum præcesserunt) in exponendis grammaticæ præceptis methodum logicam non secutus sit neque semper attigerit fundamentum philologicum cui illa innituntur, et proinde nesciverit principia generalia regularum grammaticarum deducere; præterea quamvis doctrinæ copia incomparabilis vere fuerit, non habebat tamen plenam cognitionem status primitivi linguæ Syriacæ antequam ad formam quam ipse vidit, pervenerit (1).

(1) Mirum sane est neminem ex grammaticis Syris gentilibus grammaticam Syriacam respexisse et de ipsa tractasse ea ratione quam linguæ Syriacæ indoles naturalis exposcit, utpote qui fere in omnibus seculis sunt grammaticos linguæ Græcæ cujus intima constitutio longo distat a constructione linguæ Syriacæ. Ideo neminem vides ex grammaticis Syris qui doctrinam de radicibus nominum et verborum bene statuerit, qui discrimen inter verba simplicia et aucta exacte tractaverit,

Post Barhebraei aetatem nulla elucubratio alicujus momenti de re grammatica apud Syros apparuit, donec tribus seculis quæ nostrum præcessere, i. e. XVI, XVII et XVIII exorti sint inter Syros Occidentales Maronitas plurimi egregii auctores, Syriaci sermonis peritissimi, qui elucubraciones varias de institutione linguæ Syriacæ ediderunt, inter quos eminent Georgius Amira qui latine suam notam grammaticam Syriacam publicavit, Isaac Sciadrensis, Josus Aquirensis, Abraham Haqelanus seu Ecchellensis aliique. Prætermittimus opera quæ linguis Europæis divulgata sunt posterioribus temporibus in Europa de institutionibus linguæ Syriacæ (1).

Quamvis post tot tamque prestantes viros ego veniam, visum tamen est mihi ex eorum locupletissimis thesauris quædam colligere, et in gratiam hujus linguæ in Europa amantium præsens Compendium proferre, quod fieri quantum potuit, ut esset absolutum conatus sum, ita ut

---

qui linguæ Syriacæ Grammaticam per comparationem cum lingua Arabica, ipsi non ignota, illustraverit, etc. In hoc Hebraei palmam tulerunt. Eorum enim grammatici inde ab initio (circa seculum IX post Christum) regulas grammaticas Hebraicæ super sana et exacta philologiæ principia quæ ab Arabibus didicerant (et pro quibus summum meritum habent Arabes utpote qui nullo duce præcunte simul ac suæ linguæ regulas grammaticas constituere aggressi sunt, ad plenam perfectionem eam perduxerunt), Arabes, inquam, Hebraei imitati, regulas grammaticas Hebraicæ super exactas philologiæ leges fundaverunt. Barhebraeus quidem in suis grammaticis imitatus est grammaticos Arabes, sed in aliquibus syntaxeos capitulis tantum quæ minoris momenti sunt et quæ nulla indigent Arabum imitatione, neglectis tam claris tanque præcisè partis materialis grammaticæ fundamentis quæ grammatici Arabes tam feliciter posuerunt. Quod autem Syri Christiani grammaticam Syriacam ad normam grammaticæ Græcorum formaverint id non est argumentum decisivum Syros antiores et præsertim sub florentissimis Imperiis Babylonico et Assyriaco nullos habuisse tractatus grammaticos. Nam probabilissimum est, ut supra vidimus, circa initia Christianismi linguam Syriacam de qua ngimus, litteralem esse incepisse, eral ergo quasi nova, et proinde nova indigebat tractatione.

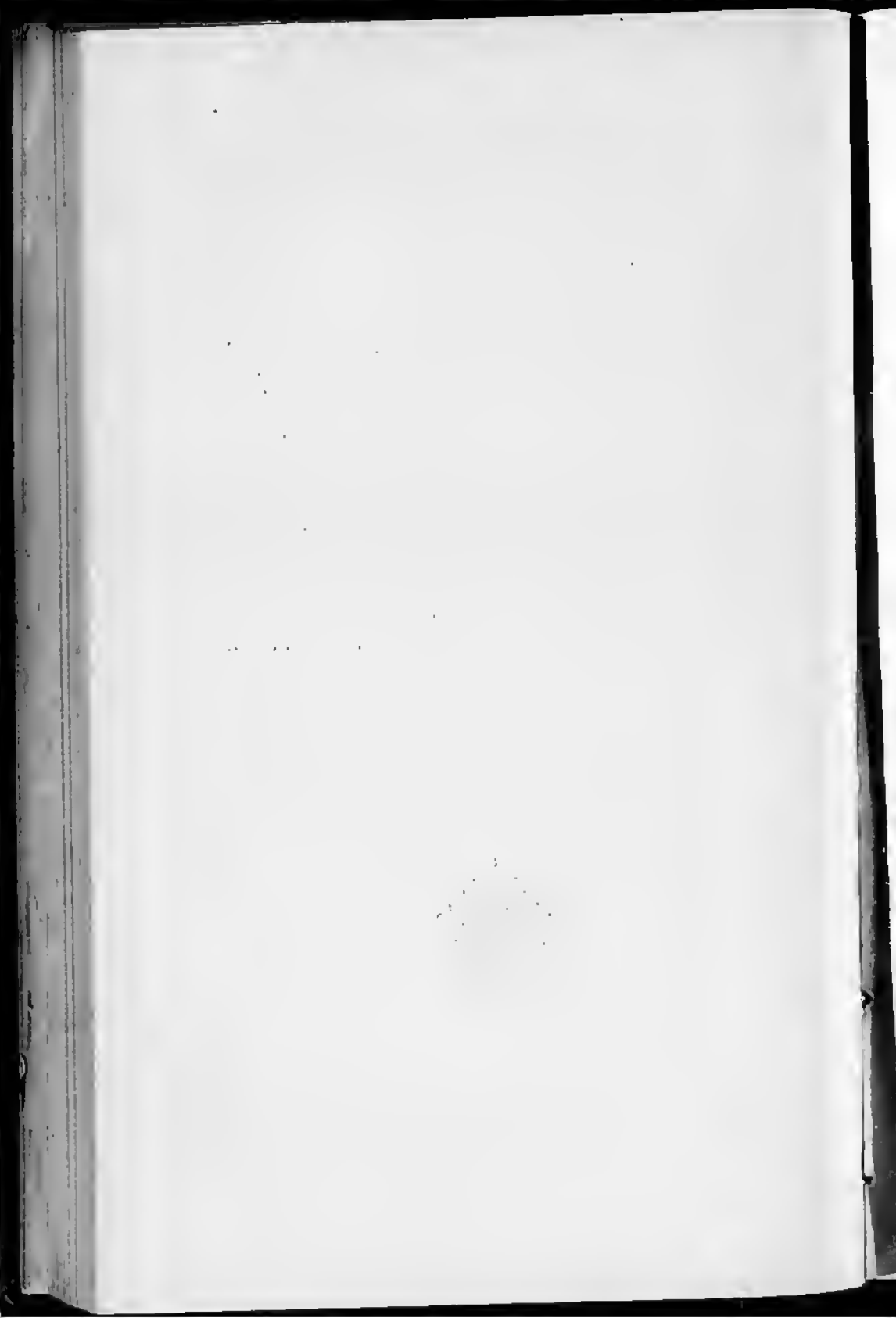
(1) Qui vult eleachum cognoscere omnium elucubratorum grammaticarum de lingua Syriaca in Europa editarum usque ad annum 1860, aleat Zinker (*Bibl. Orient.* tom. II pag. 430 et seq.)

nliis non indigeant libris qui linguæ Syriacæ regulas grammaticales non mediocriter addiscere volunt. Eruditorum tantum Europæorum qui hoc opus pertractare dignabuntur, indulgentiam præstolor, qui multas certe pro iis novas res in eo videbunt, quæ non siæ utilitate erunt, præsertim ad corrigendos errores, ceteroquin excusabiles, hucusque in scholis Europæis cursum habentes. Denique non displicebit, spero, eruditis viris nostri temporis, methodus quam mihi in toto fere opere imposui, ut scilicet regulas grammatices certis ac generalibus principiis, per quantum fieri potuit, fundarem, atque linguam Syriacam litteralem dictam cum ceteris dialectis Syriacis, nec non cum cognatis linguis Semiticis, Hebraica iuquam et præsertim Arabica, constanter compararem.

Scribham Damasci mense Aprili

Anno MDCCCLXXXVI.

GRAMMATICA ARAMAICA

LIBER PRIMUS

DE LECTIONE & SCRIPTURA

CAPUT I

DE ALPHABETO SYRIACO

ARTICULUS I

DE GRAMMATICIS DEFINITIONE, DE PARTIBUS ORATIONIS ET DE ALPHABETI SCRIPTIONE

1 - Artem grammaticam Syri grammatici modo Græco vocabulo *ܟܘܢܘܢܐ*, modo Syriaca expressione *ܟܘܢܘܢܐ* castigationem sermonis vocant. Ser- *Orticipia*
monis vero partes, Græcorum more, octo Syri grammatici recensent, quas tamen cum celeberrimo grammatico Barhebræo (*ܟܘܢܘܢܐ*), more Arabum ad tres tantummodo partes reducere licet, quæ sunt, *nomen, verbum et particula*. Singularum harum partium tractatibus in genere vel in specie, præmittenda nobis sunt quædam de scriptione et de modo legendi apud Syros. Itaque

litteras alphabeticas Syri (ܐܘܢܐ) h.e. *signa* vel *أصوات* h.e. *elementa* dicunt, quæ quidem litteræ alphaticæ apud Syros numero sunt viginti duæ, suntque notissimo apud Arabes ordine sequenti : *ا, ب, ج, د, هـ, و, ز, ح, ط, ي, ك, ل, م, ن, ع, ف, ق, ر, ش, ت*, Figurarum autem alphabeticarum seu characterum in usu vigentes apud Syros tres hodie noseantur species, uti dictum est in Prolegomenis, scilicet: Alphabetum Strangelum, alphabetam Orientale proprium Nestorianis et vulgo dictum Chaldaicum, et alphabetum Occidentale adhibitum a Jacobitis, a Maronitis atque a Syris catholicis patriarchatus Antiocheni. Hæc autem tria alphabeta sibi invicem similia sunt, ut liquet ex sequenti tabella :

TABELLA SCRIPTURÆ SYRIACÆ

ALPHAB. STRANG.	ALPHAB. ORIENT.	ALPHAB. OCCIDENT.	NOMINA (1) LITTERARUM	VALOR
ܐ	Ⲁ	Ⲁ	ܐܘܢܐ Alaf	A
ܒ	Ⲃ	Ⲃ	ܒܝܬ Beth ^h	B, V
ܓ	Ⲅ	Ⲅ	ܓܡܠ Gâmal	G, G ^h
ܕ	Ⲇ	Ⲇ	ܕܠܬ Dâlat ^h (1)	D, D ^h
ܗ	Ⲉ	Ⲉ	ܗܝ He	H
ܘ	Ⲋ	Ⲋ	ܘܘܘ Waw	U, W
ܙ	Ⲍ	Ⲍ	ܙܝܢ Zain	Z

(1) Nomina hic scripsimus litteris Latinis ut ea efferunt Orientales, nomina autem litteris Syriacis scripta pronuntiationem Occidentalium representant.

(2) Nonnulli ex Occidentalibus pronuntiant *ܕܠܬ*.

ALPHAB. STRANG.	ALPHAB. ORIENT.	ALPHAB. OCCIDENT.	NOMINA LITTERARUM	VALOR
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ H ^h eth	H ^H
Ⲃ	Ⲃ	Ⲃ	Ⲃ T ^t et ^h	T ^T
Ⲅ	Ⲅ	Ⲅ	Ⲅ Jod ^h	I, J
Ⲇ	Ⲇ	Ⲇ	Ⲇ Caf	C, K ^h
Ⲉ	Ⲉ	Ⲉ	Ⲉ Lâmad ^h	L
Ⲋ	Ⲋ	Ⲋ	Ⲋ Mîm	M
Ⲍ	Ⲍ	Ⲍ	Ⲍ Nûn	N
Ⲏ	Ⲏ	Ⲏ	Ⲏ Semcal ^h	S
Ⲑ	Ⲑ	Ⲑ	Ⲑ E	·
Ⲓ	Ⲓ	Ⲓ	Ⲓ Pè	P, F
Ⲕ	Ⲕ	Ⲕ	Ⲕ S ^s ad ^h e	S ^s
Ⲗ	Ⲗ	Ⲗ	Ⲗ Qôf	Q
Ⲙ	Ⲙ	Ⲙ	Ⲙ Rès ^h	R
Ⲛ	Ⲛ	Ⲛ	Ⲛ Sh ^h in	S ^h
Ⲝ	Ⲝ	Ⲝ	Ⲝ Taw	T, T ^h

Nota 1. Ea nomina litterarum alphabeti prout ea a Syris Occidentalibus pronunciantur: Olaf, Bêt^h, Gômal, Dôlat^h, Hè, Wâw, Zain, H^heth^h, T^tet^h, Iûd^h, Côf, Lôm^had^h,

II

FIG. ORIENT.	FIG. OCCIO.	FIG. ORIENT.	FIG. OCCID.	FIG. ORIENT.	FIG. OCCIO.
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ

ARTICULUS II

DE LINGUÆ SYRIACÆ PRONUNCIATIONE

PRÆMISSA

3—Ut melius ea quæ de litterarum Syriacarum pronunciatione dicturi sumus intelligantur, juvat nonnulla de vocalibus Syriacis breviter præmittere.

Igitur omnis littera, i. e. consonans, (et sic semper intelligendum quotiescumque littera simpliciter dicitur), in lingua Syriaca, sicut in ceteris linguis Semiticis est aut mobilis, aut quiescens. Mobilis est littera ea quam juxta notiones grammaticales Europæorum vocalis sequitur in eadem syllaba, seu quæ juxta notiones grammaticas Semiticæ aliqua vocali in pronunciatione movetur, orthographice autem cui in scriptura aliquod signum vocalis apponitur. Vocales autem præcipuæ apud Syros Occidentales quinque sunt, A, E, I, O, U, quarum signa ex sequentibus exemplis intelliges. Igitur litteræ Ⲁ, Ⲁ, Ⲁ, Ⲁ, mobiles sunt in his exemplis: Ⲁ ba, Ⲁ me, Ⲁ di, Ⲁ no, Ⲁ su. Syrorum autem Orientalium vocales

septem sunt, et ex sequentibus exemplis noscuntur: **בּ** *ba* cum duplicatione litteræ sequentis, **בּבּ** *ba* cum productione vocalis, **בֵּ** *be* cum duplicatione, **בִּבִּ** *bi* cum productione, **בֵּבֵ** *be* cum productione, **בּוּ** *bu*, **בּוֹ** *bo*.

Littera autem quiescens est ea quam juxta notiones grammatices Europææ altera consonans sequitur aut quæ syllabam claudit, vel quæ juxta notiones grammatices Semiticæ nulla movetur vocali, ut **פִּיִּ** *priq* ubi litteræ *pe* et *qof* quiescentes sunt, **סִלְאֵר** *sl'ar* ubi *semcal^h* et *rés^h* quiescentes sunt, et **אַמְסַרְתִּי** *amsart* ubi *mim*, *rés^h* et *taw* quiescentes sunt.

His præmissis veniamus nunc ad litterarum Syriacarum pronuntiatiouem.

Nota. In toto hoc capite, exempla Syriaca a nobis allata, litteris Romanis expressa sunt juxta systema pronuntiatiouis Syrorum Occidentalium, quia magis expeditum et notorium in Europa est. Omnes tamen regulæ quas exponemus, applicabiles etiam sunt systemati Orientalium, servatis servandis, ut postea explicabimus, nisi expresse exceptionem faciamus.

PUNCTUM I

DE PRONUNCIATIONE ET LECTURA LITTERARUM ALAF, WAW ET JOD^h

De vera ratione pronuntiandi litteras alphabeti Syriaci actari, eas in tria puncta dividemus, quorum primum de litteris infirmis, secundum de litteris duplicis sui, tertium de ceteris litteris alphabeti. Quod autem maxime in hoc capite de litterarum Syriacarum pronuntiatiouem advertendum est, doctrinam in eo contentam comprehendere omnes linguas Semiticas destinataque

esse ad corrigendos multos pronuniationis errores vigentes hodie apud omnes fere Judæos Europæ qui per tam diurnam cum populis Europæis commixtionem genuinas multarum litterarum Hebraicarum articulationes amiserunt. Unde excusabiles habemus grammaticos Europæos qui a solis Judæis Europæ audientes sonos litterarum Semiticarum, cum doctrina de earum pronuniatione tradere aggrediuntur, falsa veris miscent, inter quos doctus Fischeber *Lexici Rabbin. Buxtorfi* novissimus editor et commentator sub littera *vain* multa de alphabeto Semitico congressit a veritate aliena. — Igitur incipiamus a litteris infirmis:

4—Apud Europæos, vocales sine quibus consonantes offerri nequeunt, scribuntur eodem ordine ac consonantes, unde scriptione nullum est discrimen inter vocales et consonantes.

Verum Syri consonantes solas scribunt; cum autem vocales volunt indicare, quosdam apices aut puncta ipsis consonantibus signant. Attamen, in ipso alphabeto tres sunt figuræ quæ vel a tempore inventionis alphabeti pro vocalibus inservierunt; sunt autem *alaf* *waw* et *jod*ⁿ, quæ et vocantur *litteræ infirmæ*.

Hæ tres litteræ sunt modo vocales seu exactius adjutoria vocalium, modo sunt consonantes, et pro hac altera conditione potissimum inventor alphabeti videtur eas posuisse. Age, de singulis loquamur.

5 — *Alaf* consonans est littera gutturalis quam Arabum grammatici hamzam appellant, quæque in omnibus mundi linguis exstat, saltem initio vocis aut syllabæ a vocali incipientis verbi, gr. ut *in*, *aut*, *extra*, quamquam soli Arabum et partim Græcorum litterati eam perceperint, eique signum adscripserint, illi quidem

notissimam figuram (aia) (1) parvæ truncatæ (ε) hi autem notum spiritum tenuem. Apud Syros autem character

 est per se figura hujus litteræ quæ est vera consonans gutturalis; imo, quod vere mirum est, distinctionem quam Arabum grammatici ab ipso principio temporis quo linguam suam excolere cœperunt, inter hamzam et alaf vocalem perceperunt, Syrorum litterati nullo modo senserunt (2).

5^{II}-Igitur quotiescumque alaf venit mobilis in initio vocis aut post litteram mobilem in medio vocis, consonans est, nullumque senum vocalem habet, sed sonum refert vocalis qua movetur, ut *am*, *em*, *om*, *im*, *um*. Cum autem alaf post quiescentem litteram in medio vocis movetur, eodem modo pronounciari debet, et sic Orientales revera pronounciant, ut *shiel*, *neshal*, *li*, *tamo* (3), *pe*, *colho*, at hodie dum multi Occidentales male in hoc casu voces pronounciant, cum eliminant spiritum tenuem et pronounciant *shel*, *neshal*, *li*, *tamo* (3), *pe*, *colho*, quasi essent scripta *shel*, *neshal*, *li*, *tamo*, *pe*, *colho*.

6 - Alaf autem ut hamza cum quiescit, mutatur in lingua Syriaca, saltem hodie, in vocalem longam respondentem vocali qua movetur littera præcedens, idest

(1) Quamquam XVI^m litteræ alphabeti nomen apud Syros sit , tamen in toto hoc opere maluius illi nomen tam Hebraicum et Arabicum dare claritatis causa.

(2) Ipsi philologi Europæi recentiores qui tot progressus in studiis philologicis fecerunt, non videntur adhuc sensisse quod cum quis pronunciat v. g. *ap*, *us*, *it*, *is* ante *a*, *u*, *i*, verum sonum gutturalem emittit, et quod v. g. *can-us* differt in pronuntiatione a *canus*; hoc autem discrimen non est nisi quod in primo casu ante *u* emittitur sonus gutturalis de quo agimus.

(3) Etiam Syri Orientales hodie pronunciant *tamma* quasi esset scripti.

 sine alaf

convertitur in matrem lectionis, ut ܫܠܐ $sh'lo$ (pro $sh'lo$) petens f., ܒܝܝܗ $bäja$ (pro $bäja$) consolatus est, ܡܝܚܠܘܠܐ $mék'hullo$ (pro $mék'hullo$). Quod si post talem hamzam occurrit littera quiescens, tunc vocalis longa litteræ præcedentis evadit clausa, ex. gr. ܡܝܚܠܘܠܐ $mék'helo$ pro $mék'helo$).

6.ⁿ – E contra Alaf ioitiale veniens post consonantem quiescentem alterius vocis, transfert in pronunciatione suam vocalem ad consonantem præcedentem, et tunc hoc alaf silet, ut ܐܡܝܢܐ $am'in$ si est in terra, quod legitur: *Enith baro*, pro *Enith baro*. Idem evenit si alaf initio vocis subintelligitur, ut ܐܝܢܐ ain proficiscere possidere pro ܐܝܢܐ ain quod legendum: *zélirath* pro *zélirath*.

7 – Atque hæc de alaf consonanti. Waw autem ut consonans sonat ut *co* Angelorum in *Watch*, vel *u* Italianum in *uopo*, nunquam ut *v* Europæorum, etsi Judæi qui in Europa degunt hanc litteram corrumpunt eam pronuncians ut *v*, sicut multas alias alphabeti Semitici litteras corrumpunt. Waw omnes vocales potest accipere, ut ܘܐܪ war , ܘܐܘܐ we , ܘܐܘܝܐ woj , etc. De waw consonanti quiescenti videbimus infra.

Denique jod^h ut consonans sonat ut *y* Angolorum in *yard*, *j* Italicorum in *jeri*, Francorum in *yougada*, *yeux*, *payer*; (l) omnes pariter vocales accipit, ut ܝܐܕܐ jad , ܝܐܘܐ

(1) Mirum sane est grammaticos Gallos post tantum lumen quod dieluis nostris scientia philologica diffusant, adhuc ignorare *y* in *yeux*, *payer* et similibus, atque *l* mouillé in *tailler*, *fille*, (saltem secundum novissimam pronunciationem) denique *y* per molathesin in *agneaux* esse omnia unam eandemque consonantem et quidem veram consonantem respondentem ܝܐܝܢܐ jod^h Semitico consonanti. Al nonne sunt Galli qui contra suæ linguæ orthographicæ regulas scribunt *symétric* cum uno *m*, *annuler* cum uno *l*, *enthousiasme* cum *ou*, *corréligionnaire* cum uno *r*, etc.?

jus, ^ج joj, etc. De jod^h consonanti quiescenti videbimus infra.

8- Quod autem maxime observandum est, bas tres litteras, i. e. alaf, waw et jod^h sæpe orthographice iater invicem permatar. Etenim :

1- Alaf scribitur pro waw mobili ante aliad waw quiesceas seu functionem vocalis gerens, ut ^و vocarunt nos, ^و extraxerunt te, l. qrawin, s^hlawak^h.

2- Pariter alaf scribitur pro jod^h cam illad sequitar aliad jod^h, ut ^و venite s., ^و dirige s. me, l. tojen, hadojin, non to'en, hado'en. Quæ regala absoluta est pro waw vel jod^h mobili post alaf, ut ^ו Saul, ^ו Cain, l. s^hswil et qojen.

3- Eadem ratione alaf proaunciatar, ut jod^h si præcedit vocalis analoga TΩ jod^h i. e. I, ut ^ו jucundus, ^ו multi, l. hantjo, sagijn. Sed si waw post vocalem analogam i. e. U venit, noa scribitur alaf sed waw, ut ^ו materia, l. mliwa.

4- Denique alaf ut jod^h pronunciant Occidentales quotiescamque mobilis est ante vocalem zqafam (O), ut ^ו solemniter descendens, ^ו aer, ^ו surgens, l. zójah^h, ojar, qojen. In voce autem ^ו consalatio et similibus alaf sine jod^h effertur bñjô'o, sant tamen qui legunt bñjôjo. Quod si alaf mobile alia vocalis præcedit præter O, tanc et ipsi Occidentales ut hamzam pronunciant, ut ^ו interrogavit, ^ו aera, l. s^hadl, a'erás. Denique Occidentales alaf in ^ו cucurbita ut 'ain effertur, l. qar'o.

5-E contra proprium est Orientalium quod ii jod^h mobile post litteram mobilem io alaf pronunciatione convertant, ut **ܘܒܝܬܐ** (pro **ܘܒܝܬܐ**) *vita*, **ܘܒܝܬܐ** *principio*, **ܘܒܝܬܐ**, *sine*, ubi minusculum alaf super jod^h scriptum observa; lege igitur *h^há'at^h*, *qad^hmá'at^h*, *h^hrá'at^h*.

9 - Atque hæc satis de alaf, waw et jod^h mobilibus. Nunc de his litteris quatenus quiescentes sunt. Itaque alaf, waw et jod^h quatenus quiescentes, orthographice et lectione eadem ratione se habent ac quatenus sunt sigaa seu adjutoria vocalium ut supra diximus, quamquam grammaticè inter se differant. In vocibus enim ex. gr. **ܘܒܝܬܐ** *imdet*, **ܘܒܝܬܐ** *figura* et **ܘܒܝܬܐ** *judicium*, in quibus alaf (primum), waw et jod^h sunt consonantes quiescentes, hæc litteræ eodem modo scribuntur et leguntur ac in vocibus **ܘܒܝܬܐ** *palitur s.*, **ܘܒܝܬܐ** *primogenitus*, et **ܘܒܝܬܐ** *innocens*, in quibus alaf (primum), waw et jod^h sunt redundantia idest adjutoria vocalium. Sæpe enim Syri has tres litteras pro vocalibus seu cum vocalibus scribunt, ut videbimus suo loco, et tuoc eas grammatici Europæi vocant matres lectionis. Alaf enim scribitur eum vocali zqafa quam Orientales A, Occidentales O pronunciant, ut **ܘܒܝܬܐ** (*móno*) seu **ܘܒܝܬܐ** (*mána*) *vas*; aut cum f^hah^ha idest A clauso, ut **ܘܒܝܬܐ** (*l'áma*) *sædavit*; aut eum zlama idest E ut **ܘܒܝܬܐ** (*géro*) *telum*; aut h^hvas^a idest I et hoc apud Occidentales tantum, ut **ܘܒܝܬܐ** (*simo*) *argentum*. Waw scribitur tantum et semper eum O Orientalium et U utrorumque, ut **ܘܒܝܬܐ** (*s^hl^hta*) *oratio ad Deum*, **ܘܒܝܬܐ** (*s^húra*) *murus*. Denique jod^h præcipue eum I scribitur, ut **ܘܒܝܬܐ** (*pris^h*) *distinctus*; vel eum E, ut

ܠܗܝܢ (hólén) isti.

Unde hæc regula generalis et absoluta fluit: Quotiescumque alaf aut waw aut jod^h quiescens est post vocalem illi analogam ut nunc exposuimus, tunc illud silet et non nisi vocalis quæ illud præcedit effertur.

PUNCTUM II

DE PRONUNCIATIONE CETERARUM LITTERARUM,

EXCEPTIS ܚܘܚܘܚ

10-ܦ Hæc littera pronunciat ut *h* Anglicum in *hat*, vel *h* Germanicum in *haben*. Ea est mera consonans sed quodam modo naturam vocalis sentit in lingua Syriaca, cum in pronuniatione nunquam cadat ut diximus supra de alaf, hoc autem potissimum evenit in pronomibus personalibus agentis, ut ܘܚܘܚܘܚ *vicius est*, l. *hâja*, pro *hâj-hu*, nec non patientis seu accusativi, ut ܘܚܘܚܘܚ *amo illum*, l. *erh'miw* pro *erh'miwhi*, ܘܚܘܚܘܚ *manus ejus*, l. *id'hw*. Item in verbo ܘܚܘܚ ut videbitur suo loco.

9 Z. Cave ne hanc litteram efferas ut duplicem ad instar Itolorum aut Germanorum, sed semper dulcem, ut ajunt, pronuncia eo sono quo Galli dicunt *zèle*.

ܠ Hⁱⁱ. Huac sonum similem *he* fortissime aspirato nulla lingua non Semitica habet, adultique non Semitici eam maxima difficultate efferunt, vel potius nunquam efferre possunt. Imo inter Syros ipsos Assyrii eam in X Græcum convertunt, Samaritani, Galilæi et Mandaitæ ut *he* vel ut hamzam pronunciabant.

ܬ Tⁱ. Et hanc litteram quæ est amplificatio seu exaggeratio litteræ T, nulla lingua Europæa habet. Melius est eam ab ore magistri discere sicut ceteras litteras

populis Semiticis proprias .

↳ L. Hæc littera est simplex L Europæam. Cum autem organum humanum duplex L emittere possit, alterum *tenuè* quod est ordinarium et in omnibus fere mundi linguis exstat, alterum *exaggeratum*, quod in aliquibus linguis nonnunquam invenitur, ex. gr. in voce Anglica *all*, in Italico *bolla*, in Arabico ^ا (*Deus*), Syri hoc L exaggeratum nesciant nisi Occidentales tantum et quidem in uno nomine, quod est ^ا *Deus*, quod pronunciant *Alôho* cum exaggeratione seu amplificatione litteræ L. Eodem modo derivata pronunciantur, ut ^ا *divinitus*, non autem nomen plurale ^ا *dii* quod tenuiter pronunciat. Syri Or. hanc exaggerationem ignorantes, nonnisi pronunciationem tenuem habent.

↳ Judæi Europæ videntur veram articulationem hujus litteræ amisisse, cum in grammaticis Hebraicis in Europa editis fere semper videamus hujus litteræ sonum figurari per *gn* quod infinite distat a veritate. Nam verus hujus litteræ sonus est hamza fortissime aspirata. Eam præter linguas Semiticas nulla in mundo lingua habet, neque recte pronuciari potest nisi a Semitis, eodem modo ac *h*. Negari nequit organa puerorum non Semitarum per educationem ad has duas fortissimas litteras aspiratas facile disponi ut experientia docet; sed mihi erit res semper miranda quod (ut in Prolegomenis dixi) infantes Semitarum facillime et ante omnes ceteras articulationes, exceptis forte labialibus, prædictas duas litteras pronunciant, adulti autem ceterorum populorum tantam difficultatem et quamdam impossibilitatem reperiunt ad eas efferendas. (1) His non obstantibus, inter populos

(1) Persæ, saltem eorum affines Curdi, qui ut notum est, non sunt Semitæ.

ipsius generis Syri sunt qui litteram ^ʿain in hamzam convertunt, nempe Assyrii, Mandaitæ, Galilæi et Samaritani. (2) Quod attinet ad linguam Syriacam litteralem, Occidentales euphoniæ causa convertunt ^ʿain quiescens in hamzam habentem vocalem E quoties littera *he* sequitur, ut ^ʿܠܚܕܗܗ ^{ܘܗܘܐ} ^{ܘܗܘܐ} ^{ܘܗܘܐ}; pronunciant ergo *châdh^h*, *ê^hchâd^h*.

SS. Hæc littera, una ex iis quas nulla lingua Europæa habet, est S amplificatum seu exaggeratum. Male hanc litteram aliqui Europæi per *ts* aut *tz* describunt. Atque hic liceat nonnulla disserere de litteris seu articulationibus humanæ loquelæ emphaticis seu exaggeratis. Itaque notum est omnes articulationes quas humana organa efferre possunt, optime in quaque classes posse dividi, scilicet labiales, dentales, linguales, palatales et gutturales. Harum omnium classium articulationes possunt exaggerari exceptis palatalibus: *g*, *gⁱ* (ܓ), *k*, *q* (ܩ), *cⁱ* (*ch* Anglorum) et gutturalibus: *h*, *g^h*, *k^h*, *h^h*, et ^ʿain præter hamzam. Ceteræ omnes exaggerantur, scilicet linguales: *l*, *j* (*y* Angl.), *j* (Gallorum), *n*, *r*; dentales: *d*, *d^h*, *t*, *t^h*, *z*, *s*, *s^h*; et labiales: *b*, *v*, *w*, *f*, *p*, *m*, et cum iis una gutturalis hamza. Hæ viginti octo articulationes continent omnes sonos quos organa humana emittere possunt, quibusque si addantur exaggerationes earum articulationum quæ exaggerari, idest cum emphasi pronuciari propter commixtionem cum Semitis, facillime pronunciant litteram ^ʿain, imo videntur in sua lingua eam habere.

(2) Nescimus an inter populos qui Hebræica vel Phœnicia lingua olim loquebantur, existeret populus qui litteram *he^h* vel ^ʿain male pronunciret. Quod scimus est quod inter tot milia myriadam qui hodie arabice loquuntur, quamvis sint multi populi qui male efferrunt *t^h*, *d^h*, *d^hh*, *t^hh*, *q*, nullus est populus qui non recte pronunciet fortissimas litteras gutturales *h^h* et ^ʿain. Imo inter Arabes non desunt populi qui ipsam hamzam convertunt in ain, ex. g. Tamimitæ qui dicebant

ان pro عن

possunt, videlicet novemdecim aliæ articulationes, et cum eis sonus nasalis finalis Francogallorum ut in *don*, numerus omnium articulationum humanarum 47 evadit (1). Nulla lingua humana noscitur has omnes articulationes continere, ne simplices solas quidem. Nescio an aliqua ex linguis Europæis hodiernis habeat articulationes exaggeratas præter *l* de quo supra. Omnium mundi linguarum ditissima in numero articulationum videtur esse Arabica. Habet enim 24 articulationes simplices, et 4 exaggeratas primarias, nempe *t* (ط) exaggerationem TOY *t*; *s* (ص) exagger. TOY *s*; *d^{hh}* (ض) exagger. TOY *d^h* (ذ), et *t^{hh}* (ظ) exagger. TOY *t^h* (ث), præter secundarias exaggeratas ut *j*, *l*, *r*, *m*, *n*, *f*, *w*, *b*, quæ per accideos nonnunquam exaggerantur (2). Lingua Hebraica et Syriaca viginti habent articulationes simplices primarias, et duas exaggeratas *t* et *s*, præter sex alias simplices (حجججج) secundarias, quod reddit numerum articulationum harum duarum linguarum 28. Omnium linguarum cultarum pauperrima in articulationibus videtur esse Græca, habet enim 17 articulationes tantummodo, omnes simplices, excepta forsitan Φ quæ mihi videtur fuisse exaggeratio

(1) Sermo est hic, ut patet, de linguis potioribus atque notioribus, nulla habita ratione articulationum quarundam singularium et loquæ humanæ fere extranearum quæ apud nonnullos Indis et aliarum regionum populos existunt. Ceterum novimus unum ex doctis Judæis, R. Saadia qui hanc quæstionem de numero articulationum humanarum attigit, qui tamen eas nonnisi 42 recensuit, computans cum illis septem vocales more Græcorum. (V. Martin *Syriens Orientaux*, etc., pag. 376.) Nempe Saadia consideravit tantum litteras quas ille vidit exstare in linguis quas cognoscebat. Barhebræus etiam in sua grammatica *stembke* (pag. 194, éd. M.) hanc quæstionem de numero humanarum articulationum attigit, sed quoad linguam Syriacam tantum easque 36 esse dixit, cum 29 consonantibus septem vocales recensens. Sed quam infeliciter!

(2) Id evenit cum una ex his litteris occurrit mobilis post litteram exaggeratam, ut *اصلا* *as^la*, *رجه* *s^uulho*, *عظي* *at^hmi*, *فوما* *t^hoso*, in quibus *l*, *v*, *m* et *f*, cum exaggeratione pronunciantur quia post exaggeratas veniunt.

TOY / testibus Latinis, et excepta forsitan etiam II quam puto esse exaggerationem TOY p testibus Syris; hæ enim sunt omnes Græcæ linguæ articulationes: *hamza* seu spiritus tenuis, *he* seu spiritus asper, *b, g, d, z, t', k, l, m, n, p, r, s, t, Φ, X* (*k^h*). Advertendum est enim numerum articulationum alicujus linguæ non ex numero litterarum seu potius figurarum ejus alphabeti pendere. Denique jam percepit benignus lector (quem enixe oro ut hanc longam digressionem mihi ignoscat) in tota hac discussione nullomodo vocalium haberi rationem, utpote quæ non sunt proprie articulationes sed media quibus articulationes organo humano exprimuntur(1).

Ⲛ Q. Hanc litteram Semitis propriam per η Latinum figuramus non quia certi simus Romanos litteram q ut Ⲛ Semiticum pronunciasse, imo id nobis parum credibile, quamquam negari nequit hanc litteram Latinam alium debuisse habere sonum quam C et K, et nihilominus nescitur quæ sit hujusmodi diversitas, sed quia littera q eundem locum occupat in alphabeto Latino eandemque figuram habet ac littera Ⲛ in alphabeto Syriaco, et quia sic fert hodiernus usus, (2) etsi Latini

(1) Inque lingua Francogallica, ex.gr., habet 21 articulationes: ب حمزة, (b), ك (c, ch, k, q), د (d), ف (f, ph), گ (g), ح (h), ژ (j, g), ل (l), م (m), ن (n), پ (p), ر (r), س (s, c, t), ت (t), ف (v), ز (z, s, x), ي (y, i), و (w, ou), ش (ch, sch), et n nasale Gallis proprium. Anglica autem lingua habet 21 articulationes: ب حمزة, (b), ك (c, k, q, ch), د (d), ذ (th), ث (th), ف (f, ph), گ (g), ج (g, j), ح (h), ژ (s in vision), ل (l), م (m), ن (n), پ (p), ر (r), س (s, c, x), ت (t), ف (v), ز (z, s, x), ي (y), و (w), ش (sh, t, s), چ (ch). Nescio an philologi Francogalli et Angli hoc idem observaverint in suis respectivis linguis.

(2) Loquor de potiore usu; nam in Europa tot sunt fere systemata articulationes Semiticas vel in genere peregrinas per litteras Romanas figurandi quot sunt scriptores.

nuquam sine *u* scripserint litteram *q* nec (pace grammaticorum Gallorum) sine eo illam pronunciaverint ut evidens est. Hæc articulatio Semitis propria (attamen Curdorum, qui non sunt Semitæ, multi populi qui cum Semitis mixti vivunt hanc articulationem durissimam habere videntur) habet sonum diversum a *C*, a *K*^h et ceteris articulationibus; est media inter palatalem et gutturalem. Mirum est quod hæc articulatio in omnibus populosis civitatibus Syriæ et Ægypti ex lingua Arabica vulgari reperiatur diebus nostris suppressa, illique articulatio hamzæ substituta, quod sæpe loquelam reddit non solum æquivocam sed etiam difficiliorem, ex. gr. in vocibus vulgaribus *قُنُق*, *أَنَق*, *أَنَق* quamquam articulatio hamzæ quæ ut alibi observavimus, in omnibus mundi linguis exstat, multo facilior quam articulatio *q* videatur esse. In aliquibus locis Mesopotamiæ septentrionalis ubi sermo Arabicus vernaculus est, solæ mulieres litteram *q* pronunciant ut hamzam. Denique Syri Orientales hanc litteram *q* quiescentem ut *k* pronunciant si eam una ex tribus his litteris quibus^hajatis sequitur, i. e. *ك*, *ج* et *د*, ut *كَهْطِيْن* *præceptum*, *جَهْفِي* *adhasit f.*, *دَهْطِي* *sepeliam*, l. *puedina*, *neepath*, *ecbor*.

ج S^h. Hanc sibilantem et gratam litteram quam Græci et Latini ignorabant, (nec Hispani hodierni habent) in omnibus fere Europæ linguis hodie exstat, vel ipsis linguis a Latina derivatis, sed mirum est quanta varietate ea per scripturam exprimat. Itali eam per *sci* exprimunt, Galli et Portugalli per *ch*, Angli per *sh*, Germani per *sch*, Bohemi per *sh*, etc.

Quæ hucusque expresso non nominavimus, alphabeti litteræ præter matres lectionis de quibus in Puncto

præced. et litteras duplicis soni de quibus mox, nullam difficultatem pariunt.

PUNCTUM III

DE LITTERIS DUPLICIS SONI **ܩܘܫܬܐ** NECNON
RECAPITULATIONE ARTICULATIONUM
LINGUÆ SYRIACÆ

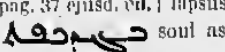
|| - In lingua Syriaca, sicut in Hebraica, sex exstant litteræ quarum summa hoc vocabulo **ܩܘܫܬܐ** continetur, quarumque unaquæque duplicem habet sonum, alterum durum seu asperum Syriace **ܩܘܫܬܐ** *qus^h-sh^{aj}* dictum; alterum tenuem seu lenem seu ut dicunt grammatici Europæi, aspiratum, syriace **ܩܘܫܬܐ** *ruccâk^h*. Harum litterarum nomina ab ipsis litteris *qus^h-sh^{aj}* incipiunt, Bê^h, Gâmal, Dâlat^h, Câf, Pê, Tâw. Utriusque soni signum est punctum, nigrum, minutum et a littera separatum apud Orientales; rubrum, grande et litteræ adhærens apud Occidentales. In hoc libro ubi verba systemate Occidentalium scripta sunt, pro puncto rubro circillum nigrum adhibuimus ob difficultatem impressionis. *Qus^h-sh^{aj}* i. e. sonus durus habet punctum supra litteram, *ruccâk^h* sub litteram. De singulis his litteris nonnulla.

Ⲅ B. Hujus litteræ sous durus est *b* simplex lingue Latine ut **ܩܘܫܬܐ**, l. *ban*; sonus lenis est *v* Latinus, ut **ܩܘܫܬܐ** *var*. At hodie tum Orientales, tum Occidentales in pronunciatione hujus litteræ errant, Orientales quidem quia hanc litteram lenem non ut *v* sed ut *w* pronunciant, ut **ܩܘܫܬܐ** *âwa wawra*; Occidentales autem quia unum sonum *b* dant huic litteræ tum leni tum duræ (1).

(1) Etiam Judæi in Mesopotam. et aliis Orientis regionibus non pronunciant

12 - Δ G. Hujus litteræ sonus durus est *g* Europæum in *gallina*, lenis est ut Γ Græcorum recentiorum seu ut Ğ Arabum. Exemplum primi sit *produxit*, l. *agâr*; exemplum secundi *merces*, l. *ag^hro*. Sonus durus hujus litteræ qui erat linguis Semiticis communis in lingua Arabica mutatus est, extra Ægyptum, in sonum dulciorem, eum scilicet quem habet *g*ⁱ Italorum in *giro*, *gesso*. Primitivus autem ac genuinus hujus litteræ sonus apud Arabes antiquos est sonus *g* quem habent Syri et Hebræi. Id demonstratur: - 1° Ex eo quod in lingua Arabica nulla vox habet inter litteras radicales

hodie hanc litteram nisi *b*, quamquam in scribendis libris distinguant sonum durum a leni. Judæi autem in Syria (forsitan quia sunt originarii Hispani) pronunciant *waw* quando est conson. ut *v* Latin. quod mirum est. Syri autem Occident. quamquam hodie ubique pronunciant hanc litteram semper duram, attamen antiquitus certissime distinguebant lenem a dura ipso seculo XIII ut patet ex scriptis G. Barhebræi et Severi Jacobi Bartellensis qui paucis annis ante eum decessit. Imo codices Occidentium etiam seculi proxime elapsi hanc distinctionem constantiter portant. Quod autem Syri Occidentales *bet^h* lenem ut *v* pronunciantur olim non ut *w*, id probatur: - 1° Ex eo quod quidam grammaticus Orientalis scholæ David bar Paulus nomine, testatur Nisibenes l. e. Orientales suo tempore pronunciasse *bet^h* lenem ut *waw*, ex quo jure concludimus Occidentales non pronunciasse *bet^h* lenem ut *waw*. - 2° Ex eo quod Barhebræus et ante eum Carcafenus, doctores Occidentales seculi VIII, testantur *bela* Græcorum habere sonum *bet^h* lenis Syrorum. Alique Græci pronunciant sonum *beta* ut *v* non ut *w*, quod certissimum est de Græcis saltem recentium seculorum. Ergo Syri Occident. hodierni non sonum *w* per *bet^h* lenem reddiderunt, sed sonum *v*. Nihilominus mirum sane est Barhebræum ne verbum quidem in suis grammaticis dixisse quod ostendat eum improbasse Orientalium pronunciamtionem quoad *bet^h* lenem. Estne possibile Orientales hanc vitiosam pronunciamtionem post ætatem Barhebræi tenuisse? Non auserim id asserere. Ceterum minime dubito quin eruditus orientalis jam antea viderit confusionem in quam hic tantus vir in sua grandi grammatica (pag. 212 edit. Martini) et in parva (pag. 37 ejusd. ed.) lapsus est eum comparationem instituit inter litteras Syriacas *soul* asperi et respondentes litteris alphabeti Græci. Quis enim Barhebræo concedet II Græcum in vocalibus a Syris et Arabicis desumptis expressum esse per *bet^h*, aut Δ pre *bet^h*, aut Γ per *qof*? Nisi dicamus Barhebræum voluisse dicere II Græcum sonare ut *bet^h* Syriacum asperum, T ut *dâlat^h* asperum, K ut *gamal* asperum, quod non minus inæcurate est dictum.

simul *g* (ج) et *q* (ق), quod non explicatur nisi admittatur quod sonus ج accedebat ad sonum ق idest pronunciabatur ut *g* non ut *g*ⁱ.—2° Grammatici Arabes ab initio statuerunt litteram ل (*lam*) articuli أل non debere assimilari cum ج sicut non assimilatur cum ق, cum tamen ea assimilatur cum littera ش cui accedit sonus *g*ⁱ; unde dicitur v. gr. الجمل, quemadmodum dicitur القلم, quamquam dicitur الشئ cum assimilatione, quod argumentum est litteræ ج genuinum sonum accedere ad sonum ق, i. e. esse debere *g*, non ad sonum ش cui accedit sonus *g*ⁱ.

Δ D. Sonus durus hujus litteræ est *d* Latinorum, ut v. gr. دُؤِ judica, l. *dün*, lenis ut Δ Græcorum recentiorum, *th* Anglorum in *that*, ذ Arabum, ut ذُؤِ cum, l. *cūth*.

13 - ك K seu C. Hujus litteræ sonus durus est ك Arabum, K Europæorum, ut كُؤِ omnis, l. *cūl*, lenis est X Græcorum, *ch* Germanorum, *j* Hispanorum, خ Arabum, ut كُؤِ vobis, l. Germanorum more *Ichün*.

ك P. Hæc littera dura sonat ut *p* Europæam, ut كُؤِ os (*oris*), l. *pumo*; lenis ut *f* Europæum, ف Arabum, ut كُؤِ sincerus, l. *s'afjo*. Hodie tamen et Orientales et Occidentales errant in hujus litteræ pronuntiatione; etenim illi quidem semper pronuntiant *p* durum, exceptis paucissimis verbis in quibus pronuntiant *w* non *f*, in quibusque pro puncto minusculo solito scribunt sub *pe* circellum litteræ adhaerentem, ut كُؤِ animu, كُؤِ lenticula, l. *navsha*, كُؤِ, quod magis vitiosum quam quod diximus de iis quoad litteram bet^h lenis. E contra Occidentales hodie nunquam hanc litteram duram

pronunciant, sed semper ut *f*, at codices antiqui ac Barhebræus ipse eos condemnant (1).

¶ T. Denique hujus litteræ sonus durus est *t* Europæum, *ṭ* Arabum, lenis est *ṯ* Arabum, *th* Anglorum in *thick*, *ṯ* Hispanorum. Primum ut **ܬܘܟܝܢܐ** adduxit, l. *ajti*, alterum ut **ܬܘܟܝܢܐ** stupefecit, l. *athhâr*: (2).

(1) Grammatici antiqui et codices testantur existisse apud Syr, tum Orient. tum Occident. alterum *pe* durum dictum *pe* Græcam, et sic duo *pe* dura erant apud Syros, alterum Græcam quod Orientales duobus punctis nigris supra litteram scriptis Occidentales autem uno puncto rubro superiori designabant, alterum *pe* Syriacum quod apud Orientales nullo puncto distinguitur, apud Occidentales verò unum punctum laterius habet. Apud Melchitas Palæstinae distinguebatur per **ܥ** Syriacum iaversum sic **ܥ**, ut in Prolegomenis dictum est. Sed hæc distinctiones obsolevere.

(2) Nullum dubium quin Syri antiqui distinxerint in pronuntiatione *bet^h* et *pe* dura a lenibus; sic enim res se habet in lingua Hebraica, sic in Aramaica antiqua dicta Chaldaica; Barhebræus autem claris verbis dicit nullum discrimen esse inter *pe* et ceteras litteras **ܬܘܟܝܢܐ** quoad distinctionem *ruccah^h* a *qush^hs^haj*. Denique omnes codices antiqui et recentiores utriusque sectæ, potissimum autem Occident. habent has duas litteras cum punctis *ruccah^h* et *qush^hs^haj*. Quod attinet ad dialectos vulgares, eas omnes habent universos sonos *qush^hs^haj* et *ruccah^h*, exceptis *bet^h* et *pe*. *Bet^h* quidem est durum in dialecto Maqlulæ ipso sæpe cum asperum esse debet, pronuntiatum ab illa gente ut *p*; in duabus autem dialectis Assyriæ et Tur-Abdin durum sonum habet in illis vocum, in ceteris sæpius lenem habet sonum, ita tamen ut pronuntietur *w* non *v*. *Pe* autem in Maqlulæ et Tur-Abdin est semper lenis, in Assyria vero in genere habet sonum durum exceptis paucis vocalibus in quibus sonat ut *w* ad instar linguæ litteralis Orientalium. In dialecto Samaritanorum omnes sex litteræ cum *qush^hs^haj* proferuntur, exceptis *bet^h* et *pe* quæ utrumque sonum habent sed non juxta regulas linguæ litteralis quæ alibi explicabuntur. Syri Maqlulæ *taw* durum fore semper ut *ch* Anglorum et Hispanorum pronuntiant, sæpe *d* durum ut *t* Latini afferunt. Hebræi autem, in Irako quidem *bet^h* semper durum pronuntiant, in Syria vero *dalat^h* et *taw* nunquam pronuntiant cum *ruccah^h*. Ex his et ex his quæ in textu dictas, liquet Syros per sex litteras duodecim habuisse articulationes, quarum novem in lingua Arabica extant, nempe *b*, *g^h*, *d*, *dh*, *e*, *h^h*, *f*, *t*, *th*; dum in hæc lingua desunt, *v* et *p*; unam denique hodie non nisi in Ægypto habent Arabes, quæ est *g*. Syros hodie non habere articulationem *gⁱ* Arabicam Syriæ illarumque partium; attamen ex operibus Barhebræi colligitur Syros Occidentales in paucissimis nominibus Græcis pronuntiasse *g* ut **ܩܘܪܥܐܢܐ** Syriæ ex quibus notandum nomen **ܩܘܪܥܐܢܐ** quod usque ad hunc diem Jacobitis pronuntiant *éwangelist^h to*.

14 - Non est prætereundum in lingua Arabica tres ex his sex litteris pronunciari semper duras, **ك**, **ح**, **ع**; unam semper lenem, **ا**; duas denique modo duras, modo lenes, **ق**, **ظ**. Attamen Arabes non habent systema quish^hhâj et ruccâk^h, ita ut unaquæque ex his sex litteris nunquam mutet sonum unum primitivum illi proprium. Hoc systema videtur origine Aramaicum fuisse, et postea ad linguam Hebraicam transiisse.

Ex omnibus quæ hucusque de litteris alphabeti Syriaci disserta sunt, colligitur linguam Syriacam omnes linguæ Arabicæ articulationes continere sive primario sive secundo exceptis duobus sonis qui non nisi in lingua Arabica exstant, videlicet ض *dh^h* et ظ *th^h*; imo Syriacam linguam duas habere articulationes quibus lingua Arabica caret, nempe *v* et *p*. Omnes igitur linguæ Syriacæ articulationes sunt viginti octo, quarum sex gutturales, *hamza*, *h*, *gⁱ*, *h^h*, *k^h*, *ç*; quatuor palatales, *g*, *j*, *c*, *q*; duas linguales, *l*, *r*; duas nasales, *m*, *n*; quatuor sibilantes, *z*, *s*, *s^s*, *s^h*; quinque dentales, *d*, *d^h*, *tⁱ*, *t*, *t^h*; quinque denique labiales, *b*, *v*, *w*, *f*, *p*. (1)

(1) Tot esse deberent soni in lingua Syriaca; sed hodie deficientes sunt tum apud Orientales tum apud Occidentales. Etenim illi *f* non habent, hi *p* ignorant; utriusque vero caret sono *v*. Numerus ergo omnium articulationum linguæ Syriacæ ad 26 reducitur. Similiter et alphabetum Arabicum quod vidimus 28 articulationes continere deficiens hodie est; nam in Mesopotamia, in Irako et apud Arabes deserti ubi omnium optime lingua Arabica pronunciatur, adhuc alphabetum deficiens est propterea quod ظ eodem sono pronuncietur ac ض quod etiam ipsius Hariri antè hunc est. Imo in Syria et Ægypto alphabetum Arabicum in ore vulgi quinque articulationibus deficiens est, quæ sunt **ق**, **ث**, **ذ**, **ظ**, **و** (quod eodem sono ac ض pronunciant) et ض cujus vero sono qui est sonus ذ exaggerati alium sonum substituerunt qui est و exaggeratum.

CAPUT II

DE VOCALIBUS UT SONIS IN GENERE

15^I - Antequam de vocalibus quatenus sunt figuræ scriptæ tractare aggrediamur, operæ pretium esse existimamus de iis quatenus sunt soni breviter et succinte agere.

Igitur primo de numero vocalium Syriacarum, deinde de earum specie. Quoad primum, quinque sunt vocales apud Syros, nec plus nec minus, A, E, I, O, U, quæ eadem ratione a Syris Orientalibus ac ab Occidentalibus considerantur, excepta O quæ diversam habet rationem ut videbimus infra. Itaque U Gallicum (Û Germanicum) non habent Syri, nec unquam habuerunt, quidquid coniecturaverit doctus R. Duval in sua grammatica. Nec habent Syri alterum sonum Gallis proprium, EU, ut in *seul*.

Jam notam est Syros et ceteros Semitas distinguere vocales a consonantibus non solum grammatice, sed etiam orthographice, cum nullas habeant figuras vocalibus proprias quemadmodum sunt consonantibus.

15^{II} - Vocales quinque Syriacæ prædictæ, esse possunt vel longæ, vel clausæ, nunquam breves ut mox videbimus. Pronunciantur autem prorsus eadem ratione ac Itali pronunciant respondententes vocales, excepta E quæ cum clausa est, i. e. cum eam sequitur consonans in eadem syllaba, pronunciat inter E et I, hoc est fere ut Angli pronunciant vocalem finalis syllabæ, ex. gr. in *Robert, asked, person*, vel ut Germani pronunciant *e* in *Angel*, seu quemadmodum Armeni pronunciant suum *jet*.

Itaque has voces, ex. gr., ܒܫܡܐ , ܪܫܝܗܢܐ , ܕܫܝܪܪܐܕܗ , Syri pronunciant *bēsma* (1), *rēs'hjana*, *ēstarrad^h*. Errat qui effert *besma*, *resh'jana*, etc. cum e pleno. Quando autem vocalis E longa est vel est in fine vocis, tunc pronunciatum omnino ut E Italicum in *ero*, *vela*, *morde*, *poter*.

15^{III} - Hæc de numero vocalium. Quoad speciem, apud Syros vocales esse possunt vel clausæ, vel longæ. Nullam brevem habent vocalem Syri, neque in penultima syllaba neque in ceteris vocabuli syllabis; nam omnes vocales quæ ex analogia ceterarum linguarum Semiticarum et præsertim Arabicæ quæ in hoc puncto i. e. in vocalium dispositione sicut in ceteris fere omnibus grammaticis punctis, est absolutum archetypum linguæ Syriacæ, breves esse deberent, eas generali et absoluta regula eliminant Syri. Paucissimis in casibus in quibus vocalis brevis non expungitur, ea ut longa hodie pronunciatum. Igitur Syri nunquam habent, ex. gr., vocem *sdrucciola* ut Itali dicunt, seu ut Græci ajunt *dactylum*; nam voci quæ hanc formam habere deberet, datur a Syris forma *trochæi* more Gallorum, qui dicunt, ex. gr. *perdre*, *homne* (homme), *femne* (femme), *règle*, pro *perdere*, *homine*, *femina*, *regula*. Solum in fine vocis, vocalis quam non sequitur consonans, perdit tonum et pronunciatum sine accentu more Latinorum et Arabum, ut ܫܝܪܐ , ܟܠܝܗܢܐ , ܫܝܪܐ , l. *sh'ira*, *ealbe*, *tajbu*.

15^{IV} - Vocalis autem clausa (regula est generalis

(1) Hunc vocalis E clausæ sonum per ܐ inversum significamus in tuto fere hoc opere. Vocalis longa per hoc signum (*) distinguitur. Quæ nullum signum habet, semper clausa est, etiam si accentum habent, excepta ultima vocis quæ ut brevis effertur. Accentus tonicus afficit semper penultimam syllabam, nisi vocalis longa eam sequatur, tunc enim accentum hæc nullo modo vocalis accipit. Has regulas diligenter ante oculos habere oportet in legendis per totum hoc opus vocibus Syriacis per litteras Latinas transcriptis.

quæ nullam patitur exceptionem) est ea quam sequitur littera quiescens aut geminata ut dicunt grammatici Semitæ; seu, ut aiunt grammatici Europæi, quæ format syllabam consonanti terminatam (1), ut *an, sub, rom, ner, in*, quæ sine productione pronuciari debent eo modo quo Itali pronunciant *andare, sublime, rompicollo, nervoso, interno*. Nam lingua Italica aliæque Europææ linguæ habent vocales clausas ut habent Syri et Arabes, scilicet in syllabis quæ consonanti clauduntur accentumque non habent, ut *por* in *portare*, *sen* in *sentire*, *pes* in *pestifero*; quæ tamen si accentum accipiunt, apertæ pronunciantur in lingua Italica ut *porto, senta, peste*. Excipe a prædicta regula Syriaca finalem syllabam et vocem monosyllabam quæ una consonanti clauduntur, eæ enim semper cum productione seu apertæ efferuntur, ut *لَان* *lân*, *مَنْ* *mên*, *أُف* *ûf*, *بَار* *bâr*, quæ omnes sunt voces monosyllabæ Syriacæ, quæque pronunciantur fere *laan, meen, oof, baar*; similiterque pronunciarentur si finales essent in vocibus polysyllabis. Quod si duabus consonantibus clauditur vocabulum, tunc vocalis præcedens pronuciatur clausa, etiamsi vox sit monosyllaba, ut *فَرَشْت* *prash't*, *كُتَابُ* *kthâvâjb*, *لَاي* *lajt*, *عَلْبَايْن* *alabajn*, *فَيْدَت* *paghr*, *عُذْرَت* *ûzdahr*, in quibus omnibus accentus afficit ultimam vocalem.

15V- Vocalis longa est ea quam, ut ajunt Semitæ, littera mota sequitur non geminata, seu, ut dicunt Europæi, per quam clauditur syllaba (1). Si itaque in una voce duæ aut plures sunt syllabæ quæ vocali clauduntur, omnes cum productione pronunciantur, etiamsi tonum

(1) Syllabæ divise hic supponuntur juxta systema Latinum seu morem Hælorum et Gallorum, non Anglorum.

non habeant. Bonum est autem advertere hanc rem, scilicet quod plures vocales ut longæ (apertæ) in una voce efferantur, non posse inveniri in hodiernis linguis Europæis, saltem Romanis, in quibus una vox non potest habere nisi unam vocalem longam (apertam), cum e contra in Syriaca, Arabica aliisque linguis (in ipsis Græca et Latina antiquis, non ut hodie pronunciantur), duæ, tres et plures possunt in eadem voce esse vocales longæ (apertæ). Exempla Syr. juxta pronunciationem Occidentalium: **ܣܚܝܡܘܬܗܘ** *h'akimot^ho*, **ܫܝܕܗܘܢܘܟܝܗܘ** *shid^honöje*, **ܬܠܘܢܘܟܝܗܘ** *t'elönöjst^ho*, l. *haakiimoot^ho*, *shiid^hoonooje*, *t'elvonoojoot^ho*; Orientales autem legunt **ܚܚܝܡܘܬܗܘ** *hakkimat^ha*, **ܫܝܕܗܘܢܘܟܝܗܘ** *shéd^hánäje*, **ܬܠܘܢܘܟܝܗܘ** *t'elländjät^ha*. Finalis tamen syllaba quæ vocali clauditur, tonum amittit ut supra diximus, non cessat tamen ut longa considerari ut in lingua Arab. Itaque ex.gr. syllaba *eu* quæ in **ܡܠܚܘܬܗܘ** *mal-eüt^ha* longa est eum accentu, si syllaba *t^ha* cadit, pronunciat in **ܡܠܚܘܬܗܘ** *malen* sine tono qui transit ad *mal*. Pariter syllaba *ne* in **ܚܢܐ** *böne* (ædificat) pronunciat ut brevis, at accedente in fine aliquo augmento, cum productione effertur, ut **ܚܢܐ ܐܢܐ** *ædifico*, l. *bönéno*. Similiter productio finalis syllabæ longæ apparet cum alia vox eam sequitur quæ littera mobili incipit, ut **ܚܢܐ ܡܘܪܘܟܝܗܘ** *h'awi-morö-t'örö*. Adverte in hujus phraseos duabus prioribus vocibus, i. e. **ܡܘܪܘܟܝܗܘ** et **ܚܢܐ** accentum manere in prima syllaba quamquam secunda producit. Quodsi sequens vox a quiescenti incipit, tunc vocalis illa longa evadit clausa, ut **ܚܢܐ ܚܘܟܝܗܘ** l. *h'awo-kh'övík^h*.

15^{VI} - Uno verbo, omnis syllaba Syriaca quæ consonanti clauditur, clausa est excepta finali et monosyllaba, quæ semper longæ sunt nisi duabus terminentur consonantibus; et omnis syllaba quæ vocali terminatur, longa est excepta finali quæ propter præcedentis syllabæ tonum pronunciatur ut brevis. Discrimen autem inter vocalem clausam et longam jam satis patet ex dictis.

15^{VII} - Nunc de diphthongis. Veras diphthongos non habent Syri, sed cum jod^h et waw apud eos sint veræ consonantes, lingua Syriaca syllabas habet quarum consonans finalis est jod^h vel waw, ut *au, eu, iu, ou, uü, aj, ej, ij, oj, uj*, in quibus omnibus syllabis secunda littera non est vocalis sed consonans, vocalesque eadem ferme ratione efferuntur ac Itali efferunt vocales in *ab, eb, ib, al, el, il, etc.* idest clausæ in medio vocis, longæ in fine (15. 4), hoc est *aw, ew, iw, ow, uw, ey, oy, uy, etc.* ut fert hodierna Anglorum aliorumque populorum orthographia. Habet lingua Syriaca et aliud syllabarum genus, speciem diphthongorum ferens, syllabas nempe quarum prima littera est waw aut jod^h consonans, ut *wa, we, etc. ja, je, etc.* (1. secundum novam orthographiam *ya, ye, etc.*). Hujusmodi syllabæ non possunt diphthongi vocari nisi ab hominibus superficialibus qui intimam grammatices naturam non percipiunt, quorumque cetera in Europa est innumera vel his nostris temporibus post tot progressus scientiarum philologicarum(1). Nam harum syllabarum

(1) Non satis miror, quamquam Orientalis homo, quod grammatici Galli, solum elementorum auctores, non vident in littera *y* nisi vocalem etiam in *ya, ye, yij, etc.* Si hi grammaticam Germanicam didicerunt, nunc videntur in syllabis *ja, je, aj, etc.* que in hac lingua pronunciantur eodem sono ac sua *ya, ye, yij, etc.* litteram *j* considerari ut consonantem? Et quis tolerare potest eundem sonum esse in una lingua consonantem, in altera vocalem? Sed mea admiratio cadit cum video insignes philologos, imo linguistas et orientalistas inter Italos et Gallos considerare fortissimas Semiticæ gutturales *he, h^heth, ain* ut vocales et scribere ex. gr. *lshhak-hima, d, ebraja, etc.* quasi he duæ voces a vocali inciperent.

natura est prorsus eadem ac syllabaram, ex. gr., *ma, ve, la, ne, ab, il*, etc. (1)

15^{viii} - Deaique nonnulla de accentu apud Syros. Accentus non potest esse in lingua Syriaca nisi in ultima vel in penultima syllaba. Accentus est in ultima syllaba quando hæc per unam consonantem vel duas clauditur, ut **ܝܡܪܝܬܐ** *ëmriêt^h*, **ܦܪܘܫܝܢ** *pârôsh'in*, **ܩܘܪܒܢܐܬܐ** *qurbânû^h*, **ܐܬܘܢ** *attôn*, **ܕܠܘܫܐ** *dalvêš^h*, **ܐܦܦܝܟ** *appâjk*. Adverte tribus in extremis exemplis accentum esse super vocali clausa. Est accentus in penultima quando ultima syllaba vocali clauditur, ut **ܝܢܢܐ** *énna*, **ܡܪܘ** *mâru*, **ܠܗܝܫܘܘܘܐ** *h^hîsh^hâwâ*, **ܩܕܕܝܫܐ** *qaddîš^hâ*, **ܠܗܝܝܠܐ** *h^hâjll^hâ* - *nû^hâ*, **ܫܟܝ** *sâkki*. Jam vides vocalem quæ accentum accipit, posse esse vel longam vel clausam (2).

(1) Inficlarî tamen non possumus aliquod discrimen inter *j* et *w* consonantes ac ceteras alphabeti humani consonantes existere, quod scilicet hæc duæ consonantes in omnibus mundi linguis tam lenes ac debiles sunt ut facile in vocales convertantur. Id patet potissimum in diphthongis *ai* et *au* quæ passim resolvuntur in *e* et *o* ac sic *j* et *w* in his consonantes esse cessant.

(2) Non mirum est Syros philologos nomen accentui non imposuisse neque illum cognovisse, sed mirandum sane quod Arabes grammaticæ tam ceteroquin accurati ac ingeniosi in rebus philologicis hæc grammaticæ partem neglexerint et, ut videtur, omnino ignoraverint, ita ut lingua Arabea nomen accentus non habeat. Græci in hoc acutiores sese ostenderunt, quorum lingua ceteroquin est inter omnes mundi linguas singularissima quoad accentum. Nihilominus accentus in ore Græcorum hodiernorum suam rationem amisit, cum ipsi propter accentum quantitatem vocallum confuderint; nam omnis vocalis etiamsi brevis quæ accentum habet, pronunciat ab eis ut longa, et omnes vocales quæ accentum præcedunt vel sequuntur, etiamsi longissimæ, proferuntur ut breves. Idem fere fecerunt Itali quoad ling. Latinam, quamquam in lingua Lat. accentus regula sit simplicissima cum in ea accentus non potest sequi vocalis longa præter ultimam. Etiam Ægypt. quoad linguam Arab. in idiomate vulgari pervertunt vocal. quantitatem propter accentum, modo producendo vocalem brevem quæ accentum habet, ex. gr. in **ܩܘܪܒܢܐ** quod pronunciant *bâraca* pro *qurbânâ*, ut faciunt etiam Europæi Arabe in Oriente loquentes, et præsertim Itali; modo carripiendo vocales longas quæ accentum præcedunt, ex. gr. in **ܫܡܘܘܬ** quod pronunciant *samawât* pro *šmawât* (et hoc etiam vitium Europ. arab. loquentium). Sæpe etiam Ægypt. transferunt accent. ab ante penul-

15^x - Nonnunquam vocalis non scripta effertur inter duas consonantes, idque locum habet sive in medio vocis sive in fine. Quoad primum casum, is explicabitur inferius quando sermo erit de mħagjâna (V. N.º. 46). In fine vocis duabus consonantibus terminatæ licet euphoniæ causa nonnunquam *e* clausum seu obtusum inter duas consonantes pronunciare, et tunc vocalis præcedens evadit brevis et tamen conservat tonum, ut **پاڤەر** *pâg^hēr*, **ئەپەرەش** *ē^hpārēs^h*, **ملاخە** *mālēc*, (pronuncia eadem vi ac Angli dicunt, ex. gr. *brother*).

15^x - Hæc omnia quæ hucusque de linguæ Syriacæ vocalibus, diphthongis, accentu disseruimus, utrosque Syros spectant, i. e. tum Orientales, tum Occidentales. Levissimas exceptiones quoad ultimam vocis syllabam videbis infra.

Ex his etiam manifestum fit quid sit judicandum de iis quæ R. Duval ceteroquin eruditissimus et optimæ

timam syll. ad penultimam brevem, ex. gr. **قالبنا**, **بجك**, quæ pronunciant *qalbna*, *bajtécum*, pro *qalbna*, *bajtécum*. R. contra incola Syrio accentum qui in penultima esse dehet (in vocibus compositis) ad antepenultimam transferunt, exemp. gr. **كاتبنا**, **جانبنا**, **جانبنا**, quæ in Syria pronunciantur *câlbati*, *ishtahar*, *janbaghi*, pro *calbâti*, *ishtâhar*, *janbâghi*. Damasci tamen incolæ non semper id faciunt. Leges accentus Arabici accuratissime in Mesopotamia et Iraq observantur, pessimo in Aegypto; medium tenet locum Syria. In Syria Occidentali et præsertim Damasci, ubi vocalis brevis sæpe supprimitur, et cum difficultas pronunciationis inde oritur, ex penultima littera ad præcedentem transfertur, remanet tunc eum accentu quamquam penultima evadat quiescens, ut **جكبو** *jékebu* pro *jêhtêbu*; quod est contrarium naturæ linguarum Semiticarum, in quibus accentum non potest sequi vocalis longa neque clausa, sed e contra exstat in lingua Italica, v. g. in vocibus *Otranto*, *manduoria*, *portanto*, ac in Græca passim; allamen Græci hodierni accentu vocalis brevis abutuntur, cum ejus vocalem brevem pronunciatione producant, v. gr. in **ΣΙΝΔΟΝΑ**, quod enim pronunciari deberet *sindona*, ipsi pronunciant *sintóna*. Inter linguas in quibus accentus sequitur singularissimas regulas princeps est lingua Turcica. Has observationes de accentu non inutiles esse existimavimus, cum eas a nullo auctore vidimus relatas.

systema punctorum minorum de quo in Prolegomenis, apud ipsos exprimentur. Sequens tabella exhibet vocabulum Syriacarum figuras, nomina et valores juxta morem Syrorum Orientalium:

FIGURA	NOMEN	VALOR
ⲓ	ⲡⲧⲁⲃⲁ - pt ^h ah ^h a (1)	a clausum
ⲓ̇	Ⲡⲗⲁⲑⲁ - zqâfa	a longum
ⲓ̇̇	Ⲡⲗⲁⲙⲁ - zlâma lenis seu longa	e clausum
ⲓ̇̇̇	Ⲡⲗⲁⲙⲁ - zlâma dura seu brevis	e longum
ⲓ̇̇̇̇	Ⲡⲗⲁⲛⲁ - h ^h vâs ^a a	i longum
ⲓ̇̇̇̇̇	Ⲡⲗⲁⲃⲁ - rwâh ^h a	o clausum
ⲓ̇̇̇̇̇̇	Ⲡⲗⲁⲗⲁ - mâqa	u longum

[5^{xii}] - Ex tabella præposita vides singulas vocales juxta hoc systema constare uno vel duobus punctis notatis determinato quodam modo. Pt^hah^ha (ⲓ̇̇̇̇̇̇) enim constat duobus punctis quorum unum super litteram ponitur, alterum subter. Hæc porro vocalis cum omnibus litteris accommodari potest, ex. gr. ⲗⲁⲗⲁⲗⲁ quisnam? ⲗⲁⲗⲁⲗⲁ quando, excepta littera waw quæ nunquam patitur pt^hah^ham ante se, sed illam mutat in zqafam (ⲓ̇̇̇̇̇̇) uti dicemus postea. Effertur vero pt^hah^ha Syrorum uti a clausum i. e. sicut fath^ha Arabum, ex. gr. ⲗⲁⲗⲁⲗⲁ (amrah)

Occidentalis sequens, octo vocales numerarunt, non quod in dialecto Occidentali plusquam quinque vocales existent, sed quia tres harum quinque vocalium singule respondent duabus vocalibus dialecti Orientalis, quam sic nolentes nominam et matrem lingue Syricæ esse fassi sunt hi schole Occidentalis antesignani.

(1) Observatione dignum est denominationem hujus vocalis quæ significat *aperitionem* (ⲗⲁⲗⲁ) non solum Arameos tum Orientales tum Occidentales, sed et

Hebræos et Arabes a radice ⲗⲁⲗⲁ assumpsisse, quamvis inter se quoad reliquarum vocalium denominationes hi populi multum discrepent.

ausus est, **ܐܘܫܘܣܬܢܐܢ** (*tah^hnantan*) *misericordia nostra*. At tamen, *pt^hah^ha* effertur uti a productum quasi esset *zqa-* *fa* in vocibus monosyllabis, ex. gr. **ܒܘܝܘܣܐ** (*büz*) *prædatus est*, **ܐܢܐ** (*lan*) *nobis*.

16 — Hæc quæ diximus de modo pronunciandi *pt^hah^ham* vera sunt quando post *pt^hah^ham* immediate venit littera quiescens; quando vero occurrit littera mobilis, tunc *pt^hah^ha* gemuat illam litteram mobilem et eodem sono pronunciatur ac si littera quiescens eam sequeretur, ex. gr. **ܐܒܒܐܢܐ** (*ʔallan*) *ros nostrum*, **ܐܒܒܐܝܘܣܐ** (*abbay*) *scaturire fecit*, **ܐܒܒܐܢܐ** (*s^habbah^h*) *laudavit*.

17 — Excipiuntur quædam vocabula in quibus Syri Orientales non geminant litteram quæ sequitur *pt^hah^ham*; quorum præcipua sunt (1): **ܐܒܐܝܘܣܐ** *pater*, **ܐܠܗܐ** *Deus*, **ܐܘܪܚܐܢܐ** *angelus*, **ܐܕܘܡܐ** *Edom*, **ܐܘܕܝܘܢܐ** *gaudium*; item non geminant litteram *res^h* quæ post *pt^hah^ham* occurrit, propter difficultatem pronunciandi *res^h* duplicis, siquidem cum litteris gutturalibus quæ apud Hebræos nunquam geminantur, ista littera *res^h* computatur. Vocabula in quibus *res^h* non gemiuatur, sunt sequentia cum eorum flexionibus; **ܐܘܕܝܘܢܐ** *benedixit*, **ܐܘܕܝܘܢܐ** *proximus*, **ܐܘܕܝܘܢܐ** *obtulit*, **ܐܘܕܝܘܢܐ** *figidus*, **ܐܘܕܝܘܢܐ** *amarus*, **ܐܘܕܝܘܢܐ** *verus*, **ܐܘܕܝܘܢܐ** *confirmavit*,

(1) Ratio autem propter quam in hisce exemplis in quibus *alaf* habet *pt^hah^ham* non geminatur littera quæ *pt^hah^ham* sequitur est, quod *alaf* in origine habebat vocalom brevem, quæ proinde supprimi debebat juxta leges infra tradendas; sed quia *alaf* initiale nequit quiescere, hinc necesse fuit ut huic litteræ restaret vocalis brevis, et propterea geminatio non habet locum, et consequenter deherent hæc exempla offerri cum a brevi, scilicet *aea*, *alaha* etc.; attamen hodie vulgus producit a et pronunciant *aea*, *alaha* etc... Nomen autem **ܐܘܕܝܘܢܐ** est pro **ܐܘܕܝܘܢܐ** cum *pt^hah^ha* brevi ad *alaf*, quæ vocalis supprimit delisset, sed propter difficultatem pronunciationis in hoc casu, translata fuit *pt^hah^ha* ad præcedens *lamadh*; item dicendum de **ܐܘܕܝܘܢܐ** quod in origine erat **ܐܘܕܝܘܢܐ** cum *waw* quiescente ad typum **ܐܘܕܝܘܢܐ**.

عَدِب *cepit*, **عَدِبَ** *extulit*. Item non geminatur littera 'ain post pt^hah^ham in verbis sequentibus eorumque derivatis: **عَدِبَ** *reconciliavit*, **عَدِبَ** *narravit*. In quibus omnibus exemplis, pt^hah^ha pronuciatur uti zqafa sine geminatione sequentis litteræ, et proinde pronunciantur prædicta exempla *áva*, *úláha* etc.

18 - Excipiuntur quoque voces in quibus pt^hah^ha afficit penultimam litteram, sequente littera quiescente; in his enim, quando littera finalis mobilis fit propter suffixum aut alius finalis incrementi, tunc finalis littera quæ sic movetur, non geminatur per pt^hah^ham quæ præcedit, sed illa pt^hah^ha pronuciari deberet brevis ut fath^ha Arabum. Exempla: **عَدِبَ** *quando*, **عَدِبَ** *unus*, **عَدِبَ** *laudavit*. Si finalibus harum vocum suffigitur quoddam incrementum quod finales litteras mobiles reddit, tunc dici deberet **عَدِبَ** (*cad^hu*) (1) *sufficit*, **عَدِبَ** (*h^had^hu*) *unus est*, **عَدِبَ** (*s^habbuh^hén*) *laudarunt fem.* Attamen hodie in hisce et similibus vocalis *a* producitur quasi esset zqafa.

19 - Zqafa (i) designatur per duo puncta sinistrorsum inclinata, superposita litteræ, et potest affigi omnibus omnino litteris. Pronuciatur autem veluti pt^hah^ha longa i. e. tanquam fath^ha Arabum longa in voce **عَدِبَ** (*hie*): exempla **عَدِبَ** (*mána*) *quid?*, **عَدِبَ** (*hána*) *hie*, **عَدِبَ** (*márja*) *dominus*. Nihilominus Syri Orientales recentiores zqafam ante litteram quiescentem pronunciant sine productione, sed prorsus ut pt^hah^ham clausam, quo quidem zqafa cum pt^hah^ha confunditur. Sic v. g. hæc

(1) Vulgus hinc temporibus pronunciat **عَدِبَ**, **عَدِبَ** cum geminatione dalt^h et cum asperitate: *cad^hu*, *h^had^hu*.

exempla **ܕܢܘܢ** dominus, **ܕܥܠܡܐ** consentiens f., **ܕܠܡܢܐ** mundus pronunciant erronee *marja*, *s^halma*, *alma*, pro *mārja*, *s^hülma*, *ülma*. Merito Barbebræus in utraque grammatica ampliori et breviori Syros Orientales propter hoc improbavit acriterque reprehendit. Sed et ipsi Occidentales male in hoc casu pronunciant ut videbimus.

20— Animadvertite Syros Orientales nunquam ante litteram waw apponere motionem p^tah^ham, sed quotiescumque regula exigit ante waw motionem p^tah^ham, illi substituunt zqafam; ex. gr. **ܕܢܘܢܐ** confitere, **ܕܥܠܡܐ** (1) *crimen tuum*, pro **ܕܢܘܢܐ** et **ܕܥܠܡܐ**. Proinde nunquam reperitur waw geminatum post motionem p^tah^ham quamvis geminationem regula exigeret, quia p^tah^ha tunc mutatur ut diximus in zqafam, et consequenter geminatio quoque tollitur: ex. gr. **ܕܥܠܡܐ** perduravit, **ܕܥܠܡܐ** scelestus, juxta regulam legenda essent *qawwi* et *awwila*, sed hodie Orientales ea pronunciant sine geminatione *qāwi* et *awila* (2). Excipiuntur tamen nonnulla vocabula que cum motione p^tah^ha ante waw habent alium sensum ac cum zqafa: ex. gr. **ܕܥܠܡܐ** digna participium fœmininum a masculino **ܕܥܠܡܐ**, et **ܕܥܠܡܐ** wqualis, adjectivum fœmininum a **ܕܥܠܡܐ**; item **ܕܥܠܡܐ** inebriatur f. et **ܕܥܠܡܐ** ebria. E contra Occidentales interdum mutant zqafam quam regula exigit ante waw in p^tah^ham, ex. gr. **ܘܘܐ** pro **ܘܘܐ** ille, et **ܘܘܐ** pro **ܘܘܐ** vocarunt.

(1) Immerito nonnulli grammatici Europæi existimarent hanc zqafam que locum p^tah^ha tenet, diversa ratione pronunciarî; pronuncietur enim omnino ut in ceteris locis; proinde mutatio non est grammaticalis, sed mera orthographica. Non abs re erit etiam observasse in dialecto Babylonica ut est apud Hebræos hujusmodi mutationem non existere.

(2) Hæc Syrorum Orientalium novitas est, etenim ut diximus in precedenti nota in dialecto Babylonica dicitur **ܕܥܠܡܐ**, **ܕܥܠܡܐ** h^hawwi, awwila.

21 - Zlama (quam nonnulli grammatici Orientales vocant etiam **يَعْلَل** aut **ذَنْجَل** more Occidentalium) duplex est, siquidem fortis seu dura et lenis, utriusque autem figura sunt duo puncta quæ litteræ subponuntur sed horizontaliter ad indicandam zlamam ($\bar{a}$) fortem, et verticaliter cum quadam inclinatione ($\bar{r}$), pro leni; nonnulli zlamam fortem vocant brevem, et lenem longam. Prima zlama h. e. fortis effertur tanquam *casra* Arabum clausa, videlicet sine productione syllabæ; vide quæ diximus de hac vocali n° 15. 5; et insuper hæc zlama ad instar pt^hah^hæ geminat litteram sequentem si mobilis sit, ex. gr. **يَعْلَل** (*moll^ha*) verbum, **يَعْلَل** (*ag^h-la*) vitulus, **يَعْلَل** (*männäk^h*) a te, **يَعْلَل** (*alläja*) altus, cum geminatione nun et lamad^h in duobus ultimis exemplis.

22 - Excipitur ab ista regula zlama quæ inscribitur penultimæ litteræ vocabuli cui pronomem aut incrementum quodcumque suffixum sit exigens ut ultima vocis littera moveatur; tunc enim, ut dictum est de pt^hah^ha, zlama illa brevis evadit, et ideo littera quæ tunc zlamam sequitur non ingeminatur, ex. gr. **يَعْلَل** *benedic*, quod verbum assumendo suffixum primæ personæ fit **يَعْلَل** *benedic me*, l. *bärekh^hain*, non *bärekh^hain*, item **يَعْلَل** *exalta eum*, l. *bärekh^hain*, non *bärekh^hain*, item **يَعْلَل** *benedicite f.*, **يَعْلَل** *silere fecerunt*. Attamen Syri Orientales hanc zlamam brevem cum productione hodie pronunciant ut diximus de pt^hah^ha, quasi esset zlama aspera de qua infra, et dicunt *shattéqün*, *bärekh^hén*. Excipe particulam **يَعْلَل** ex quæ cum suffixis subit geminationem in *nun* quando est mobile, ex. gr. *männäk^h* **يَعْلَل** a te.

23 - Excipe quoque vocabula quæ euphoniæ causa

in initialibus iafirmis, quæ regulariter deberent quiescere, motioem zlamam assumuat, ex. gr. ܘܩܝܚܘܢܝܢ venit, ܝܚܝܩܝܘܢܝܢ manducavit, ܝܚܝܩܝܘܢܝܢ cognovit, pro ܝܚܝܩܝܘܢܝܢ : in bisce exemplis abjiciendæ essent ab alaf et jod^h vocales breves juxta regulam (v. n°. 103) quemadmodum abjicitur vocalis brevis a ceterorum verborum initialibus, v.g. ܥܕܝܘܢ et ܥܕܝܘܢ , sed quociam alaf et jod^h nequeunt pronounciari sine motione, restituedæ sunt ipsis motiones primitivæ breves quin tamen geminetur littera mobilis quæ immediate sequitur. Syri tamen Orientales bisce temporibus universim solent in præfatis exemplis similibusque geminare litteram quæ sequitur alaf, dicentes v. g. ܥܬܬܝܗܐ , ܥܬܬܝܗܐ , et producere jod^h præmisso sono hamzæ, diceodo ܝܬܬܝܗܐ ; quod omnino erroneum est, hæc exempla enim proauncianda essent: ܥܬܝܗܐ , ܝܬܬܝܗܐ .

24 - Zlama lenis in ultima syllaba vocis proaunciatur ut E Latinorum, ex. gr. ܘܩܝܠܝܢܝܢ erit, ܘܩܝܠܝܢܝܢ tranquilus. Orientales recentiores zlamam lenem afficientem penultimam litteram vocis veluti *fortem* h. e. uti E longum Latinorum erronee pronounciant, dicentes ܘܩܝܠܝܢܝܢ (shallêm) perfecit, ܘܩܝܠܝܢܝܢ (qabbël) accepit, pro shallêm et qabbet .

25 - Zlama fortis æquivalet E longo Latinorum, et non occurrit uisi in quibusdam notis casibus, de quibus infra agemus (464. 2). Porro notandum est grammaticos Orientales cum nomina longæ et brevis zlamis dedere non intendisse valorem utriusque zlamæ per hanc denominationem designare, cum zlama dicta longa sit reapse brevior altera nuncupata brevi, sed figuram tantum orthographicam considerasse.

26 - H^hvasæ figura est unum punctum quod

nonnisi sub littera jod^h inscribitur (ب), et pronunciatum ut I longum Latinorum, ex. gr. **بَلِيل** (*qallil*) *ecler*, **نَسِين** (*nsin*) *ponimus*. Regulariter post h^hvas^sam littera mobilis debet venire; quod si littera quiescens venit, ea sine dubio deberet esse mobilis; attamen h^hvas^sa tunc effertur quasi clausa, ex. gr. **كَلْبَتَان** *separata*, **كَلْبَتَان** *thesaurus*, quæ offerri deberent *pris^heta*, *simeta*, sed hodie pronunciatum: *pris^hta*, *simta*. Denique h^hvas^sa nunquam geminat litteram sequentem sicut nunquam zqafa geminat.

27 - Rwâh^ha et ʿmâqa exprimuntur per unum punctum cum waw, pro rwâh^ha quidem supra (و), pro ʿmâqa autem subter (و). Rwâh^ha autem (quæ etiam **رَوَّاه** dicitur), pronunciatum ut O Latinorum, ex. gr. **يَجْوَاه** *scribit*, **أَبْيَسُو** *abyssus*, **أَخْضَع** *accipe*. ʿMâqa (dicta quoque apud Orientales **دَهْنِي**), effertur tamquam d^ham^hma Arabum, seu U Latinorum, clausa quidem ante litteram quiescentem, longa autem ante litteram mobilem, ex. gr. **أَسْوَق** (*s^huqra*) *iniquitas*, **أَهْل** (*ʿula*) *insans*, **أَيْلُون** (*na^hlûn*) *ingrediuntur*, **أَهْدِي** (*quidâs^ha*) *doxologia*.

Nunquam rwâh^ha vel ʿmâqa sine waw scribitur, exceptis **كُل** (*cól*) *omnis* et **مَوْلُود** (*moll^hól*) *propter* cum derivatis.

28 - Rwâh^ha et ʿmaqa quæ origine unam eandemque vocalem representant, discrimen tamen inter se idem præseferunt quod est inter pt^hâh^ham et zqafam ac inter zlamam lenem et h^hwâs^sam, videlicet rwâh^ha format vocalem clausam et geminantem, ʿmâqa autem

vocalem longam. In praxi tamen hodierna in multis vocabulis rwâh^ha clausa et geminans convertitur in ʿmâqam et tunc cessat geminatio, quod potissimum apparet in nominibus abstractis derivatis a forma verbi ܕܝܕܐ , ut ܕܝܕܐܘܘܢܐ compositio, ܕܝܕܐܘܘܢܐܘܘܢܐ ablutio, ܕܝܕܐܘܘܢܐܘܘܢܐܘܘܢܐ acceptatio l. *rûqâra*, *h^hûlûla*, *qûbûla*, pro *roccâra*, *hollûla*, *qobbûla*. Alia quoque nomina id patiuntur quanquam sine geminatione, ut ܕܝܕܐܘܘܢܐ medulla, ܕܝܕܐܘܘܢܐ cateria, l. *mûh^ha*, *gûda*, pro *moh^hh^ha*, *godda*. Sunt tamen nomina in quibus geminatio conservatur etsi rwah^ha mutetur in ʿmâqam ; hæc sunt notiora: ܕܝܕܐܘܘܢܐ amor, ܕܝܕܐܘܘܢܐ sinus, ܕܝܕܐܘܘܢܐ putcus, ܕܝܕܐܘܘܢܐ sponsia, ܕܝܕܐܘܘܢܐ malum aurantium; l. *h^hubba*, *ubba*, *gubba*, *aspugga*, *ʿrugga*. Denique, in nomine ܕܝܕܐܘܘܢܐ omnis cum per suffixum aut aliud movetur lâmad^h, conservatur et rwâh^ha et geminatio, ut ܕܝܕܐܘܘܢܐ totus, ܕܝܕܐܘܘܢܐ vel ܕܝܕܐܘܘܢܐ totalitas, l. *collêh*, *colla*.

29 - Ex omnibus quæ hactenus exposuimus deducere licet tres ex septem vocalibus Syrorum Orientalium necessario debere post se litteram infirmam redundantem analogam scriptam habere, scilicet jod^h scribi debere post h^hwâs^am, et waw post ʿmâqam et rwâh^ham; ceteras autem vocales modo solas scribi, modo sequente littera infirma redundante, idest aut alaf quod cum omnibus his quattuor vocalibus potest evenire, aut jod^h quod proprium est zlamæ fortis tantum. Diversa autem est redundationis ratio cum primis tribus vocalibus ac est cum alteris, etenim jod^h et waw quidem; quæ cum h^hwas^a, ʿmâqam et rwâh^ha redundant, ipsis puncta vocalia inscribuntur, ex. gr. ܕܝܕܐܘܘܢܐ , ܕܝܕܐܘܘܢܐ , ܕܝܕܐܘܘܢܐ ; ceterarum autem motionum unaquæque quando littera infirma

post ipsam reducat, non huic litteræ inscribitur, sed litt. quæ ea movetur, idest quæ litteram iofirmam præcedit, ex. gr. **كَدِيم**, **كَدِي**, **كَدِي**, **كَدِي**.

29^{li} – Ex his tria inferuntur. – 1^m Quod signa vocalium Syriacarum litteris inscribuntur aut sola aut cum una ex litteris infirmis, quæ matres lectionis dicuntur, redundante, secundum analogiam quæ inter vocalem et litteram infirmam intercedit; nam alaf analogum est pt^hah^hæ, zqafæ et duabus zlamis; jod^h analogum est zlamæ duræ et h^hwas^sæ, denique waw analogum est 'maqæ et rwah^hæ. At quomodocumque scribatur vocalis, i. e. sive sola sive cum littera infirma, eodem modo legitur, ita ut littera iofirma quæ cum vocali scribitur, nihil addat illi roboris in pronuociatione; nam, v. g. **كَدِي**, **كَدِي** et **كَدِي** eodem prorsus modo leguntur; et sic **كَدِي** et **كَدِي**. Sola autem potest esse vocalis ubique præterquam in fine vocis, tunc enim necessario debet habere matrem lectionis, idest alaf scribi debet cum zqafa, zlama et pt^hah^ha; jod^h cum h^hwas^sa; et waw cum cum 'maqæ et rwah^ha. Hæc autem mater lectionis non computatur cum litteris quæ vocabulum formant, nisi sit radicalis. – 2^m Quod cum mater lectionis vocalem comitatur, littera quæ movetur non est hæc mater lectionis ut insipide nonnulli grammatici, superficiem respicientes, autumarunt, sed littera quæ matrem lectionis præcedit, ex. gr. **كَدِي** ubi res^h, qof et taw sunt mobiles, non vero jod^h, waw et alaf quæ redundant. – 3^m Quod tres litteræ iofirmæ possunt in vocabulis haberi aut veluti matres lectionis ut hactenus vidimus, aut veluti litteræ radicales, ex. gr. in **كَدِي**, **كَدِي**, **كَدِي**, in quorum prima jod^h, in secunda waw, in tertia alaf radicalia sunt.

Quando autem extra finem vocum vocales solæ, quando cum matre lectionis scribi debeant, et quali, id regula generali statui nequit, sed oportet id observatione discere.

CAPUT IV

DE VOCALIDUS APUD SYROS OCCIDENTALES

30 - Barbebræus, celeberrimus sectæ Jacobiticæ doctor, in sua grammatica cui titulus **رقتما** h. e. *radii* tot vocales seu motiones recenset quot Syr. Orient. imo eas octo esse tradit, addita septem motionibus vigintibus apud Orientales altera h^hwas^a quam brevem nuncupat, distinctam a h^hwas^a longa. Verumtamen in altera sua grammatica metrica, cui titulus **رقتما** (*introductio*) quinque tantum esse vocales aut motiones docet. Et talis est reapse numerus numerus vocalium seu motionum apud Occidentales inde a tempore Qarqafensium doctorum de quibus in Prolegomenis (1). Quoad

---

(1) Severus cognomento Jacobus Barcellensis Jacobiticæ sectæ qui floruit sec. XIII in sua grammatica Syriaca cui titulus **رقتما**, his quinque vocalibus seu motionibus sextam addidit quam nuncupavit **رقتما** quæque reapse eadem est ac **رقتما** Orientalium, et ibidem **رقتما** denominat **رقتما** h. e. *frænans* quasi frænæ litteram cui ligitur. Ex huiusmodi autem diversitate in computandis vocabulis Syriacis non inferre inde sequi Occidentales Syros diverse vocales Syriacas pronuntiassent antiquitus ac temporibus nostris. Hæc enim orthographica diversitas ex eo originem habet quod qui plus quam quinque vocales numerarunt, non considerarunt vocalium pronuntiationem, neque earum figuras, sed quarundam earum originem. Nempe considerarunt vocalem h^hwas^a apud Occidentales respondere modo h^hwas^a Orientalium, modo eorum **رقتما** forti; item **رقتما** duabus Orientalium vocalibus respondere, **رقتما** et **رقتما**;

signa quibus vocales notantur apud Occidentales, sciendum est Syros Occidentales duobus systematibus uti in designandis vocalibus, videlicet vel systemate Græco h. e. signis mutuatis a Græco alphabeto, vel systemate Syriaco i. e. punctis minutis de quibus supra, quæque in usu sunt apud Orientales. Verumtamen, Occidentales cum vocalis signum unico puncto constat, i. e. cum $h^b w^s a$, ϵ η α et $r w^h a$, punctum ingens notant, ut mox dicturi sumus, ceteras vocales minutiis punctis figurant more Orientalium (1).

In denominandis vocalibus, Syri Occidentales cum Orientalibus conveniunt quoad sequentes tantam: i. e. $pt^h \delta h^b$, $zq \delta f$ et $h^b w^s a$, quoad duas reliquas vero ab invicem differunt. Sequens tabella exhibet vocalium figuras in usu apud Occidentales juxta utramque systema, necnon earum nomina et valores:

FIG. GRÆC.	FIG. SYR.	NOMEN	VALOR
⤵	◌̣	اَ $pt^h \delta h^b$	a clausa vel longa
o	◌̣̣	اِ $zq \delta f$	o
⤵	◌̣̣̣	اِي $h^b w^s a$	i longa
⤵	◌̣̣̣̣	اِو $r w^s a$	e clausa vel longa
◌̣̣̣̣̣	◌̣̣̣̣̣ et ◌̣̣̣̣̣̣	اِو $s^s \delta s^s a$	u

ideoque unamquamque harum duarum vocalium Occidentalis scholæ doctores duplicem putarunt. Attamen duplicitas $r w^s a$ in ipsa rei natura vel apud ipsos Occidentales, i. e. in ipsa pronuntiatione, rationem habet. Nam quamquam unam tantum figuram $r w^s a$ habeant Occidentales, in pronuntiatione tamen $r w^s a$ clausa quam scilicet sequitur littera quiescens, aliquid aliud differt a $r w^s a$ longa quam scilicet sequitur litteram mobilis. Merito igitur duas zamas posuerunt Syri Orientales.

(1) Barhebræus in sua grammatica dicta رظما sentire videtur hoc systema exiguorum punctorum esse Orientalibus proprium. Sed res non ita se habet;

Animadvertendum est Syros Occidentales recentiores constanter solere vocalem $h^h w\acute{a}s^s a m$ per magnum punctum litteræ jod^h subjectum notare, sic (⋈); vocalem vero $h^h w a s^s a m$ quoties respondet $\epsilon m \acute{a} q \epsilon$ Orientalium per magnum punctum sub littera waw collocatum, sic (⊙); quando autem eorundem Orientalium $r w \acute{a} h^h \epsilon$ respondet, per magnum punctum super litteram waw positum, sic (⊙), semper designare; quin imo nunquam hæc magna puncta $h^h w a s^s \epsilon$, $r w \acute{a} h^h \epsilon$ et $\epsilon m \acute{a} q \epsilon$ omittunt, sed fere semper ea signis a Græcorum alphabeto mutuatis jungunt; pro ceteris autem vocalibus alterutrum systema vel Græcorum signorum scilicet, vel minorum punctorum adhibent. Denique vocales Græcæ vel supra vel infra litteras scribuntur, liberumque est tribus ⋈ , ⊙ et ⊙ qualemcumque directionem dare. Quod si post litteram venit mater lectionis, figuram Græcam non mater lectionis (ut sæpe evenit in systemate punctorum minorum) accipit, sed littera ipsa, v. gr. $\text{⋈} \text{⊙} \text{⊙} \text{⊙}$, $\text{⋈} \text{⊙} \text{⊙} \text{⊙}$, in quibus mim recipit $z q a f a m$, $q o f \epsilon s^s a s^s a m$, nun $h^h w \acute{a} s^s a m$, $bet^h r w \acute{a} s^s a m$ (1).

nam Jacobus Bartellensis vulgo Tagritensis qui ante Barhebræum floruit apud Jacobitas, diserte testatur hoc systema ab Occidentalibus etiam usitari. Denique codices Jacobitarum multis seculis Barhebræo anteriores hoc systema portant.

(b) Nemo non videt systema Occidentalium nolandi vocales per litteras Græcas præstantius esse quam systema punctorum minorum ad facilius legendum; etenim in hoc ultimo systemate oculus non uno ictu percipit litteras et vocales, cum hæc valde exigua sint relate ad litteras. Deinde hoc systema sæpe impedit quominus $r a c c a k^h$ a $q u s^h s^h a j$ distingatur; nam littera quæ $p l^h \acute{a} h^h \epsilon$ notari debet id est puncto inferiori et superiori, non potest habere punctum $r a c c a k^h$ neque $q u s^h s^h a j$; littera $r a c c a k^h$ autem sub qua $z l a m$ notatur, non potest puncto $r a c c a k^h$ designari; littera $q u s^h s^h a j$ autem que $z q a f a m$ habet, non potest signo $q u s^h s^h a j$ notari. Item cum $j o d^h p l^h \acute{a} h^h \epsilon$ habere debet aut $z l a m$ aut $h^h w \acute{a} s^s a m$, signum $h^h w \acute{a} s^s a m$ non potest accipere ob punctum $p l^h \acute{a} h^h \epsilon$ aut $z l a m$. Hæc et similia systema Græcarum vocalium præferendum reddunt systemati punctorum minorum. Atque vocalium Græcarum systema suo incommodo non caret, cum ob incongruentiam que inter singulas alphabeti Occidentalis id est Jacobitici ex

31 - Pt^hah^ham ante litteram quiescentem, pronunciat^r tamquam fath^ha clausa Arabum (َ): ex. gr. حَتَّكَ (*hatt*) *defatigatus es* هَوْنُكَ *havnök^h* (*intellectus tuus.*). Ptâh^ha vero ante litteram mobilem pronunciat^r tamquam fath^ha Arabum, longa scilicet ut A productum ex. gr. سُرْب (*sürüb^h*) *corrupt*, قَاتِل (*qät'el*) *occidit*. Ptâh^ha sola scribi deberet, i. e. sine matre lectionis, sed nonnunquam alaf recipit ut infra videbitur.

32 - Zqâfa pronunciat^r ab Occidentalibus uti O Latinorum, *clausum* ante litteram quiescentem, et *longum* ante litteram mobilem, uti superius de ptâh^ha diximus, ex. gr. حَمِل (*höjs^ho*) *miser* حَوْن (*cöhno*) *sacerdos* دَوْر (*dôro*) *generatio* حَبْر (*chövrin*) *liber noster*. Zqafa semper accipit alaf ut matrem lectionis in fine vocis, ceterum vel sola scribitur, vel cum alaf. Aliquando waw ut matrem lectionis accipit, idque iu vocabulis Græcæ originis tantum et ad imitationem hujus linguæ ut O vocal; فَدَمَس Paulus, أُولَيْمُوس Olympus, مَيْر myrron, pro أَلْمَيْس, فَدَمَس, مَيْر. Syri autem Orientales in similibus verbis scribunt rwâh^ham pro zqafa.

33 - H^hvas^aa apud Occidentales eandem pronunciationem habet ac apud Orientales. Regulariter autem semper sibi unitam habet litteram jod^h, attamen cum Occidentales soleant zlamau fortem Orientalium, præsertim quam littera alaf sequitur in h^hvas^aam convertere, hinc factum est ut apud eos occurrat frequenter h^hvâs^aa

una parte et inter ipsas litteras et figuras Græcæ ex altera existit, non raro evenit ut qui legit nesciat quæ litteræ singulas habere debeant vocales, præsertim in libris impressis.

ante alaf ex. gr. ܕܠܐ *justus*, ܕܠܘܢܐ *putens*, ܕܠܘܢܐ *sermo*. Imo aliquoties Occidentales solent mutare zlamam lenem et fortem quam non sequitur littera alaf neque jod^h in h^hvas^sam, quo fit ut occurrat apud ipsos h^hvâs^sa sine matre lectionis alaf vel jod^h, quod nunquam apud Orientales evenit, ex. gr. ܕܠܐ *nox*, ܕܠܐ *vivimus*, ܕܠܐ *Ge-henna*, ܕܠܐ *cymbalum*, ܕܠܐ *mundus*, in quibus sane cunctis exemplis h^hvas^sae respondet apud Orientales zlama tenuis ubi sequitur littera quiescens, et zlama fortis ubi mobilis sequitur. Observa vocalem h^hvas^sam Occidentalium quæ sine matre lectionis vel cum alaf scribitur, non posse notari uisi signo græco ϵ , nam signum puncti minuti non potest scribi nisi cum jod^h. Occidentales recentiores in adductis exemplis aliisque similibus post h^hvas^sam alaf otiosum erronee addunt, scribentes, v. g. ܕܠܐ , vel jod^h redundans, ut ܕܠܐ pro ܕܠܐ , et ܕܠܐ pro ܕܠܐ .

34 - Rvâs^sa ante litteram quiescentem pronunciat ut zlama Orientalium, videlicet ut littera E clausa, ex. gr. ܕܠܐ (*h^hawjo*) *serpens*, ܕܠܐ (*malh^ho*) *sal*; ante litteram vero mobilem aut alaf aut jod^h quiescentia pronunciat ut tamquam zlama fortis Orientalium, ex. gr. ܕܠܐ (*édôno*) *tempus*, ܕܠܐ (*tébo*) *fama* ܕܠܐ (*ék^hûl*) *edam*, ܕܠܐ (*hólén*) *isti*, ܕܠܐ (*géro*) *telum*, ܕܠܐ (*qórén*) *vocant*.

35 - S^sas^sa complectitur duplicem vocalem Orientalium i. e. rwâh^ham et ^smaqam, et semper cum waw concomitante scribitur, exceptis tantum duabus vocibus supra memoratis, ܕܠܐ *omnis* ܕܠܐ *propter*. Pronunciatur

autem tamquam U Latinorum, clausum quidem ante quiescentem, ut **كَمْرُو** (*umro*) habitatio, longum vero ante litteram mobilem, ut **مَمْرُو** (*s^húqo*) forum.

36 — Ex tota hac perquisitione facile colliges singulas vocales ab Occidentalibus ante litteras quiescentes clausas pronunciari, ante mobiles autem longas; iasuper tres esse apud Occidentales vocales quarum unaquæque respondet duabus vocalibus Orientalium, et hanc admodum ob causam Barhebræus in sua grammatica cui titulus **مَقَامَاتُ** recenset duplicem *rvâs^sam*, duplicem *h^hvâs^sam* et duplicem *ʿs^sas^sam*, quarum omnium alteram longam, alteram brevem nuncupat. Juxta ipsum igitur, *rvâs^a* longa Occidentalium respondet *zlamæ* leni Orientalium, *rvâs^a* vero brevis respondet *zlamæ* forti; item *h^hvâs^a* longa Occidentalium respondet *h^hvâs^sæ* Orientalium, *h^hvâs^a* autem brevis illorum respondet *hornum* *zlamæ* forti quæ habet litteram *jod^h* concomitantem; tandem *ʿs^sas^a* longa Occidentalium respondet *ʿmaqæ* seu *rvâs^sæ* Orientalium, brevis autem respondet eorundem *rwâh^hæ*.

Denique quælibet vocalis quæ afficit penultimam litteram vocis cujus littera finalis quiescens est, pronuncietur longa seu producta. Ex. g. **مَرَانُ** (*mórân*) dominus noster, **زَلُّ** (*zél*) ito **مَرَانُ** (*qrôn*) vocavit nos, **رَهْبُونُ** (*rahbûn*) arrha **وَأَمَّا** (*ps^haudil*) promisisti. Hic autem usus producendi ultimam vocabuli syllabam quæ consonanti terminatur, novitas est recentiorum Occidentalium quoad syllabas quarum vocales clausæ sunt. Nam hæc productio universalis ultimæ syllabæ non habet vestigium in ulla ex tribus dialectis vulgaribus Syriacis

quæ usque in hodiernam diem conservatæ sunt, nimirum Assyriaca, Tur:abdinensi et Mar:ululana; in quibus profecto omnibus ultimæ syllabæ vocum non solent ut plurimum produci.

Omnia quæ n. 29 et seq. de vocalibus Syr. Orient. disseruimus, ad adamussim vocalibus Syrorum Occidentalium quadrant, unde haud opus est ea repetere.

CAPUT V

DE HIS IN QUIBUS OCCIDENTALES CUM ORIENTALIBUS CONVENIUNT IN PRONUNCIATIONE VOCALIUM

37 – Si præcedens cap. cum penultimo conferas, manifestum tibi erit Occidentales modo cum Orientalibus in pronuntiatione vocalium convenire, modo ab iis discordare. Igitur, ut ea in quibus conveniunt recapitulemus: – I° Eodem modo pronuntiant pt^hah^ham et zlamam longam quas non sequatur geminatio, zlamam brevem et ʿs^sas^sam, nam eundem sonum ab ore unius hominis ex alterutra gente audis. – II° Strictura seu clausura et productio vocalium est eadem, excepta strictura geminationis quam Occidentales in productionem semper convertunt. – III° Conveniunt in eo quod quæcumque vocalis quam littera quiescens (non mater lectionis) sequatur, elausa pronuntietur, sive in eadem voce sive in duabus vocibus conjunctis, etiamsi ea longa esse deberet, nunquam enim apud Syros recentiores dari potest vocalis longa quam quiescens sequatur, seu, ut dicunt Grammatici Europæi, nunquam dari potest syllaba longa quæ in consonantem exeat, nisi in fine vocis. Igitur pt^hah^ha

in قَافَا , zqafa in قَافَا , uqa in قَافَا , rvas^a et
 rwah^ha in قَافَا , h^hvas^a in قَافَا , pt^hah^ha in
 قَافَا , rvas^a ia قَافَا , h^hvas^a apud Occidentales
 in قَافَا , zlama brevis apud Orientales in قَافَا .
 hæ omnes vocales clausæ pronunciantur eadem ratione
 ab utraque gente, quamquam perperam quoad vocales
 quæ longæ natura sunt. E contra omnis vocalis quam
 littera mobilis sequatur, semper ut longa hodie pronun-
 ciatur, etiamsi brevis aut clausa esse ipsa deberet; igi-
 tur zqafa in قَافَا , s^sas^a in قَافَا , pt^hah^ha in قَافَا apud
 Orientales, zqafa in قَافَا apud Orientales, pt^hah^ha et
 zqafa in قَافَا , rvas^a in قَافَا et in قَافَا ,
 rvas^a in قَافَا apud Occidentales, omnes hæ voca-
 les ab utraque gente longæ efferuntur, quamquam per-
 peram quoad vocales quæ natura breves aut clausæ sunt.
 Denique sciendum est in lingua Syriaca, nisi in mono-
 syllabis, nullam vocem existere cujus extrema syllaba
 vocali terminata cum productione pronuncietur, seu, ut
 grammatici Arabes dicunt, productione productionis
 efferatur, seu, ut grammatici Itali dicunt, accentum
 habent ut vocibus Italicis *beltà*, *andré*, vel Gallicis
bonté, *forma*, vel Arabicis *سَاءَ*, *حَمْرَاءَ*, *عَلَوَ*; ultima enim
 syllaba apud Syros, vocali terminata, semper retrahit
 accentum ad præcedentem syllabam (I). – IV° Denique
 conveniunt Orientales cum Occidentalibus in eo quod in-
 tactam relinquunt extremam vocabuli vocalem si eam

(I) Judæi in dialecto Syriaca Chaldaica quam ipsi conservant, A finale
 semper cum accentu efferunt, dicentes, v. g. قَافَا , قَافَا *calbā*, *audā*. Incertum
 est tamen utrum veteres Babylonii ita pronunciaserint. Certe nulla dialectus Sy-
 riacæ ex viventibus talem accentum habet.

sequitur vox a littera quiescenti incipiens, sive longa sit ea extrema vocalis sive clausa, ex. gr. **صَاهُ هَوَّ**; **مُصَافَكَا كَمَّ حَمَلًا مَافَا** in quo exemplo utrique u in **صَاهُ** cum productione efferunt, item secundam p^hah^ham in **هَوَّ** et **حَمَلًا**; hi enim dicunt: *Mannü-hänü-dammälél-ámmán-bjälü-râma*; illi autem: *Mänü-hinó d^hammälél-ámán-bjäló-rimr*. Cave ne hic confundas accentum eui productione vocalis. At si secunda vox a littera quiescente incipit, cessat productio, ex. gr. **مَقَبْ حَنَسَمَا**; lege *qúwi-rrüh^hqo*.

—◆◆◆—
CAPUT VI

DE DIVERSITATE PRONUNCIATIONIS INTER ORIENT. ET OCCIDENTAL.
ET DE GENUINA ET PRIMITIVA PRONUNCIATIONE
LINGUÆ SYRIACÆ.

38 - Ex iis quæ præcedentibus capitibus disse-
ruimus, colligitur Occidentales ab Orientalibus quoad
pronunciationem in sequentibus discrepare: - I° Quod
Occidentales nunquam litteras geminant. - II° Quod zqa-
fam ab Orientalibus ut A prolatam, ipsi pronunciant ut
O. - III° Quod rwal^ham a vmaqa non distinguunt, sed
utramque confundentes ut U pronunciant. - IV° Quod
in plurimis, imo fere omnibus vocibus et in multis formis
grammaticalibus convertunt zlamam E in h^hvas^sam I, ex.
لَامِنَ *justus*, **مَمَامَا** *argentum*, **لَامِنَ** *orbis terrarum*, **لَامِنَ**
dicet, pro **لَامِنَ**, **مَمَامَا**, **مَمَامَا**, **مَمَامَا**. Quibus omnibus
adde: V° Quod Occidentales in aliquibus locis vel voci-
bus vocalem mutant in aliam, ut zlama pro p^hah^ha in

ܘܘܪܝܢ *prodigium*, pt^hah^ham pro zlama in ܘܘܪܝܢ *pactum*; de quo fusius ad calcem partis grammaticæ materialis agetur. Hujusmodi vocalium diversitas inter Occidentales et Orientales solemniss est in vocabulis Græcæ originis, in quibus tamen errant Orient. rectum habent Occid. exemp. gr. (ܘܘܪܝܢ) *evangelium*, (ܘܘܪܝܢ) *episcopus* (ܘܘܪܝܢ) *pretorium*, quæ nomina Orientales aliquantulum deformant dicentes ܘܘܪܝܢ ܘܘܪܝܢ ܘܘܪܝܢ.

39 - Tandem: VI° Orientales discrepant ab Occidentalibus in orthographia vocalium vocabulorum exoticorum, præsertim Græcorum in quibus cæterequin Orientales cum Occidentalibus quoad pronunciationem conveniunt: sic v. g. vocalis A Græcorum exprimitur ab Orientalibus per zqafam, ab Occidentalibus vero per pt^hah^ham, ex. gr. ܘܘܪܝܢ APA, ܘܘܪܝܢ ܘܘܪܝܢ ΔΙΑΘΗΚΗΝ. Vocalis O Græcorum ab Orientalibus exprimitur per rwah^ham, ab Occidentalibus autem per zqafam, ex. gr. ܘܘܪܝܢ MALLON *cum duobus lamadh*, ܘܘܪܝܢ ΘΡΟΝΟΣ. Imo Occid. sæpe mutant O Græc. in U, idest rwah^ham Orient. in imaqam, ut faciunt in vocibus Syr. ut ܘܘܪܝܢ pro ܘܘܪܝܢ MYRON. Solent quoque Occidentales in vocibus Græcis in Syriacum sermonem adscitis cum vocali matrem lectionis redundantem illi analogam scribere, scilicet alaf cum pt^hah^ha, waw cum zqafa, et sæpe he cum rvas^a. Exinde sæpe fit ut vocabula exotica plerumque diverse reperiantur scripta apud Orientales ac apud Occidentales.

40 - Modo prætermissa diversitate vocalium quæ extat inter Orientales ac Occidentales quoad nonnullas

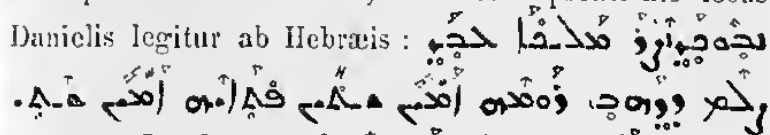
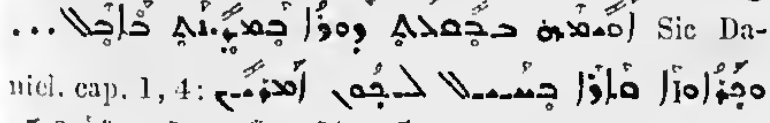
voces, agendum nobis est in genere de intrinseco valore pronunciationis vocalium in quibus Occidentales ab Orientalibus differunt, necnon inquirendum est quodnam systema ex duobus sit rectius vetustiusque, praesertim quoad valorem vocalis *zqafæ* et quoad geminationem litterarum. Primo igitur praemittimus Barhebraeum tum in sua fusiori grammatica composita soluta oratione, tum in breviori metrica quoad utramque positam quaestionem, systema Occidentalium i. e. suae sectae praetulisse alteri Orientalium, nullo tamen prolato historico aut philologico argumento. Attamen (citra defectus quosdam quos Orientales in pronunciatione committunt, de quibus egimus supra) systema Orientalium omnino verum et genuinum est. Plura argumenta ad id probandum praesto sunt, quorum praecipua commemoramus:

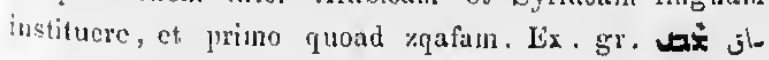
I° Veteres scriptores Graeci et Latini cum citant dictiones Syr. figuratas suis alphabeticis characteribus, illas dictiones proferunt juxta systema pronunciationis Oriental. minime vero juxta systema Occidental. Tales sunt locutiones Syriacae adhibitae et expressae litteris Graecis in N. Testamento: sic I Corinth. XVI, 22 ΜΑΡΑΝΑΘΑ (1), *Maran atha* מֵרָנָא אֱתָא minime vero *Moran atho*; item Matth. XXVII, 46 *Eloi eloi lama sabachthani* אֱלֹהִים אֱלֹהִים לָמָּה סַבְּחָתָנִי minime vero *Eloi Eloi lamo sabachthoni*; similiter quoque Marc. V, 41 *Talitha cumi* תַּלְיָתָא כּוּמִי minime autem *Talitho cumi*.

(1) Vox מֵרָנָא habet p^hat^ham ad primum alaf, quia sic ferebat dialectus Chaldaica quae in Palaestina tunc vigeat, quod ceteroquin verius est quam pronunciatione hodierna illius alaf cum zlama. Habet Syriaca lingua litteralis (apud Orientales) et hodie vestigium huius pronunciationis cum alaf in verbis מֵרָנָא, מֵרָנָא, מֵרָנָא, מֵרָנָא de quibus n. 376.

41 - II° Syri Chaldæi h. e. Babylouenses tempore Danielis videlicet plusquam 600 anis ante Christum linguam Aramaicam ipsis vernaculam uti hodierni Syri Orientales quoad valorem zqafæ et geminationem litterarum pronuciabant. Testis est prophetia ipsius Danielis scripta lingua Aramaica, circa quam nullum dubium moveri potest quoad pronuciationem cum scripta sit characteribus et vocalibus usu vigentibus apud Hebræos de quorum pronuciatione nullum profecto ortum est vel oriri potest dubium. Claritatis causa juvat hic proferre fragmentum depromptum ex Cap. III, 1 Danielis expressum hodiernis Syrorum Occidentalium characteribus et instructum vocalibus Græcis, affixo insuper signo Arabico duplicationis litterarum, adamussim prouti hic locus

Danielis legitur ab Hebræis : Sic Daniel. cap. 1, 4 : Ex quibus vides sane inde ab illa ætate veterum illorum Orientalium Aramæorum pronuciationem fuisse eandem ac hodiernorum Orientalium.

42 - III° Notum compertumque est eruditis Syriacam, Arabicam et Hebraicam linguas emanare ex uno eodemque stipite. Atqui Syrorum zqafæ et geminationi respondet fath^ha et geminatio Arabicæ, et Syrorum geminationi respondet geminatio Hebraica. Sufficiat comparationem inter Arabicam et Syriacam linguam instituire, et primo quoad zqafam. Ex. gr.

(*erus*); **نَجَّ** (infula); **كُتِبَ** (codex); **غَالِبٌ** (*vincens*); **سَلَامٌ** (*pax*); **ضَمٌّ** (*surrexit*); **لِغْمٌ** (*lingua*); **بَانٌ** (*œdificans*); aliaque infinita exempla tum inter singulas voces tum in formis nominum et verborum grammaticis, in quibus omnibus *zqafæ* respondet *fathâ* Arabum sequente *alaf*, minime vero *d^hamma*. Exempla quoad geminationem: **عَلٌّ** (*acetum*); **مِينٌ** (*dens*); **سَهْوَةٌ** (*dilectio*); **بَكْمَةٌ** (*patruus*); **لُبٌّ** (*cor*). Similia exempla exhibent formæ nominum verborumque quæ in Arabica lingua geminationem habent. Tales sunt in verbis forma *فَعَّلَ*, et conjugatio verbi geminati regulariter, ex. gr. **حَكَّمَ** (*instruxit*); **فَعَّلَ** (*occidit*); **فَعَّلَ** (*explicavit*); **بَرَّوِي** (*prædati sunt me*); item quoad nomina regulariter formæ *فَعَالٌ* et *فَعِيلٌ* ex. gr. **جِيغَارٌ** (*gigas*); **دَبَانٌ** (*judex*); **فِدَانٌ** (*aratum*); **فِدَانٌ** (*sanctus*); **وَدْبَانٌ** (*justus*).

43 - IV° Idem clare probatur ex canone qui determinat sonum asperum **مُهْمَلٌ** et lenem **وَهْفٌ**. Siquidem quotiescumque littera geminatur apud Orientales, illa littera (si una sit ex litteris **ح**, **س**, **ه**, **خ**, quæ duplicem sonum habent, videlicet *asperum* et *lenem*) illa, inquam, littera sonum *asperum* habet etiam apud Occid. ea profecto de causa, quod, quum sit geminata, æquivaletque duabus litteris quarum prima est quiescens, illa littera geminata debet proinde legi aspera quatenus

(1) Nomen **جِيغَارٌ** erat in origine sine uun **جِيغَارٌ**, sed postea ut distingueretur a **جِيغَارٌ** (*vir*), ei additum fuit *nun*.

est littera quiescens veniens post vocalem v. g. ܐܘܢܐ (*justificari*), ܐܘܢܐ (*aperuit*): in suppositione autem quod geminatio non esset admittenda, uti contendunt Occidentales, in prefatis exemplis litteræ *ܣ* et *ܥ* lenes, minime vero *asperæ* legendæ essent, ut in ܠܘܥܘܢܐ (*vincens*) et ܐܘܢܐ (*aperiens*). Vide infra canones de sono leni et aspero.

V° - Idem patet ex vocibus Syriacis quas Arabes mutuati sunt, quas scilicet Arabes post propagationem Christianismi in Orientem ex Syriaca in suam propriam linguam introduxerunt, quæ quidem voces præcipue ad religionem spectant. Jam vero ista vocabula, eo modo quo ab Arabibus adhibentur, aperte testantur pro genuinitate Orientalis pronunciationis et improbant Occidentalium pronunciationem. Sic Arabes formarunt v. g. *ܦܘܫܐ* ex ܦܘܫܐ (*presbyter*), ܦܘܫܐ ex ܦܘܫܐ (*diaconus*), ܦܘܫܐ ex ܦܘܫܐ (*visitator*), ܦܘܫܐ ex ܦܘܫܐ (*Masrianus*), ܦܘܫܐ ex ܦܘܫܐ (*Baptista*), ܦܘܫܐ ex ܦܘܫܐ (*baptisma*), ܦܘܫܐ ex ܦܘܫܐ (*missa*). Et alia plerima exemp. in quibus quidem omnibus vocabulis retenta fuit geminatio ubi existit in Syriaco, et *zqafa* Syriaca traducta fuit per *fatham longam*, prorsus juxta pronunciationem Orientalem. Ex his argumentis aliisque deducitur evidenter systema Orientalium non modo non esse reprehendendum neque condemnandum sed omnino uti pristinum et exactum systema habendum esse; et e converso Occidentalium systema tanquam corruptionem judicandum esse, vel provincialismum recenter inductum unique familiae ex familiis Syriacæ nationis proprium non vero toti genti

fuisse dicendum (I). Ex ultimo exposito argumento deducere licet incolas Syriae et Palaestinae in priscis illis

(II) Veritas nos compellit ut falcemur prononciationem zqafae Occidentalium habere vestigium in antiquitate. Etenim Syri hodierni Curdistani et Assyrii prononciant in sua lingua Syriaca vulgari zqafam quae praecedit suffixum secundae personae singularis juxta Occidentales, non juxta Orientales, ita v.g. dicunt **ܕܥܝܢܝܗܘܢ** (*ajnoh^h*) oculus tuus, **ܕܡܢܢܘܗܝܐ** (*mānoh^h*) a te, minime vero **ܐܝܢܘܗܝܐ** et **ܡܢܢܘܗܝܐ**. Immo zqafae Syrorum fere semper respondet in Hebraica lingua (quae est germana soror Syriacae) rwa^hta, sic v. g. Hebraei dicunt: **ܐܠܘܗܝܡ** (*elohⁱ*) (**ܐܠܘܗܝܡ**) Deus; **ܐܢܝ** (*ani*) (**ܐܢܝ**) non; **ܠܫܘܢܐ** (*lashōn*) (**ܠܫܘܢܐ**) lingua; **ܩܘܠ** (*qūl*) (**ܩܘܠ**) vox; **ܫܘܠܚܐ** (*shōl^h*) (**ܫܘܠܚܐ**) erus; **ܫܘܢ** (*shōn*) (**ܫܘܢ**) armentum. Item penes Hebraeos in forma participii activi respondet zqafae Syrorum rwa^hta, v.g. **ܩܘܠܝܢܐ** (*qōllēn*) (**ܩܘܠܝܢܐ**) occidentens; **ܩܘܠܝܢܐ** (*qōllēn*) (**ܩܘܠܝܢܐ**) jubens; **ܫܘܠܚܐ** (*shōl^h*) (**ܫܘܠܚܐ**) obtinens. Praeterea terminatio plur. fem. apud Hebraeos habet waw non alaf ante law, sic v. g. dicunt **ܒܘܬܘܬܐ** (*but^h*) (**ܒܘܬܘܬܐ**) filiae, **ܩܘܠܝܢܐ** (*qōllēn*) (**ܩܘܠܝܢܐ**) horti. Ex quibus omnibus concludimus A longum in linguis Semiticis a pristina zelato prononciatum fuisse ab aliquibus populis veluti O. Ita sane vulgus in aliquibus locis Syriae Occidentalis arabico loquens saepe A longum ut O efferit; sic Syri Matlula in territorio Damasci quamvis Oriental. more litteras geminent nec non zqafam in fine vocum uti A prononciant, nihilominus zqafam mediam veluti O efferunt. Soli Syri qui degunt in montibus Turabdin litteras non geminant, et zqafam semper more Occidentalium uti O prononciant. Quoad discrimen autem intercedens inter Orientales et Occidentales circa zlamam duram Orientalium quam Occidentales plerumque in h^hvās^hum Inmutant, iudicandum est pro usu Orientalium: - I° Quia Hebraea lingua in hoc cum Orientalium prononciatione convenit, sic **ܕܢܝܫܐ** (*dnīsh^h*) (**ܕܢܝܫܐ**) justus; **ܕܢܝܢܐ** (*dnīn^h*) (**ܕܢܝܢܐ**) dolor; **ܕܢܝܢܐ** (*dnīn^h*) (**ܕܢܝܢܐ**) puteus; **ܕܢܝܢܐ** (*dnīn^h*) (**ܕܢܝܢܐ**) orbis terrarum. - II° Idem patet ex vocabulis Syriacis Graecae originis in quibus littera E aut H reperitur, v. g. **ܩܘܠܝܢܐ** (*qōllēn*) (**ܩܘܠܝܢܐ**) (*foedus*), quod nomen prononciandum est reapse **ܩܘܠܝܢܐ** uti prononciant Orientales. - III° Antiquissima dialectus Aramaica quae Chaldaica dicitur, testis est pro causa Syrorum Orientalium. - IV° Omnes populi qui hodie lingua Syriaca vulgari utuntur, prononciant ut Syri Orientales, in Assyria, in Tur Abdin, in Ma^hlula ceterisque locis, dicunt enim **ܩܘܠܝܢܐ** *petra*, **ܩܘܠܝܢܐ** *argentum*, **ܩܘܠܝܢܐ** *lupus*; nullus est populus hodie Syriacae

seculis non pronunciasse linguam Syriacam juxta systema Occidentalium seu Edessenorum, sed potius juxta systema Orientalium seu Nisibenorum et nonnisi posteriori ætate systema illud Occidentale in Syriam finitimasque regiones ex Mesopotamiæ oris per Jacobitismum (1) pervenisse, et in usu incolarum Syriæ prævaluisse, quando jam in illis regionibus Syriaca lingua litteralis vernacula esse cessaverat. Ratio est quia Christiana Ecclesia in Syriæ regionibus origines suas habuit, atque exinde non vero ex regionibus Syrorum Orientalibus Arabes mutuati sunt vocabula Syriaca quæ in suam linguam introduxerunt.

lingua loquens qui in hujusmodi vocibus h^lvassam proferat pro zlama. - V^o Dentque hanc zlamam ipsi Occidentales per alaf scribunt etiamsi ex jod^h derivata sit ex . gr . **ܐܘܢܐ** dicemus, **ܚܘܘܐ** festum, **ܠܘܕܝܘܐ** generabit, **ܠܘܘܐ** hæres erit; quorum duo extrema verba ab **ܠܘܡ** et **ܠܘܐ** veniunt. Jamvero si hujusmodi vocabula antiquitus pronunziata essent cum h^lvassâ, ea scripta essent non cum alaf sed cum jod^h quod necessariam relationem habet cum h^lvassâ, præsertim ea in quibus alaf est pro jod^h.

Denique quod attinet ad suppressionem geminationis, fateamur eam non omnino abesse ex dialectis vernaculis. Etenim in Tur Abdin geminatio fere omnino inaudita est ut mox diximus. In dialecto Assyriæ non raro supprimitur geminatio initio vocis, dicitur enim, v. g. **ܕܘܫܩܘܢܐ** longinquus, **ܕܘܫܩܘܢܐ** antiquus, **ܠܘܚܕܝܩܐ**, **ܠܘܚܕܝܩܐ** siue geminatione et siue productione etiam. Observandum est tamen geminationem harum similiumque vocabulorum quam Syriaca lingua litteralis habet, non esse legitimam. (v. n. 107, 6) unde hoc exemplum parum probat contra legem geminationis.

(1) Unde confirmatur conjectura quam ubi expressimus, nempe Melchitas Syriæ acque ac Palestina linguam Syriacam pronunciasse more Orientalium, Maronitasque a Jacobitis didicisse pronunciationem Occidentalem.

CAPUT VII

DE SIGNIS DIACRITICIS

44 - Grammatici Syri orthographica signa, præter litteras alphabeti et vocalium figuras, **كَمَشَقِير**, seu notas distinctivas nuncupant. Hic autem sermo est de pûh^hâmîs orthographicis seu grammaticis; nam præter has exstant aliæ etiam pûh^hâmæ dictæ rhetoricæ, quæ, cum levi diversitate inter Orientales et Occidentales, numerosissimæ sunt: nonnulli eas ad quadraginta et amplius recensuerunt. Latine dicerentur *Accentus*, nam simillimæ sunt accentibus rhetoricis Hebræorum. Hi Syrorum accentus consistunt omnes uno vel ad summum tribus punctis magnis non quadratis ut sunt cetera puncta orthographica, sed rotundis, diverso modo notatis ad finem diversorum sermonis membrorum ut dirigant lectoris vocem juxta diversitatem sensus. Hi accentus pertinent tantum ad Biblia sacra V. et N. Testamenti, in quorum textu his accentibus recensendo per membra vel ut ita dicam per verba, arduos ac summos exantlarunt labores doctores Syrorum tum Orientalium tum Occidentalium. Ideo omnia fere Bibliorum exemplaria a tempore quo hoc accentuum systema inventum est usque ad proxime elapsam seculum exarata, his accentibus insignita sunt. Attamen cum hi accentus seu pûh^hâmæ rhetoricæ his temporibus obsoletæ sint eorumque exacta doctrina perdita sit, malumus eorum minutam explicationem omittere ne lectorum mentes inutiliter turbentur(1).

(1) De his accentibus docto scripsit Duval in sua grammatica sæpius citata

45 - Igitur ut ad pûhâmas orthographicas restringamus sermonem, præcipuum ex his pûhâmis seu signis diacriticis eminet lineola paulisper inclinata quæ litteræ superimponitur vel infra ponitur; lineolam autem Syri grammatici ^٩مَنْزِلَة vocant. Hujusmodi porro lineolæ tres numerantur species, quarum una dicitur ^{٩٩}مَنْزِلَة مَهْجَانَة *mhagjâna* (i. e. movens seu litteram mobilem efficiens), altera ^{٩٩}مَنْزِلَة مَرْكَبَانَة *markabâna* (i. e. accelerans), tertia tandem nuncupatur ^{٩٩}مَنْزِلَة مَرَاتِلَانَة *mratlâna* (i. e. suppressans seu occultans).

46 - Lineola *mhagjâna* infra scribitur litteræ quiescenti quam sequitur immediate altera littera quiescens, seu aliis verbis infra notatur media inter duas litter. quiescentes successive concurrentes, ad indicandum primam ex duabus concurrentibus litteris quiescentibus legendam esse, causa facilitandæ pronounciationis, cum rvasâ clausa; et Occidentales quidem solent universali regula primam ex duabus successive quiescentibus dummodo concurrant in una eademque voce, mobilem cum rvasâ uti dictum est, pronounciare. Exempla ^{٩٩}مَلَا (timor), ^{٩٩}أَمَلَا (portatus fuit), ^{٩٩}مَنْزِلَة (occidentalis), ^{٩٩}أَمَدَا (saturabuntur), in quibus pronounciandis adjiciunt rvasâam clausam primæ ex duabus litteris quiescentibus, legentes: ^{٩٩}مَلَا, ^{٩٩}أَمَلَا, ^{٩٩}مَنْزِلَة, ^{٩٩}أَمَدَا. l. *d'hhq̄ltho*, *eshstq̄l*, *mârrôjo*, *nâsabiân*. Porro hæc rvasâ addita pronounciatur quidem sed non notatur, imò ipsam lineolam *mhagjâna* perraro vel fere nunquam orthographice notant Occidentales.

et autè cum presbyter Martin in opusculo speciali.

47 - Quod si secunda ex duabus litteris quiescentibus sit jod^h, tunc *mhagjana* efficit ut prima quiescens legatur mobilis non cum *vas^a*, sed cum *h^hvas^a* et quidem scribendo etiam; sin autem secunda quiescens sit waw, tunc prima quiescens fit mobilis cum *ts^aas^a* scribenda. Exempla. 1' ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*cognoscitur*), 2' ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*gaudent*), pro ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ et ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ . Item si secunda littera quiescens sit alaf, tunc *vas^a* efferenda primæ quiescenti adjicitur tum in pronuntiatione tum in scriptura, quia necessario efferri debet ante alaf sicut et ante jod^h, non ad libitum ut cum aliis litteris, sic v.g. legitur et scribitur ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ pro ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*dicitur*).

48 - Hæc dicta sunt de usu *mhagjanæ* apud Occidentales. Orient. autem non solent adhibere *mhagjanam* nisi in casu quo secunda ex duabus quiescentibus concurrentibus sit una ex sequentibus litteris quæ formant istam dictionem ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ . Ex. gr. ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*illuminant*), ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*correctus fuit*), ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*nascitur*), ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*habitaculum*), ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*lolor*), ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*manducatus fuit*), ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*traditi*), ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*vineæ eorum*). Cum prædictis litteris numerant quoque litteram *h^heth* in voce ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*sacrificium*), quæ quidem littera *h^heth* efficit litteram *beth* præcedentem in hac tantum voce ex quiescente mobilem cum *zlama*, unde legunt ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ l. *dnoweh^hetha* (I). Præterea excipiunt a regula præcedenti sequentes voces: ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*accelerans*), ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*baptista*), ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*collum eorum*), ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ (*taurus ei-*

^h Occidentales pronunciant ܘܢܘܦܘܩܘܢܐ *dērah^hetha*.

rum), ٤٥٣٣٥٣ (*quartum eorum*): in quibus vocibus quamvis secunda quiescens sit una ex litteris comprehensis in dictione ٤٥٣٣٥٣ , de qua supra, tamen prima quiescens remanet quiescens.

49 - Contrarium mhagjanæ est *marh'ana*, que est lineola superna que imponitur apud Orientales primæ ex duabus litteris successivis quiescentibus ad indicandum illam litteram legendam esse quiescentem, i. e. non movendam per mhagjanam, idque locum habet quoties secunda quiescens sit alia quam una ex novem illis comprehensis in ٤٥٣٣٥٣ . Exempla: ٤٥٣٣٥٣ (*portatus fuit*), ٤٥٣٣٥٣ (*saturabuntur*), ٤٥٣٣٥٣ (*gaudet*): in quibus exemplis aliisque similibus prima quiescens effertur uti est i. e. quiescens, l. *ps'iqel, nəs'ân, nêthp-s'ah*.

50 - *Mrat'ana* (*supprimens*) est lineola superna que imponitur litteræ ad indicandum illam litteram supprimendam seu occultandam esse in pronuntiatione. V. g. ٤٥٣٣٥٣ (*tu es*) l. ٤٥٣٣٥٣ *attū* per suppressionem *nun* et *he*. Sunt quidam qui lineolam *mrat'ana* sub litteram collocant, quod in more est plerorumque Occidentalium.

51 - Superius diximus Occidentales solere primam ex duabus litteris quiescentibus concurrentibus in una eademque voce mobilem cum rvas^a efferre; modo insuper addimus eosdem ex duabus litteris quiescentibus post invicem occurrentibus in duabus vocibus, illam primam h. e. ultimam prioris vocis mobilem item cum rvas^a legere, quin scribant tamen rvas^aam, v. g. ٤٥٣٣٥٣ (*cum viderit*), ٤٥٣٣٥٣ (*tu vocasti*), ٤٥٣٣٥٣ (*in æternum laniabunt te*), pronunciant veluti si essent

1. $\text{cād}^h\text{āh}^h\text{zō}$, āt-grajl , l'ólām , $\text{ns}^h\text{abh}^h\text{ūnōk}^h$.

52 - Orientales vero grammatici ultimam vocis præcedentis quiescentem quam sequitur quiescens in altera voce non solent mobilem legere, sed potius producunt motionem præcedentem, quod indicant apposita ultimæ illi litteræ præcedentis vocis lineolâ ei parallelâ, quam lineolam نېدֿ h. e. *protrahentem* vocant. Ex. gr.

לִּיכֶּיךָ לִּיכֶּיךָ (*ad perstringendam animam meam*),
 עֲבִידֶּךָ (*absolutus est ope etc.*), l. $\text{lmāt}^h\text{bārlnaf}^h$
 (legunt *w pro f*), $\text{shlēm}^h\text{ūdrān}$. E converso quando prima vox desinit in litteram quidem quiescentem, sed altera vox immediate sequens incipit cum littera mobili tunc Orientales solent penultimæ litteræ mobili primæ vocis subscribere lineolam parallelam quam מִכֶּיךָ (h. e. *connectentem*) nuncupant ex. gr. עָרַבֶּךָ (*erubuit de me*).

53 - Cæterum omnia ista signa orthographica non sunt rigide observanda, sed omnino libera sunt, excepta *mvat'iana* quam Orient. fere nunquam negligunt.

54 - Inter signa quæ dicuntur $\text{puh}^h\text{āmæ}$, recensentur magna puncta quadrata quæ subjiciuntur vel superimponuntur litteris, ut diversi vocum distinguantur sensus grammaticales. Punctum autem dicitur לִּיכֶּיךָ . Itaque (ut ea singillatim explicemus) unum punctum superponitur pronomini demonstrativo $\text{וּ$ ille, ital. *quello*, et supponitur pronomini personali $\text{וּ$ ipsi, ital. *egli*; superponitur $\text{וּ$ suffixo sing. 3 pers. fem. nominum sive singularium, sive pluralium, v. g. $\text{וּ$ (*anima ejus f.*)

اذخنته (parentes ejus f.). Item magnum punctum apponitur pronomini اذ desuper cum ejus alaf pronunciat, ut اذ اذخنته (ego dixi); et subter cum alaf non pronunciat, ut اذ اذخنته (sedeo). Supponitur quoque præterito trilatero simplici 3^e personæ, v. g. اذخنته (reversus est), et præterito 2^e personæ singularis sive masculinæ sive fœmin. cujusvis formæ verborum, ex. gr. اذخنته (laudatus fuisti). In his casibus in quibus Occidentales unum punctum magnum notabant, Orientales duplex punctum apponebant. Apponitur unum punctum præterito primæ personæ singularis, ex. gr. اذخنته (descendi), اذخنته (vidi). 3^{am} autem personam fœmininam singularem in præterito quidam notant duobus magnis punctis, uno quidem litteræ اذ subjecto, altero post eandem litteram, ex. gr. اذخنته (fugit f.); Syri tamen Occidentales hodierni prædictam personam uno tantum magno puncto post اذ collocato notant, sic اذخنته (cepit f.); Syri vero Orientales hodie hanc personam duobus minimis punctis sub اذ positis notant, sic اذخنته (reliquit f.).

Hæc sunt puncta quæ ordinarie ponuntur personis præteriti, quæque in praxi omnino adhibenda sunt.

55 - Aoristus vero nullum punctum diacriticum stricte exigit: attamen Occidentales aoristo formæ اذخنته solent supernum unum punctum inscribere inter litteram præformativam aoristi et primam radicalem, ex. gr. اذخنته (dignum effecimus) ex forma اذخنته, eodem modo notant participium activum et passivum ejusdem formæ,

ex. gr. ⁶Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*obriam occurrens*), aoristo autem atque utrique participio formæ ⁶Ⲫⲏⲩⲁ punctum supernum imponunt inter primam et secundam radicalem, v. g. ⁶Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*exaequamus*) ex forma ⁶Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ, ⁶Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*acceptus*).

56 - Participium activum formæ simplicis in utraque schola Orientali et Occidentali notatur uno magno puncto super primam radicalem, v. g. ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*occidens*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*vivens*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*ponentes*), quod omnino observandum est. Participium passivum sing. masc. verbi simplicis defectivi in *lamad*^h Occidentales solent notare duobus majoribus punctis rotundis (nam in ceteris, ut diximus, punctum magnum est quadratum), uno superno dextrorsum posito, altero infra sinistrorsum subjecto, ex. gr. ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*creatus*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*acquisitus*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*dulcis*).

57 - Alia præter hos casus vocabula punctum supernum vel infernum nulla certa regula adsciscuat ad discernendas ab invicem diversas significationes quas vocabula iisdem litteris scripta habere possunt, ex. gr. ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*novis*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*nova*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*nequitia*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*iniquus*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*infans*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*judicium*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*judex*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*patris*), ⁹Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ (*lupus*). Hoc systema tamen magni puncti ex quo usus punctorum seu signorum vocalium generalis evasit, parum usitatur. At si scriptor signa vocalium negligit, necessario puncti magni systema observare debet.

58 - Inter puncta censetur geminum punctum supernum horizontaliter scriptum ad indicandum numerum pluralem, quod geminum punctum dicitur a Syris Orientalibus ⁶Ⲫⲏⲩⲁⲛⲟⲩⲉⲛⲛⲁⲩⲁ *siame*. Nota tamen *siame* coalescere

cum puncto diaeritico litteræ res^a ut **اَصْنَاءُ** (*agni*), non **اَصْنَاءُ**.

58 - Porro omnia nomina substantiva pluralia sive masculina sive fœminina suscipiunt siame. Exempla **اَوْلَادٌ** (*infantes*), **نِسَاءٌ** (*mulieres*), **بَنَاتٌ** (*filie*), **مَوَازِينٌ** (*manna*). Verba autem et adjectiva pluralia suscipiunt siame si sint generis fœminini, minime si masculini. Exempla **اَتَيْنَ** (*iverunt f.*), **اَتَيْنَ** (*venientes f.*), **اَتَيْنَ** (*remanetis f.*), **اَتَيْنَ** (*admirabiles f.*). Adjectivum plurale masculinum suscipit siame tantummodo quando locum substantivi tenet, ut in **اَتَيْنَ اَتَيْنَ اَتَيْنَ** (*decem justi sunt in urbe*), non vero si sensum adjectivi habet, ut in **اَتَيْنَ اَتَيْنَ اَتَيْنَ** (*isti sunt justi*). Nomini collectivo carenti plurali etiam si habeat formam numeri singularis inscribitur quoque siame ex.g. **اَتَيْنَ** (*grex*), **اَتَيْنَ** (*equi*); infigitur quoque siame nominibus quibus duplex esse potest sensus, videlicet singularis vel pluralis, quoties significant numerum pluralem v.g. **اَتَيْنَ** (*homines*), **اَتَيْنَ** (*cæli*), secus quando numerum singularem significant. Nomina pluralia in **اَتَيْنَ** que ut adverbia adhibentur, sine siame scribuntur, ut **اَتَيْنَ** *in æternum*, **اَتَيْنَ** *antiquitus*, **اَتَيْنَ** *vere*, **اَتَيْنَ** *recenter*. Attamen **اَتَيْنَ** *in secula seculorum* scribitur cum siame.

59 - Nomina numeralia adsciscunt sibi siame quoties habent sibi adnexum suffixum, v. g. **اَتَيْنَ** (*ambo ipsi*) **اَتَيْنَ** (*vos tres*); secus vero si suffixis

careant, ut לְאַנְי duo, לְאַנְי quinque, אַרְבַּעִים quodraginta. Attamen numeralia feminina accipient siame, לְאַנְי duæ, אַרְבַּעִים quattuor f., לְאַנְי novendecim. Verum orientales fere id improbant.

60 - Sunt et inter particulas quædam quæ assumunt siame quando scilicet sibi adnexum habent nominum pluralium suffixum, et hæ sunt: כִּלְיִי (præter), מִיָּי (circa), לִכְיִי (coram), ex. g. כִּלְיִי הַזֶּה (præter ipsam), מִיָּי הַזֶּה (circa te), לִכְיִי (1) (coram nobis). Juvat tandem notare pronomina pluralia personalia æque ac demonstrativa non assumere siame etiamsi sint generis fœminini, v. g. זֶה הֵנָּה (ipsæ), אַתְּמוֹן (vos), זֶה הֵנָּה hæc, כֻּלָּם cunctæ, אֵלֵינוּ (quæ). (2)

60^{II} - Inter signa quæ scriptor observare debet, est exiguus character, litteræ Ω Græcæ simillimus, et forsitan ex eo derivatus, qui tantum super waw particulæ וְ o vocat, apponitur a scriptoribus Occidentalibus ad eam distinguendam ab altera particula וְ aut cui apponitur unum punctum magnum.

61 - Solent præterea Oriental. duo magna puncta subijcere sequentibus vocibus, וְ (is), וְ (ea), וְ (erat), et in cæteris personis præteriti hujus verbi, si quidem littera וְ exprimitur in pronuntiatione in omnibus prænotatis vocibus; quando autem occultatur

(1) Occidentales scribunt כִּלְיִי sine jod.

(2) Codices Syriaci qui pertinent ad Syr. Melchitas Syriæ præferunt siame affixum omnibus et singulis vocibus indicantibus numerum pluralem sive sint generis masculini, sive fœminini imo ipsis pronomibus personalibus et demonstrativis.

littera א tunc iis vocibus subicitur unum tantum punctum; ex. g. אָדִיבֵי (*audiebat*), אָרְבֵי (*terribilis est*), אָרְבֵי (*longinqua est*).

 CAPUT. VIII.

DE ORTHOGRAPHIA ET DE LITTERIS SILENTIIS

62 - Orthographia seu ars disponendi scriptura litteras ceteraque scripturae signa juxta statutas leges, multiplices apud Syros passa est variationes, per diversa tempora diversosque locos. Imo si linguae Syriae litteralis orthographiam hodierna die vigentem cum ceterarum dialectorum, Babylonensis inquam biblicae, Chaldaicae Rabbiorum, Palmyrenae inscriptionum, Samaritanae, Mandaiticae, etc. orthographiis conferamus, magnas percipiemus diserepantias. Et quod majus est, ipsius dialecti litteralis hodierna orthographia non est sibi constans, nec uua fuit praeteritis temporibus. Quae omnia satis clare demonstraant priscis temporibus, cum nulla haberentur signa ad vocales significandas ceterasque scripturae conditiones indicandas praeter 22 litteras alphabeti, unnsquisque populus et fere dixerim unnsquisque scriptor sensu suo abundabat. Ut hujus diversitatis orthographicae inter dialectum Babylonensem targumicam et litteralem hodiernam intercedentis, aliquam notionem habeat lector, specimen hic ponimus ex cap. 2 Geneseos targum. Onkelos:

VERS. 2

Ch. Targ. ܘܥܫܝܬ ܕܥܫܪ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Syr. litt. ܘܥܫܪ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Ch. Targ. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Syr. litt. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Ch. Targ. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Syr. litt. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

VERS 8

Ch. Targ. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Syr. litt. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Ch. Targ. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Syr. litt. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

VERS. 10

Ch. Targ. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Syr. litt. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Ch. Targ. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Syr. litt. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Ch. Targ. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Syr. litt. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

VERS. 16

Ch. Targ. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

Syr. litt. ܘܥܫܪܝܢ ܕܝܘܡܝ ܕܥܫܪܝܢ

63 - Regulas orthographiæ hodie vigentis sive apud Orientales, sive apud Occidentales, in hujus operis decursu ordinatim disces, unde iutile est hic eas exponere. Attamen speciale studium meretur caput litterarum quæ otiantur seu occultantur seu silent, scilicet quæ scribuntur at non leguntur. Igitur de his litteris speciatim.

64 - Crebræ sunt in Syriaca lingua litteræ quæ otiantur secus ac in ceteris linguis antiquis (1). Eæ sunt alaf, he, daladh, waw, jodh, lamadh, mim, nun, et resh.

(1) Inter linguas recentiores Gallica et Anglica maximo in hac re similes sunt Syriacæ, nam neque Græca, neque Latina, neque Hebraica, neque Arabica litteras otiosas habent. Item in dialecto Babylonica quatenus exstat apud Hebræos, non habentur litteræ otiosæ præter matres lectionis akaf, waw et jodh; ubi autem littera pronunciatione cadere debet, ea non scribitur. Aliquando tamen littera otiosa scribitur, sed tunc etiam eam pronuntiant lectores Hebræi, jure an immerito, nescimus. In inscriptionibus Palmyrenis idem observatur. Hæc litteræ otiosæ passim scriptura expunguntur, sed non raro scribuntur, an ut legerentur an non, id non constat.

Causa autem cur hujusmodi litteræ otiosæ in lingua Syriacæ inventiantur, repetenda est ex eo quod cum lapsu temporis atiquæ litteræ et pronuntiatione ceciderint, amanuenses noluerunt has litteras omittere, sed continuerunt eas scribere ut antea. pueri autem a magistris instruebantur ut legendo hujusmodi litteras præterirent; omnes enim omnino litteræ scribende et non legendæ quas in hoc capite relaturi sumus, legebantur antiquis temporibus. Ex quo inferendum est quam antiqua sit apud Syros ars scribendi, scilicet eos cœpisse scribere antequam litteræ de quibus agimus et pronuntiatione ceciderint. Hebræi autem et ipsi multas habent litteras quæ et pronuntiatione ceciderunt, sed eas non scribunt, quod argumentum est eos post illud tempus scribere cœpisse.

Docti in Europa in duas partes divisi sunt circa hanc quæstionem de orthographia, utrum ea debeat etymologiam sequi an loquæ conformis esse. Galli qui pro prima sententiâ sunt, quorumque Academia efficaciter restitit validissimis consiliis quibus nonnulli doctores orthographiam reformare eamque ad normam loquæ reducere diversis temporibus tentarunt, in tribus peccant, 1° quod non sibi ipsis constantes, multa in sua lingua orthographiam villosa admiserint, rectis regulis etymologiæ ac philologiæ contraria; 2° quod hac ratione populos extraneos qui linguam Gallicam addiscere volunt, quorumque summa hodie est fere dimidium generis humani culti, cogant magnum tempus insumere in sola legendi institutione; 3° quod denique scopum hac agendi ratione plene non attingant, nam lingua Gallica tam longe devavit a veritate lingue Latine a qua deduxit, ut infinita sint vocabula in quorum orthographia impossibile est genuinam etymologiam conservare.

A. alaf quidem in sequentibus vocibus otiatur: אַלַּא (homines), אַמְמַא (cognatus), אַמְמַא (alius), אַמְמַא (ultimus), אַא (1) (mysterium).

B. Otiatur littera be in אַבְבַּא (2) (fructus), apud solos Occidentales.

65 - C. Otiatur littera he in אַהַהַא (Roma), אַהַהַא (Judæus), אַהַהַא (fiducia), in verbo אַהַהַא (dedit), in casibus infra memorandis, in suffixo personali siagulari habenti ante se waw cum: s^aasa et post se jod, ex. g. אַהַהַא (pater ejus), אַהַהַא (occiderunt eum). Præterea si antewaw quæ præcepit prædictum suffixum אַ occurrat pt^haha tune una cum suffixo אַ otiatur et jod^h, אַהַהַא (manus pl. ejus). Otiatur littera אַ etiam in verbo substaativo אַהַהַא per totum præteritum, et in pronominibus אַהַהַא (ipse), et אַהַהַא (ipsa), quoties prædictum verbum substantivum est et ista duo pronomina connectuntur eum præcedentibus in pronunciatione.

D. Otiatur littera dalat^h (ד) in אַדְדַּא (ecclesia), unde Orientales istam vocem legunt אַדְדַּא et Occidentales אַדְדַּא, nec non otiatur dalat^h in voce אַדְדַּא (novus), apud Occidentales.

66 - E. Otiatur littera waw in tertia persona plurali præteriti et in secunda persona plurali imperativi,

(1) Antiqui apud Occidentales scribebant אַא vel אַא; codices recentiores Occidentalium fere omnes habent אַא. In Chaldaismo antiquo est אַא.

(2) Orientales dicunt אַבְבַּא cum pt^hah^ha. Chaldaei antiqui scribebant vel uno vel duplici bel^h, sed semper cum zlama.

si tamen non præcedat littera infirma, v. g. **بِصِحَّةٍ** (*acceperunt*), **أَكَّة** (*ite*), et e contra legitur waw in **مِنَهُ** pro **مِنَاهُ** (*appellarunt*), **حَمَمَهُ** (*incæperunt*).

67 - F. Otiatur littera jod^h in toto pronomine personali singulari fœminino tum separato tum suffixo, v. g. **أَنْتِ** (*tu f.*), **دَمْرُكِ** (*domus tua f.*), **أَكَلْتِ** (*ivisti f.*). Insuper otiatur jod^h pronominis suffixi primæ personæ singularis ut in **بَنِي** (*filius meus*). Præterea otiatur jod^h in sequentibus vocibus: **أَمَّا** (*quando*) quæ in origine erat **أَمَّ** (I) respondens voci **أَمَّ** Arabum, in **مِنَ مَكَّةَ** (*ex templo*), **أَيُّكُم** (*heri*), **مِنْ يَوْمِكُمْ** (*nudius tertius*), **أَحْمَامِي** (*elapso anno*). Apud solos Orientales otiatur etiam jod^h in **رُومَةَ** (*Roma*), **أَنْطِيُوكِيَا** (*Antiochia*), unde legunt **رُومَةَ** *Rôm* et **أَنْطِيُوكِيَا** *antiok^h*.

68 - G. Otiatur lamad^h in **سَمْرًا** (2) (*sermo*), **وَأَنْتِ** (*undæ*), **ذَكَرًا** (*sponsæ*), **كَلْبِي** (*pastor*), **مَهْدًا** (*tabernaculum*) (3), **كَلْبِي** (*fructus ogri*), **كَلْبِي** (*causæ*), nec nou in verbo **أَلَا** locis infra explicandis.

(1) Jacobus Edessenus præscribit voces **أَمَّ**, **أَمَّ**, et **أَمَّ** sine jod^h scribendas esse, recte quidem quoad **أَمَّ** in quo nulla est ratio litteræ jod^h; immerito autem quoad **أَمَّ** et **أَمَّ** in quibus antiquitus pronuntiabatur jod^h, teste Chaldaica lingua.

(2) Hoc nomen pronuntiandum esset *mâmîlâ*, sed euphonie causa cecidit lamad^h primum cum sua vocali.

(3) Dicitur de hæc nomine quod diximus de **مَهْدًا**.

69 - H. Otiatur littera mim redundans in ^{ⲙⲙⲁⲓ} (maria), ^{ⲕⲉⲕⲁⲓ} (gentes), (1) ^{ⲙⲉⲕⲁⲓ} (medicamenta).

70 - I. Otiatur littera nun in ^{ⲛⲟⲩⲁ} (urūs), ^{ⲛⲁⲩⲁ} (navis), (2) ^{ⲉⲕⲉⲛⲁ} (egena), (1) ^{ⲁⲅⲓⲥⲁ} (vices), ^{ⲁⲅⲓⲥⲁ} (empta) (2), ^{ⲙⲓⲗⲓⲁ} (mulier), ^{ⲧⲁ} (tu), etc., ^{ⲕⲓⲅⲁⲥ} (gigas), ^{ⲙⲁⲛⲁ} (manna), ^{ⲁⲛⲛⲁ} (annus), ^{ⲧⲁⲥⲟⲩⲁ} (thesauri custos), ^{ⲧⲁⲥⲟⲩⲁ} (latus), et apud solos Orientales nun vocis ^{ⲧⲁⲥⲟⲩⲁ} (thus).

71 - K. Tandem otiatur res^h in ^{ⲕⲁⲛⲁ} (filia) quoties occurrit in statu constructo, minime tamen in ^{ⲕⲁⲛⲁⲙⲁ} (filia mea), neque in ^{ⲕⲁⲛⲁ}

Porro litteræ quæ otiantur in vocibus omnibus hactenus enumeratis, otiantur quoque in earum derivatis, nisi ea suis locis exceperimus (2)

(1) Etiam Judæi in dialecto Babylonensi Syriaca et Mandaitæ hæc duo nomina duplici mîu scribunt, quod argumentum est orthographiam linguæ Syriacæ litteralis esse autiquissimam.

(2) Apud Orientales non otiantur nun in hac voce, sed legitur.

(3) Ex tota hac discussione de pronuntiatione litterarum motionumque Syriacarum liquet omnes omnino Syros recessisse lapsu temporis et multiplici sub aspectu a veritate priscae linguæ Syriacæ. Unde concludere licet Syros nostræ ætatis vel proximæ præcedentis non posse esse congruos testes de genuina pronuntiatione linguæ Syriacæ. Eximie lincolentum argumentum erui potest contra fultilem assertionem eorum qui contendunt v. g. hodiernam pronuntiationem Græcæ linguæ qualiter ea exstat apud Græcam nationem esse genuinam istius linguæ pronuntiationem, ex eo quod sit pronuntiatio vigens apud Græcum populum. Falsissimum est huiusmodi argumentum quod enim progressu sæculorum Syris accidit ut quarundem suæ linguæ litterarum consonantium et vocalium veram pronuntiationem perdidissent, idem Græci accidere potuit quoad modum pronuntiandi aliquas consonantes et vocales, quoad vocalium quantitatem et quoad tonum. Quod dilucius de lingua Græca, dici potest de lingua Latina nti hodie in usu est apud Romanos,

CAPUT IX

DE VOCIBUS QUÆ SCRIPTURA CONJUNGUNTUR

711^{II} – Amauenses Syri amant præ ceteris voces cum invicem scriptura copulare ita ut duæ aut plures ut una considerentur. Hæc copulatio est modo necessaria, modo libera. Quæ necessario copulari debent hæc sunt: –
1° Pronomina personalia casuum obliquorum omnia (*exceptis*

siquidem quamvis hi minus vitiose quam reliquæ Europæ gentes hanc linguam pronunciant, at tamen et ipsi non nihil defecere a rectitudine, ex. gr. quantitatem vocalium confundentes in medio vocis unde evenit ut mensura versuum sæpissime corrumpatur. Quin imo nunquid, ad pristinam cognoscendam pronunciationem Arabicæ linguæ provocari licet ad usum vigentem apud gentes Syriæ et Ægypti, quæ ubique in civitatibus litteram ق velut hamzam efferunt nec non corripiunt fere omnes vocales longas tonum non habentes (et faciunt Itali cum lingua Latina), dicentes v. g. تايوت pro تايوت, بَدُون pro بَدُون, غطايانا pro غطايانا, مَنِيَكِم pro مَنِيَكِم? Denique animo licet sese offeri admiranda proprietas linguæ Arabicæ præ omnibus universi mundi ling., quod scilicet ea per lapsum magis quam quattuor mille annorum usque ad hunc diem tam exacte ac perfecte inalterabilis remansit in pronunciatione suarum consonantium atque vocalium (excepto discrimine inter ض et ط etiam in loquela vulgari. Fatendum est tamen hanc admirabilem memorabilissimamque Arab. ling. dotem non in omnibus locis ubi hæc ling. vermentia est, manifestari, sed præcipue in partibus Mesopotamici, Iraki, montanisque locis meridionalibus et occidentalibus Syriæ. Ceterum ubicumque islamismus colitur, Arabica lingua exacte legitur in Corani recitatione, quantum organa loquela populorum non Semiticorum accommodari possunt difficillimis sonis linguæ Arabicæ; dico Arabicæ, non Semiticæ, quia et illud observatione dignum est, Arabes præ ceteris populis Semiticis difficiles sonos habere in sua lingua, nempe ض et ط, qui in reliquis linguis Semiticis non inveniuntur.

(**ان**) et (**اف**) , ea enim copulari debent cum voce præcedenti : - II° Particulæ unica littera constantes, nempe **ت** , **و** , **و** , **و** , quæ copulari debent cum voce sequenti . Hæc omnino necessaria . Libera autem multa sunt, atque difficile est ea adamussim recensere . Ut nonnulla attingamus, inter ea quæ cum præcedenti voce copulari debent, recensenda sunt pronomina vicem verbi *esse* geruntia, quæ scilicet cum participio activo vel passivo conjunguntur, ut **قُنِيْمٌ** *vocamus*, **حَنِيْمٌ** *benedictus est*, pro **قُنِيْمٌ** et **حَنِيْمٌ** . Inter ea autem quæ cum sequenti voce copulantur, nota **دَا** *omnis*, cum nominibus frequentioribus et potissimum in locutionibus adverbialibus, ut **كُلْمِيْمٌ** *quotidie*, **حَكِيْمٌ** *semper*, **كُلْمَا** *omni hora*, **كُلْمَا** *omnis homo*, **كُلْمِي** *unusquisque*, **كُلْمِيْمٌ** *quodcumque*. Item **مِن** *ex* in similibus locutionibus, ut **كُلْمِي** *denuo*; **دَا** *supra*, ut **كُلْمِي** *cur*; **مِن** *propter*, ut **كُلْمِي** *propterea*. Multa etiam vocabula e quibus nomina composita formantur, copulari amant scriptura cum sequenti voce ex quibus **دُن** *filii*, **حَن** *filii*, **دَا** *dominus*, ut **كُنْمَا** pro **كُنْمَا** *homo*, **كُنْمَا** *homines*, **كُنْمِي** *adversarius*. Sequentia copulata frequenter cernuntur in libris Syrorum, præsertim liturgicis: **كُنْمِي** *miserere mei*, **كُنْمِي** *amator hominum* i. e. *philanthropus*, **كُنْمِي** *in secula seculorum*, **كُنْمِي** *calumniator*, **كُنْمِي** *antagonista*. Denique sciendum est, in liberis melius esse separare verba quam copulare .

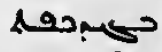
CAPUT X

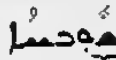

RECAPITULATIO DE ARTE LIBROS EXARANDI APUD
SYROS ORIENTALES ET SYROS OCCIDENTALES

72 - Ex præcedentibus manifestum est lingue Syriacæ orthographicam varias progressu temporis subisse mutationes donec ad præsentem statum pervenerit. Hic autem juvat recapitulare ea quæ hæcenus de arte scribendi apud Syros exposuimus eaque complemento coronare.

Igitur Orientales alphabeto tantum quod dicitur Nestorianum, suos libros hodie scribunt, et inde a trecentis annis circiter in eorum libris omnes litteræ sunt punctis vocalibus adamussim insignitæ, quæ nunquam omittunt nisi rarissime. Punctum ruccak^h et qus^hs^haj semper ponunt, nisi sigaum vocalis litteræ id impediat excepto caf finali quod sine puncto ruccak^h vel qus^hs^haj relinquunt. Cum autem pe ex numero apud ipsos ceciderit, hanc litteram semper sine ullo signo scribunt, nisi in paucissimis vocabulis in quibus pronunciant pe ut waw. Puncto quidem magno notant pronomina et verba, sed sæpe illud negligunt. Signum otiositatis semper apponunt, excepta ultima littera vocis et he pronominiis. Nunquam vel fere signum mhagjana omittunt.

73 - Occidentales vero inde a sexcentis annis circum circiter alphabeto quod dicitur Jacobitico utuntur, titulos autem capitum sæpe alphabeto strangelo scribunt. Raro suos libros signis vocalium notant, nempe

systemate litterarum Græearum, rarius p^hah^ham, zqafam et rvas^aam minutis punctis notant. Punctum rucak^h et qus^hs^haj sæpe apud ipsos in manuscriptis etiam recentissimis cernitur notatum omnibus litter. siac ulla exeeptione. Magis quam Orientales curam habent puncti magni. Signum otiositatis raro ponunt, atque mhagjanam nunquam scribunt nisi in imperativo verborum auetorum.

74- Utraque schola puncto magno distinguit litt. dalat^h inferiori, et res^h superiori, itea he 3 pers. sing. f. superiori. Utraque nunquam omittit siame, membra orationis secerait per punctum magnum simplex, duplex aut quadruplex. Apud utramque verba ab invicem separantur exiguo intervallo; utraque in scribendis codicibus cum atramento nigro rubrum, raro alius coloris atramentum adhibet. Utraque omnia integre scribunt, nunquam abbreviatione utuatur nisi rarissime (1). Signum autem abbreviationis est lineola recta horizontalis admodum longa, quæ supra ultimas vocis litteras scribitur, quæque apud Orientales parvo apice transversa est. Præcipuæ voces quæ abbreviantur hæc sunt: gloria. et cetera, ex. gr. apud Oec., apud Orient., apud Occ., apud Orient. Etiam nomina quæ suffixum pluralis habent , et ea quæ exeunt in , aut cum suffixo , etc. abbreviantur sed ob necessitatem tantum, ex. gr. pro gratia,

(1) Eruditi in Europa sine dubio observarunt amanenses apud populos Semiticos maxime sobrios esse in abbreviationibus, secus ac apud Latinos et præsertim apud Græcos, propter quod Semito laudandi sunt. In genere Europæi ipsi valde minorem difficultatem patiuntur ad legendos codices antiquos Syrorum et arabum, quam Græcorum et Latinorum. Imo tuto dici posset, quo magis collices Syriaci vetusti sunt, eo magis faciles sunt lectu.

Vocem quam non continet lineæ extermitas integram, non dividunt Syri ut faciunt Europæi: solum si vox duabus constat partibus scriptura separatis, tunc partem posteriorem cui linea non sufficit, extra lineam scribunt relicto parvo spatio, aut supra alteram partem, ex. gr.

³
 {2 ^{3 3} *alba*, vel ³ *alba*. Non est apud Syros usus primam periodi vocem aut litteram aut nominum priorum primam litteram majusculis figuris scribere, ut faciunt Europæi.

Utraque schola notat singulorum quaternionum libri primam et ultimam paginam numero ordinis ab imo in medio characteribus strangelis. Singuli autem quaterniones decem foliis seu viginti paginis constant apud Occidentales, octo foliis seu 16 paginis apud Orientales. Occidentales non ante ducentos annos ceperunt folia (non paginas) numero ordinis notare characteribus cursivis recto in imo paginae sinistrorsum; Orientales vero nunquam folia numeris notant. Item Melchitæ nunquam folia numeris notabant, sed quaterniones tantum.

LIBER II

DE VOCABULORUM FORMATIONE

CAPUT I.

DE PHILOLOGICA HISTORIA LITTERARUM SYRIACARUM

75 - Jam vidimus in Prolegomenis linguam Syriacam eandem habere originem ac Arabicam, has duas linguas initio unam fuisse linguam quæ erat vernacula Senni filii Noc; post autem harum duarum gentium separationem, unamquamque earum ita pristinam illam linguam modificasse ut inde duæ ortæ sint distinctæ linguæ, altera quæ nomine Syriacæ seu Aramaicæ dignoscitur, altera dicta Arabica quæ elementa et formas grammaticales priscas mirum in modum conservaverit usque ad hunc diem, operæ pretium igitur existimamus, quo melius intima linguæ Syriacæ natura cognoscatur, comparisonem hic summam instituere inter Syriacæ et Arabicæ linguarum elementa lexica tum quoad consonantes, tum quoad vocales. In hoc capite agemus de consonantibus, in sequenti de vocalibus.

76 - Consonantes igitur dividuntur in infirmas et sanas. Infirmæ sunt tres: alf, waw et jod^h; sed apud Hebræos hæc etiam inter consonantes infirmas computatur, et in ipsa lingua Syriaca hæc littera habet quasdam litterarum infirmarum proprietates. Ceteræ litteræ alphabeti sunt consonantes sanæ.

77 - Ut ab infirmis incipiamus, quas diximus esse alaf, waw et jod^h, jam sæpe notavimus has esse etiam in scriptura *matres lectionis* quod in præsentiarum nos non occupat, cum in hoc statu hæc litteræ non sunt consonantes sed signa vocalium. Quatenus autem hæc litteræ sunt consonantes, ideo dicuntur infirmæ quia cum in structionem vocabulorum sive ut radicales sive ut formativæ ingrediuntur, multas subeunt variationes, quarum præcipuæ suat ut inter se permutentur, ut elidantur, ut earum motiones aut motio litteræ quæ eas præcedit, sive cadant sive in alias muteantur. Porro infirmitas harum trium litterarum quæ habet locum pro lingua Syriaca seorsum sumpta, habet locum etiam in hac lingua cum ceteris linguis Semiticis collata, præsertim Arabica; quæ omnia in hujus operis cursu pro singulis casibus ita clara erunt, ut nos ab exemplis huc efferendis dispensatos censeamus.

Nunc de præcipuis consonantibus sanis.

78 - Incipimus ab alaf, quia hæc littera quando non est mater lectionis nec una ex litt. infirmis de quibus hæcenus, est vera consonans gutturalis, quæ ab Arabibus dicitur hamza. Porro hamza non habet proprium nomen apud Syros, sed uno nomine alaf comprehendunt Syri omnes hujus litteræ species, neque eorum grammatici hamzam a matre lectionis aut a littera infirma grammaticaliter distinguunt, propterea hamza non

habet apud Syros signum distinctum ut apud Arabes. Ob hanc causam hamza non exprimitur scriptura nisi per figuram alaf, et praesertim initio vocis. Attamen nonnunquam alaf ipsum hamzam valens non scribitur initio vocis, cum scilicet alaf mobile est per h^hvas^sam quae locum tenet jod^h moti vocali brevi, tunc enim h^hvas^sa legitur cum alaf subintellecto, ex. gr. **ܘܗܘܝܗܘܐ** haeres fuit, **ܘܗܘܝܗܘܐ** scientia, pro **ܘܗܘܝܗܘܐ** et **ܘܗܘܝܗܘܐ** quae sunt pro **ܘܗܘܝܗܘܐ**, **ܘܗܘܝܗܘܐ** eum jod^h moto brevi vocali quae nullum habet signum in lingua Syriaca; et hoc regulare est in verbis defectivis *pe-jod^h*. Verum alia hujusmodi vocabula eum alaf scribuntur, suntque multo plura, ut **ܘܗܘܝܗܘܐ** honor, **ܘܗܘܝܗܘܐ** dies, **ܘܗܘܝܗܘܐ** manus. Orientales scribunt **ܘܗܘܝܗܘܐ** etiam siue alaf. Solent quoque Orientales parvum alaf scribere supra jod^h litteram quae eum hamza legitur, ut **ܘܗܘܝܗܘܐ**, sed hoc non ut necessarium exigunt. Veteres autem videntur soliti fuisse expungere omne alaf initiale habens h^hvas^sam, in inscriptionibus enim Palmyrae videmus semper ex. gr. **ܘܗܘܝܗܘܐ**, **ܘܗܘܝܗܘܐ** pro **ܘܗܘܝܗܘܐ**, **ܘܗܘܝܗܘܐ**. Extra hos casus, alaf semper scribitur, exceptis casibus in quibus pro alaf waw aut jod^h scribitur (n°. 8.).

79 - Hamza Syriaca ita graecilis est ut quoties in medio vocis quiescens esse debet, convertatur in matrem lectionis seu sileat (n°. 6); si vero quiescens esse debet post litteram quiescentem, tunc datur illi vocalis (ut plurimum pt^hah^ha) quae tamen transit ad litteram praecedentem; ex. gr. **ܘܗܘܝܗܘܐ** angelus quod esse debet cum lamad^h et hamza quiescentibus ad instar **ܘܗܘܝܗܘܐ**

at hamza augetur p^tah^ha quo facilius pronunciari possit quæ transfertur ad lamad^h, et sic fit **مَلِكًا** 1. *mālik^ho* (1). Aliquoties hamza pro p^tah^ha donatur zlama, ut **مَلِكًا** *odinum* **مَلِكًا**, **مَلِكًا** pro **مَلِكًا**, **مَلِكًا** *molestans* f. pro **مَلِكًا**. Vide quæ diximus de *mhagjana* n. 46. Initio autem vocis hamza quæ quiescens esse debet, movetur item per p^tah^ham, sæpius per zlamam v. n. 103. Ob hanc hamzæ gracilitatem quando initio vocis, seu loco *pe* radicalis venit mobilis post litteram quiescentem, dat suam vocalem litteræ præcedenti et silet, v. g. **مَلِكًا** *sanat* pro **مَلِكًا**, **مَلِكًا** *in patre* pro **مَلِكًا**, **مَلِكًا** *ad viam* pro **مَلِكًا**, **مَلِكًا** *manducatur* pro **مَلِكًا**, **مَلِكًا** *angustiabit* pro **مَلِكًا**. Idem fit quando hamza initio vocis subintelligitur sed non scribitur, ut **مَلِكًا** *scientiæ* pro **مَلِكًا**, **مَلِكًا** *et hæres factus est* pro **مَلِكًا**. Idem non fit in medio et fine vocis, quamquam aliqui illud per errorem faciunt (v. n. 5).

79^{II}— Hamza in Syriaca lingua sicut in Arabica, est aut formativa idest extranea, aut radicalis. Hamza radicalis potest esse sive prima, sive secunda, sive tertia. Quando hamza est tertia radicalis in Arabica lingua, fere semper convertitur a Syris in litteram infirmam, ut **مَلِكًا** *vocavit*, **مَلِكًا** *creavit*. Aliquando hamza Syriaca est pro *ain* Arabico, ut **مَلِكًا** *cucurbita*, **مَلِكًا** *nuces gallicæ*. Hamza initialis nonnunquam in waw convertitur, raro in jod^h, quod suis locis videbis.

(1) Hæc p^tah^ha addititia brevis esse deberet, sed hodie pronunciat longæ tum ab Occidentalibus tum ab Orientalibus.

80 - Pro *he* feminini nominis Arabum et Hebræorum quod in stata constructo convertitur in *t*, ponunt Syri alaf, et tunc littera præcedens movetur per zqafam pro pt^hah^ha, ex. gr. ^{كَلَا} causa, ^{طوبلَا} urbs, ^{كلمة مكنية} misericors f. pro ^{كلمة مكنية} ^{كلمة مكنية} (1)

81 - Alaf autem infirmum est semper quiescens post zqafam, rvas^sam et h^hvas^sam apud Occidentales, et post zqafam et zlamam utramque apud Orientales. Denique Syri soliti sunt alaf infirmum quod est signum productionis in medio vocis suppressere, contenti zqafa quod illud præcedit, etiamsi alaf sit radicale, ex. gr. ^{ممر} surrexit, ^{حار} deprædatur f. pro ^{حار} ^{ممر}.

82 - ^כ Bet^h Syriaco nonnisi *b* arabicam respondet, (quod etiam dictum sit de omnibus litteris quas speciali modo non sumus commemoraturi, nempe ipsis litteræ analogæ in Arabica lingua respondeant). Quandoque tamen bet^h Syriacum reperitur mim apud Arabes, v. g. ^{زمن اجلا} (2) (*tempus*).

83 - ^ג Gâmal Syrorum nonnisi *gim* Arabicum respondet. Aliquoties tamen ei respondet littera ^ض ex. gr. ^{ضحك} (*risit*) et in Hebraico sermone ^{חייב} vel ^{חייב} per conversionem d^h in ^ח aut ^ח, ex quo concludes istud verbum fuisse in origine cum d^h, quod, propter difficultatem quam Hebræi et Syri in illius pronunciatione experti sunt, transiit apud Hebræos in ^ח

(1) Arabes recentiores in lingua vulgaris idem faciunt, dicunt enim, ex. gr.

^{كلمة}, ^{كلمة}, ^{كلمة}, pro ^{كلمة}, ^{كلمة}.

(2) Hoc nomen antiquitus loco bet^h habebat mim, cum apud Hebræos quoque et veteres Syros Babylonenses cum mim existat.

aut ד , apud Syros vero in ܕ .

84 - ܕ Dalat^h Syrorum respondet modo dal(د)

modo d^hal (ذ); quoties autem ei respondet in Arabica lingua d^h, semper in Hebraica ei respondet zain. Ex.: دَاقَبَ وَهَجَلًا (*calcavit*); يَدُ آيَةٍ (*manus*); ذَبَّابٌ (*aurum*); ذئبٌ وَإِذَا (*lupus*); هَذِهِ هِيَ (*hæc*); وَجَنَةٌ (*recordatus est*); عَظْرٌ كَبِيرٌ (*adjuvit*); quæ ultima exempla inde a ܕܗܗܗ habent in Hebraica lingua loco dalat^h Syrorum et d^hal (ذ) Arabum, litteram zain, ex quo concludendum est hæc similiaque in pristina lingua habuisse litteram ז uti nunc habent in Arabico sermone, sed deinde Aramæos quidem litteram d^h in d, Hebræos autem in ז mutasse. Analogæ conclusio ex dicendis infra de litteris ظ , ط , ث deducenda est. (1)

(1) Hanc veritatem tam evidentem tamque planam nonnulli recentiores orientalisti in Germania, fortissimi in ling. Hebraica, fortes in Syriaca, delibissimi in Arabica, non potuerunt aut noluerunt videre. At quid potest esse certius quam quod typus hujusmodi vocum in quibus unum idemque elementum alium habet in lingua Hebraica sonum alium in Syriaca, alium in Arabica, querendus est in hac ultima lingua? Etenim, ut limitemus discussionem ad litteram ז de qua agimus, evidens est primam radicalem, ex. gr. vocabuli זָכַר quæ apud Hebræos est z, apud Syros est d, et apud Arabes g^h, non potuisse origine esse z, neque d, nam si fuisset z, eam Arabes et Syri etiam sic habuissent sicut habent aliud z ut in اَضَم ex. gr.; si autem fuisset d, eam Hebræi et Arabes habuissent etiam d sicut habent aliud d ut, ex. gr. in دَاقَب ; ergo erat origine d^h (ذ), quod Arabes conservarunt; Hebræi autem in z, et Syri in d converterunt. Sed Hommel (apud Guldft *La Sede primit. de Semiti* pag. 22) dubitat an Arabes pronunciaverint d^h eodem sono ac hodie, concedens tamen illum fuisse nec d Syror. nec z Heb. seu medium inter hos duos sonos. Sed quis sonus, quæso, potest esse medius inter d et z nisi dh ? Deinde Arab. famosissimi sunt hac prærogativa quod suam ling. per tot longa sæc. immutabilem conservaverint usque ad hanc diem. Insuper ut quis dubitet de veritate facti quod sensibus percipit, aliquod fundamentum seu rationem habere debet. Jam vero quo fundamento aut ratione nobis dubitare licet an Arab. antiquitus huiusmodi soni ac hodie pronuntiaverint a. h. g. d. h. et omnes ceteras alphabeti litteras?

85 - **ܥܦ** Hæc littera tam debilis est apud Syros ut sæpe elidatur, ut supra vidimus.

86 - **ܥܐ** Waw est aliquando in Syriaca lingua pro bet^h illi affini ut **ܥܘܫܘܐ** cervical pro **ܘܫܘܐ**.

¶ Ferraro zaia occurrit loco **ܘܫܘܐ** Arabici, ex. gr.

ܥܘܫܘܐ (*justus*), **ܥܘܫܘܐ** (*parvus*), quæ exempla aliæque hujusmodi etiam apud Hebræos et Chaldæos Babylonice habent s^sade ut in Arabica lingua, nou zain.

87 - **ܥܕ** H^{bet} Syriacum respondet modo h^{be} **ܥܕ** Arabum ut in **ܥܘܫܘܐ** (*sunis*), **ܥܘܫܘܐ** (*dulcis*), **ܥܘܫܘܐ** (*asinus*), **ܥܘܫܘܐ** (*dilectio*); modo litteræ kh^h (**ܥܕ**), v. g. **ܥܘܫܘܐ** (*corruptio*), **ܥܘܫܘܐ** (*acetum*), **ܥܘܫܘܐ** (*calidus*), **ܥܘܫܘܐ** (*vinum*), **ܥܘܫܘܐ** (*delusus est*).

Nam si licet de una lit. sine ratione dubitare, id licebit etiam de omnibus lit. alphabeti. Quod hactenus disserimus de d^h, adamussim quadrat etiam ceteris litteris Arabicis quas Hebræi et Syri diverso modo mutarunt; Idest littera **ܥܕ** quæ apud Hebræos facta est s^h, et apud Syros est **ܥܕ**; littera d^h **ܥܕ** quæ ab Hebræis

pronunciatur ut **ܥܕ** s^s, et a Syris ut **ܥܕ** ain; littera t^h **ܥܕ** quam Hebræi converterunt in **ܥܕ** s^s quoque, et Syri in **ܥܕ** t^h. Ceterum quod videtur hujusmodi orientalis Europæos in errorem induxisse circa verum sonum litterarum Arab.

ܥܕ, etc. est quod si viderint has litteras diverse ab Arabibus civilatam Syriæ et Ægypti pronunciatæ, cum littera **ܥܕ**, ex. gr. in vocibus linguæ vulgaris geminis pronuncietur ab his ut d. Latine, in novis vocibus per Turcos vel per Arabes in linguam vulgarem assumptis et item in legendo eam pronuncient ut z Gallicam. Sed latuit istos doctos veram pronunciatonem linguæ Arabicæ non a vulgo Syriæ et Ægypti repetendam esse qui inter multa loquæ sue vitia pronunciant **ܥܕ** ut hamzam irridentque eos qui hanc litteram recte pronunciant, sed ab infinitis millibus myriadum Arabum deserti et Arabiæ, Incolarumque Antilibani, Mesopotamiæ, Iraqui, etc. necnon a Musulmanis totius mundi cum Coraam legunt; qui infiniti populi omnes, litteras de quibus quæstio est, mira concordia, sine ulla variatione sicut explicavimus pronunciant.

88 - ܬ T^{et}h Syriacum respondet duabus Arabicis litteris ط et ظ. En exempla quæ habent ط : ܬܘܠܐ (*cessavit*), ܬܘܦܩ (*rapuit*); exempla habentia ظ : ܬܘܦܩܐ (*oryx*), ܬܘܦܩܐ (*astas*), ܬܘܦܩܐ (*meridies*), ܬܘܦܩܐ (*oppressit*). Quoties autem t^{et}h Syriacum pro Arabico ط exstat, tunc in Hebraico sæpius est s^{ade}; aliquando est t^{et}h. Quandoque ta (ت) Arabicum transit apud Syros et Hebræos in t^{et}h, v. g. ܬܘܦܩܐ (*occidit*), quod tamen admodum rarum est. E contra littera ط Arabica fit interdum apud Syros ܬ , ex.gr. ܬܘܦܩܐ (1) (*justitia*), in quo exemplo antiqua dialectus Chaldaica convenit cum Arabica. Nonnunquam t^{et}h Syriacum est pro th (ث) Arabico, ut ܬܘܦܩܐ (*cucumerarium*) pro ܬܘܦܩܐ . Sed hoc forte est unicum exemplum. Denique ܬ Syriacum nonnunquam est pro Arabico ض, ut ܬܘܦܩܐ (*currere*), ubi nota etiam mutationem litteræ ك in ܬ .

89 - ܢ Caf Syriacum soli caf Arabico respondet. Porro lenitas (ܢܘܦܩܐ) et asperitas (ܢܘܦܩܐ) haud cognoscuntur in lingua Arabica quoad istam litteram, sicut neque quoad reliquas litteras quæ duplicem prononciationem lenem et asperam habent.

(1) Probabilissimum est Arabes hoc nomen e lingua Syriaca mutuatos esse sicut innumera alia propter frequentissimum commercium quod olim inter duos populos vigeat propterque culturam omnis generis qua Syriaca natio florebat.

90 - ܠ Lamadh^h aliquando est loco nuu (ن)

Arabici, v. g. صَمِّمَ رَكْمًا (*simulaerum*).

90^{II} - ܢ Nun Syriacum sæpe est pro mim (م)

Arabum in pronomibus personalibus vel quasi pronomibus v. g. اَنْتُمْ (vos), قَرَأْتُمْ مِنْهُمْ (legistis). Hæc littera proprietatem habet in lingua Syriaca Arabicæ linguæ fere ignotam, quæ est quod ea sæpe expungatur in lectione et sæpe in scriptione etiam. Hoc eventus modo regulariter, modo sine regula. Semper tamen nun debet esse quiescens ut expungi possit. Regulariter eliminatur nun in conjugatione verbi trillitteri a littera nun incipientis, ut suo loco videbitur, ex.gr. نَحْفُفُ et نَحْفُفُ pro نَمْفُفُ et نَمْفُفُ a نَمْفُ. Multa sunt in quibus sine regula nun expungitur tum lectione tum scriptura ut نَحْفُفُ (latus), نَحْفُفُ (caper), نَحْفُفُ (facies), نَحْفُفُ (palatum), نَحْفُفُ (vitis), نَحْفُفُ (caseum), نَحْفُفُ (later), نَحْفُفُ (ficus), نَحْفُفُ (frumentum), نَحْفُفُ (sus), نَحْفُفُ (pollex), pro نَحْفُفُ, نَحْفُفُ, نَحْفُفُ, نَحْفُفُ, نَحْفُفُ, نَحْفُفُ, نَحْفُفُ, نَحْفُفُ. His adde نَحْفُفُ (tu), et derivata ceteraque quæ alibi recensuimus, quæ nun scriptura conservant.

91 - ܦ Someat^h respondet sæpe litteræ s^hin

Arabum, et e converso s^hin Syriacum est sin Arabicum quod saue admirationem ingerit. Porro lingua Hebraica in hoc puucto convenit cum Syriacæ, præterquam quod someat^h Hebraicum quod respondet s^hin Arabico scribitur

per s^hin non per semcat^h, quod indicat semcat^h quod respondet litteræ s^hin Arabicæ habuisse olim sonum quemdam diversum a sono sin Arabum aut eundem fuisse ac sonum s^hin, nam difficile concipitur s accedens ad s^h quod sonum alium ac sonum s^h habeat. Exempla semcat^h Syriaci respondentis litteræ s^hin Arabicæ: شَيْدٌ سَهِيو (testatus est), اَبْرَ دَهْمَا (caro), فَرَشَ فَنَه (extendit), شَعْرٌ مَهْمَا (capilli), عَشْرٌ كَهْمَا (decem). Exempla s^hin Syriaci respondentis TΩ sin Arabico, سَكَنَ هَجَم (habitavit), سَوْرٌ هَمُو (murus), سَمِعَ هَطَا (audivit), قَسْرٌ قَهْمَا (interpretatus est), اَخْرَسَ مَهْمَا (mutus). Denique rarissime ه est pro ر, ut حَصَنٌ مَهْمَا (munimentum).

92 - ا Littera ʿain Syriaca respondet his tri-

bus litteris Arabicis: ع, غ, et ض (1). Nam quoties Arabicum ض existat in Syr. et Heb. linguis, Syri quidem illud convertunt in ʿain, Heb. autem in s^aade; quia lit. ض sonus initio stirpi Semiticæ proprius, ab Hebræis et Syris progressu temporis perditus est ob difficultatem illum recte edendi, et sic remansit hic sonus apud solos Arabicos quibus proprius evasit. Exempla in quibus ʿain Syriacum respondet TΩ ʿain Arabico: سَاعَةٌ هَحْمَا (hora), عَيْنٌ هَمَا (oculus), عَمِلَ هَطَا (operatus est), رَعَى وَحْمَا (pavit). Exempla in quibus ʿain Syriacum respondet

(1) Nonnulli inter Europæ philologos existimant Hebræos et Syros duo ʿain habuisse, alterum sonum ع Arabicæ habens, alterum sonum غ. Sed, ut vidimus de h^h, hoc est in verum nullo innixum fundamento. Adde quod si Hebræi duo ʿain habuissent, Syri tria ʿain habere debuissent, et quis homo sanæ mentis hoc admittit?

litteræ **ܓ** Arabicæ: **غَمِّمٌ** (*nubes*), **ܓܠܒܐ** (*vicit*), **ܓܪܒܐ** (*occidit [sol]*), **ܓܪܒܐ** (*cupivit*), **ܓܪܒܐ** (*corvus*), **ܓܪܒܐ** (*caverna*). Exempla in quibus **ܐܝܢ** Syriacum respondet litteræ **ض** Arabicæ: **ܓܪܒܐ** (*pecus*), **ܓܪܒܐ** (*œmula sponsa*), **ܓܪܒܐ** (*miscuit*), **ܓܪܒܐ** (*ovum*), **ܓܪܒܐ** (*ارض اوكلا*), **ܓܪܒܐ** (*benepiacitum*); in his ultimis exemplis omnibus aliisque similibus loco **ض** extat in Hebraica lingua littera **ס**ade. Igitur omne **ض** Arabicum, perpaucis locis exceptis, convertitur a Syris in **ܐܝܢ**. Quod si jam illa vox inter litteras quibus constat, habeat litteram **ܓ**, tunc **ض** convertitur a Syris non in **ܐܝܢ** sed in hamzam, leviozem litteram gutturalem, euphoniæ causa, ex. gr. **ܓܪܒܐ** (*ضاع اوكلا*), **ܓܪܒܐ** (*ضاع اوكلا*), **ܓܪܒܐ** (*ضاع اوكلا*), **ܓܪܒܐ** (*ضاع اوكلا*), **ܓܪܒܐ** (*ضاع اوكلا*), **ܓܪܒܐ** (*ضاع اوكلا*); quibus respondent in Hebraica lingua (excepto primo exemplo, quod non extat in hac lingua) sequentia nomina, quæ loco **ܐܝܢ** Syriaci habent **ס**ade, scilicet: **ܓܪܒܐ**, **ܓܪܒܐ**, **ܓܪܒܐ**. Nonnunquam Syri quando **ܐܝܢ** est pro **ܐܝܢ** Arabico in voce quæ habet aliud **ܐܝܢ** pro **ض** Arabico, illud non istud convertunt in hamzam, ut **ܓܪܒܐ** (*occurrit*) pro **ܓܪܒܐ** (1). Una eademque

(1) Attamen antiqui Syri hanc conversionem non faciebant, dicebant enim **ܓܪܒܐ**, **ܓܪܒܐ**, **ܓܪܒܐ**, quemadmodum habet dialectus Chaldaica a Judæis conservata. Interim vido quam mirifice confirmatur doctrina nostra do archetypo Syriacis et Hebraicis quærendo in lingua Arabica.

radix Syriaca potest habere omnes has tres species 'ain, id est quæ sunt pro Arabicis ع, غ, at ض, ut **عَرَبٌ كَنْجًا** (*Arabs*), **غَرَبٌ كَنْتٌ** (*occidit sol*) et **ضَرَبٌ كَنْتٌ** (*miscuit*); item **رَعَى وَكَلًا** (*parit*), **رَعَى وَكَلًا** (*spumam emisit*) ex quo **رَضَى وَكَلًا** pro **رَضَى وَكَلًا** (*spuma*), et **رَضَى وَكَلًا** (*consensit*).

ك - Pe est semper pro ف Arabico. Raro mutatur arabice in ب, ut **كَبَّ دَبَفٌ** *curravit*. Lat. *pulex*; Græc. *psylla*; Germ. *floh*; Hebr. **כְּדָבָעַ** Syr. **ܟܘܘܕܒܘܘܬܐ**.

93 - **ح** S^{ade} aliquando est pro littera ض Arabum in radice jam habente aliud 'ain in quod Syri solent convertere ض Arabicam, ex. gr. **عَمَضَ حَطَرَ** (*clausit oculos*), **عَمَضَ حَمْرٌ** (*accidit*), **عَمَضَ كَمْرٌ** (*momordit*). Hæc mutatio TOY' ض in ص habet locum etiam cum alia gutturalis præter 'ain occurrit in eadem radice, ut h^h, ex. gr. **حَمَضَ حَمَطَرٌ** (*acescit*). Dicitur tamen et **حَمَطَرٌ** juxta regulam. Nonnunquam ض convertitur in م quin alia gutturalis ia radice exstet, ex. gr. **حَمَضَ حَمَرٌ** (*excussit*). Denique raro م Syriacum est pro zain Arabico, ut **حَمَرٌ** (*figlinum*).

94 - **ح** Res^h est quandoque pro nun Arabico, ut **حَابِنٌ** (*filius*), **حَابِنٌ** (*duo*).

95 - **ح** S^{hin} in Syriacum raro est pro s^{hin} Arabico, v. gr. **حَمَطَرٌ** (*sol*), sed fere semper est pro س ut supra diximus ad litteram semcat^h.

96 - **ת** Taw est modo pro **ث**, ex. gr. **תִּינ לַיִן** (draco), **תּוֹר לַיִן** (fornax), **תִּחַם מִדָּמָר** (decidit), modo pro **ث**, et in hoc casu Hebraica lingua habet **shin** pro **ث**, ex. gr. **שָׁלֹשׁ** (tres), **שִׁבְיָא** (uber), **שׁוֹר לַיִן** (taurus), **שָׂרַח מִנְיָא** (aravit), quæ vocabula hebraice sunt: **שׂמל**, **שׂב**, **שׂוֹר**, **שׂמל**, **שׂמל**.

97 - Hæ sunt præcipuæ conditiones quas litteræ Arabicæ subeunt in lingua Syriaca. His adde in genere quod aliquando verba quorum prima radicalis est nun, amittunt hanc litteram, et hinc fiunt concava, v. g. **نصف** pro **نصف** (olfecit), vel mutant nun in hamzam, v. g. **نزل** (descendit); e contra aliquando verba quorum prima radicalis est waw, mutant waw in nun, v. g. **نقف** (adhæsit). Rarissime littera radicalis infirma sedem in radice mutat, aut in aliam mutatur ut **باد** pro **أجيب** (periit), **جيد** pro **جيد** (bonus factus est), **جيد** (جيد) pro **طنا** (supernatavit), **وللا** pro **فال** (omen). Præter has aliasque rarissimas ac fere nullas exceptiones, radices Arabicæ quæ etiam in lingua Syriaca exstant tam firmæ, stabiles atque inconcussæ in utraque lingua sunt, ut tot tantorumque seculorum decursus nihil potuerit in ipsas efficere mutationis sive quoad litterarum radicalium numerum, sive quoad earum dispositionem, sive quoad earum qualitatem. Quantum discrimen inter linguas Semiticas et linguas Indo-europæas!

Levissimæ sunt ac nullius momenti exceptiones.

Juvat ea paucis attingere. Notanda radicalium transpositio, ac mutatio litteræ in affinem ejusdem organi aut vicinioris. En potiora exempla: **بَشِّر** (1) **مَشَّر** (annunciavit), **سَمَّيْر** (rana) ضنذع **أَهْوَوْدَا** (pediculus) **فَل مَلْطَا** (tenuit) **مَمَك** (foramen) **ثَر لَمْنَا** (ussit) **حرق مَمْبَر** (cucurbita) **فرع مَمْنَا** (tacuit) **سكت مَمْبَر** (cucurrit) **دَمَمْنَا** (2) **رَكِيَة** (genu). Notanda est denique non rara transitio a sensu particulari ad universaliolem, vel a converso, vel ab uno sensu ad alium affinem, vel etiam oppositum. Exempla: **وَتب مَمْبَر** (exsiliit) **سَدِيت**; **هَلِك هَلِك** (perit) **هَلِك هَلِك** (descendit) **نزل أَلَا** abiit; **شهر مَمْبَر** (mensis) luna (3); **تاريخ مَمْنَا** (mag-
les) mensis; **عظم كَمْبَر** (os) coxa; **كروش مَمْنَا** (*magnus ovium venter*) venter; **بطن كَمْبَر** (*venter*) conceptie; **فعد مَمْبَر** (*sedit*) procubuit seu genibus provolutus est; **نظر لَمْنَا** (*observavit*) custodivit; **أَبِن أَحْنَا** (*acus*) pluma; **ظَن لَمْنَا** (*putavit*) zelotes fuit; **بَمْبَر حَمْنَا** (*camelus*) pecus; **أَفَا** pro **أَفَا** (*nasus*) facies; **مَرَح مَمْنَا** (*hilarus fuit*) ausus est; **سَف** (*sensit*) passus est; **روي زَمْنَا** (*sitim expulit*) inebriatus est; **حس مَمْنَا** (*heroice egit*) patiens fuit seu

(1) Sed transposito litterarum in hac radice recens est et non existat nisi in Syriacismo dicto litterali; non item in dialectis Chaldaica, Samaritana, Mandaitica et Matululana, in quibus omnibus beth est ante semcal¹ ut in Arabica.

(2) Etiam in hac radice transpositio propria est Syriacismo litterali.

(3) Etiam in linguis Indo-Europæis in hujusmodi transitio existat, ut notum est peritis.

sustinuit; **قَلَّ مَلًا** (*diminutus est*) levis fuit; **سَفَرُ حَفَا** (*claruit*) placuit; **خَلَقَ مَكْمَلًا** (*creatio*) fatum; **ظَعَنَ هَمًّا** (*emigravit*) portavit, tulit; **طَغَا هُدًا** (*aberravit*) oblitus est; **سَلَخَ حَدَمًا** (*excorticavit*) spoliavit; **أَمَرَ أَمْرًا** (*jussit*) dixit; **طَابَ هُجًا** (*suavitas*) bonum; **بَسَّ حَمًّا** (*rah!*) malum; **سَلَا حَمَلًا** (*solatus est*) quievit; **أَتَتْ أَرَامًا** (*famina*) mulier; **حَجَّ مَسْجِدًا** (*peregrinatio*) solemnitas; **عَرَسَ كَنْهًا** (*thronus*) lectus; **أَمَّا أَسْت** (*anus*) ima pars seu fundus; **حَسَدَ مَسْهَبًا** (*invidia*) ignominia; **جَارَ مَدًا** (*transiit*) defecit; **فَرَّغَ فَنًّا** (*absolvit rem*) solvit debitum; **أَوْفَى أَوْفَمًا** (*solvit debitum*) implevit.

CAPUT II

DE HISTORIA PHILOLOGICA VOCALIUM SYRIACARUM

98 - Ut adæquata vocalium Syriacarum haberi possit notio, comparatio cum lingua Arabica omnino instituenda est. Jam vero bujus linguæ peritis notum est eam tres habere tantum vocales, A, I, U; singulasque esse posse vel longas, ut sunt tres syllabæ in **زَارُونِي**, nempe **زَا**, et **رُو**, et **نِي**; vel clausas, quemadmodum sunt tres syllabæ in **إِخْرَمْتُمْ**, videlicet **إِخ**, et **تَر**, et **تُمْ**; vel denique breves ut in **كَيْب**, cujus tres syllabæ evidentes sunt.

99 - His præmissis, vocales in lingua Syriaca omnes eandem origine habebant conditionem, atque ad hoc Arabicum systema reducuntur, quod sequentibus explicaturi sumus.

Ante omnia juvat animadvertere nos totum hoc per capitulum ob oculos habere prononciationem Orientalium, non Occidentalium, et considerare voces Arabicas finali vocali brevi privatas (quod dicitur esse in statu وقف), uti reapse sunt origine. His suppositis, dicimus:

100 – A. Fath^ha longa (a) Arabum exprimitur per zqafam apud Syros regula universali, quæ complectitur nomina et verba quoad eorum formationem, derivationem et flexionem, quod dicendum est fere eodem modo de iis quæ infra de cæteris vocalibus tradituri sumus. Ex. gr. خال شكلا (avunculus), ساق خطلا (crus), حبة حلا (pernoctavit), بات حلا (scribens fæm.), كتاب حلا (scribens), كتاب حلا (scribens fæm.), دارات حلا (domus pl.), شاهد حلا (testis), مقام حلا (statutum).

B. Casra longa Arabica exprimitur per h^hvas^aam, ex. gr. سمين حلا (pinguis), سمين حلا (pinguis), صنم حلا (statuimus), صنم حلا (statuimus), كيس حلا (saccus), كيس حلا (saccus), صنم حلا (facis fæm.), صنم حلا (stantus).

Anomalia quæ videtur huic regulæ in aliquibus nominibus quorum radix est coacava (n. 337), attribuenda est, procul dubio, recentibus temporibus, (I) ex. gr.

(1) Hæc diversitas originem habet potius ex hoc facto generali, quod scilicet vocabula quamquam eandem habeant formam in diversis linguis Semiticis diversas tamen nonnunquam habent vocales. Etenim cum Arabes dicunt جيم (corpus) cum i, أم (mater) cum u, رأس (caput) cum a, Syri dicunt جيم حلا cum i, أم حلا cum i, رأس حلا (pro رأس حلا cum zlama leni sequente hamza) cum i.

Ita quoque cum Arabes dicunt عيد, ربح cum i longo, Syri dixerunt عيد حلا, ربح حلا cum zlama leni in utroque vocabulo et cum hamza in illo. jod in hoc;

in **ܝܠܕܝܢܐ** عيد (*festum*), **ܪܝܝܚܐ** (*ventus*). Alia exceptio habet locum in fine vocum; ibi enim l longum fit zlama dura, ut **ܝܠܝܘܢܐ** veniet, **ܟܬܝܒܐ** libri, pro **ܝܠܝܘܒ** et **ܟܬܝܒ** quemadmodum est in dialecto Babylonensi apud Hebraeos.

C. Denique U longum Arabicum per **ܘܡܩܩܐܡܐ** exprimitur ex. gr. **ܪܘܚܐ ܕܗܘܢܐ** (*spiritus*), **ܫܘܪܐ ܥܝܘܕܐ** (*murus*), **ܩܘܡܘܐ ܥܠܘܗܐ** (*surgite*), **ܐܡܘܬ ܦܪܥܘܗܐ** (*moriar*), **ܝܠܟܬܐ ܕܝܘܡܐ** (*facietis*), **ܢܫܘܡܘܢ ܥܝܝܘܢܐ** (*jejunabitis*).

[10] - Vocales clausæ Arabicæ exprimuntur in Syriaca lingua per vocales item clausas, h. c. fath^ha exprimitur (regula generali quæ non patitur exceptionem nisi raro) per p^hab^ham, casra per zlamam lenem, dh^ham-ma per rwâh^ham. Hujusmodi exempla suppeditant formæ nomianum et verborum quæ in utraque lingua habeat vocales clausas, nullo intercedente discrimine inter utramque linguam nisi raro. Tales sunt, ex. gr. formæ nominum **ܦܥܠܐ**, **ܦܥܥܐܠܐ**, **ܦܥܥܘܠܐ**, **ܦܥܥܠܐ**, **ܦܥܥܘܠܐ**, **ܦܥܥܠܐ**, **ܦܥܥܠܐ**, **ܦܥܥܘܠܐ**, **ܦܥܥܠܐ**, **ܦܥܥܘܠܐ**; talia quoque pronomina personalia **ܐܢܬܐ**, **ܐܢܬܘܢ**, **ܐܢܬܘܢ**, **ܐܢܬܘܢ**; tales tandem formæ verborum, et eorumdem conjugationes, **ܦܥܥܠܐ**, **ܦܥܥܠܐ**, **ܦܥܥܘܠܐ**, **ܦܥܥܠܐ**, **ܦܥܥܘܠܐ**, **ܦܥܥܠܐ**, **ܦܥܥܘܠܐ**; in quibus omnibus formis litteræ clausæ æque habeatur in Arabica ac in Syriaca lingua, juxta methodam quam exposuimus. Tantummodo si vocalem clausam sequitur jod^h aut alaf (hamza) quiescentia, tunc in quibusdam casibus convertitur vocalis in zlamam duram, ut **ܐܟܠܐ ܕܥܝܢܐ** (*duo*), **ܐܝܢܐ ܕܥܝܢܐ** (*oculus*), **ܐܟܠܐ ܕܥܝܢܐ**

desinde euphoniæ causa converterunt zlamam lenem in zlamam duram.

(*manducabo*). Item si fath^ham Arabicum sequitur waw quiesccas, i. e. si diphthongus extat, tunc fath^ha in aliquibus casibus fit rwâh^ha, ut **بيلون يجلفم** (*contabescunt*). Uade vides quod diphthongus Arabica *ai* nonnunquam a Syris redditur per zlamam duram, ac diphthongus *au* redditur iaterdum per rwah^ham.

101^{II}— Ex discrimine autem quod explicavimus iatermaqam et rwâh^ham potes deducere tibi regulam certam ad discerendas has duas vocales ab alterutra in systemate Orientalium. Ea regulam: Si digrescere vis de *csâsâ* Occidentalium in proaominibus ac verbis, utrum sit *ma*qa an rwâh^ha, respice vocem Arabicam respondentem: si in hac vides u longum, vocalis debet esse in voce Syriaca *ma*qa; sia autem vides u clausum, in Syriaca voce debet esse rwâh^ha. Prioris exempla sunt: **أشهدون** (testamini), **أقوم في طهر** (*putant*), **أقومون** (*surgam*), **أقوموا** (*surgite*). Posterioris exempla: **أقرب** (*accedo*), **أقر** (*prædor*), **أقر** (*prædare*), **أنتم** (*vos*) (1). Præterea notandum est vocales clausas h. e. a, i et u, sæpe inter se in Syriaca lingua commutari, maxime vero i et

(1) Fateri debemus hanc regulam non esse absolutam et decretoriam nisi in sine vocem, ut in exemplis allatis. In initio autem et medio vocem unaquæque vocalis u Arabica sive longa, sive clausa, redditur modo per *ma*qam, modo per rwah^ham. Exemplum u clausi per *ma*qam reddit: **أعقب** (*reubba*) (*sinus*),

أعقب (*sinus*), **أعقب** (*sinus*), **أعقب** (*sinus*). Exemplum u longi, per rwah^ham reddit:

أعقب (*sinus*), **أعقب** (*sinus*). Igitur regula quæ in textu, non valet nisi pro ultimis syllabis pronominum et verborum. Mirum est hanc regulam a dialecto Chaldaica ceteroquin exactiore amissam esse; in hac enim rwah^ha pro *ma*qa et vice versa promiscue litteræ waw affiguntur; nisi dicamus hanc confusionem amanuensium Indæorum, qui hanc dialectum soli usarunt, incurte vel ignorantie tribuendam esse.

u, uti io ipsa lingua Arabica etiam inter se commutantur.

102 - Restat nobis dicendum de vocalibus brevibus. Statuimus igitur sequentes canones : I - Quælibet vocalis brevis quam sequitur vocalis elausa vel longa supprimenda est in Syriaca lingua : ex. gr. (1) **عَبْد** (*audivit*), **رَأَى** (*creavit*), **مُنِيمٌ** (*erigens*), **قَتَلَ** (*statutus*), **عَسْ** (*euspis*), **قَتَلَ** (*occisus*), **نَسْعُون** (*saturabimini*), **أَسَلَتْ** (*tradidit ipsa*), **أَحْبَسْتُكَ** (*includam te*), **أَوْرَثَهُ** (*denegans f*), **مَوْهَبَةٌ** (*donum*), **مَسْكِنًا** (*habitaculum*). Porro hæc abjectio vocalis brevis ante aliam vocalem elausam vel longam frequens est in lingua Syriaca, præsertim in particulis quæ vocibus copulantur in orthographia et lectione, uti particulæ **و**, **لا**, **و**, **و**, **و**, **و** et **و**, quæ omnes quiescunt quando post se habent litteram mobilem modo indicato, si v. g. dicitur: **لَيَوْمٍ كُنْهُنَا** (*in foro*), **وَسُوقِ كُنْهُنَا** (*et forum*), **الَّذِي يَدْخُلُ بِدُخْرٍ** (*qui ingreditur*), **بِأَرْكَ مَبْتَدِي** (*benedictus*), etc. Quod si vocalis brevis afficit litteram geminam quam sequitur littera mobilis, rejicitur ab illa littera una cum vocali brevi geminatio, v. g. **أَخْبَسَهُ** (*landotis*), **سَخِنَهُ** (*oppressit eum*), quæ sunt pro **أَخْبَسَهُ** (1)

(1) Litteræ, in his exemplis, quæ vocales breves amiserunt, lunula supra-scripta distinctæ sunt.

(2) Hæc omnia quoad linguam Syriacam litteralem qualis se habet a no-

103 - II - Quod si littera habens in origine vocalem brevem est una ex litteris infirmis, scilicet **o** vel **u** vel **j**, tunc ob difficultatem pronunciandi has litteras in statu quiescentiæ, hæ litteræ instruendæ sunt necessario vocali, h. e. zlama leni si littera infirma sit alaf v. g. **ܝܘܕ** (*manducavit*), **ܝܘܝܢ** (*venit*); aliquando tamen accipit zlamam duram, ut **ܝܘܘܩܘܡ** (*surgam*); vel pt^hah^ham ut **ܝܘܦܘܕ** (*manduca*); et h^hvas^ham si littera sit jod^h, v. g. **ܝܘܝܝܘܩ** (*genuit*), **ܝܘܝܝܘܩܝܢܐ** (*cognitio*), pro **ܝܘܝܩ** et **ܝܘܝܩܝܢܐ** cum jod^h in utroque quiescenti, et maqa si sit waw, v. g. **ܝܘܘܘܘܩܘܡ** (*gaudent*) pro **ܝܘܘܘܩܘܡ** cum waw quiescenti post res^h quiescens.

104 - III - Cum duæ vocales breves in eadem voce sine medio concurrunt, tunc una tantum eliditur, i. e. secunda, prima autem plerumque per pt^hah^ham exprimitur. Hujusmodi autem concursus duarum vocalium brevium potissimum oritur ex nominum et verborum flexionibus et particularum suffixione seu affixione, ex. gr. **ܘܘܕܝܢܐ** (*grando*), **ܘܘܩܘܩܘܩܐ** (*qui audit*), **ܘܘܩܘܩܘܩܐ** (*et ad animam*), **ܘܘܩܘܩܘܩܐ** (*in cuspide*), **ܘܘܩܘܩܘܩܐ** (*et ad animam*), **ܘܘܩܘܩܘܩܐ**

novem decim sculis, verissima ac certissima sunt. Quoad antiquiora vero tempora, non idem potest dici eadem certitudine; nam in dialectis Samaritana, Ma^lulana, Assyriaca, Tur-Abdinensi, passim audiuntur vocales breves, quæ tamen, fatemur hoc, sunt natura longæ ut plurimum. In dialecto autem Chaldaica quam conservant Judæi, vocalis brevis quæ figuratur per signum Hebræicum quod dicitur **עָ**, pronunciat hodie ut vocalis e (raro ut a) longæ; dicunt enim Hebræi legendo linguam Chaldaicam, ex. gr. **ܘܘܩܘܩܘܩܐ** (*creavit*) *bêra*, **ܘܘܩܘܩܘܩܐ** (*scriptus*) *ket^htu*, quod manifestus est error. Certe suppressio vocalis brevis quam habet lingua Syriaca litteralis hodierna cui dialecti Syriacæ vulgares nec non in multis linguis Arabica vulgaris adstipulantur, magis legitima est quam ejus productio.

ܚܒܫܗ (includit eum). Nonnunquam prima vocalis per zlamam lenem movetur, ut ܡܦܘܠܝܗ (portavi), ܝܚܝܬܝܗ (accepit).

105 - IV - Quando ultima littera vocis cujus ultima vocalis est clausa, moveri debet ob suffixum aut incrementum quodcumque extraneum quod illi litteræ adhæret, tunc illa vocalis clausa brevis evadit, et plerumque eliditur juxta regulam, ex. gr. ܘܚܝܝܩ (prostravit): ܘܚܝܝܩܗ (prostravit eum); ܕܢܝܕܐ (post): ܕܢܝܕܐܗ (post te). Quod si alia brevis (subintellecta) inveniatur ante vocalem illam clausam, tunc hæc brevis per pt^habham, ut supra, plerumque movetur, ex. gr. ܥܘܬܝܩ (reliquit): ܥܘܬܝܩܗ (reliquit nos). Excipe ab hac regula litteram finalem verbi geminati, cujus ultima vocalis clausa non fit brevis per suffixum, sed remanet et duplicat litteram sequentem, ut ܕܘܘܐ (depredatus est): ܕܘܘܘܐ (depredatus est me).

106 - V - Non raro tamen vocalis ultima quæ per suffixum ex clausa fit brevis, non eliditur, et cum furtive pronunciari deberet juxta regulam, ea cum productione hodie pronunciatur, quod præcipue locum habet in imperativo verborum et in præterito 3 pers. pl. masc. cui suffigitur pleonasmus ܘܐ et fem. cui suffigitur ܘܡ, nec non in nominibus quæ unam radicalem habent elisam, ex. gr. ܕܘܐܒܐ (da): ܕܘܐܒܐܗ (da eum); ܡܘܘܠܐ (occide): ܡܘܘܠܐܗ (occide eum); ܐܘܘܘܐ (certiora): ܐܘܘܘܐܗ (certiora me), in quibus omnibus ultima vocalis clausa quæ per suffixum evadit brevis, pronunciatur hodie longa tum ab Occidentalibus, tum ab Orientalibus, et in nominibus pronunciatur clausa ab Orientalibus cum ge-

minatione sequentis litteræ.

107 - VI - Præter hæc loca regularia in quibus vocalis brevis non supprimitur, sunt multa vocabula quæ extra regulam vocalem brevem initialem retinent, ita tamen ut hæc cum productione ab Occidentalibus et cum sequentis litteræ duplicatione ab Orientalibus proferatur, ut **لِغْنًا** (*lingua*), **قُرْبًا** (*proximus*), **بِكْرًا** (*dilectus*), pro **لِغْنَا** *lsh'ana*, **قُرْبًا** *quriv*, **بِكْرًا** *h'viv*.

108 - VII - Ex tota hac discussione colliges litteras quiescentes esse duplicis speciei, aliæ enim sunt natura sua quiescentes, aliæ per accidens ut dicitur, i. e. per elisionem vocalis brevis. Ad hæc alteram speciem dignoscendam, si ad analogiam linguæ Arabicæ nolis recurrere, en tibi regulas: Littera quiescens est pro mobili in sequentibus casibus. I - Si est in initio vocis, nam linguæ Semiticæ non ferunt ut vox per consonantem natura quiescentem incipiat, ut **قَمَامًا** (*creatura*), **سَمَامًا** (*surget*), **سَمَامًا** (*fel*). II - Si post vocalem longam venit, i. e. *zqafam*, *h'vas'am* aut *umaqam*, ut **دَمَامًا** (*dominus*), **سَمَامًا** (*surgentes*), **دَمَامًا** (*congregatio*), **سَمَامًا** (*valetudine fruens f.*). III - Si in flexione vocis in qua exstat littera quiescens, ea duplicatur, ut **مُتَمَامًا** (*consentientes*) a **مُتَمَامًا**, **حُتَمَامًا** (*hortus*) **حُتَمَامًا**, **سَمَامًا** (*causa tua*) **سَمَامًا**, **سَمَامًا** (*salvator*) **سَمَامًا**, **سَمَامًا** (*eorum passio*) **سَمَامًا**, **سَمَامًا** (*passer*) **سَمَامًا** (*hydria*) **سَمَامًا**. IV - Si illam alia littera quiescens in eadem voce præcedit, linguæ enim Semiticæ renuunt duas quiescentes immediate sese invicem sequi in eadem

voce, ut ܡܫܟܝܢܐ (*metus*), ܐܘܢܝܢܐ (*lepus*), ܐܦܫܝܢܐ (*occident*), ܐܦܫܝܢܐ (*Occidens*). Ex quo intelligis quoties duæ quiescentes sine medio in eadem voce concurrunt, primam earum esse semper naturam quiescentem, alteram per accidens. Hæc sunt loca in quibus littera quiescens est pro mobili.

109 - Ex omnibus quæ hoc capite de vocalibus Syriacis disseruimus, colligere facile est Syriacam linguam tres primarias vocalium species habere quemadmodum ens habet et Hebraica et Arabica; Syrorum tamen doctores cum venerint ad statuenda signa vocalium, secus egisse ac Hebræos atque Arabes; cum enim Arabes eadem signa statuerint omnibus tribus vocalium speciebus scilicet longis, clausis ac brevibus; Hebræi autem singulis his speciebus singulam vocalium seriem posuerint; Syri mediam secuti viam solis longis ac clausis vocalibus singula signa invenerunt, neglectis brevibus. Etenim: A longo *zqafam*, A clauso *pt^hah^ham*; I longo *h^hvns^sam*, I clauso *zlamam* lenem; U longo *vmaqam*, U clauso seu *O* *rwah^ham*, posuerunt.

110 - Sed Syri habent septimam vocalem, *zlamam* duram. Quid dicendum de hac vocali? Hæc vocalis, si bene consideres, non est nisi una ex prædictis vocalibus cui aliqua modificatio supervenerit. Etenim hæc vocalis locum habet: I - Cum *alaf* vocali brevi debet moveri, ut ܫܘܦܘܩܐ *surgam*. II - Cum diphthongus ex *alaf* vel *jod^h* formanda est, scilicet cum post *zlamam* lenem occurrit *alaf* aut *jod^h* quiescentia, ut ܕܢܝܢܐ (*caput*) pro ܕܢܝܢܐ , ܕܢܝܢܐ (*puteum*) pro ܕܢܝܢܐ , ܕܢܝܢܐ (*edet*) pro ܕܢܝܢܐ , ܕܢܝܢܐ (*hæres erit*) pro ܕܢܝܢܐ . III - In fine vocis *zlama* dura

est pro h^bvasa, ut **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**] *martyres*, **ܝܒܝܚܝܢ** (*flemus*), pro **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**, **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (quod extat in dialecto Chaldaica). IV-Sæpe zlama dura est pro diphthongo ai, ut **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*ducenti*), **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*tranquilla eris*), **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*vis*), pro **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**, **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**, **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**. Extra hos casus non invenitur zlama dura nisi in exoticis verbis, ut **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*Elias*), **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*Isaias*). Ratio autem cur littera quæ præcedit pronomen suffixum 2° pers. fem. sing. ut **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** tibi f. et 3° pers. masc. sing. ut **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** in illo, nec non et in ceteris locis ut videbimus suo loco, v. u. 465, 3, 5, 6, non est nisi doctorum arbitrium Syrorum Orientalium recentiorum.

||| - Nunc pauca de dipgthongis, et potissimum de AU et AI. Lingua Syriaca litteralis valde firmiter diphthongos tenet; e contra multi populi fere semper diphthongos solvunt ut Galli in Europa, Arabes Mausuli et Damasci in Oriente, etc. Inter dialectus Aramaicas, Chaldaica a diphthongis abhorrens, sæpissime mutat p^tah^ham diphthongi AU in rwah^ham, et diphthongi AI in zlamam duram, ex. gr. **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*dies*), **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*confitemur*), **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*auetus est*), **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*vis*), **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*illi*), **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*domus*), **ܩܪܘܘܬܝܢܐ** (*qualis f.*), pro **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**, **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**, **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**, **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**, **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**, **ܩܪܘܘܬܝܢܐ**. Sic etiam in dialecto Syriaca vulgari Assyriæ et Curdistani.

||2 - In idiomate vero litterali diphthongus in nominibus quidem non solvitur nisi per gd^hamam de qua suo loco (165 et seq.); in verbis autem, in quibusdam flexionibus conjugationum defectivarum (346 et seq.). In his locis tantum ubi solvitur diphthongus, ut O (1), E.

(1) Observa igitur rwah^ham Orientalium esse vel pro U clauso seu brevi Arabice lingue, vel pro diphthongo AU soluta.

In ceteris locis in quibus non solvitur diphthongus, nec habet rationem veræ diphthongi, A effertur plenum non secus ac in ceteris syllabis, quamquam Orientales scribant *zqafam* pro *pt^hab^ha* ante *waw*.

113 - Denique non est prætereundum: I - Ex duabus speciebus vocalium quas solas habet Syriaca lingua, videlicet clausaram et longaram inter quas computandæ sunt diphthongi, illas, scilicet clausas tam flexibiles ac inconstantes esse ut quacumque flexione in vocabulo superveniente, eæ sæpe aut cadant, aut inter se permutentur, aut denique sedem mutant; has autem idest longas in omnibus flexionibus nullam subire modificationem, sive siat in initio, sive in medio, sive in fine vocis. II - Lector jam observaverit tres vocales longas, i. e. *zqafam*, *h^hvâ^ssam* et *ʿsâ^ssam* non tolerare post se regulariter litteram quiescentem, e contra litteras clausas, i. e. *pt^hah^ham*, *zlamam* et *rwâh^ham* necessario habere debere litteram quiescentem vel geminatam, nisi sint loco vocalis brevis.

114 - Hactenus de præcipuis principiis quæ determinant statam quiescentiæ et mobilitatis litterarum Syr. quibus sane rite ob oculos habitis facillimum erit tiro-nibus regulas flexionis nominum et verborum recte percipere et retinere. Jam vero ex dictis liquido constat dare et dixerim ingratis sonare linguam Syriacam propter frequentem quiescentiam litterarum, inopiamque vocalium, quæ quidem qualitates longe absunt a fluido gratoque sono vocum linguæ Arabicæ, in qua nunquam habetur concursus duarum quiescentiam, neque ulla vox incipit a littera quiescenti. Solent nihilominus Syri minuire quodammodo prædictam asperitatem in pronuntiatione per adjectionem vocalis litteræ finali vocis

hanc rationem non possunt occurrere duæ quiescentes consecutivæ in medio vocabuli, i. e. secundum grammaticos Europæos, non potest syllaba etiam in medio vocis a duabus consonantibus incipere. Huic etiam secundæ regulæ appareuter videntur Syri derogare cum occurrente littera vocali brevi mota post quiescentem, supprimat vocalem brevem, et sic duæ consonantes quiescentes sine medio consecutivæ per accidens enascuntur. Primi exempla: **ܥܠܡܢܐ** *pax*, **ܥܘܩܕܝܢܐ** *occidis*, **ܥܘܩܕܝܢܐ** *extensus*, in quibus ^hin, qof et pe a quibus incipiunt, per accideas quiescentia facta sunt. Eorum enim vera forma hæc est: **ܥܠܡܢܐ**, **ܥܘܩܕܝܢܐ**, **ܥܘܩܕܝܢܐ**. Exempla secundi: **ܥܘܩܕܝܢܐ** *Occidens*, **ܥܘܩܕܝܢܐ** *audietis*, **ܥܘܩܕܝܢܐ** *te amo*, in quibus res^h, mim et h^{hot} quiescentia facta sunt post quiescentem quin vocales breves habeat, nam pleae ita pronunciari debeant: **ܥܠܡܢܐ**, **ܥܘܩܕܝܢܐ**, **ܥܘܩܕܝܢܐ**.

115^{II} - Ceterum in lingua Syriaca usquam datur vox aut syllaba tribus consonantibus seu, ut dicunt grammatici Semitici, duabus quiescentibus incipiens quod non infrequens est in lingua Græca nec non in Latina, imo quod frequentissimum est in Germanica.

116 - In fine syllabæ aut vocis raro duas quiescentes invenies, quod tamen fere semper ex suppressione (de qua supra) brevis vocalis ab ultima consonanti oritur, ex. gr. **ܥܘܩܕܝܢܐ** *notasti*, **ܥܘܩܕܝܢܐ** *rex meus*, pro **ܥܘܩܕܝܢܐ**, **ܥܘܩܕܝܢܐ**; nunquam tres consonantes.

quiescenti manent, ex. gr. **ܥܘܩܕܝܢܐ** *stasis (seditio)* quod tamen sæpius dicitur **ܥܘܩܕܝܢܐ**. Fatendum tamen est Syros hanc adjectionem litteræ alaf non agere nisi cum vocabulis quæ incipiunt a Σ.

117 - In flectendis nominibus, verbis et particulis nonnulla mutatio vocalibus supervenit, idque sive per suppressionem, sive per transpositionem sive denique per mutationem. Id autem non attingit nisi vocales clausas et etiam vocales breves quæ inde nascuntur. Vocales enim longæ nunquam in flexione ullam modificationem subeunt, exceptis vocalibus longis in quibus mater lectionis est littera infirma radicalis, hujusmodi enim vocales clausis æquivalent.

118 - Deinde sciendum est motionem *rwâs^aam*, h. e. *zlamam*, non compati apud Syros cum littera *gutturali in fine vocis*, proinde quotiescumque regala exigit *rwâs^aam* ante litteram gutturalem in fine vocis, illa *rwâs^aa* mutari debet in *pt^hah^ham*. Litteræ autem gutturales suat: *alaf* (quando æquivaleret *bamzæ* (1) Arabum, non vero quando est littera infirma), *he*, *h^hct^h* et *'ain* (ا, ه, ع, ع), et cum eis computatur quoque littera *res^h* (ر), forsitan quia ista littera olim modo quo hodie apud urbis Mossul incolas pronuntiabatur, scilicet ab imo gutture. Accipe exempla: *وَقَدِّ* (*moderatus est*),

(1) Grammatici Syri non computarunt *alaf* in numero litterarum gutturalium, quamquam ipsa lingua Syriaca id ipsis suadere debebat; nec mirum, cum illi nunquam sciverunt dislinguere *alaf* consonans a vocali. Quod autem lingua Syriaca veram *hamzam* gutturalem habeat, nulla testantur, ex quibus exemplum unum

aut alterum esto: *عَبْرَك* (*petiit*), *بِجْمَدِي* (*impurus*). Quod autem *alaf* idest *hamza* Syriaca mutet *rwâs^aam* precedentem in *pt^hah^ham*, certum est ex verbis *hamza* terminalls, ut *تَبْرَك* (*consolatus est*), *بِجْمَدِي* (*impurum reddidit*); quæ nisi re-

gulam litterarum gutturalium sequerentur, pronuntiari debent *بِجْمَدِي, تَبْرَك*,

sicut dicitur *تَبْرَك, بِيَدِي*. Id etiam manifestum est ex eo quod participium activum in hujusmodi verbis eandem vocalem habet ac participium passivum, dicitur enim pro utroque, ex. gr. *طَهَّطًا*, quod non habet locum nisi quando ultima radicalis est littera gutturalis.

ܦܢܐ (*retribuens*), ܐܡܠܟܐ (*missus est*), ܫܠܐ (*solutus est*), ܒܡܢܐ (*nuncupat*) quæ juxta regulam debuissent esse: ܦܢܐ, ܐܡܠܟܐ, ܫܠܐ. Excipe tamen vocem ܫܠܐ (*filius meus*) in qua retinetur rvâs^a ante res^h quia res^h non est in fine vocis, cum jod^h consideretur ut virtualiter pronunciata. Hæc regula valet etiam cum nomen incrementum taw fem. in fine accipit, ut ܦܢܐܐ (*aris*), ܐܡܠܟܐܐ (*victima*), ܫܠܐܐ (*delictum*). Attamen Orientales cum mhagjana pronunciant duo extrema nomina, non cum p^hah^ha. Nota tamen litteram caflenem quæ pronunciatur uti ܫ Arabum, et litteram gamal lenem quæ effertur ut ܫ Arabum, quamvis in Arabica lingua ioter gutturales numerentur et reapse tales sint, tamen apud Syros non habere illam proprietatem quam diximus ceteras litteras originae gutturales habere, idque quia per accidens gutturaliter pronunciantur quando sunt lenes.

Alia litterarum gutturalium proprietas est quod eæ geminari non tolerant, de qua proprietate infra (1).

119 - Litterarum geminatio extat in linguæ Syriacæ omnibus dialectis, scilicet Chaldaica, Samaritana, vulgaribus Assyriæ et Mædulæ et litterali Orienta-

(1) Apud Hebræos eadem litteræ ac apud Syros, sunt gutturales, proprietatesque quas hæ litteræ in lingua Syriacæ possident, habent et in Hebraica, imo majori cum constantia. Res debebat esse eadem in dialecto Syriacæ Babylonica seu Chaldaica; sed libri hujus dialecti quas nonnisi Hebræi possident, sunt tam orthographice vitiosi ut ex his regulis constantes et certæ de vocalibus haud erui facile possint. Cum hæ regulæ quibus litteræ gutturales reguntur, procedant omnes ex difficultate quam organum humanum sentit in eis efferendis, hinc mirum est quam durum et robustum guttur natura dederit Arabibus qui omnino ignorant has regulas quæ litteras gutturales a ceteris litteris distinguunt, hasque litteras eodem ratione tractant ac ceteras litteras, nisi quod eæ in fine vocabuli in quibusdam casibus p^hah^ham et apud Arabes amant.

lium; sola lingua litteralis Occidentalis, qua scilicet utantur Jacobitæ et Maronitæ et vulgaris dialectus T'ur-Abdin geminationem recusant. Loci autem grammaticales in quibus geminatio habere locum debet, sunt fere iidem ac in lingua Arabica (1). Porro mirum est Syrorum litteratos cum tot ac tam diversa orthographica signa ad recte scribendum et legendum invenerint, ad geminationem litterarum significandam nullum apicem posuisse. In hoc Arabes et Hebræi magis solertes sese exhibuerunt; negari etiam nequit Arabum signum aptius et commodius esse quam Hebræorum; utinam in scriptura Syriaca adoptaretur!

120 - Geminatio litteræ non potest habere locum nisi eam littera mobilis præcedat. Motio autem hæc litteræ præcedentis potest esse pt^hah^ha, vel zlama lenis, rarissime 'maqa. Ceteræ motiones seu vocales non possunt regulariter habere sequentem litteram geminatam.

121 - Porro omnes litteræ Syriacæ geminari

(1) Hic discretus lector observet quantum discrimen in hac re intercedit inter gentes Semitas et populos Europæos. Etenim apud Semitas, Arabes polissimum, tanta est auris sensibilitas ut ex sola unius litteræ geminatione vocabula diversissimum acquirant sensum, ex. gr. سَبَّأٌ sublimis factus est, سَبَّأٌ gloriosus est. سَبَّأٌ

nomen dedit; حَدَادٌ extremitas, حَدَادٌ faber ferrarius, حَامٌ columbæ, حَامٌ batneum. Quod in linguis Europæorum non solum non extat, sed etiam nonnulli eorum fere semper lexicon manibus habere tenentur cum scribant ut sciant duplexne littera an unica sit in tali aut tali vocabulo; sic Itali et Galli; alii ut Hispani, ita inutilem imo incommodam viderunt rem existentiam litterarum geminarum in lingua, ut eas omnes recentius simplices reddiderint, excepta Π, et sic suæ lingue novam orthographiæ formam dederint. Eruditi apud Gallos, nomine Port-Royal celebres, idem seculo XVII tentarunt, sed incassum. Arabum mirabilis sensibilitas

magis clucet in quantitate vocalium, ex. gr. بَارَكَ: barac (genus flexit), بَارَكَ: بَارَكَ

bārāc (benedixit); خَالِي kʰālī (avunculus meus), خَالِي kʰālī (acetum meum), خَالِي

kʰālī (vacuus), خَالِي kʰālī (ad avunculum pertinens) etc.

possunt, vel ipsa alaf, he et h^{bet}, quæ litteræ gutta-
rales sunt et in lingua Hebraica geminari nequeunt.
Apud Syros tres taatummodo litteræ nonnunquam ge-
minari renuunt, waw, ʿain et res^h. Waw quidem gēmi-
nari recusat post pt^{hah}am; ubicumque enim littera waw
occurrit post pt^{hah}am quæ juxta regulam exigit ut lit-
tera sequens duplicetur, illad waw non geminatur, et
pro pt^{hah} litteræ præcedentis scribitur zqafa, ad
significandum quod cessante geminatione quæ sonum
præcedentis vocalis reddit clausam, illa vocalis pronun-
tiari debet eam productione, ex. gr. **نوب** monstravit,
أَوَّ iniquus, l. h^{aw}i, ʿawāla, pro **نوب**, **أَوَّ**. Post zla-
mam autem lenem geminatur waw, ut **أَبْ** albus, l.
h^{aw}wāra. ʿAia autem et res^h non semper renuunt gemi-
nationem, sed in aliquibus vocabulis, quorum præcipua
jam a nobis allata sunt n. 17. (1) Notandum est dumtaxat,
pt^{hah}am quæ præcedit litteram quæ geminationem con-
tra regulam recusat, non converti quidem in zqafam in
pronanciacione ut natura rei requirit sed orthographice
manere pt^{hah}am.

—o:~o:~o—

CAPUT IV

DE SYLLADIS ET DE LITTERIS RADICALIBUS

122 - Vocabula in Syriaca lingua constant nu-
mero plus minus grandi litterarum seu articulationum
sonantium, sive mobilium sive quiescentium, idest syl-
labas formantium. Syllaba autem est omnis littera mota
sequente altera quiescente vel non. Unde omnes syllabæ

---

(1) In dialecto Chaldaica quam Judæi conservant, exceptio TOY waw
ignota est; litteræ autem gutturales omnes et semper geminationem recusant.

in duas species dividuntur, aliæ enim in vocalem exeunt, quæ vocalis semper est longa (n. 15. 4), ut **صَا**, **وَو**, **قَب**, **ف**; aliæ consonanti una vel duabus terminantur, habentque vocalem semper clausam, ut **حَم**, **دَمَا**, **كِر**, **سَمَم**, **كَلَك**, **مَلَحَم**. Omnis autem syllaba in lingua Syriaca a consonanti incipere debet (1).

123 - Numerus syllabarum variat ab una ad quinque: rarissime invenies in lingua Syriaca vocem sex syllabas habentem.

Voces monosyllabæ individuae sæpe independenter ab aliis pronunciantur; sæpius tamen pronomina et particulae grammaticales monosyllabæ aliis connectuntur sive in fine et tunc dicuntur suffixa, sive in initio et tunc sunt præfixa, ita ut ex monosyllaba et alia cui connectitur una vox indivisibilis formetur tum pronuntiatione tum orthographia.

124 - Vocabulorum igitur elementa sunt litteræ sive mobiles sive quiescentes. Litteræ autem quibus vocabula formantur sunt aut radicales aut formativæ. Radicales sunt eæ quæ radicem constituunt, quæ est quædam litterarum combinatio ad seorsum determinatum reddendum effecta. In verbis et nominibus numerus radicum est ordinarie trinus, sed in verbis potest esse, at rarissime, quaternus; in nominibus datur aliquoties radix quinque litteris constans.

125 - Hujusmodi combinationes quibus radices formantur, ita factæ sunt ut eæ sine difficultate efferri possint; i. e. litteræ ad formandum vocabulum e diversis organis humanæ vocis sunt selectæ, quorum præcipua

(1) Vidimus (n. 5) hoc non esse proprium solum linguæ Syriacæ, sed omnium mandalinarum.

sunt labia, deates, lingua, palatum et guttur. Nulla omnino radix tres litteras ejusdem organi potest habere; imo etiam duæ litteræ ejusdem organii in eadem radice ferri nequeat, nisi ab alia diversi organi separatæ sicut, ut **حكر**, **حزر**, quod tamen rarum est. Rarissime autem iaveniuntur in eadem radice duæ gutturales non separatæ, ut **كوه**, item duæ linguales, ut **حلا**. Gratiore radices suat eæ quarum singulæ litteræ diverso organio effe-
runtur, quæque fere totam lexicologiæ Syriacæ seu potius Semiticæ molem formant, ut **كلم**, **فلم**, **بلم**.

CAPUT V

DE LITTERIS FORMATIVIS SEU SERVILIBUS

126 - Præter radicales sæpe una aut amplius litteræ extraneæ ad formanda vocabula adhibentur, quæque formativæ seu serviles dicuntur. Litteræ formativæ vel radicem præcedunt, et tunc dicuntur præformativæ, ut **أفك** (*descripsit*), **فك** (*festinavit*), **فك** (*promittens*), in quorum verborum primo alaf, in secundo semcat^h, in tertio mim, s^hin et taw sunt præformativæ; vel sequatur, et tunc dicuntur affirmativæ, ut **فك** (*oblatio*) ubi nun est affirmativa; vel denique iater litteras radicales inseruntur, quod rarum est, ut **فك** (*dignatus est*) ubi t^het^l formativum est pro taw.

127 - Litteræ serviles suat fere eadem in omni-
bus linguis Semiticis, eæque ita sagaciter selectæ suat ut possiat cum omnibus alphabeti litteris quibuscum copu-
laadæ suat, coacordare, i. e. sine difficultate simul pro-
nunciari. Sunt autem in lingua Syriaca: **ء** (hamza et

littera infirma) $\text{ק}, \text{א}, \text{ב}, \text{ג}, \text{ד}, \text{ה}, \text{ו}, \text{ז}, \text{ח}, \text{ט}$
 quarum postrema i. e. ק mutatur aliquoties in ב aut
 ה ; $\text{כ}, \text{א}$ et ב serviles sunt tum ut matres lectionis,
 tum ut litteræ infirmæ. His omnibus addere juvat parti-
 culas grammaticales quæ vocabulis connectuntur eodem
 modo ne litteræ serviles, $\text{ב}, \text{ה}, \text{א}, \text{ב}, \text{ה}, \text{ב}, \text{ה}, \text{ב}$,
 quarumque plurimæ jam inter serviles etiam numerantur.

128 – Alia existit apud Syros ratio augendi num-
 merum litterarum radicalis, quæ est ut littera radicalis
 moveatur longa vocali, quod rythmice idem valet ac
 littera consonaas, ut ضيد (*occidens*), ضيد (*occisus*).
 Apud Syros Orientales exstat quoque alia ratio augendi
 numerum litterarum radicalium, estque duplicatio seu
 geminatio litteræ radicalis, ut ضيد cum geminatione
 beth (*accepit*), ضيد cum geminatione gamal (*faber*
lignarius).

CAPUT VI

DE ONOMATOPŒA

129 – Ratio formandi vocabula in lingua humana
 non est naturalis, sed conventionalis, secus una universo
 mundo haberetur lingua. Ad formanda tamen verba homi-
 nes sæpe sensu naturali moventur; ex iis inquam quæ in
 natura percipiunt, impelluntur ad sonos illi similes eden-
 dos, quæ naturæ imitatio in vocabulis efformandis dicitur
onomatopœa, quæ consistit in hoc quod verba imitentur
 res naturales quæ per illa significantur. Princeps in hac

prærogativa inter omnes mundi linguas est Arabica. Sed et ceteræ Semiticæ, inter quas est Syriaca, superant fere ceteras mundi linguas in numero vocabulorum quæ per onomatopœam formata sunt. Juvat hic hujus gratiosi feti naturæ generalia capita referre, speciminis gratia.

I - Nomen uniuscujusque organi vocis humanæ litteram habet ipso organo cujus est nomen efferendam. Hæc regula omnibus linguis Semiticis communis est, imo præcipuis etiam linguis Iudoeuropæis ut ajunt necnon aliis. Ex. gr. nomen *oris* semper habet litteram labialem: Syr.

فم, Arab. فم, Hebraice ف, Latin. *os* (*vor*), *bucca*, German. *mund*, Græc. (*sto*) *mat*, Angl. *mouth*, Sanskr. *muk^ha*. Labii nomen habet litteram labialem,

p, f, b, ex. gr. Syr. مفا, Hebr. מפא, Arabice شفه, Lat. *labr.*; Germ. *lippe*; Pers. *lip*. Angl. *lip*; Mirum quod in Græco *leich* nulla habeatur articulatio labialis; forsitan *leich* erat origine *leif* seu *leiph*. Dentis nomen habet litteram dentalem s, z, d, t, ut Syr. et Hebr. سم, Arab. سن;

Lat. *dent.*; Græc. *odont*; Germ. *zahn*; Sanskr. *dan*; Persice *dendan*; Anglice *teeth*. Nomen *Linguae* habet litteram lingualem l, vel r: Syr. et Hebr. لحم; Arab. لسان; Lat. *lingua*; Sanscr. *lola*; Græc. *glotta*. Nomen *Nasi* litteram n

nasalem habet, Syr. نسن; Hebr. انف; Arab. منخر, انف; Lat. *nasus*; Græc. *rin*; Germ. *nos*; Angl. *nose*; Sanscr. *nasâ*; Lithuan. *nosis*. Denique *Gutturis* nomen habet semper articulationem gutturalem, Syr. حنجر, Hebr.

حنجر, Arab. حنجر, حنجر, حنجر; Lat. *guttur*, *gula*; Græc. *laryng*; Germ. *kehl*, *gurgel*; Gall. *gorge*, *gosier*; Sanscr. *gula*.

2° Alterum onomatopœæ memorandum principium in lingua Syriaca ceterisque Semiticis linguis, nec non in potioribus linguis Indo Europæis clucet in actionibus humanis quæ per peculiaria membra exercentur; horum enim actionum verba semper habent articulationem analogam membro quo actio a singulis verbis expressa exercetur. Sic ex. gr. verbum *Loqui* habet litteram *l* lingualem quia lingua est præcipuum loquendi organum: Syr. **ل**; Hebr. **ל**; Arab. **ل**; Græc. *lalein*; Lat. *loqui*; Itatice *parlare*; Germ. *loben*; Sanser. *lap*. Verbum *Glutire* habet semper *l* cum aliqua gutturali: Syr. Hebr. et Arab. **ل** (1); Græc. *lichn*; Lat. *glut.*; Germ. *schluck*; Sanser. *gal*; Ital. *inghiott*; Angl. *swallow*. Verbum *lingere* habet semper *l* articulationem linguæ qua hæc actio exercetur: Syr. **ل**; Arab. **ل**; Græc. *leich.*; Lat. *ling.*; Sanser. *lih*; Germ. *leck*; Angl. *lick*; Ital. *leccare*; Gall. *lécher*; Hispan. *lam.*; Russice *liz*; Turcice *jalam*; Pers. *lisidan*. Verbum *Spuendi* habet semper *p*, *f*, vel *b* quæ proferuntur labiis ex quibus sonus et materia sputi exeunt: Arab. **ل**; Græc. *ply.*; Lat. *spu.*; Germ. *spei.*; Ital. *sput.*; Hisp. *escup.*; Pers. *taf*. Verbum *Rhonchandi* habet *r* et gutturalem: Syr. et Hebr. **ل**; Arab. **ل**; Græc. *rheng.*; Lat. *rhonch.*; Germ. *schuarch.*; Angl. *snore*; Gall. *ronfl.*; Hisp. *rone.*; Turc. **ل**. Verbum *Spirare* habet dentalem et labialem: Syr. Hebr. et Arab. **ل**;

(1) Nota hic miram dispositionem qua Semitæ, in verbo glutirendi **ل** exprimunt successione naturali tria organa per quæ transit res quæ glutitur; littera enim **ل** labialis denotat labia per quæ ingreditur primo res glutienda; **ل** lingualis linguam quæ deinde illam suscipit; denique **ل** gutturalis guttur ubi desinit.

Græc. *spair.*; Lat. *spir.*; Sanser. *sprh*; Pers. *puf*; Ital. *soff.*; Gall. *souff.* Verbum *Clomare* habet palatalem sequente linguâli: Syr. Hebr. **חלם**; Arab. **صرخ**, **قرا**; Lat. *clom.*; Græc. *craz.*; Sanser. *cur*; Germ. *schrei.*; Ital. *grid.*; Angl. *cry.* Verbum *Ululare* habet *l* repetitum aut cum *r*: Syr. **أولل**; Hebr. **הולל**; Arab. **ولول**; Sansc. *hulul.*; Lat. *ulul.*; Græc. *olol.*; Germ. *heul.*; Ital. *urlare*; Franc. *hur-ler.* Verbum *Currere* habet radicem fere semper diversam etiam in linguis ejusdem familiæ, at semper habet litteram *R*: Arab. **ركض**; Hebr. **רום**; Syr. **רום**; Græc. *trech*, *drom.*; Germ. *ren.*; Sanser. *ranh*; Lat. *curr.*; Angl. *run* (1).

Atque hæc speciminis ergo sufficiunt, ut aliqua notio habeatur de hoc naturali fonte, in linguis Semiticis fœcundissimo, ex quo vocabula primæ necessitatis in nobilioribus mundi idiomatibus emanant.

(1) Præter has similitudinis species inter linguas Semiticas et Indoeuropæas quæ ex onomatopœa oriuntur, est alia quæ admirationem ingerit. Multæ enim sunt res naturales et notiones grammaticales quæ eisdem vocibus exprimuntur apud populos Semiticis et gentes Indoeuropæas. Liceat hic nonnulla producere: - I Lat. *Cornu*, Gr. *Ker*, Hebr. Syr. et Arab. **قرف**, Germ. et Angl. *Horn*. - II Lat. *Taurus*, Gr. *Tauros*, Arab. **ثور**, Syr. **أوز**, Hebr. **חזז**, Stier. - III Lat. *Jugum*, Gr. *Zeugos*, Arab. Syr. et Hebr. **أهيب**, Germ. *Joch*, Sansc. *Juga*. - IV Lat. *Cribr.* Arab. **غريل**, Syr. **خزك**, **خزكلا**, Hebr. **חצב**. - V Lat. *Saccus*, Gr. *Saccos*, Syr. et Hebr. **صفا**. - VI Lat. *misc.*, Gr. *misg.*, Arab. et Syr. **طريق**, Hebr. **طريق**, Sansc. *miçr*, Pers. *amith*, Ger. *misch.*, Polon. *miş*, Cell. *mesk*. - VII Lat. *tura* (inusitatum pro porta, unde obturare), Gr. *thyra*, Germ. *thür*, Angl. *door*, Sansc. *duar*, Pers. *dar*, Russ. *dwer*, Arab. **ثيرة**, Hebr. **חזק**, Syr. **لوزك** per metathesin. Quibus adde præcipuorum animalium nomina: - I Lat. *canis*, Gr. *hyn*, Germ. *hund*, (pro *cund*), Angl. *hound*, Arab. Syr. et Hebr. **حلك** (cum *l* pro *n*), Sansc. *cucura*, Turc. *copac*. - II Lat. *corvus*, Gr. *corax*, Sansc. *carava*, Arab. **غراب**, Syr. **كوزط**, Hebr. **קוזט**, Germ. *habe*, Angl. *crow*, Pers. *cargia*. - III Lat. et Gr. *scorpius*, Arab. Syr. et Hebr. **حمت**, - IV Lat. *catulus*, Germ. *katze*, Arab. **قط**, Syr. **مها**,

CAPUT VII

DE VOCABULORUM SYRIACORUM TYPIS EORUMQUE
FLEXIONIDUS, ET DE DERIVATIONE

130 – Quamquam Syriaca lingua communem habeat cum omnibus mundi linguis hanc proprietatem, quod vocabula certo et determinato syllabarum et litterarum radicalium debeant constare numero, quem præterire nequeant, tamen Syriaca lingua simul ac ceteræ linguæ Scmiticæ, hanc alteram habent memorabilem, præ omnibus mundi linguis, proprietatem, quod in ipsis omnia vocabula, i. e. tum nomina, tum præsertim verba, juxta certos ac determinatos *typos* formari debeant. Typus autem constat ex quadam constanti dispositione litterarum tum radicalium tum additiarum, earumque vocalium. Unusquisque igitur typus habet suum proprium numerum litterarum radicalium, suum numerum litterarum formativarum, proprium situm quiescentium, proprium situm motarum, determinatam speciem vocalium, i. e. longarum vel clausarum. Id exemplis clarum fit. Verbum **قنب** habet typum constantem tribus litteris radicalibus tantum, cujus prima quiescens est quiescentia accidentali (i. e.

Pers. *garbe*, Angl. *cat*, Ital. *gatto*, Gall. *chat*. – V Lat. *lupus*. Græc. *lycos* (cum *c* pro *p*), Arab. Hebr. et Syr. **قنب** (cum *d^h* pro *l*), Germ. et Angl. *wolf*. – VI Lat. *vulp.*, Gr. *alopece*, Arab. **نعلب**, Syr. **لعلل**, Hebr. **מלל**, Germ. *fuchs* (conf. *wolf lupus*). Particula negandi constat articulatione liquida *n*, vel *m* vel *t*; nam Gr. *me*, *ne*, Lat. *non*, *ne*, Germ. *nieht*, *nein*, Sansc. et Pers. *na*, Arab. *la*, *ma*, Hebr. et Syr. *la*, Turc. *ma*. Interjectio: Gr. *ua*, *vai*, Lat. *vah*, *vai*, Arab. **وَي**, Syr. **فد**, Sansc. *vata*, Germ. *veh*, Ital. *gnai*, Gall. *ouai*. Denique adjectivum relationis seu denominativum formatur per suffixum *i* (Hebr. Pers. et Angl.), vel *ij* (Arab.), vel *te* (Lat. et Gr.), vel *isch* (Germ.) vel *aj* (Syr.), vel *ti* (Turc.). Nec præterire lubet miras quasdam similitudines quæ cernuntur inter linguam Syriacam et Latinam præ Græca; ex. gr. **حدا** *curtus*, (Pers. *cutah*, Curd. *curta*), **لؤبلا**, *gallus*, **حنملا** (Somit. *radix*) *amarus*, **حطلا** (Arab.) *amita*, **او** (Somit.) *aut* **كلك** (Somit.) *altus*, **ملا** (Arab.) *dulc.* (coll. Græc. *glyc.*).

bus et verbis, quod est præcipuus grammatices scopus, typus non mutat formam, i. e. ordo quiescentiæ et mobilitatis perseverat, atque vocales longæ nullam subeunt mutationem; tandummodo vocales clausæ propter fixas litteræ novam motionem possunt sive situm mutare, sive elidi, sive aliam mutationem subire juxta regulas suo loco expositas.

133 - Alterum grammatices objectum est *Derivatio*, quæ est noverum typorum sive nominum, sive verborum formatio ex noto typo. Omnis derivationis fons in Semiticis linguis est verbum et quidem præteritum. Sed et non raro e nominibus, potissimum concretis, verba nova derivantur.

Hæc omnia in sequentibus libris plene patebunt ac clarescent.

MONITUM

In posterum adhibebimus alphabetum Occidentalium eorumque systema, pro utraque dialecto, nempe Syriaca Occidentali atque Orientali quoties ab invicem non discrepant: in casu discrepantiæ in textu sequemur usum Occidentalium, et in notis referemus morem Orientalium.

LIBER III

DE NOMINE

CAPUT I

DE FORMIS NOMINIS IN GENERE ET IN SPECIE

134 - Nomen Syriace dicitur. Ante omnia sciendum nomina apud Syros non declinari pro casibus, i. e. non assumere in fine diversas terminationes pro diversis casibus quos possunt habere in constructione, secus ac res se habet in linguis Græca, Latina, Arabica (1) aliisque.

134^{II} - At, quod linguæ Syriacæ proprium est, omnia nomina in hac lingua, assumunt in fine litteram alaf præcedente zqafa, quod dicitur alaf *status emphatici*. Hoc alaf respondet *tanuino* Arabum cum fath^ha, quamquam illud significet sæpius determinationem, hoc indeterminationem. Etenim quemadmodum *tanuin* Arabum, ita et hoc alaf Syriacum abjicitur cum sua vocali a nomine quando construitur cum alio nomine per regimen

---

(1) Ridiculos admodum ac dixerim stultos se exhibent aliqui inter Europæos Orientalistas, nomen philologorum non merentes, qui asserunt nominum declinationem in lingua Arabica esse puram fictionem recentiorum poetarum, quia non exstat in linguis Meharica et Aramaica. Ergo eodem jure potest illi declinationem nominum in lingua Latina esse fictionem quia non exstat in linguis Romanis! Qui scientias super factorum evidentiorum negationes aut dubitationes fundare vult, eas tandem funditus destruit.

vel quando flectitur. Unde vides cuocta nomina Syriaca sive masculina sive fœminina tum singularis, tum pluralis nominis, excepto ut plurimum plurali terminationis masculinæ (1), assumere hoc alaf, scilicet habere ultimam syllabam exeuntem in A juxta modum pronuntiandi Orientalium, vel in O juxta rationem effereodi Occidentalium, ut سَاجِدٌ *servus*, مَلِكَةٌ *regina*, $\text{رَبُّ$ *Domini*. Unde vides etiam omnes species nominum quæ apud Arabes suscipiunt *tanuin*, accipere apud Syr. hoc alaf emphaticum. Cum autem *tanuin* apud Arabes triplex sit, i. e. vel cum U vel cum A, vel cum I, Syri ex his tribus unum adoptarunt quod habet A, i. e. casus obliqui quemadmodum ex duobus terminationibus quas nomen dualis numeri et nomen pluralis sani habent in lingua Arabica, retinuervat Syri terminationem casus obliqui quæ respondet *tanuino* A.

135 - Nominum omnium, atequam alaf emphaticum assumant, typi in lingua Arabica puri reperiuntur, sive ea *taw* fœminini careant, sive illud habeant. Si hæc nomina cum illis typis Arabicis conferas, ea reperies, ratione assumpti alaf emphatici, aliquam modificationem subire, i. e. abjicere ultimam nominis vocalem si est brevis (conf. n. 106. 3), et tunc sæpe locum habent mutationes de quibus egimus lib. II, cap. 2.

135^{II} - Exstant tamen in Syriaca lingua diversa nomina quæ alaf emphaticum non assumunt. En præcipua. - I Inter comica appellativa seu communia omnia nomina fœminina quæ in *jod*^h exeunt præcedente

(1) Et hoc etiam plurale habebat antiquitus alaf emphaticum, dicebatur enim, ex. gr. سَاجِدُونَ , مَلِكُونَ , رَبُّونَ ; pro سَاجِدُونَ , مَلِكُونَ , رَبُّونَ . Imo etiam hodie, i. e. in Syriaco qui dicitur litteralis, sæpe nomen habens pluralis masculini terminationem clauditur per alaf emphaticum, ut سَاجِدُونَ , مَلِكُونَ .

pt^hah^ha, ex. gr. **לָמַב** (1) *pactum*, **עֲמֻבָּ** *error*, **עֲרַבָּ** (2) *aranea*. - II Alia paucissima nomina absque ratione apparenti, ex. gr. **מַנְמָלָא** *craticula*, **מַלְפִּיזָּ** (3) *locusta alba*, **מַנְמָלָא** *stamen*, **מַנְמָלָא** *capparis*, quæ omnia feminina sunt; quibus adde **מַנְמָלָא** et **מַנְמָלָא** *aliquis et aliqua* (non nominati). - III Nonnulla nomina quæ ab origine ut adverbia posita sunt, v. g. **מַנְמָלָא** *nudus*, **מַנְמָלָא** *gratis*, **מַנְמָלָא** *statim*, **מַנְמָלָא** *vix*, etc. - IV Plurima nomina communia exotica, ut **מַנְמָלָא** (4) *orbis terra*, **מַנְמָלָא** *Inferum*, **מַנְמָלָא** (5) *organum*, **מַנְמָלָא** (6) *testamentum*. - V Omnia nomina litterarum alphabeti (7), ex. gr. **מַנְמָלָא**, **מַנְמָלָא**, **מַנְמָלָא**, etc. - VI Fere omnia nomina propria locorum, montium, fluminum, urbium, oppidorum, mensium, stellarum, etc. ex. gr. **מַנְמָלָא** *Cardu* (mons quo stetit arca Noachi), **מַנְמָלָא** *Euphrates*, **מַנְמָלָא** *Tigris*, **מַנְמָלָא** *Eden*, **מַנְמָלָא** *Babylonia*, **מַנְמָלָא** *Ninive*, **מַנְמָלָא** *Damascus*, **מַנְמָלָא** *Assyria*, **מַנְמָלָא** *Judæa*, **מַנְמָלָא** *Alcos^h* (patria Nahum prophete), **מַנְמָלָא** *Octo-*

(1) Orientales **מַנְמָלָא** cum zlama leni.

(2) Hujusmodi nomina respondent in arab. ling. nominibus femininis quæ in **مَنْوَرَة** exeunt, ut **مَنْوَرَة** *ذكري*; quæ cum tanium accipere non possint, propterea et Syriaca quæ illis similia sunt alaf emphaticum respuunt.

(3) Dalath^h habet pt^hah^ham apud Orientales.

(4) Taw habet zlamam duram.

(5) Orient. **מַנְמָלָא**.

(6) Orient. **מַנְמָלָא**.

(7) Hæc nomina antiquitus habebant alaf emphaticum, dicebatur enim **מַנְמָלָא**, **מַנְמָלָא** vel **מַנְמָלָא**, etc. ut testatur lingua Græca quæ hæc nomina a Syris accepit. Cur autem Syri postea hæc nomina per g^halamam quæ est ipsis familiaris, mutilaverint, eaquo sic mutila i. e. alaf emphatico carentia, Hebræis tradiderunt, id nemo dicere potest.

ber vel November, ^٩ تمّصّ Aprilis, ^٩ داه Saturnus, etc.
 -VII Plurima nomina propria hominum (1), ex. gr.
^٩ دال Bel, ^٩ نكف Naaman, ^٩ هادي Hadhadh, ^٩ نجه Nabu,
^٩ ماري Mari, ^٩ مخاب Habibus. Sunt tamen multa cum
 alaf emphatico nomina propria Syriacæ originis virorum
 et mulierum, ex. gr. ^٩ كالا Baal, ^٩ آستارت Astarte, ^٩ هجر,
^٩ موزا, ^٩ مكيل, ^٩ ممدان.

136 - Si omnia et singula Syriaca nomina rite
 perpendas, videbis ea, uti nomina Arabica, sequi quas-
 dam determinatas formas, seu typos, a quibus minime
 recedunt. Primo nobis agendum est de numero litterarum
 quibus nomina componi possunt, et postea dicemus
 de eorundem formis.

137 - Nomina quoad numerum litterarum qui-
 bus constant, dividuntur in *bilittera* post elisionem, *tri-
 littera*, *quadrilittera* et *quinilittera*. Singularum harum
 classium nomina possunt esse vel talia simpliciter seu
nuda i. e. quæ litteris mere radicalibus constant, vel
aucta i. e. quæ habeat præter radicales alias iis super-
 additas. Numerus litterarum radicalium nominis apud
 Syros, uti apud Arabes, imo apud omnes gentes, non
 potest esse major quinque. Manifestum porro debet esso
 nos per totum hunc tractatum inter litteras quæ compo-
 nunt quodvis nomen, non computare alaf emphaticum
 ex eo quod illud sit velut expeditio ultimæ radicalis.
 Advertendum autem nos hic agentes de formis seu

(1) Nomina propria Syrorum virorum et mulierum post Christianismi or-
 tum, pauca sunt Syriaco originis; omnia cetera aut Hebraica, aut Græca, aut etiam
 Persica. In ethnismo nomina Syrorum nobis nota sunt potissimum ex inscrip-
 tionibus lapideis Palmyre, Haurani aliorumque locorum, ex quibus habemus, ex.
 gr. ^٩ كبره, ^٩ مزيجه, ^٩ كجيب, ^٩ صالا, ^٩ ممني, ^٩ طميطه, ^٩ اجميو.

typis nominum, Orientalium pronunciandi systema non Occidentalium considerare, quia illud aptius est ad determinandas declarandasque formas nominum (Cf. 40).

138-Nomina *bi'ittera* Syriaca sunt fere eadem ac quæ apud Arabes, scilicet: אָבָא (pater), בְּרִיָּא (filius), אָמָא (frater), בְּרִיָּא (sanguis), מְחַלָּא (nomen), לִיָּא (modus), לְבָא (uber), מְחַלָּא (socer), מְחַלָּא (manus), מְחַלָּא (1) (centum), מְחַלָּא (2) (sex), מְחַלָּא (os), מְחַלָּא (fundus). Quæ quidem nomina in hoc a ceteris differunt quod duabus tantum radicalibus constant, quorum posterior tantum habet motionem. Siquidem motiones quæ affeunt initialia nominum sequentium: אָבָא, אָמָא, et אָמָא adscititiæ sunt, et euphoniæ causa appositæ, ex eo quod impossibili sit alaf et jod^h initialia in statu quiescentiæ efferri: proinde pt^hah^ha quam habet littera alaf in vocibus אָבָא et אָמָא, est *suffurata*, minime vero *plena* (n. 103). Item nomen אָמָא erat in origine אָמָא iucipiens a jod^h quiescente prorsus ad typum אָמָא, sed euphoniæ causa, jod^h assumpsit zlamam, unde factum est אָמָא et deinceps zlama in h^hvas^aam quæ homogenea est litteræ jod^h, mutata fuit, unde tandem אָמָא. Item מְחַלָּא est pro

(1) Secundum alaf nominis מְחַלָּא non est alaf status emphaticus ut est in אָבָא et מְחַלָּא, sed est signum feminini pro H Arabico et et Hebraico ut in מְחַלָּא (causa).

(2) מְחַלָּא est pro מְחַלָּא cum duplicatione law, hocque est pro מְחַלָּא ut res se habet etiam in Arabico sermone. Duplicatio autem law in מְחַלָּא ex hoc apparet quod law dure pronunciat; secus enim leniter pronuncietur juxta regulam.

فعلًا cum ف moto vocali brevi U seu 's's's's'a, quæ a recentioribus pronunciatur longa (59.5) ut faciunt cum (فعلًا, فعلًا). Nomen autem (فعلًا) consideratur ut sine alaf sicuti est Arabicum است, quod probatur ex composito (فعلًا) (fundamentum) quod est sine alaf. Inter nomina bilittera recensendum est مائة (unus) et اثنين (duo).

Adverte, nomina quæ constant duabus dumtaxat litteris, quarum tamen vel prior habent motionem plenam, vel posterior sit geminata, non esse bilittera, ut (فعلًا) (seculum), (فعلًا) (1) (forum), (فعلًا) (2) (caput), (فعلًا) (acetum).

139 - Inter nomina bilittera plura sunt quæ habent in fine adjectam litteram taw quæ est signum feminini, eaque per hoc non cessant esse bilittera, ex. gr. (فعلًا) filia, (فعلًا) soror, (فعلًا) finis, (فعلًا) signum, (فعلًا) vel (فعلًا) pulmo, (فعلًا) mensuræ species, (فعلًا) facies, (فعلًا) centuria, (فعلًا) ancilla, (فعلًا) annus, (فعلًا) labium, (فعلًا) essentia, (فعلًا) patria, (فعلًا) fœcus; quibus adde nomina abstracta derivata a verbis pe-jod^h vigentibus aut mortuis ut (فعلًا) cura, (فعلًا) conventus, (فعلًا) somnus, (فعلًا) ira, a (فعلًا) seu (فعلًا), quorum tria ultima inusitata sunt. Hæc omnia nomina feminina unam radicalem litteram perdidit. Specialem attentionem merentur duo nomina feminina (فعلًا) propago et (فعلًا) dolus, quorum unumquodque unam

(1) Ille waw est signum motionis (◁), non vero est littera.

(2) Apud Orientales cum zama dura (فعلًا)

tantum radicalem litteram conservat, quorumque etymologia incerta est.

140 - Nomina trilittera nuda, h. e. quæ mere tribus radicalibus constant, tres dumtaxat habent formas (forma apud Syros ܘܫܘܩܐ) (1) *schema* dicitur vel ܘܫܘܩܐ *mensura*.) Hæ tres formæ in hoc inter se conveniunt quod mediam quiescentem habeant, et discrepant quoad primam radicalem, quæ in prima forma habet pt^hah^ham, ex. gr. ܘܫܘܩܐ (*sepulcrum*); in secunda forma habet zlamam lenem, ex. gr. ܘܫܘܩܐ (*sal*); in tertia habet 's^has^ham, ex. gr. ܘܫܘܩܐ (2) (*sanctum*). Totidem formas nomina trilittera nuda geminata, i. e. quæ constant duabus litteris, quarum tamen secunda geminatur (apud Orientales). Exemplum 1° formæ cum pt^hah^ha ad primam radicalem ܘܫܘܩܐ (*patruus*); exemplum 2° formæ cum zlama ad primam ܘܫܘܩܐ (*dens*); exemplum 3° formæ enim 's^has^ha ܘܫܘܩܐ (*dilectio*). Item dicendum de trilitteris nudis concavis, quæ scilicet constant duabus litteris consonantibus, quarum prior tamen habeat motionem productam quam sequitur mater lectionis vel expressa vel subintellecta, quæ quidem motio producta ad primam consonantem vel est zqafa, cum qua mater lectionis latet plerumque subintellecta, ut ܘܫܘܩܐ (*cor, animus*); vel h^hvas^a cum qua copulatur aut jod^b, ut ܘܫܘܩܐ (*judicium*), aut alaf, ut ܘܫܘܩܐ (*festum*), aut mater lectionis latet subintellecta, ut ܘܫܘܩܐ (*caput*); vel motio producta est 's^has^ha conjuncta constanter cum waw, ex. gr.

(1) Apud Orientales cum zlama dura.

(2) Non computatur waw quia est signum mollouis (6).

وَسْمًا (spiritus). Eadem trilittera nuda concava possunt habere pro media radicali waw vel jod^a præcedente pt^hah^ha, i. e. diphthongus ut dicunt Europæi, ex. gr. رَهْطًا (jejunium), حَمَلًا (mensura). Tres quoque formas habent nomina trilittera nuda defectiva seu imperfecta lamadh quæ scilicet pro tertia radicali aut waw, ut رَمِيمًا (serenum), مَرْمُوهًا (adspectus), aut jod^h habent, ut رَجِيمًا (dorcas), عَجِيمًا (captivitas), عَجْوَلًا (catulus). Huic classi trilitterarum subjungi possunt trilittera nuda hamzata, ut مَرْمُوزًا (cucurbita), مَرْمُوزًا (plerilanium), مَرْمُوزًا (multitudo).

141 - Trilittera nuda Syriaca ob causas quas præcedenter exposuimus (n. 102 et 104), nequeunt alias præter has tres habere formas, nimirum, ex eo quod Syrii suppressere soleant vocales breves, fit ut apud ipsos non habeant locum formæ trilitterarum Arabicæ quæ utramque radicalem, h. e. primam et secundam mobilem præseferant, nempe formæ sequentes فَعْلٌ, فَعِلٌ, فَعِلٌ, فَعِلٌ, فَعِلٌ, فَعِلٌ, et فَعِلٌ; sed tres prædictæ formæ Syriacæ complectuntur eumetas decem formas Arabicas. Porro notandum est non deesse in Syriaca lingua indicium quod virtualiter, ut ajunt, existant in ea formæ trilitteræ habentes duas primas radicales mobiles, nempe cum tertia radicalis est una ex litteris ح, ح, ح, tunc enim, si forma nominis Arabici respondentis, hujusmodi nomini Syriaco habeat secundam radicalem mobilem, tertia illa radicalis nominis Syriaci fit lenis per رَهْطًا ex. gr. رَهْطًا (grando), رَهْطًا (aurum), quod argumentum evidens est litteram quæ præcedit illam tertiam fuisse

mobilem, secus enim tertia illa radicalis debuisset esse dura per ܩܩܩ , quod proprium est litteræ mobili post quiescentem.

142 - Eadem tres formæ Syriacæ nominum trilitterorum nudorum comprehendunt etiam nomina trilittera nuda aucta a fine cum littera taw formativa fœmini. Exempla formæ habentis ܩܩܩܐܡ ad primam radicalem, ex nominibus sanis ܩܩܩܐܘܢܐ (*hasta*); ex geminatis ܩܩܩܐܘܢܐ (*hortus*); ex concavis ܩܩܩܐܘܢܐ (*delictum*) ܩܩܩܐܘܢܐ (*vetula*), ܩܩܩܐܘܢܐ (*cerva*); ex imperfectis in lamadh ܩܩܩܐܘܢܐ (*gaudium*). Exempla formæ habentis zlamam ad primam, ex sanis ܩܩܩܐܘܢܐ (*sapientia*); ex geminatis ܩܩܩܐܘܢܐ (1) (*causa*); ex concavis ܩܩܩܐܘܢܐ (*cætus*); ex imperfectis in lamadh ܩܩܩܐܘܢܐ (pro originali ܩܩܩܐܘܢܐ cum jodh quiescenti) (*lutus*), ܩܩܩܐܘܢܐ (pro originali ܩܩܩܐܘܢܐ) (*negotium, res*). Exemplum tertie formæ habentis ܩܩܩܐܘܢܐܡ ad primam, ex sanis ut ܩܩܩܐܘܢܐܡ (*osculum*); ex geminatis ܩܩܩܐܘܢܐܡ (*amphora*); ex concavis ܩܩܩܐܘܢܐܡ (*imago*). Idem teneto de nominibus trilitteris hamzatis ܩܩܩܐܘܢܐܡܐ (*interrogatio*).

143 - Sciendum est in nominibus trilitteris nudis assumentibus litteram taw servilem, sæpenumero elidi unam ex radicalibus ut supra (n. 139) vidimus. Interdum hujusmodi nomina derivata a radicibus diversis, nempe geminata, concava et elisa posse videri

(1) Ille geminatio tollitur, ne producat vocalem brevem, quam non fert lingua Syriaca (n. 102).

unius ejusdemque speciei, cum tamen res non ita se habeat. Sic v. g. كَلِمَةٌ (*sponsa*) ortum est a كَلِمٌ et proinde est geminatum; كَلِمٌ (*caput*) est concavum; كَلِمَةٌ (*filia*) in quo elisa fuit una ex radicalibus. Ad dignoscendam radicem plurimum juvat hæc nomina cum typis Arabicis respondentibus conferre.

144 – Præterea nomina trilittera nuda in assumendo *taw* feminini, subeunt quandoque modificationem quamdam, inde acquirunt novas formas præter tres supra expositas: scilicet vel transfertur motio a prima radicali ad secundam v. g. مَجْنُونٌ (*socia*), لَطِيفٌ (*latus*), vel retinetur motio ad primam radicalem, sed adjicitur etiam secundæ, euphoniæ causa, aliqua motio, v. g. قَسِيْمٌ (1) (*sacrificium*), عَطْفَةٌ (1) (*lacrima*) vel servatur motio ad primam, sed insuper tertiæ radicali, quando nempe est littera infirma, additur motio ipsi affinis, v. g. مَبْهُوَةٌ (*gaudium*).

145 – Hactenus de principalioribus formis trilittorum nudorum. Trilittera autem *aucta* sunt ea quæ radicalibus habent unam vel plures litteras additas. Quæ additio tribus modis fit, nimirum vel per duplicationem unius ex radicalibus, vel per productionem motionis unius earum, vel denique per additionem unius vel plurimum litterarum exterarum ad radicales nominis.

146 – Augetur ergo nomen per productionem motionis unius ex radicalibus, nempe unam ex vocalibus longis h. e. vel *zqafam*, vel *h^hvas^sam*, vel *ʿs^sas^sam*; augetur vero per duplicationem radicalis nempe geminando unam ex radicalibus post vocales *pt^hah^ham*,

(1) Orientales tamen movent secundam radicalem per *mhagjanam*.

rvas^aam vel rwah^bam : inde oriuntur formæ nominum auctorum quæ differunt a formis *nudorum*, quorum præcipuæ quæ scilicet per productionem vocalis vel per geminationem formantur sunt sequentes :

I - **فَعَلَّ** Addito in fine alaf emphatico, tollitur geminatio una cum pt^hah^ha secundæ radicalis (v. n. 102), v. g. **مَهَنْ** (*clipeus*), **تَنْ** (*talentum*), quæ in origino erant **مَهَنْ** et **تَنْ**; adde **أَغْنُ** *agnus*, **رُؤُ** *collum*, quæ similiter habent mediam litteram virtualiter geminatam. Hujusmodi forma assumendo *taw* feminini requirit pristinam geminationem secundæ cum pt^hah^ha ei adnexa, v. g. **أَفْطَا** (*epistola*), **أَمْلَا** (1) (*catena*).

II - **فَعِلَّ** Cum geminatione *lumad^h* post pt^hah^ham vel zlamam ad *cain*, suppressa tamen notione primæ radicalis juxta dicta (n. 102), ex. gr. **فَلْجَا** (*tympanum*), **فَنْجَا** (*milium*), **فَنْجَا** (*idolorum sanum*), **لْجَا** (*tripos*), **فَنْجَا** (*bacca*).

In hujus formæ nominibus habentibus in fine *taw* fœminini, tollitur geminatio (n. 102), ex. gr. **لْطَا** (*platea*) cujus originale est **لْطَا**.

III - **فَاعَلَّ** In qua quiescit secunda radicalis, quando nomen assumit alaf emphaticum. Ex. gr. **سُطَا** (*annulus*), **دُؤَا** (*sacerdos*), **لْخَا** (*mundus*). Attamen euphoniae causa reapparet motio secundæ radicalis in nominibus hujus formæ cum assumunt *taw* feminini, ex. gr. **سُطَا** (*monumentum*), **دُؤَا** (*os dorsi*).

(1) Occidentales efferunt s^hin cum h^hvas^a.

IV - **فَعَالٌ** Cujus prima semper apud Syros quiescit. Exempla: **حَمِيْلٌ** (*cuspis haste*), **حَكْمٌ** (*pax*), **رَبِيْعٌ** (*montis radix*), **حَبِيْبٌ** (*usus, mos*); nisi prima radicalis sit alaf vel jod^h, tunc assumit motionem (Conf. n. 104), ut **أَعْرَبٌ** (*cervical*), **أَيَّامٌ** (*dies*). Interdum alaf initiale otiiatur in pronuntiatione tantum, ex. gr. **أَنَامٌ** (*homines*). Exempla hujus formæ cum taw fœminini: **مَكْنِيَةٌ** (*ima pars rei*), **دُنُوْبَةٌ** (*supellectile domus*), **قَلَامٌ** (*mensura*).

V - **فَعِيْلٌ** In qua abjicitur vocalis primæ radicalis, (n. 102), ex. gr. **مُهَيَّبٌ** (*occisus*), **خَبِيْبٌ** (*exosus*); in nominibus tamen quæ habeat pro primâ radicali alaf vel jod^h, vocalis primæ apparet, ex. gr. **أَجْمَلٌ** (*tristis*), **مَكِيْبٌ** (*natus*). Conf. n. 104. Exemplum ejusdem formæ cum taw fœminiai: **فَتِيْمَةٌ** (*patina*).

VI - **فَعُوْلٌ** In qua eliditur vocalis primæ radicalis (n. 102). Ex. gr. **أَكْوَرٌ** (*parvus*), **أَكْوَرٌ** (*frumentum*). Exemplum cum taw fœminiai: **مَكْوَرَةٌ** (*granum perforatum*).

VII - **فَعَالٌ** Exempla **قَبِيْلٌ** (*aratrum*), **صَكْمٌ** (*nauta*), **حَيْبٌ** (*cithara*), **سَمَلٌ** (*sinistrum*), **كَهْمَجٌ** (*perquisitio*), **مَهْوَجٌ** (*missa*).

VIII - **فَعِيْلٌ** Exempla **مُهَيَّبٌ** (*culler*), **مُهَيَّبٌ** (*sanctus*).

IX - **فَعُوْلٌ** Exempla **فَتُوْلٌ** (*pullus*), **مَرُوْلٌ** (*malum*).

X - *فِعُول* Exempla *وְخֶוּ* (*apis*).

XI - *فَاعَال* Exempla *سַחְלָא* (*satanas*), *זַגְלָא* (*filamenta palmae*).

XII - *فَاعוּל* Exempla *סֻכְחָלָא* (*profluvium*), *סֻכְחָלָא* (*obolus*).

XIII - *פְּאָעֵל* Exempla *סַחְמַלָא* (*eunuchus*), *זַגְבִּיָא* (*jugum textoris*).

XIV - *פִּמְאָל* Exempla *דִּנְרָא* (*denarius*), *קִיָּוָא* (*cithara*).

XV - *פִּיּוּל* Exempla *חַבִּיבָא* (*tuba*).

XVI - *פּוּעֵל* Exempla *כַּחְרִמָא* (*cucumis*).

Singulis istis formis respondent totidem formæ fœmininæ desinentes in *taw*.

147- Alio modo augeantur nomina trilittera nuda nempe addendo radicalibus unam vel plures ex litteris eervilibus, quæ sunt : *ל, מ, ס, ב, ז, נ, פ, כ, ט*. Aliquando coincidunt in uno nomine aucto ambo modi explicati incrementi, v. g. *סַחְמַלָא* (*tempestas maris*) in quo *mim* additum fuit juxta istum secundum modum, et *waw* juxta primum. Fit incrementum quoque per repetitionem unius ex radicalibus, v. g. *פִּזְאֵלָא* (*bucclla*), *רַדְיָא* (*radius*). Mediantibus igitur istis litteris incrementi quarum una vel plures radicalibus superadduntur, ortam dueunt novæ formæ, quæ constant litteris quarum numerus variat a quinque usque ad decem, partim radicalibus partim superadditis.

148- Nomina autem quadrilittera, vel quinilittera pleraque ad formas trilitterorum auctorum reducuntur, quin imo pleraque quadrilittera nuda a trilitteris nudis

deducta sunt, addita una littera servili sine certa lege ad seasum quemdam particularem exprimeandum. Supervacaneum esset hic plenius de hisce agere, aut singulas formas adducere quadrilitterorum, ac quicilitterorum sive nudorum sive auctorum, vel trilitterorum auctorum sive per alterutrum modum incrementi sive per utrumque simul. Barhebraeus in sua grammatica dieta رقتسا recenset omnium nominum Syriacorum diversas formas, incipiens a nominibus bilitteris et floem faciens ad nomina quæ constaat undecim litteris, et a monosyllabis ad nomina quinque syllabas habentia, nullam distinctionem faciens inter radicales et additas litteras, imo reputans inter nominis litteras alaf, waw et jod^h, quæ reapse non inserviunt nisi ad vocalem producendam, et promiscue inter radicales computans taw feminini nec non alaf emphaticum (1), quo numerus variarum formarum nominum attingit centum et duas formas ab invicem distinctas quoad numerum syllabarum et litterarum earundemque ordinem, quarum brevior est دما (*sanguis*), longior vero est طلمسا امنا (*apparitio*).

(1) Facile patet Barhebraum hoc modo violasse principia grammaticalia ling. Semit. et cum eis Syr. communia: nemo enim ex omnibus qui naturam linguarum Semit. omnino non ignorant, non videt clare, v. g. سما non esse ejusdem formæ ac صجا, nec كلا ac ججا, nec طلمسا (a طلمسا) ac دما, nec صجا ac منصلا.

CAPUT II

DE GENERE NOMINIS

149 - Nomen apud Syros est vel masculinum vel femininum. Feminini signum est littera servilis nomini suffixa seu adhærens in fine; sive taw, ex. gr. ܘܢܝܐ pagus, ܘܪܘܗܝܐ oratio (ad Deum), ܘܟܝܘܢܝܐ puella; sive jod^h quiescens post p^hah^ham, respondens TΩ alaf Arabum ut in ذكري, طغوى, دنيا; id tamen non habet locum in Syriaca lingua nisi in paucissimis nominibus, quorum hæc sunt præcipua: ܘܡܝܒܝܐ error, ܘܟܝܘܢܝܐ aranea, ܘܟܝܘܢܝܐ occultum, ܘܟܝܘܢܝܐ (1) pactum, ܘܟܝܘܢܝܐ (2) aloe. Littera hæc servilis taw vel jod^h quæ femininum significat, debet esse non radicalis, nam radicalis non efficit nomen femininum, ex. gr. ܘܟܝܘܢܝܐ domus, ܘܪܘܗܝܐ echo, ܘܟܝܘܢܝܐ ornatus, ܘܟܝܘܢܝܐ (3) tremor, ܘܟܝܘܢܝܐ sudor, ܘܟܝܘܢܝܐ rubigo, ܘܟܝܘܢܝܐ fovea, item ܘܟܝܘܢܝܐ abjectus, quæ omnia masculina sunt. Aliquando in Syriaca lingua nomen masculinum assumit taw in fine non ut signum fœminini sed ad emphasiam seu vehementiam significandam, ut ܘܟܝܘܢܝܐ familiaris, ܘܟܝܘܢܝܐ cognatus hæres. Multa tamen nomina nullum signum habentia feminina sunt. Hujusmodi sunt - I Omnia nomina litterarum alphabeti, ut ܘܟܝܘܢܝܐ alfa ܘܟܝܘܢܝܐ bet^h, etc. - II Omnia nomina

(1) Orientales ܘܟܝܘܢܝܐ cum zlama.(2) Orientales ܘܟܝܘܢܝܐ cum zlama.(3) Apud Orientales zlama fortis pro h^hvas^a; minus recte, nam in dialecto Chaldaica dicitur ܘܟܝܘܢܝܐ cum I; aliunde non apparet ratio probabilis zlame fortis in nomine hujusmodi formæ.

urbium et regionum, ut ^{اِدِسَّ} ^{اِدِسَّ} Edessa, ^{سِيُون} Sion, ^{اَسْصِيْرَا} Assyria, ^{بَابِلُونَا} Babylonia, ^{سِيْرِيَا} Syria. — III Quædam nomina communia, quæ hic ordine alphabetico digesta exhibemus, quibus addimus nomina quæ in jod^h de quo supra, terminantur, ad memoriæ adju-
mentum.

^{اَلْحَمْرُ} lagena, hydria	^{اَلْمَلْبَسُ} pallium
^{اَلْاُذُنُ} auris	^{اَلْمَقْعَةُ} (1) sponsia
^{اَلرَّانَا} rana	^{اَلْمَقْبِزَةُ} (2) cohors
^{اَلوَيْهَانُ} via	^{اَلْمِزْوَالُ} stater
^{اَلْيَدُ} manus	^{اَلزَّوْجَةُ} (3) indigestio stomachi
^{اَلْاِنَاءُ} olla	^{اَلزَّبَابُ} lepus
^{اَلْوَيْبَانُ} vipera	^{اَلْاَرْضُ} terra
^{اَلْمَصْبُورُ} porticus	^{اَلْحَمْرُ} testiculus
^{اَلْكَلْبُ} costa	^{اَلْحَمْرُ} (4) profunditas
^{اَلْاَوَانُ} navis	^{اَلْاَسِينَا} asina
^{اَلْمَطْلُ} tapetum	^{اَلْحَاوُ} (5) puteus
^{اَلْمَلْبُورُ} oblatio	^{اَلْحَوْرُ} genu
^{اَلْوَيْهَانُ} hyæna	^{اَلْحَدْبَةُ} quadrupes

(1) Cum gamal geminata.

(2) Cum ziama dura ad pc.

(3) Nonnulli Occidentalium movent taw per zqafam quod correctius videtur, nam nomen est Græcum ΦΘΟΡΑ quod habet O post Θ; et curu fœmilinum sit, ideo Syriacum est etiam fœmilinum.

(4) Taw hic est littera radicalis.

(5) Cum zlama forû et siue alaf.

ܘܚܡܐ culex	ܘܠܐ velum
ܘܚܡܐ boum grex	ܘܠܐ uter
ܘܚܡܐ (1) Gehenna	ܘܠܐ nomen plantæ
ܘܚܡܐ aranea	ܘܠܐ ciconia
ܘܚܡܐ chorus	ܘܠܐ mandibula
ܘܚܡܐ angulus	ܘܠܐ digitus minimus
ܘܚܡܐ conceptaculum	ܘܠܐ ager
ܘܚܡܐ saccus	ܘܠܐ error
ܘܚܡܐ carrus	ܘܠܐ occultatio
ܘܚܡܐ auster	ܘܠܐ pretium
ܘܚܡܐ (2) apis	ܘܠܐ volatilia
ܘܚܡܐ ursa , musca	ܘܠܐ unguis
ܘܚܡܐ cauda	ܘܠܐ columba
ܘܚܡܐ milvus	ܘܠܐ dextera
ܘܚܡܐ latus	ܘܠܐ hylax
ܘܚܡܐ substantia	ܘܠܐ arca
ܘܚܡܐ elementum	ܘܠܐ lapis
ܘܚܡܐ abyssus	ܘܠܐ jecur

(1) Cum zlama forti ad Gamal.

(2) Cum rwah^{ba}.

نُوجِبُ	nycticorax	سَلٌ	sal
تُونِيكَا	tunica	نُومْمُ	nummus
سَلْمَا	pleiades stellæ	سَلْبِيَا	fons, scaturigo aqua-
تَالَنْتُمْ	talentum		rum
أَلَا	ala	أَيْغَا	ignis
سُرُثْيُو	struthio ca-	أَنْيَمَا	anima
مَلُورُمُ	genus	أَيْمَا	ovis
مَانُ	manus	مَنْسُورَا	mensura
شَارْتَا	charta	سَمِينَا	stamen
بَنْطَرَا	venter	سَلْبِيَا	cultrum
أَيْمَرَا	humerus	أَيْغَا	clypeus
أَلْيَمَا	(1) legio	كُوتَرْنِيخُ	coturnix
تَابُلَا	tabula	سَمِيْلَا	sinistra
لَاغِنَا	lagena	سَلْبِيَا (2)	gladius
فَالْخُ	falx	سَمِينَا (3)	epistola
أُونُسُ	onus	كُرِينَا	crinis tortus
وَاكَا	vacca	أَيْتُومُ	atomus

(1) Cum *rwah*^ha et *zlama* forti ad secundum *semcat*^h.(2) Cum *ف* lent.(3) Frequenter *سَمِينَا* in codicibus Syrorum Orientalium generis masc. occurrit.

ܟܢܐ	oculus, fons aquarum	ܡܗܢܡܐ	pharetra
ܟܗܘܐ	femoris superior ex-	ܡܟܠܦܐ	pediculus
	tremitas	ܡܟܠܦܐ	locusta alba alis
ܟܠܟܠܐ	ventus vehemens		destituta
ܟܠܦܐ (1)	aloes	ܡܫܗܐ	urceus
ܟܢܐ	pecus	ܡܘܢܐ	capparitis
ܟܢܐ	nubes	ܡܢܢܐ	coruu, tuba
ܟܘܦܐ	juba equi	ܡܢܡܘܘܐ	navis parva
ܟܢܡܐ	germen	ܡܢܡܐ	harpago
ܟܡܦܐ	calx pedis	ܦܝܠܐ	pes
ܟܢܦܐ	solium	ܦܘܨܦܐ	hasta
ܟܢܦܠܐ	nebula	ܦܘܟܠܐ	malva
ܦܘܦܐ	aratrum	ܦܘܦܐ (2)	spuma
ܦܘܟܐ	tympanum	ܦܢܐ	mola
ܦܘܫܐ	sors	ܦܘܫܐ	equorum multitudo
ܦܢܐ	idolorum fanum	ܦܘܫܐ	grex, armentum
ܦܘܫܐ	epistola	ܦܘܫܐ	rubigo
ܦܘܫܐ	passer	ܦܘܫܐ	sudarium
ܦܘܫܐ	olla ferrea	ܦܘܫܐ	grex suum
ܦܘܫܐ	herinaceus	ܦܘܫܐ	inferum

(1) Orientales ܟܠܦܐ cum zlama.

(2) Taw consideratur ut radicale.

مَكْرُوتٌ	cadaver	أَلْمَكْرُوتُ	vermis
مَدْنٌ	dens	أَلْمَدْنُ	auster
مَمْرٌ	umbilicus	أَلْمَمْرُ	pactum
أَلْمَدِينَةُ	mundus, orbis terræ		—

150 – Insuper feminina sunt omnia nomina originis Græcæ, quæ habent terminationem in alaf præcedente pt^hah^{ba}, vel alaf aut jod^h præcedente hvas^a (h. c. zlama dura apud Syros Orientales), ex. gr. كَامِلَةٌ (1) (*pulpitum*), أَلْمَدِينَةُ (1) (*essentia*), مَمْرٌ (2) (*fœdus*), أَلْمَمْرُ (3) (*necessitas*); item nomina quæ terminantur in مَمْرٌ, ex. gr. أَلْمَدِينَةُ (sententia), كَامِلَةٌ (basis). Nonnuquam nun est pro semcat^h, ut مَمْرٌ (Syren). Notandum nomen أَلْمَدِينَةُ (*ira*) femininum esse quamvis videatur ipsius taw radicale esse, cum reapse originem habeat a مَمْرٌ vel مَمْرٌ inusitato (quod tamen exstat in dialecto Babylonica dicta Chaldaica), quemadmodum أَلْمَدِينَةُ est a مَمْرٌ. Taw igitur in أَلْمَدِينَةُ est signum feminini. Deinceps Syri considerarunt taw in أَلْمَدِينَةُ ut radicale, et inde formarunt verbum مَمْرٌ et cetera derivata. Item in nomine أَلْمَدِينَةُ (*arcus*), taw est signum feminini quanquam videatur esse radicale. Est enim pro أَلْمَدِينَةُ, cujus diphthongus soluta est in rwâh^{am} et inde nomen evasit أَلْمَدِينَةُ cujus rwâh^{ba} postea muta-

(1) Mim habet zqafam.

(2) مَمْرٌ.

(3) Qof habet zlamam duram.

ta est in zlamam lenem vel forsitan principio in zlamam duram et deinceps in zlamam lenem.

151 - Exstant nomina communia scilicet quæ possunt vel ut masculina, vel ut feminian adhiberi; quorum hæc sunt præcipua:

ܐܝܢ	ner	ܕܘܠܐ	piscis
ܐܘܪܐ	cervus	ܕܘܠܐ	luna
ܐܘܪܐ	palatium	ܕܘܠܐ	tinea
ܐܘܪܐ	sygrapha	ܕܘܠܐ	onager
ܐܘܪܐ	camelus	ܕܘܠܐ	phalanx ;
ܐܘܪܐ	sudor	ܕܘܠܐ	(1) digitus
ܐܘܪܐ	(1) monasterium	ܕܘܠܐ	exemplar
ܐܘܪܐ	(2) donum	ܕܘܠܐ	lucerna
ܐܘܪܐ	asinus	ܕܘܠܐ	spiritus
ܐܘܪܐ	(1) laacea, hellum	ܕܘܠܐ	firmamentum (cœli)
ܐܘܪܐ	tomus, epistola	ܕܘܠܐ	tremor
ܐܘܪܐ	agmen, turba	ܕܘܠܐ	semita
ܐܘܪܐ	(1) essentia	ܕܘܠܐ	cœlum
ܐܘܪܐ	lampas	ܕܘܠܐ	sol
ܐܘܪܐ	lutum	ܕܘܠܐ	ossum mortui
ܐܘܪܐ	(1) Oriens	ܕܘܠܐ	palpebra
ܐܘܪܐ	(1) Occidens	ܕܘܠܐ	vagina

(1) Hoc nomen regulariter est femininum.

(2) Orientales p^hah^ham pro zqafa.

Notandum vocabulum **اَللّٰهُ** (verbum) si dicatur de 2^a persona Sanctissimæ Trinitatis esse masculinum, secus femininum esse. Item vocabulum **مَلَكٌ** cum terminatione in jod^h præmissa h^hvas^a esse fem. sing., cum terminatione vero in alaf prævia zlama et præfixo signo *siane*, esse mascul. plural. Porro in usu prævalet quoad omnia hæc ambigua nomina genus masculinum feminino, h. e. regulariter et generaliter adhibentur tanquam masculina, raro autem et per exceptionem usurpantur uti feminina.

CAPUT III

DE DUALI ET PLURALI

152 - Dualis qui in primitiva lingua Semitica (1) certe existebat, quemque Arabes servarunt, a Syrorum lingua excidit(2), si excepias perpauca nomina quæ vere dualia sunt et habent desinentiam dualis *nasbati* Arabum, h. e. desinunt in jod^h et nuu præcedente zlama dura (**م**), quæque sunt hæc: **اَوْنَم** (*duo*), **اَوْنَمَت** (*duæ*), **اَوْنَمَتِي** (*ducenti*), **مِصْرَوْنَم** (*Aegyptus*). Præter hæc nomina, dualis ordinarie per pluralem præmisso numerali **اَوْنَم** (*duo*) masculino generi, et **اَوْنَمَت** (*duæ*) foeminiuo, exprimitur, ex. gr. **اَوْنَمَتَانِ** (*duo viri*), **اَوْنَمَتَانِ**

(1) Mirum est, novos philologos quorum maximum programma est omnia vetusta negare vel saltim de his dubitare, negare linguam Semiticam archetypum habuisse dualem, cum tamen de linguis Indo-Europæis id denegare non audeant quamquam in paucis linguis illius familiae existat dualis.

(2) Dualis in nulla dialecto Aramaica regularis existit nisi in Chaldaismo, ut dicitur, biblico; ejusque forma est ut terminetur nomen littera nun præcedente zlama dura.

(*duæ mulieres*). Hebræi autem dualem in nominibus non vero in verbis retinuerunt, etsi raro extra casum exprimendi membra animalis gemella eum adhibeant. Videtur nihilominus dualis in usu extitisse apud Syros tempore quo elaborata fuit versio S. Scripturæ Syriaca dicta *simplex* (ܦܡܫܘܬܐ). Testis est locus IV Reg. caput VII. v. I, ubi sermo est de uno modio, deinde de duobus modis per hæc verba: ܡܫܘܠܝܡ ܫܘܬܝܢ ܕܡܫܘܠܐ «et duo modii hordei statere uno»; sed videtur amanuenses lapsu temporis pro ܡܫܘܠܝܡ cum zlama perperam legisse ܡܫܘܠܝܡ cum h^hvas^a, uti habetur hodie.

153 - Pluralis designatur orthographice per duo puncta quæ a Syris *siamē* (ܡܫܘܠܐ) dicuntur, de quo supra. Formatur autem nomen plurale a singulari ad alterutrum typum pluralis; quorum prior est proprius masculini generis et habet terminationem in alaf præcedente zlama, ex. gr. ܩܦܠܐ (caput), plur. ܩܦܠܐ (capita). Posterior est proprius generis feminini, et desinit in taw, quam præcedit A longum quæ quidem forma respondet formæ Arabicæ plur. feminini dicti sani ut in ܩܦܠܐ, hac tamen differentia quod Syri loco alaf Arabici substituunt zqafæ, quam quidem Hebræi et Syri Occidentales veluti O efferunt dicendo v. g. ܩܦܠܐ (filix) ܒܢܘܬܐ, non ܒܢܐܬܐ.

154¹ - Igitur a nominibus desinentibus in alaf non præcedente littera taw feminini, sive sint masculina, sive feminina, formatur pluralis regulariter per conversionem zqafæ: quæ præcedit alaf, in rvâs^aam. Ex. gr. ܕܘܠܐ (liber), pl. ܕܘܠܐ (libri); ܕܚܝܠܐ (oculus), pl. ܕܚܝܠܐ

(oculi) (1). A nominibus vero femininis desinentibus in *taw* quam sequitur *alaf*, formatur pluralis regulariter movendo tantum litteram quæ præcedit *taw* per *zqafam*, ceteris intactis relictis, ex. gr. ܘܕܘܠܐ (*vetula*), ܘܕܘܠܐܝܘܬܐ (*vetulæ*).

154^{II} - Sunt tamen nomina quæ in lingua Syriaca non formant numerum pluralem, suntque: - I° Omnia nomina propria masculina et feminina. - II° Omnia nomina quæ *alaf* emphaticum non possunt habere, ut ܕܘܢܝܐ orbis terræ, ܕܘܢܝܐ inferum, ܕܘܢܝܐ absconditum. Excipe Græca, de quibus postea, et nonnulla litterarum alphabeticarum nomina quæ juxta regulam per *zlamam*

(1) Ita formatur pluralis nominum *taw* feminini carentium in dialectis Assyriae et Tur-Abdin. In dialectis autem Chaldaica, Mandaitica, Malulana et Samaritana, hæc nomina pluralia fiunt affigendo nomini singulari *jor^h* duplicatum, motum per *zqafam* præcedente *pl^hah^ha*, ex. gr. ܕܘܢܝܐܝܘܬܐ , ܕܘܢܝܐܝܘܬܐ . Attamen in dialecto Chaldaica, non raro horum nominum pluralis formatur ut in lingua Itterall, sed pro *alaf* scribitur *jor^h*, ܕܘܢܝܐܝܘܬܐ , ܕܘܢܝܐܝܘܬܐ , pro ܕܘܢܝܐܝܘܬܐ , ܕܘܢܝܐܝܘܬܐ . In Mathula autem duplicatio omittitur, et *pl^hah^ha* convertitur in *zqafam*, pronunciant enim ex. gr. ܕܘܢܝܐܝܘܬܐ , ܕܘܢܝܐܝܘܬܐ , aut per truncationem ܕܘܢܝܐܝܘܬܐ , ܕܘܢܝܐܝܘܬܐ cum productione duplici quæ arabice dicitur *مد المد*, quod idem est ac accentus Italarum, ex. gr. in *bontà*, *andó*.

Iluc referendum nomen Maelolanum *h^huppo* spinæ non *spina*, quod Syriologus R. Duval in *Journal Asiatique* (an. 1879, n. 3) putavit nomen singulari esse et inde perperam concludit nomina in illa dialecto in singulari *extre* vel *in a* vel *in o*. Nomen *h^huppo* vel *h^huppoja* ܗܘܦܘܟܐ est purum Syriacum ܗܘܦܘܟܐ in quo *caf* pronunciatum cum *ruecak^h* et *b* ut *p* juxta morem illius gentis (v. quæ diximus de hac dialecto in Prolegomenis cap. II).

pluralem formant, ut ܘܠܐ , ܡܘܘܘܐ . — III° Nomina abstracta quæ rationem pluralis non possunt habere, ex. gr. ܡܘܠܐ *silentium*, ܟܘܡܘܠܐ *risus*, ܦܘܦܘܠܐ *paupertas*. — IV° Alia nomina appellativa masculina vel feminina, de quibus postea.

155 — Nomina autem Syriaca in formatione pluralis sæpe aliquam mutationem patiuntur, et primo quidem nomina *taw* feminini non habentia. Quapropter hic pro pluralis numeri formatione a nominibus *taw* fem. carentibus, sequentes præcipuos canones tradimus:

I° — Quodvis nomen non habens *taw* feminini (et sic in reliquis sequentibus canonibus) trilitterum nudum terminatum in *jod*^h ante *alaf* emphaticum et habens ad primam radicalem vocalem *pt^hah^ham*, et secundam quiescentem, fit plurale per solam transpositionem *pt^hah^hæ* a prima ad mediam litteram, ex. gr. ܚܘܕܐ (*hædus*), pl. ܚܘܕܐܝܘܐ ; ܥܝܚܝܐ (*electus*), pl. ܥܝܚܝܐܝܘܐ ; ܦܘܪܐ (*purus*), pl. ܦܘܪܐܝܘܐ ; ܦܘܝܐ ; ܦܘܝܐܝܘܐ (*venustus*), pl. ܦܘܝܐܝܘܐ cum *pt^hah^hah* ad *alaf*, et sic ܘܠܐܝܘܠܐܝܘܐ (*augustus*), pl. ܘܠܐܝܘܠܐܝܘܐܝܘܐ . Excipiuntur tamen sequentia nomina: ܐܘܠܐܝܘܐ (*concors*), pl. ܐܘܠܐܝܘܐܝܘܐ ; ܐܘܠܐܝܘܐ (*leo*), pl. ܐܘܠܐܝܘܐܝܘܐ ; ܘܠܐܝܘܠܐܝܘܐ (*puer*), pl. ܘܠܐܝܘܠܐܝܘܐܝܘܐ ; ܦܘܪܐܝܘܐ (*fragmentum*), pl. ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ ; ܦܘܪܐܝܘܐ ; ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ (*pectus*), pl. ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ et ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ ; ܦܘܪܐܝܘܐ (*frigus*), pl. ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ ; ܦܘܪܐܝܘܐ (*canna*) pl. ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ et ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ ; ܦܘܪܐܝܘܐ (*acus grossior*), pl. ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ ; ܦܘܪܐܝܘܐ (*mola*), pl. ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ . Nomen ܦܘܪܐܝܘܐ quando accipitur tanquam substantivum significans *area* format pluralem ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ ; quando vero accipitur ut adjectivum significans *brevis* format pluralem ܦܘܪܐܝܘܐܝܘܐ .

II° - Quando nomen trilateraliter desinens in w , habet ad litteram initialem zqafam et secundam quiescentem, in plurali hæc secunda quiescens adsciscit $\text{pt}^{\text{hah}}\text{ham}$ et aliquando finale jod^{h} insuper mutatur in jo . Ex. gr.

aw (medicus), pl. aww ; w (rivulus), pl. waw ; w (errans), pl. waw ; w (dignus), pl. waw ; w (dominus), pl. waw et waw ; w (pastor), pl. waw et waw ; w (pincerna), pl. waw .

III° - Quodvis nomen trilateraliter desinens in jod^{h} et habens ad primam litteram $\text{us}^{\text{as}}\text{am}$ et litteram mediam quiescentem, assumit in plur. $\text{pt}^{\text{hah}}\text{ham}$ ad litteram mediam quiescentem, et desinentiæ in jod^{h} substituitur terminatio in jo . Ex. gr. w cum rwah^{h} (stabulum), pl. waw (1); w (equus), pl. waw (1); w (grus), pl. waw (1); w (canalis), pl. waw (1); quibus adde quadrilateraliter w (sedes), pl. waw (1). Excipe w (angulus), w (1) (pro angulo oculi: secus pluralis est waw , semper cum rwah^{h}); w (catulus), pl. waw ; w (tenebra atra), pl. waw ; w (genus storeæ), pl. waw (1) et waw ; w (mensura quedam aridorum), pl. waw et waw (1).

IV° - Quodvis participium activum quadrilateraliter ortum ex verbis imperfectis in lamad^{h} , h. e. quodvis adjectivum habens initio præformativam litteram w et terminatum in jod^{h} fit plurale per simplicem adjectionem

(1) Ante waw Orientales zqafam efferunt.

pt^hah^hæ ad litteram quæ præcedit jod^h finale. Ex. gr. **ܘܫܟܠܐ** (*abjectus*); pl. **ܘܫܟܠܐ**; **ܘܫܟܠܐ** (*elevatus*), pl. **ܘܫܟܠܐ**; **ܘܫܟܠܐ** (*perfectus*), pl. **ܘܫܟܠܐ** (1). Excipe **ܘܫܟܠܐ** pro originali **ܘܫܟܠܐ**, Arab. **مَشَاة** (*locus cucumeres proferens*), pl. **ܘܫܟܠܐ**; **ܘܫܟܠܐ** (*ventilabrum*) (**ܘܫܟܠܐ**: nihilominus hæc duo vocabula quæ exceptionem patiuntur non possunt dici proprie anomala, quia non sunt adjectiva sed mere substantiva.

156 - V° - Plura nomina *taw* fem. non habentia recedunt a traditis canonibus in formatione pluralis, quorum potiora sunt sequentia:

ܐܘܪܐ aer (ܐܘܪܐ)	ܐܠܦܐ mille ܐܠܦܐ et ܐܠܦܐ
ܐܘܪܐ fructus (ܐܘܪܐ) (2)	ܐܘܪܐ mater (ܐܘܪܐ)
ܐܘܪܐ pater naturalis (ܐܘܪܐ)	ܐܘܪܐ ancilla (ܐܘܪܐ)
ܐܘܪܐ pater major seu avus (ܐܘܪܐ)	ܐܘܪܐ cubitum (ܐܘܪܐ)
ܐܘܪܐ (ܐܘܪܐ)	ܐܘܪܐ stadium (ܐܘܪܐ)
ܐܘܪܐ via (ܐܘܪܐ)	ܐܘܪܐ alius (ܐܘܪܐ)
ܐܘܪܐ manus (ܐܘܪܐ) et ܐܘܪܐ	ܐܘܪܐ terra (ܐܘܪܐ)

(1) Vidimus supra in dialecto Maṣulā et aliis omnia nomina masculina hanc formam in plurali habuisse. Hanc autem formam pluralem in tota Syria olim usurpatam fuisse in lingua Syriaca liquido patet vel ex tot nominibus propriis servatis usque ad nostram diem in illa regione præsertim in monte Libano, ex. gr. *Rēshāija* **ܐܘܪܐ** (**ܐܘܪܐ** vel **ܐܘܪܐ** pro **ܐܘܪܐ**) *Bēsfāija* (**ܐܘܪܐ** pro **ܐܘܪܐ**) et *Hasbāija* **ܐܘܪܐ** pro **ܐܘܪܐ**, *Darāija* **ܐܘܪܐ** pro **ܐܘܪܐ**.

(2) Orientales legunt **ܐܘܪܐ** cum pl^h ali^ha ad alaf, Occidentales autem scribunt etiam in plur. duo bet^h sic **ܐܘܪܐ**.

locus (أَلْوَانُ)	macula alba in oculo (أَلْوَانُ)
domus (بَيْتٌ)	(بَيْتٌ) et (بَيْتَانِ)
aroma (عَسْفَلَا)	et (عَسْفَلَا) f. pretium (بَيْعٌ) m.
(عَسْفَلَا)	dies (يَوْمٌ) et (يَوْمَانِ)
filius (بَنٌ)	mare (بَحْرٌ) (Occident.)
homo (بَشَرٌ)	unum tantum (وَ) efferunt.)
ala (جَنَاحٌ) et (جَنَاحَانِ)	olus (بَيْتَانِ)
monasterium (بَيْتٌ)	et (بَيْتَانِ) jecur (كَبِدٌ)
(بَيْتَانِ)	tunica (بَيْتَانِ)
columba silvestris (بَيْتَانِ)	ala (جَنَاحٌ) et (جَنَاحَانِ)
(بَيْتَانِ) et (بَيْتَانِ)	socius (بَيْتَانِ)
species (بَيْتَانِ)	venter (بَيْتَانِ)
serpens (بَيْتَانِ)	humerus (بَيْتَانِ)
visio (بَيْتَانِ) et (بَيْتَانِ)	cor (بَيْتَانِ) et (بَيْتَانِ)
virtus et exercitus (بَيْتَانِ)	nox (بَيْتَانِ)
(بَيْتَانِ) et (بَيْتَانِ)	dominus (بَيْتَانِ)
socer (بَيْتَانِ)	flumen (بَيْتَانِ)
vinum (بَيْتَانِ)	ignis (بَيْتَانِ)
asinus (بَيْتَانِ) cum (بَيْتَانِ)	anima (بَيْتَانِ)
zlama (بَيْتَانِ) cum zqafa (بَيْتَانِ)	medicamen (بَيْتَانِ)
ager (بَيْتَانِ) et (بَيْتَانِ)	oculus, fons aquarum (بَيْتَانِ)

oculi	fontes	arcus	
aquarum		magnus	et
femur		magister	
populus		spiritus	
calx	et	ventus	
lectus		odor	(1)
digitus		nomen	et
membrum	et		
		uber	
cornu	et	tripos	

157 - Haecenus de formatione pluralis nomini-
 carentium littera *taw* foeminiini. Nomina autem quae *taw*
 foeminiini habent, fiunt pluralia per solam adjectionem
zqafae litterae quae immediate praecedit *taw*, ut supra
 diximus, ex. gr. *zqafae* (*dissidium*) ; *zqafae* (*fel*)
zqafae (*sapientia*) ; *zqafae* (*imago*) ; *zqafae* ;
zqafae (*arx*) ; *zqafae* (*saua*) ; *zqafae* ;
zqafae (*alba*) ; *zqafae* (*rocutin*) ; *zqafae* ;
zqafae (*parubola*) ; *zqafae* ; *zqafae* (*quwstio*) ;
zqafae (*spiritualis f.*) ; *zqafae* ; *zqafae* (*gaudium*) ;
zqafae cum *nun* et *jod*^h motis per *zqafam*. Porro lit-
 tera quae *otiabatur* in singulari, pronunciat^r in plurali,
 v. g. *zqafae* (*ecclesia*) ; *zqafae* ; *zqafae* (*urbs*) ;

(1) Cum latina forti.

صَحْفَةٌ (1) (egena) صَحْفَةٌ.

158 – Præter hanc regulam generalem plurima nomina habentia *taw* femini peculiare sequuntur regulas in formatione pluralis; quæ singillatim exponendæ sunt:

I – Nomina quæ ante *taw* habent immediate *waw* præcedente *ʿsʿasʿa*, vel *jod^h* præcedente *h^hvasʿa*, post aliam vocalem, in formatione pluralis abjiciunt illam *ʿsʿasʿam* vel *h^hvasʿam*, ex. gr. **صَحْفَةٌ** (*ignorantia*)
صَحْفَةٌ; **صَحْفَةٌ** (*demonstratio*) **صَحْفَةٌ**;
صَحْفَةٌ (*misericosus*); **صَحْفَةٌ** (*regnum*) **صَحْفَةٌ**;
صَحْفَةٌ (*legimitas*) **صَحْفَةٌ**.

II – Quodlibet adjectivum trilaterum fœm. quod in sua derivatione a masculino subiit modificationes quasdam quoad vocales, quando fit plurale restituendum est ad primitivam formam masculinam, v. g. **صَحْفَةٌ** (*puella*), **صَحْفَةٌ** (*dulcis*), **صَحْفَةٌ** (*creata*), **صَحْفَةٌ** (*sterilis*), **صَحْفَةٌ** (*socia*), fiunt plur. **صَحْفَةٌ**, **صَحْفَةٌ**, **صَحْفَةٌ**, **صَحْفَةٌ**, quia earum singularia masculina sunt: **صَحْفَةٌ**, **صَحْفَةٌ**, **صَحْفَةٌ**, **صَحْفَةٌ**.

III – Quodvis substantivum trilaterum habens *zlamam* ad primam vel secundam, et tertiam quiescentem, in plur. ad primam radicalem adsciscit *zlamam*, secunda manente omnino in quiescentia, ex. gr. **صَحْفَةٌ** (*ornamentum confectum ex auro vel argento*) **صَحْفَةٌ**;
صَحْفَةٌ (*stagnum*) **صَحْفَةٌ**; **صَحْفَةٌ** (*medium*) **صَحْفَةٌ**;

(1) Jam alibi monuimus Orientales pronunciarè litteram nun in hac voce.

ܘܢܝܘܢܐ (*suspirium*) ܘܢܝܘܢܐ: similiter ܘܢܝܘܢܐ (*latus*),
 ܘܢܝܘܢܐ (*creatura*), fiunt in plur. ܘܢܝܘܢܐ et ܘܢܝܘܢܐ quia
 eorum singularia sunt pro ܘܢܝܘܢܐ et ܘܢܝܘܢܐ.

IV - Quodvis trilateralis defectivum in 3^a radicali
 et ad secundam litteram habens zqafam, in plur. hæc
 secunda radicalis adsciscit pt^hah^ham, et insuper *taw*
 femin. transit in ܘܐ: v. g. ܘܢܝܘܢܐ (*pars*) ܘܢܝܘܢܐ; ܘܢܝܘܢܐ
 (*victima*) ܘܢܝܘܢܐ. Excipe ܘܢܝܘܢܐ (*adspectus*) ܘܢܝܘܢܐ;
 ܘܢܝܘܢܐ (*rociferatio*) ܘܢܝܘܢܐ; ܘܢܝܘܢܐ (*investigatio*) ܘܢܝܘܢܐ;
 ܘܢܝܘܢܐ (*inquisitio vel disputatio*) ܘܢܝܘܢܐ; ܘܢܝܘܢܐ
 (*increpatio*) ܘܢܝܘܢܐ; ܘܢܝܘܢܐ (*abjectio*) ܘܢܝܘܢܐ;
 ܘܢܝܘܢܐ (*soeera*) ܘܢܝܘܢܐ; ܘܢܝܘܢܐ
 (*ludus*) ܘܢܝܘܢܐ.

V - Quodlibet nomen habens secundam litteram
 mobilem, et litteram initialem jod^h quæ, euphoniæ cau-
 sa, adsciverit vocalem, in plur. rejicit hanc vocalem
 adscitam, et sequitur canonem II, v. g. ܘܢܝܘܢܐ (*fra-*
tria) ܘܢܝܘܢܐ; ܘܢܝܘܢܐ (*res data mutuo*) ܘܢܝܘܢܐ.

VI - Omne nomen quod ante *taw* habet litteram
 quiescentem post *s^as^as^aam*, in formatione pluralis assumit
 plerumque jod^h ante *taw*, ex. gr. ܘܢܝܘܢܐ (*simplex*)
 ܘܢܝܘܢܐ; ܘܢܝܘܢܐ (*præsepe*) ܘܢܝܘܢܐ. Ita
 regulariter nomina feminina diminutiva terminata in
 semcat^h, formant sua pluralia, v. g. ܘܢܝܘܢܐ (*orienta*)
 ܘܢܝܘܢܐ. Ita etiam adjectiva quæ habent typum
 ܘܢܝܘܢܐ possunt formare sua pluralia, v. g. ܘܢܝܘܢܐ
 (*transiens f.*) ܘܢܝܘܢܐ; ܘܢܝܘܢܐ (*fugitiva*) ܘܢܝܘܢܐ.

VII - Quodvis nomen habens ante taw fem. vocalem clausam, origine brevem, præcedente una vel pluribus vocalibus, rejicit in plurali illam vocalem clausam, quia in plurali ea redit brevis, quæ proinde elidi debet juxta naturam linguæ Syriacæ (Conf. n. 104) ex. gr.

فُسَيْبًا (avis) فُسَيْبًا; بُجَيْبًا (sacrificium) بُجَيْبًا;

صَقْلًا (lapsus) صَقْلًا; مَقْبًا (holocaustum) مَقْبًا;

صَمَّكًا (accepta) صَمَّكًا; سَمَّزًا (placenta) سَمَّزًا;

صِحَّادًا (cum mhagjanna apud

Orientalis, et cum rvas^a apud Occidentales), لَدِمَّوًا (1)

صَهَّوًا (deprecatio) صَهَّوًا; دَهَّوًا (donum) دَهَّوًا;

لَوَيْيَكًا (gallina) لَوَيْيَكًا; أَوَيْيَكًا (epistola) أَوَيْيَكًا;

حَرَمًا (manducatio) حَرَمًا; لَوَيْيَكًا (annulus) لَوَيْيَكًا;

لَوَيْيَكًا (miraculum) لَوَيْيَكًا; حَرَمًا (annulus) حَرَمًا;

Excipe adjectiva quæ habent formas فعلة vel فعلة aut فاعلة, hæc enim retinent in plurali vocalem quæ taw præcedit: ex. gr.

مُبَمَّ (sancta) مُبَمَّ;

حَمَلًا (criminosa) حَمَلًا; مُهَمَلًا (occidens fœm.) مُهَمَلًا;

حَمَلًا (splendida) حَمَلًا; مُهَمَلًا. Ratio autem evidens est, quod scilicet hæc vocales longæ sunt, proindeque in flexione nullam subeunt mutationem.

Denique nota diligenter discrimen inter adjectivum femininum habens ante taw nun servile motum per h^{vas}am et illud cujus nun servile habet zqafam

(1) Orientales movent s^{hin} per p^{hah}am.

sequente jod^h; primum enim ut ܐܘܫܘܢܐ (a ܘܫܘܢܐ) in plurali fit ܐܘܫܘܢܐ cum nun quiescenti. Alterum ut ܘܫܘܢܐ (a ܘܫܘܢܐ) cujus pluralis est ܘܫܘܢܐ cum nun mobili per zqafam. Eodem modo ܘܫܘܢܐ in plur. fit ܘܫܘܢܐ cum tribus zqafis; at ܘܫܘܢܐ fit ܘܫܘܢܐ cum quatuor zqafis (V. n. 157).

159 - Plura nomina taw feminini habentia pluralem formant contra regulas hactenus expositas. Quorum praecipua hic ordine alphabetico digesta exhibemus :

ܐܘܫܘܢܐ natio	ܐܘܫܘܢܐ ager
ܘܫܘܢܐ panni particula qua	ܘܫܘܢܐ (1) fundus ܘܫܘܢܐ et
vestis reparatur	ܘܫܘܢܐ
ܐܘܫܘܢܐ alia	ܘܫܘܢܐ febris
ܘܫܘܢܐ odium	ܘܫܘܢܐ signum
ܘܫܘܢܐ mulier	ܘܫܘܢܐ praeda
ܘܫܘܢܐ sanatio	ܘܫܘܢܐ terebinthus arbor
et ܘܫܘܢܐ	ܘܫܘܢܐ
ܘܫܘܢܐ murus	ܘܫܘܢܐ (2) ovum
ܘܫܘܢܐ testiculus	ܘܫܘܢܐ galea

(1) Taw est radicale et non signum feminini.

(2) Hoc nomen est Arabicum بضة, cujus Syrii converterunt in ^{ܘܫܘܢܐ} et Hebraei in ^{ܘܫܘܢܐ}, singuli juxta morem suum. Est igitur radix concava; unde patet errare Syros Orientales cum hoc nomen scribunt ^{ܘܫܘܢܐ} sine jod^h, quod tamen non unicum est exemplum eorum erroris.

دَمْنِيْلُ fructus vitis tam-	وَدَمْنِيْلُ similitudo
diu acerbus دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ lacryma
دَمْنِيْلُ clitella دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ atrium دَمْنِيْلُ et دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ filia دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ abyssus دَمْنِيْلُ et دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ majestas دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ jucunditas دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ caseus دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ vices دَمْنِيْلُ et دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ fistula دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ parva دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ vellus دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ capillus دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ cucullus دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ (1) stimulus دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ vindemia دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ strigilis دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ pruna دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ spithama دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ horus دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ idoleum دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ furtum دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ aculeus دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ vitis دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ nova دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ tactus دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ circulus دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ apis دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ theca دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ cista fructuum دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ gemma دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ locus دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ frumentum دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ cauda دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ coxa دَمْنِيْلُ
دَمْنِيْلُ (1) sudor دَمْنِيْلُ	وَدَمْنِيْلُ soror دَمْنِيْلُ

(1) Taw est radicale et non signum feminini.

opus ܡܥܡܳܬܳܐ	centuria ܡܘܬܳܘܳܐ
gutta ܘܬܳܘܳܐ	volumen ܡܘܬܳܘܳܐ
essentia ܡܳܝܳܢܳܐ	falx messoria ܡܚܳܟܳܐ
fenestra ܩܘܳܘܳܐ	tributum ܩܠܳܘܳܐ
sponsa ܩܘܳܘܳܐ et ܩܟܳܟܳܐ	familiaris (2) ܩܘܳܘܳܐ
operimentum ܩܟܳܟܳܐ	juramentum ܩܘܳܘܳܐ
tarsus ܩܘܳܘܳܐ	ܩܘܳܘܳܐ
calceus ܩܘܳܘܳܐ	cicinnus ܩܘܳܘܳܐ
pabulum ܩܘܳܘܳܐ	cribrum ܩܘܳܘܳܐ
pollex (1) ܩܘܳܘܳܐ	plaga ܩܘܳܘܳܐ
frumentum silvestre ܩܘܳܘܳܐ	connatus hæres (3) ܩܘܳܘܳܐ
later ܩܘܳܘܳܐ	tentorium ܩܘܳܘܳܐ
patiuia ܩܘܳܘܳܐ	thesaurus ܩܘܳܘܳܐ
molestia ܩܘܳܘܳܐ	ܩܘܳܘܳܐ
ligamen ܩܘܳܘܳܐ	virtus ܩܘܳܘܳܐ

(1) At ܩܘܳܘܳܐ non idem significat ac ܩܘܳܘܳܐ ut nonnulli autumarunt, sed significat virilitatem.

(2) Taw non est hic signum feminei, sed vehementie ut in Arabica lingua رواية v. g. in رواية.

(3) Hoc nomen masculinum est quamvis habeat taw, in eo enim taw est signum vehementie.

instrumentum	مَدِينَةٌ	
involvendi	مَدِينَةٌ	equa
verbum	مَدِينَةٌ	et
capillus	مَدِينَةٌ	scopa
statera	مَدِينَةٌ	platea
cophinus	مَدِينَةٌ	vomer
caverna	مَدِينَةٌ	granum hordei
mensura	مَدِينَةٌ	navis
et	مَدِينَةٌ	
acus grossior	مَدِينَةٌ	labium
statera	مَدِينَةٌ	vitis
	مَدِينَةٌ	proventus agri
colum	مَدِينَةٌ	
patria	مَدِينَةٌ	sanguisuga
et	مَدِينَةٌ	
prophetia	مَدِينَةٌ	causa
spurcitia	مَدِينَةٌ	uva
spiraculum	مَدِينَةٌ	corrigia
modius	مَدِينَةٌ	deceptio
cyperus	مَدِينَةٌ	gena
nidor	مَدِينَةٌ	fungus
ramus	مَدِينَةٌ	sors
et	مَدِينَةٌ	

ܡܠܟܘܢܐ cortex (ܡܠܟܘܢܐ ܦܠܡܐ ܡܢܘܣܐ)	ܡܠܟܘܢܐ	ܡܠܟܘܢܐ cortex
ܦܘܪܝܢܐ sors	ܦܘܪܝܢܐ	ܦܘܪܝܢܐ sors
ܦܢܘܝܐ bacca	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ bacca
ܦܢܘܝܐ thronus	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ thronus
ܦܢܘܝܐ unguis bisulca	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ unguis bisulca
ܦܢܘܝܐ et ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ et ܦܢܘܝܐ
ܦܢܘܝܐ furfures	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ furfures
ܦܢܘܝܐ mica	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ mica
ܦܢܘܝܐ negotium	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ negotium
ܦܢܘܝܐ oratio	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ oratio
ܦܢܘܝܐ cura	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ cura
ܦܢܘܝܐ dens caninus	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ dens caninus
ܦܢܘܝܐ et ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ et ܦܢܘܝܐ
ܦܢܘܝܐ receptaculum in quo colligitur aqua	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ receptaculum in quo colligitur aqua
ܦܢܘܝܐ hydria	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ hydria
ܦܢܘܝܐ statura et ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ statura et ܦܢܘܝܐ
ܦܢܘܝܐ hydria	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ hydria
ܦܢܘܝܐ nodus	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ nodus
ܦܘܓܘܢܐ pagus	ܦܘܓܘܢܐ	ܦܘܓܘܢܐ pagus
ܦܢܘܝܐ frigus	ܦܢܘܝܐ	ܦܢܘܝܐ frigus
ܦܘܠܡܘܢܐ pulmo	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ pulmo
ܦܘܠܡܘܢܐ magna	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ magna
ܦܘܠܡܘܢܐ cupido	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ cupido
ܦܘܠܡܘܢܐ spica	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ spica
ܦܘܠܡܘܢܐ palmes	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ palmes
ܦܘܠܡܘܢܐ hebdomas, sabbati dies	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ hebdomas, sabbati dies
ܦܘܠܡܘܢܐ amygdalum amarum	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ amygdalum amarum
ܦܘܠܡܘܢܐ lumbricus ventris	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ lumbricus ventris
ܦܘܠܡܘܢܐ liliam	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ liliam
ܦܘܠܡܘܢܐ sanguis concretus	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ sanguis concretus
ܦܘܠܡܘܢܐ et ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ et ܦܘܠܡܘܢܐ
ܦܘܠܡܘܢܐ axilla	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ axilla
ܦܘܠܡܘܢܐ ampulla	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ ampulla
ܦܘܠܡܘܢܐ annus	ܦܘܠܡܘܢܐ	ܦܘܠܡܘܢܐ annus

﴿سَاعَةٌ﴾ hora ﴿سَاعَةٌ﴾	﴿فَيْجٌ﴾ ficus ﴿فَيْجٌ﴾ et ﴿فَيْجٌ﴾
﴿رِيشٌ﴾ pinnula naris ﴿رِيشٌ﴾	﴿أَمْرٌ﴾ ultio ﴿أَمْرٌ﴾
﴿سَلْبٌ﴾ lapsus ﴿سَلْبٌ﴾	﴿فَيْجٌ﴾ phylacterium
﴿أَسْفَلٌ﴾ fundamentum ﴿أَسْفَلٌ﴾	﴿فَيْجٌ﴾ et ﴿فَيْجٌ﴾
﴿فَيْجٌ﴾	﴿فَيْجٌ﴾ gallina
﴿فَيْجٌ﴾ vacca ﴿فَيْجٌ﴾	﴿فَيْجٌ﴾ et ﴿فَيْجٌ﴾

Hæc sunt præcipua nomina fœminina quæ non sequuntur certam legem in suis pluralibus. Reliquorum anomalorum nominum fœmininorum pluralia formantur vel ad normam præcedentium, vel eorundem pluralia petenda sunt ex lexicis.

160 - Ex dictis liquet plurima nomina masculina habere in suis pluralibus formam fœmininam. Hinc ad dignoscendum genus nominis inspicendum est nomen prouti jacet in singulari, non ut est in plurali. Sic v. g. ﴿رِيشٌ﴾, ﴿فَيْجٌ﴾, ﴿فَيْجٌ﴾ sunt masculina quia talia sunt eorundem singularia, non autem sunt fœminina. Et e contra ﴿فَيْجٌ﴾, ﴿فَيْجٌ﴾, ﴿فَيْجٌ﴾ sunt fœminina quia talia sunt eorum singularia. Præterea supra observare potuisti nomina habentia duplicem sensum, et duplicem formam pluralem pro diversitate sensus habere. Hujusmodi est nomen ﴿فَيْجٌ﴾ quod significat vel *caput corporis animalis* et tunc fit in plur. ﴿فَيْجٌ﴾ vel significat *caput seu superior societatis*, et fit in plur. ﴿فَيْجٌ﴾.

161 - Quædam nomina non fiunt pluralia, hujusmodi sunt ﴿فَيْجٌ﴾ (*peccatum*), ﴿فَيْجٌ﴾ (*rectitudo*),

חֲזוֹ (1) (*veritas*), מִסְּלָא (*miseratio*), וְמַהֲלָא (*atramen-*
tarium), מִמְּוִלָא (*effigies*), מִמְּוִלָא (*dulcedo*), מִמְּוִלָא
 (*lardum*), חֲכֻמָּא (2) (*cera*), חֲכֻמָּא (*frumentum*). Item
 omnia nomina quæ non desinunt in alaf, v. g. לְגַבְלָא
 (*orbs*), לְנַפְּתָא (3) (*paetum*).

E contra exstant quædam nomina in numero
 plurali quæ non habent singularem numerum, hujusmodi
 sunt præcipue: מִסְּלָא (*vita*), מַאֲוָא (*aqua*), וְמִסְּלָא (*mise-*
ricordia), מַאֲוָא (*undæ, fluctus*), וְמִסְּלָא (*pretium*), אִפְּ
 (*facies*), מִסְּוִלָא (*invicem*), מַגְּנָלָא (*magnalia*),
 מַגְּנָלָא (*plateæ*), לְחֻמָּא (*lentes*). Hujusmodi est
 nomen חֲמַסְרָא (4) (*liber*) compositum ex חָמָא et סְרָא
 in numero plurali, חָמָא quidem fit plurale, סְרָא vero
 prouti hic jacet non habet singularem numerum.

162 - Dantur nomina quorum pluralia a singu-
 laribus non differunt nisi signo pluralis dicto siame.
 Ejusmodi sunt v. g. מַאֲוָא (*eelum et cæli*), אִמְלָא (5)
 (*homo et homines*). Quædam nomina collectiva quæ
 significant multitudinem usurpantur promiscue pro
 singulari et plurali. Ex. gr. חֲכֻמָּא (*quadrupedes*), וְמִסְּלָא
 (*reptilia*), חֲכֻמָּא (*grex*), וְיֻמָּא (*agmen equorum*), וְזַפְּ
 (*armentum*), וְזַפְּ (*aves*).

(1) Nomen חֲזוֹ occurrit plurale חֲזוֹא In operibus S. Ephraemi.

(2) Cum rwah^ha.

(3) Taw habet zlamam lenem.

(4) Cum zlama fortil.

(5) Occidentales nolant nomen אִמְלָא signo siame quando significat plura-
 lem I. e. homines, minime tamen Orientales.

163 - Vidimus plura nomina habere duo vel amplius pluralia, quapropter sciendum est Syros grammaticos solere unum ex duobus pluralibus unius ejusdemque singularis usurpare pro plurali dicto *multorum*, alterum pro plurali dicto *pauciorum*, qui quidem pluralis pauciorum complectitur numerum inter 2 et 10, ille autem multitorum comprehendit a 10 usque ad indefinitum. Ita ex. gr. dicitur; **أَوْخْدًا مَعْطَبًا** (*quatuor dies*), **أَوْخْدَسًا مَعْطَبًا** (*quadraginta dies*): item pluralis **مَعْطَبَاتٍ** (*asini*) adhibetur pro paucioribus, et **مَعْطَبَاتٍ** pro multis; **أَيْمَانٍ** (*manus*) pro paucioribus, **أَيْمَانٍ** pro multis.

164 - Hactenus de pluralibus nominum originae Syriacorum. Nomina vero exotica derivata a Græca lingua vel Persica, si habent terminationem nominum Syriacorum fiunt pluralia tamquam nomina Syriaca v. g.

أَسْفَلًا (*pallium*), **أَسْفَلًا**, **أَسْفَلًا**, **أَسْفَلًا** (*jaculum*), **أَسْفَلًا**, **أَسْفَلًا**, **أَسْفَلًا** (*Episcopus*) (1), **أَسْفَلًا** (*lan- cea*) **أَسْفَلًا**. Si vero formam pristinam Græcam vel Persicam habent, tunc :

I - Si nomen habet terminationem in H Græcorum i. e. si habet ad ultimam syllabam h^{vas}am apud Occidentales et zlamam apud Orientales, tunc in plurali assumit loco H terminationem **أَف** v. g. **أَسْفَلَاتٍ** (2) (*testamentum*) **أَسْفَلَاتٍ**, **أَسْفَلَاتٍ** (3) (*necessitas*) **أَسْفَلَاتٍ**. Usus prævaluit scribendi **أَف** loco **أَف** v. g. **أَسْفَلَاتٍ**.

(1) Apud Orientales **أَسْفَلَاتٍ**.

(2) Apud Orientales **أَسْفَلَاتٍ**.

(3) Apud Orientales **أَسْفَلَاتٍ**.

Syros considerasse nominum contractionem ut statum secundarium et habitum alaf emphatici ut primarium, et proinde posuisse regulas ad derivanda nomina contracta ex non contractis cum res deberet esse sensu contrario i. e. nomen cum alaf deberet e nomine hac littera carente derivari.

166 - Causa autem secunda i. e. status constructus exigit contractionem quia alaf status emphatici respondet tanuino Arabum ut diximus; ergo sicut tanuinum Arabum in statu constructo eliditur, ita nomina Syriaca in hoc statu debent contrahi.

Distincte (1) ergo de utraque contractione agendum est et primo sermo sit:

I - DE CONTRAHENDIS NOMINIDUS CARENTIRUS

TAW FOEMININI

167 - Nomen singularis numeri contrahitur *indeterminationis* causa per abjectionem suæ ultimæ vocalis seu motionis, unde fit ut nomen desinat in consonantem quinscentem, v. g. **קַלָּא** (2) (*justus*) fit **קַל**, **רִמְמָא** (*caput*) **רִמְמָ**, **מַרְמָא** (*mare*) **מַרְמָ**, **דַּבְּרָא** (*liber*) **דַּבְּרָ**, **קַבְּלָא** (*malus*) **קַבְּלָ**, **לְמַרְדָּנָא** (*mons*) **לְמַרְדָּנָ**, **לְרַחֲמָא** (*labor*) **לְרַחֲמָ**, **לְרַחֲמָא** (*decus*) **לְרַחֲמָ** (3), **מַלְכָא** (*salvator*) **מַלְכָ**, **מַלְכָא** (*thalamus*) **מַלְכָ**, **מַלְכָא** (*doctor*) **מַלְכָ**, **מַלְכָא** (*multus*) **מַלְכָ** pro **מַלְכָא**.

(1) Mirum est quod hactenus Syri grammatici non excepto Bartholæo egerint de contractione nominum confusi, nulla distinctione facta inter contractionem indeterminationis seu absolutam et contractionem constructionis, hæc enim duæ contractiones non subiciuntur eisdem regulis.

(2) Cum *zama* forti ad primam radicalem. **מַלְכָא**.

(3) Per exceptionem dicitur quoque **לְרַחֲמָ**.

جُودًا (*jucundus*) جُودًا pro جُودًا. Plurima tamen nomina recedunt ab ista regula generali in contractione, et subeunt modificationes.

Videlicet:

A - Quodvis nomen trilaterum nudum habens primam mobilem per pt^{ah}am vel zlamam, et secundam quiescentem, rejicit in contractione motionem primæ radicalis, et assumit zlamam ad secundam, v. g.:

جُودًا (*pes*) جُودًا, جُودًا (*anima*) جُودًا, جُودًا (*rex*) جُودًا

جُودًا (*venter*) جُودًا, جُودًا (*conis*) جُودًا, جُودًا

جُودًا (*vanitas*) جُودًا, جُودًا (*dimidium*) جُودًا

جُودًا (*somnium*) جُودًا, جُودًا (*os*) جُودًا. Item

جُودًا (*latus*) جُودًا cum littera nun quæ otioletur seu non legitur, pro جُودًا a جُودًا originali. Exceptiones mox videbis:

B - Quod si præfata nomina habeant loco ultimæ radicalis litteram gutturalem, vel litteram جُ, tunc pro zlama secunda radicalis accipit pt^{ah}am (v.n. 118). Ex. gr.

جُودًا (*corpus*) جُودًا, جُودًا (1) جُودًا

(*scaturigo*) جُودًا. Per modum exceptionis sequentia nomina contracta habent pt^{ah}am pro zlama, quantumvis eorum tertiæ radicalis non sit gutturalis neque جُ, et

sunt: جُودًا (*vineæ*) جُودًا, جُودًا (*tempus*) جُودًا

جُودًا (*stultus*) جُودًا, جُودًا (*barba*) جُودًا, جُودًا (*ager*) جُودًا

جُودًا (*gradus*) جُودًا, جُودًا (*villis*) جُودًا. Nomen

(1) Cum zlama ad pe peres Orientales.

رَفْنَا (*passer*) contrahitur in رَفْنَا per coaservationem zlamæ ad primam ut sic distinguatur a رَفْنَا (*mane*) ejus contractum est رَفْنَا juxta regulam, vel potius quia revera illius secunda radicalis est in origine geminata cum ejus typus sit رَفْنَا, رَفْنَا cum *pe* geminato et habente p^hab^ham brevem. Ab hac regula excipienda sunt etiam nomina in quibus una ex radicalibus elisa fuit, de quibus postea agemus. Ex anomalis est كَلْنَا (*nox*) pro كَلْنَا, quod in contractione absoluta fit كَلْنَا. Perperam nonnulli hoc nomen contractum pro plurali habuerunt nominais كَلْنَا.

C - Quodvis nomen trilaterum nudum ejus prima radicalis est alaf vel jod^h mota per p^hab^ham vel zlamam et secunda est quiescens, in contractione subeunda, præter vocalem quam assumit secunda radicalis, tunc alaf et jod^h exposcunt, euphoniæ causa, vocalem, alaf quidem zlamam, jod^h autem h^hvâs^ham (Conf. n. 103) ex. gr. أَوْوَا (*arca*) أَوْوَا, أَوْوَا (*agnus*) أَوْوَا (1), أَوْوَا (*mæror*) أَوْوَا (1), cum p^hab^ha ad bet^h per exceptionem; item أَوْوَا (*navis*) أَوْوَا (1), أَوْوَا (*insans*) أَوْوَا (2), أَوْوَا (*mensis*) أَوْوَا (2), أَوْوَا (*chorda*) أَوْوَا (2). Anomala sunt: أَوْوَا (*mille*) أَوْوَا, أَوْوَا (*terra*) أَوْوَا, (Conf. n. 118); أَوْوَا (*locus*) أَوْوَا (n. 118). Nomina habentia initio waw non contrahuntur, v. g. أَوْوَا (*rosa*), أَوْوَا (*conventus*).

(1) Cum zlama dura ad alaf. Ceterum priora duo exempla contracta habent alaf motum non euphoniæ causa, sed quia alaf est natura motum vocali gemnante.

(2) Orientales inscribunt alaf minusculum super jod^h.

D - Quodvis nomen trilitt. concavum, habens nempe medium jod^h vel waw, si habeat primam radicalem mobilem per p^hah^ham, transit hæc p^hah^ha ante jod^h quidem in h^hvâs^sam apud Occidentales et in zlamam duram apud Orientales; ante waw vero transit p^hah^ha in ts^sas^sam apud Occidentales, et in rwâh^ham apud Orientales. Ex. gr. **מַלְא** (virtus) **עַיִן**; **עַיִן** (oculus) **מַלְא**; **מַלְא** (dies) **מַלְא**; **מַלְא** (finis) **מַלְא**; **מַלְא** (virtus) **מַלְא**. Excipe **בַּיִת** (domus) **בַּיִת**. Quædam tamen, eaque plurima, nomina quæ habent jod^h vel waw pro media non solent contrahi ex. gr. **אֶמְלָא** (æstas), **אַמְלָא** (cervus), **רְחֵלָא** (conventus), **רְחֵלָא** (tumultus), **מַלְא** (mors), etc. Duo nomina quæ sequatur, **לִיּוֹן** (intellectus), et **צֶמֶר** (color) contrahuntur apud Orientales in **לִיּוֹן** et **צֶמֶר** uti **בַּיִת**, apud Occidentales vero in **לִיּוֹן** et **צֶמֶר**. Nomen **רְחֵלָא** (collum) deberet in contractione esse **רְחֵלָא** ut **רְחֵלָא** cum geminatione; sed recens poeta Orientalis dixit **רְחֵלָא**.

E - Trilittera nuda quorum prima est mobilis per zqafam, et secunda quiescens, contrahuntur assumendo zlamam ad secundam, v. g. **שֹׁהַו** (martyr), **שֹׁהַו**, **שֹׁהַו** (1) (dominus), **שֹׁהַו** (amicus), **שֹׁהַו** (vigil) (n. 118), **שֹׁהַו** (miser) **שֹׁהַו**. Excipe **שֹׁהַו**

(1) Nomen **שֹׁהַו** non dicitur nisi de Deo. Nomen autem **שֹׁהַו** dicitur de Deo et de ceteris dominis. Item contractum **שֹׁהַו** dicitur de Deo et de aliis. **שֹׁהַו** autem non contrahitur.

כַּכְּרָ cum p^hah^ha ad lamad^h loco zlamæ, et ratio est quia in origine lamad^h hujus nominis habebat p^hah^ham, ut evidens est ex voce respondenti in Arabica lingua nempe عَالِمٌ. Ex quo obiter observa regulas Syriacæ linguæ non posse rite determinari sine instituta collatione cum lingua Arabica et sine ejusdem linguæ adminiculo.

F - Quodlibet nomen trilaterum deficiens in tertia radicali, cujusque prima est mobilis secunda autem quiesceus, plerumque non contrahitur si sit substantivum, v. g. אֹזְרָא (præsepe), כַּטְרָא (catulus), סַפְרָא (serpens), אֹרְאָא (leo), מַרְוֵא (visio): anomala sunt אֶכְרָא (complactus) quod contrahitur in אֶכָּ, מַכְרָא (quies) in מַכָּ; in utraque jod^h non legitur. Si vero nomen sit adjectivum, contrahitur rejiciendo vocalem suæ primæ et assumendo zlamam ad secundam, et proinde tertia radicalis quæ est jod^h fit alaf, v. g. זָוִיָּא (purus) זָוִיָּא, סַפְרָא (sanctus) סַפְרָא, חַבְרָא (brevis) חַבְרָא, דַּעְסָא (decens) דַּעְסָא, לַאֲסָא (defessus) לַאֲסָא.

G - Quodvis nomen trilaterum cujus prima habeat ts^sas^am et secunda quiescat, contrahitur trahendo vocalem primæ ad secundam ita tamen ut ts^sas^a tunc fiat rwnh^ha apud Orientales, v. g. כַּרְמֵל (corpus) כַּרְמֵל, חַבְרָא (genu) חַבְרָא, סַפְרָא (sanctum) סַפְרָא, לֹחֵד (lumen) לֹחֵד, מַרְוֵא (gloria) מַרְוֵא. Excipe אֹזְרָא (via) אֹזְרָא, אֹרְאָא (occursus) אֹרְאָא, אֹזְרָא (longitudo) אֹזְרָא.

H - Quodlibet nomen cujus litteræ sunt plus quam tres et penultima quiescens est, adseiscit ad penultimam pt^hab^ham in contractione, v. g. **مِفْلًا** (templum) **مِفْلًا**, **كُرْسِيًا** (sedes) **كُرْسِيًا**, **مَذْبُوحًا** (altare) **مَذْبُوحًا**, **بِلَاغًا** (pallium) **بِلَاغًا**, **بِلَاغًا** (oppressio) **بِلَاغًا**.
 Item agendum cum nominibus origine quadrilitteris in quibus abjecta fuit una ex litteris radicalibus, v. g. **فَيْلًا** (falx) **فَيْلًا**, **مَقْبُولًا** (acceptio) **مَقْبُولًا**, **عَقْلًا** (intellectus) **عَقْلًا**, **خَيْلًا** (exilus) **خَيْلًا**: quia sunt pro **فَيْلًا**, **مَقْبُولًا**, **عَقْلًا**. Notandum **مَقْبُولًا** (sermo) et **مَقْبُولًا** (tabernaculum) contrahi ab Occidentalibus in **مَقْبُولًا** et **مَقْبُولًا** et ab Orientalibus in **مَقْبُولًا** et **مَقْبُولًا**.

J - Nomina bilittera quorum prima quiescit assumunt in contractione zlamam ad primam, v. g. **مَعْلًا** (nomen) **مَعْلًا**, **دَمًا** (sanguis) **دَمًا**, **بَنًا** (filius) **بَنًا** (Conf. n. 118). Ita **أَبًا** contrahitur in **أَبًا** vel **أَبًا** quia in origine erat **أَبًا** cum jod^h quiescenti, hinc in contractione jod^h assumere debuisset zlamam, sed eaphoniæ causa zlama mutatur in h^hvas^ham. Nota quod **أَبًا** (pater) et **أَبًا** (frater) non contrahuntur (1).

K - Ex dictis hactenus liquet non contrahi nisi nomina mere Syriaca, vel exotica sed habentia formam nomicum Syriacorum. Hinc nomina quæ desinunt in

(1) Orientales tamen habent juxta regulam **أَبًا** et **أَبًا**.

ⲓ apud Occidentales ut Ⲁⲩⲉⲥⲥⲓⲁ (essentia) non contrahuntur: excipe ⲉⲧⲁⲃⲁ (tribunal) quod contrahitur in ⲉⲧⲁⲃⲁ.

L - Nomina pluralia quæ desinunt iu zlamam contrahuntur substituendo ⲙⲓ præcedente h^bvas^a loco ⲓ quæ est forma originalis plural. in Arabica lingua e. g. ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (reges) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ, ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (manus) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ, ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (nomina) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (1). Excipe ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (pueri) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ. Item contrahuntur substantiva pluralia trilittera, quæ desinunt in ⲙⲁ, scilicet mutando ⲙⲁ in ⲙⲓ v. g. ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (filii) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ, ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (modi) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ, ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (anni) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ. Eodem modo contrahuntur nomina pluralia quæ retinent in plurali zqafam desinentiæ numeri singularis, v. g. ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (homines) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ, ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (armentum) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ, ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (aqua) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ.

M - Adjectiva pluralia terminata in ⲙⲁ contrahuntur assumendo terminationem in ⲙⲓ loco ⲙⲁ, v. g. ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (occulti) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ, ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ (puri) ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ. Et tunc abjiciunt hujusmodi adjectiva sic contracta signum numeri pluralis i. e. siame (1).

(1) Nemo ex Syris Grammaticis ob oculos habuit tanquam nos post grammaticos Europæos quod plurale desinens in ⲙⲓ, sit plurale nominum contractorum, minime vero nominum emphaticorum, sic v. g. ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ est plur. quidem singularis apocopati ⲙⲩⲩⲁ non vero singularis ⲙⲩⲩⲁ. Hoc autem probatur - 1. Ex eo quod quemadmodum in singulari indeterminato dicitur v. g. ⲙⲩⲩⲁ sic in duali item indeterminato dicitur ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ non vero ⲙⲩⲩⲁⲩⲁ.

Agamus modo de contractione indeterminationis nominum quæ habent terminationem femininam.

DE CONTRACTIONE NOMINUM QUÆ DESINUNT
IN TAW FEMININI.

168- Nomina quæ desinunt in taw feminini abjiciunt in contractione indeterminacionis hanc terminationem una cum vocali ei adnexa, et si nomen sit substantivum et abjecta terminatione feminina modo dicto dosinat in u vel o quiescentia, tunc nulla alia mutatio faciendâ est, v. g. ﻫﻮﻧﻮﺭﻩ (*gratia*) ﻫﻮﻧﻮﺭﻩ , ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ (*satietas*) ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ (1), ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ (*gratiarum actio*) ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ ,

ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ . — II. Quoties adjectivum occurrit in phrasi tamquam attributum, toties in singulari adhibenda forma apocopata, et in plurali forma pluralis masculini desinens in m vel forma pluralis feminini terminata in u ; sic v. g. ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ (*Deus est sanctus*), ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ (*martyres ejus sancti sunt*), ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ (*Maria sancta est*), ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ (*istæ sanctæ sunt*). Ergo pluralis masculinus in m et femininus in u revera exhibent formam apocopatam, ex eo quod respondent singularibus apocopatis, Non defuere inter grammaticos Syros veteres qui hanc veritatem perceperint, inter quos recensendus est Elias patriarcha Nestorianorum nuncupatus Tirhanensis, qui in sua brevi grammatica diserte docet nomen plurale habens in fine rväs^{am} apocopari convertendo rväs^{am} in $\text{h}^{\text{b}}\text{wäs}^{\text{am}}$ et nun, nomenque plur. fem. habens u in fine apocopari mutando hanc syllabam in nun quiescens.

(1) Nonnulli excipiunt ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ (*magnitudo*), quasi ejus contractio esset ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ (quod ipsi male pronunciant ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ), sed perperam; nam contractio ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ in situ quidem absoluto est ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ quod fere est inusitatum; in situ autem constructo est: ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ . Nomen autem adverbiale ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ non est a ﻫﻮﻧﻮﺭﺓ .

zqafam, et habebis contractum quod quæris. En prioris exempla: حَدَاةٌ (*virgo*) pl. حَدَاةٌ , contr. حَدَاةٌ ; حَدَاةٌ (*sponsa*), حَدَاةٌ , حَدَاةٌ ; حَدَاةٌ (*causa*), حَدَاةٌ , حَدَاةٌ ; حَدَاةٌ (*cupido*), حَدَاةٌ (*suppositum*), حَدَاةٌ . En alterius exempla: حَدَاةٌ (*hora*), حَدَاةٌ , حَدَاةٌ ; حَدَاةٌ (*verbum*), حَدَاةٌ , حَدَاةٌ .

Hujusmodi autem alaf nominum femininæ terminationis est pro littera h, cum qua clauduntur nomina feminina in lingua Arabica in *ونف* seu pausa ut in *ساعة*, *امراء*, *حكمة*, item in Hebraica; et proinde vides ex. gr. حَدَاةٌ et حَدَاةٌ fuisse in origiue حَدَاةٌ et حَدَاةٌ uti sunt in Hebraica et Arabica linguis, unde Syri mutarunt litteram *he* in alaf propter causam indicatam (Conf. n. 10) quia scilicet Syri amant occultare litteram *he* in pronuntiatione. Inde patet quoque nomina contracta حَدَاةٌ (*gratia*) et حَدَاةٌ (*confessio*) præferre normam typorum Arabicorum حَدَاةٌ et حَدَاةٌ , qui reperiuntur quoque apud Hebræos. Ex quibus omnibus pro certo confirmatur quod supra diximus, nimirum alaf emphaticum apud Syros respondere Arabum *tannino*, quia apud Arabes quoque quando *tannin* supprimitur a nominibus desinentibus in ت feminini, apparet littera *he*, ex. gr. suppresso *tannino* in حَدَاةٌ habetur حَدَاةٌ .

170 – Juxta regulam præcedentem sic contrahes sequentia exempla: حَدَاةٌ (*avis*) حَدَاةٌ , حَدَاةٌ ;

ܠܡܚܘܫܐ (vigilia) ܘܥܘܠܐ, ܘܥܘܠܐ; ܠܡܚܘܫܐ (lauda-
 tio) ܐܘܘܠܐ (vidua) ܐܘܘܠܐ; ܠܡܚܘܫܐ, ܠܡܚܘܫܐ;
 ܠܚܘܒܐ (præcatio) ܠܚܘܒܐ, ܠܚܘܒܐ; ܐܘܘܠܐ
 ܘܥܘܠܐ (mensura) ܘܥܘܠܐ; ܠܚܘܒܐ, ܠܚܘܒܐ;
 ܘܥܘܠܐ (minima) ܘܥܘܠܐ; ܘܥܘܠܐ;
 ܠܘܘܘܐ (admiranda) ܠܘܘܘܐ; ܘܥܘܠܐ, ܘܥܘܠܐ;
 ܘܥܘܠܐ (percussio) ܘܥܘܠܐ; ܠܘܘܘܐ;
 ܘܥܘܠܐ (animal) ܘܥܘܠܐ; ܘܥܘܠܐ, ܘܥܘܠܐ;
 ܘܥܘܠܐ (contumelia) ܘܥܘܠܐ; ܘܥܘܠܐ;
 ܘܥܘܠܐ (alia) ܘܥܘܠܐ; ܘܥܘܠܐ, ܘܥܘܠܐ;
 ܘܥܘܠܐ (navis) ܘܥܘܠܐ; ܘܥܘܠܐ;
 ܘܥܘܠܐ (urbes) ܘܥܘܠܐ; ܘܥܘܠܐ, ܘܥܘܠܐ;
 ܘܥܘܠܐ (robusta) ܘܥܘܠܐ; ܘܥܘܠܐ, ܘܥܘܠܐ;
 ܘܥܘܠܐ (1). Excipe ܘܥܘܠܐ
 (locus) contract. ܘܥܘܠܐ et ܘܥܘܠܐ; ܘܥܘܠܐ (pagus)
 ܘܥܘܠܐ (hora) ܘܥܘܠܐ et ܘܥܘܠܐ; ܘܥܘܠܐ (annus) pl. ܘܥܘܠܐ,
 ܘܥܘܠܐ cum suppressione jod^h. Notandum porro non dees-
 se nomina in tav feminini desinentia quæ contractionem

(1) Consulto exempla hujus regulæ multiplicavimus quia non satis mira-
 mur eam tam facilem, tam evidentem ac tam certam a nullo adhuc grammatico
 non dicam Orientalium sed ne Europæorum quidem, memoratam aut cognitam
 fuisse. Imo notatu dignum est viam contractionis nominum femininorum tam igno-
 tam fuisse clarissimis Hoffman et Duval ut ne per verbum quidem aliquam illi
 regulam assignare tentaverint in suis grammaticis.

indeterminationis seu status absoluti non patiuntur, ex. gr. ^اكِتَابٌ (filia), ^اسَمٌّ (somnia), ^اأُخْتٌ (soror), ^اأَمْرٌ (finis), etc.

170^{II} - Denique sciendum bonè est nomina contracta sive masculina sive feminina rarissime usurpari, proindeque in uominum contractorum usu praxi tibi consulendum est.

171 - Nomina pluralia sive masculina sive feminina habentia terminationem in ^اا subeunt contractionem *indeterminationis* substituendo simpliciter litteram nun quiescentem terminationi ^اا. Ex. ^ابُحَارٌ (virgines) ^امَدِينَاتٌ (urbes) ^اأَيَّامٌ (dies) ^ارُحَمَاءٌ (pastores) ^امَقَامٌ

III - DE CONTRACTIONE NOMINUM TAV FEM. CARENTIUM
IN STATU CONSTRUCTO

172 - Status constructus apud Syros fit per adnexionem unius nominis alteri, quæ quidem adnexio importat quamdam mutationem in primo duorum nominum, quod dicitur *regimen*; hanc mutationem vocant Syri grammatici ^احِطْوَانٌ (apocopen) ex eo quod plerumque hæc mutatio consistat in demenda terminatione nominis. Causa itaque hujus alterius modi *apocopes* seu contractionis est regimen quod regit vel nomen substantivum, v. gr. ^ابْنُ اللَّهِ (filius Dei), ^اسَاعَةٌ (hora mortis), vel regit aliquid quod supplet locum nominis, v. gr. ^امُبْرَكٌ (sanctus in omnibus) i.e. *sanctissimus*. Hæc apocopes frequenter adhibetur in adverbis, ubi nullum regimen apparet. Ex. : ^امَجْرَبٌ (gratis) a ^امَجْرَبَةٌ (do-

num), ܡܝܘܢܝܐ (*primo*) a ܡܝܘܢܝܐ .

173 - Hisce præmissis dicimus nomen singulare carens *taw* fœminini quando subit contractionem regiminis eodem prorsus modo contrahi ac nomen quod subit contractionem *indeterminationis*. Ex. gr. ܡܠܟܐ (*rex*), ܡܠܟܝܐ , ܟܡܝܢܐ (*oculus*) ܟܡܝܢܝܐ . Unde v. g. hæc duo nomina contracta ܡܠܟܝܐ et ܟܡܝܢܝܐ inserviunt indicandæ tum *indeterminationis* tum *regiminis* contractioni.

174 - Excipiuntur quoque pauca nomina, quorum potiora sunt ܡܢܝܢܐ (*dominus*), ܟܡܝܢܐ (*domus*), quæ per contractionem *indeterminationis* fiunt ܡܢܝܢܝܐ et ܟܡܝܢܝܐ , per contractionem vero *regiminis* fiunt ܡܢܝܢܝܐ et ܟܡܝܢܝܐ . Nota nomen ܡܢܝܢܐ cum *regimine* nominis nunquam usurpari; unde non dicitur ܡܢܝܢܝܐ ܡܡܝܢܝܐ (*Dominus cæli*), sed ܡܢܝܢܝܐ ܡܡܝܢܝܐ . Denique nomen ܡܡܝܢܝܐ (*multitudo*) non habet contractionem *indeterminationis*, et in statu constructo dicitur ܡܡܝܢܝܐ per exceptionem. Præterea nomen ܠܝܠܝܐ (*nox*) cum contrahitur in statu constructo, dicitur ܠܝܠܝܐ quod non adhibetur nisi in adverbio ܠܝܠܝܐ ܐܡܝܢܝܐ (*noctu et die*).

175 - Dantur quædam nomina quæ non usurpantur nisi contracta in statu *regiminis*, suntque nomina loci vel temporis formæ ܡܡܝܢܝܐ . En notiora: ܟܡܝܢܝܐ (*quantum risus protenditur*), ܟܡܝܢܝܐ (*fiducia*), ܡܡܝܢܝܐ (*fruitio desiderati*), ܡܡܝܢܝܐ (*jactus*)

vocalem desinit, conservanda est. Ex. gr. ܘܪܫܘܠܐ (*virgo*)
 ܘܪܘܬܐ (*vidua*) ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ (*sponsa*) ܘܪܘܬܐ ,
 ܘܪܘܬܐ (*sancta*) ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ (*gaudium*) ܘܪܘܬܐ ,
 ܘܪܘܬܐ (*mutuum*) ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ (*animal*) ܘܪܘܬܐ ,
 ܘܪܘܬܐ (*regnum*) ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ (*gratia*) ܘܪܘܬܐ ,
 ܘܪܘܬܐ (*annus*) ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ (*confessio*) ܘܪܘܬܐ ,
 ܘܪܘܬܐ (*medium*) ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ (*hora*) ܘܪܘܬܐ ,
 ex absolutis: ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ ,
 ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ ,
 ܘܪܘܬܐ . Auomala sunt sequentia no-
 mina: ܘܪܘܬܐ (*pagus*) ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ (*vita*) ܘܪܘܬܐ ,
 ܘܪܘܬܐ (*lacus*) ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ (*filia*) ܘܪܘܬܐ .

178 - Nomina vero sive masculina sive femini-
 na habentia formam pluralem cum servili (ܘܪܘܬܐ) contrahun-
 tur in statu regiminis simpliciter per suppressionem zqa-
 fae litterae *taw*. Ex. gr. ܘܪܘܬܐ (*regnu*) ܘܪܘܬܐ ,
 ܘܪܘܬܐ (*terra*) ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ (*puræ*) ܘܪܘܬܐ ,
 ܘܪܘܬܐ (*dies*) ܘܪܘܬܐ , ܘܪܘܬܐ (*pastores*) ܘܪܘܬܐ .

178¹¹ - Non desunt nomina feminina quæ in
 statu constructo quidem contrahuntur, non autem in sta-
 tu absoluto; eorum contractio formatur a contractis fic-
 titiis status absoluti nota regula, ut ܘܪܘܬܐ (*fims*),
 ܘܪܘܬܐ , (ܘܪܘܬܐ), ܘܪܘܬܐ . Per exceptionem dicitur ܘܪܘܬܐ et

فَيْلٌ, a مَيْلٌ (mensura) et فَيْلٌ (gena). Hujusmodi nomina contracta, in locutionibus adverbialibus potissimum adhibentur, ex. gr. حَيْثُمَا (principio), سَمَاءٌ (durante vita), مَبْرُؤُهُ (primo), أَمْسَلُهُ (postremo), أَيْدِيَهُ (denuo).

Sunt etiam nomina masculina quæ cum contractione adverbialiter tantum adhibentur quin habeant statum emphaticum, i. e. quin in alaf exeant, ex. gr. نَدِيَهُ (nude), حَيْثُمَا (cito), جَمَلُهُ (jejune), حَيْثُمَا (vix).

Denique nomina feminina (أَمْسَلُهُ (alia), سَمَاءٌ (peccatum) et alia, nullam contractionem patiuntur.

179 - Sequente in pagina exhibemus iu tabula exempla nominum tum geueris masculini, tum feminini desinentis in taw in statu emphatico, in statu absoluto et in statu constructo, tum in singulari tum in plurali.

TABELLA

STATUS EMPHATIC. SING.	PLUR. EMPHAT.	NOM. CONTRACT. INDETERMIN. CAUSA
فִּיכְּרָא	فִּיכְּרָא	فִּיכְּרָא
הֻשְׁוֹ	הֻשְׁוֹ	הֻשְׁוֹ
מִשְׁמָא	מִשְׁמָא	מִשְׁמָא
כְּנִמָּא	כְּנִמָּא	כְּנִמָּא
כְּנָא	כְּנִמָּא	כְּנָא
יִפְמָא	יִפְמָא	יִפְמָא
מִלְכָּא	מִלְכָּא	מִלְכָּא
אַמָּא	אַמָּא	אַמָּא
זְכָּא	זְכָּא	זְכָּא
כְּלָא	כְּלָא	כְּלָא
כְּהֻלָּא	כְּהֻלָּא	כְּהֻלָּא
מִכְּנִיָּא	מִכְּנִיָּא	מִכְּנִיָּא
מִלְכֻמָּא	מִלְכֻמָּא	מִלְכֻמָּא
מִשְׁמִיָּא	מִשְׁמִיָּא	מִשְׁמִיָּא
אַוּבִיָּא	אַוּבִיָּא	אַוּבִיָּא
מִיכְּרָא	מִיכְּרָא	מִיכְּרָא
מִשְׁמָא	מִשְׁמָא	מִשְׁמָא
מִלְכָּא	מִלְכָּא	מִלְכָּא
מִכְּנָא	מִכְּנָא	מִכְּנָא

CAPUT V

DE APHÆRESI NOMINIS VOCATIVI

180 - Aphæresis nominis vocativi similitudinem quamdam habet cum gd^hama , de quo hactenus. Ea autem est truncatio partis extremæ vocabuli ad indicandum loquentis animi motum.

Homines communiter solent aphæresin amare in nominis vocativo; Arabes quidem id faciunt expuigando nun tanini, ut $يا رَجُلٌ$ (*o homo*) ex $رَجُلٌ$, aut ultimam nominis litteram, ut $يا عَائِشَ , يا حَارِثَ$, ex $عَائِشَةٌ$ et $حَارِثٌ$. In Græca autem lingua (item in Latina) aphæresis vocativi in nominibus quæ in *s* exeunt, fit per suppressionem hujus *s* et conversionem præcedentis *o* aut *u* in *e*, ut notum est. Nonnunquam syllabam integram finale truncant Græci.

In Syriaca autem lingua vocativi aphæresis non exstat nisi in nominibus Græcis aut Latinis quæ Syri usurparunt. Hæc autem aphæresis eodem modo ac in linguis Græca et Latina fit; id est: Si nomen exit in *os*, in vocativo ponitur *e* pro *os*, ut $يا أَهْلًا$ (*Theophile*) ex $يَهْلِيكُم$; $يا أَهْلًا$, $يَهْلِيكُم$ (*Philippe*) ex $يَهْلِيكُم$; et sic $يَهْلِيكُم$, $يَهْلِيكُم$, ex $يَهْلِيكُم$ et $يَهْلِيكُم$. Verumtamen Syri Orientales pro *e* pronunciant *a*, quod non satis mirandum, at, quod magis mirandum hoc *a* per pth^aham non per $zqafam$ expriment contra morem suum; dicunt igitur et scribunt $يَهْلِيكُم$, $يَهْلِيكُم$, $يَهْلِيكُم$.

181 - Nomen autem desinens in *as*, in vocativo perdit *s* tantum, ut أَبْنَاءُ (*Ænea*) أَقْوَالًا (*Aquila*) in vocatione أَبْنَاءِ , أَقْوَالِ : in quo Orientales cum Occidentalibus concordant.

182 - Ex his aliisque quæ antea vidimus colligit linguæ Græcæ peritus Syros non assumpsisse nomina Græca nisi in casu nominativo et vocativo, neglectis ceteris casibus, i.e. genitivo, dativo et accusativo; nomina tantum feminina pluralia in casu accusativo eos accepisse.

CAPUT VI

DE FORMATIONE ADJECTIVORUM FŒMININORUM

183 - Nomen vel est substantivum (مَهْمَاهُ) vel adjectivum (مَهْمَاهِ). Itaque adjectivum apud Syros ut apud Arabes cum substantivo tum quoad genus tum quoad numerum concordare debet. Cum autem capitibus præcedentibus regulas pro formatione pluralium in genere tum substantivorum tum adjectivorum tradiderimus, restant nobis explicandæ leges pro formatione fœmininorum adjectivorum.

184 - Quodlibet adjectivum masculinum habens *alaf* emphaticum fit fœminium intercalando litteram *taw* ante ultimam *zqafam*, v. g. مَقْبَلًا (*pulcher*) مَقْبَلَاتُ (*pulera*), مَقْبَلًا (*magnus*) مَقْبَلَاتُ (*magna*), مَقْبَلًا (*akob*),

(*impurus*) **مُطَهَّرٌ** cum mim quiescenti, vel mobili cum pt^hah^ha, Orientales autem ponunt notam mhagjana ad mim (n. 46). Item a **مُتَّوِّفٌ** (*orphanus*) **مُتَّوِّفَةٌ** vel **مُتَّوِّفَةٌ** (n. 103). Istam quoque regulam sequuntur substantiva quæ significant sexum, v. g. **كَلْبٌ** (*canis*) **كَلْبَةٌ**, **مَلِكٌ** (*rex*) **مَلِكَةٌ**.

(2) Quodvis adjectivum trilitterum defectivum in tertiâ radicali habens primam radicalem motam per pt^hah^ha et secundam quiescentem, in feminino quiescentem habet primam radicalem et secundam motam per h^hvas^sam, v. g. **مُسَلَّمٌ** (*sanctus*) **مُسَلَّمَةٌ**, **حَنِئٌ** (*creatus*) **حَنِئَةٌ**, **حَنِئٌ** (*brevis*) **حَنِئَةٌ**, **بُكَارٌ** (*puer*) **بُكَارَةٌ**, **فُلَانٌ** (*splendidus*) **فُلَانَةٌ**.

(3) Quodlibet adjectivum trilitterum cujus prima radicalis mota est per zqafam, et cujus secunda est quiescens, habet in secunda radicali zlamam in feminini formatione, v. g. **زَمْعٌ** (*amicus*) **زَمْعَةٌ**, **زَمْعٌ** (*salvator*) **زَمْعَةٌ**: attamen v. g. **زَمْعٌ** (*retribuens*) fit in fem. **زَمْعَةٌ**, **زَمْعٌ** (*transiens*) **زَمْعَةٌ**, cum pt^hah^ha loco zlamæ, juxta dicta n. 118.

(4) Quodlibet adject. trilitt. cujus prima movetur per zqafam, et secunda quiescit, si sit defectivum in lamad^h, scilicet si habeat jod^h loco tertiæ radicalis, tunc in fœm. pro zlama secunda radicalis assumit h^hvas^sam, v. g. **وَسْتٌ** (*pastor*) **وَسْتَةٌ**, **وَسْتٌ** (*infelix*) **وَسْتَةٌ**, **وَسْتٌ** (*medicus*) **وَسْتَةٌ**. Excipitur **مَوْلَانٌ** (*dominus*) cujus

fœm. est ܘܢܝܐ (*domina*), cœteroquin ܘܢܝܐ non est adjectivum sed substantivum.

(5) Quodvis adjectivum cujus forma primitiva respondet typis Arabicis ܡܢܝܠ , vel ܡܢܝܠ (hujus mim apud Syros habet p^hah^ham, illius est quiescens) adsciscit in fem. p^hah^ham ad secundam. Exempla prioris typi

ܡܚܘܒܝܐ (*gloriosus*) ܡܚܘܒܝܐ , ܡܚܘܒܝܐ (*benedictus*)
 ܡܚܘܒܝܐ , ܡܚܘܒܝܐ (*exaltatus*) ܡܚܘܒܝܐ . Exempla posterioris: ܡܚܘܒܝܐ (*anathematizatus*) ܡܚܘܒܝܐ , ܡܚܘܒܝܐ
(scmotus) ܡܚܘܒܝܐ .

(6) Quodvis adjectivum desinens in nun servile assumit in fem. h^hvas^aam ad nun ante taw feminini, v. g.

ܡܚܘܒܝܐ (*magister*) ܡܚܘܒܝܐ , ܡܚܘܒܝܐ (*misericors*)
 ܡܚܘܒܝܐ , ܡܚܘܒܝܐ (*resolvibilis*) ܡܚܘܒܝܐ , ܡܚܘܒܝܐ
(intelligens) ܡܚܘܒܝܐ , ܡܚܘܒܝܐ (*interpreter*) ܡܚܘܒܝܐ , ܡܚܘܒܝܐ
(caelestis) ܡܚܘܒܝܐ . Hic nota diligenter dis-

crimen ex. gr. inter ܡܚܘܒܝܐ cum zqafa ad unum quod est fem. ܡܚܘܒܝܐ , et ܡܚܘܒܝܐ cum h^hvas^aa quod est a ܡܚܘܒܝܐ ; item ܡܚܘܒܝܐ a ܡܚܘܒܝܐ , et ܡܚܘܒܝܐ a ܡܚܘܒܝܐ .

(7) Excipiuntur tamen ܡܚܘܒܝܐ (1) (*alius*) ܡܚܘܒܝܐ pro ܡܚܘܒܝܐ (*alia*), et apud solos Occidentales ܡܚܘܒܝܐ (1) (*egenus*) ܡܚܘܒܝܐ (1), ܡܚܘܒܝܐ (*emptus*) ܡܚܘܒܝܐ . Item

(1) Cum zlama dura.

plurima substantiva sexum significantia, v. g. **رَجُلٌ** (vir) **أُنثَى** (mulier), **أَبٌ** (pater) **أُمٌّ** (mater), **إِخْوَانٌ** (frater) **أَخَوَاتٌ** (soror), **بَنٌ** (filius) **بِنٌ** (filia), **سَوْسَا** (socer), **سَوْسَاةٌ** (socera), **كَلْبٌ** (servus) **كَلْبَةٌ** (ancilla), **حَمَلٌ** (asinus) **حَمَلَةٌ** (asina), **فَهْمٌ** (equus) **فَهْمَةٌ** (equa), **حَمُولٌ** (mulus) **حَمُولَةٌ** (mula).

186 - Observandum tandem adjectivum femininum apocopatam per *gdhamam indeterminationis* confandi cum adjectivo masculino desineati in alaf emphaticam, uti facile liquet ex cap. IV, v. g. **رَجُلٌ** (purus) est adject. masc. desiuens in alaf emphaticum et in contractione fit **رَجُلٌ**; et simul **رَجُلَةٌ** est adjectiv. fem. contractum ad significandam indeterminationem ab adject. primitivo fem. **رَجُلَةٌ** (pura): Item **أَوْفٌ** (justus) si consideretur uti adject. primitivum masculinum habet suum contractam **أَوْفٌ**, et si babeatur veluti femininum, est adject. fem. contractam a **أَوْفَةٌ**; item **طَجْنٌ** (benedictus) tamquam adjectiv. masc. contrahitur in **طَجْنٌ**, et tamquam femininum est adjectiv. contract. fem. a **طَجْنَةٌ**. etc. etc. Sed alaf in **رَجُلٌ** v. g. feminino, est pro he ut alibi explicavimus.

CAPUT VII

DE NOMINIBUS COMPOSITIS

187 — Semiticæ gentes nomina composita ex duabus vel pluribus vocibus in genere non multum amant. Apud Syros tamen, propter eorum cum Persis et Græcis commixtionem, plura reperiuntur nomina composita.

188 — Habent Syri plura vocabula quæ in componendis nominibus frequentissime occurrunt, primamque eorum partem formant, quorum hæc sunt præcipua: **ܘܠܐ** (*dominus*), **ܘܢܐ** (*filius*), **ܘܡܝܢܐ** (*domus*), **ܘܕܒܐ** (*magnus*). Porro nomeu compositum ut unum vocabulum pronunciatur; scribitur quoque sæpissime orthographice ut unum. En notiora nomina composita: **ܘܠܐܘܠܐ** (*homonymus*), **ܘܠܐܘܠܐ** (*nanus*) (ex **ܘܠܐ** et **ܘܠܐ**), **ܘܠܐܘܠܐ** (*dies Solis*), **ܘܠܐܘܠܐ** (*pœna*), **ܘܠܐܘܠܐ** (*responsum*), **ܘܠܐܘܠܐ** (1) (*inimicus*), **ܘܠܐܘܠܐ** (*apologia*), **ܘܠܐܘܠܐ** (compositum ex **ܘܢܐ** *filius* et **ܘܠܐ** *homo*) vel **ܘܠܐܘܠܐ** (*homo*), **ܘܠܐܘܠܐ** (*adversarius*), **ܘܠܐܘܠܐ** (*inimicus in bello*), **ܘܠܐܘܠܐ** (2) (*tiber*), **ܘܠܐܘܠܐ** (*vox, vocabulum*), **ܘܠܐܘܠܐ** (*accusator*), **ܘܠܐܘܠܐ**

(1) Compositum ex **ܘܠܐ** et **ܘܠܐ**, quæ secunda vox ex lingua Syriaca litterali extra hoc compositum perditæ est, remansit tamen in dialecto Babylonica quæ dicitur Chaldaica et in idiomate Mandaitarum. Unde vides dialectum istam litteralem non semper esse optimam.

(2) Apud Orientales cum *zlama* dura.

(ebur), **مِصْبَعًا** (1) (fundamentum), **كَنْبَلًا** (hirco-cervus), **كَنْزَهَةً** (gossypium), **مُصَوِّمًا** (color caeruleus), **مَهْدَلُهُدَةً** (gratiarum actio), **شَيْبِيًا** (chirotonia), **مُكَلِّبًا** (labor), **وَقْحَةً** (aconomus).

Non raro unum ex elementis nominis compositi exoticum est Græcum ex. gr. **قَيْمَةً** (chirographum). Hæc nomina itaque quamvis composita sint ex duobus nominibus considerantur tamen tamquam nomina simplicia, proindeque fiunt pluralia per flexionem secundæ vocis juxta regulas traditas, v. g.: **مُتَصَفِّمًا**, **مُتَصَفِّمَاتٌ**, **مُتَصَفِّمَاتٌ**, **مُتَصَفِّمَاتٌ**. At **كَنْزَهَةٌ** et **كَنْزَهَاتٌ** primam partem tantum flectunt in plurali, dicitur enim **كَنْزَهَاتٌ**, **كَنْزَهَاتٌ**; item in fem. dicitur **كَنْزَهَاتٌ**, **كَنْزَهَاتٌ**, plur. **كَنْزَهَاتٌ**, etc. Cetera utramque partem fere semper flectunt, **وَقْحَةً**, **وَقْحَاتٌ**, **وَقْحَاتٌ**, **وَقْحَاتٌ**.

Derivatio autem in nominibus compositis eadem ratione habet locum ac in nominibus simplicibus, ut **كَنْزَهَةً**, **وَقْحَةً**.

Compositio sæpe habet locum in nominibus propriis oppidorum et urbium, quæ per vocem **دِيمًا** (domus), **دِفَّةً** (pagus), vel **دَيْكًا** (collis) formantur; ex. gr. **دِيمًا** nomen oppidi in Libano, **دِيمًا** pro **دِفَّةً** nomen oppidi in Antilibano, **دِيمًا**.

(1) Apud Orientales cum **pl^hah^ha** ad **s^hin**.

190 - Quædam tamen gentilia subeunt modificationes præter terminationem in jod^h quam assumunt, v. g. **مِصْرُوم** (*Aegyptus*) **مِصْرُومِ** (*Aegyptius*), **روم** (1) **رومِ** (*Roma*) **رومِ** (*Romanus*), **إِسْرَائِيل** (*Israel*) **إِسْرَائِيلِ** (*Israelita*), **أَدِسْيس** (2) **أَدِسْيسِ** (*Edessa*) **أَدِسْيسِ** (*Edessenus*), **بَابِلُون** (*Babylonia*) **بَابِلُونِ** (*Babylonensis*), **نِينِو** (*Ninives*) **نِينِو** (*Ninivita*), **دِمَشَق** (*Damascus*) **دِمَشَقِ** (*Damascenus*), **أَمَالِيق** (*Amalec*) **أَمَالِيقِ** (*Amalecita*), **لَرَسِيس** (*Cappadocia*) **لَرَسِيسِ** (*Cappadox*), **نِيسِيب** (*Nisibis*) **نِيسِيبِ** (*Nisibenus*), **مِصْرُوم** (*Mesopotamia*) **مِصْرُومِ** (*Mesopotamenus*).

191 - Pro formatione adjectivorum denominativorum seu possessivorum ex nominibus communibus tantum, habent Syri aliam terminationem quæ consistit in suffigenda littera nun, eodem modo ac jod^h, v. g. **رُوحَانِ** (*spiritualis*), **أَرْضَانِ** (*terrestris*), **جَسَدَانِ** (*corporeus*), **لَحْمَانِ** (*carnalis*), **سَمَاءَانِ** (*cælestis*), **كَنِيسَانِ** (*ecclesiasticus*), ex substantivis **رُوحَانِ**, **أَرْضَانِ**, **جَسَدَانِ**, **لَحْمَانِ**, **سَمَاءَانِ**, **كَنِيسَانِ**.

192 - Habent Syri et aliam methodum ad exprimendam relationem de qua agimus; quæ est per vocem **وِجْمَع** (ex **و** et **جَمَع**) copulatam nomiui cujus desideratur exprimi ratio, semper autem sensum pluralem

(1) **مِصْرُومِ**.(2) Apud Orientales cum **rwah^ha**.

fert; ex. gr. ܘܕܡܝܢܐ ܕܩܠܘܢܐ *Platonici seu sequaces Platonis*, ܘܕܡܝܢܐ ܕܗܪܘܕܝܢܐ *Herodiani*, ܘܕܡܝܢܐ ܕܐܘܪܝܢܐ *gens Aaronis*.

193- Imo solent Syri aliquando post praedictum nun litteram jod^h relationis adjicere, maxime quando voluat exprimere relativum relativi, sic v. g. dicunt ܘܕܡܝܢܐ ܕܐܘܪܝܢܐ , ܘܕܡܝܢܐ ܕܩܠܘܢܐ , ܘܕܡܝܢܐ ܕܗܪܘܕܝܢܐ etc. ܘܕܡܝܢܐ ܕܩܠܘܢܐ (*ad regnum pertinens*), ܘܕܡܝܢܐ (*femininus*), ex ܘܕܡܝܢܐ (*regnum*) et ܘܕܡܝܢܐ (*femina*). Videtur discrimen ex. gr. inter ܘܕܡܝܢܐ et ܘܕܡܝܢܐ in hoc reponendum, quod ܘܕܡܝܢܐ indicet adjectivum quod dicit relationem ad spiritum, et ܘܕܡܝܢܐ exprimat adjectivum quod dicit relationem ad spirituales: et sic de ceteris exemplis.

194 - Solent Syri quoad nomina exotica, eorundem adjectiva relativa exotica plerumque adhibere; proindeque pro istis nulla regula fixa assignari potest. Ex. gr. ܘܕܡܝܢܐ ܕܠܘܓܝܩܐ (1) (*logica*) ܘܕܡܝܢܐ ܕܠܘܓܝܩܐ vel ܘܕܡܝܢܐ ܕܠܘܓܝܩܐ (*logicus*), ܘܕܡܝܢܐ ܕܢܝܫܘܨܝܢܐ (*Nestorius*), ܘܕܡܝܢܐ ܕܢܝܫܘܨܝܢܐ (*Nestorianus*), ܘܕܡܝܢܐ ܕܝܥܘܒ (*Jacob*) ܘܕܡܝܢܐ ܕܝܥܘܒ vel ܘܕܡܝܢܐ ܕܝܥܘܒ (2) (*Jacobita*), ܘܕܡܝܢܐ ܕܐܪܝܢܐ (*Arius*) ܘܕܡܝܢܐ ܕܐܪܝܢܐ (*Arianus*), ܘܕܡܝܢܐ ܕܫܘܠܝܩܐ (3) (*Schola*) ܘܕܡܝܢܐ ܕܫܘܠܝܩܐ (*Scholasticus*),

(1) ܕܠܘܓܝܩܐ .

(2) ܘܕܡܝܢܐ ܕܝܥܘܒ est nomen Hebraicum, sed ejus denominativum est ex lingua Graeca desumptum !!

(3) ܕܫܘܠܝܩܐ .

أَوَّلِيَّتُمْ (1) (*Evangelium*) أَوَّلِيَّتُمْ (Evangelista),
 إِهْرَاقِيَّةٌ (2) (*Hæresis*) إِهْرَاقِيَّةٌ (Hæreticus), إِهْرَاقِيَّةٌ (3)
 (agon) إِهْرَاقِيَّةٌ (certator).

Attamen nomina propria locorum vel personarum
 Græca, quæ desinunt in **ω** formant patronymica et
 gentilitia plerumque per substitutionem litteræ jod loco
 ω, ex. gr. **قُرِينِيَّةٌ** (*Corinthus*) **قُرِينِيَّةٌ** (Co-
 rinthius), **إِفِسَاطِيَّةٌ** (*Ephesus*) **إِفِسَاطِيَّةٌ** (Ephesinus)
فَوَّلِيَّةٌ (*Paullus*) **فَوَّلِيَّةٌ** (Paullinus).

195 - Nihilominus existunt apud Syros quædam
 nomina possessiva vere Syriaca vel adhibita ab ipsis uti
 Syriaca, quæ formantur præter regulas hactenus tra-
 ditas, quorum potiora sunt: **كَنْزِيَّةٌ** (4) vel **كَنْزِيَّةٌ**
 vel **كَنْزِيَّةٌ** (5) (*custos gaza*) a **كَنْزِيَّةٌ** (*gaza*), **أَمُودِيَّةٌ**
 vel **أَمُودِيَّةٌ** (*stylita*) ab **أَمُودِيَّةٌ** (*columna*), **الْفَيْتِيَّةٌ**
 (*nauta*) ab **الْفَيْتِيَّةٌ** (*navis*), **مُوسِيْقِيَّةٌ** (*musicus*) a **مُوسِيْقِيَّةٌ**
 (*musica*), **قَمِيْرِيَّةٌ** (*citharista*) a **قَمِيْرِيَّةٌ** (*cithara*),
ثَلَامِيَّةٌ (*thalami custos*) a **ثَلَامِيَّةٌ** (*thalamus*),
اَزْهَرِيَّةٌ (*hortulanus*) a **اَزْهَرِيَّةٌ** (*hortus*), **اَزْهَرِيَّةٌ**

(1) **أَوَّلِيَّةٌ**.

(2) **إِهْرَاقِيَّةٌ**.

(3) **إِهْرَاقِيَّةٌ**.

(4) Cum zlama fortl ad gaml.

(5) Apud Mandæos **كَنْزِيَّةٌ**.

(4 zqafæ) (*Syrus*) vel אֲזַמְלָא (1 pt^hah^ha et 2 zqafæ) (*ethnicus*) utrumque ab אֲזַמְרָא (*Aram*), מְזַבְיָא (*rusticus*) a מְזַבְיָא (*pagus*), אֲזַמְלָא (*maternus*) ab אֲזַמְלָא, מְזַמְלָא (*nominalis*) a מְזַמְלָא, אֲזַמְלָא (*paternus*) ab אֲזַמְלָא, מְזַמְלָא (*caupo*) a מְזַמְלָא (*caupona*), מְזַמְלָא (*navita*) a מְזַמְלָא (*navis*), מְזַמְלָא (*aromaticus*) a מְזַמְלָא (1) (*odor, aroma*), מְזַמְלָא (*belluinus*) a מְזַמְלָא (*bellua*), מְזַמְלָא (*reducens in captivitatem*) a מְזַמְלָא (*captivitas*), אֲזַמְלָא (*angularis*) a אֲזַמְלָא (*angulus*).

Nota etiam אֲזַמְלָא (*ultimus*), אֲזַמְלָא (*peregrinus*), מְזַמְלָא (*primus*), אֲזַמְלָא (*inferior*), מְזַמְלָא (*præcox*), a מְזַמְלָא (*finis*), אֲזַמְלָא (*peregrinatio*), מְזַמְלָא (*antiquus*), אֲזַמְלָא (*infra*), מְזַמְלָא (*principium*); et multa adjectiva simplicia formam adjectivi relativi habentia, ut מְזַמְלָא (*alienigena*), מְזַמְלָא (*litigiosus*), מְזַמְלָא (*religiosus*), מְזַמְלָא (*medius*), omnia cum jod^h; et ut מְזַמְלָא (*immanis*), מְזַמְלָא (*effectus, causatus*), מְזַמְלָא (*potentatus*), omnia cum nun.

(1) Cum zlama dura.

CAPUT IX

DE NOMINE DIMINUTIVO

196 - Nomen diminutivum formatur addendo terminationem (ل) لُو vel (ل) لُو in fine nominis, dempto littera alaf emphatico. Exempla nominum diminutivorum cum terminatione لُو : ex لُو (*filius*) لُو (*filiolus*), لُو (*frater*) لُو , لُو (*liber*) لُو , et ita dices لُو ex لُو (*vir*), لُو (*puerulus*) a لُو (*puer*); item لُو (*homuncio*) a لُو (*homo*), لُو (*vocula*) a لُو (*vox*). Porro nun (ن) hujus terminationis diminutivæ assumit hvasam in nominibus femininis ante terminationem لُو , ex. gr. لُو (*muliercula*) لُو (*filiola*), لُو (*navicula*) لُو .

197 - Exempla diminutivorum cum terminatione in لُو : ex لُو (*piscis*) لُو (*pisciculus*) item لُو (*agnellus*), لُو (*minimus vir*), لُو (*infantulus*), لُو (*catellus*).

198 - Quandoque unum idemque nomen adsciscit utramque terminationem diminutivi, vel repetitur nun, v. g., لُو (*valde minimus vir*), لُو

(1) Cum rwaḥa.

(*minimus fraterculus*), ܘܠܕܘܬܐ ܘܠܕܘܬܐ (parvus infantulus),
 ܘܠܕܘܬܐ ܘܠܕܘܬܐ (minina muliercula), ܘܠܕܘܬܐ ܘܠܕܘܬܐ
 (*filiola minima*), ܘܠܕܘܬܐ ܘܠܕܘܬܐ (*minimus fonticulus*).

199 - Anomala sunt sequentia: ܘܠܕܘܬܐ (*esca*)
 ܘܠܕܘܬܐ, ܘܠܕܘܬܐ (*lintinnabulum*) ܘܠܕܘܬܐ, ܘܠܕܘܬܐ (*bal-*
bus) fit ܘܠܕܘܬܐ.

CAPUT X

DE NOMINIBUS NUMERALIBUS

200- Numerale (quod dicitur Syriace ܘܠܕܘܬܐ) incipit
 a ܘܠܕܘܬܐ unus pro masc., et ܘܠܕܘܬܐ una pro foem., et conjungitur
 substantivo sive sequens, ut ܘܠܕܘܬܐ ܘܠܕܘܬܐ (*puer unus*), ܘܠܕܘܬܐ
 ܘܠܕܘܬܐ (*puella una*), sive praecedens, ut ܘܠܕܘܬܐ ܘܠܕܘܬܐ
 (*unus vir*) ܘܠܕܘܬܐ ܘܠܕܘܬܐ (*una mulier*). Sequitur ܘܠܕܘܬܐ
 (*duo*) pro masculino, et ܘܠܕܘܬܐ (*duae*) pro feminino; post
 venit substantivum in numero pl. post cum terminatio-
 ne nun (ܘܠܕܘܬܐ) v. g. ܘܠܕܘܬܐ ܘܠܕܘܬܐ (*duo dies*), ܘܠܕܘܬܐ ܘܠܕܘܬܐ
 (*duae sorores*).

201 - Caetera nomina numeralia usque ad *decem*
 inclusive sunt in Syriaca lingua uti in Arabica pro
 nominibus masculinis cum alaf quod est pro he Arabico,

et pro femininis sine alaf (1). Sunt autem sequentia :

MASC.	FEM.		MASC.	FEM.	
ثَلَاثٌ	ثَلَاثٌ	tres	سَبْعَةٌ	سَبْعَةٌ	septem
أَرْبَعَةٌ	أَرْبَعٌ	quatuor	أَثْنَيْنِ	أَثْنَيْنِ	octo
خَمْسَةٌ	خَمْسٌ	quinque	تِسْعَةٌ	تِسْعَةٌ	novem
سِتٌّ	سِتٌّ	sex	عَشْرَةٌ	عَشْرَةٌ	decem

202 – Hæc immediate sequuntur numeralia composita uti in arabica lingua usque ad 19; sunt autem : (2)

MASC.	FEM.	
سُوْدَسَةٌ	سَبْعَ عَشْرَةٍ	11
ثَلَاثَ عَشْرَةٍ	أَثْنَيْ عَشْرَةٍ	12
أَرْبَعَةَ عَشْرَةٍ	ثَلَاثَ عَشْرَةٍ	13

(1) Hæc distinctio in nominibus numeralibus inter masculinum et femininum viget usque ad hunc diem in dialecto Mædulæ præ ceteris dialectis vulgaribus Syriacis, imo Arabes ipsi lingua vulgari hanc distinctionem ubique perdidere. Habent Mædulani Syri et aliam præstantiam super Arabes hodiernos, quod scilicet in verbis distinguunt pluralem femininum a plurali masculino, sicut exigit regula universalis linguarum Semiticarum.

(2) Vox ثَلَاثَ عَشْرَةٍ composita est ثَلَاثٌ et عَشْرَةٌ; elisum est nun ex ثَلَاثٌ propter compositionem quæ similis est regimini relationis, quemadmodum et in lingua Arabica oliditur. Eadem ratione cetera nomina composita sunt ex ثَلَاثٌ,

أَرْبَعَةٌ, سَبْعَةٌ, ثَمَانَةٌ, etc. et ex عَشْرَةٌ; scilicet nomina numeralia simplicia (ثَلَاثٌ, أَرْبَعٌ, سَبْعٌ, etc. acceperunt formam quam accipit nomen habens taw feminini in statu constructo, id autem propter compositionem quæ simillima est statui constructo; deinde hæc nomina aliquam mutationem subierunt euphoniæ gratia quemadmodum evenit in lingua vulgari Arabica. Simili

ratione nomina masculina formata sunt, sed in his ثَلَاثَةٌ est pro ثَلَاثٌ.

MASC.	FÆM.	
ܐܘܕܡܝܢܐ vel ܐܘܕܡܝܢܐ (1)	ܐܘܕܡܝܢܐ vel	
	ܐܘܕܡܝܢܐ (2)	14
ܐܘܕܡܝܢܐ vel	ܐܘܕܡܝܢܐ	
ܐܘܕܡܝܢܐ		15
ܐܘܕܡܝܢܐ vel ܐܘܕܡܝܢܐ	ܐܘܕܡܝܢܐ vel ܐܘܕܡܝܢܐ	
	vel ܐܘܕܡܝܢܐ	16
ܐܘܕܡܝܢܐ vel ܐܘܕܡܝܢܐ	ܐܘܕܡܝܢܐ	17
ܐܘܕܡܝܢܐ vel ܐܘܕܡܝܢܐ	ܐܘܕܡܝܢܐ	18
ܐܘܕܡܝܢܐ vel ܐܘܕܡܝܢܐ	ܐܘܕܡܝܢܐ	19

Animadvertere debes :

A - Numeralia composita quæ propria sunt substantivis fœmininis assumere siame, non ita vero quæ sunt masculinis .

B - Primam partem siagulorum compositorum , exceptis primo et secundo , esse cum *taw* pro masculinis , et sine *taw* pro fœmininis .

C - Et e contra secundam partem destitutam esse *alaf* finali pro masculinis , et terminatam in *alaf* quod est pro *he* pro fœmininis , omnia uti in Arabica lingua.

203 — Decades autem sunt invariabiles uti apud Arabes communes scilicet masculinis et fœmininis , suntque :

(1) Orientales dicunt ܐܘܕܡܝܢܐ *pt^hah^ha* brevi ad *hel^h*.

(2) *Pt^hah^ha* quam habet *hel^h* non geminat sequentem *‘ain* (ء) apud Orientales.

٢٠	عشرون	20	عشرون	60
٣٠	ثلاثون	30	سبعون	70
٤٠	اربعون	40	اثنان	80 cum alaf postnun
٥٠	خمسون	50	تسعون	90

Numeralia vero decadam compositarum, quæ conjuncta dicuntur, ex eo quod prima pars cum secunda per conjunctionem *o* (*et*) colligatur, habent primam quæ est una ex decadibus invariabilem, et secundam variabilem modo quo diximus n. 201 de numeralibus cardinalibus a 3 usque ad 9. Adverte numerale majus semper præponi minori, uti clare videbis in subjecto hic schemate:

MASCUL.

FÆMIN.

عشرون	عشرون	21
عشرون	عشرون	22
عشرون	عشرون	23
عشرون	عشرون	24
عشرون	عشرون	25
عشرون	عشرون	26
عشرون	عشرون	27
عشرون	عشرون	28
عشرون	عشرون	29

204 — Reliqua. i.e. centum *مائة*, et mille *ألف*

communia sunt nominibus masculinis et fœmininis: *مائة* quidem fœmininum est et nomina unitatis more fœmi-

ninorum ei copulantur; **א** autem masculinum est, ideoque, nomina numeralia quæ ei copulantur, masculina esse debent; pro **א** quod est commune, ut diximus, dicitur quoque **א** cum nominibus masculinis tantum; ex. gr. **א** **א** **א** vel **א** (da mihi mille denarios), **א** **א** **א** (habeo mille passeres). In additione centenorum et millenorum, **א** quidem remanet in singulari, **א** autem dicitur in plurali **א** quemadmodum res est in Arabica lingua.

א	100	א vel א	1000
א	200	א	2000
א	300	א	3000
א	400	א	4000
א	500	א	5000
א	600	א	6000
א	700	א	7000
א	800	א	8000
א	900	א	9000

205 - Quando res numerata non exprimitur, adhiberi potest veluti plurale **א** (centum) **א**, et **א** (mille) **א**. Myriads exprimitur Syriace per

(قَدَمًا) quod contrahitur in قَدَمٌ et in plurali fit قَدَمَاتٌ,
 (قَدَمٌ). Dicitur أَلْفٌ أَلْفٌ (mille millium), et قَدَمٌ
 (myrias myriadum).

206 – Numeralia distributiva exprimuntur a Sy-
 ris per replicationem numeralis cardinalis: v. gr. مِئَةٌ
 مِئَةٌ (singuli), مِئَةٌ مِئَةٌ (singulae), لَوْنٌ لَوْنٌ (bini),
 لَوْنٌ لَوْنٌ (binæ), لَوْنٌ لَوْنٌ لَوْنٌ (terni), لَوْنٌ لَوْنٌ لَوْنٌ
 (ternæ), etc.

207 – Numeralia unitatum assumunt suffixa
 pronominalia ad indicandam totalitatem numeri de-
 terminati personarum aut rerum, id autem fit per
 suffixionem nominum pluralium de qua postea
 (n. 326 seq.). Ad significandam quidem dualitatem,
 adhibetur لَوْنٌ masculinis, et لَوْنٌ femininis. لَوْنٌ
 autem et cetera communia sunt masculinis et femini nis;
 eaque omnia, præter لَوْنٌ, assumunt in fine taw femi-
 niui durum i. e. cum qushshaj, præcedente zqafa; sunt
 autem sequentia: لَوْنٌ, لَوْنٌ, لَوْنٌ, لَوْنٌ,
 لَوْنٌ, لَوْنٌ tantum. Exempla: لَوْنٌ (nos duo),
 لَوْنٌ (ambo), لَوْنٌ (vos ambo), لَوْنٌ
 (ipsæ quatuor), لَوْنٌ (vos sex), لَوْنٌ (nos
 decem), لَوْنٌ (ipsi tres.) Observa ea omnia habere
 siame.

208 – A numeralibus cardinalibus derivantur
 numeralia ordinalia seu adjectiva: sic v. gr. dicitur:

ܩܘܝܦܘܬܐ (primus), ܠܘܡܢܐ (secundus), ܠܚܘܬܐ (tertius),
 ܘܕܘܠܘܬܐ (quartus), ܫܦܬܘܬܐ (quintus), ܫܘܫܬܘܬܐ (sex-
 tus), ܫܘܒܘܬܐ (septimus), ܠܘܘܘܬܐ (octavus), ܠܘܘܘܬܐ
 (nonus), ܕܚܘܩܘܬܐ (decimus), ܫܘܒܘܬܐ (undecimus),
 ܠܘܘܘܬܐ (duodecimus), ܠܘܘܘܬܐ (decimus tertius)
 etc. usque ad ܕܚܘܩܘܬܐ (vigessimus), ܠܘܘܘܬܐ (trigesi-
 mus), ܠܘܘܘܬܐ (quadragesimus), ܠܘܘܘܬܐ (nonagesi-
 mus). Quæ quidem adjectiva fiunt feminina regulariter,
 nempe ܩܘܝܦܘܬܐ (prima), ܠܘܡܢܐ (secunda), ܠܚܘܬܐ
 (tertia), ܘܕܘܠܘܬܐ (quarta) etc.

209 - Nihilominus Syri loco horum numeralium
 adjectivorum sæpius usurpant ipsa numeralia cardinalia
 cum dalath, quod est signum regiminis ipsis præfixa;
 hinc soleat dicere v. g. ܠܘܘܘܬܐ ܘܩܘܝܦܘܬܐ pro ܩܘܝܦܘܬܐ
 (annus primus), ܘܩܘܝܦܘܬܐ ܘܩܘܝܦܘܬܐ (sectio secunda,
 ܠܘܘܘܬܐ ܘܩܘܝܦܘܬܐ (hora undecima), ܘܩܘܝܦܘܬܐ
 (dies quadragesima), etc.

210 - Ex aliquibus nominibus numeralibus for-
 mantur nomina abstracta ad significandam quantitatem
 præscindendo a re numerata, naturamque nominum
 collectivorum habentia. Ita autem fit addendo alaf status
 emphatici nominibus numeralibus cardinalibus. Nomina
 quidem unitatis ante alaf recipiunt taw feminini, sunt-
 que sequentia: ܠܘܘܘܬܐ, ܠܘܘܘܬܐ, ܠܘܘܘܬܐ, ܠܘܘܘܬܐ,

﴿أَرْبَعَةٌ﴾, *quaternitas*, *quinitas*, etc. Ex ceteris, hujusmodi nomina abstracta non formantur. Nomina autem composita ex masculinis assumuntur adjecto alaf ut supra;

﴿أَرْبَعُونَ﴾, ﴿أَلْفٌ﴾, ﴿أَلْفَانِ﴾, ﴿أَلْفَيْنِ﴾, ﴿أَلْفَيْنِ﴾, ﴿أَلْفَيْنِ﴾. Primum

et secundum dicuntur quoque ﴿أَلْفَانِ﴾, ﴿أَلْفَيْنِ﴾.

Hæc nomina usurpantur potissimum in adscribendis numeris dierum mensium iu libris aut actibus publicis.

211 - Deuique ad significandas fractiones, ut vulgo dicitur unitatis, usurpantur nomina a numeralibus cardinalibus derivata eadem ratione ac in Arabica lingua;

post ﴿نِصْفٌ﴾ (*dimidium*) enim dicitur ﴿ثُلُثٌ﴾ (*tertia pars*),

﴿رُبُعٌ﴾ (*quarta pars*), ﴿خُمْسٌ﴾ (*quinta pars*). Cetera non noscuntur. Attamen Barhebræus in suo Nomocanone

dicto ﴿سُدُسٌ﴾ adhibuit pro (*sexto*) Arabicam vocem

﴿سُدُسٌ﴾, forsitan per distractionem; cum analogia Syriacu exigat ut diceret ﴿سُدُسٌ﴾ vel ﴿سُدُسٌ﴾.

212 - Syri ad figurandos numeros, notas respondententes numeris qui vulgo dicuntur Arabici non habent, sed pro iis utuntur ipsis litteris alphabeticis, proindeque hic ponimus valorem numeralem singularum litterarum:

LITTERÆ ALPHABETICÆ	VALOR NUMERICUS	LITTERÆ ALPHABETICÆ	VALOR NUMERICUS
ا	1	د	4
ب	2	هـ	5
ج	3	و	6

LIBER IV

DE PRONOMINIBUS

CAPUT I

E PRONOMINE PERSONALI IN GENERE

215 -- Syri grammatici ad instar Græcorum pronomen **أنا** **أنت** dicunt, at Barhebræus pronomen personale post Arabes **أنا** **أنت** illud nuncupavit.

216 – Pronomen autem personale duplex est apud Syros vel separatum vel suffixum. Separatum quidem est uti sequitur :

SING.		PLUR.
أنا	Ego	أنا
أنت	Tu	أنتم
أنت	Tu fœm.	أنتم
هو (1)	Ipsè	هم
هي	Ipsa	هن

(1) Grammatici Syri recentiores enumerant **هو** inter nomina personalia ut **هو**, sed perperam. Nam : I Huic voci respondet Arabice **ذلك**, Italice

217 — Vocalis hamzæ initialis pronominis אִי origine brevis est, et talis est quoque in dialecto Chaldaica, et proinde nisi obstaret difficultas pronunciationis, ista vocalis rejici debuisset (n. 102). Sed hodie errant tum Orientales tum Occidentales qui non amplius hanc vocalem ut brevem pronunciant: illi enim clausam eam reddunt et duplicant nun sequens; hi autem cum productione eam offerunt. Pronomen אִי erat in origine אִי ex quo excidit initialis hamza, et ejus loco compensatio facta est per nun finale. In pronomibus integræ 2° personæ suppresserunt Syri pronunciationem litteræ nun, quam tamen servant in orthographia, et insuper retinuerunt pronunciationem jod^h finalis siug. fœmin. Pronomen 3° personæ constat ex littera אִי quæ habet vocalem u pro sing. masc. et vocalem i pro sing. fœm. Post *he* in plurali proferuntur duo nun loco mim (n. 90.2), separata per u pro masc., et per e pro fœm.

218 — Notandum autem pronomina personalia separata 1° et 2° personæ fuisse in origine ut sequitur: Pronomina 1° pers: אִי , אִי vel אִי ; pronomina vero 2° pers: אַתָּ , אַתָּ , אַתָּ , quibus omnibus, excepto אִי , præfixa fuit vox אִי vel אִי , unde sic efformata fue-

quello; jam vero voces hæc sunt pronomina demonstrativa, non personalia. Ulquo græcæ et latine eadem vox est et pronomen personale et demonstrativum, sed id dici nequit de omnibus linguis. — II Proprium est pronominis personalis ut suffigatur

in linguis Semiticis; jam vero אִי suffigi nequit. Attamen negare non possumus

אִי esse origine pronomen personale; est enim pro אִי אִי ecco ille, quod

per suppressionem litteræ h factum est אִי , tum euph. gr. אִי per *zqafam* ut est apud Orient.; Occidentales autem mutarunt *zqafam* in *phaham*.

runt pronomina personalia prouti ea exhibuimus. Arabes eandem vocem ان omaibus pronominiibus 1^a et 2^a personæ adjunxerunt, minime excepto احو, in quo tamen انحو, dempta frequentem ob usum hamza iuitiali et mutata vocali longa litteræ nun finalis in breuem, dixerunt ان(1).

219 – Sciendum deinde est pronomina personalia separata quando funguntur vice subjecti et postponentur prædicato, vel quando hæc ipsa pronomina separata 3^a personæ interceduat ad instar copulæ inter subjectum et prædicatum, subire quamdam mutationem: videlicet tunc excidit ى pronominis ان, et او pronominum او et او, necnon ما pronominis ما si tamen

(1) Puto eruditos in Europa jam notasse mirandam similitudinem quæ elucet in pronominiibus personalibus primitiuis inter linguas Semiticas et linguas Indo-Europæas. Quod liceat sequenti tabella exponere:

	LING. SEMIT.	LING. INDO-EUR.
PRIMA PERSONA		
SING.	{ (an) a i	{ Lat. Gr. e (go) Ind. Zend. ah (am) az
PLUR.	(anah, h) nu	{ Lat. no (s) Ind. na (s)
SECUNDA PERSONA		
	{ (au) ta ... ti	{ Ind. Lat. etc. tu, ta Græc. etc. su Zend. etc. tu
TERTIA PERSONA		
	{ hu hi	{ Lat. is, su Græc. hos, sphi Ind. sua

هَيْعُ اَنْتَ	heic es	هَيْعُ اَنْتُمْ	heic estis
هَيْعُ اَنْتِمْ	heic es fœm.	هَيْعُ اَنْتُمْ	heic estis fœm.
هَيْعُ اَنْتِ	(1) heic est	هَيْعُ اَنْتُمْ	heic sunt
هَيْعُ اَنْتِمْ	(2) heic est fœm.	هَيْعُ اَنْتُمْ	heic sunt f.

220 — Pronomen personale suffixum apud Syros respondet eidem pronomini in casu accusativo et genitivo seu in statu obliquo Arabum. Ipsum autem derivatum fuit a pronomine personali separato quod supra vidimus, dempta præfixa particula ح cum aliquali modificatione. Nimirum $\text{p}^{\text{h}}\text{ah}^{\text{h}}\text{a}$ primæ personæ seu ح mutatur in $\text{h}^{\text{h}}\text{va}$ - $\text{s}^{\text{s}}\text{am}$; taw secundæ pers. transit in caf ob affinitatem utriusque articulationis; tandem eliditur $\text{h}^{\text{h}}\text{et}^{\text{h}}$ et nua finale quod extraneum est, pronomiais س : quæ omnia communia sunt linguis Syriacæ et Arabicæ nec non et Hebraicæ. Insuper prouomen 3^m p. sing. m. et f. vocali ut plurimum destituitur. Redeant autem pronomina tertiæ pluralis هَيْعُ et هَيْعُ ad suam originem quæ constat ex ه habente post se mim quam litteram Syri solent mutare in nun (n. 90. 2). Sequens schema in quo exhibentur pronomina suffixa substantivo حِجْرُ istas omnes mutationes declarabit:

SING.		PLUR.	
حِجْرُ	liber meus	حِجْرُ	liber noster
حِجْرُ	liber tuus	حِجْرُ (3)	liber vester

(1) Orient. هَيْعُ اَنْتِ (2) Orient. هَيْعُ اَنْتِمْ (3) Cum $\text{rvah}^{\text{h}}\text{a}$.

SING.	PLUR.
فְּלִיבְךָ liber tuus fœm.	חֲלִיבְכֶם liber vester fœm.
חֲלִיבְהּ liber ejus	חֲלִיבְהוֹם (1) liber eorum
חֲלִיבְהֶן liber ejus fœm.	חֲלִיבְהֶם liber earum.

En secundum schema in quo exhibentur pronomina

suffixu verbo מְנָא (vocavit).

מְנָאֵי vocavit me	מְנָא vocavit nos
מְנָאֵי vocavit te	מְנָאֵי (1) vocavit vos
מְנָאֵי vocavit te fœm.	מְנָאֵי vocavit vos fœm.
מְנָאֵי vocavit eum	מְנָאֵי (1) vocavit eos
מְנָאֵי vocavit eam	מְנָאֵי vocavit eas

221 - Notandum est pronomem suffixum primæ sing. sæpenumero *otiari* (2), videlicet cum verbo semper, et cum nomiibus et particulis quotiescumque nomina et particulæ non habent signum pluralis, exceptis כֹּלָא (totus ego), וְדָב (magister meus), כֵּן (in me), et כֵּן (mihi), in quibus omnibus jod^h pronunciatur. Hujusmodi *otiatio* seu elisio jod^h primæ sing. nota est Arabicis quoque, et frequens occurrit in Alcorano, v. g. فاعبدوني pro ائبى فاعبدون. Sciendum porro apud Syros ut apud Arabes intercedere nun inter jod^h suffixum primæ sing. et ultimam litteram verbi cui suffigitur pronomem illud.

(1) Cum rvah^ha.

(2) Hæc occultatio pronominis jod^h in pronunciatione, in nulla existit ex omnibus dialectis Syriacis sive antiquis sive hodiernis præter unam dialectum hodiernam Maclule in qua jod^h eliditur ut in Syr. litter.

222 — Hæc autem suspensio pronunciationis pronominis jod^h, non consideratur ut suppressio vel elisio; propterea vocales vocabuli cum hac suspensione nullam subeunt mutationem, sed perseverant quasi jod^h pronunciaretur, ex. gr. **مَلِكِي** *rex meus*, **مَدِينَتِي** *vicina mea*; e contra in suppressione quæ fit per gd^h-nam vocales mutantur, ut **مَلِكِي**, **مَدِينَتِي**. Si aliquando in hujusmodi mutationem cum jod^h ineidis, ut **مَلِكِي**, **مَدِينَتِي**, id novitatem esse scito, euphoniæ causa inductam.

223 — Præterea nun suffixum primæ pluralis in origine erat mobile per pt^hah^ham uti extat hodie in lingua Arabica et in dialecto Syriaca Babyloensi dicta Chaldaica (1), ut deinde, suppressa vocali, siluit littera.

224 — Suffixum secundæ personæ tum sing. tum plur. est in origine littera *k* pro *t*, uti supra notavimus. Porro hoc suffixum **ك** habebat in origine vocalem pt^hah^ham pro sing. masc. et vocalem h^hvas^sam pro sing. fem. uti patet ex linguis Hebraica et Arabica. Syri tamen suppresserunt pt^hah^ham seu sonum *a* singularis masculini, tum orthographice tum lectione; seu potius illam ad litteram præcedentem retraxerunt; h^hvas^sam autem sing. fæminini orthographice servarunt, lectione suppresserunt, seu potius illam conversam in zlamam, illi affinem, ad litteram quæ præedit cap pronomem transtulerunt dummodo hæc littera esset quiescens, i. e. quotiescumque littera quæ præedit pronomem cap habet pro 2° sing. masculino vocalem zqafam, illi dant Syri

(1) In ista dialecto pro **ك** ac **ك** dicitur **ك** ac **ك**.

zlamam pro fœm., ut sic nimirum distinguatur proa-
mea fœm. a masc., quemadmodum sane vulgus in qui-
busdam ex regionibus ubi viget lingua Arabica dicit v.
gr. pro fœm. هَذَا كِتَابِكَ.

225 - Suffixum tertie personæ mascul. est in
origine littera α , quæ apud Arabes suscipit modo voca-
lem *u*, modo vocalem *i* ut v. g. فِيهِ et أَخُوهُ; penes He-
bræos habet coasteranter vocalem *u*; apud Syros autem
habebat in origine vocalem *i*; sed lapsu temporis, istud
suffixum α Syri vocali destituerunt, et ad instar Hebræo-
rum et Arabum in sua lingua vulgari illius vocalem
ad præcedentem litteram retraxerunt covertendo tamen,
facilitatis pronanciationis ergo, *i* seu *h^{vas}am* in zlamam,
sic v. g. dixerunt دَجِجُهُ (liber ejus), فِئْتَهُ (ab eo) pro
دَجِجَتَهُ et فِئْتَهُ quæ in originae erat دَجِجَتَهُ et فِئْتَهُ.
Sic quoque Hebræi et vulgus Arabicum retraxerunt ac-
tionem *u* suffixi he mascul. ad litteram quæ suffixum
præcedit, quin imo he in waw coverterunt propter affi-
nitatem cum vocali *u* præcedenti, ita v. g. dixerunt
مِنْتَهُ et مِتْوَهُ pro كِتَابُهُ et مِتْوَهُ. Nihilominus Syri per aliquod
tempus retinuerunt hujusmodi suffixum α cum vocali
h^{vas}a in quibusdam locis, nempe quoties ante hoc
suffixum occurrit littera *ia* firma, sed progressu temporis
et in hoc modificationem aliqualem induxerunt, scilicet
si littera infirma quæ præcedit suffixum est waw post
s^{as}am, tunc suffixum α effertur gracilius ad instar
hamzæ lenis, et post α additur jod^h quiescens, sic v. g.
مِسْفَهُ (pronunciant quasi esset مِسْفَهُ) l. *ah^huj* (Orient.)

vel *ah^huj* (Occid.) pro *أَمْسَجِب*, item *رُؤِوَسِب* pronunciant
رُؤِوَسِب l. *sād^huj* pro originali *رُؤِوَسِب* l. *sād^huhi*. Si vero
littera infirma quæ præcedit suffixum *و* est alia quam
waw habens *ʿasam*, tunc supprimitur in pronunciatione
و cum *h^bvas^a* seu *jod^h* sequenti, ita *مَنْوَم* pronunciant
مَنْوَم l. *graj* pro originali *مَنْوَم*, et *لَنْظَمَوَسِب* pro-
nunciant *لَنْظَمَوَسِب* l. *narmew* pro *لَنْظَمَوَسِب* l. *narmewhi* :
at in istis locis adhuc in orthographia retinent *و* cum *و*
sequenti. Unde concludes suffixum 3° sing. masc. esse
frequenter *و* quæ litteræ semper scribuntur, attamen
modo ambæ leguntur, modo tantum alterutra earum, uti
patet ex exemplis adductis quæ scribi debent: *مَنْوَم* ((*fra-*
ter ejus), *رُؤِوَسِب* (*venati sunt eum*), *مَنْوَم* (*vocavit*
eum), *لَنْظَمَوَسِب* (*dejiciet eum*); et sic quoque *مَنْوَم*
(*voca eum*), *كَلَمَوَسِب* (*oculi ejus*), quæque hodie pro-
nunciantur *مَنْوَم*, *رُؤِوَسِب*, *مَنْوَم*, *لَنْظَمَوَسِب*, *كَلَمَوَسِب* :
olim vero legebantur *مَنْوَم*, *رُؤِوَسِب*, *مَنْوَم*,
لَنْظَمَوَسِب, *مَنْوَم*, *كَلَمَوَسِب* etc. etc. Denique no-
tandum est hoc pronomen *h* apud Arabes accipere ante se
modo U, modo A, modo I ut notum est; apud Syros
autem semper I seu potius E accipit ut patet ex allatis
exemplis; apud Hebræos denique semper U, dicunt enim
ex. g. *immu* (*mater ejus*) quod et Arabes hodierni lin-
gua vulgari faciunt dicentes semper ex. gr. *idu* (*manus*
ejus), *calbu* (*canis ejus*), præter incolas Irac (*عراق*)

qui habent A ante pronomen hoc. (1).

226 — Suffixum tertiæ fœmininæ sing. distinguitur orthographice per punctum magnum superius appingendum. Porro hujusmodi *ā* pronomen 3^m fœm. sing. habebat in origine vocalem zqafam (nimirum *a* longum) ut in Arabica lingua, sed postea progressu temporis quiescens evasit, retracta vocali zqafa ad litteram præcedentem, quoties hæc littera præcedens habet zlamam cum suffixo 3^m masc. ex. gr. *وَمَآءَ* (*caput ejus f.*) *فَهْدَانِ* (*coma ejus f.*) quoniam cum suffixo 3^m masc. dicitur *وَمَآءَ* et *فَهْدَانِ*. Igitur ex. gr. *كَلْبَانِ* est pro *كَلْبَانِ*, in quo zqafa a littera *he* transiit ad *b*, et sic pro *calbha* dicitur *calbah*. Quod si hoc *he* suffixum venit post jod^h vel waw quiescentia, tunc nulla fit mutatio, neque quoad suffixum *ā*, neque quoad *u* et *o* quiescentia, cum nequeat vocalis suffixi *ā* ad litteram præcedentem transire, sic v. g. dicitur *أَمِيْنَتِ* (*manus ejus f.*), *مَهْدَانِ* (*visita tu fœm. ipsam*), *أَمِيْنِ* (*frater ejus fœm.*)

227 — Littera characteristicæ personæ 2^m pluralis masc. et 3^m pluralis masc. apud Syros est nun loco mim Arabum et Hebræorum (n. 90. 2) post *caf* pro 2^a persona, et post *he* pro 3^a, habentia (i. e. *caf* et *he*) vocalem *rwah^ham* (n. 101). Nun est etiam littera characteristicæ pluralis fœm., sed cum ea *caf* et *he* habeat zlamam sequente jod^h.

(1) In inscriptionibus Palmyrenis quæ hucusque conservatæ sunt, videmus litteras *he* et jod^h in pronomine 3^m pers. de quo hic est sermo, notatas eadem ratione ac hodie mos est. Unde colligero licet vel has duas litteras in illis temporibus efferrî adhuc solitas fuisse, vel hodiernam orthographiam quæ scribere jubet litteras e prononciatione cadentes, jam illa ætate vigentem fuisse.

228 – Hactenus de conditionibus pronominum personalium quæ suffiguntur tum nominibus tum verbis tum particulis, quæque respondent pronominibus accusativis et genitivis apud Arabes, et accusativis, dativis, ablativis et possessivis quoque pene Latinos. Quod autem spectat ad nomina, verba et particulas quando ipsis suffiguntur ista pronomina, id postea videbis suo loco. Item in tractatu de verbo sermo erit de pronominibus nominativis quæ verbo annectuntur in tota ejus conjugatione.

CAPUT II.

DE SUFFIGENDO PRONOMINE PERSONALI NOMINIBUS ATQUE PARTICULIS.

229 – Singularum personarum suffixa jam exhibuimus, quæ eodem modo tum nominibus tum particulis subnectuntur. Nomini autem pronomina non subnectuntur si est in statu *gd^hamæ*, sed restitui debet nomen antea ad statum emphaticum. His positis, sciendum est hujusmodi subnexionem duplici modo fieri; nempe vel per modum singularis numeri, vel per modum pluralis. Subnexio quæ fit per modum singularis, habet locum cum omnibus nominibus quæ desinant in *zqafam* quæque non sint apocopata per *gd^hamam*, sive ea sint masculina, sive fœminina, sive singularia, sive pluralia desinentia in *taw fem.* exceptis nominibus quæ desinunt in *jod^h* mobile per *zqafam* post *pthah^ham*, ut **طَهِيرٌ** (*puri*), **عَلَوٌ** (*excelsi*); itemque habet locum cum plerisque

صَدِّقَهُ إِجْمَ (1) Domini tui f.   صَدِّقَهُ بِإِذْنِهِ Domini vestri f.
 صَدِّقَهُ بِأَيِّهِ (1) Domini ejus m.   صَدِّقَهُ بِأَيِّهِمْ (2) Domini eorum
 صَدِّقَهُ بِأَيِّهَا (1) Domini ejus fœm.   صَدِّقَهُ بِأَيِّهِنَّ (2) Domini earum

IV

حَيْثُ أَجِبُ apud me   كَيْفَ أَجِبُ apud nos
 كَيْفَ أَجِبُ apud te masc.   كَيْفَ أَجِبُكُمْ (2) apud vos masc.
 كَيْفَ أَجِبُكُمْ (1) apud te fœm.   كَيْفَ أَجِبُكُمْ apud vos fœm.
 كَيْفَ أَجِبُهُ (1) apud eum   كَيْفَ أَجِبُهُمْ (2) apud eos
 كَيْفَ أَجِبُهَا apud eam   كَيْفَ أَجِبُهُنَّ apud eas

230 – Nihilominus ab ista regula tria nomina excipiantur, i. e. أَبٌ (*pater*), إِخْوَانٌ (*frater*), مَعَالٌ (*socer*), quæ quidem tria nomina sunt ex numero *quinque nominum* notorum studentibus linguæ Arabicæ. Hæc igitur tria nomina adsciscunt litteram waw (و) cum omnibus suffixis, excepto suffixo 1^æ sing. Exemplum:

أَجِبُ (3) pater meus   أَجِبُكُمْ (1) pater noster
 أَجِبُكَ (2) pater tuus   أَجِبُكُمْ (2) pater vester
 أَجِبُكُمْ (1) pater tuus fœm.   أَجِبُكُمْ (1) pater vester fœm.
 أَجِبُهُ (4) pater ejus   أَجِبُهُمْ (2) pater eorum
 أَجِبُهَا (1) pater ejus fœm.   أَجِبُهُنَّ (2) pater earum

(1) Cum *zlama dura*.
 (2) Cum *rwah^ha*.
 (3) Cum *zqafa*.
 (4) *Jod^h* pronuntiatur.

Et eodem modo adjunguntur suffixa nomini ^١مَلَا unde dicitur : ^١أَسْبَا , ^١أَسْفَا etc. Attamen nomini ^١مَلَا adjunguntur suffixa sequenti modo : ^١مَطْبَا , et ^١مَطْفَا , ^١مَطْبِي etc. cum prima radicali quiescenti. Ex quo vides ex tribus casibus nempe nominativo cum U , accusativo cum A , et genitivo cum I , quos quinque nomina habent penes Arabes prælegisse Syros primum i. e. nominativum ; Hebræi autem adoptarunt tertium i. e. genitivum , dicant enim : ^١أَسْبِي , ^١أَسْفِي etc.

231 — Cetera nomina et particulae quae suffixa accipiunt more nominum singularium , sequuntur exempla supra allata , si tamen habent penultimam mobilem , ex. gr. ^١كُؤْبَا (tempus) , ^١كُؤْبِي (tempus meum) , ^١كُؤْبِيْفَا (tempus vestrum) , etc. ; ^١مُؤْبَمَا (sanctus) , ^١مُؤْبِيْمِي (sanctus tuus) , ^١مُؤْبِيْمِيْفَا (sanctus vester) ; ^١كُؤْمَا (creator) , ^١كُؤْمِي (creator meus) , ^١كُؤْمِيْفَا , etc. ; ^١دُؤْمَا (consolatio) , ^١دُؤْمِي , ^١دُؤْمِيْفَا , etc. Eadem ratione suffixa accipiunt nomina quorum penultima littera est quiescens , antepenultima autem est mobilis , ex. gr. ^١قُؤْبِيْنَا (corpus) , ^١قُؤْبِيْنَا ; ^١قُؤْبِيْنَا ; ^١قُؤْبِيْنَا (somnia) , ^١قُؤْبِيْنَا ; ^١قُؤْبِيْنَا (sanctum) , ^١قُؤْبِيْنَا ; ^١قُؤْبِيْنَا (avis) , ^١قُؤْبِيْنَا ; ^١قُؤْبِيْنَا (1) (adeps) , ^١قُؤْبِيْنَا ; ^١قُؤْبِيْنَا (hiems) , ^١قُؤْبِيْنَا , etc. Attamen nomina trilittera quae cum zqafa , sequente

(1) Orientalibus est ^١قُؤْبِيْنَا cum zlama.

quiescenti, incipiunt, nec non et nomina quorum ultima littera est jod^h post litteram quiescentem, regulas speciales sequuntur, quæ mox explicabuntur.

232 — Nomina autem et particulae quæ aliter se habent, aliquam modificationem subeunt cum suffixis quorum littera præcedens debet esse quiescens (n. 229), i. e. cum jod^h, **جَم**, **حَم**, **عَم** et **مَم** taatummodo, cum ceteris vero suffixis nullam modificationem patiuntur. Ea regulæ quibus regitur hæc modificatio nominum *taw* foemin. carentium, cum suffixis **ا** (1), **حَم**, **حَم**, **عَم** et **مَم**, quæ claritatis ergo lubet appellere suffixa *privilegiaria* :

1 — Quodvis nomen cujus prima sit mobilis per *zqa-* fam et secunda quiescens, quodque non habet jod^h in fine assumit ad secundam litteram cum suffixis privilegiariis vocalem illam quam habet in *gdhama* (n. 167. 5), v. g. **وَسْمَلٌ** (*amicus*) fit **وَسْمَكٌ** (*amicus meus*), **وَسْمَلِيٌّ** (*amicus vester*) etc. Item **دُنْيَا** (*mundus*) fit **دُنْيَايَ** (*mundus meus.*) Sed dicitur quoque **دُنْيَايَ**, quamquam rarissime. Sunt tamen nomina quorum penultima non movetur; quæ sunt **سَمْلٌ** (*sigillum*), **فَدْلٌ** (*operarius*), **جُرْلٌ** (*gerulus.*) Inter nomina hæc, quorum scilicet penultima cum his suffixis non movetur, recensenda sunt nomina quorum ultima littera est hamza, ut

(1) Olatio pronominis jod^h non habet locum ex omnibus dialectis Syrlacis nisi in hac dialecto quam litteralem vocamus. In ceteris enim dialectis pronuntiatur cum *h* *vassa* litteræ præcedentis. Et ideo pronomem jod^h inter suffixa in dialecto Chaldaica, Samaritana et Mandalitica non computatur cum suffixis privilegiariis, sed cum ceteris. Attamen in dialecto vulgari Mærlulæ liberum est suppressere vocalem jod^h vel eam pronuciare.

(osor), **ܘܫܠܐܢ**, l. *son* seu *san*. Nomen **ܐܘܪܐ** (*locus*)
 movet penultimam per exceptionem, quamquam non
 incipiat per *zqafam*, idque cum **ܘ** tantum, dicitur enim
ܐܘܪܐܘܪܐ, sed **ܐܘܪܐܘܪܐ** etc.

2 - Nomina quæ ante ultimam habent duas litteras
 quiescentes nec desinunt in *jod^h*, movent litteram
 penultimam per *pt^hah^ham*, ex. gr. **ܘܫܘܠܘܬܐ** (*altare*),
ܘܫܘܠܘܬܐ; **ܘܫܘܠܘܬܐ** (*templum*), **ܘܫܘܠܘܬܐ**;
ܘܫܘܠܘܬܐ (*mutuo acceptus*), **ܘܫܘܠܘܬܐ**;
ܘܫܘܠܘܬܐ (*indicatus*), **ܘܫܘܠܘܬܐ**;
ܘܫܘܠܘܬܐ (*acceleratus*), **ܘܫܘܠܘܬܐ**. Eadem re-
 gulam sequuntur nomina quæ habent formam **ܘܫܘܠܘܬܐ** (ubi
 secunda littera est mobilis) ut **ܘܫܘܠܘܬܐ** (*honorabilis*),
ܘܫܘܠܘܬܐ; **ܘܫܘܠܘܬܐ** (*immundus factus*), **ܘܫܘܠܘܬܐ**.
 Eadem ratione se habent nomina e quibus littera radi-
 calis cecidit, ut **ܘܫܘܠܘܬܐ** (*intellectus*) (pro **ܘܫܘܠܘܬܐ**),
ܘܫܘܠܘܬܐ (*exitus*), **ܘܫܘܠܘܬܐ**; item ex **ܘܫܘܠܘܬܐ**
 (*loquela*) dicitur **ܘܫܘܠܘܬܐ**, et ex **ܘܫܘܠܘܬܐ** (*taberna-
 culum*) **ܘܫܘܠܘܬܐ** cum *pt^hah^ha* in *lamad^h*; at Ori-
 entales dicunt **ܘܫܘܠܘܬܐ** et **ܘܫܘܠܘܬܐ** cum *pt^hah^ha* ad
 litteram quæ præcedit *lamad^h*.

3 - Nomina bilittera a quiescenti incipientia,
 accipiunt *zlamam* fortem cum suffixo *jod^h*, et *zlamam*
 lenem cum ceteris; ex. gr. **ܘܫܘܠܘܬܐ** (*filius*), **ܘܫܘܠܘܬܐ**;

دَمًا (sanguis), دَمًا, دَمًا. Eadem ratione se habent
 particulæ bilitteræ, ex. gr. عَج ex, عَج, عَج.
 Hanc regulam sequuntur etiam nomina bilittera quorum
 prima littera habet zlamam lenem, ex. gr. كَب (cor),
 كَب, كَب. Zlama autem fortis non mutatur, ex. gr.
 كَب (puteus), كَب.

4 - Hactenus de nominibus quæ jod^h finale non
 habent. Nomina autem quæ in fine habent jod^h, regu-
 las proprias sequuntur: Si trillittera sunt, habentia
 p^hah^ham, zlamam aut 'maqam in prima littera, se-
 quente quiescenti, jod^h earum accipit h^hvas^ham cum om-
 nibus suffixis privilegiariis, ex. gr. كَب (puer), كَب
 (1. tali), كَب; كَب (meditatio), كَب (1. reni),
 كَب; كَب (electus),
 كَب; كَب (sitis), كَب; كَب; كَب. Idem valet
 pro nominibus a zqafa incipientibus, ut كَب (medicus),
 كَب; كَب (pastor), كَب. Verum Orientales cum
 jod^h pronomine elidunt etiam jod^h nominis in pronun-
 ciatione, dicunt enim كَب, كَب, كَب, 1. tal,
 h^had^h, rû. (1) Excipitur nomen كَب (dominus),

(1) Rx quodam versu Jacobi Sarugensis, celeberrimi poetæ Jacobitarum
 seculi VII patet Syros Occidentales pronuociasse unum jod^h in كَب
 puer meus et similibus quemadmodum hodie pronuociant; dicit enim in quodam
 carmine كَب وَفَا كَب puer meus domi jacet, ubi metrum
 requirit ut jod^h in كَب pronuocletur.

1° sing. manet secunda littera quiescens, et cum reliquis suffixis secunda assumit pt^hah^ham, v. g. ^ודְּבָרָא (verbum), ^ודְּבָרָא (verbum) etc. Uterque modus, nempe ut secunda maneat quiescens vel ut assumat pt^hah^ham, licet in sequentibus nominibus ^וכְּנִיָּא (1) (*ecclesia*), ^ועֵגָא (2) (*egena*), ^ונָרִיסָא (*navis*); et quando secunda quiescit, silet quoad prononciationem, unde dicitur indiscriminatim ^וכְּנִיָּא et ^וכְּנִיָּא; ^ועֵגָא et ^ועֵגָא etc.; primus tamen modus elegantior est.

3 - Cætera nomina quæ desinunt in taw feminini non subeunt ullam modificationem cum suffixis privilegiariis etiamsi littera quæ præcedit taw feminini sit et ipsa quiescens, v. g. ^וחַוְוָא (virgo mea), ^ועִיבָא (cibus meus), ^וסוּצְיָא (socia mea); ^ואֶפְטָא (habitus meus); ^ודִּיבְלָא (vitula mea), ^וחַרְכָּא (dimidium mei) attamen in hoc nomine dicitur quoque ^וחַרְכָּא, ^וחַרְכָּא (rete vestrum), ^ומְבִיָּא (genitrix mea), ^ואִמְיָא (amica mea), ^ואִסְיָא (susprium meum), ^ומְיָא (cognitio mea), ^ואִסְיָא (fratria mea), ^ועֵרְיָא (currus meus), ^ואִסְיָא (ligamen meum).

236 - Hactenus de adjunctione suffixorum per modum numeri singularis. Quod attinet ad suffixa pluralium, ea debet semper præcedere littera jod^h habens

(1) Cum zlama forti.

(2) Cum zlama forti et cum nun prononcianda apud Orientales.

ante se p^hah^ham, (quæ quidem littera jod^h oil aliud est uisi jod^h quo pro zlamam hodierna terminabantur nomina in plurali cum dicebatur v. g. **أَبْنَا** pro **أَبْنَا** viri); excepto suffixo 3^m pers. sing. masc. quod habet waw pro jod^h et excepto suffixo 3^m pers. f. cum quo jod^h habet zlamam pro p^hah^ha, i. e. solvitur diphtongus. Hujusmodi porro suffixa pluralium suffiguntur omoibus nominibus pluralibus desinutibus in zlamam sive ea sint masculina sive feminina, ex. gr. **أَبْنَا** (patres), **أُمَّنَا** (mulieres), **بُيُوتُنَا** (domus pl.), nec non omnibus nominibus habentibus pluralis terminationem in jod^h habens zqafam præcedente p^hah^ha; v. g. **رَبِّنَا** (domini), **أَسَدِنَا** (hædi), **سَنِنَا** (anni); quod est residuum formæ antiquæ pluralis de qua mox; denique suffiguatur nonnullis particulis, uti **لِنَا** (pro), **فَوْقَنَا** (super).

237 — Sequentia exempla exhibent modum flectendi suffixa cum hujusmodi nominibus et particulis.

I **أَبْنَا** LIBRI

أَبْنَا libri mei	أَبْنَانَا libri nostri
أَبْنَانَا » tui	أَبْنَانَا (1) » vestri
أَبْنَانَا » tui fem.	أَبْنَانَا » vestri fem.
أَبْنَانَا (2) » ejus	أَبْنَانَا (1) » eorum
أَبْنَانَا » ejus fem.	أَبْنَانَا » eorum

(1) Cum *rwah^ha*.

(2) Cum *zqafa* ante *waw*.

II מִלֵּי MULIERES

מִלֵּי	mulieres meæ	מִלֵּי	mulieres nostræ
מִלֵּי	» tuæ	מִלֵּי(1)	» vestræ
מִלֵּי	» tuæ fem.	מִלֵּי	» vestræ f.
מִלֵּי(2)	» ejus	מִלֵּי(1)	» eorum
מִלֵּי	» ejus f.	מִלֵּי	» earum

III מִלֵּי ANNI

מִלֵּי	anni mei	מִלֵּי	anni nostri
מִלֵּי	» tui	מִלֵּי(1)	» vestri
מִלֵּי	» tui fœm.	מִלֵּי	» vestri fœm.
מִלֵּי(2)	» ejus	מִלֵּי(1)	» eorum
מִלֵּי	» ejus fœm.	מִלֵּי	» earum

IV מִיָּמֵי ANTE

מִיָּמֵי	ante me	מִיָּמֵי	ante nos
מִיָּמֵי	ante te, etc.	מִיָּמֵי	ante vos, etc.

238 — Ex quibus sane exemplis vides: - (a) pronomen jod^h 1^a singularis quod suffigitur nominibus vel particulis modo pluralium, efferri (3), cum e contra

(1) Cum rwah^ha

(2) Cum zqafa ante waw.

(3) Licet dicere jod^h pronomen cum nominibus pluralibus etiam otiari tum

pronomen jod^h suffixum modo singularium otatur; atque **حَدِّجْت** (*libri mei*) confundi v. g. cum **حَدِّجْت** (*libri sanctimonie*) tum pronunciatione tum scriptura; - (b) suffixum caf 2^a personæ sing. masc. confundi quoad pronunciationem, minime vero quoad orthographiam, cum caf 2^a pers. siug. fem.; fem. autem a masc. ejusdem personæ non distingui nisi littera jod^h quæ notatur sed non effertur post caf pro feminino.

239 — Monendum porro nomina omnia quibus adjunguntur suffixa modo pluralium assumere *siamē*, ex particulis vero tantummodo sequentia, i. e. **حَدِّجُو** (*præter*), **مِيَّوْ** (*circa*), **لَحِّم** (l) (*coram*), ex. gr. **تَلْكِيْمِي** (*præter te*), **مِيَّوْهَو** (*circa eum*). Nota autem nomen **بَهْجَا** (*beatitudines*) quando ei adjunguntur suffixa, non assumere *siamē*, v. gr. **بَهْجِي** (*beatus ego*), **بَهْجِي** (*beatus tu*), **بَهْجِيهَو** (*beati ipsi*). Item non assumunt *siamē* cum suffixis **حَسْبُو** seu **حَسْبُو** (*solus*), v. g. **حَسْبُوِي** (*solus ego*), **حَسْبُوِي** (*solus ipse*). Similiter **اَسْتَهَو**, **اَسْتَهَو** (*est*),

pronunciatione tum scriptura; etenim jod^h quod est ex. gr. in **حَدِّجْت** libri mei est jod^h pluralitatis quod apparet cum omnibus suffixis excepto 3^a personæ singularis masc. Igitur **حَدِّجْت** est pro **حَدِّجِي** cum duobus jod^h quorum secunda elisa est tum pronunciatione tum orthographia, sicut eliditur in **حَدِّجِي** pronunciatione tantum.

(1) Cum ziama fertil.

insolitam vel peregrinam quæ suffixa non patitur, ex.
 gr. ܩܘܕܝܒܐܘܢܐ (1) (*pactum nostrum*), ܩܘܕܝܒܐܘܢܐ
 (*error ejus*), ܩܘܕܝܒܐܘܢܐ (*vipera tua fem.*),
 ܩܘܕܝܒܐܘܢܐ (*testamenta eorum*). Notandus
 tamen est locus apud Lucam I, 72 versionis Syriacæ
 quæ dicitur ܩܘܕܝܒܐܘܢܐ , i. e. ܩܘܕܝܒܐܘܢܐ (*fœdera ejus*),
 in quo interpres Syrus aomen pl. Gr. ܩܘܕܝܒܐܘܢܐ (*fœ-*
dera) ut Syriacum consideravit, illique, quasi esset
 ܩܘܕܝܒܐܘܢܐ a sing. ܩܘܕܝܒܐܘܢܐ , pronomen nominum plura-
 lium suffixit; quod siagularissimam est.

Hactenus de suffixis nominaum et particularum.
 In lib. de verbo videbimus quomodo pronomina perso-
 nalia suffigenda sint verbis.

CAPUT III

DE PRONOMINE DEMONSTRATIVO, RELATIVO ET INTERROGATIVO ET CRITERIS PRONOMINIBUS

I - DE PRONOMINE DEMONSTRATIVO

243 - Demonstrativum Syriacum simile est Ara-
 bico. Scilicet demonstrativum est in origine apud Syros:
 ܐܢܝܢܐ loco ܐܢܝܢܐ (ذا) pro sing. masc. (*hic*), ܐܢܝܢܐ (ذې) pro sing.
 fem. (*haec*) ܐܢܝܢܐ cum vocali brevi ad ܐܢܝܢܐ (أولاً) pro plurali

---

(1) Orientales efferunt taw cum zlama.

communi (*hi* et *hæ*). Unde liquet demonstrativum, præter leve discrimen, fuisse initio unum idemque Syris ac Arabibus. Syri tamen nunquam hoc pronomine demonstrativo sine ulla particula ei præfixa utuntur, sed semper illi adjungunt particulam nutus (أَ), dicentes هَـأَ loco هَـ (هذا) (*hic*), هَـأَ (هَـأَ) (*hæc*), هَـأَ pro هَـأَ (*hi hæ*) (1).

244 – Demonstrativum remotum est هَـ (ille), هَـ (illa), هَـ (illi), هَـ (ille), cum puncto magno super هَـ in omnibus ut distinguatur a pronomibus personalibus separatis quæ habent punctum infernum sub هَـ. Demonstrativum hoc remotum constat ex هَـ ecce et ex pronomibus personalibus separatis, 3^æ pers^æ: sic هَـ (2) est pro هَـ (هَـ); هَـ est pro هَـ (هَـ); هَـ pro هَـ (هَـ); tandem هَـ est pro هَـ (هَـ). Jam vero antea (n. 10) monuimus litteram هَـ apud Syros elidi in pronuntiatione, quoties occurrit initio vocis coalescentis cum voce præcedente in pronuntiatione, et proinde pro هَـ (هَـ) dicendum est هَـ quod euphoniæ causa conversum fuit in هَـ, et sic de cæteris.

(1) Syri non addunt in fine demonstrativi cas (suffixum 3^æ pers.) uti solent Arabes qui dicunt: ذاك، ذاك، ذاك etc. Attamen Syri Babylonenses suffixum cas habebant suis demonstrativis, v. g. ذاك (ille)، ذاك

(illa)، ذاك (illa).

(2) Apud Orientales, uti regula exigit, cum zaqa ad هَـ, et proinde erronee offerunt Occidentales cum pt^hah^ha.

245 — Sciendum insuper demonstrativum ܘܘܐܝܢܐ interdum contrahi in ܘܘܐܝܢܐ, si tamen praecedit, minime vero si sequitur nomen demonstratum, ex. gr. ܘܘܐܝܢܐ ܘܘܐܝܢܐ (hic vir). Praeterea quoties post ܘܘܐܝܢܐ occurrit pronomem personale ܘܘܐܝܢܐ, et post ܘܘܐܝܢܐ pron. pers. ܘܘܐܝܢܐ, tunc in primo casu mutat nun suam zqafam in pt^hah^ham, in secundo mutat dalat^h suam rwas^sam in zqafam, et praeterea in utroque supprimitur ܘܘܐܝܢܐ pronominis personalis, v. g. pro ܘܘܐܝܢܐ ܘܘܐܝܢܐ dicitur ܘܘܐܝܢܐ (hic est), et pro ܘܘܐܝܢܐ ܘܘܐܝܢܐ dicitur ܘܘܐܝܢܐ (1) (haec est).

II — DE PRONOMINE RELATIVO

246 — Syri pro relativo adhibent particulam, quam praemittunt correlativo sequenti, quaeque invariabilis est, v. g. ܘܘܐܝܢܐ ܘܘܐܝܢܐ (2) ܘܘܐܝܢܐ (gloria Jesu qui salvos nos fecit), ܘܘܐܝܢܐ ܘܘܐܝܢܐ (benedicta Maria quae te genuit), ܘܘܐܝܢܐ ܘܘܐܝܢܐ (voca viros qui sunt illic).

247 — Quandoque relativo, praemittuntur demonstrativa remota, v. gr. ܘܘܐܝܢܐ ܘܘܐܝܢܐ (ubi est vir de quo dixisti?); vel praemittuntur pronomina interrogativa de quibus infra, quae sunt ܘܘܐܝܢܐ,

(1) Orientales dant pt^hah^ham litterae dalat^h (n. 219).

(2) Orientales habent h^hwas^sam ad jod^h et rva^ham ad waw.

مَنْ كَيْفَ جَاءَ امْنًا؟ اِلَا خَلِيْبٍ, اِمْنًا, اِمْنًا
 (honora virum qui venit ad te), etc. Nota hujusmodi pro-
 nomina امْنًا, اِمْنًا, اِمْنًا censeri ut *relativa* quoties
 occurrit post ea relativum ?, secus ea considerari uti
interrogativa.

III - DE PRONOMINIBUS INTERROGATIVIS ET CETERIS

248 - Ex demonstrativis لُ, لُو, اَلْحَمُّ et ex
 relativo اَيُّ (اي) quod apud Syros nunquam solum adhi-
 betur, coalescunt pronomina interrogativa, scilicet ex
 اَيُّ et لُ resultat امْنًا (quisnam?) ex اَيُّ et لُو oritur امْنًا
 (quænam?) per conversionem zlamæ in zqafam, denique
 ex اَيُّ et اَلْحَمُّ formatur اَلْحَمُّ (quinam, quænam?).
 Porro امْنًا cum pron. separato هُو contrahitur in امْنًا
 (n. 10) v. g. امْنًا هُو (quiesnam est filius tuus?).
 Cum امْنًا autem dicitur امْنًا هُو cum sola elisione he;
 pl. اَلْحَمُّ, اَلْحَمُّ, اَلْحَمُّ.

249¹ - Inter pronomina interrogativa recensentur
 مَنْ (quis?) quod est commune genere et numero per-
 sonis rationalibus, et مَا (quod etc.) pro rebus. Quæ
 tamen fiunt *relativa* si habeant post se ? v. g.
 مَنْ لَا يُحِبُّ دِيْمًا (qui non diligit Deum
 anathema sit), لَا يُؤْمِنُ دِيْمًا وَلَا يُعْطِيْكَ اِنِّ (noli cre-
 dere omne quod audis). Secus i. e. si non sequitur ?,

LIBER V

DE VERBO

CAPUT I

DE CONJUGATIONE VERBI IN GENERE ET DE VERBO SANO

I — DE VARIIS VERBORUM SPECIEBUS, NEC NON DE FORMIS
VEREORUM, ET DE TYPIS SEU FORMIS
VERBI *trilitteri nudi*

250 — Syri grammatici post Græcos verbum
مَدَّيَا vocant. Porro verbum, respectu habito ad nume-
rum litterarum radicalium quibus constat, vel est *trilit-*
terum ut مَدَّيَا (*occidit*), vel *quadrilitterum* ut مَدَّيَا (inter-
pretatus est); et rursus tum trilitterum tum quadrilitterum
vel sunt talia simpliciter, seu *nuda* ut sunt exempla al-
lata, vel sunt *aucta* una vel pluribus litteris additis ad
litteras radicales, v. g. مَدَّيَا (*occisus est*) مَدَّيَا
(translatus fuit in aliam linguam). (1)

(1) Ne quis putet istam proprietatem verborum, nimirum quod numerus litterarum radicalium verbi non excedat quatuor, ne quis putet, inquam, istam proprietatem pertinere *exclusive* ad linguas Semiticas, i. e. Arabicam, Syriacam, Hebraicam, etc; nam id commune est omnibus mundi linguis, imo in linguis Græca et Latina tam celeberrimis non nisi perraro occurrunt verba quæ constant plusquam tribus radicalibus consonis, abstractione facta a vocalibus inter consonas interpositis quæ respondent motionibus in linguis Semiticis, ideoque, ut hæc, et hæc non computantur inter radicales. Imo in his duabus linguis verba trillittera ipsa

251 - Modi seu tempora verborum apud Syros tria tantum numerantur, nimirum *præteritum* $\text{أَجِنَّا} \text{ وَحَجِنَّا}$ *aoristus* ($\text{أَجِنَّا} \text{ وَحَجِنَّا}$), tandem *imperativus* (فَمَهْو). (1)

Derivata a verbis sunt: *infinitivus* ($\text{أَنْجِنَا} \text{ وَحَجِنَا}$), *participium agens seu activum* (كَجَمُو), *participium*

sunt rara; potiora sunt bilittera. Solum discrimen quod inter linguas Semiticas et cæteras linguas quantum ad verba intercedit, in hoc consistit, quod nempe verba Semitica in dispositione suarum radicalium litterarumque servitium atque ulrorum molitione vel quiescentia sequuntur certam legem stabilem qua possunt in classes distribui; verba autem cæterarum linguarum non posse hoc sub aspectu reduci ad fixam quamdam normam. Fere idem de nominibus dicendum est. Multa commenta in Europa a recentioribus philologiæ studiosis inventa sunt circa hanc proprietatem linguarum Semiticarum, quorum intolerabilis est quod omnes radices fuerint origine bilittera; intolerabilissimum autem quod omnes mundi linguæ habuerint omnia vocabula origine monosyllaba ad instar linguæ Sincensis!!! Sed tales sapientes interrogamus: Si talis est res ut asseritis, dicite si potestis quo fato evenit ut omnes mundi gentes monosyllabismum reliquerint juxta vos, ad exceplionem populi Sincensis quem vos non negatis esse antiquissimam? Et si, ut alii asserunt, linguæ Semiticæ sicut cæteræ mundi linguæ primum e monosyllabismo transierunt ad agglutinationis (ut ajunt) systema quod adhuc viget in linguis diæctis Turanianis ex quibus est lingua Tureica, dicant hujusmodi commentum auctores si possunt: Quando nam tandem aliquando hæc linguæ Turanicæ a systemate agglutinationis in quo per tot ac tot secula persistunt, cum jam cæteræ linguæ juxta eos tam iugentem gressum fecerint ad systema quod dicitur flexionis, hunc eundem transitum facient?

(1) Mirandum prorsus est obsolevisse omnino in duabus dialectis Syriacis, illa nempe Assyriæ, et altera Turabdinæ, tum præteritum tum aoristum, quamvis in hisdem adhuc viget imperativus, qui ab incolis præfatarum regionum adhibetur prorsus eadem ratione qua in lingua litterali imperativus formatur ab aoristo. Utraque dialectus pro præterito adhibet participium passivum cum pronominis

personali per circumlocutionem infra explicandam v. g. مَهْوَج (occidi), pro مَهْو ; et pro aoristo adhibet participium activum, v. g. أَجِنَّا (it) pro

أَجِنَّا . In dialecto vero Syriaca propria incolis Mæchalæ prope Damascum habetur cum imperativo aoristus et præteritus prorsus ut in lingua litterali.

pativus seu *passivum* (مَمْعُولٌ). Hæc præcipua.

252 – Inspecta qualitate litterarum radicalium, verba alia sunt sana, et ea sunt quæ non habent inter suas radicales neque litteram infirmam, neque hamzam, neque litteram nun pro prima radicali, neque litteram geminatam, v. g. مَاتَ (occidit), لَزِمَ (interpretatus est); alia sunt hamzata, i. e. habentia hamzam pro 1^a radicali, ut أَمِنَ (manducavit), vel pro 2^a, ut حَمَلَ (petiit), vel pro 3^a, ut بَطَلَ (immundus fuit); alia sunt verba nunata, i. e. habentia nun pro 1^a radicali, ut بَوَّأَ (exiit); alia sunt geminata, seu habentia unam eandemque litteram pro 2^a et 3^a radicalibus ut جَرَّ (predatus est) pro جَرَّ; alia denique sunt infirma, habentia unam ex litteris infirmis quæ sunt: ل, ه, م, sive pro 1^a radicali ut مَنَبَأٌ (hæres fuit), sive pro 2^a ut نَمَرَ (dormitavit) pro نَمَرَ, sive denique pro 3^a ut مَنَعَبٌ (fretuit), مَنَعَبٌ (vocavit).

253 – Quibus prænotatis, sciendum est singulas enumeratas classes verborum habere posse vel unam formam, seu, ut ajunt Syri grammatici, *typum* كَيْفِيَّةٌ vel كَيْفِيَّةٌ, vel plures; qui quidem typi ab invicem differunt juxta variam dispositiōnem consonantium et vocalium simul. Cum itaque hic nobis agendum sit de formis seu typis verborum, necesse omnino est, ut, more grammaticorum Arabum et Hebræorum, omnia verba ad normam generalem كَيْفِيَّةٌ (فِعْلِيَّةٌ) exigamus, unde in quolibet verbo

primam radicalem dicimus *pe* (פ), secundam *'ain* (ע), tertiam *lamad*^h (ל).

254 - Ut a verbo sauo incipiamus, verbum sanum trilitterum nudum habet sex formas scilicet :

- 1 - *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ* (فَعَلَّ, فَعَلَّ) cum *a* in praeterito et *u* in aoristo ad 2^m radicalem, ut *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ*.
- 2 - *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ* (فَعَلَّ, فَعَلَّ) cum *a* in praet., et *i* in aor., ex. gr. *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ*.
- 3 - *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ* (فَعَلَّ, فَعَلَّ) cum *a* simul in praet. et aor., ex. gr. *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ*.
- 4 - *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ* (فَعَلَّ, فَعَلَّ) cum *e* in praet. et *a* in aor., ex. gr. *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ*.
- 5 - *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ* (فَعَلَّ, فَعَلَّ) cum *e* in praet. et *u* in aor., ex. gr. *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ*.
- 6 - *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ* (فَعَلَّ, فَعَلَّ) cum *u* simul in praet. et aorist., ex. gr. *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ*.

Unde vides formam Arabicam *فَعَلَّ* (*horruit*) deesse apud Syros et e contra formam Syrorum, *فَعَلَّ*, *فَعَلَّ* deesse apud Arabes.

255 - Omne verbum cujus tertia radicalis est littera gutturalis vel *resh*^h, tunc nequit habere *zlamam* in 2^a radicali sive in praeterito sive in aoristo, et proinde 2^a radicalis verbi in isto casu debet habere vel *pt^hah^bam* vel *'sasam*. Cf. n. 118. Nihilominus 3us typus seu forma

ex istis formis verborum audorum non exposcit, veluti in lingua Arabica, ut vel 2^a radic. verbi vel 3^a sit ex litteris gutturalibus, plura eam hujus typi verba apud Syros occurrunt quia habeant litteram gutturalem neque res^h inter suas radicales. Nota tandem ex sex his formis seu typis frequentiores in usu esse primam et tertiam, deinde quartam, tum secundam, et miuus frequentes quintam, denique sextam.

256 - Placet hic ia tironum gratiam plurima verba singularum formarum exhibere:

VERBA I TYPI HABENTIA IN PRÆT. PT^hABAM
ET IN AORISTO RWAH^hAM

دَخِرَ (detexit)	كَلَمَ privavit
دَخَرَ perforavit	كَلَفَ sculpsit
تَمَنَّى examinauit, scrutatus est	كَلَفَ consumpsit
كَلَمَ clausit	كَلَفَ furatus est
كَلَمَ contempsit	كَلَفَ increpuit
دَخِرَ immiantum est, defecit	كَلَفَ scabit
دَخِرَ procubuit	كَلَفَ rasil
كَلَمَ fluxit, formavit	كَلَفَ mactavit
كَلَمَ nexit	كَلَفَ rejecit
كَلَمَ cecidit	كَلَفَ calcavit
كَلَمَ minatus est	كَلَفَ pupugit
كَلَمَ circumcidit	كَلَفَ destruxit, evertit
	كَلَفَ mussitavit, medita-

	tus est	سَامَر	obsignavit, ad finem perduxit
وَوَلَّيْ	mente cogitavit	وَجَّ	impressit
وَجَّ	rediit, reversus est	وَلَمَر	oppressit
وَلَمَر	increpuit	وَلَمَر	abscondit
وَلَمَر	crucifixit	وَلَمَر	expulit
وَلَمَر	texuit	وَلَمَر	invasit
وَلَمَر	pressit	وَلَمَر	collegit
وَلَمَر	seminavit	وَلَمَر	negavit
وَلَمَر	sparsit, dissipavit	وَلَمَر	scripsit
وَلَمَر	includit	وَلَمَر	apprehendit
وَلَمَر	pressit	وَلَمَر	liavit
وَلَمَر	circumdedit, ambivit	وَلَمَر	acuit
وَلَمَر	profectus est	وَلَمَر	miscuit
وَلَمَر	rapuit	وَلَمَر	desponsavit
وَلَمَر	miscuit	وَلَمَر	rebellavit
وَلَمَر	congregavit, congesit	وَلَمَر	tersit
وَلَمَر	suffocavit	وَلَمَر	unxit
وَلَمَر	cohibuit	وَلَمَر	extendit
وَلَمَر	trucidavit, occidit	وَلَمَر	suxit
وَلَمَر	numeravit, computavit	وَلَمَر	portavit, bajulavit
وَلَمَر	conflavit, fudit	وَلَمَر	

صَبَّرَ disposuit, ordinavit	قَضَى salvavit
سَمَّى prostravit	فَرَّقَ separavit
سَمَّطَ sustentavit	فَتَحَ extendit
سَدَّ clausit	رَجَعَ tinxit
سَكَنَ egit; visitavit	رَكَدَ crucifixit
سَلَّطَ blateravit	مَدَّ fixit
سَمَّرَ destruxit	مَدَّنَ sepelivit
سَمَّى culpavit	مَيَّسَرَ anteivit
سَدَّ nevit	مَلَأَ occidit
سَمَّى rediit; indutus est	مَلَأَ decerpit
سَلَّطَ injuria affect	مَلَأَ nodavit
سَمَّرَ expressit	مَوَّلَا detraxit
سَمَّنَ eradica vit	مَنَمَرَ incrustavit
سَمَّنَ fidei jussor fuit	مَنَمَرَ tumultuatus est, sen- sit
سَمَّنَ fugit	زَوَّجَ persecutus est
فَلَّأَ divisit	زَكَرَ annuit
فَلَّأَ coluit, operatus est	زَفَّ saltavit
فَضَمَّ abscidit	زَمَّرَ signavit
فَضَمَّ jussit	مَدَّفَ reliquit
فَضَمَّ extendit	مَدَّبَ turbavit
فَضَمَّ retribuit	

ܘܣܦ	comminuit, contrivit	ܘܘܠܐ	tulit
ܘܡܣܝܢ	misit	ܘܐܦܩܝܘܢ	fregit
ܘܡܩܘܠܘܢ	evaginavit	ܘܐܦܩܘܢ	reprehendit
		ܘܠܘܢ	fissuram facere

NOTA - Impossibile fere est omnia omuino verba quæ hanc primum typum sequuntur, recensere. Satis est notare omnia verba quæ in elenchis sequentibus ceterorum typerum non inveniuntur, posse tuto ad hanc 1^m typum referri.

VERBA 2ⁱ TYPI QUÆ HABENT IN PRÆT. P^hAM, ET IN AOR. ZLAMAM

ܘܐܦܩܝܘܢ	emit	ܘܐܦܩܘܢ	fecit
---------	------	--------	-------

Præter hæc duo verba nullum aliud exemplum extat hujus typi ex verbis sanis.

VERBA 3ⁱ TYPI HABENTIA SUPER P^hAM IN PRÆTERITO SIMUL BT IN AORISTO

ܘܕܠܘܢ	voravit, sorbuit	ܘܘܦܝܢ	memoravit
ܘܦܠܘܢ	germinavit	ܘܘܦܘܟܘܢ	stillavit (<i>domus</i>)
ܘܕܠܘܢ	invasit	ܘܘܦܘܟܘܢ	arsit
ܘܕܠܘܢ	penetravit	ܘܘܦܘܟܘܢ	exortus est
ܘܘܦܘܟܘܢ	accidit	ܘܘܦܘܟܘܢ	splenduit
ܘܘܦܘܟܘܢ	caligavit (oculus)	ܘܘܦܘܟܘܢ	cecinit
ܘܘܦܘܟܘܢ	horruit	ܘܘܦܘܟܘܢ	clamavit
ܘܘܦܘܟܘܢ	mactavit	ܘܘܦܘܟܘܢ	consociavit
ܘܘܦܘܟܘܢ	duxit	ܘܘܦܘܟܘܢ	claudus fuit

مِيطَ circumivit	مِيطَ similis factus est
مِيطَ albuit	مِيطَ irruit
مِيطَ sapuit	مِيطَ saturatus est
مِيطَ somniavit	مِيطَ putavit
مِيطَ apostatavit	مِيطَ rubuit
مِيطَ prævaluit	مِيطَ suffecit
مِيطَ defecit	مِيطَ transiit, pertransiit
مِيطَ immersus fuit	مِيطَ meminit
مِيطَ confugit	مِيطَ congruit
مِيطَ lapsus est	مِيطَ fumavit
مِيطَ puduit eum	مِيطَ immersus est
مِيطَ crevit, auctus est	مِيطَ laboravit
مِيطَ verecundus fuit	مِيطَ habitavit
مِيطَ caligavit	مِيطَ mortuus est
مِيطَ evulsit	مِيطَ occidit (sol)
مِيطَ rebellavit	مِيطَ contigit, accidit
مِيطَ elucuit	مِيطَ dives fuit
مِيطَ abstinuit	مِيطَ occurrit
مِيطَ celebris factus est	مِيطَ discessit, abiit
مِيطَ manifestus factus est	مِيطَ insipidus factus est
	مِيطَ saliit

﴿ قُفַ ۱ scissus est	﴿ ۱ ۱ fluxit
﴿ قُفַ ۱ rabiosus factus est	﴿ ۱ ۱ laxavit
﴿ قُفַ ۱ volavit	﴿ ۱ ۱ vigilavit
﴿ قُفַ ۱ aperuit	﴿ ۱ ۱ pullulavit
﴿ ۱ ۱ hinnivit	﴿ ۱ ۱ saliit
﴿ ۱ ۱ splenduit	﴿ ۱ ۱ audivit
﴿ ۱ ۱ saltavit	﴿ ۱ ۱ declinavit
﴿ ۱ ۱ abscidit; viribus defectus fuit	﴿ ۱ ۱ placuit
﴿ ۱ ۱ veritus est	﴿ ۱ ۱ ultus est
﴿ ۱ ۱ procubuit	﴿ ۱ ۱ fregit
﴿ ۱ ۱ gavisus est	﴿ ۱ ۱ obstupuit
	﴿ ۱ ۱ stupuit
	﴿ ۱ ۱ miratus est

VERBA 4^l TYP1, HADENTIA ZLAMAM IN PRÆTERITO
ET PT^{hah}AM IN AORISTO

﴿ ۱ ۱ quievit	﴿ ۱ ۱ se inclinavit, sese incurvavit
﴿ ۱ ۱ pudit eum	﴿ ۱ ۱ risit
﴿ ۱ ۱ raptavit	﴿ ۱ ۱ leprosus factus est
﴿ ۱ ۱ vacavit, cessavit	﴿ ۱ ۱ comminutus est, detritus est
﴿ ۱ ۱ concepit (femina)	﴿ ۱ ۱ adhæsit
﴿ ۱ ۱ placuit, jucundus fuit	

وَمَلَا	timuit	وَقَدَّ	equitavit, insedit
وَوَطِرَ	dormivit	سَعَفَ	ruber factus est
وَوَجِرَ	extinctus fuit	هَنْبَرَ	adbæsit
وَوَجِدَ	sudavit	حَدَلَا	difficilis fuit
مَنْجَدَ	vastatus est	فَتَمَّ	fortis fuit, prævaluit
مَنْمَ	obmutuit	حَدَمَ	iuveteravit
مَنْمَرَ	tenebrosus factus est	فَلَكَّ	quod juris est tribuit
مَنْمَسَ	moluit	رَوَّجَرَ	indiguit
مَنْمَفَ	præteriit	رَوَّجَفَ	palpitavit
مَنْمَوَّ	immundus factus est	مَنْمَبَى	procidit
مَنْمَلَمَ	gustavit	مَنْمَلَا	iratus est
مَنْمَلَمَ	tulit, portavit	مَنْمَوَّ	cucurrit
مَنْمَفَمَ	induit	مَنْمَسَمَ	dilexit
مَنْمَسَمَ	erubuit	مَنْمَوَّ	(1) murmuravit
مَنْمَفَمَ	insidias instruxit	مَنْمَوَّ	inclinatus est
مَنْمَفَمَ	esuriit	مَنْمَلَا	tremuit
مَنْمَلَمَ	induit	مَنْمَلَمَ	intonuit
مَنْمَلَمَ	aptus fuit	مَنْمَسَمَ	calefactus est
مَنْمَلَمَ	manducavit	مَنْمَوَّ	accubuit, dormivit
مَنْمَلَمَ	barbare locutus est	مَنْمَفَمَ	habitavit
مَنْمَوَّ	testatus est	مَنْمَوَّ	quievit, conticuit

(1) Apud Orientales cum pihahba.

חִלְמָא	perfectus est	לִאגִּי	laeguit
חִפְּמָא	pioguis fuit	לִדְבִי	sollicitus fuit
חִזְבִּי	superfuit	לִמְּ	firmatus est
		לִמְּוִי	invaluit

VERBA 5ⁱ TYPI HABENTIA NEMPE ZLAMAM IN PRÆTER.
ET BWAH^hAM IN AOR.

חִיבִּי	adoravit	חִנְדִּי	adpropinquavit, accessit
		חִיפִּי	conticuit.

Hæc tria tantum verba pertinent ad hunc typum ex
verbis sanis.

VERGUM UNICUM 6ⁱ TYPI NEMPE CUM BWAH^hA IN
PRÆT. ET AOR.

חִיבִּי	horruit ut pili metu erigatur
---------	-------------------------------

257 — Nonnulla verba pro diversitate formæ
habeat diversos duos vel plures sensus, v. g. :

- 1 חִנְדִּי , חִנְדִּי (spondit , fidei jussor fuit , vel
etiam cribravit)
- 2 חִנְדִּי , חִנְדִּי (occidit sol)
- 3 חִנְדִּי , חִנְדִּי (impressit)
- 4 חִנְדִּי , חִנְדִּי (immersus est)
- 5 חִנְדִּי , חִנְדִּי (misit)
- 6 חִנְדִּי , חִנְדִּי (exiit)
- 7 חִנְדִּי , חִנְדִּי (coluit Deum , serviit)
- 8 חִנְדִּי , חִנְדִּי (coluit terram , laboravit)

- 5 سَمِعَ سَمِعَ (invidit)
 سَمِعَ سَمِعَ (æmulatus est)
 9 سَمِعَ سَمِعَ (occidit, trucidavit)
 سَمِعَ سَمِعَ (vastatus est)
 7 فَلَا فَلَا (quod justum est reddidit)
 فَلَا فَلَا (divisit)

Hiscæ adde حَنَرَ apud solos Occidentales, siquidem apud ipsos حَنَرَ , حَنَرَ significat genuflectere adorando, et حَنَرَ , حَنَرَ procidere, procumbere; sed Orientales in utroque casu dicunt حَنَرَ cum pt^hah^ha.

II - DE FORMIS TRILITTERORUM auctorum,
 NEC NON QUADRILITTERORUM

258 — Apud Syros uti apud Arabes litteræ radicales verbi augentur aliis litteris superadditis; seu aliis verbis, nonnullæ litteræ extraneæ superveniunt radicalibus verbi, unde oriuntur variæ formæ verborum auctorum juxta varias litteras superadditas, i. e. juxta incrementum varium quod suscipiunt formæ.

Trilitterum ergo verbum auctum habet novem formas seu typos:

- 1 فَعَل (فَعَلًا), v. g. مَهَلًا
- 2 أَفْعَل (أَفْعَلًا), v. g. أَحْمَلًا
- 3 سَمِعَ vel سَمِعَل (مَسْمُوعًا vel مَسْمُوعَلًا), v. g. مَسْمُوعَلًا
 مَسْمُوعَلًا

- 4 سكككم , v. g. (فككك) أفككعل
- 5 إيامه passiva فعل v. g. (إيامه) أفككعل
- 6 إيامه passiva فعل v. g. (إيامه) أفككعل
- 7 أصنصب passiva فعل v. g. (أصنصب) أفككعل
- 8 سفنعل (أصنصب, أصنصب) استنعل, أستنعل
vel أصنصب صنعل v. g. (أصنصب) أفككعل
- 9 إسكككم passiva فعل v. g. (إسكككم) أفككعل

259 - Itaque prima ex novem istis formis verborum auctorum ortum ducit a forma nuda per geminationem 2^m radicalis apud Syros Orientales, uti apud Hebræos et Arabes, et apud Syros Occidentales (qui geminationem ignorant) per productionem vocalis primæ radicalis.

Secunda forma aucta oritur a nuda addita alaf seu hamza initio radicis.

Tertia forma aucta provenit a nuda cui præfigitur in principio vel ه vel adhuc frequentius ح .

Quarta forma fit per repetitionem 2^m et 3^m radicalium in fine radicis, quæ quidem forma rara est (1).

Reliquæ formæ auctæ deducuntur a nudis præfixa

(1) Lingua Hebraica proximius accedit ad Arabicam quam Syriaca quoad formas verborum. Siquidem Hebræi habent formas פיתל (pittel), חיתל (hitil), נפתל (nifal), פפתל (puffal passiva pittal), חפתל (hofal passiva hitil), et חפתל (hitpattal). Attamen in hac lingua desunt formæ אפתל et אסתפל quæ adsunt pones Arabes et Syros, idem desunt فأفعل , فأفعل , فأفعل , فأفعل et فأفعل quæ proprie sunt solius lingue Arabicæ.

initio littera *taw*, ad exprimendam significatiōem intransitivam, tum a Syris tum ab Arabibus (Syri vero etiam pro passivis eas adbibent) hoc tamen discrimine, quod Arabes collocant litteram hanc *taw* non initio ante primam radicalem, sed iater primam et secundam radicalem, in duabus formis quæ sunt *افعل* quæ est auctum formæ nudæ *فعل*, ut *انقرب* pro *اقرب*, (1) et *انفعل* pro *فعل* quæ respondet formæ *فعل* quæ excidit apud Arabes et remansit apud solos Syros. Præterea Arabes non habent formam intransitivam cum *taw* præfixo quam habent Syri, respondentem formæ *افعل*. In reliquis formis auctis per incrementum *taw* initialis, retinent Arabes hoc *taw* in initio i. e. suo pristino loco. Hæc Arabes; Syri autem anteponunt regula universali hoc *taw* primæ litteræ radicali, nec illud huic postponunt nisi ad evitandum stridorem uti videbimus. Et quia hoc *taw* præfixendum initio quiescit semper apud Syros præ Arabibus, hinc est quod Syri illi præmittunt *alaf* seu *hanzam* ut sic *taw* quiescens initio pronuciari possit.

260 – Sic ergo Syri efformant primam formam auctam intransitivam per præfixionem litteræ *taw* formæ trilitteræ nudæ, v. g. a *امه* dicunt *تامه*; similiter a *فمه* formant *تامه*; item a 2^a forma aucta v. g. *افجف* formant *تافجف* pro *افجف* convertendo

(1) Etiam Syri Matulæ prope Damascum solent more Arabum in forma *افعل* collocare *taw* post primam radicalem, et non ante ipsam, unde dicunt v. g.

تافجر pro *افجر* a radice *فجر* (dilexit).

nempe alaf quod venit post taw in aliud taw euphoniae causa. Ex ܘܠܗܘܚܘܒ dicunt ܘܠܗܘܚܘܒܐ , et ex ܘܠܗܘܚܘܒܐ dicunt ܘܠܗܘܚܘܒܐܐ , pro ܘܠܗܘܚܘܒܐ , et ܘܠܗܘܚܘܒܐܐ postponendo taw litteris ܘܠ et ܘܠܐ ad vitandum stridorem (n. 258).

Hactenus de formis auctis trillitteris.

261 — Verbum quadrilitterum unum dumtaxat habet typum *nudum*, et unum quoque typum *auctum* qui a nudo formatur per taw intransitivi initio praefigendum. Unde paradigma verbi quadrilitteri nudi est:

1 ܘܠܗܘܚܘܒܐ (ܘܠܗܘܚܘܒܐ), v. g. ܘܠܗܘܚܘܒܐ

Paradigma quadrilitteri aucti est:

2 ܘܠܗܘܚܘܒܐܐ (ܘܠܗܘܚܘܒܐܐ), v. g. ܘܠܗܘܚܘܒܐܐ

Facile porro vides horum duorum paradigmatum primum quoad numerum litterarum ac vocalium qualitatem et dispositionem idem esse ac ܘܠܗܘܚܘܒܐ , secundum idem ac ܘܠܗܘܚܘܒܐܐ , neque ab invicem distingui quoad conjugationem, derivationem etc., sed tantum quod in illa quatuor litterae sunt radicales, in his tres tantum. Imo pleraque quadrilittera derivantur per epenthesim a trillitteris, addita sine certa regula modo una modo altera ex litteris servilibus (Cf. n. 147) nempe vel ܘܠ ut ܘܠܗܘܚܘܒܐܐ (*contortus est*), vel ܘܠܐ ut ܘܠܐܘܚܘܒܐܐ (*sustinuit*), vel ܘܠܐܘܚܘܒܐܐ (*perterritus*), vel ܘܠܐܘܚܘܒܐܐ (*erubuit*), vel ܘܠܐܘܚܘܒܐܐ (*egenus factus est*), vel ܘܠܐܘܚܘܒܐܐ (*credidit*), vel ܘܠܐܘܚܘܒܐܐ (*heroice sustinuit*), vel ܘܠܐܘܚܘܒܐܐ (*volvit*), vel ܘܠܐܘܚܘܒܐܐ (*retardavit*). Quaedam verba

quadrilittera a trilateris formantur per repetitionem tertiæ radicalis, ut كَجَبْرٍ (in servitute coegit) aut per repetitionem primæ et secundæ radicalis, ut مَكْمُومٌ (medicatus est).

262 — Ex quibus omnibus vides apud Syros deesse sequentes verborum formas auctas. quæ exstant apud Arabes, nempe: اَعْمَلُ, تَعَامَلُ, اِنْعَمَلُ (1), اِنْعَمَلَلُ, اِنْعَمَلَلَلُ; e converso Syros habere formam مَعْمَلٌ, quæ excidit apud Arabes, etsi iidem Arabes retinuerint ejus derivatam per incrementum 2, i. e. اسْتَمْعَلُ; tandem Syros habere formas مَعْمَلَلٌ ejusque derivatam reciproci nempo اِنْعَمَلَلَلُ, quarum ne vestigium quidem remansit penes Arabes. (2)

263 — Sciendum præterea Syros non efformare voces passivas verborum ab activis modo quo eas formant Arabes nec non Hebræi, sed eos pro vocibus passivis adhibere formas intransitivi, quæ nimirum habent initio incrementum 2, de qua re infra.

NOTA — Tertia pers. sing. masculina præteriti ex omnibus verbis, desinit semper in litteram quiescentem apud Syros.

(1) Ista forma quæ communis est Hebræis cum Arabibus excidit jam ab immemorabili apud Syros; reperitur tamen hodie apud Syros Matlulæ qui dicunt v. g. مَعْمَلٌ (auditur) اِنْعَمَلٌ (auditus est).

(2) Verum habent Arabes in اِنْعَمَلٌ ut اِحْدُوْدٌ et in اِنْعَمَلَلٌ ut اِنْعَمَلَلٌ formam similem formæ Syriacæ اِنْعَمَلٌ quoad dispositionem vocalium et numerum litterarum, sed non quoad originem litterarum. Insuper hanc formam non adhibent Arabes cum law reciproci ut faciunt Syri.

III — DE MODIFICATIONIBUS QUAS SUBEUNT LITTERÆ SERVILES
IN FORMIS VERBORUM AUCTIS

264 — Formæ auctæ sive trilitterorum sive quadrilitterorum verborum subsunt quibusdam modificationibus maxime euphoniæ causa. Videlicet:

A — Quoties prima radicalis est una ex litteris sibilantibus quæ sunt; **מ, מר, מה**, tunc in formandis formis auctis intransitivi quæ scilicet habent initio litteram *taw* servilem, hæc littera, quæ a natura præponenda est primæ radicali, postponi debet litteræ sibilanti, ad evitandum stridorem, et in hoc casu forma aucta evadit omnino talis qualis est ordinarie penes Arabes. Insuper hæc littera *taw* postponenda litteræ sibilanti uti diximus, immutatur in **ו** si littera sibilans sit **ו**, et in **ז** si littera sibilans sit **מ**.

Exempli gratia a **זָוָו** efformatur **זָוָוּוּ** (*seminatus fuit*) pro **זָוָוּ** quod est pro **זָוָוּוּ**; item **זָוָוּוּ** (*splenduit*) pro **זָוָוּוּ** quod est pro **זָוָוּוּ**. Pariter eum **מ**, v. g. a **מָמָמָ** fit **מָמָמָּ** (*innixus est*) pro **מָמָמָּ**; a **מָמָמָּ** fit **מָמָמָּוּ** (*nudatus est*) pro **מָמָמָּוּ**. Item cum **מ**, v. g. a **מָמָמָּ** fit **מָמָמָּוּ** (*crucifixus est*) pro **מָמָמָּוּ** quod est pro **מָמָמָּוּ**; item a **מָמָמָּוּ** fit **מָמָמָּוּוּ** (*erubuit*) pro **מָמָמָּוּוּ** quod est pro **מָמָמָּוּוּ**. Denique eum **מ** v. g. a **מָמָמָּוּ** fit **מָמָמָּוּוּ** (*comminutus fuit*) pro **מָמָמָּוּוּ**; item a **מָמָמָּוּוּ** fit **מָמָמָּוּוּוּ** (*promisit*) pro **מָמָמָּוּוּוּ**.

B — Quoties vero in iisdem formis auctis per litteram *taw* servilem, prima radicalis est una ex litteris

dentalibus, quæ sunt **١**, **٢**, **٣**, tunc littera *taw* servilis non movetur per *mhagjana* (n. 46) sed quiescit, imo quoad prononciationem minime vero quoad orthographiam assimilatur in litteram *taw* sequentem, v. g. **لَاؤَدِنَ** (*memin- nit*), **لَاؤَدِنَ** (*immersus fuit*), **لَاؤَدِنَ** (*discissus est*), quæ pronunciantur **لَاؤَدِنَ**, cum emphasi ad litteram **١**, **لَاؤَدِنَ** cum geminatione **٢**, **لَاؤَدِنَ** cum emphasi ad litte- ram **٣**, minime vero pronuntianda sunt **لَاؤَدِنَ**, **لَاؤَدِنَ**, **لَاؤَدِنَ** ut quidam vulgares perperam legunt.

IV -- DE REGULIS GENERALIBUS CONJUGATIONIS PRÆTERITI

265 — Præteritum est fundamentum ejusvis verbi, et ab eo tamquam a themate omnia derivata deducuntur. Forma præteriti in verbis trilitteris nudis, exceptis concavis et geminatis, habet primam radicalem seu *pe* quiescentem (n. 102) v. g. **كَلَّمَ** (*labo- ravit*) pro **كَلَّمَ** cum *pt^hah^ha* brevi ad *vain*; si tamen prima radicalis in verbis trilitteris nudis de quibus agimus, fuerit *jod^h* vel *alaf*, tunc ad expediendam prononciationem *jod^h* assumit *h^hvas^sam*, et *alaf* *zlamam* (n. 103), v. g. **كَلَّمَ** (*dixit*) pro **كَلَّمَ**; **سَدَى** (*sedit*) pro **سَدَى**. Secunda autem radicalis hujusmodi formæ in verbis indicatis habet semper unam ex tribus vocalibus nempe vel *pt^hah^ham*, vel *zlamam* vel *rwah^ham* (n. 254).

266 — Reliquarum formarum præteritum nempe

Arabes in nominibus *taw* formativa fœm. transit in *be*, unde dicunt Hebræi **כַּחֲדָשׁ** pro **כַּחֲדָשׁ** Syrorum. Porro hæc formativa **כ** quiescit ut apud Syr. nisi ei subnectatur aliquid; habet sonum *lenem* pro 1^a sing. et 3^a s. f., et *durum* sen *asperum* pro 2^a pers. Insuper habet ante se *zlamam* pro 1^a pers. sing. v. g. **مَهَلَا** (*occidi*), **پهلاه** pro 3^a sing. fœm. v. g. **مَهَلَا**, et in tota 2^a persona littera quæ præcedit hanc formativam quiescit, (1) ita tamen ut ipsa formativa mobilis fiat in 2^a plur. v. g. **مَهَلَا**, minime tamen in 2^a fœm. ex eo quod littera **ب** quæ post illam venit, *non* pronunciatur, v. g. **مَهَلَا** (*occidisti* f.). Porro notum est litteram **ت** formativam præteriti apud Arabes habere pro 1^a persona vocalem *u* et apud Hebræos *i*, ex eo quod hæc duæ vocales nempe *u* et *i* sæpe in linguis Semiticis (sicut et in ceteris mundi linguis) inter se permutentur; pro 2^a masc. sing. vocalem *a*, et pro 2^a fœm. sing. vocalem *i*, itemque apud Hebræos.

Formativa **ك** adnectitur præterito pro 1^a plur. estque quiescens, v. g. **مَهَلَا** (*occidimus*), nisi ei addatur altera **ك** tunc prior movetur per **پهلاه**, verbi gratia **مَهَلَا** (*occidimus*) (2).

(1) Origine habebat *a* pro 3^a sing. masc., et *i* pro 2^a sing. fœm. ut in Arabica lingua, quod reappareret cum suffixis, ut *videbitis*.

(2) Notandum est litteram nun formativam 1° pers. pl. esse in lingua Hebraica motam sicut in Arabica, at per *u* non per *a*, i. e. per motionem nun pronominis *anahu* quod est pro *anahu* {Nos} (n. 217). In dialecto antiqua Chaldaica nun prædictum movetur per *a* sicut in Arabica lingua i. e. per *zqafam*, ut **مَهَلَا**. In dialecto autem *Maclulæ* nun accipit motionem *a*, sed post hanc vocalem additur *h*, dicunt enim **مَهَلَا** pro **مَهَلَا** vel **مَهَلَا**. Ex hoc usu qui conservatus est apud Syros *Maclula* videtur provenisse secundum nun quod sæpe

Formativa **o** adnectitur præterito pro 3^a plur. masc. ;
u autem adnectitur pro 3^a plur. fœm.: ambæ tamen scri-
 buntur sed non leguntur, v. g. **مَهْدَه** (*occiderunt ipsi*),
مَهْدَه (*occiderunt ipsæ*), quæ leguntur ambo tamquam
مَهْدَه. Tamen waw et jod^h leguntur quoties veniunt post
 litteram infirmam ut videbimus (1). Leguntur quoque sem-
 per si eis additur nun pleonasmī ut **مَهْدَه** et **مَهْدَه**.

269 — Ex dictis vides tertiam radicalem verbi
 in præterito ubique quiescere, et tantum ante 2° sing.
 nec non ante 2° 3° fœm. sing. mobilem fieri, in primo
 quidem casu per zlamam, in secundo per pt^hah^ham, et
 in his duobus casibus subit præteritum quasdam modi-
 ficationes; nempe propter vocalem quam assumit tertia
 radicalis fit ut secunda radicalis tunc quiescat, ex eo
 quod omnis vocalis brevis expungenda sit ante aliam
 (Vide quod dicimus n. 104), et tunc *pe* verbi in

profertur in lingua litterali in fine 1° pers. pl. cum dicitur **مَهْدَه**. Tertia autem
 pers. f. plur. dicebatur antiquitus **مَهْدَه** ut in Arabica lingua, illa quoque erat
 in dialecto Chaldaica; deinde abscissa est vocalis qua moveatur nun, ut autem dis-
 tingueretur a 1^a pers. plur. moverunt litteram quæ præcedit nun per zlamam et
 scripserunt **مَهْدَه**; deinde continui usus et euphoniæ causa amputarunt

signum pronominis et sic reducta est vox ad **مَهْدَه**, et sic Orientales illud scri-
 bunt usque ad hunc diem; at Occidentales maluerunt illud per jod^h otiosum et
 siame distinguere a 3^a pers. m. slug. Negari nequit codices antiquos pro Ori-
 entalibus testari ut fatetur Dariebrœus ipso qui in sua magna grammatica tuetur in
 hoc puncto orthographiam Occidentalium. Attamen non raro ipsi Orientales
 ponunt siame super 3 pers. f. pl. cum æquivocationem metunt.

(1) Etiam in lingua Syriaca vulgari Matlule excidit waw 3° plur. masc.
 præteriti, unde dicunt **مَهْدَه** (*occidit ipse et occiderunt ipsæ*): sed 3^a plur.
 fœm. habet in hac dialecto formativas jod^h et nun, unde dicunt **مَهْدَه**
 (*occiderunt ipsæ*) cum pt^hah a brevi.

trilitteris nudis movetur regulariter per zlamam. Sequens exemplum rem declarabit: **مَهَدَتْ** (*occidit ipsa*); hic tertia radicalis quæ est lamadh, ante 2^a 3^a fem. sing. assumit pthahham, et proinde excidit pthahha litteræ **ه** et ideo qof adsciscit zlamam. In ceteris autem formis pe verbi assumit pthahham quoties venit inter duas quiescentes; secus invariabilis est. Primum, v. g. **أَمَدَتْ**, **أَمَدَتْ** a verbo **أَمَدَ** ubi cum lamadh mobilis evaserit per pthahham in primo exemplo et per zlamam in secundo, facta fuit **د** quiescens, et hinc occurrens **و** inter duas quiescentes, assumpsit pthahham. Secundum verbi gratia **مَدَدَتْ**, **أَمَدَتْ**, **أَمَدَتْ**, a verbis **مَدَدَ**, **أَمَدَ**, **أَمَدَ** et **أَمَدَ**: in bis exemplis mobiles evaserunt finales litteræ quiescentes lamadh, qof, beth et tain, ideoque littera quæ unamquamque præcedit quiescens evasit nempe **د**, **و**, **ه** et **ت**, et prima radicalis nempe **م**, **أ**, **أ** et **أ** mansit in suo statu primitivo. Unde vides 3^am fem. sing. et 1^am sing. conjugationis **أَمَدَتْ** confundi cum iisdem personis conjugationis **أَمَدَتْ**, ex utraque enim conjugatione pro 3^a fem. sing. dicitur **أَمَدَتْ**, et pro 1^a sing. dicitur **أَمَدْتُ**.

270 — Maxima pars personarum habent in præterito puncta diacritica quibus singulæ ab invicem discernuntur, sic 3^a sing. masc. in conjugatione simplicis et tota 2^a in omnibus conjugationibus habent punctum infernum; 3^a fem. sing. notatur duobus punctis sub formativa 2 vel unum ex bis duobus punctis subjicitur 2

et alterum illi postponitur ut **ܡܘܬܝܗ**; sed apud Occidentales recentiores ista persona uno puncto post **ܠ** solet notari, sic **ܡܘܬܝܗ**, 3^a fœm. plur. habet *siamē* v. gr. **ܡܘܬܝܗ**; 1^a sing. habet magnum punctum supernum v. g. **ܡܘܬܝܗ**. Tamen Orientales solent sæpe in 3^a fœm. plur. abjicere et *siamē* et *jod^h* formativum, sane minus recte, unde scribunt **ܡܘܬܝܗ** pro **ܡܘܬܝܗ** (*occiderunt* f.) **ܡܘܬܝܗ** (*acceperunt* f.) **ܡܘܬܝܗ** (*exultatæ sunt*).

271 - Paradigma conjug. præter. verb. sanorum.

	SING.	PLUR.
3 ^a pers.	m. ܡܘܬܝܗ occidit	m. ܡܘܬܝܗ vel ܡܘܬܝܗ (1)
	f. ܡܘܬܝܗ	f. ܡܘܬܝܗ vel ܡܘܬܝܗ (1)
2 ^a pers.	m. ܡܘܬܝܗ	m. ܡܘܬܝܗ (2)
	f. ܡܘܬܝܗ	f. ܡܘܬܝܗ
1 ^a pers.	c. ܡܘܬܝܗ	c. ܡܘܬܝܗ vel ܡܘܬܝܗ
3 ^a pers.	m. ܡܘܬܝܗ dilexit	m. ܡܘܬܝܗ vel ܡܘܬܝܗ (1)
	f. ܡܘܬܝܗ	f. ܡܘܬܝܗ vel ܡܘܬܝܗ (1)
2 ^a pers.	m. ܡܘܬܝܗ	m. ܡܘܬܝܗ
	f. ܡܘܬܝܗ	f. ܡܘܬܝܗ
1 ^a pers.	c. ܡܘܬܝܗ	c. ܡܘܬܝܗ vel ܡܘܬܝܗ <i>dileximus</i>

(1) P^hah^ha vel zlama hic non geminat litteram sequentem, deberetque sine productione pronunciarī,

(2) Cum rwah^ha.

SING.	PLUR.
اِبْسَجِبُ (inclusus est)	اِبْسَجِمُوْهُ vel اِبْسَجِمُوْا (1)
اِبْسَجِبِيْ	اِبْسَجِمُوْا vel اِبْسَجِمُوْا (1)
اِبْسَجِمُوْا	etc.
etc.	etc.
اِبْسَجِمُوْا	اِبْسَجِمُوْا vel اِبْسَجِمُوْا
اِبْحَمُّمُ (confortatus est)	اِبْحَمُّمُوْهُ vel اِبْحَمُّمُوْا (1)
اِبْحَمُّمِيْ	اِبْحَمُّمُوْا vel اِبْحَمُّمُوْا (1)
اِبْحَمُّمُوْا	اِبْحَمُّمُوْا (2)
اِبْحَمُّمُوْا	اِبْحَمُّمُوْا
اِبْحَمُّمُوْا	اِبْحَمُّمُوْا vel اِبْحَمُّمُوْا
اِبْمَجِبُ (sepultus est)	اِبْمَجِمُوْهُ etc.
اِبْمَجِبِيْ	اِبْمَجِمُوْا etc.
اِبْمَجِمُوْا etc.	
اِبْمَجِمُوْا etc.	

Eadem ratione dicitur **رَضِيَ** *cecinit*, **رَضِيَ**
 vel **رَضِيَ** (1) **رَضِيَ**, ... **رَضِيَ**, ... etc. pariter
 dicitur: **رَضِيَ** (*fugavit*, **رَضِيَ** vel **رَضِيَ** (1); **رَضِيَ** ...
رَضِيَ etc.

(1) Pī^hah^h vel zlama hic non geminat litteram sequentem, deberetque sine productione pronuncari.

(2) Cum rwa^ha.

V - DE FORMATIONE AORISTI EIJUSDEMQUE CONJUGATIONE

272 - Aoristus a präterito formatur, dempta prius littera alaf in formis auctis si existat, et præfixa initio una ex litteris præformativis aoristi mox exponendis, et servata dispositione litterarum ac motionum in eodem statu qui in präterito exstat, excepta conjugatione simplici trillittera in qua secunda radicalis potest in aoristo suscipere unam ex tribus vocalibus clausis, nempe pt^hah^ham, vel zlamam vel rwah^ham, independenter a präterito (n. 254).

273 - Litteræ præformativæ aoristi sunt ܐ, ܘ, ܝ; hinc vides (ܘ) non esse apud Syros ex numero litterarum præformativaram aoristi quia ejus loco habent Syri nun (ܢ) (1). Itaque hujusmodi litteræ præformativæ habere debent ab origine motioes breves, quæ tamen excludantur quoties littera quæ immediate sequitur sit mobilis (n. 102) v. g. ܘܢܢܐ a præt. ܢܢܐ, ܘܢܢܐ a præt. ܢܢܐ. Excipe præformativam ܐ quæ suscipit zlamam (2) (n. 103) v. g. ܘܢܢܐ a ܢܢܐ. Præformativæ litteræ in verbis auctis per ܐ initiale, assumunt vocalem istius alaf quæ eliditur in aoristo, v. g. ܘܢܢܐ a præt. ܢܢܐ.

(1) Notum est præformativam litteram aoristi in 3a pers. esso 'jod^h in Arabica atque in Hebraica linguis; nun autem pro hoc jod^h esse singularem proprietatem linguæ Syriacæ, sed non universim; nam: I - Dialectus Samaritana et dialectus vulgaris hodie vigens Mathulæ habent jod^h non nun; II - Dialectus dicta Chaldaica sive in Dibliis sive Targumim, habet jod^h, excepto libro uno Dibilorum, i. e. Proverbiorum targum, in quo solo habetur nun pro jod^h. E contra dialectus Babylonica Mandaitarum habet semper nun. Fatemur hanc discrepantiam insolubile problema præsentare. quidquid nonnulli Syriologi conjecturaverint, quos vide apud B. Duval pag. 172, 173.

(2) Hæc zlama est dura.

اَحَدًا; اَحَدًا a præter. اَحَدًا; ex quo contingit ut confundatur 1^a sing. aoristi cum 3^a sing. masc. præteriti, v. g. اَحَدًا (cogitarit et cogito), اَحَدًا (crexit et erigo). Quoties vero post præformativas aoristi sequitur littera quiescens, tunc præformativæ in ceteris suscipiunt zlamam (n. 104) ex. gr. اَحَدًا a præterito, اَحَدًا (tu solves) a præter. اَحَدًا (1)

274 – Jam vero alaf est præformativa 1^a singularis, taw est præformativa totius 2^a pers., nec non 3^a sing. fœm.; tandem nun est præformativa 1^a pluralis, 3^a sing. masc., nec non 3^a plur. masc. et fœm.

275 – Aoristus in sua conjugatione habet suam ultimam radicalem quiescentem, nisi ei adnectitur aliquid ex suffixis formativis variarum personarum aoristi; seu ultima radicalis verbi in aoristo fit mobilis per h^hvasam ante ʾ pro 2^a sing. fœm., et per ts^{as}am longam seu per ʾmaqam ante adformativam ʾo pro 2^a et 3^a plur. masc., et tandem per zqafam ante adformativam nun pro 2^a et 3^a plur. fœm. Nota autem diligenter litteram nun in adformativis ʾo et ʾm uti in اَحَدًا, اَحَدًا et اَحَدًا (2), non elidi apud Syros quemadmodum eliditur apud Arabes ac Hebræos, nisi quando præfatis personis adnectuntur suffixa, quod raro fit, uti videbimus.

276 – Monendum est præterea Occidentales re-

(1) Hujusmodi regulæ litterarum præformativarum conveniunt quoad dispositionem quiescentiæ et mollioris cum pronuntiatione vulgari linguæ Arabicæ quæ viget apud omnes populos qui hac lingua utuntur in Syria.

(2) Apud Arabes insuper nun existit in adformativis ان quæ adnectitur duall tum secundæ tum tertiæ personæ.

centiores scribere passim in fine 3^{ae} sing. fœm. litteram jod^h reduodactem quæ non legitur, eo fine ut per illam litteram distinguatur 3^a sing. fœm. u 2^a sing. masc., v. g. scribunt **ܐܡܘܟܐ** (*occidet f.*) pro **ܐܡܘܟܐ**, et **ܐܡܘܟܐ** (*ponet f.*) pro **ܐܡܘܟܐ**. Jamvero hic usus omnino improbandus est, ut evidenter evincitur: I – Ex eo quod non existat hujusmodi littera neque in Arabica neque in Hebraica lingua, quamvis in iis omnes litteræ aoristi tum præformativæ tum adformativæ existant, eodem modo ac in Syriaca lingua. II – Imo in ipsa lingua Syriaca nullum fundamentum hujusmodi jod^h habet, ratio est quia litteræ quæ otiantur in fine verborum reapparent omnes in pronuntiacione quoties verbum adseiscit sibi suffixum, excepta littera jod^h de qua loquimur quæ nunquam reapparet; dicitur enim v. g. **ܐܡܘܟܐ** a **ܐܡܘܟܐ** non **ܐܡܘܟܐ**. E contra a **ܡܘܟܐ**, (*occidisti f.*) v. g. dicitur **ܡܘܟܐܡܐ** (*occidisti fœm. me*), ubi jod^h apparet. III – Si hoc jod^h rationem existendi haberet, existere debuisset in omnibus omnino verbis. Atqui nequit locum habere in verbis lamad^h infirmis v. g. **ܐܡܘܟܐ** (*teget f.*); **ܐܡܘܟܐ** (*promittet f.*)

277 – Quoties ultimu radicalis fit mobilis quacumque vocali clausa in conjugatione aoristi juxta quæ supra diximus, debet secunda radicalis tunc quiescere abjecta ejus vocali, quæcumque ea sit, (n. I02) v. g. **ܐܡܘܟܐ** (*occident pl.*), a **ܐܡܘܟܐ**, in quo exemplo cum littera **ܐ** suscipit 'stas'am propter **ܐ** adformativam, proinde **ܐ**

rejecit suam *rwah^ham* et quiescit; item *أَخْبِرْهُ* (*facietis*) a *أَخْبِرْ* in quo propter motionem quam assumit *و*, fit *ك* quiescens; item *أَقْرَبْ* (*prædaberis* fœm.) a *أَقْرَبْ* scilicet cum *ك* quiescenti ex eo quod *و* evaserit mobilis; item *تَمَكَّدُوا* (*effundentur*) a *تَمَكَّدْ*, cum *ف* quiescenti ob vocalem quam adscivit *ك*. Jam vero si littera quæ præcedit secundam radicalem quæ sic quiescit, est et ipsa quiescens, tunc hæc assumit *pt^hah^ham* (n. 269) v. g. *أَمْسُوا* (*occidentur*) a *أَمْسْ*, in quo facto *ك* mobili quiescet *ك*; sed quoniam *ف* reperitur et ipsum quiescens, hinc assumit *pt^hah^ham*. Exinde contingit ut inter se confundantur in hujusmodi personis paradigma aoristi conjugationis *أَمْسُوا* cum paradi-gmate aoristi conjugationis *أَمْسُوا* (ex utroque enim dicitur *أَمْسُوا*, *أَمْسُوا*, etc.

278 — Hisce accurate prænotatis, facile conjugabis cujusvis formæ aoristum.

Paradigma aoristi verbi sani :

	SING.		PLUR.
3 ^a pers.	m. <i>أَمْسُو</i> occidet	3 ^a pers.	m. <i>أَمْسُوا</i>
	f. <i>أَمْسِي</i>		f. <i>أَمْسِينَ</i>
2 ^a pers.	m. <i>أَمْسُ</i>	2 ^a pers.	m. <i>أَمْسُوا</i>
	f. <i>أَمْسِي</i>		f. <i>أَمْسِينَ</i>
1 ^a pers.	c. <i>أَمْسُ</i>	1 ^a pers.	c. <i>أَمْسُوا</i>

SING.		PLUR.	
3 ^a pers.	m. $\text{ܕܢܝܡܪ} \textit{diliget}$ f. ܕܘܨܡܪ	3 ^a pers.	m. ܕܢܝܡܪܝܗ f. ܕܘܨܡܪܝܗ
2 ^a pers.	m. ܕܘܨܡܪ f. ܕܘܨܡܪܝܗ	2 ^a pers.	m. ܕܘܨܡܪܝܗ f. ܕܘܨܡܪܝܗ
1 ^a pers.	c. ܕܘܨܡܪ	1 ^a pers.	c. ܕܢܝܡܪ

$\text{ܕܢܝܡܪ} \textit{finiet}$

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ etc.

$\text{ܕܢܝܡܪܝܗ} \textit{subvertetur}$

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

$\text{ܕܢܝܡܪܝܗ} \textit{dirutus erit}$

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ

ܕܢܝܡܪܝܗ etc.

تَمَلِّقُ captivus efficietur, تَمَلِّقُ etc.

يَمُرُّ mittet, يَمُرُّ etc.

تَلْمِزُ devastabitur, تَلْمِزُ

vel melius تَلْمِزُ (1), (1)

vel melius تَلْمِزُ (1), etc.

يُتَرْجَمُ interpretabitur, يُتَرْجَمُ, etc.

VI — DE FORMATIONE IMPERATIVI EJUSDEMQUE
CONJUGATIONE

279 — Imperativus formatur ab aoristo, dempta littera aoristi præformativa, et restituta initio littera alaf, quoties ea fuerit elisa in aoristo, v. g. **مَمُؤْ** (*occide*) a **مَمُؤْ**, **مَمُؤْ** (*accipe*) a **مَمُؤْ**, **مَمُؤْ** (*fuga*) a **مَمُؤْ**, **مَمُؤْ** (*prædare*) a **مَمُؤْ**. Nota porro quod in imperativo thematis **مَمُؤْ** quiescit *vain* verbi, et proinde *pe* movetur per *pt^hah^ham* (n. 269) et insuper tunc sub *vain* verbi ponitur *mhugjana* (n. 46), v. g. **مَمُؤْ** (*occidere*) a **مَمُؤْ**; item **مَمُؤْ** a **مَمُؤْ**. Imo Occidentales in imperativis omnium formarum quæ habeant initio augmentum **مَمُؤْ**, solent abjicere a penultima radicali suam vocalem et pro ea ponere *mhagjanam*, sic dicunt **مَمُؤْ**, **مَمُؤْ**, **مَمُؤْ**, ab aoristis

(1) Apud Orientales hic alter modus est acceptus.

ܢܝܫܘܦ, ܢܝܫܘܦܝܢ, ܢܝܫܘܦܝܢܝܢ; in solo imperativo
 ܢܝܫܘܦܝܢܝܢ ab aor. ܢܝܫܘܦܝܢ retineat pt^hah^ham ad peulti-
 mam. Orientales autem in hujusmodi exemplis et similibus
 non abjiciunt vocalem penultimæ, sed dicunt regulariter
 ܢܝܫܘܦܝܢܝܢܝܢ. Ipsi quoque Occidentales
 in poesi retinent vocalem de qua agimus, v. g. ܢܝܫܘܦܝܢܝܢܝܢ?
 (precare), ܢܝܫܘܦܝܢܝܢܝܢ (confortamini). Ceterum hæc suppres-
 sio vocalis videtur esse novitas a recentioribus inducta.

230 - Conjugatur imperativus adnectendo in fine
 syllabas formativas pro variis personis quemadmodum in
 aoristo, dempta tamen nun quæ extat in syllabis forma-
 tivis 2° fœm. sing. nec uoa 2° masc. plur. prorsus ut
 in Arabica lingua, et proinde waw et jod^h quæ post demp-
 tam nun supersuat, illa ex formativa 2° masc. plur. hæc
 ex formativa 2° fœm. sing. silent seu otiaatur. Præterea
 nun formativa 2° plur. fœm. non habet in imperativo
 ante se zqafam ut in aoristo, sed habet zlamam duram
 præcedente jod^h cum quo coalescit in uam syllabam;
 imo ista nua interdum excidit, et tuac remanet jod^h
 præcedens scriptum, sed non proaunciat.

Paradigma conjugationis imperativi:

ܡܘܦܝܢܝܢܝܢ occide, ܡܘܦܝܢܝܢܝܢ vel ܡܘܦܝܢܝܢܝܢ (1) occidite
 ܡܘܦܝܢܝܢܝܢܝܢܝܢ occide fœm., ܡܘܦܝܢܝܢܝܢܝܢܝܢܝܢ vel ܡܘܦܝܢܝܢܝܢܝܢܝܢ (2) occidite f.

(1) Hæc nun redundans numeranda est inter extraneas singularitates lingue Syriacæ litteralis; etenim hæc nun non exstat in lingua Arabica neque in dialectis vulgaribus Mesopotamiæ et Assyriæ. Solæ dialecti Chaldaica et Mandaitica utramque formam habent; Ma'lulana autem non nisi cum nun format imperativum pl. masc.

(2) Hæc forma secunda exstat sola in dialecto Chaldaica sed nun habet zqafam ut in Arabica lingua, v. g. ܡܘܦܝܢܝܢܝܢܝܢܝܢ. Dialectus autem Mandaitica utramque

حَجِبَ *fac*

حَجِيْبًا

حَجِيْبٌ vel حَجِيْبَةٌ

حَجِيْبٌ vel حَجِيْبَةٌ

أَلْوَدِيْعَةٌ *memento*

أَلْوَدِيْعَتًا

أَلْوَدِيْعَةٌ vel أَلْوَدِيْعَةٌ

أَلْوَدِيْعَتًا vel أَلْوَدِيْعَتًا

مَذَلَّ

مَذَلًّا

مَذَلَّ vel مَذَلَّمًا

مَذَلَّ vel مَذَلَّمًا

أَلْأَكْمَ (1) *confortare*

أَلْأَكْمًا

أَلْأَكْمَةٌ vel أَلْأَكْمَةٌ

أَلْأَكْمَتًا vel أَلْأَكْمَتًا

cum s^hin quiescenti in omnibus.

VII — DE FORMATIONE INFINITIVI TUM NOMINALIS
TUM VERBALIS

281 — Duplex infinitivus extat apud Syros, alter verbalis, alter nominalis. Primus nempe verbalis respondet infinitivo Arabum mimato, et apud Syros quoque in conjugatione trilittera simplici formatur ab aoristo mutando litteram præformativam in م^r cum zlama, et convertendo vocalem penultimæ radicalis in p^tah^ham, v. g. a

أَقْتَلْتَهُ habes أَقْتَلْ (occidere), a نَحَضَّ habes نَحَضِّ (operari), a نَسَمَّ habes نَسَمِّ (amare).

In ceteris conjugationibus infinitivus verbalis

formam Syriacæ litteralis habet. Denique dialectus Matulana solam secundam agnoscit cum nun quiescenti ut in Syr. litter.

(1) Apud Orientales أَكْمَى etc. ut diximus supra.

formatur quoque ab aoristo per mutationem litteræ præformativæ aoristi in מ cum zlama et per conversionem vocalis litteræ penultimæ in zqafam, addita in fine terminatione ו , v. g. a זָכַרְתָּ dices $\text{זָכַרְתָּ$ (recordari), a לָחַץ dices לָחַצְתָּ (fugare), a לָחַץ fit לָחַצְתָּ (1) (captivari).

282 — Frequenter præfigitur infinitivo verbali littera ל , cum rationem habet infinitivi Latini simpliciter, v. g. לְאַחַדְמָן $\text{רָצִיתִי לְקַטְנָה}$ (volui habitare), לְאַחַדְמָן לְעַמְדָה (non possumus pugnare), לְאַחַדְמָן לְעַמְדָה (bonum est considerare in Domino). Hoc lamadh non præfigitur infinitivo verbali cum verbo jungitur ad significandam emphasim, v. g. לְאַחַדְמָן לְעַמְדָה (sperando sperari in Domino), לְאַחַדְמָן לְעַמְדָה (exaltando exaltamus te).

283 — Infinitivus alter qui nominalis dici potest, est nomen abstractum actionis, existentiae verbi a quo derivatur, nulla habita ratione temporis, prorsus ut infinitivus Arabum dictus المصدر . Iste igitur infinitivus formatur a trilitteris nudis sine regula, et habet proinde multas formas, v. g. מָוּלָה (occisio) a מָוַל , פְּתִיחָה (aperitio) a פָּתַח , חֲזִיחָה (fuga) a חָזַף , חֲזִיחָה (adventus) a חָזַף .

(1) In dialecto antiqua Chaldaica infinitivus ex conjugationibus quæ per alaf incipiunt, eodem regula formatur ac in lingua Arabica, scilicet additur א longum ante ultimam radicalem, ut לְאַחַדְמָן et לְאַחַדְמָן ex לְאַחַדְמָן et לְאַחַדְמָן .

ab ٲٲ .

284 - In verbis vero quæ non sunt trilatera nuda plerumque infinitivus nominalis formatur a participio activo nominali de quo infra (n. 289), movendo ejus nun per tsasam et addendo terminationem ٲٲ , exempli gratia ٲٲٲٲٲٲ (acceptatio) a ٲٲٲ , ٲٲٲٲٲٲٲٲ (obviam occursus) ab ٲٲٲ , ٲٲٲٲٲٲٲٲ (captivatio) ab ٲٲٲٲٲ , ٲٲٲٲٲٲٲٲ (initialio) ab ٲٲٲٲ . Insuper quadrilitteræ formæ: ٲٲٲٲ , ٲٲٲٲ , ٲٲٲٲ et ٲٲٲٲ habeat tertium infinitivum regularem formandum a verbo, adjiciendo magam primæ litteræ et zqafam penultimæ, v. g. ٲٲٲٲٲٲ (captivitas) a ٲٲٲٲ , ٲٲٲٲٲٲٲ (accusatio) a ٲٲٲٲٲٲٲ (perturbatio) a ٲٲٲٲٲٲ , ٲٲٲٲٲٲٲ (1) (perfectio) a ٲٲٲٲ , ٲٲٲٲٲٲٲٲ (2) (salvatio) a ٲٲٲٲٲٲ .

(1) In ٲٲٲٲٲٲ ac similibus infinitivis formæ ٲٲٲٲ geminanda esset secunda radicalis, attamen usus obtinet non solum apud Occidentales sed etiam apud Orientales ut tsasa producat et littera sequens non geminetur. Ceterum in dialecto Chaldaica dicitur v. g. ٲٲٲٲٲ cum pt^hah^ha geminante pro ٲٲٲٲٲ .

(2) Hæc regula qua formatur infinitus nominalis ex verbis quadrilitteris, eadem est in lingua Arabica; in hac enim hoc nomen typum habet ٲٲٲٲ sed cum i (interdum a) pro u, ex. gr. ٲٲٲٲ ex ٲٲٲٲ , et ٲٲٲٲ ex ٲٲٲٲ ; imo ipsum ٲٲٲٲ habet interdum nominalem infinitum hac forma cum i, ut ٲٲٲٲ ex ٲٲٲٲ , et ٲٲٲٲ ex ٲٲٲٲ . Igitur infinitus nominalis conjugationis ٲٲٲٲ in lingua Arabica est ٲٲٲٲ , aliquando est ٲٲٲٲ ; contrarium est in lingua Syriaca, videlicet

VII — DE DERIVATIONE PARTICIPII ACTIVI EJUSQUE
FLEXIONE

285 — Participium activum seu praesens duplex habetur penes Syros, nempe aliud est verbale, aliud qualificativum. Participium verbale vices tenet verbi, et formatur regulariter in verbis trilitteris nudis ad normam typi **فَعَل** (فَاعِل) nempe movendo per *zqafam* *pe* verbi, et per *zlamam* 'ain verbi, exceptis verbis quorum lamad^h i. e. tertia radicalis est littera gutturalis vel res^h, quorum participium pro *zlama* accipit *pt^hah^ham*, (n. 118) ex. gr. **فَقِب** (*occidens*), **فَرِج** (*relinquens*) **فَقِب** (*aperiens*) a **مُهَل**, **مَرِج**, **مَرِج**. Animadvertite inter primam et secundam radicalem in istis participiis magnum punctum diacriticum superuum collocari (n. 54).

In ceteris conjugationibus, formatur participium activum ab aoristo praefigendo simpliciter loco litterae praeformativae aoristi litteram *mim* (م), v. g. **مَمَل** (*per-*

regulariter est **مَمَل**, aliquando est **مَمَل**, ut **مَمَل** tormentum et **مَمَل** adjutorium a **مَم** et **مَم**. E contra in conjugatione **مَمَل** hoc nomen **مَمَل** est regulare et constans in Arabica lingua, ut **مَمَل** et **مَمَل** ab **مَم** et **مَم**, cum in Syriaca litterali id perditum sit, sed exstabat quondam ut testatur dialectus Babylonica dicta Chaldaica, in qua dicitur, ex. gr. **مَمَل**, **مَمَل** ab **مَم** et **مَم**, ut vidimus. Vide quam minime omnia concludunt ad attestandam linguae Arabicae praestantiam quoad antiquitatem philologicam. Caterum non satis mirandum est formam **مَمَل** seu **مَمَل** inter substantiva verbalia in dialecto Chaldaica rarissimam esse. Pro ea habetur, saepius, **مَمَل** vel **مَمَل** vel **مَمَل**, nec tamen regula certa et generalis.

ficiens) a **لَمَكْرٌ**, **مُحْنِفٌ** (*fugans*) a **لَكَفٌ**, **مُفَكِّرٌ**
 (innitens) a **لَمَكْرٌ**, **مُحْنِفٌ** (*laudans*) a **لَعْدَبٌ**,
لَبَدْبٌ (*benedictionem suscipiens*) a **لَبَدْبٌ**.

286 – Porro istud participium activum verbale adhiberi potest dupliciter, nempe vel absolute vel relative ad aliud seu in statu constructo. Participium activum quod adhibetur absolute tenet vicem verbi cum relatione temporis præsentis vel etiam futuri, et in hoc casu flectitur ad instar adjectivorum contractorum per *gd^h*am inde-terminationis. Videlicet in flexione hujus participii penultima quiescit, ita ut si littera quæ præcedit penultimam est et ipsa quiescens, adsciscat sibi *pt^hah^h*am. In fine autem additur *alaf* habens ante se *zqafam* pro sing. fœm., et *jod^h* et *nun* habentia præmissam *h^hvas^ham* pro plur. masc. et *nun* post *zqafam* pro plurali fœm. Exempla :

MASC.

FÆM.

(1) sing.	مُهَلًا occidens	مُهَلًا occidens ipsa
pl.	مُهَلِبٌ occidentes	مُهَلِبٌ occidentes ipsæ
(2) sing.	مُفَكِّنٌ faciens	مُفَكِّنًا
pl.	مُفَكِّنِبٌ	مُفَكِّنِبًا
(3) sing.	مُحَدِّبٌ laudans	مُحَدِّبًا
	مُحَدِّبِبٌ	مُحَدِّبِبًا
(4) sing.	مُفَكِّمٌ discedens	مُفَكِّمًا
pl.	مُفَكِّمِبٌ	مُفَكِّمِبًا

	MASC.	FÆM.
(5) sing.	ܦܘܠܘܢܐ	ܦܘܠܘܢܐ
pl.	ܦܘܠܘܢܐܝܢ	ܦܘܠܘܢܐܝܢ

Exemplum participii in cuius flexione littera qui-
escens quæ præcedit penultimam assumit pt^hah^ham :

sing.	ܦܘܠܘܢܐܝܢ (tradens se)	ܦܘܠܘܢܐܝܢ
plur.	ܦܘܠܘܢܐܝܢܝܢ	ܦܘܠܘܢܐܝܢܝܢ

Inde porro vides, excepto singulari masculino, confundi cum invicem huiusmodi participia formæ **ܦܘܠܘܢܐܝܢ** et participia formæ **ܦܘܠܘܢܐܝܢܝܢ**, præterea ex citatis exemplis vides etiam participiis pluralibus masculinis non infigi signum plurale uuncupatum siame.

287 — Sciendum porro hoc participium verbali absolutum adhiberi ad instar verbi pro omnibus personis cum relatione ad tempus præsens vel etiam futuram ut diximus copulando participio absoluto pronomina personalia separata, excepta tertia persona, in qua ad-
junctione facienda subit participium aliqualem modificationem quam sequentia exempla declarabunt :

I

3 ^a pers.	MASC.	sing.	ܦܘܠܘܢܐܝܢܝܢ fugit aut fugiet
		plur.	ܦܘܠܘܢܐܝܢܝܢܝܢ fugiunt aut fugient
	FÆM.	sing.	ܦܘܠܘܢܐܝܢܝܢܝܢ fugit aut fugiet
		plur.	ܦܘܠܘܢܐܝܢܝܢܝܢܝܢ fugiunt aut fugient

2 ^a pers.	MASC.	S	أَنْفُ خُفِّ	vel	خُفِّمْ	fugis , fugies
		P	أَنْفُ خُفِّبِ	vel	خُفِّبُوا	fugitis, fugietis
	FÆM.	S	أَنْفُ خُفِّ	vel	خُفِّمْ	fugis , fugies
		P	أَنْفُ خُفِّبِ	vel	خُفِّبُوا	fugitis , fugietis

1 ^a pers.	MASC.	S	أَنْفُ خُفِّ	vel	خُفِّمْ	fugio , fugiam
		P	أَنْفُ خُفِّبِ	vel	خُفِّبُوا	fugimus, fugiemus
	FÆM.	S	أَنْفُ خُفِّ	vel	خُفِّمْ	fugio . fugiam
		P	أَنْفُ خُفِّبِ	vel	خُفِّبُوا	fugimus, fugiemus

II

3 ^a pers.	MASC.	Sing.	أَنْفُ خُفِّ	accipit vel accipiet
		Plur.	أَنْفُ خُفِّبِ	
	FÆM.	Sing.	أَنْفُ خُفِّ	
		Plur.	أَنْفُ خُفِّبِ	

2 ^a pers.	MASC.	sing.	أَنْفُ خُفِّ	vel	خُفِّمْ
		Plur.	أَنْفُ خُفِّبِ	vel	خُفِّبُوا
	FÆM.	Sing.	أَنْفُ خُفِّ	vel	خُفِّمْ
		Plur.	أَنْفُ خُفِّبِ	vel	خُفِّبُوا

1 ^a pers.	MASC.	Sing.	ܘܡܕܠܢܐ vel ܘܡܕܠܢܐ
		Plur.	ܘܡܕܠܢܝܢ vel ܘܡܕܠܢܝܢ
	FÆM.	Sing.	ܘܡܕܠܢܐ vel ܘܡܕܠܢܐ
		Plur.	ܘܡܕܠܢܝܢ vel ܘܡܕܠܢܝܢ

III

3 ^a pers.	MASC.	Sing.	ܘܦܝܫܢܘܪ sanatur
		Plur.	ܘܦܝܫܢܘܪܝܢ
	FÆM.	Sing.	ܘܦܝܫܢܘܪܐ
		Plur.	ܘܦܝܫܢܘܪܝܢ

2 ^a pers.	MASC.	Sing.	ܘܦܝܫܢܘܪܐ vel ܘܦܝܫܢܘܪܐ
		Pl.	ܘܦܝܫܢܘܪܝܢܐ vel ܘܦܝܫܢܘܪܝܢܐ
	FÆM.	Sing.	ܘܦܝܫܢܘܪܐ vel ܘܦܝܫܢܘܪܐ
		Pl.	ܘܦܝܫܢܘܪܝܢܐ vel ܘܦܝܫܢܘܪܝܢܐ

1 ^a pers.	MASC.	Sing.	ܘܦܝܫܢܘܪܐ vel ܘܦܝܫܢܘܪܐ
		Plur.	ܘܦܝܫܢܘܪܝܢܐ vel ܘܦܝܫܢܘܪܝܢܐ
	FÆM.	Sing.	ܘܦܝܫܢܘܪܐ vel ܘܦܝܫܢܘܪܐ
		Plur.	ܘܦܝܫܢܘܪܝܢܐ vel ܘܦܝܫܢܘܪܝܢܐ

IV

3 ^a pers.	}	MASC.	Sing. كَمَّذِبٌ glorificatur
			Plur. كَمَّذِبُونَ
	FÆM.	Sing. كَمَّذِيَةٌ	
		Plur. كَمَّذِيَّاتٌ	

2 ^a pers.	}	MASC.	Sing. كَمَّذِبْ (أَنْ) vel $\text{كَمَّذِبْ كَمَّذِيٌّ}$
			Pl. $\text{كَمَّذِبْ كَمَّذِيَّاتٌ (أَنْ)}$ vel $\text{كَمَّذِبْ كَمَّذِيٌّ كَمَّذِيٌّ}$
	FÆM.	Sing. كَمَّذِيْ (أَنْ) vel $\text{كَمَّذِيْ كَمَّذِيَّةٌ}$	
		Pl. $\text{كَمَّذِيْ كَمَّذِيَّاتٌ (أَنْ)}$ vel $\text{كَمَّذِيْ كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ}$	

1^a pers. Masc. Sing. $\text{كَمَّذِبْتُ (أَنْ)}$ vel كَمَّذِيْتُ etc.

Porro interdum أَنْ contrahitur, maxime in poesi, cum participio feminino v. g. $\text{كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ}$, $\text{كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ}$ pro $\text{كَمَّذِيَّةٌ أَنْ كَمَّذِيَّةٌ أَنْ كَمَّذِيَّةٌ أَنْ}$ etc.

Tempus imperfectum exprimitur apud Syros per participium activum conjunctum cum verbo كَمَّذِي (fuit) loco pronominum personalium separatorum, in quo verbo كَمَّذِي otatur, i. e. non pronunciat. Sic v. g.

$\text{كَمَّذِي كَمَّذِيَّةٌ}$ fugiebat m.	$\text{كَمَّذِي كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ}$ fugiebat f.
$\text{كَمَّذِي كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ}$ fugiebant m.	$\text{كَمَّذِي كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ}$ fugiebant f.
$\text{كَمَّذِي كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ}$ fugiebas m.	$\text{كَمَّذِي كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ كَمَّذِيَّةٌ}$ fugiebas f.

C - فَعَالٌ maxime de artibus, v. g. لُجُّنٌ (*faber lignarius*), لُجُّنٌ (*mercator*), مَسْكِينٌ (*miserabilis*), مُجْرِمٌ (1) (*iniquus*). Sed de adjectivarum formis distincte agemus infra.

290 - Participium nominale ex ceteris verbis formatur regulariter a participio activo verbali fœminino sing. addita in fine terminatione لٌ v. g. صَمْدٌ (*bellicosus*) ab اَمْدٌ cuius partic. verbale fœm. sing. est صَمْدٌ , صَمْدٌ satiator a صَدٌّ , صَدٌّ (*œconomus*) a فَهْمٌ , فَهْمٌ (*comprehensibilis*) ab اَلْوَبْرٌ , اَلْوَبْرٌ (*acceptabilis*) ab اِمْدٌ .

Nota porro participium nominale formæ اِمْدٌ confundi cum participio nominali formæ اِمْدٌ .

SCHOLIUM

291 - Participium grammaticæ activum de quo hactenus egimus, potest habere sensum passivum; id autem evenit cum verbum a quo derivatur participium activum habet præformativam لٌ quæ verbo dat sensum passivi, ex. gr. quamquam صَمْدٌ جُنٌ faciendus sit grammaticæ participium activum, sensum tamen habet passivum quia venit a verbo اَلْحَدْبٌ factus est.

(1) Apud Orientales zqafa ad t ain loco pt^hah^hæ.

IX - DE PARTICIPIO PASSIVO

292 — Participium præteritum seu passivum nonnisi a verbis transitivis formatur ut notum est. A verbis quidem trilitteris nudis regulariter ad normam **مَقْتَل** (فَعِيل) cum *pe* quiescenti (n. 102) ex. gr. **مَقْتَل** (*occisus*), **مَقْتَبَر** (*dilectus*), **مَقْتَم** (*distinctus*). (1) :

293 — A verbis vero quæ non sunt trilittera nuda formatur participium passivum a partic. act. immutando ultimam hujus vocalem in *pt^hah^ha*m, v. gr. **مَقْتَل** (*acceptus*) a verbo **مَقْتَل** cujus partic. activ. est **مَقْتَل** (*accipiens*); **مَقْتَم** (*inclinalus*) a verbo **مَقْتَم** cujus partic. act. est **مَقْتَم** (*gubernatus*) a verbo **مَقْتَم**.

Quod si ultima motio participii activi jam sit *pt^hah^ha* ob litteram gutturalem vel res^h sequentem (n. 118) tunc confunditur participium passivum cum activo, ex. gr. **مَقْتَل** (*landans vel laudatus*), **مَقْتَل** (*mittens vel missus*). Interdum occurrunt participia passiva ex verbis non trilitteris nudis ad normam **مَقْتَل**, v. gr. **مَقْتَل** (*benedictus*), **مَقْتَل** (*glorificatus seu gloriosus*), **مَقْتَل** (*majestate plenus*), a verbis **مَقْتَل**, **مَقْتَل**; dicitur

(1) Anlmadvertendum est in Arabica lingua participium passivum tres habere formas, **مَقْتَل**, **مَقْتَل** et **مَقْتَل**, ex quibus Syriaca lingua habet solum primam, Hebraica secundam. Participium vero activum habere unam solum formam **مَقْتَل**, communem omnibus tribus linguis. Sermo est de verbis trilitteris.

tamen etiam juxta regulam : طَهَّوْهُ , طَهَّيْتُمْ , طَهَّيْتُمْ .

294 — Ex verbis quæ habent initio syllabam servilem ^ا non formantur participia passiva, sed forma participii activi habet significationem participii passivi, v. gr. a verbo ^اطَهَّيْتُمْ (occisus est) non dicitur ^اطَهَّيْتُمْ sed ^اطَهَّيْتُمْ (occisus) quod est participium activum. Excepe tamen verba hujusmodi formarum quæ habent significationem activam, non vero passivam, tunc enim participium activum retinet suam propriam significationem; et ex istiusmodi verbis non formantur participia passiva, verbi gratia ^اطَهَّيْتُمْ (reminiscens), ^اطَهَّيْتُمْ (promittens).

295 — Flectitur autem participium passivum eadem ratione ac activum, v. gr. ^اطَهَّيْتُمْ (occisus), ^اطَهَّيْتُمْ (occisa), ^اطَهَّيْتُمْ (occisi), ^اطَهَّيْتُمْ (occisæ). Item ^اطَهَّيْتُمْ (amplexu susceptus), ^اطَهَّيْتُمْ, ^اطَهَّيْتُمْ. Unde deducis participium passivum derivatum ex verbis quæ non sunt trilittera nuda confundi cum participio activo, excepto singulari masculino.

296 — Porro quemadmodum participium activum tenet verbi activi, ita participium passivum vicem gerit verbi passivi, et proinde cum pronomibus personalibus flectitur inducta levi modificatione uti liquet ex duobus sequentibus exemplis :

3^a p. { ^اطَهَّيْتُمْ occiditur m.   ^اطَهَّيْتُمْ fœm.
          { ^اطَهَّيْتُمْ occiduntur m.   ^اطَهَّيْتُمْ fœm.

2^a pers. $\left\{ \begin{array}{l} \text{ܡܗܝܠܐܢܐ} \text{ vel } \text{ܡܗܝܠܐܢܐ} \\ \text{ܡܗܝܠܝܚܝܢܐ} \text{ vel } \text{ܡܗܝܠܝܚܝܢܐ} \\ \text{ܡܗܝܠܐܢܐ} \text{ vel } \text{ܡܗܝܠܐܢܐ} \\ \text{ܡܗܝܠܝܚܝܢܐ} \text{ vel } \text{ܡܗܝܠܝܚܝܢܐ} \end{array} \right.$

1^a pers. $\left\{ \begin{array}{l} \text{ܡܗܝܠܐܢܐ} \\ \text{ܡܗܝܠܐܢܐ} \text{ (1)} \end{array} \right. \text{ vel } \text{ܡܗܝܠܝܚܝܢܐ}$

Interdum et praecipue in poesi, contrahitur ܡܗܝܠܐܢܐ in ܡܗܝܠܐ .

Exemplum aucti :

3^a pers. $\left\{ \begin{array}{l} \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \text{ benedictus est} \\ \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \end{array} \right. \text{ vel } \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ}$

2^a pers. $\left\{ \begin{array}{l} \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \text{ vel } \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \\ \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \text{ vel } \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \\ \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \text{ vel } \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \end{array} \right.$

1^a pers. $\left\{ \begin{array}{l} \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \\ \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \text{ vel } \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \text{ masc.} \\ \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \text{ vel } \text{ܡܢܚܝܢܐܢܐ} \text{ fem.} \end{array} \right.$

297 — Nota vero pronomina personalia 3° personae i. e. ܡܢܚܝܢܐܢܐ , ܡܢܚܝܢܐܢܐ , ܡܢܚܝܢܐܢܐ , posse supprimi, et tunc

(1) Orientales interdum scribunt ܡܗܝܠܐܢܐ

participium passivum solum adhibetur loco verbi passivi. Aliquando coonstruitur participium passivum ad instar participii activi cum suo nomine, et tunc contrahitur quemadmodum contrahitur in pari casu participium activum, v. gr. أَجْمِنُ لُحْدًا (*tritus corde*), أَجْمِنُ لُحْدًا (*trita corde*), أَجْمِنُ لُحْدًا , أَجْمِنُ لُحْدًا .

298 - Quandoque participium passivum verborum trilitterorum nudorum adhibetur in sensu participii activi: sic ex. gr. مَقْبُولًا (*acceptus*), لَحْبِيزًا (*apprehensus*), أَسْبِيًّا (*tentus*), حَقْبِيفًا (*amplexu susceptus*), لَحْبِيفًا (*indutus*), لَحْبِيفًا (*portatus*), adhibentur in sensu participii activi et significant *accipiens, apprehendens, tenens, amplectens, induens, portans*, exempli gratia: $\text{أَمَّا هُوَ فَيُحْتَمِ بِكُلِّ خَلْقٍ}$ (*ille qui sustinet omnes creaturas*), $\text{اللَّهُ أَلَهُ كَلِّ شَيْءٍ كَلًّا}$ (*Deus qui omnia moderatur*). Et in isto casu quoque flectitur participium huiusmodi cum pronomibus personalibus separatis ut dictum est praecedenter de participio activo, v. gr. لَحْبِيفًا (*induens*), لَحْبِيفًا (*induentes*), لَحْبِيفًا (*induentes nos*), etc. Similiter construitur cum nominibus v. gr. لَحْبِيفًا (*indutus majestatem*), لَحْبِيفًا , لَحْبِيفًا , etc.

SCHOLIION

Ex dictis superius diligenter notandum est adjectivis adhibitis pro prima vel secunda persona necessario subjungenda esse pronomina personalia, ut أَسْبِيًّا

in imperativo et in participio passivo. Verba autem hamzata in pe duas tantum formas habent; altera quidem habet p^hah^ham in 2^a radicali in præterito, et rwah^ham in aoristo; altera habet p^hah^ham in 2^a radicali tum in præterito tum in aoristo simul.

Verba primæ formæ :

PRÆT.		AORIST.
تَلَّاهُ	mercede conduxit	تَلَّاهُ
تَلَّاهُ	(tenuit)	تَلَّاهُ
تَلَّاهُ	comedit	تَلَّاهُ
تَلَّاهُ	(1) odit	تَلَّاهُ
تَلَّاهُ	(1) pressit, oppressit	تَلَّاهُ
تَلَّاهُ	recondidit	تَلَّاهُ
تَلَّاهُ	vinxit	تَلَّاهُ
تَلَّاهُ	(1) obviam occurrit	تَلَّاهُ
تَلَّاهُ	fudit	تَلَّاهُ
تَلَّاهُ	incantavit	تَلَّاهُ

Verba 2^æ formæ cujus tain habet p^hah^ham in præterito et in aoristo :

تَلَّاهُ	periit	تَلَّاهُ
تَلَّاهُ	ivit	تَلَّاهُ

(1) Orientales substituunt p^hah^ham zamæ in his verbis

تَلَّاهُ, تَلَّاهُ
 تَلَّاهُ dicentes : تَلَّاهُ, تَلَّاهُ, تَلَّاهُ.

آف	sedulus fuit	آف
آ	dixit	آ

301 - Unde concludes hamzam apud Occidentales in aoristo et in infinitivo verbali habere ante se zlamam in verbis primæ formæ ut **آف**, et h^hvasam in verbis secundæ formæ ut **آ**; apud Orientales vero in utroque casu habere ante se zlamam duram, ut **آ**, **آ**, etc. **آ**, **آ**, etc.

302 - Quoad formas auctas, notandum hamzam transire in waw in forma **آ**, v. gr. **آ** (*manducare fecit*) **آ**, a nudo **آ** (*manducavit*); **آ** (*perdidit*) **آ**, ab **آ** (*periiit*). Item hamza transit in waw in forma **آ**, v. gr. **آ** (*retardavit*), nec non in **آ**, v. gr. **آ** (*tardavit, percunctatus est*) ab **آ**. In forma **آ** hamza assumit zlamam apud Occidentales (quæ tamen in pronunciatione transit ad taw quod præcedit), et mhagjaam apud Orientales (n. 46), v. gr. **آ** (*dictus fuit*), **آ** (*manducatus fuit*), apud Orientales **آ**, **آ**; in aorist. **آ**, **آ**, apud Orientales **آ**. Anomalum est **آ** (*captus fuit*) pro **آ**, aorist. **آ**, imper. **آ**. In infinitivis nominalibus hamza quiescens habet post mim semper ante se zlamam duram

in utraque schola, ut أَجِدُكَ *cibus*, $\text{أَجِلُّ$ *adventus*.
In reliquis nulla difficultas.

303 — Hisce declaratis, facile conjugabis præteritum hujusmodi verborum, v. gr. أَجِدْتُكَ , $\text{أَجَلْتُ$ etc. Item أَجَلْتُكَ , أَجَلْتُكَ , أَجَلْتُكَ vel أَجَلْتُكَ , أَجَلْتُكَ , أَجَلْتُكَ vel أَجَلْتُكَ etc. in aoristo alaf præformativa primæ personæ sing. coalescit cum hamza in unum alaf cum vocali propria præformativæ أ , i. e. vel $\text{h}^{\text{hvas}}\text{am}$ vel zlamam , v. gr. أَجَلْتُ cum zlamam (*manducabo*) quia a أَجَلْتُ , أَجَلْتُ ; et أَجَلْتُ cum $\text{h}^{\text{hvas}}\text{a}$ (*dicam*) quia a أَجَلْتُ , أَجَلْتُ . Conjugantur أَجَلْتُ , أَجَلْتُ , أَجَلْتُ etc.; أَجَلْتُ , أَجَلْتُ , أَجَلْتُ , etc.; formæ habentes أ initio conjugantur sic: أَجَلْتُكَ , أَجَلْتُكَ , أَجَلْتُكَ etc. In imperativo hamza assumit $\text{pt}^{\text{hah}}\text{am}$ in verbis primæ formæ seu quæ habet post se vocalem $\text{rwah}^{\text{h}}\text{am}$, et zlamam in verbis secundæ formæ, seu quæ habet post se $\text{pt}^{\text{hah}}\text{am}$. Exempla primi: أَجَلْتُ (*manduca*), أَجَلْتُ (*liga*); exemplum secundi أَجَلْتُ , أَجَلْتُ (*dic*). Item dices: أَجَلْتُكَ , أَجَلْتُكَ tantum (minime vero dicitur أَجَلْتُكَ), أَجَلْتُكَ , أَجَلْتُكَ tantum. Infinitivus vero formatur regulariter præfixa littera mim (م) præformativa, cui ponitur eadem vocalis ac nun præformativa aoristi, v. gr. أَجَلْتُ , أَجَلْتُ , أَجَلْتُ , ab aoristis أَجَلْتُ , أَجَلْتُ , أَجَلْتُ . Excipitur verbum أَجَلْتُ , cujus infinitivus est

ܘܢܘܢܐ cum rwas^a et si aoristus est ܘܢܘܢܐ cum h^bvas^a.

304 — Participium activum regulare est, v. gr.

ܘܢܘܢܐ (manducans), ܘܢܘܢܐ (dicens). Participium passivum assumit ad hamzam pt^hah^ham quæ apud Orientales in-geminaat litteram sequentem, apud Occidentales vero effertur producta (n. 103); v. gr. ܘܢܘܢܐ (manducatus), ܘܢܘܢܐ (dictus).

Nota tandem verba pe-hamza perraro habere typum ܘܢܘܢܐ, v. gr. ܘܢܘܢܐ (arcuit), ܘܢܘܢܐ (oppressit), ܘܢܘܢܐ. Porro hujusmodi formæ hamza manet constanter in omnibus modis et flexionibus, v. gr. ܘܢܘܢܐ, ܘܢܘܢܐ, ܘܢܘܢܐ etc. ܘܢܘܢܐ, ܘܢܘܢܐ etc.

II — DE VERBIS ʿAIN HAMZA ET LAMAD^h HAMZA

305 — Verba ʿain-hamza i. e. quæ habent hamzam loco secundæ radicalis pauca occurrunt in sermone Syriaco, et pleraque habent ad ʿain zlamam in præterito, et pt^hah^ham in aoristo. Exempli gratia: ܘܢܘܢܐ (miser fuit), ܘܢܘܢܐ (doluit), ܘܢܘܢܐ (bonus fuit), ܘܢܘܢܐ (senuit), ܘܢܘܢܐ (1) (tæduit), ܘܢܘܢܐ (terminavit), ܘܢܘܢܐ (calceavit), ܘܢܘܢܐ (petiit).

(1) ܘܢܘܢܐ fere semper adhibetur impersonaliter, et tunc nomini præfigitur lamad^h, v. gr. ܘܢܘܢܐ (tæduit me), ܘܢܘܢܐ (ne lædeat vos.)

Rarissima sunt verba quæ habent pt^hah^ham ad hamzam tum in præterito tum in aoristo, v. gr. حَارَوْ (confusus est) اِحْرَاجًا. In formis auctis dictis, v. gratia: اِحْرَاجًا (male fecit), اِحْرَاجًا (bonum fecit), اِحْرَاجًا (interrogavit), اِحْرَاجًا (confusione affectit), اِحْرَاجًا (miser factus est), اِحْرَاجًا (confusione affectus fuit), اِحْرَاجًا (1) (concupivit).

306 — Conjugantur hujusmodi verba plane ut sana, considerata semper littera alaf ut consonans non ut littera infirma. Præteritum ergo: اِحْرَاجًا (quæsitit); اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا, etc.; اِحْرَاجًا, (interrogavit), اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا, etc.; اِحْرَاجًا (mutus dedit), اِحْرَاجًا (2), etc.; اِحْرَاجًا (se excusavit), اِحْرَاجًا, etc.; اِحْرَاجًا (interrogatus est), اِحْرَاجًا, etc. Item حَارَوْ, حَارَوْ, etc.; حَارَوْ, حَارَوْ, حَارَوْ, etc.

Aoristus: اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا (2), etc.; اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا, etc.; اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا (2), etc.; اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا, etc.; اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا, etc. Item اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا, etc. Imperativus: اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا, etc.

Infinitus verbalis: اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا,

(1) Occidentales recentiores in hoc verbo *soh*^h redundans scribunt post alaf, اِحْرَاجًا, اِحْرَاجًا, quod erroneum est.

(2) Cum *mhagjuna* apud Orientales, et cum *rvassa* ad litteram quam præcedit hamzam apud Occidentales.

𐤀𐤌𐤁𐤀, 𐤀𐤌𐤁𐤀. - Infinitus nominalis : a 𐤀𐤌𐤁𐤀 :
𐤀𐤌𐤁𐤀, etc.

Participium activum : 𐤀𐤌𐤁𐤀, 𐤀𐤌𐤁𐤀, etc. ; 𐤀𐤌𐤁𐤀,
𐤀𐤌𐤁𐤀, etc. ; 𐤀𐤌𐤁𐤀, 𐤀𐤌𐤁𐤀, etc. ; 𐤀𐤌𐤁𐤀,
𐤀𐤌𐤁𐤀, etc. - 𐤀𐤌𐤁𐤀, 𐤀𐤌𐤁𐤀, 𐤀𐤌𐤁𐤀 (1),
𐤀𐤌𐤁𐤀, etc.

Participium passivum : 𐤀𐤌𐤁𐤀, etc. ; 𐤀𐤌𐤁𐤀, etc. ;
𐤀𐤌𐤁𐤀, etc.

Cetera nullam difficultatem præferunt.

307 - Verba hamzata in lamadh adhuc verbis hamzatis in ain sunt rariora, quia fere euucta verba quæ apud Arabes hamzata in lamadh extant, sunt apud Syros defectiva in lamadh, v. gr. 𐤀𐤌𐤁𐤀 (legit) : 𐤀𐤌𐤁𐤀 (creavit) ; 𐤀𐤌𐤁𐤀 (odivit). Imo nullum extat verbum trilitterum nudum hamzatum in lamadh apud Syros, excepto uno verbo 𐤀𐤌𐤁𐤀, 𐤀𐤌𐤁𐤀 (ater fuit) quod occurrit apud Jerem. Threa. 5, 10, sed tantummodo nonnulla aucta verba ad hujusmodi classem pertinentia occurrunt, quorum præcipua sunt : 𐤀𐤌𐤁𐤀 (2) (consolatus est) 𐤀𐤌𐤁𐤀, 𐤀𐤌𐤁𐤀 (polluit) 𐤀𐤌𐤁𐤀, 𐤀𐤌𐤁𐤀 (docuit) 𐤀𐤌𐤁𐤀 ; et horum derivata cum 𐤀𐤌𐤁𐤀 scilicet 𐤀𐤌𐤁𐤀 (2) (consolatus est), 𐤀𐤌𐤁𐤀

(1) Cum mhagjana apud Orientales, et cum rwassa ad litteram quæ præcedit hamzam apud Occidentales.

(2) Solent recentiores Occidentales in hoc verbo similibusque in fine addere secundum alaf redundans scribentes 𐤀𐤌𐤁𐤀, 𐤀𐤌𐤁𐤀 etc. quod inutile est.

et cum zlama seu mhagjana apud Orientales (ܘܘܢܝܢܐ), plur. masc. (ܘܘܢܝܢܐ), pl. fœm. (ܘܘܢܝܢܐ), quorum contracta sunt: (ܘܘܢܝܢܐ), (ܘܘܢܝܢܐ), (ܘܘܢܝܢܐ). Cave ne scribas, (ܘܘܢܝܢܐ), (ܘܘܢܝܢܐ) etc. cum ulaf ante mim.

309 - Conjugantur eodem modo formæ auctæ per præfixam ܘܘ in initio, v. g.: Præt. (ܘܘܢܝܢܐ), (ܘܘܢܝܢܐ) (waw silet), (ܘܘܢܝܢܐ) etc. - Aorist: (ܘܘܢܝܢܐ), (ܘܘܢܝܢܐ), (ܘܘܢܝܢܐ) etc. - Imper. (ܘܘܢܝܢܐ) uti præteritum i. e. siac mhagjaaa, (ܘܘܢܝܢܐ), (ܘܘܢܝܢܐ).

— — — — —
CAPUT III

DE VERBO PE-NUN

310 - Verbum pe-nun est illud quod loco pe nempe primæ radicalis habet nun quæ excidit in aoristo, ex. gr. (ܘܘܢܝܢܐ) (*spiravit*) aorist. (ܘܘܢܝܢܐ), (ܘܘܢܝܢܐ) (*cecidit*) aor. (ܘܘܢܝܢܐ), (ܘܘܢܝܢܐ) (*sequutus est*) (ܘܘܢܝܢܐ).

311 - Verba pe-nun hanc regulam sequantur aimirum in medio vocis excidit nun quoties occurrit quiescens, et tunc fit ejus compensatio apud Orientales quidem per geminationem litteræ sequentis si ea sit mobilis, et apud Occidentales per productionem vocalis litteræ quæ eam præcedit, v. g. (ܘܘܢܝܢܐ) (*cadet*) pro (ܘܘܢܝܢܐ) in quo elisa fuit littera nun radicalis ex eo quod veacrit quiesceas, hinc apud Orientales gemiatur (ܘܘܢܝܢܐ) sequens, et apud Occidentales producitur zlama nun aoristi. Item

صَفْلًا (*locus in quo lapsus sit*) pro صَفْلًا, in quo nun excidit ex eo quod venerit in medio vocis quiescens.

312 — Quinque formas habent verba pe-nun. Nimirum forma:

1 — Prima cum pthah^{ba} ad 'ain verbi in präterito et rvah^{ba} in aoristo. Exempla:

لَجِبَ	latravit	لَحَقَبَ
لِيَوَّ	vovit	لَهَوَّ
لَهَلَا	grave fuit	
لَهَنَ	eustodivit	
لَهَلَا	decepit	
لَهَفَ	mactavit	
لَهَجَّ	momordit	
لَهَمَّرَ	fudit	
لَهَمَّنَ	secuit	
لَهَفَّ	flavit, spiravit	
لَهَفَّ	exiit	
لَهْرَجَّ	plantavit	
لَهْرَا	infudit	
لَهْرَجَّ	perforavit	
لَهْمَا	purgavit	
لَهَمَّنَ	cavavit	

3 - Tertia forma habet pt^hah^ham in präterito et zlamam in aoristo.

تَرَخَ	traxit	تَرَخَ
سَقَطَ	cecidit	سَقَطَ
سَوَّرَ	sortitus est	سَوَّرَ
سَفَرَسَ	excussit	سَفَرَسَ

4 - Quarta forma habet zlamam in präterito et rvah^ham in aoristo.

سَجَدَ	maernit	سَجَدَ
سَدَى	descendit	سَدَى

5 - Quinta denique forma habet zlamam in präter. et pt^hah^ham in aoristo.

سَمَّجَ	adhæsit	سَمَّجَ
---------	---------	---------

313 - In formis auctis non eliditur nun nisi in أَوْحَا et ejus passiva nempe أُوحِيَ ; exempla primæ أَوْف (*eduxit*) pro أَوْف a verbo أَوْف , أَمَّج (*flare fecit*) a نَمَّج , أَوَّج (*scaturire fecit*) pro أَوَّج a أَوَّج (Cf. n. 118). Exemplum secundæ أُأْوِف pro أُأْوِف (*eductus fuit*). Cæteræ formæ sunt regulares uti in verbis sanis.

II - DE DERIVATIS VERBI PE-NUN EJUSQUE CONJUGATIONE

314 - Conjugatio istius classis verborum sive nudorum sive auctorum in präterito nullam præsefert

difficultatem, v. g. بُفَم , بُفَم , بُفَم etc.; أُفَم , أُفَم etc. item أُفَم , أُفَم etc. — In aoristo vero quiescit ejus 2^a radicalis quoties quiescere debet in aoristo verbi sani (n. 277), sed litteræ præformativæ aoristi fiunt mobiles semper in omnibus formis, v. g. أُفَم , أُفَم , أُفَم , أُفَم etc. usque ad أُفَم , أُفَم . Item أُفَم , أُفَم , أُفَم . In aoristo formæ أُفَم eliditur alaf, v. g. أُفَم , أُفَم , أُفَم , أُفَم . Item أُفَم , أُفَم , أُفَم .

315 — Imperativus sequitur aoristum, v. g. أُفَم (*cade*) a أُفَم , أُفَم (*conserva*) a أُفَم . In forma أُفَم restituitur in imperativo alaf, v. g. أُفَم (*educ*) a أُفَم ; item in istius passiva أُفَم v. g. أُفَم a أُفَم . Cæteræ personæ imperativi sine difficultate ab ista deducuntur. Ex. gr. أُفَم vel أُفَم (*cadite*), etc.; أُفَم vel أُفَم (*extrahite*), etc.; infinitivus eadem ac aoristus sequitur regulas v. g. أُفَم (*maectatio*) a أُفَم , أُفَم (1) (*acceptio*) a أُفَم , أُفَم (*lapsus*) a أُفَم , أُفَم (*conservatio*) a أُفَم , أُفَم (*eductio*) a أُفَم .

(1) Cave ab errore quorundam qui addunt in orthographia alaf sic أُفَم .

316 - Facile quoque efformabis utrumque participium activum et passivum ex his verbis, v. g. a trillitteris nudis participium activum est **أَجِب** (*occidens*) a **أَجَب**, partic. pass. est **أَجِبَّ** (*occisus*). A forma **أَدْعَى** partic. act. est **أَدْعَم** (*educens*), part. pass. **أَدْعَمٌ** (*eductus*), et sic flectes: **أَدْعَمٌ**, **أَدْعَمِ**, **أَدْعَمِي**, **أَدْعَمِي**; partic. act. in statu constructo flectitur ita: **أَدْعَمٌ**, **أَدْعَمِي**, **أَدْعَمِي**. Participium activum qualificativum ab eodem verbo **أَدْعَى** est **أَدْعَمِي** (*educens*); et infinitivus inde deductus **أَدْعَمِي** (*eductio*).

317 - Diligenter præterea notandum est regulam de elisione nun in hujusmodi verbis valere etiam quoad omnia nomina sive infinita sive qualificativa derivata ab iisdem verbis v. g. **أَدْعَمِي** (*forum, cerebellum*) pro **أَدْعَمِي**; **أَدْعَمِي** (*custodia, excubia*) pro **أَدْعَمِي**; **أَدْعَمِي** (*status*) pro **أَدْعَمِي**; **أَدْعَمِي** (*instrumentum quo distillatur liquidum*) pro **أَدْعَمِي**.

318 - Extant quædam verba pe-nun, quorum nun non eliditur in aoristo etc. sed per omnia uti sana conjugantur atque flectantur; quorum præcipua sunt: **أَدْعَمِي** (*emanavit*) **أَدْعَمِي**, **أَدْعَمِي** (*agitavit*) **أَدْعَمِي**, **أَدْعَمِي** (*fremit*) **أَدْعَمِي**, **أَدْعَمِي** (*illuxit*) **أَدْعَمِي**, **أَدْعَمِي** (*abstinuit*) **أَدْعَمِي**, **أَدْعَمِي** (*affulsit*) **أَدْعَمِي**, **أَدْعَمِي** (*præclarus fuit*) **أَدْعَمِي**.

^ⲡⲓⲣⲟⲩ (manifestatus est) ^ⲡⲛⲓⲣⲟⲩ. Item istorum auctæ
 formæ non admittunt elisionem nun, unde dicitur v. g.
^ⲡⲛⲓⲣⲟⲩ (illuminavit).

 CAPUT IV

DE VERBO GEMINATO

 I — DE NATURA VERBORUM HUIUS CLASSIS
 EORUNDENQUE FORMIS

319 — Verbum trilateralum nudum geminatum
 (syr. ^ⲛⲁⲓⲛⲁⲓ) est illud quod habet in tain et lamad^h radi-
 calibus unam eandemque litteram. In præterito verbum
 trilateralum nudum hujusmodi classis constat duabus tan-
 tum litteris quarum prima semper habet p^tab^ham, v. g.
^ⲕⲁⲓ (prædatus est), ^ⲕⲁⲓ (ingressus est) pro ^ⲕⲁⲓⲁⲓ.
 Verbum geminatum quadrilateralum est illud in quo prima
 radicalis repetitur loco tertiæ, et secunda loco quartæ,
 seu cujus prima et tertia, secunda et quarta sunt simi-
 les, v. g. ^ⲕⲁⲓⲁⲓ (laniavit), ^ⲕⲁⲓⲁⲓ (commovit).

320 — Itaque geminatum quadrilateralum conju-
 gatur plane ut sanum. Geminatum vero trilateralum
 rejicit unam ex duobus similibus litteris, in omnibus
 temporibus et modis et derivatis in quibus verba dupli-

cata seu geminata Arabica contrahuntur, i. e. in præterito uti **مَضَّ طَمْرٌ** (*suxit*), in aoristo, ut **يَمَضُّ طَمْرٌ** (*sugit*), in imperativo, ut **مَضِّ طَمْرٌ** (*suge*), in infinitivo, ut **مَمَضٌ طَمْرٌ** (*suxio*), in partic. activo, ut **مَاضٌ طَمْرٌ** (*sugens*), in forma **أَمَضَ أَطَمْرٌ** v. gr. (*sugere fecit*) ojusque derivatis; in formis nominalibus **فِعْلَةٌ** v. gratia: **فُعَيْلٌ**, **جَنَّةٌ سَائِبَةٌ** (*hortus*), **فُعَيْلٌ** v. gr. (*vellus*), **عَزٌّ كَهْوٌ** v. gr. (*impetus, vis*), **حَسَنٌ مَمْعُومٌ** (*passio*), **فُعَيْلٌ** (*fama*).

Excipe formam **أَفْعَلٌ**, quæ apud Syros non admittit geminationem, quamvis eadem cum geminatione extat apud Arabes, v. gr. **أَمَضَّ أَطَمْرٌ** (*suctus est*). Pariter resolvitur contractio et duæ litteræ quæ erant una geminata distinctæ reapparent, in formis **فُعَيْلٌ** v. gr. **أَفْعَلٌ** et **أَفْعَلٌ** v. gr. **أَفْعَلٌ**, nec non in forma participii pass. **مَمْبُوضٌ طَمْرٌ** v. gr. **فُعَيْلٌ** (*suctus*), et in formis **فُعَيْلٌ** et **فُعَيْلٌ** ex. gr. **فُعَيْلٌ**, **فُعَيْلٌ**, tandem in forma **فُعَيْلٌ** v. gr. **فُعَيْلٌ** (*nubes*).

Geminatio autem secundæ litteræ radicalis verborum hujus classis, (quod apud Orientales tantum locum habet), iisdem locis iisdemque regulis habetur ac apud Arabes, excipe si geminatio Arabica est in ultima vocis littera, tuoc enim geminatio recedit ad præcedentem

litteram, ut **ܒܝܬܘܘܬܐ** ubi geminatio Arabica transit apud Syros a zain ad bet^h. Quod si littera præcedens quiescens est, tunc cessat geminatio, ut **ܒܝܬܘܢ ܝܫܘܥܝܡ** ubi geminatio Arabica litteræ zain cessat quia præcedens bet^h quiescens est.

321 — Post hæc statuimus in genere:

1 — Tam in verbis, tum in nominaibus geminatis eliditur ʿain radicalis, quoties occurrit quiescens vel mobilis per vocalem clausam, nempe pt^hah^ham vel zlamam lenem, vel ʿs^sas^sam brevem, i. e. rwah^ham et tunc vocalis radicalis ʿain transit ad litteram præcedentem, si hæc est quiescens: exemplam primi casus **ܘܫܘܥܝܡܐ** (*hortus*) pro **ܘܫܘܥܝܡܐ**; exemplum secundi **ܘܫܘܥܝܡܐ**, **ܘܫܘܥܝܡܐ**, **ܘܫܘܥܝܡܐ** pro **ܘܫܘܥܝܡܐ**.

2 — Quoties ʿain occurrit duplicata apud Orientales, et apud Occidentales post vocalem longam aut habet vocalem longam, h. e. zqafam, vel h^hvas^sam vel ʿs^sas^sam longam seu ʿnaqam, tunc contractio non habet locum, sed apparent distinctæ ab iavicem ʿain et lamad^h radicales, v. g. **ܘܫܘܥܝܡܐ** (*hortulanus*), **ܘܫܘܥܝܡܐ** (1) (*convivium*), **ܘܫܘܥܝܡܐ** (*nubes*), **ܘܫܘܥܝܡܐ** (*purgatus*).

322 — Præteritam trilitterum nudam verbi geminati semper pt^hah^ham ad primam radicalem habet; aoristus autem modo habet ad primam rwah^ham, modo pt^hah^ham, modo zlamam, ut vides in sequentibus exemplis quæ sunt præcipua verba geminata:

(1) Syri Orientales hoc nomen et cætera ei similia ex geminatis cum rwah^ha pronuntiant non cum ʿnaqam, sed hoc incorrectum est.

apud	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	prædatus est	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
uiues-	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	damua intoluit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
s ubi	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	detritus est	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
edens	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	oblitus est, neglexit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
natis	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	totondit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
vel	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	verrit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
zla-	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	ianixus est	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
tunc	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	attraxit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
n, si	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	palpavit, contrectavit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
tus)	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	raptavit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
pro	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	cinis vel caries factus est (os)	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
en-	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	immiatus est	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
aut	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	attrivit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
vel	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	floruit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
bet	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	contempsit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
adh	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	litigavit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
on-	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	candefecit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
ge-	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	strepuit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
et ;	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	vilis factus est	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
do	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	resonavit	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
us	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ	inflammatu est	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ
ha	ⲛⲓⲛⲁⲩⲉⲛⲁ		

لَمَسَ	linxit	لَمَسَ
لَطَمَ	insipidus factus est	لَطَمَ
لَطَمَ	submissus est	لَطَمَ
لَمَسَ	emunxit	لَمَسَ
لَطَمَ	suxit	لَطَمَ
لَطَمَ	amarus fuit	لَطَمَ
لَطَمَ	aversatus est	لَطَمَ
لَطَمَ	emaciatu8 est	لَطَمَ
لَطَمَ	languit	لَطَمَ
لَطَمَ	conflagratus est	لَطَمَ
لَطَمَ	laceravit, scidit	لَطَمَ
لَطَمَ	fortis factus est	لَطَمَ
لَطَمَ	ingressus est	لَطَمَ
لَطَمَ	sollicitus fuit	لَطَمَ
لَطَمَ	duplicavit	لَطَمَ
لَطَمَ	defraudavit	لَطَمَ
لَطَمَ	erravit	لَطَمَ
لَطَمَ	prosiliit	لَطَمَ
لَطَمَ	fregit in minimas partes	لَطَمَ
لَطَمَ	contudit	لَطَمَ
لَطَمَ	abundavit	لَطَمَ

ܠܡܫܟܝܢܐ	caluit (sol)	ܠܡܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	defaecavit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	onustus fuit, arsit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	ligavit, inclusit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	abscidit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	levis fuit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	incubavit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	pepigit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	friguit, ^{ܘܘܫܟܝܢܐ} etiam	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	senuit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	prospexit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	auctus est	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	cupivit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	communicavit consilia	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	lenivit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	aspersit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	fregit, contrivit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	commotus est	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	sputit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	tenuit	ܘܘܫܟܝܢܐ
ܘܘܫܟܝܢܐ	tremuit	ܘܘܫܟܝܢܐ

دَمَجَ	demisit	دَمَجَ
لَسِبَ	lapsus est	لَسِبَ
خَلَعَ	expolitus factus est	خَلَعَ
رَفَعَ	reptavit	رَفَعَ
بَدَّ	eventu comprobatus est	بَدَّ
خَبَرَ	decepit	خَبَرَ
فَمَّ	fumavit	فَمَّ

323 – Pergamus modo ad formas hujus classis verborum aetas. Itaque forma passiva formæ nudæ quæ habet iaitio incrementum 2 non admittit contractionem ut diximus, v. gr. أُخْرِدَ (*expoliatus est*); in forma أَفْعَلَا fit contractio v. gr. أَسَف (*pati fecit*) أَسَف ; item in hujus passiva fit contractio, v. gratia أَسَف , proinde sequentia verba quæ sunt ad typum أَفْعَلَا , contractioem habent: أَسَج (*dilexit*), أَسَف (*recubuit*), أَسَف (*obumbravit*), أَسَف (*irrisit*), أَسَف (*evasit*), أَسَف (*redarguit*), أَسَف (*vocavit*). Cave ne, uti solent quidam, scribas hujusmodi verba eum alaf in aoristo: أَسَج , أَسَف , أَسَف , quæ recte scribenda sunt: أَسَج , أَسَف , أَسَف . Contractio non fit in forma أَفْعَلَا , v. gr. أَسَف (*laudavit*) أَسَف , neque in ejus passiva أَسَف v. gr. أَسَف .

II - DE CONJUGATIONE VERBI GEMINATI

324 - Conjugatur trilaterum nudum in præterito ad normam præteriti saui, i. e. infigendo primæ radicali seu pe radice zlamam in 1^a pers. sing. et 3^a sing. fœm., et retinendo ad eandem pe p^hah^ham in reliquis personis. v. gr. ^hḥā (expoliavit), ^hḥāh vel ^hḥāh (expoliarunt), ^hḥāh (expoliavit f.), ^hḥāh vel ^hḥāh (expoliarunt f.), ^hḥāh (expoliasti), ^hḥāh (expoliasti f.), ^hḥāh (expoliastis), ^hḥāh (expoliastis f.), ^hḥāh (expoliari), ^hḥāh seu ^hḥāh (expoliavimus). Facile quoque conjugabis præteritum ex formis auctis, v. gr. ^hḥāh, ^hḥāh vel ^hḥāh (retenta zlama), ^hḥāh etc. et sic: ^hḥāh (expoliatus est), ^hḥāh, ^hḥāh vel ^hḥāh, ^hḥāh vel ^hḥāh, etc. Et sic reliqua.

325 - Aoristus hujus classis verborum prorsus ut aoristus verborum pe-nun conjugatur, v. gr. ^hḥāh (expoliabit), ^hḥāh (expoliabunt), ^hḥāh (expoliabit f.), ^hḥāh (expoliabunt f.), ^hḥāh (expoliabis), ^hḥāh (expoliabitis) etc. usque ad ^hḥāh (expoliabo), ^hḥāh (expoliabimus). Item ^hḥāh (patiatur), ^hḥāh, ^hḥāh, ^hḥāh etc. item ^hḥāh (eruciabit), ^hḥāh, ^hḥāh, etc. Et sic: ^hḥāh, ^hḥāh, etc.

326 — Imperativus lege generali supra tradita derivatur ab aoristo. Sic ex **ذَهَبَ** dices **هَبْ** (*expolia*), **هَابْ** vel **هَابْ** (*expoliate*), **هَابْ** vel **هَابْ**, etc. At Barhebraeus dicit etiam **هَابْ** cum *h^hvas^a* pro **هَابْ**, quod extraneum est, et videtur ex distractione dictum. Item a **سَبَّ** dices **سَبَّ**, **سَبَّ** vel **سَبَّ** etc. A **سَبَّ** dices **سَبَّ**, **سَبَّ** vel **سَبَّ** retenta vocali 1^a litteræ radicalis. Item **أَذْرَسَ**, **أَذْرَسَ** vel **أَذْرَسَ**, etc. Infinitivus verbalis a **ذَرَسَ** est **ذَرَسٌ** (*expoliatio*) a **سَبَّ** est **سَبٌّ** (*perpessio*) etc. Infinitivus nominalis a **أَذْرَسَ** (*reprehendit*) est **أَذْرَسٌ** (*reprehensio*), a **ذَخَّرَ** (*humiliavit*) **ذَخَّرٌ** (*humiliatio*).

327 — In participio activo ex verbis trilateris nudis geminatis fit contractio (n. 320), nunc a **طَلَبَ** (*palpari*) dicitur **طَلِبٌ** (*palpans*) et ita flectitur suppressa tamen alaph in orthographia, **طَلِبٌ** (*palpans*) **طَلِبٌ** (*palpantes ipsi*) **طَلِبٌ** (*palpans ipsa*) (I)

(1) Analogia exposcit ut geminetur littera quæ venit post *zqafam* in participio verbi geminati, scilicet ut duplicetur ex. gr. ⁹ **طَلِبٌ** quemadmodum duplicetur sin in Arabico **طَلِبٌ**. At Syri recentiores hanc duplicationem amiserunt, vel ipsi Orientales, dicunt igitur ex. gr. *h^hás^a*, *h^hás⁹in*, pro *h^hás^s^a*, *h^hás^s⁹in*, etc. Quod autem duplicatio sit necessaria, id evidenter arguitur ex eo quod quando hæc littera quæ duplicari debet est una ex **ح**, **د**, **ذ**, ea habet

(*palpantes ipsæ*). Item חָרָא , דָּמַם , חָרָא , חָרָא . Excipe tamen participium activum verbi חָלָא (*ingressus est*), quod retinet alaph in sua flexione v. gr. חָלָא (*ingrediens*) חָלְמָא (*ingredientes*) חָלָא (*ingrediens ipsa*) חָלְמָא (*ingredientes ipsæ*). Imo in omnibus participiis activis extrilitteris nudis licet etiam retinere alaph in eorum flexionibus. Ex verbis auctis istius classis verborum formas participia activa sic, v. g. a verbo חָפַר (*humiliavit*) חָפְרָא (*humilians*) חָפְרָא (*humilians*); a חָמַם (*comminuit*) חָמְמָא , חָמְמָא , חָמְמָא etc.; a חָדַר (*expoliatus est*), חָדְרָא (*expoliatus*) חָדְרָא (*expoliati*), חָדְרָא (*expoliata*) etc. In flectendo participio activo absoluto cum pronomibus personalibus dices: חָרָא (*expoliat*) etc. חָרָא אֲנִי vel חָרָא אֲנִי vel חָרָא אֲנִי , חָרָא אַתָּה etc., חָרָא אַתָּה etc., חָרָא אַתָּה etc., חָרָא אַתָּה etc. In flectendo eodem participio quando regit genitivum dices: חָרָא , חָרָא , חָרָא . Similiter in participiis formarum auctorum. Participium activum qualificativum v. gr. a חָרָא est חָרָא (*expolians*), a חָמַם (*miseratus est*) est חָמְמָא (*misericors*), a חָפַר (*humiliavit*) חָפְרָא (*humilians*). A חָדַר dices חָדְרָא (*expoliandus*).

quas^saj, unde dicitur חָדְרָא non vero חָדְרָא , quod exigit ut eas sit duplicatum. Denique ita res se habet in dialecto Chaldaico.

Participum passivum a trilitteris v. gr. a حَرَّ (est) حَرًّا (expoliatus), a verbis auctis v. gr. a أَذَمَّ (reprehendit) أَذْمَمَ (reprehensus), a وَفَّرَ (lenivit) وَفَّرَ (lenitus). In reliquis nulla difficultas.

328 – Anomala hujus classis verborum sunt:

1° Verbum مَسَّ (misertus est), in aoristo enim conjugatur uti verba concava seu infirma in tain, unde dicitur, مَسَّ, مَسَّ, مَسَّ, مَسَّ etc. cum litteris præformativis aoristi quiescentibus usque ad مَسَّ, مَسَّ. In imperativo hujus verbi dicitur مَسَّ, مَسَّ etc. cum uti in verbis concavis. - 2° Verbum قَوَّى (coagulatus est), in forma enim قَوَّى fit قَوَّى pro قَوَّى.

CAPUT V

DE VERBO PE-INFIRMO

I – DE NATURA HUIJUSMODI VERBI EJUSQUE FORMIS

329 – Litteræ iufirmæ apud Syros sunt tres, uti apud Arabes, nempe ʾ, ʿ, ʃ, quæ sequuntur fere easdem leges in Syriaca lingua ac in Arabica. Proinde penes Syros nunquam in formis auctis littera infirma inanet waw (ʃ) nisi in verbis pe-infirmis, uti in lingua Arabica ac in Hebraica.

Littera infirma radicalis, vel extat initio radiceis trillitteræ nudæ, ut ܡܢܐ (*haeres fuit*), vel in medio ut ܦܡܪ (*surrexit*), vel tandem in fine ut ܚܟܐ (*petiit*). Prima dicitur pe-infirma, secunda aia-infirma seu concava, tertia defectiva ia lamadh seu lamadh-infirma. Verba itaque pe-infirma apud Syros sunt ea quæ habent loco pe radiceis litteram jod^h (ܝ), quia rarissima sunt apud Syros vocabula quæ incipiunt a littera waw, v. gr. ܫܘܘܐ (*rosa*), ܫܘܡܐ (*folium*), ܫܘܘܐ (*conventus*). Excipe tamea duo verba quæ sunt pe-waw infirma, quorum unum obsolevit in forma nuda et adhibetur in forma aucta tantum, et est ܫܘܘܐ (*convocavit*); secundum non occurrit nisi in participio activo, quod est ܫܘܘܐ (*oportet*):

330 - Verba itaque istius classis sunt omnia pe-jod^h, pro quibus valent sequentes regulæ:

1 - Quoties jod^h juxta normam sanorum deberet quiescere, assumit hic h^hvas^{am} (1) (n. 103) v. g. ܡܝܝܐ (*genuit*), ܡܝܝܐ (*gravis fuit*), ܡܝܝܐ (*genitus*), pro ܡܝܝܐ , ܡܝܝܐ cum jod^h quiescenti.

2 - Quoties jod^h venit quiescens post zlamam, mutatur in alaf, et zlama lenis præcedens transit apud Orientales in duram, et apud Occidentales in h^hvas^{am} brevem (n. 36), v. g. ab ܡܝܝܐ (*genuit*) fit aoristus ܡܝܝܐ , ab ܡܢܐ (*haeres fuit*) fit ܡܢܐ , ab ܦܡܪ (*gravis fuit*) dicitur ܦܡܪ . Anomala sunt verba ܡܝܝܐ (*cognovit*), ܡܝܝܐ (*sedit*),

(1) Alibi notavimus islam h^hvas^{am} litteræ jod^h fuisse in illo zlamam (n. 103) revera ita se res habet in dialecto Chaldaico.

primum enim fit in aor. تَرَف (*cognoscit*), secundum simi-
liter تَرَف , cum elisione jod^h in utroque, et insuper apud
Orientales cum ingeminatione litteræ quæ invenitur post
præformativas aoristi, et apud Occidentales cum produc-
tione vocalis litteræ præformativæ aoristi.

3 - Quod si jod^h occurrat quiescens post litteram
incrementi, convertitur in waw; v. gr. وَوِي (*infor-*
mavit), وَوِي (*sessio*), وَوِي (*informavit*).

331 - In verbis pe-jod^h tain seu 2^a rad. habet
in præterito zlamam, ut تَرَف exceptis verbis in quibus
tertia radicalis est littera gutturalis vel res^h, tunc enim
zlamæ substituitur p^hahha, v. g. تَرَف (*cognovit*), تَرَف
(*superfuit*). In aoristo autem 2^a radic. habet semper
p^hah^ham, excepto dumtaxat verbo تَرَف (*sedit*), cujus
aoristus est cum zlama تَرَف .

Hic perhibemus notiora verba pe-jod^h:

تَرَف	(<i>cupivit, desideravit</i>)	تَرَف (1)
تَرَف	(<i>aruit</i>)	تَرَف
تَرَف	(<i>novit</i>)	تَرَف
تَرَف	(<i>mutuum accepit</i>)	تَرَف
تَرَف	(<i>niger factus est</i>)	تَرَف
تَرَف	(<i>genuit</i>)	تَرَف

(1) Pro تَرَف

تَدْرِب	(didicit)	تَدْرِب
تَدْرِب	(suxit lac)	تَدْرِب
تَدْرِب	(curam habuit)	تَدْرِب
تَدْرِب	(arsit)	تَدْرِب
تَدْرِب	(gravis fuit)	تَدْرِب
تَدْرِب	(magnus fuit)	تَدْرِب
تَدْرِب	(longus fuit)	تَدْرِب
تَدْرِب	(viridis factus est)	تَدْرِب (1)
تَدْرِب	(hæres fuit)	تَدْرِب
تَدْرِب	(sedit)	تَدْرِب
تَدْرِب	(superfuit)	تَدْرِب

332 — Hæc omnia sunt trillittera nuda; quod spectat ad trillittera aucta inde deducta, sciendum est formam passivam nuctam incipientem per **تَدْرِب** quæ respondet trillitteræ nudæ habere h^bvas^sam ad jod^h (n. 103), v. gr. **تَدْرِب** (*datus fuit*), **تَدْرِب** (*genitus est*), **تَدْرِب** (*agnitus fuit*); formam **تَدْرِب** ejusque passivam **تَدْرِب** esse prorsus regulares uti in verbis sanis, v. gr. **تَدْرِب** (*plasmavit*), **تَدْرِب** (*edux fuit*): excipe verbum **تَدْرِب** (*didicit*), quod in **تَدْرِب** fit **تَدْرِب** (*docuit*) cum alaf pro

(1) Derivatam a ورق (*folium*) siquidem nil existit in natura viridius foliis arborum.

جوف cum jod^h, attamen excidit hoc alaf in aoristo
 aliisque derivatis, v. gr. يوف (docebit), يوف (docens),
 يوف (doctor), quasi esset duplicatum ut اوف, et
 insuper forma passiva quæ respondet eidem يوف est
 plane regularis i. e. cum jod^h يوف. In formis يوف,
 يوف earumque passivis mutatur jod^h in waw v. gr.
 يوف (1) (genuit), يوف (genitus fuit) ab يوف;
 يوف (informavit), يوف (certior factus est) ab يوف.
 Anomala sunt يوف (ululavit), يوف (lactavit), in
 quibus jod^h non transit in waw, potest tamen dici
 etiam يوف. Occurrunt pleraque verba pe-jod^h adhibita
 in formis auctis يوف, يوف, يوف, inusitata
 radice nuda, v. gr. يوف (rejecit), يوف (confessus
 est), يوف (promisit), يوف (liberavit), يوف
 (solitarium reddidit), يوف (relaxatus est), يوف
 (ululavit), يوف (auxilium), يوف (defecit), يوف
 (extendit), يوف (porrexit). (2)

(1) Ante waw adest penes Orientales zqafa loco pi^hah^hæ (n. 20).

(2) Cave ne ad hanc classem verborum referas verbum يوف
 associare, in hoc enim verbo waw est servilis littera non s^hin; est enim ex
 يوف, ex quo يوف ad formam يوف vel يوف ad formam يوف,
 quæ omnia exceperunt ex ling. Syr. litterali exciderunt, restant tamen
 in Chaldaica dialecto quam conservant Hebræi.

II - DE CONJUGATIONE VERBI PR- INFIRMI

333 - Conjugatur præteritum trilitterorum verborum hujus classis juxta regulam generalem expositam n. 269, i. e. affigendo litteræ jod^h zlamam in personis primæ sing. et tertiæ fœm. sing., et retinendo h^hvas^{am} immutabilem in cæteris personis, v. gr. מַמֵּם (*mammam suxit*) מַמֵּם vel מַמֵּם, מַמֵּם... מַמֵּם etc. Item מִיָּם (*novit*)... מִיָּם, מִיָּם vel מִיָּם, מִיָּם... מִיָּם etc. Et in אִיָּם, in qua jod^h loco h^hvas^æ assumit pt^hah^{am}, quoties sequitur littera quiescens (v. n. 269), v. gr. אִיָּם (*genitus fuit*), אִיָּם etc., אִיָּם (*genita fuit*)... אִיָּם... אִיָּם etc.

334 - In conjugando aoristo quiescere debet (aiu) radice quoties lamadh radice movetur, v. gr. תַּאֲמַם (1) (*mammam suget*) תַּאֲמַם, תַּאֲמַם etc. usque ad תַּאֲמַם cum unico alaf, תַּאֲמַם. Item תַּאֲמַם (*sedebit*), תַּאֲמַם, תַּאֲמַם... תַּאֲמַם, תַּאֲמַם. Item תַּאֲמַם (*cognoscet*), תַּאֲמַם etc. Item תַּאֲמַם (*nascetur*) תַּאֲמַם etc. In reliquis nulla difficultas.

335 - Formatur imperativus in his verbis uti in verbis regularibus, nempe ab aoristo, v. gr. אֲמַם (*sede*) a תַּאֲמַם, וֹם (*nosce*) a תַּאֲמַם. Porro in imperativo

(1) Orientales loco h^hvas^æ ponunt zlamam duram ad litteram præformativam aoristi, quando post se habet alaf.

restituatur jod^h quod in aoristo immutatum est in alaf,
 v. gr. **مَلَم** (*suge mammam*) a **لَام**, **لَمَام** (*lucres esto*)
 a **لَام**. Conjugatur sic : **لَجِب**, **لَجِبَ** vel **لَجِبِ**; **لَمَم**,
لَمَمَ vel **لَمَمِ**, etc. Infinitivus verbalis sequitur aoris-
 tum in sua formatione, præfixo characteristico **م** loco
 præformativæ aoristi, v. gr. **مَلَمَ** (*cognoscere*), **مَلَمَ**
 (*sedere*) ab aoristis **لَمَمَ**, **لَمَمَ**, et **مَلَمَ** (*generare*) **مَلَمَ**
 ab **لَمَمَ**. Item **مَلَمَ** (*nasci*) ab **لَمَمَ**. Infini-
 tivus nominalis formatur v. gr. ab **لَمَمَ** (*notum fecit*)
مَلَمَ; a **لَمَمَ** (*significavit*) **مَلَمَ**; a **لَمَمَ**
 (*extendit*) **مَلَمَ**; a **لَمَمَ** (*liberavit*) **مَلَمَ**
 cum duabus waw (1) in omnibus quæ omnia præter

(1) Hujusmodi infinitivus formæ auctæ initio per **م** scribitur cum
 duobus waw, ut diximus, quando derivatur a radice pe infirma: proinde v. gr.
مَلَمَ (*concessio*) a **لَمَمَ** scribitur cum uno waw, ex eo quod ejus
 radix non est infirma in pe. Animadverto quoque infinitivum quem Arabes a
 trilitteris nudis verbi infirmi in pe formant ad typum **عَدَ** (*promissio*) cum
 elisione pe infirmæ, non adhiberi a Syris, sed extare apud Hebræos. Attamen
 ipsa lingua Syriaca non caret omnino hujusmodi forma infinitivi: sic v. gratia
مَلَمَ a **لَمَمَ** (*solicitudo*), ab **لَمَمَ** (*procul dubio pro*) **مَلَمَ**
 ubi euphoniae causa datalh ante law suppressa fuit in pronuntiatione quod tamen
 conservatum fuit in orthographia, et insuper Occidentales mutarunt **م** in **م**. Item
 ad hanc formam pertinet infinitivus **مَلَمَ** (*sonnus*) cujus radix est
مَلَمَ quemadmodum **مَلَمَ** est radix nominis **مَلَمَ**. Horum nominum radices
 perditæ sunt apud Syros et servatæ manent apud Arabes, quæ sunt **مَلَمَ** et **مَلَمَ**.
 Iluc etiam referendum **مَلَمَ** ira quod est a **مَلَمَ** vel **مَلَمَ**, inusitato

primum sunt a forma مَوْنَا . Per exceptionem, ab اَمْتَاهَوْب (*promisit*) fit infinitivus nominalis juxta hanc formam مَهْوَمَا (*promissio*), quasi esset a مَهْوَب quod inusitatum est.

336. — Participium activum formatur regulariter; v. gr. مُف (*mammam sugens*) a مَف . Participii passivi exempla ex nudis: مَلَبِم , مَيَمَا , مَهْمَج ; ex auctis, مَهْمَكِي , plur. مَهْمَكِيْم etc. ab مَيَمَكِي . In reliquis nulla difficultas.

CAPUT VI

DE VERBO CONCAVO

I — DE DEFINITIONE VERBI CONCAVI ET DE EJUS FORMIS

337 — Verbum concavum est illud cujus media radicalis est littera infirma, scilicet quod in praeterito trilittero ut apud Arabes et Hebraeos habet locum medii

In Syr. III. sed adhuc existente in dialecto Chaldaica. Hoc explicat cur مَهْمَكِي femininum est, cum primo aspectu videatur derivatum a مَهْمَك cum law radicali cum reapse non sit, sed Syri posteriores a مَهْمَكِي derivarunt verbum مَهْمَكِي et cetera.

radicalis litteram alaf non scriptam sed expressam per zqafam (n. 92) v. gr. **فَمَّ** (*surrexit*), **أَدَّ** (*pernoctavit*), **نَمَّ** (*aspezit*). Vides igitur verbum concavum trillitterum nudum distingui a geminato in præterito per zqafam, cum geminatum habeat p^hah^ham v. gr. **فَمَّ**, **أَدَّ**.

338 — Fere omnes regulæ quibus subjacet verbum concavum in Arabica lingua applicantur quoque huic classi verborum apud Syros, quibus tamen omissis, sufficiat singillatim proponere regulas pro formatione modorum, derivatorum nec non pro conjugatione hujusmodi verborum.

Statuimus igitur :

Præteritum nudum semper habet loco mediæ litteram alaf subintellectam nempe expressam per zqafam præcedentem, excepto unico verbo **قَمَّ** (*mortuus est*).

Aoristus semper loco ʿaia habet waw i. e. ʿs^sas^sam longam quæ est ʿmaqa Orientalium, v. gr. **سَمَّ** (*surgit*), **نَمَّ** (*moriatur*), excepto solo verbo **سَمَّ** (*posuit*) cujus aoristus est **سَمَّ** eum jod^h.

Præterea quemadmodum præteritum concavum, uti supra diximus, a præterito geminato differt in hoc quod concavum habeat zqafam, et geminatum p^hah^ham ad primam radicalem, ita etiam aoristus concavus differt tum ab aoristo geminato, tum ab aoristo verbi pe-nun; nam in aoristis geminato et pe-nun litteræ præformativæ aoristi sunt mobiles (n. 314, 325), quia sequens littera geminata est, at in aoristo concavo sunt quiescentes (184) excepta præformativa alaf quæ est mobilis. Insuper in aoristis geminato et pe-nun, waw penultima habet rwa^ham seu ʿs^sas^sam brevem, ast in aoristo concavo habet

maqam seu ts'as^sam longam.

339 - Hisce notatis, exhibeamus hic praecipua verba concava.

ܦܪܝܬ	periit	ܦܪܝܬ
ܦܪܝܬܢܐ	desolatus fuit (ager)	ܦܪܝܬܢܐ
ܦܪܝܬܢܐ	pernoctavit	ܦܪܝܬܢܐ
ܦܪܝܬܢܐ	arsit	ܦܪܝܬܢܐ
ܦܪܝܬܢܐ	evanuit	ܦܪܝܬܢܐ
ܦܪܝܬܢܐ	erupit	
ܦܪܝܬܢܐ	effusus est	
ܦܪܝܬܢܐ	venatus est	
ܦܪܝܬܢܐ	adulterium commisit	
ܦܪܝܬܢܐ	liquefactus est	
ܦܪܝܬܢܐ	advenit	
ܦܪܝܬܢܐ	judicavit	
ܦܪܝܬܢܐ	lætatus est	
ܦܪܝܬܢܐ	prospexit	
ܦܪܝܬܢܐ	circumivit	
ܦܪܝܬܢܐ	conculcavit	
ܦܪܝܬܢܐ	ignorans fuit	
ܦܪܝܬܢܐ	se movit	
ܦܪܝܬܢܐ	sustentavit, aluit	

recipua

رَدَّ	contremuit
سُجِبَ	victus est, succubuit
مُحِيطَ	circumivit
سُئِيَ	suit
سُفِهَ	pepercit
سُفِرَ	strepuit (janua)
سُنَّ	intuitus est
سُوِيَ	volavit
سُوِيَ	supernatavit
سُوِيَ	perunxit
سُوِيَ	abscondit, occultavit
سُوِيَ	factum est
سُوِيَ	coacervavit
سُوِيَ	maledixit
سُوِيَ	linxit
سُوِيَ	contraxit
سُوِيَ	subegit farinam
سُوِيَ	vacillavit
سُوِيَ	emunxit
سُوِيَ	emit
سُوِيَ	palpavit

ܡܘܬܘܢܝܘܬܐ	mortuus est
ܩܘܨܘܣܘܬܐ	concussus est
ܩܘܝܘܝܬܐ	quieuit
ܕܘܪܡܝܬܐ	dormitavit
ܕܥܝܠܝܬܐ	declinavit
ܫܦܝܘܬܐ	sepivit
ܫܘܫܘܬܐ	ustus est
ܫܘܫܘܬܐ	posuit
ܫܘܫܘܬܐ	desiit, cessavit
ܫܘܫܘܬܐ	olfecit
ܫܘܫܘܬܐ	defecit viribus
ܫܘܫܘܬܐ	angustiatus est
ܫܘܫܘܬܐ	extinxit sitim
ܫܘܫܘܬܐ	flavit
ܫܘܫܘܬܐ	mansit
ܫܘܫܘܬܐ	petiit locum
ܫܘܫܘܬܐ	venatus est, piscatus est
ܫܘܫܘܬܐ	jejunavit
ܫܘܫܘܬܐ	piuxit
ܫܘܫܘܬܐ	auseultavit
ܫܘܫܘܬܐ	surrexit, stetit

וָּ	vociferatus est
וָּ	arsit
וָּ	flavit (ventus)
וָּ	contempsit
וָּ	oblivivit
וָּ	linivit
וָּ	rediit, illum pœnituit
וָּ	quievit, cessavit
וָּ	mixxit

340 - Pergamus modo ad formas auctas: forma itaque וָּאִפְּוָּא habet loco tain infirmi litteram jod^h, et assumit initio post alaf duplex tav, v. gr. אִפְּוָּא (posuit) dices וָּאִפְּוָּא (positus est) אִפְּוָּא, a וָּאִפְּוָּא (maledixit) dices וָּאִפְּוָּא (maledictus est) וָּאִפְּוָּא. Forma וָּאִפְּוָּא quoque habet loco mediæ infirmæ litteram jod^h, v. gr. וָּאִפְּוָּא (instituit) a וָּאִפְּוָּא; וָּאִפְּוָּא (derisit, subsannavit) a וָּאִפְּוָּא inusitato. Item forma וָּאִפְּוָּא v. gr. וָּאִפְּוָּא, וָּאִפְּוָּא. Forma וָּאִפְּוָּא loco mediæ infirmæ habet jod^h quiescens et h^hvas^{am} ante jod^h, v. gr. וָּאִפְּוָּא (erexit) a וָּאִפְּוָּא (mortificavit, occidit) a וָּאִפְּוָּא, וָּאִפְּוָּא (excitavit) a וָּאִפְּוָּא, וָּאִפְּוָּא (elevavit) a וָּאִפְּוָּא inusitato (1)

(1) Existat tamen in dialecto Chaldaica, in ipsa prophetia Oanleis.

اَتَمَّنْ (excitavit a somno) a اَتَمَّنْ ious. Item اَقَمَّ (persuasit), اَفَلَّ (mensus est), اَقَبَّ (formavit), اَجَبَّ (respondit), اَحَبَّ (lavit). In aoristo hujus formæ اَفَلَّ litteræ præformativæ omnes quiescunt, excepta alaf primæ personæ sing. v. gr. اَمَمَّر (eriget) اَمَمَّر (elevabit), اَمَمَّر (elevabo), اَمَمَّر (erigam). Forma اَفَلَّ quæ est passiva formæ اَفَلَّ confunditur cum اَفَلَّ quæ est passiva formæ nudæ, dicitur enim اَمَمَّر (elevatus fuit), اَمَمَّر (somno excitatus est), اَحَبَّ (lotus fuit) a verbis اَمَمَّر, اَتَمَّنْ, اَحَبَّ pro اَمَمَّر, اَمَمَّر, اَمَمَّر. Item ab اَقَمَّ fit اَمَمَّر (persuasus fuit). Distingue sedulo اَمَمَّر (persuasus fuit) eum duobus tav ab اَمَمَّر cum tet^h quod significat obtemperavit.

II — DE CONJUGATIONE VERBI CONCAYI

341 — Verbum concavum sivo trilitterum sive auctum nullam subit modificationem neque in suis litteris nevé in vocalibus in conjugatione præteriti. Hinc conjugas :

مَمَّر (surrexit), مَمَمَّر vel مَمَمَّر (surrexerunt)

مَمَمَّر (surrexit f.), مَمَمَّر vel مَمَمَّر (surrexerunt f.)

مَمَمَّر (surrexisti), مَمَمَّر (surrexisti f.)

مَمَمَّر (surrexistis) مَمَمَّر (surrexistis f.)

فُضِعْتُ (surrexi), فُضِعْ vel فُضِعْنَا (surreximus).

Item, فَضَعْتُ, فَضَعْتَهُ etc. فَضَعْتُهَا, فَضَعْنَا, فَضَعْنَا,
فَضَعْنَا vel فَضَعْنَا etc.

Item, فَضَعْنَا, فَضَعْنَا etc., فَضَعْنَا etc.

342 – Conjugatio aoristi non subit modificatio-
nem nisi quod alaf præformativa aoristi primæ pers. sing.
assumit zlamam fortem si verbum sit trilitterum nudum,
et pt^hah^ham in aoristo verbi formæ أَفْعَلًا. Exempla:
يَمُوجُ (surget), يَمُوجُونَ (surgent), لَمُوجًا (surget f.)
لَمُوجًا (surgent f.), لَمُوجًا (surges), لَمُوجًا (surges f.),
لَمُوجًا (surgetis), لَمُوجًا (surgetis fœm.),
أَمُوجًا (1) (surgam), نَمُوجًا (2) (surgemus). Item يَمُوجُ
(ponet), يَمُوجُونَ (ponent) etc. usque ad أَمُوجًا (ponam),
نَمُوجًا (ponemus). Sic quoque يَمُوجُ (eriget), يَمُوجُونَ,
usque ad أَمُوجًا (cum pt^hah^ha), يَمُوجُونَ. In conjugatione
aoristi نَمُوجًا dices نَمُوجًا (excitabitur a somno),
نَمُوجًا (cum elisione unius tau) نَمُوجًا,
نَمُوجًا etc.

(1) Cum zlama dura et sine geminatione.

(2) Præformativæ aoristi, præter alaf, etiam possunt interdum zlamam
suscipere in aoristis nudorum, et pt^hah^ham in aoristis auctororum v. gr. نَمُوجًا,
et نَمُوجًا; præsertim apud Occidentales et apud Orientales in versibus.

343 - Imperativas derivatur ab aoristo prorsas uti in verbis sanis : unde diccs **مُؤْمَر** (*surge*) a **لَمُؤْمَر**, **قَبَّيْمَر** (*pone*) a **لَقَبَّيْمَر**, **اَقْمَر** (*erige*) a **لَقْمَر**, **اَلْمُؤْمَر** (*excitare a somno*) a **اَلْمُؤْمَر**. Sic autem conjugatar : **مُؤْمَر**, **مُؤْمَر**, **مُؤْمَر** vel **مُؤْمَر**, **مُؤْمَر** vel **مُؤْمَر**. Sic etiam **اَلْمُؤْمَر**, **اَلْمُؤْمَر**, **اَلْمُؤْمَر** vel **اَلْمُؤْمَر**, etc. Barhebræus meminit etiam dici **مُؤْمَر** f. sing. pro **مُؤْمَر**, quod extraneam est, forte ex distractioac dictum.

Infinitivus a trilitteris nudis habet semper zqafam ad primam radicalem, ex. gr. **مُؤْمَر** (*surgere*), **مُؤْمَر** (*ponere*) a **مُؤْمَر** et **مُؤْمَر**, item **مُؤْمَر** (*mori*) a **مُؤْمَر**. Infinitus verborum auctororum sequitur regulam participii passivi de qua infra, ex. gr. **مُؤْمَر** (*erigere*), **مُؤْمَر** (*excitari a somno*), a verbis **اَقْمَر** et **اَلْمُؤْمَر**. Hic secundus i. e. **مُؤْمَر** desumptus est a participio passivo supposito **مُؤْمَر** quod non usitatur quia verbum est iatransitivum.

344 - In participio activo verbi nudi concavi, cain infirmum transit ia alaf, quod tamen in ejus flexione fit jod^h v. gr. a **مُؤْمَر** diccs **مُؤْمَر** (1) (*surgens*),

(1) Orientales pronunciant **مُؤْمَر** (*qâém*), Occidentales vero **مُؤْمَر** (*qâjém*); videtur horum pronuntiatio esse recta, quod patet ex flexione, in qua dicitur : **مُؤْمَر**, **مُؤْمَر**, etc. (*qâjma*, *qâjmita*), non **مُؤْمَر**, **مُؤْمَر** (*qâma*, *qâmin*).

(surgentes), مُصْطَلًا (surgens f.), مُصْطَمًا (surgentes f.); item a صَمَّه dices صُطَايَا, صُطَايِمًا, صُطَايَا, صُطَايِمًا. Et a verbo cujus tertia radicalis est gutturalis dicitur: اُصَّيَا, اُصَّيَا, اُصَّيَا, اُصَّيَا. Participium vero formæ فَعْلًا fit per solam substitutionem characteristicæ مَ loco præformativæ aoristi, v. gr. صَمَّعَمًا (erigens), صَمَّعَمًا (elevans), فَعْلًا وَمَمًا (elevatus), a verbis مَمَّمًا, مَمَّمًا, مَمَّمًا. Sic etiam dicitur مَمَّمًا مَمَّمًا ab مَمَّمًا مَمَّمًا, quod forma quidem est participium activum, sensu autem est participium passivum. Sic autem flectitur مَمَّمًا: مَمَّمًا مَمَّمًا vel مَمَّمًا مَمَّمًا cum jod^h (surgis), مَمَّمًا مَمَّمًا vel مَمَّمًا مَمَّمًا (surgis f.), مَمَّمًا مَمَّمًا etc. (surgitis), مَمَّمًا مَمَّمًا etc. (surgitis f.); مَمَّمًا مَمَّمًا (surgo), مَمَّمًا مَمَّمًا (surgo f.) مَمَّمًا مَمَّمًا (surgimus), مَمَّمًا مَمَّمًا (surgimus f.). Quando autem participium activum regit genitivum sic flectitur, v. gr. مَمَّمًا مَمَّمًا (venator tigridum), مَمَّمًا مَمَّمًا etc.; participium passivum verbi concavi trilitteri nudi formatur a præterito, addita post primam radicalem littera jod^h cum h^hvas^a præcedenti, v. gr. مَمَّمًا مَمَّمًا (positus), مَمَّمًا مَمَّمًا (pictus), a مَمَّمًا et مَمَّمًا. Verborum vero auctorum participium passivum formatur ab aoristo substituendo præformativæ aoristi characteristicam mim (مَ) et in forma مَمَّمًا adjiciendo litteræ 1^æ radicali

zqafam, ex. gr. ܩܦܡ (*statulus*), ܩܦܝܢܐ (*lotus*), a ܩܦܝܢܐ , ܩܦܝܢܐ . Flectitur cum pronomibus personalibus sic: ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ etc. ܩܦܝܢܐܢܐ vel ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ , ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ , ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ etc. Item ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ etc. ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ vel ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ , etc. In reliquis nulla difficultas.

345 - Plurima sunt verba quæ habent pro media radicali infirmam waw et tamen sequuntur verba sana in suis flexionibus quin flectantur ut concava, v. gr. ܩܦܝܢܐ (*peroptavit, cupivit*), ܩܦܝܢܐ (*pullulavit*), ܩܦܝܢܐ (*salut*), ܩܦܝܢܐ (*gavisus est*), ܩܦܝܢܐ (*turbavit*), ܩܦܝܢܐ (*obewcarit*), ܩܦܝܢܐ (*deliquit*), ܩܦܝܢܐ (*adjunxit*). Horum trilittera nuda habent semper ad *ain* in aoristo *pt^hah^ham*; et quoties waw in conjugatione aoristi venit quiescens, assumit apud Occidentales pro lubitu *ts^sas^sam* ad præcedentem litteram, v. gr. ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ (n. 163) et apud Orientales nasciscit waw *mhagjana* (n. 46) v. gr. ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ . Adverte denique ex verbis concavis nunquam formari ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ vel ܩܦܝܢܐܘܗܘܐ .

CAPUT VII

DE VERBO DEFICIENTE, SEU LAMAD-INFIRMA

I — DE DEFINITIONE VERBI DEFICIENTIS ET DE
EJUS FORMIS

346 — Verbum deficiens seu defectivum in lamadh^h est illud cujus lamadh^h est littera infirma, quæ quidem littera infirma in præterito quidem in formis nudis est vel alaf cum zqafa præcedente, v. gr. **صَدَّ** (*vocavit*), quod sequitur typum **جَرَى**, vel jod^h cum præcedente h^hvas^a, v. gr. **وَضَع** (*fecit*), quod pertinet ad typum **خَبِيَ**: in cæteris formis est semper jod^h præcedente h^hvas^a, v. gr. **نَحَب** (*incepit*), **كَبُوت** (*orbavit*): Hæc quoad præteritum; in aoristo vero littera infirma est semper alaf cum rvas^a longa præcedente, v. gr. **تَبَا** (*lætabitur*), **لَمَّ** (*incipiet*). (1)

347 — Præcipua verba nuda deficientia in lamadh^h sunt sequentia:

(1) Notandum est verbum deficiens apud Arabes finalem litteram habere vel A, vel U, vel I; apud Hebræos vero et Syros illud desinere in A, vel E, vel I. Insuper notatu dignum est Arabes grammaticos alaf finale verborum hujus classis fere semper scribere per figuram ja, quod ex eo repetendum esse videtur quod Arabes cum hujus verbi orthographiam statuere voluerint ad Syros (a quibus scripturam didicerunt) respexerunt qui tertiam radicalem hujus verbi fere semper scribunt per jod^h (juxta orthographiam Chaldaicam seu illam quæ viget in dialecto Aramaica quam Judæi conservarunt, non juxta orthographiam dialecti nostræ quam litteralem nuncupamus).

l - Quæ habent alaf pro lamadh:

דִּוִּי	effudit	מִיבִי	vixit
דִּוִּי	flevit	מִיבִי	conformis fuit
חִנֵּא	ædificavit	לִחֵא	oblitus est
חִמֵּא	contempsit, despexit	לִחֵא	occultus fuit
דִּכֵּא	petiit	חִלֵּא	impedivit
חִפֵּא	probavit	חִמֵּא	textit
חִנֵּא	creavit	דִּחֵא	coacervavit
חִדֵּא	elegit	לִחֵא	delevit
חִלֵּא	revelavit	חִמֵּא	verberavit
חִמֵּא	cubuit	חִדֵּא	pervenit
חִפֵּא	eructavit	חִלֵּא	implevit
חִנֵּא	elamavit	חִמֵּא	numeravit
חִדֵּא	expulit	חִנֵּא	potuit
חִלֵּא	hausit	חִדֵּא	nocuit
חִמֵּא	similis fuit	חִנֵּא	litigavit
חִנֵּא	disseminavit	חִמֵּא	se paravit
חִדֵּא	fuit	חִנֵּא	natavit
חִלֵּא	vicit	חִמֵּא	deflexit
חִמֵּא	vidit	חִלֵּא	abjecit
חִנֵּא	peccavit	חִמֵּא	odit

عَلُمًا calumniatus est, cueurrit	لَمًا legit vel vocavit
جُرًا irruit	جُرًا crevit
حَمًا delevit	حَمًا mollis fuit
حُرًا coegit	زَوًا fluxit
حَنًا comprehendit	زَهًا ebrius fuit
هَوًا evagatus est	زَكًا pavit
فِنًا rediit	زَمًا objurgavit
فَكًا balavit	حَمًا captivum duxit
فِنًا productus est	حَمًا erravit
فَجًا latus fuit	حَمًا dejecit
رَجًا voluit	حَمًا refriguit
رَلًا inclinatus est	حَمًا dignus effectus est
رُذًا scidit	حَمًا stultus fuit
مَجًا congregata est aqua	حَمًا requievit
مَهًا obtusus fuit	حَمًا insanivit
مِنًا possedit	حَمًا absolvit, habitavit
مَنًا clamavit	لَأًا appendit
مَرًا fregit	لَأًا repetiit

2 - Quæ habent jod^h pro lamad^h :

حَدًا	consumptus est vetustate
حَمًا	majestatem habuit

ܘܡܐ	miser fuit
ܘܕܒܝܐ	mundus fuit
ܘܪܘܡܐ	illustris fuit
ܡܫܩܝܢܐ	sanctus fuit
ܡܫܘܝܒܐ	gavisus est
ܡܫܟܐ	dulcis fuit
ܡܢܝܢܐ	brevis fuit, vel displicuit aliquid alicui
ܡܠܐ	defessus est
ܡܠܬܐ	multus fuit
ܡܠܬܐ	cæcus fuit
ܡܠܬܐ	fœtuit
ܡܠܬܐ	erassus fuit
ܡܠܬܐ	decuit
ܡܠܬܐ	sordidus fuit
ܡܠܬܐ	sitivit
ܡܠܬܐ	menstrua habuit
ܡܠܬܐ	iuebriatus est
ܡܠܬܐ	quievit

Quæ omnia sunt intransitiva.

348 - Aueta hujus classis verborum fiunt juxta jam dicta : ex forma nuña v. gr. ܐܝܡܢܐ (*vocatus est*) ܐܡܢܐ (*solutus est*) ; ܢܫܡܢܐ ܐܢܐ . Ex forma ܐܢܐ

v. gr. **أَوْصَبَ** (*injecit*) **لَمْ يَصْط** , **أَوْصَبَ** (*neglexit*) **لَمْ يَصْط** ,
أَهَكَ (*decepit*) **لَمْ يَهَكَ** ; eum incremento **أَهَكَ** v. gr. **أَهَكَ**
(*in errorem inductus fuit*) , **لَمْ يَهَكَ** . Ex forma **فَدَا**
v. gr. **مَبَّ** (*latificavit*) **لَمْ يَمَبَّ** , **مَبَّ** (1) (*permansit*)
لَمْ يَمَبَّ (1) , **وَصَبَّ** (*extraxit*) **لَمْ يَصَبَّ** , cum incremento **وَصَبَّ** v. gr.
أَهَكَ (*exaltatus est*) **لَمْ يَهَكَ** , **أَهَكَ** (*epulatus est*)
لَمْ يَهَكَ . Ex forma **فَدَا** v. gr. **مَبَّ** (*mutavit*)
لَمْ يَمَبَّ , **مَبَّ** (*perfectit*) **لَمْ يَمَبَّ** , a **عَلَا** et **عَلَا** ,
لَمْ يَهَكَ (*stuporem incussit*) **لَمْ يَهَكَ** ; cum incremento **وَصَبَّ**
v. gr. **أَهَكَ** (*se extulit*) **لَمْ يَهَكَ** , **أَهَكَ** (*obstupe-*
factus est) **لَمْ يَهَكَ** ; cum incremento **وَصَبَّ** quæ respondet
formæ quinilitteræ , v. gr. **أَهَكَ** (*imaginatus est*)
لَمْ يَهَكَ , **أَهَكَ** (*deceptus fuit*) **لَمْ يَهَكَ** .

II - DE DERIVATIONE VERBI DEFECTIVI IN LAMAD^{II}
EJUSDEMQUE CONJUGATIONE

349 - In tota conjugatione præteriti hujus clas-
sis verborum tertia radicalis infirma debet esse semper
jod^h , exceptis tertia plur. masc. et tertia sing. foem. in
quibus abjicitur omnino tertia radicalis infirma si ipsa
fuerit alaf , v. gr. **حَدَّ** (*petierunt m.*) **حَدَّ** (*petiit f.*) a
verbo **حَدَّ** ; secus , scilicet si verbum defectivum in lamad^h

(1) Cum zaqafa pro pi^hab^ha apud Orientales (n. 20).

habuerit jod^h loco tertiæ radicalis, tunc perseverat jod^h in tota conjugatione etiam in 3^a plur. masc. et in 3^a sing. fœm. Nota autem hoc jod^h quiescere in omnibus personis per integrum præteritum, excepta 3^a fœm. sing., in qua jod^h assumit pt^hah^ham, v. gr. ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*gavisa est*). Nota quoque waw adformativum 3^a plur. masc. in præterito istorum verborum neenon in imperativo legi i. e. pronuntiarî post pt^hah^ham vel h^hvas^aam. (1)

Paradigma conjugationis præteriti verbi defectivi in lamadh^h habentis alaf:

ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*vocavit*), ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (pron. *graw*) vel ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*grawium*) (*vocarunt*), ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ cum zqafa (*vocavit f.*) ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*gráj*) cum pthah^ha vel ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*vocarunt f.*), ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*vocasti*), ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*vocasti f.*), ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*vocastis*) ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*vocastis f.*), ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (2) (*vocari*) ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ vel ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*vocarimus*).

Paradigma conjugationis præteriti verbi defectivi in lamadh^h jod^h:

ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*gavisus est*), ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ tantum, cum waw prouucianda (*gavisi sunt*).

ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ cum jod^h (*gavisa est*), ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ vel ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*gavissæ sunt*).

ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*gavisus es*), ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*gavisa es*), ܘܦܝܘܦܝܘܬܐ (*gavisi estis*).

(1) Syri qui Syriam incolunt hisce temporibus non pronuntiant waw in hisce casibus in verbis defectivis in lamadh^h ul in cæteris verbis. quod tamen error evidens est et contra regulas grammaticales.

(2) Cum zlama dura apud Orientales.

cum adformativis 2^a personæ plur. fœm. et 3^a pers. plur. fœm. littera infirma fit jod^h constanter.

Hinc sit sequens paradigma conjugationis aoristi verbi defectivi in lamadh:

تَمَّأ (vocabit), تَمَّعُوا (vocabunt), تَمَّأُ (vocabit f.),
تَمَّعُوا (vocabunt f.), تَمَّأُ (vocabis), تَمَّعُوا (vocabitis),
تَمَّأُ (vocabis f.), تَمَّعُوا (vocabitis f.), تَمَّأُ (vocabo),
تَمَّعُوا (vocabimus).

Item: تَمَّأُ (orabit), تَمَّأُ, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا,
تَمَّأُ, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا.

Item: تَمَّعُوا (injiciet), تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا,
تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا.

Item: تَمَّعُوا (consternabit), تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا,
تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا, تَمَّعُوا.

351 — Imperativus derivatur ab aoristo demendo litteram præformativam aoristi, et tertia radicalis infirma in formis audis quidem regulariter fit in imperativo jod^h, ut تَمَّعُوا (voca), تَمَّعُوا (gaude); in formis vero auctis fit alaf præcedente zqafa, v. gr. تَمَّعُوا (inijice) a تَمَّعُوا, تَمَّعُوا (ora) a تَمَّعُوا, تَمَّعُوا (exaltare) a تَمَّعُوا.

Excipe formam تَمَّعُوا, cujus imperativus apud Occidentales terminatur in jod^h præcedente pt^hah^a, v. gr. تَمَّعُوا (revelare) a تَمَّعُوا, et apud Orientales terminatur in duo jod^h quæ non legantur, et proinde

littera prima radicalis assumit pt^hah^ham v. gr. **يَهْبِكْتِ**,
يَهْدِيكَ (erudire) ab aoristis **يَهْدِيكَ**, **يَهْدِيكَ**. In imperativo
 verbi **أَيُّوتِبْ** (sese convertit), excidit tum in pronuncia-
 tione tum in orthographia jod^h finale tum apud Oriën-
 tales tum apud Occidentales, sed dumtaxat quando
 sermo dirigitur ad Deum, v. gr. **أَيُّوتِبْ هُنَّ** (convertere
 Domine); secus imperativus hujus verbi sequitur regulam
 modo traditam de imperativo formæ **أَيُّوتِبْ**, unde dicitur
 v. gr. **أَيُّوتِبْ هُنَّ أَيْسَر** (convertere et confirma
 fratres tuos). Non inutile tamen est animadvertere in
 hujusmodi elisione extremæ imperativi litteræ vestigium
 apparere elisionis Arabicæ quæ dicitur **جَزْمٌ** *gazmum*, ut
أَجْرٌ (jace) ex **رَجَى** (jecit). Quæ adhuc frequentior est
 apud Hebræos quam apud Syros.

Imperativus autem verbi defectivi in lamad^h in
 sua conjugatione, ante jod^h adformativum 2° pers. sing.
 fœm., et ante waw adformativ. 2° plur. masc. assumit
 apud Orientales zqafam, (1) et apud Occidentales pt^ha-
 h^ham; denique ante jod^h adformativ. 2° pers. plur. fœm.
 assumit zqafam, quo fit ut confundatur imperativus 2°
 fœm. plur. cum imperativo 2° fœm. sing. et ille ab isto
 nonnisi per siame appositum distieguatur.

Paradigma conjugationis imperativi:

1 - **هَنْبْ** (voca), **هَنْهْ** vel **هَنْأَبْ** *qarawîn* (vocate);
هَنْبْ (voca f.), **هَنْبْ** vel **هَنْبَيْبْ** (vocate f.).

(1) Regula exigit ut sit zqafa non pt^hah^ha, et proinde usus Orientalium
 quoad hoc rectius est usu Occidentalium.

- 2 - ܘܢܝܐ (*incipere*), ܘܢܝܘܗܘܐ vel ܘܢܝܘܗܘܐ , etc., ܘܢܝܘܗܘܐ vel ܘܢܝܘܗܘܐ .
- 3 - ܘܢܝܘܗܘܐ (*injicere*), ܘܢܝܘܗܘܐ etc. ܘܢܝܘܗܘܐ vel ܘܢܝܘܗܘܐ vel ܘܢܝܘܗܘܐ .
- 4 - ܘܢܝܘܗܘܐ , ܘܢܝܘܗܘܐ etc. ܘܢܝܘܗܘܐ .
- 5 - ܘܢܝܘܗܘܐ vel ܘܢܝܘܗܘܐ (*convertere*), ܘܢܝܘܗܘܐ etc., ܘܢܝܘܗܘܐ etc.

352 - Infinitivus verbalis in formis nudis hujus classis verborum desinit in alaf præcedente zqafa, et in formis auctis in jod^h præcedente zekap zqafa et sequente ܘܢܝܘܗܘܐ (n. 281), v. gr. ܘܢܝܘܗܘܐ (*advocare vel legere*), ܘܢܝܘܗܘܐ (*gaudere*), ܘܢܝܘܗܘܐ (*precavi*), ܘܢܝܘܗܘܐ (*jacere*), ܘܢܝܘܗܘܐ (*dignari*). Exempla infinitivi nominalis v. gr. ܘܢܝܘܗܘܐ (*principium*) a ܘܢܝܘܗܘܐ , ܘܢܝܘܗܘܐ (*solutio*) a ܘܢܝܘܗܘܐ .

353 - Participium activum a formis nudis formatur ut in sequentibus exemplis: ܘܢܝܘܗܘܐ (*vocans*), ܘܢܝܘܗܘܐ (*vocans f.*), ܘܢܝܘܗܘܐ (*vocantes*), ܘܢܝܘܗܘܐ (*vocantes f.*).

Item: ܘܢܝܘܗܘܐ , ܘܢܝܘܗܘܐ , ܘܢܝܘܗܘܐ . A formis autem nuctis formatur regulariter per simplicem substitutionem præformativæ mim loco litteræ præformativæ aoristi, v. gr. ܘܢܝܘܗܘܐ (*orans*), ܘܢܝܘܗܘܐ (*injiciens*), ܘܢܝܘܗܘܐ (*dignus effectus*), ܘܢܝܘܗܘܐ (*perfectionem suscipiens*) a ܘܢܝܘܗܘܐ ,

صَرَكَأ , صَرَكَأ , et flectitur sic : صَرَكَأ , نَصَرَكَأ ,
صَرَكَأ etc.

Flectitur participium cum pronomibus persona-
libus sequenti modo : فُصَرَكَأ (vocat) , فُصَرَكَأ (vocat f.) ,
فُصَرَكَأ (vocant) فُصَرَكَأ (vocant f.) , فُصَرَكَأ vel فُصَرَكَأ
(vocas) , فُصَرَكَأ vel فُصَرَكَأ (vocas f.) , فُصَرَكَأ etc.
(vocatis) , فُصَرَكَأ etc. (vocatis f.) , فُصَرَكَأ (voco) ,
فُصَرَكَأ (voco f.) , فُصَرَكَأ etc. (vocamus) , فُصَرَكَأ etc.
(vocamus f.).

Item : فُصَرَكَأ (vocatur) , etc. فُصَرَكَأ vel فُصَرَكَأ
فُصَرَكَأ vel فُصَرَكَأ etc.

Participii verbale activum regens genitivum
flectitur ut sequitur : فُصَرَكَأ (absolvens captivos) ,
فُصَرَكَأ , فُصَرَكَأ , فُصَرَكَأ .

Item : فُصَرَكَأ , فُصَرَكَأ , فُصَرَكَأ , فُصَرَكَأ . Et sic de
reliquis.

Participii nominalis exempla : a حُرِّا (perscru-
tatus est) حُرِّا (perscrutator) , ab اَوْصَرِّا
(injiciens) , a مَطَّرِّا (perficere) , مَطَّرِّا (perficiens).

354 - Participium passivum formatur in fermis
nudis hujus classis verborum. ad typum فَعِيلٌ non فَعِيلٌ
quod hujus classis verbis proprium est, ideo
participium habet zlamam duram in secunda radicali,
sequente alaf, v. gr. مَدْرَأ (vocatus) , مَدْرَأ (deletus) , a

כְּהָ מְנָ

Inflectitur autem ut sequitur : מְנָ , מְנִי , מְנִיָּא , מְנִיָּאָה ; item כְּהָ , כְּהִי , כְּהִיָּא , כְּהִיָּאָה . In verbis autem auctis desinit bujusmodi participium in jod^h præcedente pth^hah^ha, v. gr. חָכַבְּ (exaltatus) , חָנַטְּ (injectus) , חָמַטְּ (perfectus) , אֲחָלָא , אֲחָלָאָה , אֲחָלָאָהּ . In cujus flexione dicis v. gr. חָכַבְּ , חָכַמְּ , חָכַמְּא , חָכַמְּאָה .

Cum pronomibus autem personalibus inflectitur ita : מְנָ אֲנִי , מְנָ אַתְּ , מְנָ אַתְּ , מְנָ אַתְּ , מְנָ אַתְּ vel מְנָ אֲנִי , מְנָ אַתְּ vel מְנָ אַתְּ , מְנָ אַתְּ vel מְנָ אַתְּ .

Exemplum flexionis participii deducti a verbis auctis cum pronomibus personalibus : חָכַבְּ אֲנִי , חָכַבְּ אַתְּ , חָכַבְּ אַתְּ , חָכַבְּ אַתְּ , חָכַבְּ אַתְּ etc.

Participium passivum in casu constructo inflectitur sic : חָכַבְּ (plenus pace) , חָכַבְּ , חָכַבְּ .

Item : חָכַבְּ , חָכַבְּ , חָכַבְּ .

355 — Occurrunt quædam verba quæ in quibusdam suis derivatis considerantur ut hamzata in lamadh^h, v. gr. חָלָא (odii), חָלָא (jucundus fuit), חָלָא (abundavit), חָלָא (implevit); quæ quidem omnia sunt

in Arabica lingua hamzata in lamad^h (excepto ^صصبت
quod nullum vestigium habet in hac lingua) ^{ملا، هنا، هنا، هنا}.

Sic participium nominale ex ^للما est ^للما (inimicus)
ad typum ^للما; participium autem passivum formatur
sive juxta verba defectiva in lamad^h ^للما، sive juxta
verba hamzata ^للما; infinitus nominalis ^للما cum
hamza.

Adjectivum a verbo ^للما est ^للما (jucundus),
cum hamza; at infinitus nominalis est ^للما (jucun-
ditas) cum littera infirma.

Infinitus nominalis a ^للما est ^للما (plenitudo) cum
zqafa apud Occidentales, quod rectum est, et zlama
apud Orientales qui dicunt ^للما. Adjectivum a verbo
^للما est ^للما (multus), cujus apocopatum est ^للما;
et tandem infinitus nominalis ejusdem verbi est ^للما
(multitudo). Sic autem flectitur ^للما، ^للما، ^للما،
^للما; sed cum gdama absoluto revertitur defectivum:
^للما، ^للما، ^للما، ^للما; item cum gdama construc-
tionis ut defectivum: ^للما (osor veritatis)، ^للما،
^للما، ^للما. Adjectiva quidem ^للما، ^للما، ^للما
sunt et ipsa defectiva, cum alaf in ipsis non sit hamza
sed est pro jod^h, pronunciantur enim ^للما، ^للما.

ܠܢܝܝܐ (1. *snija*, *saggija*, *hannija*, non *sni'a*, *saggi'a*,
hanni'a). Sic autem flectuntur : ܠܢܝܝܐ, ܠܢܝܝܐ,
 ܠܢܝܝܐ; cum *gdama* absoluto: ܠܢܝܝܐ, ܠܢܝܝܐ,
 ܠܢܝܝܐ; et cum *gdama* constructionis: ܠܢܝܝܐ,
 ܠܢܝܝܐ, ܠܢܝܝܐ: eadem ratione conjugantur
 ܠܢܝܝܐ, et ܠܢܝܝܐ. In quibus omnibus *alaf* mobile est
 pro *jod*^h, et pronuntiatur ut *jod*^h.

CAPUT VIII

DE VERBIS DUPLICITATE IMPERFECTIS

I — DE VERBIS DEFECTIVIS IN LAMAD^h ET SIMUL HAMZATIS IN PE

356 — Occurrunt apud Syros ut apud Arabes
 noanulla verba quæ sunt in duabus radicalibus imper-
 fecta, et proinde in suis inflexionibus sequuntur regulas
 utriusque imperfectionis. Incipiamus a verbis defectivis
 in lamad^h et simul hamzatis in pe. Ex. gr. ܘܘܝܢܝܐ (*venit*),
 ܘܘܝܢܝܐ (1) (*ejulavit*), ܘܘܝܢܝܐ (1) (*panem consecit*). Hujusmodi
 verba itaque sequuntur regulas verbi hamzati in pe et
 simul regulas verbi defectivi in lamad^h. Exempla formæ

(1) Orientales uti videbimus apponunt ad *alaf* initiale in istis duobus
 verbis *pe*^h *ah*^h *am* loco *lamæ*.

أَوْبٌ، نَأَفَا (sanavit) أَصَّبَ ab hujusmodi verbis : أَفَا (attulit) نَأَفَا (1) (concordare fecit) نَأَفَا، quæ derivantur a radicibus inusitatis أَفَا، أَوْأُ، أَوْأُ.

Passivum أَصَّبَ est أَفَا (sanatus fuit) (نَأَفَا) per retractionem pthah^hæ ab alaf ad taw (n. 6. 2). Exemplum formæ أَفَا est أَفَا (attulit) pro أَفَا (302) نَأَفَا derivatum a radice أَفَا. Hujus passivum fit أَفَا (allatus fuit) نَأَفَا.

357 – Conjugatio præteriti nudi: أَفَا، أَفَا (2)، أَفَا، أَفَا، أَفَا، أَفَا، أَفَا (3)، أَفَا vel أَفَا.

Conjugatio aoristi أَفَا (4)، أَفَا، أَفَا، أَفَا، أَفَا، أَفَا.

Imperativus hujus verbi أَفَا est exceptionalis ita : أَفَا، أَفَا، vel أَفَا (5)، أَفَا، أَفَا vel أَفَا. Regulariter vero imperativus fit a ceteris verbis, uti v. gr. أَفَا (panem confice), أَفَا، أَفَا etc.

Infinitivus verbalis est v. gr. أَفَا cum rwas^a

(1) Orientales habent ad alaf initiale zqafam (n. 20).

(2) Recentiores Orientales scribunt أَفَا cum pthah^hæ quod error est uti patet.

(3) Cum zlama dura ante jod^h.

(4) Zlama dura pro lh^hvas^a.

(5) Alaf pronunciatum ut waw.

non cum h^hvas^{sa}.

Infinitivus nominalis ut ܩܕܝܡܐ vel ܩܕܝܡܐ (1) cum { post ܡܪ .

Participium activum: ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ .

358 — Conjugatio præteriti in forma ܩܕܝܡܐ
v. gr. ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ etc.,

Conjugatio aoristi ejusdem formæ: ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ ,
 ܩܕܝܡܐ ..... usque ad ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ cum alaf post litteram
præformativam aoristi, excepta prima persona singulari.
Imperativus: ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ etc. Infinitivus ܩܕܝܡܐ ; partici-
pium activum ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ etc.; participum passivum
 ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ etc.

Nota Orientales suppressere in pronuntiatione et sæpe scriptura alaf post litteras præformativas aoristi, vel post ܡܪ præformativum infinitivi et utriusque participii, unde legunt ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ etc. pro ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ , ܩܕܝܡܐ etc.

II — DE VERBO PE-NUN ET DEFECTIVO IN LAMAD^h

359 — Extant aliqua verba quæ sunt eodem tempore pe-nun et infirma in lamad^h, ac proinde eis applicandæ sunt regulæ tum verbi pe-nun, tum verbi defectivi in lamad^h. Præcipua hujusmodi verba sunt

(1) Cave ne scribas ܩܕܝܡܐ sine alaf.

tria, scilicet **لَمَّا** (*litigavit*) **لَمَّا** (*nocuit*) **لَمَّا** (*oblitus est*) **لَمَّا**. In forma **لَمَّا** fiunt **لَمَّا** (*læsit*) **لَمَّا**, **لَمَّا** (*oblivisci fecit*) **لَمَّا** sine alaf in aoristo.

360 — Conjugatio præteriti nudi : **لَمَّا**, **لَمَّا**, **لَمَّا**, **لَمَّا** etc. Conjugatio aoristi : **لَمَّا**, **لَمَّا**, **لَمَّا** etc. Imperativ. **لَمَّا** etc. Infinit. **لَمَّا**. Partic. activ. **لَمَّا** etc. Partic. passiv. **لَمَّا**, **لَمَّا** etc.

361 — Conjugatio aucti in Præt. **لَمَّا**, **لَمَّا**, **لَمَّا** etc. Aor. **لَمَّا**, **لَمَّا**, **لَمَّا** etc. Imper. **لَمَّا** etc. Infinit. **لَمَّا**. Partic. act. **لَمَّا**. Partic. pass. **لَمَّا**, **لَمَّا** ubique sine alaf post litteras præformativas aoristi, infinit. et utriusque particip.

III — DE VERBO PE-INFIRMO ET UNA HAMZATO ET DEFECTIVO IN LAMAD^u

362 — Verbum pe infirmum potest esse simul hamzatum vain, ut **لَمَّا** (*cupivit*), **لَمَّا** (scribitur sæpius **لَمَّا**). Præteritum sic conjugatur : **لَمَّا**, **لَمَّا**, **لَمَّا**, etc. Aoristus : **لَمَّا**, **لَمَّا**, **لَمَّا**, etc. Partic. act. **لَمَّا**, **لَمَّا**. In forma **لَمَّا** (*desideravit*), **لَمَّا**, **لَمَّا**.

Dicitur etiam ܢܝܐܘܒ , ܝܐܘܒ .

Item adsunt verba infirma in pe et in lamadh simul, quorum principaliora sunt ܠܐܘܒܐ (1) (*juravit*) ܠܐܘܒܐ (1), ܠܐܘܒܐ (*germinavit*) ܠܐܘܒܐ . In forma ܠܐܘܒܐ dicitur ܠܐܘܒܐ (*adjuravit*) ܠܐܘܒܐ (*germinare fecit*) ܠܐܘܒܐ .

363 - Conjugatio praeteriti nudi: ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ (2), ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ (3), ܠܐܘܒܐ vel ܠܐܘܒܐ . Conjugatio aoristi ejusdem: ܠܐܘܒܐ (4), ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ usque ad ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ . Imperativus: ܠܐܘܒܐ (5), ܠܐܘܒܐ , etc. Infinitiv. ܠܐܘܒܐ . Partic. activ. ܠܐܘܒܐ etc. Nulla difficultas in caeteris.

364 - Inter verba infirma in pe et in lamadh simul, extat radix haud usitata nisi in participio activo quod est ܠܐܘܒܐ (*necesse est*) ܠܐܘܒܐ , ܠܐܘܒܐ .

(1) Cum zlama dura ad litteram praeformativam aoristi.

(2) Dicitur quoque ܠܐܘܒܐ .

(3) Orientales etiam ut Occidentales hic ante 2 habent h^lvas^aam non zlamam duram contra regulam; quemadmodum enim dicitur ܠܐܘܒܐ dici quoque deberet ܠܐܘܒܐ . Attamen hujus h^lvas^aae ratio est quia ܠܐܘܒܐ est pro ܠܐܘܒܐ quod frequenter occurrit et ideo ut ex ܠܐܘܒܐ , dicitur ܠܐܘܒܐ cum h^lvas^aa. Item dicendum de ܠܐܘܒܐ .

(4) Cum zlama dura.

(5) Juxta analogiam dici deberet ܠܐܘܒܐ ut dicitur ܠܐܘܒܐ , et sic refert Barhebraeus in sua gramm. magna.

IV — DE VERBIS HAMZATIS IN 'AIN ET INFIRMIS IN LAMAD^h
 NECNON DE VERBIS INFIRMIS IN 'AIN
 ET IN LAMAD^h SIMUL

365 — Verba nonnulla hamzata in 'ain, sunt quoque infirma in lamadh, quod in quibusdam est alaf, v. gr. **قَالَ** (*increpavit*), **تَجَلَّى**, **مَلَأَ** inusitatum præterquam in suo participio activo **مُلِّئٌ** (*conveniens*), **مُلِّئٌ**, **مُلِّئٌ**, **مُلِّئٌ**; in aliis est jod^h, v. gr. **حَبَّ** (*claruit*), **تَجَلَّى**, **رَأَى** (*sordidus fuit*) **رَأَى**, **فَلَّ** (*docuit*) **فَلَّ**, **نَلَّ** (*defessus est*) **نَلَّ**. In forma **فَعَّلَا** v. gr. **رَبَّ** (*sedavit*) **رَبَّ** (1), cujus passivum per **أُفِّئَ** est **أُفِّئَ** (*clarificatus est*) **أُفِّئَ** (1), **أُفِّئَ**, **أُفِّئَ** (*sordidus factus est*) **أُفِّئَ**. Formæ **نَلَّ** exemplum: **أَلَّ** (*laborare fecit*) **أَلَّ**.

Conjugatio præteriti: **حَلَّ**, **فَلَّ**, **قَلَّ** etc. **لَلَّ**, **لَلَّ**, **لَلَّ**, **لَلَّ**, **لَلَّ**... usque ad **لَلَّ**, **لَلَّ** vel **لَلَّ**. Item **رَبَّ**, **رَبَّ**, **رَبَّ** etc. **أَلَّ**, **أَلَّ**, **أَلَّ** etc. (2) etc. **أَلَّ**, **أَلَّ**, **أَلَّ** etc.

Conjugatio aoristi: **نَلَّ**, **نَلَّ**, **نَلَّ** etc. (2) etc.

(1) Mirum est quod Occidentales moderni dicant **رَبَّ**, **رَبَّ** et infirma cum incremento 2 dicant **أُفِّئَ** quasi radix esset hamza-tain et lamadh.

(2) Orientales pronunciant cum mhagjana, Occidentales vero cum rvassa ad lamadh.

בְּלֵאָא — בְּרֵאָא , אֲרֵאָא usque ad אֲרֵאָא , בְּרֵאָא , בְּרֵאָא , בְּרֵאָא etc. (1) בְּרֵאָא etc. בְּרֵאָא etc.

Imperativus בְּרֵאָא , בְּרֵאָא etc. Infinitivus

בְּרֵאָא . — Particip. activ. בְּרֵאָא , בְּרֵאָא , בְּרֵאָא . (2) בְּרֵאָא , בְּרֵאָא , בְּרֵאָא , בְּרֵאָא , בְּרֵאָא , בְּרֵאָא . — Participium passiv.

seu adjectivum simplex : בְּרֵאָא , בְּרֵאָא etc. Auctum בְּרֵאָא , בְּרֵאָא etc.

367 — Interdum occurrunt apud Syros verba infirma simul in tain et lamadh, v. gr. בְּרֵאָא (fuit), בְּרֵאָא (comitatus est), בְּרֵאָא (equalis fuit), בְּרֵאָא (miser fuit), בְּרֵאָא (vixit). Hujusmodi verba in omnibus flectuntur ut verba defectiva in lamadh, præter בְּרֵאָא quod videbitur infra. In forma נִעַל habemus ex. gr. verbum בְּרֵאָא , בְּרֵאָא , בְּרֵאָא etc. (apud Orientales בְּרֵאָא , בְּרֵאָא , בְּרֵאָא etc.)

368 — Attamen verbum בְּרֵאָא in aoristo duplicem formam in sequentibus personis habet, i. e. בְּרֵאָא (erit et erimus), בְּרֵאָא (eris et erit f.), et בְּרֵאָא (eris f.) pro בְּרֵאָא , בְּרֵאָא . Sic denique conjugatur participium activum a בְּרֵאָא (meruit) בְּרֵאָא , בְּרֵאָא , etc. Participium pas-

(1) Cave no scribas בְּרֵאָא .

(2) Cave no dicas aut scribas בְּרֵאָא .

sivum : מִוֶּזֶן (*aequalis*), מִוֶּזֶן, מִוֶּזֶן, מִוֶּזֶן cum pt^hah^ha in his duobus extremis, etiam apud Orientales (n. 23).

CAPUT IX

DE VERBIS ANOMALIS ET VERBIS INFLEXIBILIBUS

I - DE CONJUGATIONE VERBI مَوْجِب

369 - Inter verba anomala computatur verbum مَوْجِب (*dedit*). Anomalia ejus consistit in eo quod ejus ω excidat omnino in integro präterito apud Orientales, et penes Occidentales tantummodo quoties sequens ω reperitur quiescens, unde sic conjugatur: مَوْجِب, مَوْجِب vel مَوْجِب (1), مَوْجِب (1), مَوْجِب vel مَوْجِب (1), مَوْجِب, مَوْجِب, مَوْجِب, مَوْجِب (1), مَوْجِب vel مَوْجِب. In aoristo nou existit مَوْجِب sed pro eo adhibetur aoristus qui non habet präteritum et est مَوْجِب (2) (*dabit*), et conjugatur ita : مَوْجِب, مَوْجِب (3), مَوْجِب, etc. Impe-

(1) Orientales reticent ω et Occidentales illud pronunciant.

(2) Hoc verbum excidit in präterito apud Syros sed extat apud Hebræos cum nun pro lamadh.

(3) In aoristo verbi مَوْجِب (*suspendit*) dicitur مَوْجِب cum ruccak^h et cum rwah^h, cum quod est in textu habet qess^haj et qmaqam.

صَفَّ, infinitus nominalis **صَفَّ** (pronunc. **صَفَّ**).
 Particip. activum est **أَصَفَّ**, **أَصَفَّ**, **أَصَفَّ** (lege **أَصَفَّ**),
أَصَفَّ, **أَصَفَّ** etc. In cæteris nulla difficultas.

Nota lamadh in participio activo hujus verbi
أَصَفَّ non excidere seu non *otari* si verbum **أَصَفَّ** adhibe-
 tur sensu *profuit, utilitati fuit*, v. gr. **أَصَفَّ** **لَا** **لَا** **لَا** **لَا**
أَصَفَّ (neque in terram neque in sterquilinum utile
 est) (sal).

III - DE CONJUGANDIS VERBIS **صَفَّ** ET **أَشَفَّ**

371 - Verbum **صَفَّ** (*ascendit*) anomalium
 patitur in aoristo et cæteris quæ ab aoristo derivantur,
 i. e. quotiescumque lamadh secunda radicalis quiescit in
 medio vocis, tunc in pronunciatione et in orthographia
 simul abjicitur, et ejus vocalis retrahitur ad litteram
 præcedentem, v. gr. **أَصَفَّ** (*ascendet, ascendemus*) pro
أَصَفَّ. Hinc **أَصَفَّ** conjugatur ad instar **أَصَفَّ** (n. 325).
 Imperativus **أَصَفَّ** etc. Infinitiv. verbalis **أَصَفَّ**; infinitiv.
 nominalis **أَصَفَّ** (*ascensio*). Forma **أَصَفَّ** fit **أَصَفَّ**
 (*ascendere fecit*) **أَصَفَّ**, in forma **أَصَفَّ** dicitur **أَصَفَّ**.

372 - Verbum **أَشَفَّ** (*bibit*) est anomalium in
 suo præterito, et in imperativo. Conjugatio præteriti :
أَشَفَّ, **أَشَفَّ**, **أَشَفَّ** (1), **أَشَفَّ**, **أَشَفَّ**, **أَشَفَّ**, **أَشَفَّ**.

(1) Pronunciatur waw (Cf. n. 349).

$\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ vel $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$.
 Aoristus $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ ut $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ (n. 350). Imperat. $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$,
 $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ etc. Forma passiva est $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ etc.
 In reliquis est regulare.

IV — DE CONJUGATIONE VERBORUM $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$

373 — Primam ex his tribus verbis quæ sunt anomala conjugatur ia præterito sic: $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ (*invenit*)
 $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ etc. $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ etc. $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ etc.
 $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ vel $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$. Aoristus $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$,
 $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ etc. Imperativ. $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ etc. Infinitiv. $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$,
 $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$.
 Particip. activ. $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$.
 Particip. passiv. $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ etc. Forma passiva $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$
 (*inventus fuit*), $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$.

374 — Inter anomala quoque recensetur verbum $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ (*cucurrit*) $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ ejus imperativus est $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ per metathesim litteræ $\bar{\text{ܐ}}$, loco $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$.

Inter verba sana unicum verbum $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ non inflectitur nisi ia participio activo quo exprimitur tempus præsens: $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$ (*necesse est*), $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$, $\bar{\text{ܐܘܢܝܢܐ}}$.

V - DE CONJUGATIONE VERBI **حَيَا**

375 - Verbum **حَيَا** (*vixit*) est dupliciter defectivum nempe in *caim* et in *lamadh*. Conjugatur in præter.

حَيَا, **حَيَا** etc. **حَيَا**, **حَيَا** etc. **حَيَا** - **حَيَا**;
حَيَا vel **حَيَا**.

Aoristus est cum *h²vas^a* ad litteras præformativas apud Occidentales, et cum *zlama leni* apud Orientales:

حَيَا, **حَيَا**, **حَيَا**, **حَيَا**, **حَيَا**, **حَيَا**, **حَيَا**,
حَيَا. Imperativ. **حَيَا**, **حَيَا** etc. Infinitiv. **حَيَا**

et apud Orientales **حَيَا**. Particip. activ. **حَيَا**, **حَيَا**,

حَيَا, **حَيَا**. Adjectivum **حَيَا** (*vivis*), **حَيَا**, **حَيَا**,
حَيَا. Et cum *gdama*: **حَيَا**, **حَيَا**, **حَيَا**, **حَيَا**.

In forma **حَيَا** fit **حَيَا** (*vivificavit*) **حَيَا**; imperativ. **حَيَا**;

infinitiv. **حَيَا**; partic. act. **حَيَا**; partic. pass. **حَيَا**;

in quibus omnibus post litteras præformativas cave ne

addas *alaf* post **ح**. Participium adjectivum **حَيَا**
(*vivificator*).

VI - DE CONJUGATIONE QUINQUE VERBORUM ANOMALUM

APUD ORIENTALES

376 - Hæc quinque verba sunt omnia hamzata in *pe*, et prima duo sunt insuper defectiva in *lamadh*,

et sunt **اُجِر** (*panem consecit*), **اَلَا** (*luxit*), **اَحْر** (*coegit*),
اَوْر (*occurrit*), **اَلْم** (*rancorem concepit*). Jam vero
 apud Orientales hæc verba pro zlama habent p^{hah}am
 ad hamzam **زَفَر**, **زَلَا**, **زَحَر**, **زَوْر**, **زَلْم** (1).

377 — Verbum **زَفَر** in præter. conjugatur: **زَفَر**,
زَفِم, **زَفِس**, **زَفْتِم**, **زَفَس**, **زَفَس**, **زَفَس**, **زَفَس**,
 vel **زَفِن** prorsus ad normam **صَت** cum p^{hah}am apud
 Orientales et cum rvas^a apud Occidentales. Aoristus:
زَفِر, et apud Orientales **زَفَر**, et est regularis. Imper-
 rativ. **زَفِب** cum lvas^a, **زَفِه**, **زَف**, **زَفْت** etc., et apud
 Occidentales **زَف**, **زَفِه** etc. juxta regulam imperativi
مَن (n. 351). Infinitivus **زَفِر**, et apud Orientales
زَفِر. Particip. activ. **زَفِر**. Partic. pass. **زَفِر**,
زَفِم, **زَفِم** ad normam **اَد** et **مَن**. Et ita conjugatur
 quoque **زَلَا**.

378 — Conjugatio verbi **زَلَم** in præter. **زَلَم**,
زَلِم, **زَلِس** etc. **زَلَم**... usque ad **زَلِم**, **زَلِم** vel
زَلِم. Reliqua sunt regularia ad normam **اَد** (n. 303).

379 — Scilicet in aoristo fit **زَلَم**, in imper.
زَلِم, idque tum apud Orientales tum apud Occiden-
 tales. Duo alia verba **زَلَم** et **زَوْر** conformantur conju-
 gationi **زَلَم**.

(1) P^{hah}am Orientalium correctior est quam zlama Occidentalium, teste antiquissima dialecto Babylonensi quæ dicitur Chaldaica.

VII - DE VERBO INFLEXIBILI ٱ (I)

380 - Hoc unicum verbum inflexibile penes Syros extat nempe ٱ, et significat *est* simpliciter. Quando solum sine suffixo adhibetur, est ad instar copulae inter subjectum indeterminatum et attributum respondetque Italico *ei è*, Gallico *il y a*, Anglico *there is*, v. gr. ٱٱٱٱ (hic sunt mulieres), ٱٱٱ (est homo in domo); Gallice: *il y a ici des femmes*, *il y a un homme à la maison*.

Quando vero ٱ connectitur cum suffixis, tunc indicat copulam inter subjectum determinatum et ejus attributum, ad instar pronominum personalium separatorum apud Arabes uti in exemplo ٱٱٱ (hic est vicinus meus), seu ad instar verbum *esse* apud Latinos. Porro suffixa subjunguntur voci ٱ modo pluralium scilicet ut sequitur: ٱ est, ٱ sunt, ٱ est f., ٱ sunt f., ٱ es, ٱ estis, ٱ es f., ٱ estis f., ٱ sum, ٱ sumus(2).

(1) Ista vox extat apud Hebræos ٱ (n. 91) sed apud Arabes excidit. Imo in omnibus fere linguis prisels existit, siquidem copula inter subjectum et attributum in linguis Indorum, Persarum, Latinorum, Græcorum, Germanorum exprimitur per verbum substantivum *est*. Videt igitur ٱ Syrorum fuisse in origino ٱ.

(2) Quemadmodum ٱ erat in origino ٱ, ita quoque ٱ

381 — In negatione pro لَا dicitur etiam كَلِمَةٌ per contractionem. Et huic etiam لَا subjunguntur prorsus ut لَا suffixa, sequenti modo: لَا هُوَ non est, لَا هُمَا non sunt, لَا هِيَ non est foem., لَا هُمَا non sunt f., لَا أَنْتَ non es, لَا أَنْتُمْ non estis, لَا أَنْتَ non es f., لَا أَنْتُمْ non estis f., لَا أَنَا non sum, لَا أَنَا non sumus.

CAPUT X

DE DERIVATIS NOMINALIBUS

I — DE INFINITIVO NOMINALI

382 — Jam vidimus (n. 281) duos esse infinitivos penes Syros, alterum verbalem, alterum nominalem; huncque (qui est nomen substantivum abstractum) certam regulam non sequi sed multas habere formas, seu typos, a verbis derivatos. Quapropter hic praecipuos

est pro كَلِمَةٌ , quae quidem vox كَلِمَةٌ exlat penes Arabes كَلِمَةٌ , quamvis ipsi non servaverint كَلِمَةٌ a quo derivat كَلِمَةٌ , quoque erat كَلِمَةٌ . Ceterum analogia exigit ut dicatur arabice كَلِمَةٌ cum th, quia sh in Hebraei cum quod est law Syriace, est semper (ث) th arabice; ex. gr. Hebr. מָוֹ , Syr. ܡܘܘ , Arab. مَوْر . Rarissimum exemplum defectiois in lingua Arabica!

typos hujusmodi infinitivi nominalis colligere operæ pretium existimamus, in quo negotio adhibebimus, de more, paradigma نَمَل Arabicum majoris claritatis ergo. Præcipui itaque infinitivorum nominalium typi sunt (1):

1 - فَعْلٌ v. gr. تَحْكَمُ (gustus), نَمَسًا (quies), سَمًا (passio).

2 - فِعْلٌ v. gr. قَتَلًا (occisio), حَبَسًا (captivitas), وَجَمًا (judicium), حُجًا ex radice geminata (fama).

3 - فُعْلٌ v. gr. قَمَزَدًا (vicinitas), مَوْعِنًا (onus), أَوْجَلًا (manducatio), حَوْعِنًا (examen), سَمَدًا ex radice geminata (dilectio).

4 - فَعْلَةٌ v. gr. اِجْتَبَا (perditio), نَوْمًا (dormitatio), مَمِيًا (vita).

5 - فِعْلَةٌ v. gr. وَصَفًا (amicitia), تَمَلُّكًا (2), (questio) حَرَبًا gemin. (prædatio) رَوَّجًا ex radice pe-jod^h pro رَوَّجًا (cura), هَمًا (3) (odium), لَامًا ex radice ain hamza et lamad^h defectivo (labor).

(1) Exempla, quantum poterimus, ex verbis sanis et ex diversis generibus verborum non sanorum exhibebimus.

(2) Orientales more suo dicunt تَمَلُّكًا per mhagjanam cum zlama leni ad α et Δ et cum ingeminatione ac Δ . Occidentales vero plerumque pronunciant Δ cum rvasa, unde dicunt تَمَلُّكًا.

(3) Per mhagjanam i. e. per adjectionem zlamæ lenis ad ν et per ingeminationem ν ac Δ apud Orientales.

6 - فَعْلَةٌ v. gr. ܕܘܢܘܕܢܐ (*benedictio*), ܐܘܡܢܘܢܐ (*enigma*).

7 - فَعْلَةٌ v. gr. ܘܚܘܢܐ (*anuntiatio*), Cf. n. 102
ܡܝܚܘܢܐ (*scientia*) Cf. n. 103.

8 - فَعْلَةٌ v. gr. ܘܨܘܚܐ (*sensatio*), ܡܘܘܘܢܐ (*mutuum*) n. 103.

9 - فَعْلَةٌ v. gr. ܘܪܚܘܢܐ, ܘܡܘܨܘܢܐ (*oratio*).

10 - فِعَالٌ v. gr. ܘܕܝܘܢܐ (*operatio*), ܡܠܘܢܐ (*misericordia*),
ܘܡܘܘܢܐ (*absolutio*), ܘܡܘܘܢܐ (*existentia*), ܘܡܘܘܢܐ (*veneratio*)
Cf. n. 103.

11 - فَعُولٌ v. gr. ܘܡܘܘܢܐ (*textura*).

12 - فَعِيلٌ v. gr. ܘܡܘܘܢܐ (1) (*tremor*) a ܘܡܘܢܐ geminata.

13 - فُعَالَةٌ v. gr. ܘܕܝܘܢܐ (*gustus*), ܘܡܘܘܢܐ (*quies*),
ܘܕܝܘܢܐ defect. in lamadh (*petitio*), ܘܕܝܘܢܐ a radice hamzata
in 'ain et defectiva in lamadh (*increpatio*).

14 - فُعَالَةٌ v. gr. ܘܕܝܘܢܐ (*facinus*), ܘܡܘܘܢܐ (*peccatum*)
pro ܘܡܘܘܢܐ cum duobus jodh, ܘܕܝܘܢܐ (*malum*)
pro ܘܕܝܘܢܐ a ܘܕܝܘܢܐ.

15 - فَعُولَةٌ v. gr. ܘܡܘܘܢܐ (*mensura*), ܘܡܘܘܢܐ (*odium*)
pro ܘܡܘܘܢܐ cum duobus waw.

16 - فَعُولَةٌ v. gr. ܘܕܝܘܢܐ (*fuga*).

(1) Cum zlama dura apud Orientales.

- 17 - فَيَالٌ v. gr. فَهَادٌ (patrocinium).
- 18 - فَعَالٌ v. gr. هَوُولٌ (adulatio), مَهْلَاٌ (lotio),
 هَوِيَةٌ (conventio), دَهْوَةٌ (reprehensio), هَوَاؤٌ (confusio),
 مَهْوَةٌ (demonstratio); formatur regulariter a quolibet
 verbo in forma فَعَالٌ.
- 19 - فَعْلَةٌ v. gr. هَوَالِيَةٌ (iter, deambulatio).
- 20 - فَعْلَانٌ v. gr. هَوِيْلٌ (incendium), هَوِيْلٌ (perditio).
- 21 - فَعْلَانٌ v. gr. مَهْلَكَةٌ (sanitas), مَهْلَاؤٌ (uti-
 litas), هَوِيْلٌ (provincia).
- 22 - فَعْلَانٌ v. gr. تَرْسِيْلٌ (excellens).
- 23 - فَعْلَالٌ v. gr. لَهْوَجْنَةٌ (conflagratio), هَوَهْمَةٌ
 (dilatatio), هَوَكْهَةٌ (stupor), هَوَهْوَةٌ (promissio);
 efformatur regulariter a quovis verbo habente quatuor
 litteras.
- 24 - فَعْلَالَةٌ v. gr. هَوَدْنَةٌ (alimentum).
- 25 - فَعْمَالٌ v. gr. هَوَهْوَةٌ (additio).
- 26 - فَعْمَالٌ v. gr. هَوَهْوَةٌ (cruciatu).
- 27 - فَعْمَالٌ v. gr. هَوَهْوَةٌ (pugna).
- 28 - فَعْمَالَةٌ v. gr. هَوَهْوَةٌ (1) (supplicatio), هَوَهْوَةٌ
 (purificatio), هَوَهْوَةٌ (confessio), هَوَهْوَةٌ (intentio),
 هَوَهْوَةٌ (ministerium).

(1) Apud Orientales cum pl^hahba pro zlama.

29 - תַּעֲלָה v. gr. אֲמַלְלָא (pietas), אֲחַמְלָא (impuritas).

30 - תַּעֲלָה v. gr. אֲיֻוֹעֵזְלָא (miraculum), אֲזַחְזָא defectivo lamadh (satisfactio), אֲזֻכְחָא (pugna).

31 - תַּעֲלָה v. gr. אֲזֻמְנָא (cunctatio).

32 - מַעֲלָה v. gr. אֲדֻרְמִילְיָא (dormitio), אֲפֻטְיָא (potio), אֲפֻזְמָא gemin. (ingressus), אֲפֻנְיָא pe-nun (egressio), אֲפֻזְמָא (adventus), אֲפֻזְמָא (discessio), אֲפֻזְמָא (sermo), אֲפֻזְמָא (statio).

33 - מַעֲלָה v. gr. אֲפֻזְמָא (cogitatio), אֲפֻזְמָא (donum), אֲפֻזְמָא (descensus), אֲפֻזְמָא pro אֲפֻזְמָא (ascensus).

34 - מַעֲלָה v. gr. אֲפֻזְמָא (grex), אֲפֻזְמָא (adventio).

35 - מַעֲלָה v. gr. אֲפֻזְמָא (cibus), אֲפֻזְמָא pe-nun (lapsus), אֲפֻזְמָא pe-nun et defectivo in lamadh (litigium), אֲפֻזְמָא (accusatio), אֲפֻזְמָא (luctus).

36 - מַעֲלָה v. gr. אֲפֻזְמָא (oriens), אֲפֻזְמָא (occidens), אֲפֻזְמָא (nativitas), item אֲפֻזְמָא (ascensus), אֲפֻזְמָא (egressus), אֲפֻזְמָא (ingressus), in quibus tribus ultimis exemplis elisa fuit una littera quæque sunt pro אֲפֻזְמָא, אֲפֻזְמָא.

37 - מַעֲלָה v. gr. אֲפֻזְמָא (ligamen).

383 - Præterea ex adjectivis imo substantivis solent Syri nomen concretum eandem rationem habens ac infinitivum nominalem universali regula efformare, scilicet suffigendo ultimæ litteræ nomialis vel adjectivi taw feminiai carentis $\text{ʿs}^{\text{s}}\text{as}^{\text{s}}\text{am}$ longam, et addendo terminationem in $\text{ʾ} \dot{\text{t}}$: unde plurima et fere innumera nova substantiva oriuntur. Sic v. gr. formant ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}}$ (sanctus) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (sanctitas), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (particeps) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (participatio), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (creator) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (qualitas creatoris), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (unctus) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (unctio), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (puer) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (pueritia), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (sacerdos) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (sacerdotium), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (propheta) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (prophetia), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (dulcis) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (dulcedo), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (rex) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (regnum), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (vilis) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (vilitas), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (misericors) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (misericordia), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (confessor) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (confessio), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (visibilis) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (visibilitas), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (tolerabilis) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (tolerabilitas), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (obediens) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (obedientia), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (perfectus) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (perfectio), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (submitus) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (submitio), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (bonus) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (bonitas), ex $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (malus) $\text{ʾ} \dot{\text{t}} \text{m}^{\text{m}} \text{ʾ} \dot{\text{t}}$ (malitia), ex

⁹ܘܢܝܐ (miser) ⁹ܘܢܝܐܐ (miseria). Excipe ⁹ܠܘܦܝܢܐܐ (pœnitentia), ex ⁹ܠܘܦܝܢܐ (pœnitens); ⁹ܘܫܢܝܐܐ (senectus), ex ⁹ܘܫܢܐ (senex); ⁹ܘܐܡܝܢܐܐ (existentia), ex ⁹ܘܐܡܝܢܐ (ens); ⁹ܘܡܫܝܢܐܐ (fides), ex ⁹ܘܡܫܝܢܐ (fidelis). Item dicitur ⁹ܘܫܠܘܢܐܐ cum pthahha ad ⁹ܘܫܠܘܢܐ (admonitio) quamvis verbum sit ⁹ܘܫܠܘܢܐ (admonuit).

Quemadmodum autem notio negativi in adjectivis exprimitur per ⁹ܠ quæ adjectivo copulatur ita iatime ut unum fere vocabulum forment, ut ⁹ܠܘܫܝܢܐܐ (inhonestus), ⁹ܠܘܫܝܢܐܐ (infidelis), ita ipsa ⁹ܠ nomini abstracto copulatur ad significandam illius negationem seu inexistenciam, ut ⁹ܠܘܫܝܢܐܐܐ (inhumanitas), ⁹ܠܘܫܝܢܐܐܐ (infidelitas).

II - DE FORMIS ADJECTIVORUM EORUMQUE FLEXIONE

384 — Formæ adjectivorum apud Syros ut apud Arabes sunt multæ, pro quorum tamen applicatione singulis casibus certa regula assignari nequit, si excipias adjectiva quæ proveniunt a radicibus trilitteris nudis, inter quæ nihilominus plurima anomala sunt. Porro adjectivorum alia significationem activam, alia passivam habent; sola praxis ad dignoscenda activa a passivis te adjuvare potest. Excipe tamen adjectiva quæ natura sua indicunt sensum activum ut participium activum, vel sensum passivum ut participium passivum. Plurima inter adjectiva habent significationem amplificationis alterius adjectivi aut verbi a quo derivatur.

385 - Pro majori claritate hic exhibemus diversas formas adjectivorum, adhibito, de more, paradigmate كَلِمَاتٍ Arabico :

1 - فَعْلٌ cum *a*, *u*, vel *i*. Plurima quæ habent *a*; ex. gr. سَلْمٌ (*sanus, perfectus*), مَمْلٌ (*æqualis*), مَكْبٌ (*magnus*), مَيْلٌ (*vivus*); hæc forma est prævalens in adjectivis quorum radix est defectiva in lamadh, v. gr. مَسْمٌ (*sanctus*), مُجْمٌ (*purus*), مُجْمٌ (*evidens*). Adjectiva quorum radix est concava habent plerumque zqafam pro pthah^ha ad primam radicalem, verb. grat. : مُجْمٌ (*bonus*), مُهْمٌ (*senex*), مُفْمٌ (*altus*). Rarissima sunt quæ habent *u* ut مُكْمٌ (*incultus*), مُكْمٌ (*surdus*), vel *i*, ut مُفْمٌ (*fatuus*), مُفْمٌ (*justus*) pro مُفْمٌ cum zlama leni.

2 - فَاعِلٌ v. gr. مُفْمٌ (*viticola*), مُفْمٌ (*medicus*), مُفْمٌ (*ebrius*), مُفْمٌ (1) mutando litteram infirmam in hamzam (*osor*).

3 - فَعِيلٌ ex. gr. مُفْمٌ (*munitus, inaccessus*), مُفْمٌ (*flexibilis*), مُفْمٌ (*spissus*). Adjectiva hujus formæ quæ derivantur a radice habente initio hamzam assumunt pthah^ham ad pe, quin tamen ingeminetur littera sequens vel aspera reddatur si est ex litteris كَلِمَاتٍ v. gr. مُفْمٌ (*lugens*), مُفْمٌ (*mercenarius*),

(1) Cave ne scribas ut nonnulli مُفْمٌ .

أَقْبَلًا (*manducatus*). Adjectiva hujus formæ quæ secundam radicalem habent hamzam vel litteram infirmam, secundam radicalem amittuat, v. gr. مَقْلًا (*judicatus*), pro مَقْبَلًا, مَقْبَلًا (*malus*) pro مَقْلًا. Adjectivorum ejusdem formæ quæ pertinent ad radicem defectivam in lamadh littera infirma est semper jodh quæ tamen scribitur alaf, v. gr. مَقْتَلًا (*odibilis*), l. snijä.

4 - فَعُولٌ v. gr. مَقْبُولًا (*dilectus*), اَحْزَلًا (*parvus*).

5 - فَعَالٌ cum pt'ah'ha v. gr. لَقِيْنَا (*faber, lignarius*), مَقْتَلًا (*latro*), مَقْتَلًا (*zelator*), مَقْتَلًا (*videns*), مَقْتَلًا (*iniquus*). Vel cum 'sas'a, v. gr. مَقْمُولًا (*ruber*), مَقْمُولًا (*niger*). Vel cum zlama, ut مَقْمُولًا (*albus*).

6 - فَعَالٌ ex. gr. مَقْمُولًا (*calvus*), مَقْمُولًا (*vicinus*).

7 - فَعِيلٌ ex. gr. مَقْمِيلًا (*remotus*), مَقْمِيلًا (1) (*jucundus*), مَقْمِيلًا (*fortis*), مَقْمِيلًا cum beth aspero, et apud Orientales in geminato (*perditus*), مَقْمِيلًا (*mortuus*), مَقْمِيلًا (*piger*), مَقْمِيلًا (*veniens*).

8 - فَعُولٌ v. gr. مَقْمُولًا (*obscurus*), مَقْمُولًا (2) (*præfactus*).

9 - فَاعُولٌ v. gr. مَقْمُولًا (*factor*), مَقْمُولًا (*lector*), مَقْمُولًا (*auctor*), مَقْمُولًا (*prædator*).

(1) Alaf pronunciatur ut jodh.

(2) Occidentales dicunt مَقْمُولًا cum zqafa ad ف.

10 - فَعْلَانٌ v. gr. فَعْلَانٌ (gubernator), لَوْفِيٌّ (interpres), مَهْمُؤٌ (particeps), كَاكُّبٌ (pastor).

11 - فَعْلَانٌ v. gr. مَسْمُؤٌ (misericors), مَسْمُؤٌ (malignus), حَمْمُؤٌ (ventruosus).

12 - فَعْلَانٌ tantum ex radice defectiva in lamadh, v. gr. كَلْمُؤٌ (anachoreta), حَمْمُؤٌ (novitius), كَيْبُؤٌ (alienigena), مَسْمُؤٌ (litigiosus), لَهْمُؤٌ (peregrinus).

13 - فَعْلَانٌ v. gr. مَعْمُؤٌ (procaz).

14 - فَعْلَانٌ v. gr. حَمْمُؤٌ (impudens).

15 - فَعْلَانٌ v. gr. مَسْمُؤٌ (bellicosus) pro مَسْمُؤٌ cum zqafa.

16 - فَعْلَانٌ cum a, v. gr. مَسْمُؤٌ (fortis); vel cum e, v. gr. مَسْمُؤٌ (superbus), مَسْمُؤٌ (cupidus).

17 - فَعْلَانٌ v. gr. مَسْمُؤٌ (peritus), مَسْمُؤٌ (magnificus).

18 - فَعْلَانٌ v. gr. لَوْفِيٌّ (interpres), مَسْمُؤٌ (superbus).

19 - فَعْلَانٌ v. gr. مَسْمُؤٌ (1) (piger).

20 - مَسْمُؤٌ v. gr. مَسْمُؤٌ (perfectus), مَسْمُؤٌ (director), مَسْمُؤٌ (fortificator), مَسْمُؤٌ (lotor).

(1) Apud Orientales مَسْمُؤٌ habet zlamam.

21 - מַעֲלֵאן v. gr. כְּחַפְיָא (baptista), כְּחַפְיָא (exterminator), כְּחַפְיָא (allator), כְּחַפְיָא (passionem inferens), כְּחַפְיָא (reprehendeas), כְּחַפְיָא pro כְּחַפְיָא (doctor), כְּחַפְיָא (constitutor), כְּחַפְיָא (vivificator).

22 - מַעֲלֵאן v. gr. כְּחַפְיָא (perfector), כְּחַפְיָא (subjugator), כְּחַפְיָא (animo constans heros).

23 - כְּחַפְיָא ant כְּחַפְיָא cum tav emphatico, ut כְּחַפְיָא (familiaris, notus), כְּחַפְיָא (cognatus haeres).

24 - כְּחַפְיָא v. gr. כְּחַפְיָא (perfectus), כְּחַפְיָא (tortuosus).

Si rite istas formas adjectivorum perpendas, vides eas numero longe superare formas adjectivorum Arabicas, casque, etsi sint paucæ pro adjectivis derivatis a radicibus nudis, tamen pro adjectivis quæ a radicibus auctis derivantur multas esse. Præterea animadvertite formam nominalem كَفَلٌ frequentem apud Arabes nullomodo reperiri apud Syros. Tandem adjectiva concava et defectiva in lamadh in omnibus recensitis formis habere loco litteræ infirmæ litteram jodh, excepto adjectivo كَفَلٌ propterea quod derivatur a verbo كَفَلٌ quod anomalum est in sua formatione.

Porro licet pro adjectivis adhibere ex verbis activis sive nudis sive auctis participium activum, dummodo participium construatur cum suo nomine accusativo per constructionem regiminis, (n. 172), v. gr. كَفَلٌ

(*nectens coronas*), حَسْبُ لَدَا (*scrutator cordium*),
 صَفَا اَهْوَا (*explanans*
riam), صَدْرًا مَع رِجْلَيْهِ (*deambulans ex se*). Ex
 verbis activis nudis licet adhibere pro adjectivo parti-
 cipium passivum sive sensu activo sive passivo (Cf. n.
 298) v. gr. اَمْتَبِي قَلًا (*tenens omnia i. e. omnipotens*),
 مَنَّا مَع نَوَاحِيهِ (*amplectens lucem*),
 ΑΥΤΟΚΛΗΤΟΣ (*sponte veniens*).

386 – Porro adjectiva flectuntur prorsus eodem
 modo ac nomina substantiva (n. 183), sic dicitur v. gr.
 اَكْفَرًا , اَكْفَرًا , اَكْفَرًا , اَكْفَرًا ; item اَكْفَرًا , اَكْفَرًا ,
 اَكْفَرًا . In contractis dices : اَكْفَرًا , اَكْفَرًا ,
 اَكْفَرًا , اَكْفَرًا ; et اَكْفَرًا , اَكْفَرًا , اَكْفَرًا .
 Adjectiva vero quæ sunt participia , in contractione
 sequuntur semper regulas traditas n. 172 et 177 , v. gr.
 اَكْفَرًا (*custos horti*), اَكْفَرًا , اَكْفَرًا ,
 اَكْفَرًا .

III – DE NOMINIBUS LOCI ET TEMPORIS NEC NON
 DE NOMINE INSTRUMENTI

387 -- Solet deduci ex plurimis verbis nomen
 quod indicat tempus vel locum in quibus actio verbi
 contingit vel est res : frequentius formatur hujusmodi
 nomen loci vel temporis ad normam typi مَنَّا مَع رِجْلَيْهِ ,
 observatis regulis supra expositis de immutatione vel

elisione vel contractione in radicibus pe-nun, vel geminatis vel hamzatis vel infirmis etc. v. gr. ex radice sana **سَمِيحًا** (*sanctuarium*), **مِيسَا** (*oriens*); ex rad. pe-inf. **سَمِجَا** (*sessio*); ex rad. gem. **مَكَلَا** (*locus ingrediendi*); ex rad. pe-nun **مَقَمًا** (*locus egrediendi*); ex anomalis **مَمَمًا** pro **مَمَلَمًا** (*ascensus*); ex radice lamad^b inf. **مَمَمِنًا** (*habitaculum*); ex rad. concava **مَمَمَلًا** (*statio*).

Sæpe uti in Arabica lingua etiam in Syriaca loci nomen assumit 2 finale, v. gr. **مَمَمِنَاتًا** (*castra*), **مَمَمَمَزَاتًا** (*latebra*), **مَمَمَمِنَاتًا** (*pons, transitus*).

388 — Frequentissime tamen pro nomine loci adhibent Syri vocem **حَم** sequente infinitivo, v. gr. **حَم مَجَمَمًا** (*carcer*), **حَم مَجَمَزًا** (*cæmeterium*), **حَم مَمَمَمًا** (*asylum*), **حَم مَمَمِنًا** (*tribunal*), **حَم مَمَمَرًا** (*gazophilacium*), **حَم مَمَمَلًا** (*domus fletus, luctus*). Quæ vox **حَم** nonnisi in plurali adhibetur, construitur autem juxta regulam pluralium, ut **حَم مَمَمَمِنًا** (*luctus noster*). Interdum **حَم** redundat ante nomen loci, v. gr. **حَم مَمَمَمَلًا** (*effugium*), **حَم مَمَمَمِنًا** (*habitaculum*). Quandoque adhibetur **حَم** pro nomine temporis, v. gr. **حَم مَمَمَمَرًا وَمَمَمِنًا** (*natalitia Domini nostri*), **حَم مَمَمَمَلًا** (*tempus luctus*).

389 — Nomen instrumenti plerumque formatur juxta types Arabices præcipue juxta *مِنَالٌ* v. gr. *صَبِيحَةٌ* (instrumentum pro stibio linendo), *مَكْفُوفٌ* (instrumentum pro legendis pilis etc.) in rad. pe-nun excidit nun, v. gr. *صَهْبَةٌ* (serra). Interdum juxta *مَنْجَلٌ*, v. gr. *صَبِيحَةٌ* (ventilabrum), *صَهْبَةٌ* (falx) pro *صَهْبَةٌ*.

CAPUT XI

DE SUFFIXIS VERBORUM

I — PRÆLIMINARIA DE SUFFIXIS IN GENERE

390 — Vidimus lib. III cap. II pronomina personalia quæ suffiguntur nominibus et respondent pronomibus possessivis Latinorum, subnecti quoque verbis activis istorumque casum accusativum referre; confer quæ illic diximus. Jam vero quando suffiguntur verbis, tum ipsa suffixa tum verbum subeunt aliquam modificationem. Quædam tamen præmittenda sunt in genere antequam de ista modificatione agamus:

391 — Suffixa itaque solent esse quiescentia, et proinde necessario ultima littera verbi cui adjunguntur movenda est (n. 104), exceptis suffixis 2^æ pers. plur. masc. *جُمٌ* et 2^æ pers. plur. fem. *جِمٌ*, quæ ex eo quod incipiunt n motione non movent ultimam litteram verbi cui suffiguntur. Memineris autem jod^h 1^æ personæ sing.

assumere semper cum verbis post se nun adscititium , per quod 1^a pers. sing. confanditur semper cum prima pers. plur.

392 — Pronomina personalia 3° pers. plur. tum masc. tum fœm. non suffiguntur verbis, sed ipsa pronomina separata ^{אֵלֵם} (illi) et ^{אֵלֵם} (illas) pro suffixis adhibentur, v. gr. ^{אֵלֵם} ^{אֵלֵם} (occidi eos), ^{אֵלֵם} ^{אֵלֵם} (voca eas). Et proinde omnia quæ hic de suffixis tradituri sumus non pertinent ad hæc duo pronomina. (1)

393 — Pronomina suffixa nonnisi præterito, aoristo, imperativo et infinitivo verbali, minime vero infinito nominali suffiguntur et cum eis coalescunt. Suffixa itaque cum participio activo non coalescunt, sed illis præfigitur præpositio ^{אֵלֵם}, v. gr. ^{אֵלֵם} ^{אֵלֵם} (vocat me), ^{אֵלֵם} ^{אֵלֵם} (laudamus te).

394 — Cum præteritum in tribus personis desinat in taw quod duos habet sonos, i. e. in 1^a sing., in 2^a sing. masc., et in 3^a sing. fœm., notandum est quod hæc littera adformativa fit lenis cum suffixo 3° sing. fœm. v. gr. ^{אֵלֵם} ^{אֵלֵם} (dereliquit f. me), et aspera cum suffixis 1° sing. et 2° sing. masc. v. gr. ^{אֵלֵם} ^{אֵלֵם} (dereliqui te), ^{אֵלֵם} ^{אֵלֵם} (dereliqui vos), ^{אֵלֵם} ^{אֵלֵם} (tu dereliquisti me). Attamen taw adformativum 1° sing. fit lene cum suffixis, quoties habet ante se h^hvas^sam (2) et verbum est trilaterum nudum, exemp. grat. ^{אֵלֵם} ^{אֵלֵם}

(1) Hæc duo pronomina usurpantur suffixa cum verbis in dialecto antiqua Chaldaica, dicitur enim, v. gr. ^{אֵלֵם}, ^{אֵלֵם} cum h^hvas^sa ad taw.

(2) Zlamam duram.

(*vocavi te*), minime vero si verbum non sit trilaterum nudum etiam si taw veniat post h^hvas^sam, ut تَوَكَّلْتُ (*ostendi tibi*), تَوَكَّلْتُمْ (*ostendi vobis*).

II — DE SUFFIXIS PRÆTERITI

395 — Præteritum quando suscipit suffixa, reassumit in sua conjugatione pro singulis personis desinentias primitivas, quales habentur in Arabica lingua, scilicet: littera adformativa 1^a plur. assumit zqafam quod æquivalet fath^hæ Arabicæ productæ; adformativa 2^a pers. sing. masc. adsumit quoque zqafam; 2^a sing. fœm. adscissit h^hvas^sam quod respondet casræ Arabicæ; adformativa 2^a plur. masc. suscipit zqafam productam pro d^samma Arabicæ quæ afficit desinentiam hujus personæ apud Arabes, quæ quidem d^samma plerumque est producta; adformativa 2^a plur. fœm. assumit etiam zqafam; adformativa 3^a plur. masc. adscissit ts^sas^sam, et propterea quiescit littera quæ est ante waw, et reapparet vocalis litteræ quæ præcedit istam litteram quiescentem (n. 104); tandem adformativa 3^a plur. fœm. restituitur et assumit zqafam; licet tamen ad libitum hoc nun suppressere sed tunc adjicitur zqafa ultimæ litteræ verbi cum suffixis 1^a personæ tum sing. tum plur. et 2^a pers. sing. masc. Adformativa autem taw 1^a sing. et taw 3^a sing. fœm. manent invariabiles. Sequens tabula elucidet hactenus exposita:

1 ^a plur.	مُتَلِّدُوا	(<i>occidimus</i>)
2 ^a sing. masc.	مُتَلِّدْتَ	(<i>occidisti</i>)

2^a sing. fœm. ^{ⲙⲉⲗⲁⲙ} (occidisti tu fœm.)

2^a plur. masc. ^{ⲙⲉⲗⲁⲙⲉⲛ} (occidistis)

2^a plur. fœm. ^{ⲙⲉⲗⲁⲙⲉⲛ} (occidistis vos fœm.)

3^a plur. masc. ^{ⲙⲉⲗⲁⲙ} (occiderunt)

3^a plur. fœm. ^{ⲙⲉⲗⲁⲙ}(1) vel ^{ⲙⲉⲗⲁⲙⲉⲛ} (occiderunt ipsæ)

NOTA — Si hæc regula accurate præ oculis habeas, facile suffigere pronomina personalia verbo præterito poteris.

396 — Hisce præmissis, sint sequentes canones:

1 — Si persona quæ debet suscipere suffixum designat in vocalem, i. e. una ex 7 quas mox exposuimus in tabella, vel 3^a sing. masc. desinens iu alaf post zqafam tunc nec verbum nec suffixum subit mutationem, excepto suffixo ⲉ 3° pers. sing. masc. quod assumit post se jod^h et aliquando etiam ante se aliud jod^h, v. gr. si 2° personæ sing. masc. ^{ⲙⲉⲗⲁⲙ} adjungas suffixum ⲉ 3° sing. masc., diccs ^{ⲙⲉⲗⲁⲙⲉⲛ} (2) (occidisti eum), in quo tamen ultimæ duæ litteræ ⲙⲉ otiantur (n. 225); item si 3° plur. masc. ^{ⲙⲉⲗⲁⲙ} suffigas idem

(1) In lingua Syr. Chaldaica, ultima radicalis præteriti in 3^a plur. fœm. assumit zqafam cum alaf sequenti, v. gr. ^{ⲕⲁⲓⲣⲁⲛ} (fecerunt f.) pro ^{ⲕⲁⲓⲣⲁⲛ} est suffurata i. e. brevis.

(2) Syri olim igitur dicebant ^{ⲙⲉⲗⲁⲙⲉⲛ} sed deinde suppresserunt in pronuntiatione ⲉ cum sua vocali.

suffixum ا , habebis مَوْلِدُوت (1), cum ا otiante (n. 225).

2 — Si persona præteriti quæ debet suscipere suffixum habeat ultimam litteram quiescentem, tunc hæc littera quiescens assumit $\text{pt}^{\text{h}}\text{ah}^{\text{h}}$ am ante suffixum 1^m sing. (ا) nec non ante suffixum 1^m plur. (وا); assumit vero zqafam ante suffixum 2^m pers. sing. masc. (ك) nec non ante suffixum 3^m sing. fœm. (ا); assumit tandem zlamam ante suffixum 2^m sing. fœm. (ا) et ante suffixum 3^m sing. masc. (ا): ante suffixa autem 2^m plur. masc. et fœm. manet quiescens ut vidimus (n. 223). Præterea quoties ultima præteriti ante suffixa assumit vocalem, tunc quiescere debet littera quæ illam præcedit (n. 104) ideoque littera quæ præcedit hanc litteram effectam quiescentem reassumit vocalem quam habebat in origine (n. 102). — Exemplum 1° sit اَوْو (*notificavit*), cui si adnectas suffixum 2^m sing. masc. (ك) debet ا assumere zqafam hinc quiescit ا , unde habes اَوْوَك (*notificavit tibi*). — Exemplum 2° sit مَوَّل (*occidit*), cui si adnectas suffix. 3^m sing. fœm. (ا), non solum ا assumit zqafam , et و quiescit, sed præterea م reassumit $\text{pt}^{\text{h}}\text{ah}^{\text{h}}$ am primitivam quæ exclusa erat propter $\text{pt}^{\text{h}}\text{ah}^{\text{h}}$ am litteræ و sequentis (n. 102) unde habebis مَوَّلَت (*occidit eam*).

397 — Paradigma pronominum suffixorum verbo præterito :

(1) Syri olim dicebant مَوْلِدُوت , et postea suppresserunt la pronu-
ciatione litteram ا conservantes tamen ejus vocalem.

A — Et primo personis praeteriti quæ desinunt in litteram quiescentem :

1 — Suffixa adjuncta 3^a sing. masc.

A — Cum **مَوּלָא** (occidit me), **مَوּלָכִי** (occidit nos), **מַלְכִי** (occidit te), **מַלְכִיבָּ** (occidit te f.), **מַלְכִיבֵּי** (occidit vos f.), **מַלְכֵּי** (occidit eum), **מַלְכֵּיבָּ** (occidit eam). Ita quoque cum **אִשְׁיָא** (apprehendit), **אִשְׁבָּר**, **אִשְׁבָּרָא**, etc. Cum **זַמְרָא** (dilexit) : **זַמְרָא**, etc., **זַמְרָא** etc., **זַמְרָא** etc. Cum **מַלְכֵּי** (genuit) : **מַלְכֵּיבָּ**, etc., **מַלְכֵּיבָּ** etc.

B — Cum **מַדְלָא** (accepit) : **מַדְלָא** etc., **מַדְלָא** etc., **מַדְלָא** etc. Cum **אִזְמָא** (irritavit) : **אִזְמָא** etc., **אִזְמָא** etc.

C — Cum **אִזְמָא** (irritavit) : **אִזְמָא** etc., **אִזְמָא** etc.

D — Cum **כַּרָּא** (praedatus est) : **כַּרָּא**, **כַּרָּא**, **כַּרָּא**, **כַּרָּא**, **כַּרָּא**, **כַּרָּא**, **כַּרָּא**, **כַּרָּא**.

E — Cum **רֻזָּא** (figuravit, pinxit) : **רֻזָּא** etc., **רֻזָּא** etc.

F — Cum **מַעְבָּא** (ostendit) : **מַעְבָּא** etc., **מַעְבָּא** etc., **מַעְבָּא** etc.

G — Cum **אִזְמָא** (laxavit, dimisit) : **אִזְמָא** etc., **אִזְמָא** etc.

H - Cum أَوَمَّرَ (*extulit*): أَوَمَّرْتُكَ etc. أَوَمَّرْتَنِي etc.

J - Cum حَلَا (*solatus est*): حَلَايَ etc. حَلَاؤُنِي etc.

2 - Exempla pronominum suffixorum 3° sing. fœm.

A - Cum مَلَاحَ (*occidit f.*): $\text{مَلَاحْتِ$ (*occidit f.* me), مَلَاحْتِنَا (*occidit f. nos*), مَلَاحْتِكِ (*occidit f. te*), مَلَاحْتِكِ (*occidit f. te fœm.*), مَلَاحْتِكِ (*occidit f. vos*), مَلَاحْتِكُمْ (*occidit f. vos fœm.*), مَلَاحْتِي (*occidit f. cum*), مَلَاحْتِيهَا (*occidit f. eam*). Ita quoque أَعْطَا (*dedit f.*): أَعْطَايَ , أَعْطَاؤُنِي , أَعْطَاؤُنِي (1), etc.

B - Cum وَسَّطَا (*dilexit f.*): وَسَّطَايَ etc. وَسَّطَاؤُنِي etc. Et sic etiam cum وَلَدَا (*genuit fœm.*): وَلَدَايَ etc. وَلَدَاؤُنِي etc. Et cum أَعْطَا (*dedit f.*): أَعْطَايَ , أَعْطَاؤُنِي , etc.

C - Cum أَقْبَلَا (*accepit f.*): أَقْبَلَايَ etc. أَقْبَلَاؤُنِي etc. Et cum أَعْزَّزَا (*glorificavit f.*): أَعْزَّزَايَ , أَعْزَّزَاؤُنِي , etc.

D - Cum أُزْجِرَا (*irritavit f.*): أُزْجِرَايَ etc. أُزْجِرَاؤُنِي etc. Cum أَسْمَعَا (*audire fecit f.*): أَسْمَعَايَ , أَسْمَعَاؤُنِي , etc.

(1) Orientales hic quoque elidunt litteram h in pronunciatione (n. 363).

E - Cum זָוַבְתָּ (*concupivit f.*): זָוַבְתָּ etc., זָוַבְתָּ etc.

F - Cum רָזַבְתָּ (*pinxit f.*): רָזַבְתָּ etc. רָזַבְתָּ etc.

G - Cum סָמַבְתָּ (*ostendit f.*): סָמַבְתָּ etc., סָמַבְתָּ etc., utique cum pth^hah^ha ad jod^h: Orientales tamen pro pth^hah^ha ubique habent zqafam sic: זָוַבְתָּ etc. זָוַבְתָּ etc.

H - Cum זָוַבְתָּ (*laxavit f.*): similiter ac cum precedenti: זָוַבְתָּ etc. זָוַבְתָּ etc. Orientales: זָוַבְתָּ etc.

I - Cum זָוַבְתָּ (*extulit f.*): זָוַבְתָּ etc., זָוַבְתָּ etc.

J - Cum זָוַבְתָּ (*consolata est*): זָוַבְתָּ etc., זָוַבְתָּ etc.

3 - Exempla suffixorum quæ adjunguntur 1° personæ singulari.

A - Cum זָוַבְתָּ (*occidi*): זָוַבְתָּ (*occidi te*), זָוַבְתָּ (*occidi te foem.*), זָוַבְתָּ (*occidi vos*), זָוַבְתָּ (*occidi vos foem.*), זָוַבְתָּ (*occidi eum*), זָוַבְתָּ (*occidi eam*).

B - Cum זָוַבְתָּ (*dilexi*): זָוַבְתָּ etc., זָוַבְתָּ etc., et sic cum זָוַבְתָּ (*genui*). זָוַבְתָּ etc.

NOTA - Verbum defectivum in lamadh, cujus ultima radicalis in praet. est jodh babens ante se h^hva-s^aam, non sequitur **𐤌** in suscipiendis suffixis, sed consideratur ut quiescens in fine, proinde suffixa cum verbo **𐤌** (*attulit*): **𐤌** etc. **𐤌**, **𐤌**, etc. Item cum **𐤌** etc.

2 - Suffixa quae connectuntur cum 1^a pers. plur.

Cum **𐤌** (*occidimus*): **𐤌** (*occidimus te*), **𐤌** (*occidimus te foem.*), **𐤌** (*occidimus vos*), **𐤌** (*occidimus vos f.*), **𐤌** (*occidimus eum*), **𐤌** (*occidimus eam*).

3 - Suffixa cum 2^a pers. sing. masc.

Cum **𐤌** (*occidisti tu*): **𐤌** (*occidisti me*), **𐤌** (*occidisti nos*), **𐤌** (*occidisti eum*), **𐤌** (*occidisti eam*).

4 - Suffixa cum 2^a pers. sing. foem.

Cum **𐤌** (*occidisti tu f.*): **𐤌** (*occidisti f. me*), **𐤌** (*occidisti f. nos*), **𐤌** (*occidisti f. eum*), **𐤌** (*occidisti f. eam*).

5 - Suffixa cum 2^a pers. plur. masc.

Cum **𐤌** (*occidistis*): **𐤌** (*occidistis me*), **𐤌** (*occidistis nos*), **𐤌** (*occidistis eum*), **𐤌** (*occidistis eam*).

6 - Suffixa cum 2^a pers. plur. fœm.

Cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ) (occidistis f.)
(occidistis f. me), مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (occidisti f. eum), etc.

7 - Suffixa cum 3^a plur. mase.

A - Cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (مَهْلِكَةٌ) (occiderunt)
(occiderunt me), etc. مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (occiderunt te),
(occiderunt te fœm.), مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (occiderunt
vos), مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (occiderunt vos f.), مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (occi-
derunt eum), مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (occiderunt eam). Cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ,
مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ, مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ, etc.

B - Cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (acceperunt) : مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ etc. et sic
cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (irritarunt) : مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ etc. Item cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ
(deprædati sunt) : مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ cum geminatione, etc.

C - Cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (judicarunt) : مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ etc.

D - Cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (extulerunt) : مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ, etc.

E - Cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (solati sunt) : مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (l), etc.

F - Cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (monstrarunt) : مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ, etc.

G - Cum مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ (vocarunt) : مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ etc., مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ,
مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ, مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ, مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ, مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ. In
his vocibus et similibus alaf legitur ut waw (n. 8).

(1) Lego bāʾim Arabicis figuris مَهْلِكَةٌ مُنَّابٌ cum jod^h quiescente, etsi
Barhebræus dixerit jod^h pronuclari cum pl^hah^ha, certe per distractionem.

אָדִּיִּסְ אִדְכֵּמְ (manducavit me), אִדְכֵּמְ (mandu-
 carunt eum): contra cum מְדִבְּרָא (genui) et cum אִדְכֵּמְ
 (manducavit f.) dicitur: מְדִבְּרָאִי (genui te), אִדְכֵּמְ
 (manducavit f. eum).

III — DE SUFFIXIS ADJUNGENDIS AORISTO

399 — Suffixa omnia exceptis duobus אִבְּרָא et אִבְּרָאִי,
 quando adjunguntur personis aoristi quarum finales
 quiescunt, movent illas finales, quemadmodum de suf-
 fixis präteriti diximus; et tunc אִבְּרָא suffixum 3^m sing. masc.
 assumit ante se jod^h cum h^hvas^a et waw quiescens, et
 post se jod^h quiescens et אִבְּרָא suffixum 3^m sing. fœm.
 adscissit ante se jod^h præcedente h^hvas^a. Quando autem
 quiescentes finales aoristi assumunt vocalem ante
 suffixa, tunc littera quæ præcedit finalem, quacumque
 vocali clausa mota sit, debet omnino quiescere. Sic,
 v. gr. אִדְכֵּמְ (relinquet), si illi adjungas suffixum
 primæ sing., assumit אִבְּרָא pt^hab^ham (n. 229) et proinde
 quiescit אִבְּרָא, unde אִדְכֵּמְ אִבְּרָא (relinquet me). Et sic
 אִדְכֵּמְ אִבְּרָאִי (relinquet eum), אִבְּרָאִי אִדְכֵּמְ (relinquet
 eam).

400 — Quando finalis aoristi est mobilis in-
 variabilis manet cum suffixis, tamen אִבְּרָא suffixum 3^m sing.
 masc. adscissit duo jod^h, alterum ante, alterum post.
 Porro personæ quæ censentur finalem mobilem habere
 in aoristo, sunt illæ quæ desinunt in litteram nun ad-
 formativam, nempe 2^a persona sing. fœm., et plur. tum

masc. tum fœm., nec non 3^a plur. masc. et fœm. et hæc nun ante suffixa assumit zqafam. Item aoristus verbi defectivi in lamadh censetur habere in sua conjugatione finalem mobilem, et personæ quidem ejus assumunt jodh pro alaf ante suffixa, v. gr. ^{أَمَّنَّمَا} (vocat me) a ^{أَمَّنَّمَا} (vocat); hoc jodh comitatur verbum defectivum eum omnibus suffixis, et littera quæ illud præcedit habet semper vocalem zlamam.

401 — Exempla suffixorum connexorum cum aoristo quiescenti in fine:

A - Cum ^{أَمَّنَّمَا} (occidet): ^{أَمَّنَّمَا}, ^{أَمَّنَّمَا}, ^{أَمَّنَّمَا}, ^{أَمَّنَّمَا}, ^{أَمَّنَّمَا}, ^{أَمَّنَّمَا}, ^{أَمَّنَّمَا}. Interdum occurrit ^{أَمَّنَّمَا} pro ^{أَمَّنَّمَا} quod frequentissimum est in versione Bibliorum dicta Pshit'ha, et item diceudum de exemplis sequentibus.

B - Cum ^{أَمَّنَّمَا} (audiet f.): ^{أَمَّنَّمَا}, ^{أَمَّنَّمَا}, ^{أَمَّنَّمَا} etc.

C - Cum ^{أَمَّنَّمَا} (predabor): ^{أَمَّنَّمَا}, ^{أَمَّنَّمَا} etc.

D - Cum ^{أَمَّنَّمَا} (tradet): ^{أَمَّنَّمَا}, etc. ^{أَمَّنَّمَا}, ^{أَمَّنَّمَا}, etc.

E - Cum ^{أَمَّنَّمَا} (eriget f.): ^{أَمَّنَّمَا}, etc. ^{أَمَّنَّمَا}, etc.

402 — Exempla suffixorum eum aoristo mobili in fine:

A - Cum ܐܡܢܐ (*vocabit*): ܐܡܢܡܐ , ܐܡܢܦܐ , ܐܡܢܦܝܐ , ܐܡܢܦܝܝܐ , ܐܡܢܦܝܝܝܐ .

B - Cum ܐܡܘܠܐ (*occident*): ܐܡܘܠܐܝܢܐ , ܐܡܘܠܐܝܦܐ , ܐܡܘܠܐܝܦܝܐ , ܐܡܘܠܐܝܦܝܝܐ , ܐܡܘܠܐܝܦܝܝܝܐ . Et sic cum ܐܡܘܠܐܝܢܐ (*occiditis*).

C - Cum ܐܡܘܠܐܝܢܐ (*occiditis f.*): ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ etc. Et sic etiam cum ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ (*occident f.*).

D - Cum ܐܡܘܠܐܝܢܐ (*occides f.*): ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ etc. ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ .

403 Dicitur etiam ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ pro ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ , et ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ pro ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ . Interdum non adformativa 3^a plur. masc., 2^a sing. fœm., et 2^a plur. masc. (vid. n. 275) eliditur ante suffixa, v. g. ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ (*excitent eum*), ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ (*facietis eam*), ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ (*apprehendes f. eum*) pro ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ , ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ et ܐܡܘܠܐܝܢܐܝܢܐ .

IV — DE SUFFIXIS QUÆ SUBIECTUNTUR IMPERATIVO AC PROHIBITIVO

404 — Imperativo nonnisi suffixa 1^a et 3^a personæ subiunctuntur, et tunc quidem reapparent in

pronunciatione litteræ finales imperativi quæ non legentur. Porro suffixa si subnectantur personis quæ habent finales mobiles, nullam modificationem subeunt, præter suffixum ا 3^m masc. sing. quod semper assumit post se jod^h, ante se autem assumit waw si præcedit $\text{h}^{\text{hvas}^{\text{a}}}$, et jod^h si præcedit zquafa, nulla inducta mutatione in verbum, præterquam in 2^{am} personam masc. plur. verbi sani trillitteri nudi tunc enim i. e. cum illi ا masc. suffigitur, quiescit illius penultima, et ejusdem prima assumit $\text{ts}^{\text{as}^{\text{a}}}$ am, v. g. اَوَسِّدُوْهُم (tenele eum) ab اَمْسِدُوْهُ (tenele).

Quando autem pronomina litteræ quiescenti suffiguntur, hæc littera accipit $\text{pt}^{\text{ah}^{\text{h}}}$ am in 1^a pers. sing. et plur., et tunc imperativum assumit jod^h quiescens ante suffixum; at accipit zquafam in 3^a pers. m. et zlamam duram non $\text{b}^{\text{hvas}^{\text{a}}}$ am in 3^a pers. f.; et in isto utroque casu assumit imperativus jod^h ut supra ac præterea aliud jod^h post litteram ا 3^m pers. m. quod secundum jod^h silet cum ipso he. In omnibus his casibus quiescit 2^a radicalis in omnibus verbi typis præter trillitterum simplicem in omnibus personis imperativi excepta 2^a masc. sing. Primi exempla اَمْسِدُوْهُم (protege f. me), اَمْسِدُوْهُ (protege f. eum), اَمْسِدُوْا ; اَمْسِدُوْهُم (benedicite me), اَمْسِدُوْهُ (benedicite eam), اَمْسِدُوْهُ . Exempla secundi: اَمْسِدُوْهُم (protege masc. me) اَمْسِدُوْهُم (protege eum), اَمْسِدُوْهُم ; اَمْسِدُوْهُم (baptiza nos), اَمْسِدُوْهُم (baptiza eam) ab اَمْسِدُوْهُ .

405 — Paradigma suffixorum quæ subnectuntur imperativo mobili in fine :

1 - Cum **صَوِّب** (*voca*) : **صَوِّبْ** (*voca me*), **صَوِّبِ** (*voca nos*), **صَوِّبْ** (*voca eum*), **صَوِّبِي** (*voca eam*).

Dicitur quoque **صَوِّبِي** etc. **صَوِّبِي**, **صَوِّبِي**.

2 - Cum **مُؤَدِّ** (*ostende*) : **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ**. Dicitur etiam **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ** etc. (1)

3 - Cum **مُؤَدِّ** (*occide f.*) : **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ**.

4 - Cum **مُؤَدِّ** (*magnifica f.*) : **مُؤَدِّ** cum **;** quiescenti, etc.

5 - Cum **مُؤَدِّ** (*accipe f.*) : **مُؤَدِّ** cum **;** quiescenti, etc.

Item dicendum de subnexione suffixorum imperativis quadrilitteris, excepto verbo 'ain-hamza, verb. grat. **مُؤَدِّ** (*calcea me*) ad facilitandam prononciationem hamzæ.

6 - Cum **مُؤَدِّ** (*occidite*) : **مُؤَدِّ** (2) (*occidite me*), **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ** — Dicitur quoque **مُؤَدِّ** etc. **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ**.

7 - Cum **مُؤَدِّ** (*diligite*) : **مُؤَدِّ** etc.

(1) Licet scribere **مُؤَدِّ**, **مُؤَدِّ** cum alaf, quod tamen prononciatur ut jod^h (n. 8).

(2) Cum tmaqa ad utrumque waw.

وَهُمْ سَمِعُوا etc. vel وَهُمْ سَمِعُوا etc.

8 - Cum حَرَّوْهُ (prædamini) : حَرَّوْهُ (l) etc.

9 - Cum مَذَكَّهُ (accipite) : مَذَكَّبُ cum bet^h quiescente, etc. Vel مَذَكَّبُ cum bet^h mobili. - Item cum حَمَّوْهُ : حَمَّوْهُ cum alaf quiescente, etc.

10 - أهْوِّوْهُ (notum facite) : أهْوِّوْهُ cum dalath^h quiescente, etc. Vel أهْوِّوْهُ cum dalath^h mobili. Hæc sequuntur cætera quadrilitera, exceptis 'ain - hamzatis, eorum enim hamza non quiescit etiam in prima forma quando nempe non adjicitur nun ante suffixum, etc., v. g. أهَّوْهُ (calceate) : أهَّوْهُ etc.

II - Cum إِحْبَذُوْهُ (circumdare) : إِحْبَذُوْهُ etc. Vel إِحْبَذُوْهُ cum waw ad instar verbi nudi.

12 - Cum مَهَّوْهُ (occidite f.) : مَهَّوْهُ (مَهَّوْهُ لَا) , مَهَّوْهُكُمْ , مَهَّوْهُكُمْ , مَهَّوْهُكُمْ - Vel etiam مَهَّوْهُكُمْ etc. مَهَّوْهُكُمْ , مَهَّوْهُكُمْ .

13 - Cum اِصْطَكَّ (audire facite f.) : اِصْطَكَّ cum mim quiescente, vel اِصْطَكَّ , etc.

14 - Cum مَذَكَّبُ (accipite vos f.) : مَذَكَّبُ cum bet^h quiescente, vel مَذَكَّبُ cum bet^h mobili - Ita cum ceteris quadriliteris.

(1) Cum rwah^h ad primum waw.

406 - Paradigma suffixorum quæ subnectuntur imperativo ejus finalis quiescens est :

1 - Cum **מְהַלֵּם** (*occide*) : **מְהַלֵּמְךָ** , **מְהַלֵּמְהָ** , **מְהַלֵּמְהוּ** (1) , **מְהַלֵּמְהוּנְךָ** cum *zlama*, nōn cum *h^hvas^a*.

2 - Cum **וְשִׁמְרָ** (*dilige*) : **וְשִׁמְרֵךָ** , etc. **וְשִׁמְרֵהָ** , **וְשִׁמְרֵהוּ** .

3 - Cum **דְּכִיּוּ** (*fac*) : **דְּכִיּוּמְךָ** , etc. **דְּכִיּוּמְהָ** , **דְּכִיּוּמְהוּ** .

4 - Cum **חָרָא** (*prædare*) : **חָרְאַמְךָ** etc. Ita quoque cum cæteris imperativis 2^m pers. sing. masc. qui constant duabus litteris tantum , v. g. **שִׁיּוּמְךָ** (*trahe me*) - Nota dici quoque **חָרְאַמְהָ** (*da eum*) , **חָרְאַמְהוּ** (*da f. ei*) , **חָרְאַמְהָ** (*date eum*) , **חָרְאַמְהוּ** (*accipite eam*) , cum prima littera quiescente .

5 - Cum **מְדַלָּ** (*accipe*) : **מְדַלְּמְךָ** cum *beth^h mobili*, etc. Item dicendum de cæteris quadrilitteris , v. g. **אֲדַגְּמְךָ** (*magnifica me*) , **אֲדַגְּמְךָ** (*edue me*). Sic **הַדְּמְךָ** (*glorifica*) : **הַדְּמְךָ** , etc.

6 - Cum **אֲנָזְרֵךָ** (*memento*) : **אֲנָזְרֵךָ** , etc.

7 - Cum **אֲזַמְרָ** (*extolle*) : **אֲזַמְרֵךָ** , etc.

407 - Cum verbis defectivis in *lamad^h* :

I - Cum **מְנָב** (*voca f.*) : **מְנָבְךָ** vel **מְנָבְהָ** , etc. ,

(1) Orientales loco *zqafu* apponunt *pt^hah^ham* v. g. **מְהַלֵּמְהוּנְךָ** .

مَذَاهِبَهُ تANTUM , مَذَاهِبِي تANTUM .

2 - Cum مَذَاهِبُ (voce) : مَذَاهِبَاتِ (1) , etc. مَذَاهِبَهُ , مَذَاهِبِي . Vel مَذَاهِبُكَ etc. , مَذَاهِبُكُمْ , مَذَاهِبِنَا . In quibus omnibus alaf effertur ut waw (n. 8) .

3 - مَذَاهِبِي (voce f.) : مَذَاهِبِي , مَذَاهِبِي , مَذَاهِبِي . Vel مَذَاهِبِي , مَذَاهِبِي , مَذَاهِبِي . In quibus omnibus alaf pronunciat ut jod^h .

408 - Aoristo prohibitivo connectuntur suffixa interdum modo quo connectuntur imperativo, verb. grat.

لَا يَذَرْنِي (ne relinuas me) , pro لَا يَذَرْنِي

et لَا يَذَرِي (ne perdas illum) pro لَا يَذَرِي

E contra quandoque aoristus adsciscit sibi suffixa modo quo ea adsciscit imperativus etiamsi aoristus non sit

prohibitivus , v. gr. قَدْ يَذَرْنِي (eum docebis me) ,

pro قَدْ يَذَرْنِي .

V - DE SUFFIGENDIS PRONOMINIS PERSONALIBUS

INFINITIVO VERBALI

409 - Infinitivus verbalis ex verbis trilateris ad instar verbi adsciscit sibi nun ante suffixum 1° sing. Nota porro suffixa subnecti infinitivo verborum trilaterorum nuda juxta regulas subnexionis suffixorum praeterito cujus finalis sit quiescens (n. 396 , 2) . Sint sequentia exempla:

(1) Orientales cum zqafa ad res^h يَذَرْنِي , etsi res^h separatum sit a waw per alaf , quia hoc alaf pronunciat ut waw .

LIBER VI

DE PARTICULIS

CAPUT I

DE ADVERBIO

410 — Hactenus de nominum et verborum formatione, flexione, conjugatione et derivatione. Restat ut de Particulis agamus. Prima species Particularum est Adverbium.

Adverbium Syri grammatici post Græcos barbara voce **كَلَّا فَكَلْبًا** (liberaliter *ad verbum*) vocant; eandem habet significationem apud eos ac apud Latinos.

411 — Porro adverbium apud Syros vel a nomine vel a verbo vel a neutro formatur sioc lege vel regula certa. Frequentiora adverbia sunt sequentia:

كَمَثَرًا (*multum*); **فَكَمَلًا** (*parum*); **أَجْبِيًا** (*simul*)
(compositum ex **أَمْرًا** et **مِيًا**); dicitur etiam **أَجْبِيًا**;
لَحْمِيًا (*antecedenter*) (compositum ex **لَا** præpositione et **فِيوْطًا** g^lamato irregulariter); **فَسِيًا** (*statim*)

(compositum ex מִיּוֹ et מִן); מִיּוֹ מִן (1) (*primo*) (est מִן מִיּוֹ gd^hamatum); מִן אַחֲרַיְתָא (1) (*postremo, denique*) (est מִן אַחֲרַיְתָא gd^hamatum); מִן דְּנִימְרָא (2) (*in principio*) (ex ו praepositione et מִן דְּנִימְרָא quod est מִן דְּנִימְרָא gd^hamatum); מִן מִלְּכָא (*subito*) (ex $\text{מִן$ et מִלְּכָא quod est מִלְּכָא gd^hamatum); מִן דְּרַבְרָא vel מִן דְּרַבְרָא (*cito*); מִן בְּרַבְרָא (*bene, magis*); מִן לְרַבְרָא (*vix*) (ex ל praepositione et מִן לְרַבְרָא quod separatum est iusitatum); מִן דְּרַבְרָא (3) (*palam*) (מִן דְּרַבְרָא est מִן דְּרַבְרָא gd^hamatum et מִן דְּרַבְרָא compositum ex praepositione ו et מִן דְּרַבְרָא quod est participium passivum verbi מִן דְּרַבְרָא); מִן מִלְּכָא (*durante vita*) (est מִן מִלְּכָא gd^hamatum); מִן כְּנִדְרָא (*nude*); מִן מִלְּכָא (*magis, plus*); מִן לְרַבְרָא (*denuo, secundo*); מִן מִלְּכָא (*denuo*) (ex $\text{מִן$ et מִן מִלְּכָא praepositionibus et מִן מִלְּכָא quod est מִן מִלְּכָא gd^hamatum); מִן לְרַבְרָא (*tertio*); מִן לְרַבְרָא (*diu*); מִן דְּרַבְרָא (*olim*) (ex ו praep. et מִן דְּרַבְרָא gd^hamato); מִן דְּרַבְרָא (*gratis*); מִן דְּרַבְרָא (*je-june*); מִן דְּרַבְרָא (*valde*) (est מִן דְּרַבְרָא gd^hamatum); מִן דְּרַבְרָא (*ex tempore*); מִן דְּרַבְרָא (*illico, statim*) (indecliuabile

(1) Orientales pro jod^h pronunciant alaf seu hamzam.(2) Orientales pronunciant res^h cum zqafa pro hlvas^a pro quo testantur linguae Hebraica et Arabica.

(3) Apud Orientales cum zlama fortl.

est); **أَسْرٌ وَأَسْرٌ** (*sarpus*); **قَبِيحٌ كَقَبِيحٍ** (*antiquus*) (secunda vox ex **ك** præpos. et **قَبِيحٌ** quod est **قَبِيحًا** gd^hamatum irregulariter); **أَسْرٌ وَأَسْرٌ** (*vere*) (secunda vox ex **و**, et **ك** præpositionibus et **قَبِيحًا** inusitato gd^hamato); **أَسْرٌ** (*recenter*) (ex **و**, præpositione et **أَسْرٌ** quod est **أَسْرًا** irregulariter gd^hamatum). Adverte nomina quæ adhibentur sine regula ad significandum adverbium, esse fere semper contracta seu gd^hamata; et si feminina sunt, subire gd^hamam constructionis, non status absoluti. Imo plura nomina nunquam exeunt in alaf emphaticum quasi ab origine ad exprimendum adverbium posita sint, ut **أَسْرٌ**, **قَبِيحٌ**, **أَسْرٌ**.

412 — Frequenter tamca adverbia regulariter formantur ab adjectivis per additionem terminationis **ًا** adjectivo masculino desinenti in alaf emphaticum, ex. gr. **قَبِيحٌ** (*sanctus*), **قَبِيحًا** (*sancle*); **سَرِيحٌ** (*velox*), **سَرِيحًا** (*velociter*); **قَائِلٌ** (*justus*), **قَائِلًا** (*juste*); **بَيِّنٌ** (*evidens*), **بَيِّنًا** (*evidenter*). Ex adjectivis vero gentilitiis seu relationis terminatis in jod^h sequens alaf formantur adverbia per additionem terminationis **ًا** suppresso tamen prius jod^h, v. gr. **سُورِيٌّ** (*Syrus*), **سُورِيًّا** (*syriace*); **يُونَانِيٌّ** (*Græcus*), **يُونَانِيًّا** (*græce*); **عَالَمِيٌّ** (*universalis*), **عَالَمِيًّا**

(*universaliter*) ; ܐܠܗܐ (*Divinus*) , ܐܠܗܘܬܐ (*divinitus*) ;
 ܐܢܫܐ (*humanus*) , ܐܢܫܘܬܐ (*humane*) . Item formantur
 adverbia ex substantivis quæ tunc considerantur ut
 habentia jod^h relationis, ut ܦܥܘܪܐ (*locusta*) , ܦܥܘܪܐܬܐ
 (per modum *locustarum*) ; ܩܘܝܐ (*petra*) , ܩܘܝܐܬܐ
 (ad instar *petræ*) , essent e ܦܥܘܪܐ et ܩܘܝܐ .

413 – Hic exhibemus aliqua adverbia temporis,
 loci , modi , etc. : ܐܡܩܐ (*ubi*) compositum ex ܐܢܐ pro-
 mine interrogativo (qui , quæ , quod etc.) et ܩܐ iousi-
 tato, quod significat locum, et forsân provenit a voce
 ܡܟܢ ܫܝܬܐ (*locus*) , quæ ex Syriaca lingua excidit ,
 remansit autem in Arabica. Porro ܐܡܩܐ cum ܘܗܘ coalescit
 in ܐܡܩܘܗܘ pro ܐܡܩܐ ܘܗܘ (*ubi est ?*) .

ܕܩܐ (*huc*) compositum ex ܕܐ et ܩܐ de quo
 nuper .

ܗܘܩܐ (*hic*) in origine erat ܗܘܩܐ particula autus et
 ܕܩܐ (*huc*) , attamen ܕ mutatum est in ܗ (1) .

(1) Nota litteram *caf* in voce ܩܐ habere sonum asperum in ܗܘܩܐ , tamen
 in Syriaco sermone vulgari Assyriae ea tonis est in voce ܗܘܩܐ , quia ibidem
 per corruptionem dicitur ܗܘܩܐ pro ܗܘܩܐ quæ est pro ܕܩܐ sicut est in dialecto
 Bab. Item in Syriaco vulgari Malabar ubi dicitur ܗܘܩܐ : sed in vulgari Turabdia
caf in voce ܗܘܩܐ est asperum , ibi enim dicitur ܗܘܩܐ cum sono aspero et
 conservatione res^h et mutatione æquafæ in rvas^{am} .

قَدْأ (hinc et amodo) pro قَا (1).

أَمْخَا (unde) compositum ex أ (quid ? etc.),
 (ex) , et قَا (2) (hic).

أَمْ (ibi). Est ئ Arabicum .

أَمْخَا (illuc) pro أَمْخَا (conf. أَمْخَا) .

أَمْخَا (ibi remote).

قَدْأ (ex hinc in posterum) .

أَمْخَا (infra) .

أَمْخَا (deorsum) .

أَمْخَا (supra) .

أَمْخَا (desuper) .

أَمْخَا (intus) .

Nota has tres extremas particulas per præpositionem lamadh evadere adverbia; sine lamadh enim sunt præpositiones: أَمْخَا cum jodh redundante et zlama, أَمْخَا cum pthahba et أَمْخَا.

(1) Nota hic assimilationem nun præpositionis أَمْخَا cum littera sequenti, quæ est inusitata in lingua Syr. litterali, nisi in hac similibusque particulis; est autem regularis in dialecto Chald., quod est clarum argumentum antiquitatis hujus dialecti derivationisque Syriacæ nostri ab ea.

(2) Nota hic quomodo particula interrogationis أَمْ præcedit præpositionem quæ eam regit, contra regulam omnium Itagarum quæ habent præpositiones præfixas, est enim vox أَمْخَا pro أَمْ, أَمْ, et قَا (ex quo loco?) Idem dicatur de أَمْخَا quod est pro أَمْ, أَمْ, et قَا (ut quis modus?) In dialecto Chaldaica, eodem modo res se habet.

ܠܚܓܐ (*extra*), compositum ex lamadh^h præpositione et ܟܢܐ (*foris*) quod sic nudum in Syr. litterali inusitatum est, extat tamen in Syr. Babyl.

ܠܚܘܢܐ (*seorsim*), compositum ex ܠ et ܚܘܢܐ.

ܠܗܢܐ (*hic*).

ܠܦܢܐ (1) (*ex nunc*) pro ܦܢܐ (*ex*) et ܢܐ contracto a ܦܢܐ (*mensura temporis*).

ܠܦܢܐ (*unde*) pro ܐܢܐ (*ecce*) et ܢܐ (*prædicto*).

ܠܦܢܐ (*quando?*), pro ܐܢܐ ܦܢܐ ejus primæ vocis diphthongus soluta est in ܐܢܐ, ut testatur dialectus Chaldaica, et jod^h orthographice expuncta est.

ܠܦܢܐ (2) (*heri*).

ܠܦܢܐ (2) (*nudius tertius*).

ܠܦܢܐ (*anno præterito*). Ex ܠܦܢܐ (*annus*) et ܦܢܐ (*primus*), ܠܦܢܐ (*anno proximo*), ex lamadh^h ܦܢܐ (*quis*) et ܦܢܐ (*vivus*). Dicitur etiam ܠܦܢܐ sine lamadh^h; quasi dicatur: (*Quis rivet? vel si vivemus*).

ܠܦܢܐ (*hodie*) compositum ex ܠܦܢܐ (*dies*) et ܠܦܢܐ (*hic*).

(1) Cum zlama forli.

(2) Jacobus Edessenus qui floruit aec. VII statuit hanc vocem scribendam absque jod^h finali, nihilominus communiter scribitur cum jod^h. V. not. ad n. 67.

מָדָה (*modo*) compositum ex הִנֵּה (*ecce*) et מָדָה (*hora*).

יָדְיָהּ (*olim vel quadam die*).

מָחָר vel כְּעֵינָהּ (*cras*) compositum ex מָחָר , et אִינָהּ .

הִנֵּה הִנֵּה (*tunc*) compositum ex הִנֵּה (*ecce*) et הִנֵּה (*hic*) in antiquo sermone Syr. qui dicitur Chaldaicus. Hæc vox est una ex rarissimis vocibus quas Syr. litt. ex antiquitate conservaverit, quarumque ratio nonnisi in dialecto Chaldaica invenitur.

הִנֵּה הִנֵּה (*tunc*) loquendo tantummodo de re præterita. Et hæc vox pure Chaldaica est, composita ex הִנֵּה (*ecce*) et הִנֵּה (*ille*) (Arab. *ذلك*) in dialecto Chaldaica. En testis luculentissimus pro antiquitate Chaldaismi.

הִנֵּה הִנֵּה (*adhuc*) compositum ex הִנֵּה (*usque*) et הִנֵּה de quo diximus ad הִנֵּה .

הִנֵּה הִנֵּה cum $\text{pt}^{\text{h}}\text{ah}^{\text{h}}$ ad dalat^{h} et ad mim (*hucusque*) compositum ex הִנֵּה (*usque*), הִנֵּה (copula conjugativa) et הִנֵּה (*modo*). Mim deberet habere zqafam .

הִנֵּה הִנֵּה et הִנֵּה הִנֵּה (*deinde*).

הִנֵּה (*porro*). Vos incertæ originis.

הִנֵּה (*a fortiori*).

הִנֵּה הִנֵּה (*die noctuque*) seu potius *noctu*

dieque; vox prima est contracta a sing. כַּלְלָא (nox) inusitato, et ideo non notatur signo siame.

ܘܢܩܡܐ (1) (nunquam), item ܘܢܩܡܐܘܢܐ pro ܘܢܩܡܐܘܢܐܘܢܐ.

ܘܡܢܐ (omnino).

ܘܚܝܐ (satis).

ܘܡܢܐܘܢܐ (jam).

ܘܚܝܐܘܢܐ (exemplo), et est indeclinabile.

ܘܢܩܡܐ (ulique).

ܘܢܩܡܐܘܢܐ (forsan). Vox Græca TAXA.

ܘܢܩܡܐܘܢܐ (forsitan).

ܘܢܩܡܐܘܢܐ (1) (id est, scilicet).

ܘܢܩܡܐܘܢܐܘܢܐ (hoc est, id est, nempe).

ܘܢܩܡܐܘܢܐܘܢܐ (quomodo, quemadmodum) compositum a ܘܢܩܡܐ

(qui etc.) et ܘܢܩܡܐܘܢܐ quod est pro ܘܢܩܡܐܘܢܐܘܢܐ seu ܘܢܩܡܐܘܢܐܘܢܐ

(sicut hic). Hic apparet evidenter antiquus Aramaismus

qui est superstes in Chaldaismo Babylonensi ab Hebræis

culto, iu quo littera caf sola est particula similitudinis

ut in Arabica lingua. Contrahitur ܘܢܩܡܐܘܢܐܘܢܐ in ܘܢܩܡܐܘܢܐ.

ܘܢܩܡܐܘܢܐܘܢܐ (sic) compositum a ܘܢܩܡܐܘܢܐ (ecce) et ܘܢܩܡܐܘܢܐܘܢܐ. Contrahitur ܘܢܩܡܐܘܢܐܘܢܐ in ܘܢܩܡܐܘܢܐܘܢܐ.

(1) Cum rwah^{ba}.

١٥ (sic , ita) ; compositum ex ١٥ (ecce) , et
 ١٥ quod est pro ١٥ . Hoc autem ١٥ compositum est
 ex ١٥ seu potius ١٥ (ut) et ١٥ quod est gd^hama ١٥
 (signum seu species) .

١٥ , ١٥ , ١٥ , ١٥ , ١٥
 et non raro solum ١٥ vel ١٥ (cur , quare ?) .

١٥ (num ? num non ? nonne ?) .

١٥ (aliquoties , nonnunquam) .

II DE PRÆPOSITIONIBUS

414 - Sub hoc nomine veniunt omnes particulae
 quae regunt sive nomen sive pronomen . Hanc sermonis
 partem etiam Syri grammatici post Graecos ١٥
 ١٥ , i. e. praepositionem nuncupant . Quaedam ex
 hujusmodi particulis tam arcte connectuntur nomine si-
 ve pronomine tum quoad orthographiam tum quoad
 prononciationem , ut cum eo in unam veluti vocem ,
 prorsus uti penes Arabes , coalescant ; hujusmodi sunt ١٥
 (in) , ١٥ (1) signum regiminis , ١٥ (signum dativi , ad) :
 caeterae se junctum scribuntur et leguntur .

(1) Haec praepositio est origino ١٥ , Arabicum ١٥ , Hebraicum ١٥ .
 Arabes tamen et Hebraei eam non adhibent nisi ut pronomen relativum . Apud
 Syros , in omnibus dialectis tum mortuis tum vivis ١٥ est praepositio regiminis
 seu constructionis , excepta dialecto Matuluae qua amissa est . In inscriptionibus

Palmyrens est modo ١٥ solum , modo ١٥ .

415 - Præterea quædam ex hisce præpositionibus habent sibi adnexa suffixa modo nominum singularium; aliæ vero modo nominum pluralium, aliæ non admittunt suffixa, cæteræ denique exigunt mediâ aliam præpositionem inter se et nomen cui præponuntur. De singulis breviter agamus.

416 - Præpositiones ergo quæ exigunt suffixa nominum singularium sunt: **ܐܡܪ** (1) (*ad instar, veluti*), **ܐܢ** (*in*), **ܐܝܢܘܢ** (*intus*), **ܐܝܢܘܢ** (*inter*), **ܐܝܢܘܢ** (*post, retro*), **ܐܝܢܘܢ** (*post*) (2), **ܘܘ** (*signum regiminis*), **ܐܘ** (*signum dativi, ad*), **ܐܘܡܝܢܐ** (3) (*coram*), **ܐܘܢܐ** (4) (*ad, apud*), **ܐܘܢܐ** (*secundum*), **ܐܘܢܐ** (*propter, ob*), **ܐܘܢܐ** (*ex*), **ܐܘܢܐ** (*ad latus, juxta*), **ܐܘܢܐ** (*apud, secus*), **ܐܘܢܐ** (*cum*). Ex his tres, **ܐܘ**, **ܘܘ** et **ܐܘ** ita nominibus ac pronominibus adhærent ut una vox ex præpositione et nomine vel pronomine formetur, ut diximus. Porro **ܐܘ** et **ܐܘ** cum pronomine **ܐ** 1^m pers. sing. recipiunt h^bvas^am: **ܐܘܐ** (*per me*), **ܐܘܐ** (*mihi*); cum suffixis autem

(1) Scribitur jod^h ante eaf, sed non legitur. In origine hæc particula constabat ex eaf tantum ut in Arabica et Hebraica Inguis et in Chaldaica dialecto. Antiquitus jod^h legebatur, teste dialecto Chaldaica in qua alaf et jod^h hujus vocis formant diphthongum solutam in zlamam duram.

(2) Est pro **ܐܘܢܘܢ** et sic est in dialecto Chaldaica.

(3) Derivata a **ܐܘܡܝܢܐ**, pro **ܐܘܡܝܢܐ** ex **ܐܘܡܝܢܐ**.

(4) Compositum ex lamadh et **ܐܘܢܐ** quod est pro **ܐܘܢܐ** quod est fere inusitatum in Syr. litter., restat tamen in dialecto Chaldaica.

quiescentes sunt; denique cum ceteris suffixis variat vocalis, ut **دِه** (*per eum*), **كُه** (*ad eam*). Insuper duæ ex dictis præpositionibus uempe **اِبْر** et **صَلَا** adsciscuat cum suffixis *taw* tamquam nomina fœminina, unde fiunt **اِبْرَا** et **صَلَاة**, et proinde flectuntur v. gr. **اِبْرَاة**, **صَلَاةة**, **اِبْرَاة** etc. Præterea præpositio **و** cum suffixis redit ad suam originem **و** et adsciscit **ا** mediam inter se et suffixum, et propterea dicitur v. gr. **وَمَا**, **وَمَلَم** etc. (n. 242). Insuper **بِ** mobile et geminatum habet aun cum ei suffigitur prenomen quiescens, ut **مِنِن** (*a nobis*), **مِنِن** (*a te*), **مِنِن** (*ab eo*); secus non mutatur, ut **مِنِن** (*cum zlama forti*) (*a me*), **مِنِن** et **مِنِن**, **مِنِن** (*cum zlama leui*) (*a vobis m. et f. ab eis m. et f.*). Præpositio **لَمَدَّ** quoties habet suffixum cujus prima est quiescens, postponitur illius *'s'as'a*, seu transit a **ا** ad **ف**, unde dicitur v. g.: **لَمَدَّكُم** (*contra nos*), **لَمَدَّكُم**, **لَمَدَّكُم**, **لَمَدَّكُم**; sed contra dicitur **لَمَدَّكُم** (*contra me*), **لَمَدَّكُم** (n. 232). Tandem præpositiones **حَصَا** et **حَا** quiescunt in suis **ا** quoties habeat suffixum cujus prima est quiescens, v. g. **حَصَاوَر**

suffixa adnectuntur modo quo nomini plurali adnectuntur, verbi gr. **حَمَلٌ** (1), **حَمَلٌ**, **حَمَلٌ**, **حَمَلٌ**, **حَمَلٌ**, **حَمَلٌ**, **حَمَلٌ**, **حَمَلٌ**, **حَمَلٌ**, **حَمَلٌ**. Nota porro particulam **حِي** duos admittere modos. Cum suffixis scilicet vel manet **حِي** et assumit suffixa ad instar nominum singularium v. gr. **حِيهِ**, **حِيهِ** etc., vel fit **حَامِي** quod est frequentius et accipit suffixa modo pluralium, v. g. **حَامِي**, **حَامِي** etc.

Nunc de **حَمَلٌ**: interdum post nomen vel suffixum quod hæc particula regit, occurrit aliud nomen vel pronomen quod nomini vel suffixo recto a **حَمَلٌ** conjungitur: itaque hoc secundum nomen vel pronomen accipit præfixam lamadh; et si sit pronomen, necessario assumit etiam copulativam waw ante lamadh; si vero sit nomen, ad libitum assumit vel non copulativam waw, ex. gr. **حَمَلٌ هَلْمَلِي** (*inter te et eum*), **حَمَلٌ هَلْمَلِي** (*inter me et Jonatham*), **حَمَلٌ فَجْءًا لِأَنَّهَا** (*inter virum et mulierem*).

Præpositio **حَمَلٌ** cum suffixis flectitur sic: **حَمَلِي**, **حَمَلِي** etc. vel adjecta **حَمَلِي** post **حَمَلِي**, ex. gr. **حَمَلِي حَمَلِي**. Præpositio **حَمَلِي** flectitur cum

(1) *Hm* et similes non notantur siame; excipe tamen sequentes, i. e.

حَمَلِي, **حَمَلِي**, et **حَمَلِي** (n. 239).

suffixis sic : לְסֻפְיָם , לְסֻפְיָב , etc. Sed cum regit nomen appellativum, tunc pro לְמַה licet quoque dicere לְמַה vel לְמַה cum h^{bet} quiescenti vel etiam לְמַה , ex. gr. לְמַה אֲזַל (*sub terra*).

418 – In praepositione כֵּל quando flectitur cum suffixis transit $pt^{hah}ba$ a $tain$ ad $lamad^h$, v. gr. כֵּלְכ etc. Praepositio רַיִם quando cum suffixis flectitur mutat jod^h in $alaf$, v. gr. רַיִמ , רַיִמ (1) etc.

Porro לְהַב , לְהַב et לְהַב non sunt reapse praepositiones, sed potius suut dicenda nomina verbalia, v. gr. לְהַב (*me beatum*), לְהַב (*heu tibi*); ea nequeunt regere nisi pronomina suffixa, attamen לְהַב regit nomen appellativum per praepositionem ל , ut לְהַב לְהַב (*beati pueri*); לְהַב autem et לְהַב occurrunt interdum solae sine suffixis (לְהַב vero frequentissime), et tunc potius sensum adverbii habent, v. gr. $\text{לְהַב לֹא מִדָּא אֲנִי טַמְ לְהַב}$ (*Deum nemo vidit unquam*). Aliud exemplum in quo occurrit לְהַב cum suffixo $\text{לְהַב לְהַב לְהַב לְהַב לְהַב}$ (*acceptum est Deo hoc genus nostrum a suis primordiis*).

(1) Cave ne scribas, ut nonnulli. רַיִמ , רַיִמ cum $alaf$ et jod^h simul.

419 - Tertia classis præpositionum est illa quæ regit nomen substantivum, sed nunquam regit nomen personale, seu non habet suffixa. Hujusmodi præpositiones sunt: **حَسْبُ** (*inter*), **حَتَّى** (1) (*usque*), **حَتَّى** (*usque*), **وَلَا** (2) (*sine*), **قُدَّامَ** (*ante, de loco*).
 Exempla: **حَتَّى** **يَوْمِ** **رِسْخَاتِ** (*usque ad diem resurrectionis*), **قُدَّامَ** **مَجْلِسِ** (*sede ante magistrum*). His adde **بِ** (3) (*apud, juxta*), ut **بِ** **مَسْجِدِهِ** **بَنَيْتُ** **مَسْجِدِي** (*juxta ejus tabernaculum exi tabernaculum meum*). Rara est hæc particula.

420 - Quarta classis est illarum præpositionum quæ indigent particula media cujus ope nomina vel pronomina regant; bujusmodi sunt sequentes: **خَلْفَ** (*extra*), **فِي** (*intra*), **فَوْقَ** (*supra*), **تَحْتِ** (*sub*); quæ omnes quatuor præpositiones habent sibi præfixam lamad^b **سِوَا** (*præter*), **حَتَّى** (*usque ad*). Hæ igitur præpositiones exigunt post se particulam **بِ** cujus ope

(1) Darhebræus turpiter hallucinatus est cum asseruit particulam **حَتَّى** natalem esse ex gutturali **حَتَّى** cum **حَتَّى** compositum sit a **حَتَّى** et **حَتَّى** cum metallesi vocalis.

(2) Si post **وَلَا** occurrit pronomen personale, tunc plerumquo adhibetur pronomen personale separatum, v. gr. **وَلَا** **أَنَا** (*sine ipso*), **وَلَا** **أَنْتَ** (*sine te*).

(3) Est origino **بِ**.

regunt nomen vel pronomen, v. g. **ܟܘܚܢܐ ܗܘܐ ܗܘܝܡܢܐ** (*extra urbem*). Excipe tamen praepositionem **ܗܘܝܢܐ** quæ postulat post se particulam lamadh, v. g. **ܗܘܝܢܐ ܕܗܘܝܢܐ** (*usque modo*), et insuper ut supra monuimus **ܗܘܝܢܐ** non regit pronomen personale (1).

421 - Praepositionibus quæ regunt nomina vel pronomina, accedit vox **ܘܠܐ** quæ indicat breve spatium temporis quæque regit nomen significans tempus ad indicandam illius brevitatem, v. g. **ܘܠܐ ܐܕܘܢܐ** (*brevissimo tempore*), **ܘܠܐ ܘܚܪܐ** (*ad momentum brevis horæ*).

422 - Porro apud Syros praepositiones interdum sibi invicem praepouuntur; in hoc praevalet **ܒܝܢ** quæ aliis praepositionibus praepouitur, v. g. **ܘܠܐ ܕܘܝܢܐ** (*post*), **ܘܠܐ ܕܘܝܢܐ** (*ante*), **ܘܠܐ ܕܘܝܢܐ** (*ab intus*), **ܘܠܐ ܕܘܝܢܐ** (*ab extra*), **ܘܠܐ ܕܘܝܢܐ** (*desuper*), **ܘܠܐ ܕܘܝܢܐ** (*infra*); quandoque **ܘܠܐ** praefigitur praepositionibus, v. gr. : **ܘܠܐ ܕܘܝܢܐ**, **ܘܠܐ ܕܘܝܢܐ**, **ܘܠܐ ܕܘܝܢܐ**.

(1) Scriptores Syri saepe voce **ܗܘܝܢܐ** utuntur redundantante cum particulis quæ relationem significant, scilicet cum lamadh, bel^h vel **ܒܝܢ**. Hoc frequens est, praesertim in poesi. Exemp. **ܗܘܝܢܐ ܕܗܘܝܢܐ** (*in civitatem ingressi sumus*), **ܗܘܝܢܐ ܕܗܘܝܢܐ** (*visitavit Jesus illos qui in inferis erant*), **ܗܘܝܢܐ ܕܗܘܝܢܐ** (*ejice scandalum e domo tua*).

III — DE PARTICULIS CONJUNCTIVIS

423 — Conjunctionem vocant Syri grammatici **أَمْضَا**. Hic porro loquimur de particulis conjunctivis quæ conjugunt propositionem sequentem cum antecedente, minime vero de particulis quæ conjugunt substantiva vel pronomina inter se, etc. Porro hujusmodi particulæ conjunctivæ, seu conjunctiones, de quibus agimus, aliæ conjugunt propositionem sequentem per se et immediate, aliæ mediante alia particula.

424 — Conjugationes primi generis sunt **وَ** (et copulativa), **أَوْ** (vel), **لَهُجْ** (I) (dein), **أَيْ** (etiam), **أَوْلا** (neque) **أَوْ** contracto pro **أَوْ**, **أَنْ** (nisi), **سَدْر** (sed, jamvero), **حَيْدِجْ** (ergo), **كَمْ** (non) (pro **أَمْ**), **أَوْ كَمْ** (numquid? forsitan, ne), **بِمَر** (ne, numquid?) **حَيْ** (ex **مَر** similitudinis et **وَ**) (cum, dum), **حَيْ** (de quo, statim ac); **حَيْ هُجْ** (quamquam, quamvis); **وَ** (ut, quod), **بِمَر** (ut, utrum), **كَمْ** (nimirum, scilicet), **حَيْ** (autem), **أَنْ** (si, num), **أَنْ** (si), **أَنْ** (nisi conditionalis), **حَيْ** (donec, dum, quo tempore), **أَوْلا** (antequam), **أَنْ** (an?), **أَمْضَا** (2) (utinam) et ista

(1) Est imperativus verbi **أَجِبْ**, quasi dicat revertere ad idem.

(2) Perperam asseruit Barhebræus **أَمْضَا** esse vocem Hæbraicam, cum ea sit more Syriaca, nec ullo modo Hæbræi eam noscunt.

quidem conjunctio requirit semper post se **ܕܡܘܫܘܢܐ** (*utinam*), **ܕܡܘܫܘܢܐ** (*ergo*), **ܕܡܘܫܘܢܐ** (ex **ܕܡܘܫܘܢܐ** et **ܕܡܘܫܘܢܐ**) (*quavis*, *etsi*), **ܕܡܘܫܘܢܐ** (*autem*), **ܕܡܘܫܘܢܐ** (*etenim*), **ܕܡܘܫܘܢܐ** (*quæso*), **ܕܡܘܫܘܢܐ** (1) vel **ܕܡܘܫܘܢܐ** (1) (*id est*, *videlicet*), **ܕܡܘܫܘܢܐ** (*scilicet*) pro **ܕܡܘܫܘܢܐ** quod est ex **ܕܡܘܫܘܢܐ** similitudinis et **ܕܡܘܫܘܢܐ** pro **ܕܡܘܫܘܢܐ**. Ex his particulis multæ sunt Græcæ originis; certe: **ܕܡܘܫܘܢܐ**, **ܕܡܘܫܘܢܐ**, **ܕܡܘܫܘܢܐ**, **ܕܡܘܫܘܢܐ**; incerte: **ܕܡܘܫܘܢܐ**, **ܕܡܘܫܘܢܐ**, **ܕܡܘܫܘܢܐ**, **ܕܡܘܫܘܢܐ**; omnes hæ quas enumeravimus, ceteræque conjunctiones locum primum tenent in propositione quam conjugunt, exceptis sequentibus quæ omnes sunt Græcæ originis, scilicet: **ܕܡܘܫܘܢܐ**, **ܕܡܘܫܘܢܐ**, **ܕܡܘܫܘܢܐ**, **ܕܡܘܫܘܢܐ** et **ܕܡܘܫܘܢܐ**, quæ postponuntur semper, uti in Græca lingua, primæ voci propositionis quam conjugunt, v. gr. **ܕܡܘܫܘܢܐ ܕܡܘܫܘܢܐ** (*pater enim meus jussit me*). Interdum conjunctio **ܕܡܘܫܘܢܐ** etiam postponitur primæ voci propositionis. Conjunctio **ܕܡܘܫܘܢܐ** non occurrit nisi in propositione quæ sit interrogativa; adhibetur quoque in primo membro interrogationis quæ duo membra habet, v. gr. **ܕܡܘܫܘܢܐ ܕܡܘܫܘܢܐ ܕܡܘܫܘܢܐ** (*num quisquam te vocavit, an tu sponte venisti?*). Conjunctio **ܕܡܘܫܘܢܐ** plerumque postponitur primæ voci sententiæ alterius loquentis vel auctoris quæ adducitur; sic Sanctus Ephræmus adducens verba

(1) Cum zlama dura.

(Genes. 49, 16) dixit: **قَالَ لَكُمْ بِي كَمَا بِيَهُ كَلَّا وَ**

(verba ista « Dan judicabil » de Dan dicta sunt).

Adhibetur etiam **أَمْ** in interrogativo quod sensum habet optativi, ut **أَمْ لِمَ مَهَجَ كَم** (quis mihi dedisset !).

425 – Conjunctiones secundi generis quæ conjungunt propositionem sequentem mediante aliqua particula, sunt adverbialia absoluta quæ exhibuimus n. 413, nec non præpositiones de quibus a n. 416 usque ad n. 419; quæ cum adhibentur ut conjunctiones assumunt particulam **وَ** quæ copulatur primo propositionis vocabulo; hæc autem sunt hujusmodi præpositiones: **عَ وَ**

(eo quod, quia), **عَلَى وَ** (propterea quod), **عَمَّ وَ** (ex eo quod, cum) (sequente subjunctivo), (ex quo),

عِنْدَ وَ (eo quod), **عِنْدَ وَ** (postquam), **عِنْدَ وَ** (antequam), **عِنْدَ وَ** (quando, cum, postquam), **عِنْدَ وَ**

(quemadmodum, utcumque), **عِنْدَ وَ** (simul ac, quemadmodum, dum, ut), **عِنْدَ وَ** (quomodo, similiter ac),

عِنْدَ وَ (quum, quando), **عِنْدَ وَ** (si), **عِنْدَ وَ** (ubi),

عِنْدَ وَ (quoties, quotiescumque), **عِنْدَ وَ** (ubicumque, quocumque), **عِنْدَ وَ** (ut conjunctivum,

sicuti, prout), **عِنْدَ وَ** (donec), **عِنْدَ وَ** (quantumcumque, quomodocumque, quotiescumque), **عِنْدَ وَ** (quidquid,

quomodocumque, quantumcumque), **عِنْدَ وَ** (ubicumque),

اِيْوُ ^{٢٢} (ubi). Et in genere quoties occurrit aliqua vox, sive nomen sive aliud simile, quæ conjungat propositionem sequentem cum præcedente, oportet ut post illam particulam propositio incipiat per litteram dalath.

IV DE INTERJECTIONIBUS

426 - Interjectio quam Syri grammatici grammaticos Occidentales sequentes vocant **صَرُّكُمَه! مُمُكَلَا** (1) complectitur ea vocabula quæ non sunt reapse nomina neque verba, sed exprimunt motum animi erga aliquid quod animum afficit (*italice*: sentimento). Porro ex hujusmodi nominibus verbalibus alia regunt nomen vel pronomen, alia non.

427 - Primæ speciei sunt: **هَمَج** (*beatitudo*), **مِسْجَا** (*miseria*), **وَب** (*væ*), **حِجْم** (2) (*per gratiam*). **هَمَج** quidem cum nomine dicitur **هَمَجَا**, sequente **ا**, ut **هَمَجَا كِتْلَهَوَا** (*beati infantes*); cum pronomine autem personali accipit suffixa pluralitatis **هَمَجِب**, **هَمَجِم**,

(1) Barhebraeus, Græcos imitans, hanc sermonis partem non distinxit ab illa quæ dicitur **اَمُكَلَا**; notum enim est grammaticos Græcos interjectionem in adverbii partem includere. Distinctio tamen grammaticorum Latinorum rei veritatis conformator est. Denominationem Syriacam **صَرُّكُمَه! مُمُكَلَا** primi Maronitarum eruditi in Europa seculo XVII videntur invenisse, per translationem litteralem nominis Latini interjectionis.

(2) Orientales **حِجْم** cum *zqafa*, et quidem rectius, quia vox Persica **جان** esse videtur.

ٓهٓجٓمٓر , ٓهٓجٓمٓفٓ , etc. Cum nomine potest etiam
 usurpari pronomem redundans sequente semper ٓ , ut
 ٓهٓجٓبٓهٓ (*beati socii tui!*). Item dicitur :
 ٓجٓكٓمٓ (*heu te miserum!*), ٓجٓكٓمٓ etc. (n. 417);
 item ٓجٓكٓمٓ ٓكٓطٓبٓلٓا ٓهٓوٓا (*heu miseram hanc urbem!*).

Pronomina personalia etiam cum ٓجٓ suffiguntur modo
 pluralitatis v. gr. ٓجٓلٓقٓمٓا (*miserere mei!*) ,
 ٓجٓلٓقٓمٓهٓ etc. ٓمٓ regit nomen mediante lamad^h nomini
 præfigenda, v. gr. ٓمٓ ٓلٓكٓمٓ (*ve mundo!*), ٓمٓ ٓلٓبٓ
 (*ve tibi!*). Item dicendum de ٓهٓ (*o!*) quod significat
 dolorem, de ٓهٓ (*proh!*), de ٓهٓ (*o!*), ea nempe exigunt
 ut nomini quod regunt præfigatur lamad^h; at interdum
 post ٓهٓ nomen accipit præpositionem ٓا v. gr. ٓهٓ ٓهٓ
 ٓا (*o pulchritudinem ejus!*). Post ٓهٓ venit
 ٓمٓ . Post ٓمٓ venit nomen sine particula , ut ٓمٓ ٓهٓ
 (*o mors!*). Post ٓهٓ venit nomen de quo dolor aut admi-
 ratio sentitur, eopulatum eum ٓ , ut ٓهٓ ٓلٓبٓ (*o admiranda mulier!*),
 ٓهٓ ٓلٓكٓهٓمٓا ٓسٓجٓطٓهٓ ٓكٓهٓا (*o profunditatem sapientia Dei!*).

428 – Nomina verbalia vero alterius speciei ,

quæ scilicet regimini non indigent sunt : ٓهٓ (*euge,*
euge), ٓهٓ (*vah*), ٓهٓ (*euge*), ٓهٓ (*proh*), ٓهٓ ٓهٓ

(*væ, vœ*), *جُبُّب* (*oh!*) *ܐܘܪܐ* (1) vel *ܐܘܪܐ* (2) (*quæso*); hoc quidem *ܐܘܪܐ* vel *ܐܘܪܐ* non venit nisi post imperativum; *ܐܘܪܐ* (*ecce*), *ܐܘܪܐ* (*utinam*), *ܐܘܪܐ* (*utinam*), *ܐܘܪܐ* (*amen*).

(1) Zlana dura.

(2) Apud Occidentales tantum.

LIBER VII

DE VARIIS QUÆSTIONIBUS AD CONSONANTES
AC VOCALES PERTINENTIBUS

CAPUT I

DE QUS^hS^hAJ ET RUCCAK^h

429 - Jam alibi (n. 11) diximus sex inter litteras alphabeti duplicem sonum habere, alterum durum seu asperum, syriace **صمما**, abstractum **صمما**, alterum lenem seu aspiratum, syr. **صمما**, abstr. **صمما**; quod significat has litteras quæ sunt **صمما** habere natura singulas suum sonum asperum, sed aliquando hunc sonum asperum transire in lenem (1). Jam vero lapsu temporis factum est ut ratio has litteras pronunciandi aliquam mutationem subierit. Sic Occidentales nostris temporibus non solent **ص** efferre nisi asperum, ut b Latin., **و** autem nisi lenem ut f. E contra Orientales nostra ætate **و** aspiratum ut w efferunt; præterea littera

(1) Attentione dignum est tres ex his litteris etiam in lingua Græca ex duris converti in flexionibus nominum ac verborum in lenes, i. e. k in k^h, t in t^h, p in f. Sed Græci non figurant lenes litteras figuris litterarum durarum ut faciunt Syri, sed singulis singulas posuerunt figuras. Denique Græci secus ac Syri, habent k^h, t^h et f quæ non sunt origine k, t et p, cum in Syriaca lingua omnes litteræ lenes sunt origine asperæ.

ܦ aspirata apud eos sonat etiam ut *u* Latinorum; imo Orientales hanc litteram semper asperam pronunciant exceptis paucissimis vocibus in quibus lenem sonum ei litteræ dant, quam tunc notant circello subscripto. Hujusmodi voces sunt: ܦܘܬܢܦܐ (1) (*ux passæ*), ܦܘܩܐ (*occasio*), ܦܘܩܘܘܩܐ (*indigestio stomachi*), ܦܘܩܘܩܐ (*pix*), ܦܘܩܘܩܐ (*torrens*), ܦܘܩܘܩܐ (*menstruum*), ܦܘܩܘܩܐ (*lentes*), ܦܘܩܘܩܐ (*typus*), ܦܘܩܐ (*Japhet*), ܦܘܩܐ (*laterna*), ܦܘܩܐ (*anima*), ܦܘܩܐ (*Nephtalim*), ܦܘܩܐ (*cancellus*), ܦܘܩܐ (*gladius*), ܦܘܩܐ compositum a ܦ et ܦܘܩܐ (*in lapicidina*), ܦܘܩܐ (*ventilabrum*): in his vocabulis tantum et eorum derivatis habent Orientales ruceak^h litteræ pe. Item in verbis ܦܘܩܐ (*aperiet*) et ܦܘܩܐ (*occurret*), in aoristo et infinitivo verbali.

430 - Porro cum pronuntiatio vulgata harum sex litterarum ܦܘܩܐ non careat hodie defectibus, eumque hi defectus sint contrarii regulis indubiis quæ omnes veteres grammatici tradiderunt, liquido constat pronunciationem hodiernam minime esse imitandam, sed potius oportere ut præ oculis habeantur ea quæ diximus de duplici sono genuino singularum harum sex litterarum.

431 - Quidam grammatici Syri tum Orientales tum Occidentales tertium sonum litteræ ܦ distinctum a sonis aspero ac leni memorarunt, quique durior est sono aspero ejusdem litteræ ܦ; Græcam nuncuparunt litteram ܦ quæ habet istum tertium sonum, eo quod sit accepta ex Græcorum idiomate et occurrat tantum in

(1) Occidentales, legunt ܦܘܩܐ cum rvas^a.

vocibus Græcæ originis.

Hujusmodi pe Græcum notatur puucto superno ut distinguatur a pe aspero cui puuctum in medio inscribitur. Nihilominus cum ex scriptis prædictorum grammaticorum vera pronuntiatio hujus pe Græci cognosci nequeat, cumque hodie Π Græcum a Græcis proferatur sicuti Ϝ asperum Syrorum Orientalium, potest inde inutile esse hodie distinguere pe Græcum a pe aspero Syrorum. (1)

Hisce præmissis exhibeamus modo régulas juxta quas sciri potest quando singulæ sex præfatæ litteræ habeant sonum leuem, quando asperum, quæ quidem regulæ non sunt difficiles usu et paucissimis exceptionibus objiciuntur.

Hæ regulæ sequentibus formulis simplicibus comprehendi possunt :

---

(1) Quot arcana reperunt in alphabelo Græcorum investigatores eritici ! Illic liceat memorare puuctum ad materiam de qua agimus pertinens. Videlicet antiqui Romani seu Latini inveniunt apud Græcos **F** diversum a suo **F** et ideo illud per **PH** figurarunt, et e contra Syri veteres apud eosdem Græcos inveniunt **P** diversum a **P** suo et ideo illud scriptura distinxerunt. Nihilominus Græci hodierni et Ϝ pronuntiant ut **F** Latinarum, et Π ut **P** Syrorum. Quomodo hoc problema solvitur, et qua ratione discrimen inter duo **F** et inter duo **P** statui potest cum nihil vestigii hujus discriminis remanserit ? Credine potest Latinos hallucinatos esse cum existimaverint se ab ore Græcorum audire **F** diversum a **F** suo, aut Syros **P** diversum a **P** suo ? — Si licet nostram sententiam exponere, dictum Græcos Ϝ et Π pronuntiasse ut **F** et **P** Latina emphatice articulata, ea scilicet emphasi qua apud Arabes distinguitur *s³ad a sin, l¹ta a ta, t¹h a dh*, seu qua apud Anglos distinguitur **L** in *ad ab eo in allowd*, quæ emphasis producellur dirigendo loquentis organum versus palatum. Græci hodierni itaque harum duarum litterarum de quibus agimus, sonum ita mitigaverunt ut emphasis ab illis evanuerit, quod non est improbabile in Græcis hodiernis, qui tot mutationes in pronuntiatione lingue Græcæ introduxerunt. Sed remanet insolubilis quæstio. Cur neque Latini viderunt discrimen **P** quod viderunt Syri, neque Syri discrimen **F** quod viderunt Latini ?

ܠܠܗܘܢܐ (regnum), ܠܠܗܘܢܐ (testata est), ܠܠܗܘܢܐ
 (reputavi), ܠܠܗܘܢܐ (purificatio), ܠܠܗܘܢܐ (sanctua-
 rium), ܠܠܗܘܢܐ (uterus), ܠܠܗܘܢܐ (adoratio), ܠܠܗܘܢܐ
 (benedictio).

Sed si littera præcedens est virtualiter mota vocali
 brevi, tunc asperitas non habet locum, ut ܠܠܗܘܢܐ
 ia quo res^h est virtualiter motum. Vide iafra (n. 439, 3).
 Per exceptioem quoque tertia radicalis participii activi
 verbi trilitteri nudi fit aspera ia ejus flexioe (1), v. gr.
 ܠܠܗܘܢܐ (accedens f.), ܠܠܗܘܢܐ (redeuntes), ܠܠܗܘܢܐ
 (delusa), ܠܠܗܘܢܐ (descendentes f.), etiam in flexioe
 participii verbi geminati, v. gr. ܠܠܗܘܢܐ (aberrans f.),
 ܠܠܗܘܢܐ (abjecti), a verbis ܠܠܗܘܢܐ, et ܠܠܗܘܢܐ. Ista regula viget
 etiam in casu quo littera debet quiescere regulariter,
 sed eliditur in pronuociatione, sive pronuociatione tan-
 tum v. gr. ܠܠܗܘܢܐ (ecclesia), ܠܠܗܘܢܐ (ficus), ܠܠܗܘܢܐ
 (navis), sive et in pronuociatione et in orthographia,
 v. gr. ܠܠܗܘܢܐ (donatio), ܠܠܗܘܢܐ (falx), ܠܠܗܘܢܐ (scaturire
 faciens f.); hæc enim exempla crant ia origine ܠܠܗܘܢܐ,

(1) Ita sana se res habet apud Syros, sed minus recto, ut evidens est:
 Niquidem tertia radicalis prædicti participii debet esse tonis in tota flexione ex eo
 quod venit post secundam radicalem quo regulariter debet esse mobilis quamvis

sit per accidens quiescens, unde v. gr. ܠܠܗܘܢܐ (promittens f.) est pro ܠܠܗܘܢܐ a
 ܠܠܗܘܢܐ, (vide infra 436, 2). Ita quoque in lingua Chaldaica Ismadi prædicti
 participii manet semper tonis, dicunt enim v. gr. ܠܠܗܘܢܐ minime vero ܠܠܗܘܢܐ:
 similiter se res habet apud Hebræos.

מְדַכְּלָא, מְדַכְּלָא (n. 231 et 369). Minime tamen duplicis
 soni litteræ fiunt asperæ si occurrant post litteram quæ
 de facto quidem quiescit, sed regulariter et primario
 mobilis esse deberet et propter Syriasmum tantum,
 privata est vocali i. e. ejus quiescencia est accidentalis,
 v. gr. מְסַלְּמִים (mutantes), מְדַכְּלָא (dignus offerri),
 quæ erant in origine מְסַלְּמִים et מְדַכְּלָא cum ־ et
 ־ mobilibus (n. 102 et 277) : bujusmodi sunt quoque
 v. g. מְדַכְּלָא (transiit), מְסַלְּמִים (descendent), מְדַכְּלָא
 (regnavit f.), מְדַכְּלָא (excitavi), מְדַכְּלָא (scorpius),
 מְדַכְּלָא (lepus), מְדַכְּלָא (acceptio), hæc enim vocabula
 erant antea מְדַכְּלָא cum vocali brevi ad litteram ־ (n.102),
 מְדַכְּלָא (n. 269), מְדַכְּלָא (n. 102
 et 144), מְדַכְּלָא (n. 387).

Excipiuntur quædam vocabula ab hac regula, in
 quibus loco soni asperi habetur sonus lenis, quorum ple-
 raque sunt exotica et propterea tenent sonum quem
 habent in linguis a quibus desumpta sunt, quorum præ-
 cipua sunt : מְדַכְּלָא (principalis), מְדַכְּלָא (discus),
 מְדַכְּלָא (exemplar), מְדַכְּלָא (verbum, responsum),
 מְדַכְּלָא (scabiosus), מְדַכְּלָא (Chaldæus), מְדַכְּלָא (perdix),
 מְדַכְּלָא (sartago), מְדַכְּלָא (1) (ciconia), et apud
 Orientales מְדַכְּלָא (arrha) cum ־ leni. Excipiuntur

(1) Apud Orientales מְדַכְּלָא cum zqafa et quash^haj.

quoque nomina adjectiva terminata in **لُ** adformativum in quibus littera **ل** est semper lenis etiam si venit post quiescentem, v. g. **مُجِدِّلٌ** (bellator), **مُتَمَدِّدٌ** (perturbator), **مُبِينٌ** (sapiens). Item **ل** adjectivorum terminatorum in **لُ** est semper lene v. g. **طَمَّهْصَلٌ** (arbiter). De nominibus trilateris dicemus infra.

3 – Littera finalis quiescens si venit post quiescentem litteram debet esse aspera, v. g. **كَلِمَةٌ** (non est), **مَكَلَمَةٌ** (occidisti), **كَلَمَفًا** (super te f.), **رَأَيْمَتٌ** (apud te). Excipe **حَمِيٌّ** (domus) aliaque quæ ei similia sunt, et ratio est quod **ح** in hac voce non effertur.

4 – Sequitur ex 2^a regula quod littera quæ geminatur apud Orientales, seu quæ venit post pt^hah^ham vel zlamam lenem, habere debet sonum asperum, v. gr. **صَوَّوْرٌ** (volvit), **سَفَا** (palatum), **وَقْلًا** (tabulâ), **أَلَيْقٌ** (aliquid), **سَهْلًا** (scala), **مَقْبُوبٌ** (acquisivit), **كَلْبٌ** (dolus); item si littera geminata deberet esse mobilis, sed ob Syriasmum amisit suam vocalem, ut **صَمَّكَمٌ** (accipiunt), **طَمَّعُنًا** (obscœna), **هَمَّجًا** (vomer), **أَمَّيَّةً** (epistolâ), **مَهَّدًا** (fornix), quæ sunt pro **صَمَّكَمًا**, **طَمَّعُنًا**, **هَمَّجًا**, **مَهَّدًا** (n. 102 et 276). Item asperæ sunt litteræ geminatæ post ts^has^ham i. e. maqam apud Orientales, v. gr. **كُودًا** (sinus), **أَسْفُونًا** (spongia), **لَمَّوْنًا** (malum citreum), **مَهَّدًا** (amor); item litteræ

quæ deberent geminari post *ts^sas^s*am quamvis reapse eas hodie non geminent (1), v. gr. **ܟܘܘܘܢܐ** (*fovea*), **ܟܘܘܢܐ** (*cætus*), **ܟܘܘܢܐ** (*placenta*), **ܟܘܘܢܐ** (*dotus*), **ܟܘܘܢܐ** (*spina*), **ܟܘܘܢܐ** (*surdus*), **ܟܘܘܢܐ** (*morus*), **ܟܘܘܢܐ** (*hyssopus*).

Item aspera est littera quæ geminari deberet in nominibus formæ **ܦܘܠܐ**, derivatis a verbo **ܦܘܠ** verb. grat. **ܦܘܠܘܘܢܐ** (*renovatio*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*receptio*), secus littera non geminatur neque aspere pronunciatur, ex. gr. **ܦܘܠܘܘܢܐ** (*velum*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*machinatio*). Sequentes voces habent sonum lenem, scilicet **ܦܘܠܘܢܐ** (*tilio*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*Nisibis*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*nictycorax*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*festuca*). Veluti anomalum vocabulum apud solos Occidentales habet sonum lenem pro aspero sequens nomen **ܦܘܠܘܢܐ** (*diluculum*). Excipitur quoque tum apud Orientales tum apud Occidentales littera quæ sequitur vocalem *pt^hah^h*am aut *zlamam*, locum vocalis brevis tenentem, quæque juxta analogiam absque motiono esse deberet, sed propter euphoniâ assumit vocalem brevem (2) (n. 103), ex. gr. **ܦܘܠܘܢܐ** (*comedit*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*venit*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*pater naturalis*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*sedulus*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*comestus*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*lugens*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*plumbus*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*mercenarius*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*reputarunt*), **ܦܘܠܘܢܐ** (*reputarunt f.*).

(1) Geminatorem usque ad hunc diem conservant Syri Maxilum in his similibusque nominibus.

(2) Vidimus jam sæpe hodie Syros vocales breves non pronuciare, sed eas convertere aut in longas aut in clausus i. e. geminantes.

Item excipitur dalath^h in ^{دالو} (gaudium) quia
ejus dalath^h virtualiter est quiescens. Adverte tamen
nomen ^{ابا} cum dicitur sensu paternitatis spiritualis i. e.
de abbatibus (quæ vox Syriaca est) tunc bet^h pronun-
ciatur asperum et (apud Orientales) geminatur, ut
^{ابا مكارم} (*abbas Macarius*, l. *abba*).

433 - B - Regulæ de sono leni .

5 - Littera quiescens regulariter sive in medio sive
in fine vocis post mobilem habet sonum lenem, ex. gr.
^{قورس} (*corpus*), ^{عوم} (*eum*), ^{صبر} (*submissus est*), ^{لما نؤب}
(*accedimus*), ^{فصمجا} (*cogitatio*), ^{لجصبا} (*operimen-*
tum), ^{مهجلا} (*debitum, obligatio*), ^{حما اسجا} (*fundamen-*
tum), ^{مهجلا} (*hiemis*), ^{وهو} (*splendor*), ^{اجنوبر} (*genua*
flectam).

Pariter litteræ finales vocum quaudò veniunt qui-
escentes post vocalem, habent sonum lenem, quanvis
antea quando scilicet ipsæ habebant notionem erant aspe-
ræ, v. gr. ^{امر} (*legatus*) a ^{امر}, ^{لوس} (*latus*)
a ^{لوس}, ^{حفا} (*palma manus*) a ^{حفا}, ^{مهف} (*finis*) a
^{مهف}. Excipe ^{وفا} (*magnus*) a ^{وفا} et ^{لوس} (*locus*) a
^{لوس}. Item excipitur littera finalis aspera nominis quæ
per constructionem cum suffixis perdit suam vocalem,
hæc enim littera restat aspera, ut ^{لوس} (*cor meum*), ^{لوس}
(*sinus eorum*), ^{لوس} (*tabula vestra*). Attamen nomen
cui suffigitur pronomen 1^æ pers. sing. non mutat ultimam

litteram ut ܟܕܡ (*latus meum*); nam pronomen jod^h consideratur ut ultima littera vocis.

434 — Si tamen littera quiescens erat in origine mobilis geminata, tunc non habet sonum lenem, sed remanet aspera (n. 102 et 157, 1). En exempla: ܦܥܡܠܐ (*caupona*), ܥܗܕܠܐ (*pars, portio*), ܐܘܕܐ (*area*), ܦܥܦܠܐ (*locus*), ejusque contractum ܦܥܦܠܐ (*granum*), ܥܦܥܠܐ (*clypeus*), ܬܠܥܢܐ (*talentum*), ܥܗܦܢܐ (*sera*), ܟܦܦܐ (*pelvis*), et apud solos Occidentales ܟܦܦܐ (*spissus*). Ratio est quia v. gr. *taw* in ܦܥܡܠܐ est mobile et geminatum virtualiter, nomen enim est origine ܦܦܢܐ pro ܦܦܢܐ ; idem dicendum de ܐܘܕܐ quod erat ܐܘܕܐ eum ܐܘܕܐ geminato ad compensationem nun clisi, quia in origine erat ܐܘܕܐ ; et sic de ceteris exemplis. Item quoties littera quiescit per purum Syriasmum non fit lenis ut in regulis de *qushshaj* vidimus (v. n. 102) v. gr. ܥܦܦܠܐ (*abjectus*), ܦܦܦܐ (*cupido*), ܦܦܦܠܐ (*corrumpunt*), ܦܦܦܠܐ (*fauces*). Ratio est quia v. gr. in ܥܦܦܠܐ littera ܦ est geminata in origine habens vel ܦܦܦܠܐ , vel ܦܦܦܠܐ . Item de ceteris.

6 — Quoties littera secunda cujusvis vocis est mobilis post quiescentem, habet sonum lenem, v. gr. ܦܦܦܐ (*fluxit*), ܦܦܦܐ (*corruptio*), ܦܦܦܐ (*inventus*),

حَيِّبِيَا (futura est), وَجِبَ (inclinatus est), وَجِبَ (irruptio). Excipitur اِسْ (sex) quia in origine erat اِسْ i. e. cum zlama ad primam litteram et cum tau geminato et proinde tau debet esse asperum juxta dicta (a. 432, 4); item excipitur اِسْ (sexaginta) propter eandem causam. Attamea اِسْ (sex) et اِسْ (sextus) habent sonum lenem.

Ex ista regula sequitur hæc alia, id est:

7 — Quoties uaa ex litteris حَ حَ venit post unam ex particulis د, و, ه, لا seu حَمَلًا quæ præfigatur nominaibus, verbis et particulis, vel venit post م præformativam participii, infinitivi etc., vel post præformativas aoristi, excepta littera alaf habente post se litteram mobilem, littera quæ sequitur præformativas prædictas fit leais, v. gr. اِحْمِلْ (homini), هَوْنًا (et filius), حَيِّبًا (in deserto), حَمَلًا (operit), اِحْمِلْ (interpretabitur), اِحْمِلْ (colligam). Item quando uaa ex ipsis litteris حَمَلًا venit immediate post aliam ex iisdem litteris (n. 102 et 104) v. gr. اِحْمِلْ (iis qui sunt in urbe).

8 — Quoties una ex litteris حَ حَ veait mobilis post vocalem longam quæ scilicet non iugemnat litteram sequentem, i. e. post zqafam, h^hvas^{am}, zlamam daram vel tmaqam, vel post vocalem brevem expressam vel subiutlectam (n. 102), habet sonum leaem.

Exempla litteræ quæ sequitur vocalem longam:

هُجًا (bonus), حَمِي (inhabitat), كَرِوَا (festus), سَمِيَا
 (reputata), اِيَا (signum), صَكْمَهَوَّ (baptisma),
 حَمِهَوَّ (convivium). Exinde vides litteras infirmas quæ
 veniunt ut matres lectionis, i. e. conjunguntur cum
 vocalibus longis claritatis ergo, nullatenus computari.
 Anomala sunt sequentia: لَهْفَمَا (lancea), قَهَلَمَا
 (subucula), دَمَا (1) (domus pl.), قَمَوَمَا (minutum),
 nec non participium activum verbi trilitteri nudi gemi-
 nati in sua flexione, ut قُرَا (errans), حَقَم (viles, de-
 missi); ratio est quia in præfatis locis littera de qua agitur
 habetur virtualiter ut geminata, unde redit quæstio ad
 4^{am} regulam. Excipitur quoque ab ista regula infinitivus
 formæ قَمَال v. gr. مَهَمَا (expectatio), juxta dicta ad
 regulam 4^{am}.

Exempla litteræ quæ sequitur vocalem brevem
 subintellectam: حَلَكُجُجَا (inimicus), مَمِوَمَا
 (remanebunt), مَسَلَقِم (transmutabis f.), مَقَمِيم
 (qui jubent), quæ sunt pro: حَلَكُجُجَا, مَمِوَمَا,
 مَسَلَقِم, مَقَمِيم (n. 276 et 287). Excipitur 3^a
 radicalis participii activi verbi trilitteri quæ in ejus
 flexione aspera est quamquam littera præcedens vocali
 brevi virtualiter mota sit, ex. gr. كَلَا (vincens f.),

(1) Asperum habet sonum tau in hoc nomine quia origine est geminatum
 et ita est apud Hebræos usque ad hunc diem. Itaque hic valet regula asperi-
 tatis n° 4.

كُنُقِم (genua flectunt). Et sic etiam substantiva quæ hujus participii formam habent, ut نُنُقِل (securis). Excipitur quoque أَوْقِل (hæc). Exempla vocalis brevis expressæ: كُنُقِم (benedic me), أَقِل (manducavit), أَقِل (pater), كُنُقِم (trahe eum), وَطُقِف (dormite), سُهُقِم (reputa me), أَقِل (manducatus), فَلَجِم (diviserunt f.).

9 — Exinde deducitur quod littera initialis unius vocis quæ venit immediate post vocalem longam scilicet zqafam, h^hvas^aam, zlamam fortem vel 'maqam, fit illa, inquam, littera initialis vocis præcedentis, lenis (1), si non separatur in pronuntiatione a voce præcedenti, v. gr. أَوْ نُنُقِل (hic filius), كُنُقِل (dominus omnium), مَنُّ نُنُقِل (ipse qui te vocavit), مَنُّ نُنُقِل (voca virum). Minime vero si vocabulum præcedens desinat

(1) Hodie hæc regula non viget nisi penes Occidentales; obsolevit autem apud Orientales, qui tamen et ipsi præcul dubio leniter initialem vocis pronuntiant post finalem mobilem vocis præcedentis, quod per vocalem longam; id autem vincitur ex eo quod hæc regula existat penes Hebræos nec non in lingua Syriaca Chaldaica. Quod autem Barhebræus non meminerit in sua grammatica

dicta رصننا hujus regule, minime probat eam non extitisse in praxi illo tempore; quoniam idem Barhebræus in eadem grammatica omittit dicere quod littera initialis vocis sit naturaliter aspera, neque docet quando finalis littera debet esse aspera et quando debet esse lenis. Etenim Barhebræus non tradit in dicto opere regulas de locis soni lenis et soni asperi, sed tantum recenset omnia vocabula Syriaca per categorias indicans in unaquaque categoria quæ littera debet habere sonum lenem, quæ asperum, quin tradat canones universales de locis asperitatis et lenitatis, quæ ceteroquin se videtur non satis præcepisse. Ceterum in codicibus Syriacis solum Occidentalium, exaratis ante Barhebræi ætatem, observata adamussim hæc regula de qua agimus inspicitur.

in hamzam, v. gr. **חַמָּא חַנְיָ** (*solare filium nostrum*),
חַנְיָ חַמָּא (*polluens colorem suum*). Item si voca-
 bulum primum desinat in **o** vel **u** diphthongos, non fit
 lenis littera initialis sequentis vocabuli, v. gr. **וָאוּ** **וָאוּ**
 (*ille qui venit*), **וָאוּ** **וָאוּ** (*illa filia*), **חַמָּא** **חַמָּא** (*super*
me fleuit) .

10 — Quoties littera venit mobilis post duas quies-
 centes fit lenis quæ regula coincidit cum regula 8^a
 (n. 102), v. gr. **חַמָּא** **חַמָּא** (*lepus*), **חַמָּא** **חַמָּא** (*eubile*); item
 si una ex duabus quiescentibus facrit elisa, v. gr. **חַמָּא**
 (*status*), **חַמָּא** **חַמָּא** (*fecit te descendere*), quæ sunt pro
חַמָּא , **חַמָּא** .

435 — Hactenus de regulis soni asperi vel lenis
 in genere; infra loquemur de quibusdam nominibus vel
 verbis in specie. Interea sciendum tibi est suffixum **u**
 2° personæ esse semper lene v. gr. **חַנְיָ** (*filius tuus*),
חַנְיָ (*filius tuus f.*), **חַנְיָ** (*vocavit vos*), nisi ante
 suffixum venerit **u** diphthongus tunc enim suffixum præ-
 dictum fit asperum, v. gr. **חַנְיָ** (*super vos f.*) **חַנְיָ**
 (*serui tui*), item **חַנְיָ** (*eueumerarium vestrum*),
חַנְיָ (*potus vester, f.*), non tamen si ante jod^h
 quæ præcedit prædictum suffixum veniat zqafa vel littera
 quiescens, tunc enim suffixum est lene, v. g. **חַנְיָ**
 (*indulgentia vestra*), **חַנְיָ** (*puer vester*).

verbi reciproci media intercedat alia littera, tunc **L** sive maneat **L** sive convertatur in **و**, pronuntiatur aspera, v. g. **ܐܡܟܠܗ** (*dominatus est*), **ܐܘܘܘܦ** (*justificatus est*). Et generaliter quoties **L** lenis venit in statu quiescentiæ ante **ܘ** mobile, illud fit asperum, v. gr. **ܘܐܘܘܡܘܦ** (*et perunges*), pro **ܘܐܘܘܡܘܦ**.

438 — Nota denique voces origine Græcas quibus abundat lingua Syriaca, minime sequi canones adhuc traditos de sono aspero ac leni, sed placuit Syris præsertim grammaticis ut illæ voces retineant sonos quos habent in lingua Græca. Statuerunt ergo Syri in vocibus Græcis quinque ex sex litteris, i. e. **ܟ**, **ܝܘ**, **ܘ**, **ܡ**, et **L** semper pronuciari lenes, quia taliter pronuciantur a Græcis. Exempla: **ܐܘܘܘܡܘܦ** (*theologus*), **ܐܘܘܘܘܡܘܦ** (*Theodorus*), **ܦܘܠܝܬܝܘܢܝܘܦ** (*patriarcha*), **ܦܘܠܝܬܝܘܢܝܘܦ** (*Christianus*), **ܦܘܠܝܬܝܘܢܝܘܦ** (*chiliarchus*), **ܐܘܘܘܡܘܦ** (1) (*Archon*). Excipe **ܡ** quiescens ante **ܘ**, quod pronuciatur asperum, v. gr. **ܘܐܘܘܡܘܦ** (*atrium*), **ܐܘܘܘܡܘܦ** (*Alexander*), **ܘܐܘܘܡܘܦ** (2) (*ordo*), **ܐܘܘܘܡܘܦ** (*peregrinus*). Littera **ܘ** modo est aspera et quidem asperitate propria quæ dicitur Græca, quod frequentius occurrit in vocabulis Græcis a Syris adoptatis, modo est lenis, quod nonnisi per usum potest

(1) Orientales cum casu aspero.

(2) Occidentales cum zlama **ܘܐܘܘܡܘܦ**.

dignosci. Exempla فَهْرُهُ (*Petrus*), فَهْرُهُ (*Paulus*), فَهْرُهُ (*proemion*), لَهْقِيْبَا (*lampas*), فَهْرُهُ (*parathece*), فَهْرُهُ (*thus, thuribulum*).
 Exempla lenis: فَهْرُهُ (*philosophus*), فَهْرُهُ (*Philippus*), اِنْفَاقًا (*anaphora*).

II - DE REGULIS LENITATIS ET ASPERITATIS TERTIÆ RADICALIS IN NOMINIBUS TRILITTERIS NUDIS

439 — Tertia radicalis nominum trilitterorum nudorum in quibus prima radicalis habet pthah^ham vel zlamam lenem vel 's^sas^sam seu 'maqam et secunda est quiescens, non sequitur semper regulam generalem traditam (n. 432. 2), i. e. non habet semper sonum asperum, sed aliquando habet sonum lenem, quando videlicet secunda radicalis est virtualiter mobilis, quod nounisi per usum perfecte discitur.

440 — Nihilominus juvat quædam statuere:

1 — In quovis nomine trilittero abstracto actionem seu existentiam verbi significante, cujus secunda est quiescens, tertia habet semper sonum asperum, v. gr.

اِدْحَا (*adhesio*), اِمْرَاقًا (*vicinitas*), اِسْوَا (*longitudo*).

2 — Item tertia est aspera in nominibus trilitteris quorum secunda est diptongus ا vel و , v. gr. اَوْسَا

(*par*), اَوْسَا (*venatio, piscatio*), اَوْسَا (*echo*).

3 — In ceteris nominibus trilitteris tertia est lenis quoties secunda est virtualiter mobilis; secus, nempe

si secunda radicalis est natura sua quiescens, tunc tertia est aspera; ad quod diguoscendum necesse erit conferre nomina Syriaca cum respondentibus Arabicis et sæpe cum Hebraicis etiam, secus lingua Syriaca per se nullam præbet opem ad hoc discrimen cognoscendum (1).
Exempla :

(1) Hanc tam evidentem ac tam ingeniosam regulam grammatici Syri percipere non poterant, non exceptis ipsis Maronitis recentiorum temporum. Inter Europæos autem ne umbram quidem hujus regulæ videre est apud Hoffmann, etc. etsi comparatione facta cum linguis Hebraica et Aramaica dicta Chaldaica regulas asperitatis et lenitatis satis apto tractaverint. At tamen novissimus Duval regulam de qua agimus satis clare vidit, eamque in sua grammatica, ferè tamen obiter, commemoravit (pag. 115 d.) Peccavit tamen hic auctor in eo quod, clarissimum Nöldeke secutus, soli vocali a hanc proprietatem tribuerit, scilicet formæ **كَمَل**;

nam habemus ex. gr. **كُوبِلَا, أَوَكَلَا** (in Chaldaismo tantum secus ac autumavit Duval) **كَمَجَلَا**, etc. in quibus secunda radicalis mota est per vocalem quæ non est a, et tamen sequens littera lenis est, **كَدَب, كَذَب, كَذَّب** (non

ut scripsit Duval) **عَنَب**. At tamen negari nequit vocalem a frequentiore esse in hujusmodi vocabulis, sæpe enim nominibus, quamquam vocalis e vel i quæ lenem reddat litteram sequentem, non sit rara socus ac autumavit prælaudatus Nöldeke

Mand. Gramm. pag. 106, ut **اِبَلَا, طَلِيحُوبِلَا, صَمَمُجَم**, etc. Item o

vel u ex. gr. **صَمَمُوَالَا, صَمَمُوبِلَا, لَحَمَم, لَجَمُجَم**. Summa

nullum discrimen inter tres breves vocales, a, i, u, quoad lenitatem sequentia litteræ cernere est nisi in aliquibus raris nominibus trilitteris nudis, quorum secunda radicalis mota est per i. Nam et a aliquoties hanc virtutem perdere, patet ex law femininali quod semper sequitur a brevem et tamen in finitibus in locis asperum

est, v. gr. **صَدَلَا** (domina), **هَوَيْتَلَا** (navis). Denique law primæ pers.

sing. præteritum non ideo asperum est cum suffixis quia venit post vocalem non a ut falso argumentatus est Duval l. c., sed quia mobile est post quiescentem litteram;

مَهَلَم enim respondet **قَتَلْتَك** in quo t est quiescens et law habet vocalem u.

E. contra law 3 pers. f. sing. est quiescens post mobile et ideo est lenis, non quia

venit post a; **مَهَلَم** enim est pro **قَتَلْتَك** in quo t mobile est et law quiescens.

حَنِيؤًا	بَرْد	grando
حَنِيؤًا	جَرَب	lepra
بُؤُؤًا	دَرَج	gradus
مِيؤًا	حَدَث	novus
مُهؤُؤًا	خَرَب	ciconia
مُؤُؤًا (1)	حَد	misericordia
سَكُؤًا	حَاب	lac
سَأُؤًا	حَنَك	palatum
نُؤُؤًا	نَعَاب	corvus
نُؤُؤًا	كَنَف	ala
نُؤُؤًا (2)	كَنِف	humerus
كُهؤُؤًا	غَرَاب	corvus
كُهؤُؤًا	عَنْب	calcaneus
كُهؤُؤًا	عَرَب	silex
كُهؤُؤًا a كُهؤُؤًا	عَرَب	Arabes
ؤُهؤُؤًا	ؤُلُؤ	triens

(1) In Hebraica lingua hæc radix eundem sensum habet ac in Syriaca cum mentione secundæ radicalis; at in illa lingua secunda radicalis est virtualiter quiescens. In Arabica lingua حَمَد significat (invidiam). At hæc radix extat in Syriaca lingua etiam cum quiescentia secundæ radicalis sed in sensu contumelioso quod magis accedit ad invidiam.

(2) Grammatici Syri saltem Occidentales asperam faciunt ڤ in hoc nomine, sed Chaldaismus habet hanc litteram lenem, quod rectius.

Excipe **مَلِكٌ** (*rex*), **كَيْدٌ** (*jeccur*), **مَلِكٌ** (*insans*), in quibus tertia est aspera, quamvis eorum secunda, uti eruitur ex Arabicis respondentibus, est virtualiter mobilis. Dici etiam potest secundam prædictorum nominum in origine fuisse apud Arabes ipsos quiescentem, quia apud eosdem dicitur quoque **مَلِكٌ**, **كَيْدٌ**, **وَلَدٌ**, quod lingua Hebraica etiam confirmat, in qua horum nominum (excepto **كَيْدٌ**) forma respondet formæ Arabicæ cujus secunda quiescens est, etsi possint etiam formam Arabicam cujus secunda mobilis est, habere. Inter exceptiones veras recensendum est nomen **رُؤُوسٌ** (*cauda*), quod habet secundam radicalem virtualiter mobilem ut testatur tum Arabica tum Hebraica lingua, et tamen b quod eam sequitur asperum est. Saltem in Syriasmō litterali; nam in Chaldaismo b lenē est ut exigit regula.

441 - Ex nominibus trilateris Syriacis quorum tertia est lenis, sequentia numerantur, quorum tamen fere nullum repugnat regulæ a nobis traditæ :

السَّفِينَةُ	navis
الرَّحْمَةُ (1)	misericordia
الرَّغْصَةُ (2)	ira

(1) Habet Arabica lingua **رَحْمَةٌ** cum secunda radicali mota, sed alio sensu ac in Syriaca atque Hebraica, in qua tamen forma hujus nominis respondet quiescentiæ secundæ radicalis.

(2) Perperam grammatice Syriacæ considerant **ت** in hoc nomine ut litteram radicalem, habet enim formam **رُؤُوسٌ**, cum **ت** in ipso sit signum feminini,

حَنْجِيًا	urbs, pagus
حَكِيًا	pellis
قَمِيًا	mensura palmi
مُهْفِيًا (1)	ericus
رُهْجِيًا	humiditas
وَمِيًا	uter
وَمِيًا	saltatio
حَمِيًا	basis, fundamentum

His Orientales addunt **رُهْجِيًا** (*stannum*) quod cum pt^hah^ha efferunt; Occidentales autem recte cum zqafa pronunciant, et simul molliunt ca^f; testatur Arabicum **آ ن ك** quod est cum a longo et cum nun mobili.

442 – Exempla nominum trilitterorum nudorum quorum secunda est quiescens in Syriaca lingua ut in respondentibus vocibus Arabicis, et proinde eorundem tertia radicalis est aspera:

رُزِيًا	رُزْد	rosa
سُهْكِيًا	سُخْد	talpa
سُهْجِيًا	سُزْب	bellum

Ipsumquo nomen sit in origine **سُهْجِيًا** a radice inusitata **سُهْر** ut alibi vidimus.

(1) Vera ratio est quia **مُهْفِيًا** est pro **مُهْفِيًا** cum **ف** geminato et mobili per brevem vocalem, unde **ف** fit asperum juxta regulam quartam, et **ه** fit lenis juxta regulam secundam.

תַּמְדָּא	תַּמְב	foramen
מַנְרָא	מַנְרַח	pratium
כַּלְבָּא	כַּלְב	canis
תַּבְבָּא	עַבְד	servus
פַּלְמָא	פַּלְמַי	dimidius
לַחְמָא	לַחְמַי	nix

443 - Imo universim notamus nomina trilittera quorum tertia est aspera esse longe plura trilitteris quorum tertia est lenis; bujusmodi sunt :

אַלְפָּא	אַלֶּפ	mille
אַחַמָּא	אַחַמַּת	ima pars
זַהֲבָא pro חַוָּזָא	רַכְנָא	genu
כַּסְפָּא	אַחַרְב	leprosus

(אַחַמָּא) (bitumen m.) At (אַלְפָּא) (capillus f.) habet pe asperum et taw molle quia est signum feminini .

סַחְרָא	desertus
דַּרְמָא	dormiens
מַסְחָא	opprobrium
דַּמְחָא	sudor
רַחְמָא	decus

חַמָּא (arcus), ubi taw consideratur ut

radicale.

At **سَمَاءٌ** in sensu (*stipulae*) habet *taw* lenē quia est signum feminini.

444 - Quoties igitur circa hujusmodi nomina trilittera nuda dubium tibi oritur inspicere nomina superius commemorata in quibus tertia radicalis est lenis; etsi nomen de quo quæris inter illa non reperiās, tunc tuto potes decidere ejus tertiam radicalem pronunciaadam esse asperam.

445 - Notandum porro quædam vocabula assumere significationem diversam per diversitatem soni lenis vel asperi: sic v. gr. **مَوْزِدٌ** cum **د** aspero significat (*desertum*), **مَوْزِلٌ** vero cum **ل** leni significat (*ciconiam*); item **مَوْزٍ** cum **ز** aspero (*opprobrium*); **مَوْزِيٌّ** cum **ي** leni (*misericordia*); item **مَوْزِيٌّ** (*leprosus*) adjectivum, **مَوْزِيَّةٌ** (*lepra*) substantivum, etc.

446 - Adverte insuper apud solos Orientales quædam ex hujusmodi nominibus habere sonum asperum in singulari, et lenem in plurali, v. gr. **رَاجِيٌّ** (*radius*) **رَاجِيَّةٌ**, **رَاجِيَّةٌ** (*pratium*) **رَاجِيَّةٌ**, **رَاجِيَّةٌ** (*herba*) **رَاجِيَّةٌ**.

447 - Nunc de hujusmodi nominibus desinentibus in *taw* feminini. Hæc igitur nomina quorum scilicet 1^a radicalis est mobilis, et 2^a quiescens, habent tertiam semper asperam, v. gr. **رَاجِيَّةٌ** (*regina*), **رَاجِيَّةٌ** (*ramus*), **رَاجِيَّةٌ** (*vastata, desolata*), **رَاجِيَّةٌ**.

(adoratio), ܘܡܢܘܩܝܐ (benedictio), ܩܪܘܬܝܐ (planta),
 ܩܘܡܝܐ (fœmina), ܘܡܢܘܩܝܐ (confusio), ܩܘܡܝܐ (mulier),
 ܩܘܡܝܐ (vulnus); item nomina quæ radicem geminata-
tam habeat, ut ܩܘܡܝܐ (stipula), ܩܘܡܝܐ (vomer),
 ܩܘܡܝܐ (sabbatum), ܩܘܡܝܐ (odium), ܩܘܡܝܐ (abominatio),
 ܩܘܡܝܐ (lagena).

448 - Præterea in hujusmodi nominibus quorum
tertia radicalis est ܘ , et prima habet pt^hah^ham, littera
 ܘ quæ occupat tertiæ radicalis locum effertur lenis,
quando nomen contrahitur sive contractione indetermina-
tionis sive regiminiis, aut ab ipso formatur adjectivum
relationis per jod^h servile, vel denique quando idem
nomen est in plurali (1), exempla: ex ܩܘܡܝܐ (desertum)
dicitur ܩܘܡܝܐ , ܩܘܡܝܐ , ܩܘܡܝܐ ; item ex
 ܩܘܡܝܐ (tribus) dicitur ܩܘܡܝܐ , ܩܘܡܝܐ , et
 ܩܘܡܝܐ . Tertia tamen radicalis non fit lenis si deficiat
una ex numeratis conditionibus, sic v. g. dicitur ܩܘܡܝܐ ,
 ܩܘܡܝܐ etc. quia prima radicalis habet rvas^aam non
pt^hah^ham; item ܩܘܡܝܐ (regina), ܩܘܡܝܐ quia tertia

(1) Ex his licet deducere rationem ob quam in Arabica lingua singularis
 ܩܘܡܝܐ sit in plur. ܩܘܡܝܐ nempe cum ܘ mobili, non ita tamen ܩܘܡܝܐ , vel ܩܘܡܝܐ ; videlicet
tertia radicalis in Syriaca lingua quæ sit lenis, supponit secundam esse virtualiter
mobilem per vocalem brevem (n. 433, 8) i. e. formam pluralis horum exemplorum
 ܩܘܡܝܐ .

radicalis non est bet^h.

Excipe **كُنْزًا** (*una uva*) quæ quamvis non habeat pt^hah^ham ad primam fit tamen in plur. **كُنْزَاتٍ** quia in Arabica lingua habet 2^{am} radicalem mobilem; item **نَمْرًا** (*fœmina*) fit **نَمْرَاتٍ**, **نَمْرًا**, **نَمْرًا** et **نَمْرًا**. Nihilominus si terminatio in **L** retineatur in adjectivo relationis ab hoc nomiae formato, tunc **و** fit asperum, dicitur enim **نَمْرًا**.

III DE SONO ASPERO VEL LENI LITTERÆ **L** QUÆ EST SIGNUM FŒMININI

449 - Littera **L** in quam desinunt nomiaa fœminina sequitur plerumque regulas traditas § I hujus capituli quoad sonum lenem vel asperum quem habere debet. Juvat tamen hujusmodi regulas distinctius applicare. Itaque :

1 - Littera **L** nota nominum fœmininorum, quoties venit post syllabam productam, nempe post zqafam cum alaf vel sine alaf, aut post h^hvasam vel 'sasam i. e. vnaqam vel rwah^ham, aut tandem etiam post pt^hah^ham coalescentem cum alaf, habet sonum lenem; exempla :

سُورًا (*soror*), **رُؤْيَا** (*fœditas*), **سَمِيئًا** (*peccatum*),
أَمْرًا (*alia*), **حُكْمًا** (*precatio*), **رُكْفًا** (*oratio*), **مُدًّا**
(*modius*), **فَرْخًا** (*fragmentum*). Proinde in omnibus nominibus pluralibus terminatis in **L**, hoc **L**, utcumque fuerit in singulari, pronunciat *lene* in plurali, v. g. **تَمْرًا** (*mala*),

ܩܬܘܩܐ (*galeæ*), ܩܬܘܩܐ (*thesauri*).

2 - In nominibus in quibus taw feminini præcedit littera verticaliter geminata (ad quod dignoscendum summopere juvat collatio cum lingua Arabica), taw debet esse *lenis*, v. gr. ܩܘܪܐ (*vellus*), ܩܘܪܐ (*causa*), ܩܘܪܐ (*nurus*), ܩܘܪܐ (*amita*), ܩܘܪܐ (*hortus*), ܩܘܪܐ (*tactus*), ܩܘܪܐ (*codex, scheda*), ܩܘܪܐ (*amula*), ܩܘܪܐ (*gens, natio*), ܩܘܪܐ (*hydria*), ܩܘܪܐ (*causa*), ܩܘܪܐ (*limen portæ*). Item ܩܘܪܐ (*ocasio*), ܩܘܪܐ (*cruciatus*), ܩܘܪܐ (*passio*), ܩܘܪܐ (*frigus*), ܩܘܪܐ (*verbum*), ܩܘܪܐ (*vira*), ܩܘܪܐ (*fel, amaritudo*), ܩܘܪܐ (*capillus*), ܩܘܪܐ (*contentio*), ܩܘܪܐ (*urna*), ܩܘܪܐ (*locus*), ܩܘܪܐ (*fovea*), ܩܘܪܐ (*gutta*), ܩܘܪܐ (*grumus*), ܩܘܪܐ (*vagina*), ܩܘܪܐ (*festuca, stipula*), ܩܘܪܐ (*sabbatum*), ܩܘܪܐ (*fornix*).

3 - In nominibus terminatis in 2 fœminini quæ a solis duabus litteris radicalibus constant, quarum prior habet p^hah^ham vel zlamam, littera ܩ est *lenis*, exempla: ܩܘܪܐ (*murus*), ܩܘܪܐ (*somnus*), ܩܘܪܐ (*cura*), ܩܘܪܐ (*magna*), ܩܘܪܐ (*ancilla*), ܩܘܪܐ (*filia*), ܩܘܪܐ (*ira*), quod est ab inusitato ܩܘܪܐ. Excipiuntur ܩܘܪܐ (*annus*),

{**قَمَآ** (*arcus*), {**فَنَآ** (*stercus*), {**أَمَآ** (*pars ima*), in quorum tanea ultimis duobus. exemplis littera **L** est radicalis, non nota foeminiui.

4 - In nominibus trilitteris in quibus duæ litteræ quiescentes præcedunt **taw** foem. littera **L** est lenis, exempla: {**أَمَآ** (*tribus*), {**أَمَآ** (*munda*), {**أَمَآ** (*sapientia*), {**أَمَآ** (*benedictio*). Excipiuntur {**أَمَآ** (*cerva*), {**أَمَآ** (*capra silvestris*).

5 - In omnibus adjectivis trilitteris habentibus ad 2am radicalem pthahham, **taw** foeminiui est lenis, exempla: {**أَمَآ** (*puella*), {**أَمَآ** (*sterilis*), {**أَمَآ** (*fatua*).

6 - In omnibus nominibus in quibus ante **L** foem. extat littera quiescens post pthahham, **taw** habet sonum lenem; exempla: {**أَمَآ** (*vindicta*), {**أَمَآ** (*latitudo*), {**أَمَآ** (*deprecatio*), {**أَمَآ** (*spica*), {**أَمَآ** (*cognitio*), {**أَمَآ** (*fratria*), {**أَمَآ** (*corrigia*), {**أَمَآ** (*avis*), {**أَمَآ** (*cogitatio*), {**أَمَآ** (*pars panni qua vestis reparatur*). Excipiuntur {**أَمَآ** (*insula*), {**أَمَآ** (*currus*), {**أَمَآ** apud solos Orientales (*lacuna*), {**أَمَآ** (*anus*), {**أَمَآ** (*vices*), {**أَمَآ** (*transitus*), {**أَمَآ** (*missio*), {**أَمَآ** (*ligamen, vinculum*), {**أَمَآ** (1) (*catena*), {**أَمَآ** (1) (*sterquilinium*), {**أَمَآ** (*vidua*), {**أَمَآ** (*epistola*), {**أَمَآ** (*mus*), {**أَمَآ**

(1) Orientales cum zlama leni, pro h^hvas^a.

(*coriandrum*), ܟܘܪܝܢܕܪܘܡ (*flamma*); item excipiuntur nomina habentia ante ܠ duas syllabas habentes $\text{pt}^{\text{h}}\text{a}^{\text{h}}\text{am}$, v. gr. ܟܘܩܡܬܐ (*exitus*), ܟܘܩܝܢܐ (*guttur*), non tamen nomina orta a radice geminata, ut ܟܘܩܩܐ . Insuper excipiuntur participia activa quæ constant quatuor litteris, nempe participia formæ ܩܘܠܐ , v. gr. ܟܘܩܩܠܐ (*accepta*), ܟܘܩܩܠܐ (*benedicta*), vel formæ ܩܘܠܐ , v. gr. ܟܘܩܩܠܐ (*innixa*), ܟܘܩܩܠܐ (*infirmirate affecta*), vel denique participia formæ ܩܘܠܐ v. gr. ܟܘܩܩܠܐ (*in servitutem redacta*).

7 — Littera ܠ fœminini in nominibus trillitteris undis quorum prima radicalis habet zqafam secunda zlamam , est lenis, exempla: ܟܘܩܩܠܐ (*genitrix*), ܟܘܩܩܠܐ (*monumentum*), ܟܘܩܩܠܐ (*amica*), ܟܘܩܩܠܐ (*operaria*).

8 — Littera ܠ fœminini quiescens in nominibus contractis, vel mobilè in habentibus suffixum est semper lenis, etsi ante contractionem fuerit aspera, verb. grat.: ܟܘܩܩܠܐ (*vidua aliquot dierum*), ܟܘܩܩܠܐ (*annus septuagesimus*), ܟܘܩܩܠܐ (*ecclesia mea*).

9 — Littera ܠ fœminini occurrens post $\text{pt}^{\text{h}}\text{a}^{\text{h}}\text{am}$ vel zlamam lenem est aspera, v. gr. ܟܘܩܩܠܐ (*vinca*), ܟܘܩܩܠܐ (*fraus*), ܟܘܩܩܠܐ (*casus*), ܟܘܩܩܠܐ (*later*).

10 — Littera ܠ fœm. veniens post quiescentem post zlamam , exceptis nominibus 7^m regulæ, est aspera, v. gr. ܟܘܩܩܠܐ (*vitula*), ܟܘܩܩܠܐ (*sensus*), ܟܘܩܩܠܐ

(*scala*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \overset{\circ}{\text{ج}} \overset{\circ}{\text{ا}} \overset{\circ}{\text{ء}} \}$ (*vomitus*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \overset{\circ}{\text{ج}} \overset{\circ}{\text{و}} \}$ (1) (*supplicatio*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \overset{\circ}{\text{ج}} \overset{\circ}{\text{و}} \}$ (*additio*). Excipitur $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \overset{\circ}{\text{ج}} \overset{\circ}{\text{و}} \}$ (*mutuum*).

11 - Littera $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ feminini veniens post litteram quiescentem post *zqafam*, est aspera, exempla: $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*domina*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*matertera*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*deliquium animi*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*pavor*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*quies*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*respiratio*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*peccatrix*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*ultima, postrema*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*eibus*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (2) (*ligamen*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*objectio*). Excipiuntur: $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*vetula*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*alta*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*bona*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*hora*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*pupilla oculi*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*angustia*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*clamor*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*gustus*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*capitellum*). Apud solos Occidentales $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*portio*).

12 - Littera $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ fem. veniens post litteram quiescentem post *h^hvas^a*, est aspera, v. gr. $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*celebris f.*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*dilecta*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*conscientia*). Item si *jod^h* cum qua coalescere solet *h^hvas^a* fuerit subiuncta, v. gr. $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (3) (*sarmentum*). Regula valet etiamsi littera quiescens, quæ præcedit $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$, otietur i.e. non pronuncietur, v. gr. $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (*navis*), $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ (4) (*egena*). Excipitur

(1) Apud Orientales cum *pt^hah^ha* aut *sh^hin*.

(2) Apud Occidentales cum $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$ ad $\{ \overset{\circ}{\text{ا}} \}$.

(3) Apud Orientales *zama* lenis pro *h^hvas^a*.

(4) Orientales pronunciant *nun*.

ܘܘܢܐ (*ovum*) (quod Occidentales scribunt cum jod^h, quia est pro ܘܘܢܐ); item ܘܘܢܐ quando accipitur substantive (*thesaurus*), sed in sensu adjectivi sequitur regulam et dicitur ܘܘܢܐ (*posita*).

13 - Littera ܘܘ f. veniens post litteram quiescentem post ts^aas^aam est aspera, ex. gr. ܘܘܢܐ (*imago*), ܘܘܢܐ (1) (*arugo*), ܘܘܢܐ (*equa*), ܘܘܢܐ (*virgo*), ܘܘܢܐ (*parva*), ܘܘܢܐ (*miraculum*), ܘܘܢܐ (*luctus*). Excipiuntur ܘܘܢܐ (*locus*), ܘܘܢܐ (*hydria*), ܘܘܢܐ (*gutta*), ܘܘܢܐ (*tumor*), ܘܘܢܐ (*gens*), ܘܘܢܐ (*urna*), idque juxta regulam traditam (n. 449, 3°). Excipitur quoque ܘܘܢܐ (*sapiens*) quia est adjectivum masculinum (n. 432, 2°). Excipitur quoque ܘܘܢܐ (*mensura*), forsitan quia est pro ܘܘܢܐ et proinde sequitur regulam expositam (n. 449, 4°).

IV DE SONO LENI VEL ASPERO IN LITTERIS RADICALIBUS

450 - Regulæ generales expositæ § 1 Hujus capitis extenduntur quoque ad verba eorumque derivata, quemadmodum magis explicite id declarandum suscipimus. Quoad litteram ܘܘ tum adformativam, tum præformativam quarundam personarum in conjugatione verbi jam satis egimus (n. 437, et n. 394).

(1) Littera ܘܘ hic est radicalis.

Quoad litteras radicales verbi dicimus :

451 — Pe seu prima radicalis verbi est semper lenis quoties occurrit post unam ex sequentibus litteris **ط** quæ affiguntur initio, uti explicabimus statim. Scilicet littera **ل** affigitur vel tanquam præformativa primæ personæ sing. aoristi vel tanquam efformativa formæ **لَفَّلَا**; in primo casu pe verbi quod venit post **ال** fit leue si est quiescens, v. gr. **لَجَفَلَا** (*colligo*), **لَجَمَلَا** (*exploro*); secus, si est mobile: i. e. fit asperum; v. gr. **لَجَفَلَا** (*colligo hinc inde*), **لَجَلَلَا** (*traho*), **لَجَنَبَلَا** (*benedico*), **لَجُؤَمَلَا** (*gaudeo*). Et in verbis pe-hamza, ubi **ل** præformativum primæ personæ sing. coalescit in unum cum hamza initiali verbi, fit lene tain verbi, v. gr. **لَجَفَلَا** (*manduco*), **لَجَفَلَا** (*perco*). In secundo vero casu, nempe quando littera **ل** est efformativa typi **لَفَلَا**, pe verbi fit semper lene, v. gr. **لَجَفَلَا** (*tradidit*), **لَجَفَلَا** (*fulgere fecit, scintillavit*), etiam quando pe verbi fit mobile, quod evenit in solis verbis concavis, v. gr. **لَجَفَلَا** (*inspexit ex alto*), **لَجَفَلَا** (*inundavit*); excipiuntur sola duo verba **لَجَفَلَا** (*mensus est*), **لَجَفَلَا** (*formavit*), in quibus pe verbi est asperum, sed tantummodo in præterito; in aoristo enim et in cæteris locis fit lene juxta regulam generalem, unde dicitur v. gr. **لَجَفَلَا** (*formabit*), **لَجَفَلَا** (*metitur*). Quod diximus de **ال** efformativo formæ **لَفَلَا** dicendum est de litteris **م** et **ه** quæ sunt efformativæ formæ

מִּפְּעֵל et מִּפְּעֵלָא, pe enim verbi veniens post פ vel פֿ
est lene, v. gr. מִּפְּעֵלָא (coronavit opus), מִּפְּעֵלָא
(mutavit).

Præformativum פֿ inservit formationi utriusque
participii, activi nempe et passivi, nec non infinitivi;
exempla : מִּפְּעֵלָא (benedicens), מִּפְּעֵלָא (benedictus),
מִּפְּעֵלָא (colligere). Littera פֿ est una ex præformativis
aoristi, v. gr. אִפְּעֵלָא (extendet), אִפְּעֵלָא (flebunt f.).
Littera denique פֿ vel est præformativa aoristi, ut אִפְּעֵלָא
(dormies), vel inservit formationi typorum verbi reciproci;
sed in hoc secundo casa pe verbi non fit lene nisi duplex
sit tau verb. grat. אִפְּעֵלָא (traditus fuit), אִפְּעֵלָא
(scintillavit), אִפְּעֵלָא (constitutus est), אִפְּעֵלָא (rejectus
est; secas si unum est tau, tunc pe verbi est asperum, ut
אִפְּעֵלָא (collectus est), אִפְּעֵלָא (traditus est).

452 — Excipe pe verbi geminati, siquidem
illud tum in forma nuda, tum in forma פֿ manet
asperum etiam in suis derivatis omnibus per omnes
suas flexiones, ex eo quod assumat vocalem *ai* verbi;
exempla : אִפְּעֵלָא (rapiam) a præf. פֿ, אִפְּעֵלָא (recum-
bere) a פֿ, אִפְּעֵלָא (reprehendit) a פֿ. Manet quoque
asperum etiam quando ex mobili fit quiescens, ex. gr.
אִפְּעֵלָא (prædabor illum), אִפְּעֵלָא (reprehendes f.),
אִפְּעֵלָא (illabuntur).

453 — *ai* seu secunda radicalis verbi est

lenis in præterito verbi nudi et ejus participio activo quod est ad normam **فَدَلَا**, et in adjectivo ab eodem derivato ad normam **فَدَلًا**, nec non in forma reciproca respondententi formæ nudæ, idque constanter in omnibus flexionibus prædictorum casuum. Exempla : **سَدَف** (clausit), **أَدَا** (manducavit), **سَدَفَا** (inclusit fœm.), **سَدَفُوا** (include), **أَدَا** (manduca), **سَدَفُوا** (includunt), **أَدَا** (manducatus), **سَدَفَا** (inclusa), **سَدَفُوا** (includitur), **سَدَفُوا** (includuntur) : non ita tamen in formæ reciprocæ respondentis formæ **فَدَلَا**, hoc enim **د** in formæ reciprocæ respondentis formæ **فَدَلَا** cum **د** leni ex **فَدَلَا**, sed ex **فَدَلَا** dicitur **فَدَلَا** cum **د** aspero. Eandem regulam sequitur participium activum nominale; dicitur enim v. gr. **سَدَفَانَا** cum **د** leni ex **سَدَفَانَا**, sed ex **سَدَفَانَا** dicitur **سَدَفَانَا** cum **د** aspero. Præter loca enumerata, **د** in seu secunda radicalis veri trilitteri nudi est semper aspera, scilicet in aoristo et infinitivo sive ipsa sit quiescens sive mobilis, v. gr. **سَدَفَانَا** (includam), **سَدَفَانَا** (includetis), **سَدَفَانَا** (includere). Item **سَدَفَانَا** (trahent), **سَدَفَانَا** (trahere) a verbo **سَدَفَانَا** (traxit), **سَدَفَانَا** (sedebunt), ab **سَدَفَانَا**. Excipitur aoristus verbi pe-hamzati et pe infirmi, in utriusque enim

aoristo tain est lenis, exempla: ܩܠܝܒܝܘܢ (*peribit*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*supererit*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ , ܩܠܝܒܝܘܢܐ , a verbis ܩܠܝܒܝܘܢ et ܩܠܝܒܝܘܢܐ . In cæteris vero formis tum trillitteris tum auctis quadrilitteris, secunda radicalis in trillitteris quæ est tertia in quadrilitteris est semper et ubique nempe per omnes flexiones et in omnibus derivatis aspera, exemp. gratia: ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*manducare dedit*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*volvit*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*profuit*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*interpretatus est*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*ex intuitu oblectatus est*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*irritavit*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*provolutus est*).

454 - Lamad^h seu tertia radicalis verbi trillitteri et quarta verbi quadrilitteri solent esse lenes ubique, nisi veniant mobiles post quiescentem, tunc enim fiunt asperæ. Scilicet id evenit in præterito verbi trillitteri nudi formæque reciprocæ eidem respondentis in personis habentibus in fine adformativam ܐ, nempe prima sing. et 3^a fœmiuina. Exempla: ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*reputavi*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*reputavit f.*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*reputatus sum*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*reputata est*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*amputari*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*amputavit f.*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*amputata est*). Item præfata littera fit aspera in præterito trillitteri nudi ejusque tawati si habeat sibi adnexum suffixum cujus prima littera est quiescens, v. gr. ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*reputavit te*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*reputaverunt nos*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*reputaverunt f. me*), ܩܠܝܒܝܘܢܐ (*amputavit eum*). Excipe tamen præteritum verbi concavi, ejus enim tertia est lenis etiam in prima sing. et in 3^a fœmiuina, v. gr.

(venatus est, irretivit), etc.; item præteritum 3as
 pers. pl. masc. et foem. cui additum sit nun, ut (computarunt),
 (reputarunt f.). Adverte tamen
 tertiam radicalem quæ in prima singulari et tertia fœmi-
 nina juxta dicta fit aspera, reassumere sonum lenem
 quoties prædictæ prima singularis vel tertia fœminina
 adnexum habeant suffixum cujus prima littera sit quies-
 cens, ex. gr.: (reputari eum), (concupiri
 eam), a et et, item (reputavit f. eum),
 (concupivit f. eam) a et et. Ultima
 radicalis fit aspera in aoristo formæ passivæ conj. simplicis,
 et in aoristo formæ nudæ cujus prima radicalis est alaf,
 quando tertia aoristi est quiescens, ex. gr.: (reputa-
 buntur), (peribitis), (tenebunt f.),
 (tenebote), (gignes f.). Non ita tamen verb. gr.
 (sedebunt), (accipient), (accipiam
 te), et ratio quia hæc verbaveniunt a
 (sedebit), (accipiet), (accipiam). In impe-
 rativo non fit aspera ultima radicalis nisi in 2^a plurali
 masculina quæ habeat s^sas^sam (n. 404) cum suffixo,
 v. gr. (fulcite eum), (tenete eam),
 (circumdate me); item aspera fit ultima
 radicalis in imperativo v. gr. (reputare),
 (circumdate). E contra vero in imperativo

אֲוֹכָא ultima radicalis est lenis, v. gr. אֲסַמְכָא (con- sidera), אֲלֶחְכִּי (esto compactus), ab אֲסַמְכָא, אֲלֶחְכִּי. Ultima radicalis in particípio solius trilitteri nudi ac formæ אֲוֹכָא, est aspera; ex. gr. אֲסַמְכָא (considerans f.), אֲסַמְכָא (senescentes) a אֲסַמְכָא, אֲסַמְכָא (demissa) a אֲסַמְכָא, אֲסַמְכָא (delusa) a אֲסַמְכָא, אֲסַמְכָא pro אֲסַמְכָא (tu equitas) a אֲסַמְכָא. Excipe par- tieipia activa derivata a אֲסַמְכָא (crucifixit), אֲסַמְכָא (medicatus est), אֲסַמְכָא (divisit), אֲסַמְכָא (compactus est), אֲסַמְכָא (sepivit), אֲסַמְכָא (circumivit), in horum enim verborum particípiis flexis retinetur sonus lenis in 3ª radicali, sic אֲסַמְכָא, אֲסַמְכָא, אֲסַמְכָא etc. Exempla participiorum אֲסַמְכָא (consideran- tur f.), ab אֲסַמְכָא (amputatur) ab אֲסַמְכָא: e contra particípia אֲסַמְכָא habent tertiam radiealem semper lenem, v. gr. אֲסַמְכָא (considerant f.) ab אֲסַמְכָא. De particípio activo nominali idem dicendum quod de participio activo verbali diximus, unde a אֲסַמְכָא dicitur אֲסַמְכָא eum אֲסַמְכָא aspero, at a אֲסַמְכָא dicitur אֲסַמְכָא eum אֲסַמְכָא leni. Præter præfatos casus ultima radicalis verbi est semper lenis; unde facile est dignoscere discrimen inter אֲסַמְכָא

primum enim exemplum est aoristus ex verbo لَرَجَا, in quo ح est lamadh seu tertia radicalis verbi, et proinde debet esse juxta dicta lenis; secundum vero exemplum est aoristus a verbo رَجَا, in quo ح est (ain seu secunda radicalis verbi, et propterea est aspera. Eodem modo distinguere potes inter تَفَكَّمْ (decipient) a تَجَلَّ, cujus aoristus est تَفَكَّمْ et تَجَلَّ (impedient) a verbo حَلَّ cujus aoristus est تَجَلَّ, et insuper تَأْكُمْ (comedent) cum ك post litteram præformativam aoristi, quod est a verbo أَكَّ cujus aoristus est تَأْكُمْ; denique inter نَكَّمْ (dabunt), quod est ab inusitato نَكَّ et تَهَكَّمْ (appendent) quod est ا تَهَكَّمْ.

V DE LITTERIS حَمَلًا

455 - Istæ quatuor litteræ i. e. ك, و, ه, et ح præfiguntur vocibus et cum eis simul coalêscunt tum orthographice tum in pronunciatione. Porro quando voces quibus præfatæ litteræ præfiguntur habent initialem litteram mobilem, tunc istæ litteræ حَمَلًا quiescunt (n. 102) v. gr. حَكَمًا, وَكَمًا, هَكَمًا, حَمَلًا.

456 - Excipiuntur ab hac regula nomina quorum prima littera est alaf mobile, in hisce enim vocalis litteræ alaf transfertur ad litteram præfixam, v. gr. هَاجَا, وَّاجَا, حَاجَا pro هَاجَا, وَّاجَا, حَاجَا,

لَاذَا (n. 62). Item excipiuntur nomina quæ incipiunt per $\bar{\text{a}}$ præcedente h^hvas^a, hæc enim h^hvas^a, vel potius h^hvas^a quam habet alaf subintellectum, retrahitur ad litteram præfixam, v. gr. $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$, $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$ etc. Quando præfiguntur istæ litteræ voci cujus secunda littera est hamza mobilis post quiescentem tunc movetur littera præfixa secundum regulam, et littera quæ eam sequitur quiescens manere debet, quamquam multi inter Occidentales ad eam transferunt vocalem hamzæ, exemp. grat. $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$ (centum), $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$ (fessus est), $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$ (mutuo ceptus), $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$ (petiisti); dicitur igitur $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$, $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$, $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$; quæ per errorem ab aliquibus Occidentalibus cum silentio hamzæ pronunciantur $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$, $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$, $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$.

457 — Quando vero istæ litteræ præfiguntur vocibus quarum prima quiescit tunc littera præfixa adsciscit sibi pt^hah^ham (n. 104) v. gr. $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$, $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$ etc. Excipe $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$ (sex), $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$ (sexaginta) cum quibus littera præfixa assumit zlamam pro pt^hah^ha, unde dicitur $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$, $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$. Item istæ litteræ assumunt zlamam quoties præfiguntur vocibus quæ incipere possunt vel a hamza habenti zlamam vel sine hamza, v. gr. $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$ (chirographum), quod dicitur quoque cum alaf initiali sic $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$, unde dicitur $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$, item $\bar{\text{a}}\text{y}\bar{\text{a}}$. Per modum exceptionis si unam ex prædictis littoris

præfigas voci دَجْنَة (*forsan*), ipsa littera assumit zlamam loco p^hah^hæ, unde dicitur هَجْنَة .

458 – Hæ eadem regulæ applicaatur litteris ح quando eæ binæ vel trinæ vel quaternæ concurrunt successive in uno vocabulo. Exempla : وَجَمْعًا , هَجْرًا , هَجْرًا , هَجْرًا , هَجْرًا , هَجْرًا . Quando tamen vox incipit cum alaf mobili, tunc si ejus vocalis est zqafa, et binæ litteræ ex ح vel amplius voci præfiguntur, illud zqafa non transit v. gr. كَيِّفًا (*ei qui dicit*) : secus quando vocalis alaf non est zqafa, v. gr. كَيِّفًا (*ei qui dixit*), كَيِّفًا (*ei qui juravit*), كَيِّفًا (*juranti*) .

459 – Istæ litteræ ح habent quandam proprietatem in dialecto Orientalium, videlicet si una ex iis litteris præfigatur uni ex sequentibus vocibus دَجْنَة (*Judæus*), دَجْنَة (*Judas*), دَجْنَة (*Romanus*), دَجْنَة (*testamentum*), solent Orientales apponere litteræ præfixæ p^hah^ham, et restituere pronuaciationem litteræ ح in tribus primis vocibus, dicunt enim ex. gr. دَجْنَة , دَجْنَة , دَجْنَة et دَجْنَة ; Occidentales vero dicunt دَجْنَة , دَجْنَة , دَجْنَة . Præterea si nomini حَفَا (*Jesus*) quod Orientales efferunt حَفَا præfigatur uua sola ex litteris ح , solent Orientales litteram præfixam retinere in statu quiescentiæ, si vero

duæ ex iisdem litteris isti nomini præfigantur, apponunt iisdem p^hah^ham ad primam præfixam, et retineant secundam in statu quiescentiæ: exemplum primi casus **ܕܒܥܘܝ**; exemplum secundi **ܕܒܥܘܝܐ** cum alaf subintellecto ante jed^h. Occidentales autem dicunt **ܕܒܥܘܝܐ** et **ܕܒܥܘܝܐ**.

VI — DE DISCRIMINE QUOD INTERCEDIT
INTER PRONUNCIATIONEM OCCIDENTALIUM
ET PRONUNCIATIONEM ORIENTALIUM

460 — Supra multis locis vidimus Edessenos seu Syros Occidentales quoad aliquas vocales discrepare a Nisibenis seu Syris Orientalibus, præcipue vero quoad zlamam, cum Occidentales non distinguant inter lenem et duram, nec non quoad zlamam duram cui Occidentales plerumque substituunt h^hvas^aam, tandem quoad rwah^ham pro qua Occidentales habent s^aas^aam id est s^amaqam. Quamvis autem multa de hisce in præcedentibus capitibus diximus, juvat tamen hic in unum totam doctrinam de discrimine inter Occidentales et Orientales singillatim exponere tum quoad prædictas vocales, tum quoad alia capita.

461 — Sciendum itaque est sæpe numero h^hvas^aam Edessenorum esse apud Nisibenos zlamam duram, quæ quidem h^hvas^a in quibusdam casibus sola scribitur, in aliis vero cum alaf sequenti, in aliis denique cum jed^h sequenti. Ea vero præcipuæ hujusmodi voces: **ܐܡܢܐ** (Deus), **ܐܡܢܐ** (1) (amen), **ܫܚܡܐ** (schema), cujus

(1) Orientales cum zqafa ad alaf.

contractum scribitur cum jod^h **أَمِينًا**, **أَمِينًا** (alius),
 cujus contractum est cum jod^h **أَمِينًا**, **أَمِينًا** (alia),
أَمِينًا (1) (regalis), **بِلَس** (Belus), **بِلَسًا** seu **بِلَسًا** (2)
 (Bema) cujus contractum est **بِلَسًا** cum jod^h, **بِلَسًا**
 (puteus) et quandoque apud Occidentales **بِلَسًا** cum alaf,
بِلَسًا (3) (ovum) et apud Occidentales **بِلَسًا** cum jod^h
 quod rectius est, **بِلَسًا** (gehenna), **بِلَسًا** (thesaura-
 rius), **بِلَسًا** (homo unius testiculi), **بِلَسًا** (mensura
 quaedam), **بِلَسًا** (testamentum), **بِلَسًا**
 (praefectus), **بِلَسًا** (sartago), **بِلَسًا** (lampas),
بِلَسًا (coram) et cum suffixis scribitur siue jod^h v. gr.
بِلَسًا (coram nos), **بِلَسًا** (remus), **بِلَسًا** (pauper)
 cujus contractum scribitur cum jod^h **بِلَسًا**, **بِلَسًا**
 (gladius), **بِلَسًا** (4) (festivitas), **بِلَسًا** (ecclesia),
بِلَسًا (ruta), **بِلَسًا** (thus), **بِلَسًا** (5) (paracletus),
بِلَسًا (cicuta), **بِلَسًا** (hadus), **بِلَسًا** (arca),

(1) Orientales cum zqafa ad alaf.

(2) Apud Orientales **بِلَسًا** cum zqafa.(3) Orientales pronunciant hodie **بِلَسًا** cum zlama leni, loco zlamæ duræ quod est incorrectum.(4) Vulgus Occidentaltum scribunt hodie **بِلَسًا** cum alaf.(5) Pierumque sine jod^h apud Occidentales **بِلَسًا**.

זָמָא (pharetra), קַמָא (aratrum), וָסָא (odor), וָמָא
 (caput) quandoque cum jod^h apud Occidentales וָמָא
 quod rectius, וָבִמָא (tremor), לָגִבָא (orbis terræ), לָמָא
 (theea), לָלָא (ficus). Hactenus de substantivis: modo
 de particulis quæ apud Orientales habent zlamam duram
 pro h^hvas^a Occidentalium, et sunt פָּמָא (id est), אֲדָמָא
 (scilicet), וְעָמָא (ergo), מִפְּמָא (ex nunc), כִּי־פָּמָא
 (adhuc), אִמָּ (sane, utique), אִמָּ (euge).

462 — Præter hæc sunt quædam loca in quibus
 h^hvas^a Occidentalium est regulariter zlama dura. Et
 1° quidem quoties h^hvas^a Occidentalium habet in nomi-
 nibus et particulis alaf post se, est regula generali apud
 Orientales zlama dura, v. gr. פָּאָגָא (dolor), פָּאָגָא
 (petra), חֲפָאָגָא (insidia), לָא (quæso). 2° Quodvis nomen
 contractum a nomine trillitero nudo ejus prima habet
 p^tah^ham et secunda est jod^h, habet apud Orientales
 zlamam fortem pro h^hvas^a Occidentalium, v. gr. מָאָ
 contractum a מָאָ (virtus). Nihilominus Occidentales a
 חֲפָאָגָא dicunt דָּמָא quod extraneum prorsus est, cum
 juxta regulam suam ipsis dicendum esset דָּמָא. 3° Aoris-
 tus et infinitivus verborum trilliterorum nudarum pe-
 hianza habent apud Occidentales h^hvas^aam et apud
 Orientales zlamam duram, ex. gr. תָּאָגָא (dicet), תָּאָגָא
 (peribunt), קָאָגָא (ire). 4° Prima persona singularis

præteriti verborum trilitterorum nadoram lamad^h-alaf
habet ante 2 adformativum h^hvas^sam apud Occidentales,
et zlamam fortem apud Orientales, v. gr. مَتَمَّ (vocari),
سَمَمَّ (peccari).

463 – In cæteris locis, zlama dura Orientalium
non mutatur in h^hvas^sam apud Occidentales, sed remanet
zlama seu ut dicunt rvas^a, v. gr. سَاوَا (sagitta), سَاوَا
(securis), سَمَمَّ (sericum), سَمَمَّ (pulvinar), سَمَمَّ (1)
(refocillatio), سَمَمَّ (2) (arca), سَمَمَّ (3) (hiatus); et
in verbis, ut سَمَمَّ (surgam), سَمَمَّ (manducabit),
سَمَمَّ (vinculatio), سَمَمَّ (benedicam); denique ex
particulis سَمَمَّ (autem), سَمَمَّ (ergo); et regulariter
nomina exotica, ut سَمَمَّ, سَمَمَّ, سَمَمَّ,
سَمَمَّ etc.

464 – Vocali h^hvas^sæ Occidentalium respondet
quandoque zlama lenis apud Orientales, v. gr. سَمَمَّ
(nox), سَمَمَّ (Christianus), سَمَمَّ (sterquilinum),
سَمَمَّ (catena), سَمَمَّ (exemplar), سَمَمَّ (cymbalum),
سَمَمَّ (Hierusalem). Et regula generali ubicumque
h^hvas^sa est sine jod^h et eam sequitur littera quiescens

(1) Dicitur etiam سَمَمَّ

(2) Recentiores Occidentales scribunt per errorum cum jod^h سَمَمَّ

(3) Est zlama lenis.

apud Occidentales, ea est zlama levis apud Orientales.

Item in toto aoristo verbi ܘܫܠܐ , ex. gr. ܘܫܠܐ (*vivet*), est zlama levis apud Orientales pro h^hvas^a Occidentalium.

In genere sciendum est h^hvas^aam Occidentalium, scriptam cum alaf sequenti, esse semper apud Orientales zlamam duram, v. gr. ܘܫܠܐ (*justus*); h^hvas^aam vero scriptam solam sequente littera mobili, esse quoque apud Orientales zlamam duram, v. gr. ܘܫܠܐ (*caput*); sequente vero littera quiescente, esse zlamam lenem, v. gr. ܘܫܠܐ (*palmes*), ܘܫܠܐ (*nox*). In quo casu zlama levis est fere semper per errorem pro zlama dura. H^hvas^aam denique scriptam cum jod^h sequenti esse fere semper h^hvas^aam apud Orientales, v. gr. ܘܫܠܐ (*benedictus*), raro zlamam duram verb. grat. ܘܫܠܐ (*ventus*), ܘܫܠܐ (*tremor*).

465^I - Rvas^ae Occidentalium respondet apud Orientales vel zlama dura vel zlama levis: in quibus autem locis zlama dura respondeat rvas^ae, licet indicare regulis quibusdam generalibus:

1 - Quoties rvas^aa habet post se jod^h, illi semper respondet apud Orientales zlama dura, v. gr. ܘܫܠܐ (*isti*), ܘܫܠܐ (*tunc*), ܘܫܠܐ (*legunt, vocant*).

2 - Quoties rvas^aa habet post se alaf, illi respondet semper zlama dura, v. gr. ܘܫܠܐ (*respiratio*), ܘܫܠܐ (*comedimus*), ܘܫܠܐ (*tenere*), ܘܫܠܐ (*ligant*), ܘܫܠܐ (*sagitta*): item quando alaf est subintellectum, v. gr.

حَصِيْبًا (*pulvinar*).

3 - Item rvas^a participii activi trilateri nudi est semper zlama dura (1), v. gr. ضَهِيْدٌ مِّنْهُ (*occidens*), خَتِيْدٌ كُذِيْبٌ (*faciens*), خَيْبٌ خَيْلًا (*petens*), فَرَسٌ مَّامِرٌ (*surgens*), خَرُو حَارٌ (*diripiens*).

4 - Item rvas^a nominis pluralis respondet zlama dura, v. gr. كِتَابَةٌ حَبِيْبَةٌ (*libri*), خَيْبٌ حَمَلًا (*horæ*); quod sequitur ex n. 2 quia alaf finale est pro jod^h.

5 - Item rvas^a quæ præcedit α suffixum 3^m sing. masc. et ح suffixum 2^m sing. fœm. est zlama dura (2), v. gr. خَيْبُوهٗ حَمَلًا (*domus ejus*), خَيْبُوهٗ حَمَلًا (*portari eum*), خَيْبُوهٗ حَمَلًا (*domus tua f.*), أَوْحَيْبٌ (*notum faciam tibi f.*).

6 - Similiter rvas^a quæ præcedit λ adformativum 1^m pers. singularis in præterito, est apud Orientales zlama dura (3), v. gr. خَيْبًا (*dilexi*), خَيْبًا (*prædatus sum*).

7 - Præterea alaf præformativum 1^m personæ sing. aoristi habet zlamam duram apud Orientales quando littera quæ illud sequitur est mobilis, ex. gr. اَمَمَّرٌ

(1) Vidimus alibi hunc esse errorem hodiernorum Orientalium.

(2) Et hoc est novitas recentiorum Orientalium.

(3) Per quod confunditur verbum defectivum cum ceteris in pronuntiatione Orientalium, ut خَيْبًا , خَيْبًا , خَيْبًا . Apud Syros Melchitas autem hæc confusio etiam in orthographia existebat, scribebant enim jod^h ante tav 1^a pers. slug. in omnibus verbis, ut خَيْبًا , خَيْبًا , خَيْبًا , pro خَيْبًا , خَيْبًا , خَيْبًا . Ceterum de more Orientalium prædicto illem dicendum quod diximus de zlama quæ præcedit suffixa.

אִמְסַלִּי (*surgam*), קִדְּיָב אֹדְיָב (*sacrificabo*), אִמְסַלִּי
 (*mutabo*). Quando autem post hoc alaf venit littera
 quiescens vel geminata rvas^a est zlama lenis apud
 Orientales, ex. gr. קִדְּוֹ אֹדְוֹ (*prædabor*), קִדְּיָב אֹדְיָב
 (*mactabo*).

8 - Voces monosyllabæ habentes suffixum ׀ primæ
 personæ singularis assumunt apud Orientales zlamam
 duram ad primam litteram pro rvas^a Occidentalium,
 v. gr. קִדְּיָב לֶחַמִּי (*cor meum*), קִדְּיָב בְּנִי (*filius meus*),
 קִדְּיָב מִמֶּנִּי (*a me*).

465^{II} - Occidentalium ׀s^as^a est modo rwah^ha,
 modo ׀maqua apud Orientales, quod dignosci potest in
 quibusdam casibus per regulam certam, in aliis vero
 per solum usum. Præcipua vocabula quæ sine lege
 habent rwah^ham loco ׀s^as^a Occidentalium sunt sequen-
 tia : אִיְהוּנָא (1) (*certamen*), אֹזוּנָא (*præsepe*), אִזְוֹנָא (2)
 (*area*), אִזְוֹנָא (3) (*princeps*), אִלְוֹנָא (4) (*fornax*),
 חֻוֹרְמָא (*falco*), חֻוֹמְמָא (*herba quæ arescit ante mes-
 sem*), חֻוֹרְמָא (*candelabrum*), חֻוֹרְמָא (*racemus residuus*),
 חֻוֹרְמָא (*cupressus montana*), חֻוֹרְמָא (*coma torta*),
 חֻוֹרְמָא (*pons*), חֻוֹרְמָא (*angulus*), חֻוֹרְמָא (*racematio*),
 חֻוֹרְמָא (*urna*), חֻוֹרְמָא (*advena*), חֻוֹרְמָא (*delphinus*),

(1) אִיְהוּנָא.

(2) אִזְוֹנָא.

(3) Caf debet esse lenis quia vox est Græca (n. 438).

(4) Moderni Orientales pronunciant ׀maquam pro rwah^ha.

(atramentarium), (præses, præfectus),
 littera (aroma), (jus), (hyssopus),
 apud (purpura), (parvus), (stri-
 gilis), (textura), (compotor),
 primæ (circuitus), (foramen), (convivium),
 amam (limax), (1) (foramen), (femur),
 lium, (familia), (stercus), (procella),
 (placenta), (securis), (infundi-
 bulum molæ), (vipera), (tunica),
 (2) (thus), (legio),
 (tarsus), (2) (thus), (legio),
 lege (psalmus), (ictus), (materia),
 quen- (baptisma), (locus quo incubat
 (2) bellua), (pincerna), (lex),
 (tentatio), (multitudo), (sindon),
 (canalis), (hirundo), (odium),
 (fascia), (pulex), (tectum),
 (amiculum), (persona, vultus),
 (oratio), (simia), (cophinus),
 (alanda), (amphora), (urna).

(1) مَمْدُودًا vero in sensu libertatis habet unquam.

(2) Orientales supprimunt nun in pronunciatone.

ܦܘܘܠܐ (*grus*), ܦܘܘܘܦܘܠܐ (*hypocrita*), ܡܢܦܘܠܐ (*persona*),
 ܘܘܠܐ (*gradus altaris*), ܘܘܚܦܘܠܐ (*arrha*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ
 (*sputum*), ܘܘܡܦܘܠܐ (*dilectus*), ܦܘܘܠܐ (*saxum*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ
 (*narratio, fabula*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*turtur*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ
 (*velum*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*color vultus*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*tuba*),
 ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*eera*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*margo*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*germen*
recens), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*abyssus*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*juventa*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ
 (*laus*).

Ex particulis vel quasi particulis ܘܘܠܐ (*omnis*),
 ܦܘܘܠܐ (*propter*), ܘܘܠܘܠܐ (*solum*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*nunquam*),
 ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*hoc est*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*ergo*), ܘܘܠܘܠܐ (*sub*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ
 (*utinam*), ܦܘܘܠܘܦܘܠܐ (*heu*). Hæc sunt præcipua nomina et
 particulae in quibus ܘܘܠܘܠܐ fit rwah^ha.

466 — Loca autem in quibus regulariter ܘܘܠܘܠܐ
 Occidentalium est rwah^ha apud Orientales, sunt quoad
 nomina :

1 — Fere omnia nomina exotica et præcipue nomina
 propria personarum vel urbium etc. ex. gr. ܘܘܠܘܠܐ
 (*Hierusalem*), ܘܘܠܘܠܐ (1) (*Jesus*), ܘܘܠܘܠܐ (*Johannes*),
 ܘܘܠܘܠܐ (*Jordanus*), ܘܘܠܘܠܐ (*Inferus*). Non tamen semper,
 v. gr. ܘܘܠܘܠܐ (*Lucas*), ܘܘܠܘܠܐ (*Judas*).

2 — Omnia nomina diminutiva, v. gr. ܘܘܠܘܠܐ

(1) ܘܘܠܘܠܐ.

(*infantulus*), **أَمْرٌ** (*fraterculus*), **كَيْدٌ** (*virulus*).

3 - Omne contractum a trilittero sono formæ **فَعْلٌ**, v. gr.

سَاقِدٌ (*sanctum*) a **سَاقِدٌ**, **فَنٌ** (*modus*) a **فَنٌ**, **لُومٌ** (*lumen*) a **لُومٌ**; item contractum a concavo formæ **فَعْلٌ**, v. gr. **مَهْمٌ** (*dies*) a **مَهْمٌ**, **فَنٌ** (*finis*) a **فَنٌ**, non tamen contractum a concavo formæ **فَعْلٌ**, v. gr. **رُومٌ** (*spiritus*) a **رُومٌ**; hujusmodi enim nomina retinent in contractione 'maqam, quemadmodum quoque contracta quæ terminantur in 's'as'am, v. gr. **مَطْلٌ** (*fides*).

4 - Formæ **فَاعُولٌ** vel **فِعُولٌ**, v. gr. **كُدْمٌ** (*creator*), **فَصْمٌ** (*sectio*), **أَدْرٌ** (*dictor*), **مُكْدٌ** (*quadrans*), et **وَدْرٌ** (*apis*), **مَدْرٌ** (*sindon*), **مَلْرٌ** (*porcellus*). Adverte tamen formam **فَعُولٌ** habere constanter apud Orientales 'maqam, v. gr. **كُطْبٌ** (*columna*), **مَدْرٌ** (*malum*).

5 - Forma **فَعُولٌ** proveniens a radice geminata, v. gr.

مَدْمٌ (*convivium*), **ثَلْمٌ** (*thalamus*).

6 - Item forma **فَعْمٌ** a radice lamad^h-infirmā,

v. gr. **مَرْمٌ** (*convicium*), **هَمْمٌ** (*hymnus*), **فَمْمٌ** (*minutum*), **كَمْمٌ** (*canilena*).

7 - Denique nomina habentia terminationem pluralis Græcorum in ο, v. gr. **شُكْلَه** (*populi*) cujus singul. est **شُكْلَه** (*throni*) a sing. **شُكْلَه** (Cf. n. 164, 2.)

467 - Ex verbis autem regulariter aoristus et imperativus habent rwaham in verbis sanis, nec non geminatis, v. gr. **شُكْلَه** (*reputabit*), **شُكْلَه** (*ingredere*). In verbis vero concavis habent ʿmaqam, v. gr. **شُكْلَه** (*surget*), **شُكْلَه** (*vide*): imo etiam in sanis mutatur rwa-
h^a in ʿmaqam quoties habetur suffixum, v. gr. **شُكْلَه** (*occidite eum*).

468 - Præterea quodvis pronomen personale sive suffixum nomini, aut verbo aut particulæ, sive separatum terminatum in ʿs^sas^sam sequente nun, habet apud Orientales rwa^ham loco ʿs^sas^sæ, v. gr. **شُكْلَه** (*vos*), **شُكْلَه** (*eos*), **شُكْلَه** (*illi*), **شُكْلَه** (*liber vester*), **شُكْلَه** (*surrexisti*), **شُكْلَه** (*ipsis*), **شُكْلَه** (*super vos*). Excipe adformativa 2° pers. pluralis masc. et 3° plur. masc. aoristi verborum omnium præter verba lamad^h-infirmam, quæ habent ʿmaqam, verbi gratia **شُكْلَه** (*audietis*), **شُكْلَه** (*tenebunt eum*): præfatæ autem personæ aoristi verborum lamad^h-infirmorum habent semper rwaham, v. gr. **شُكْلَه** (*gaudebunt*), **شُكْلَه** (*orabitis*), **شُكْلَه** (*tibi monstrabunt*).

Hæc sunt præcipua loca in quibus apud Nisibenos

rwah^ha respondet 's^sas^sæ Edessenorum : præter casus indicatos omnis 's^sas^sa est semper rwah^ha (1).

469 – Insuper discrimen inter Orientales et Occidentales consistit in eo quod aliquæ vocales permutentur cum aliis.

Scilicet :

1 – Sunt quædam vocabula quæ habent apud Occidentales rwas^sam seu zlamam et apud Orientales habent pt^hah^ham (2), quæ sunt : (3) ^وا^وه^ون^وك^وف^و (*Evangelium*), (4) ^اا^اد^اح^ات^اا (*flores*), (5) ^اا^اك^اا (*grex camelorum*), in qua voce insuper Orientales apponunt litteræ ^و zqafam loco pt^hah^hæ), ^اا^اك^ار (*constrinxit*), ^اا^اص^اف^اا (*vineulum*), ^اا^اس^او^اا (*claustra*), ^اا^اق^اس^ام^اف^اا (*Episcopus*), ^اا^او^ام^اا (*uvæ passæ*), ^اا^اح^ان^ار (*genua flexit*), ^اا^اح^اب^اا (*sepulcrum*), (6) ^اا^اي^اس^ام^ان^ا (*Gethsemani*),

(1) In hoc puncto i. e. distinctione inter rwah^ham et 's^sas^sam lingua hodierna quam dicimus litteralem, correctior est quam dialectus Babylonica a Judæis conservata in qua sæpe scribitur 's^sas^sa ubi analogia, testimonium linguæ Arabicæ et alia exigunt rwah^ham. Forsttan orthographia hujus linguæ tam inconsistans et incorrecta ex negligentia et ignorantia Judeorum qui soli hanc linguam usurpant, orta est.

(2) Errant Occidentales in apponenda pt^hah^ha initiali 2 nominis ^اا^اق^اس^ام^اف^اا; vera lectio est ^اا^اق^اس^ام^اف^اا ut legunt Orientales.

(3) Orientales ponunt pt^hah^ham ad ^و non ad aiaf.

(4) Orientales scribunt ^اا^اح^ان^ار unico bel^h. Scito autem dialectum Chaldaicam testari pro veritate Occidentalium in hac voce.

(5) Lingua Arabica testatur pro lectione Occidentalium in hoc nomine.

(6) Orientales ^اا^اح^اب^اا.

ܘܠܦܘܬܐ (*deambulatio*), ܘܠܦܘܬܐ (*Habacuc*), ܘܠܦܘܬܐ
 (*moluit*), ܘܠܦܘܬܐ (*ordo*), ܘܠܦܘܬܐ (*tulit*), ܘܠܦܘܬܐ (*ululatus*),
 ܘܠܦܘܬܐ (*mutuum*), ܘܠܦܘܬܐ (*vinculum*), ܘܠܦܘܬܐ (*scopæ*),
 ܘܠܦܘܬܐ (*rubuit*), ܘܠܦܘܬܐ (*super*), ܘܠܦܘܬܐ aoristus ܘܠܦܘܬܐ
 (*sortitus est*), ܘܠܦܘܬܐ (*barathrum*), ܘܠܦܘܬܐ (*prætorium*),
 ܘܠܦܘܬܐ (*fovea*), ܘܠܦܘܬܐ (*hinnitus*), ܘܠܦܘܬܐ (*procidit*),
 ܘܠܦܘܬܐ (*cursus*), ܘܠܦܘܬܐ (*murmuravit*), ܘܠܦܘܬܐ (*basis*),
 ܘܠܦܘܬܐ (*sycomorus*), ܘܠܦܘܬܐ (1) (*fundamentum*),
 ܘܠܦܘܬܐ (*admiratio*), ܘܠܦܘܬܐ (*verecundia*), ܘܠܦܘܬܐ
 (*supplicatio*). Item quodvis nomen Græcum apocopatam
 in vocativo v. gr. ܘܠܦܘܬܐ (*o Theophile*), ܘܠܦܘܬܐ (*o Paule*).

2 — Quædam vocabula quæ habent apud Occiden-
 tales p^hah^ham, sunt apud Orientales cum zlama; hæc
 sunt: ܘܠܦܘܬܐ (*res perditâ*), ܘܠܦܘܬܐ (*tabellarius*), ܘܠܦܘܬܐ
 (*radius*), ܘܠܦܘܬܐ (*piger*), ܘܠܦܘܬܐ (*lanx*), ܘܠܦܘܬܐ (2)
 (*custodia animæ*), ܘܠܦܘܬܐ (2) (*extendens can-
 delabrum suum*), ܘܠܦܘܬܐ (*iter unius diei*),
 ܘܠܦܘܬܐ (2) (*expletio anni*), ܘܠܦܘܬܐ (3) (*aloë*),
 ܘܠܦܘܬܐ (*misericors*), ܘܠܦܘܬܐ (*pugillus*), ܘܠܦܘܬܐ
 (*humiditas*), ܘܠܦܘܬܐ (*fervor*), ܘܠܦܘܬܐ (*pactum*), ܘܠܦܘܬܐ
 (*pingendo*).

(1) Prima zlama fit p^hah^ha.

(2) Mim littera est quæ accipit zlamam pro p^hah^ha.

(3) Pronunciatio Occidentalium correctior est, teste lingua Syriaca quæ
 hoc nomen a Syris accepit.

5 - Sunt quædam quæ habent zqafam apud Occidentales et zlamam apud Orientales: **אַמְנִיָא** (*alius*), **אֲבִיסּוּס** (*abyssus*), **אֲוֵי** (1) (*heu!*).

6 - Sunt alia quæ e converso habent rwasam apud Occidentales et zqafam apud Orientales: **אֲבַיָא** (*palus* (*paludis*)), **אֲמִנְיָא** (*constellationes*), **אֲדַיָא** (*per meritum*), **אֲדַבְיָא** (*Moabita*). Zlama autem est lenis in prima voce, dura in ceteris.

7 - Sunt alia quæ habent apud Occidentales pt^hah^ham, et quiescunt apud Orientales: **אֲדַמְיָא** (*lacrima*), **אֲדַסְיָא** (*sacrificium*), **אֲדַמְיָא** (*offendiculum*), **אֲדַרְיָא** (*rima*), **אֲדַמְיָא** (*delictum*). Attamen Orientales has voces efferunt cum mbagjana (n. 46).

8 - Sunt quæ habent h^hvasam apud Occidentales, pt^hah^ham apud Orientales ut **אֲדַמְיָא** (*vanus*).

9 - Habentur quædam vocabula quæ apud Occidentales efferuntur cum qush^haj, et apud Orientales cum ruccak^h: **אֲדַמְיָא** (2) (*tentorium*), **אֲדַמְיָא** (2) (*vitula*), **אֲדַמְיָא** (*prata*), **אֲדַמְיָא** (3) (*radii*), **אֲדַמְיָא** (*dimidia*), **אֲדַמְיָא** (*herbæ*), **אֲדַמְיָא** (*fratrii*), **אֲדַמְיָא** (*furta*).

(1) Littera **א** accipit zlamam.

(2) Etiam peritiores inter Orientales pronunciant **א** cum sono aspero in

אֲדַמְיָא et **אֲדַמְיָא**.

(3) Cum zlama ad **א** ut diximus, apud Orientales.

10 - Sunt quædam cum rwas^a apud Occidentales quæ quiescunt apud Orientales: **אָלְפֵי** (*ambulatio*), **אָרְפֵי** (*corrigia*), **אָרְפֵי** (*scorpius*).

11 - Quædam denique sunt apud Occidentales cum sono leni, apud Orientales cum aspero; ita est primum **אָרְפֵי** (*sextus*) et in **אָרְפֵי** (*monumentum*); Orientales **אָרְפֵי** et **אָרְפֵי**.

12 - Sunt tandem plura vocabula quæ aliter discrepant inter Orientales et Occidentales, quorum hæc sunt præcipua :

אָרְפֵי	אָרְפֵי (lege אָרְפֵי)	denique
אָרְפֵי	אָרְפֵי	amen
אָרְפֵי	אָרְפֵי	senator
אָרְפֵי	אָרְפֵי	ia plenitudinæ ejus
אָרְפֵי	אָרְפֵי (1)	in principio
אָרְפֵי	אָרְפֵי	miseria
אָרְפֵי	אָרְפֵי (lege אָרְפֵי)	vita
אָרְפֵי	אָרְפֵי	ordo
אָרְפֵי	אָרְפֵי	Jona pater Petri apost.
אָרְפֵי	אָרְפֵי	patriarcha
אָרְפֵי	אָרְפֵי	impudica

(1) Orientales in hoc vocabulo sequuntur Hebræos qui dicunt **אָרְפֵי** (*caput*) ut Arabes **رأس**. Attamen Hebræi dicunt **אָרְפֵי** (*initio*) ut Occidentales.

مِصْرِي	طِرْمِزِي (lege طِرْمِزِي) primo	
مَهْدَتَمَا	صَهْجَدِي	pilota
مَكْمِي	طَلْمِي	Cleope
مِأَمَا	تَوْمِي (et sic cum ت, د, ك) et Thomas.	
مَقْرِي	طِرْمِي	Cappadocia

470 — Præter hæc multum extat discrimen inter Occidentales et Orientales, præsertim in nominibus exoticis et præcipue Græcis et Latinis, quæ solent Orientales corrumpere (n. 102, 5); quod quidem discrimen iade plerumque oritur quod utraque dialectus quærit pronu-
 ciationem horum nominaum exoticorum coaservare prouti est in linguis originalibus. Præterea differunt Occidentales ab Orientalibus in eo quod illi mutant in pronu-
 ciatione tantum & occurens ante *o* in bamzam, v. gr. *كوهو* et *كوهو* quæ pronu-
 ciantur ab ipsis *كوهو*, *كوهو* (11).

471 — En recapitulatio omniaum in quibus Ori-
 entales discrepant ab Occidentalibus :

- 1 — Orientales efferunt zqafam A .
- 2 — Geminant litteram mobilem post pt^hah^ham, et zlamam, et quandoque etiam post 'maqam .
- 3 — Distinguunt inter 's^sas^sam longam et brevem in pronu-
 ciatione, i. e. 'maqam et rwab^ham.
- 4 — Sæpe pro h^hvas^sa habent zlamam duram .
- 5 — Pronunciant, *س* et *ك* lenia prorsus uti waw.
- 6 — Pt^hah^ham quæ præcedit waw scribunt semper zqafam .

7 - Super jod^h habens h^hvas^sam initio vocis notant alaf minutum.

8 - Non movent in omnibus locis primam ex duabus quiescentibus successive occurrentibus, sed in quibusdam tantum locis per mhagjanam.

9 - Non efferunt alaf mobile uti jod^h sed veluti hamzam, et e contra quandoque mutant in pronunciatinne jod^h in hamzam.

10 - Denique in multis locis unam vocalem immutant in aliam, quod plerumque non nisi ex usu addisci potest.

LIBER VIII

DE SYNTAXI

CAPUT I

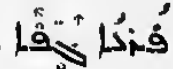
DE SYNTAXI NOMINIS.

ARTICULUS I

DE DETERMINATIONE ET INDETERMINATIONE NOMINUM.

472 — Hactenus de singulis partibus orationis seorsim et in se inspectis egimus, nec non de earumdem formatione, derivatione, rectaque pronuntiatione: modo restat nobis tractandum de iisdem partibus quatenus inter se conjunguntur, seu de earumdem constructione vel syntaxi. Et primum agemus de nomine.

Itaque nomen (sub qua denominatione comprehendimus pronomen adjectivum et participium) retinet semper et ubique genus et numerum quæ ad illud pertinent, sive nomen significet personam rationalem seu animatam sive rem irrationalem seu inanimatam. Igitur nunquam apud Syros licet dicere, uti in Arabica lingua potest ac debet dici, (pullulat alaw)

pro ^{فَتَلْبَسُونَ} (pullulant alæ) (1).

Lingua Syriaca caret articulo seu particula qua nomen determinetur sicut lingua Latina caret. Nihilominus nonnunquam Syri nomen contrahunt ad indicandum sensum indeterminatum nominis v. gr. ^{كَبَّ} (non est mihi potestas), ^{كَبَّرَ إِلهٌ وَهُوَ كَلَّمَ دَنُوءِ} (te adorat omne genu), ^{اَجْتَمَعَ مِنْ مَّزَلٍ صَلَاحٌ نَطْرَه} (multis vicibus cum ipso locutus sum). Ad indicandum cum præcisione sensum indeterminatum nominis; quandoque ante nomen vel frequentius post nomen adjiciunt pro

sing. masc. ^{مِي} (unus), pro sing. fœm. ^{مِيَا} (una),

pro plurali utriusque generis ^{اَلْمِي} (aliqui), cum agitur de persona rationali: pro re irrationali seu inanimata adjicitur sive ante sive post nomen ^{مِيَوْم} (res)

pro quovis genere et numero, v. gr. ^{اِيَا اَدْفَهَا مِي} (venit quidam princeps),

^{اَلْاِيَا مِيَا اَلْمِي اِيَا دَخِي مَلَا} (quodam mulier erat in urbe);

^{مِيَا اَلْحَبَا اَصْحَابُ دَمِي وَهَمِي} (quædam puella ex domo David).

Denique cum nomen potest esse vel in statu emphatico, vel in statu g^dhamæ, cum volumus indeterminatum nomen significare, possumus usurpare illud in statu emphatico,

ut ^{اِيَفَا لَك مَمَلَا} (irruit in me serpens quidam). At

non vice versa, i. e. non licet nomen in statu g^dhamæ adhibere cum est determinatum, unde non licet, ex. gr.

(1) Hæc proprietas linguæ Arabicæ, ut scilicet nomen plurale vel inanimato consideretur ut singulare femininum in nulla alia existat lingua Semitica; existat tamen inter linguas Indo-Europæas in Græca.

ܐܠܗܐ ܗܘܐ ܕܢܘܩܠܡ (Deus creavit mundum) pro ܐܠܗܐ ܗܘܐ ܕܢܘܩܠܡ.
ܢܘܩܠܡ.

ARTICULUS II

DE REGIMINE NOMINIS IN GENERE ET DE AGENTE.

473 ^I - Quomocumque nomen in propositionem ingrediatur, considerandæ sunt in eo conditiones ab eo inseparabiles, nempe genus et numerus, sive nomen sit substantivum, sive adjectivum. Quidquid autem sub hoc respectu dicitur de nomine, complectitur et pronomen. Porro nomen singulare quod significat numerum pluralem, plerumque ut plurale consideratur, genus autem sequitur ut plurimum sensum non grammaticam, ex. gr. ܕܢܘܩܠܡ (tota congregatio sana est), ܡܘܘܙܐ ܗܘܐ ܕܢܘܩܠܡ ܠܐ ܐܘܩܡ ܗܘܐ ܕܢܘܩܠܡ (respicite volucrum, non seminat neque net), ܗܘܐ ܕܢܘܩܠܡ ܕܢܘܩܠܡ (plures occiduntur), ܗܘܐ ܕܢܘܩܠܡ ܕܢܘܩܠܡ (totus populus edit et bibit), ܗܘܐ ܕܢܘܩܠܡ (oves perditæ sunt), ܗܘܐ ܕܢܘܩܠܡ (reliquæ mulieres vadunt). Solent etiam Syri multitudinem significare per nomen singulare cui suffigunt particulam ܘܐܘܠܐ, ut a ܘܐܘܠܐ ܕܢܘܩܠܡ (discipulus), ܘܐܘܠܐ ܕܢܘܩܠܡ (cætus discipulorum), a ܘܐܘܠܐ ܕܢܘܩܠܡ (opostolus), ܘܐܘܠܐ ܕܢܘܩܠܡ (cætus Apostolorum); ita quoque ܘܐܘܠܐ ܕܢܘܩܠܡ

(*communitas fratrum*), قَبِيلُهُمْ (turma presbyterorum),
 خَدِيْقُهُمْ (servitus); quæ omnia significant quoque
 (*discipulatum, apostolatum, fraternitatem*), etc.; dicitur
 igitur, ex. gr. أَبَانِي (1) مَعَهُ لَحْمِيَّهٖمُ (apparuit Jesus Apostolis et consolatus est eos). Eadem
 ratione se habet nomen compositum cujus secunda pars
 fit pluralis non prima ad significandam pluralitatem
 nominis compositi ipsius, ex. gr. حَبِيبِيَّيْنِ (idolorum templo diruto sunt),
 مَجِيئِيَّيْنِ (remitte nobis pœnas contra nos sanctitas).

473 II – Denique non raro Syri præpositionem

حَمْرُ (cum) ut conjunctionem copulativam considerant,
 et ideo nomen ea copulatum tractant quasi esset conjunc-
 tione • (et) copulatum, ex. gr. مَعَهُ حَمْرُ أُمِّهِ إِيَّاهُ
 (Joseph cum sua matre venit), نَفْسًا حَمْرُ جَسَدِهِ
 (anima cum corpore (i. e. et corpus) te supplicant).
 E contra aliquoties tractatur ut singulare nomen formam
 pluralis et singularis notionem habens, exemp. grat.
 أَرْمَتِ أُمَّتِ لَوْحًا فِي مِخْلَابِ مَعْرَكَةِ
 (*scissum est velum
 januæ templi in medio ejus*).

473 III – Nomen in propositione vel est - a - sub-
 jectum cui proinde innititur verbum seu quod verbi
 significationem habet ut adjectivum vel participium;
 vel - b - est complementum verbi aut habentis simili-

(1) Orient. مَعَهُ.

tudinem verbi; vel - c - est complementum nominis seu adnexum illi per regimen.

Nomen itaque quod est subjectum verbi vel adjectivi etc. requirit ut verbum vel adjectivum etc. conveniat cum ipso quoad genus et numerum, v. gr.

ܐܘܢܝܢܐ ܡܢܝܢܝܢܐ (*convertentur iniqui*), ܡܪܝܡܐ ܕܝܚܝܘܢܐ

(*dixit Maria*), ܐܘܢܝܢܐ ܕܡܪܝܡܐ (*castæ iverunt*).

Nihilominus licet tractare nomen fœmininum ut masculinum et plurale ut singulare si verbum aut quod vicem verbi gerit præcedit nomen et ab eo per aliquod vocabulum

separatum est, ex. gr. ܡܪܝܡܐ ܕܘܢܝܢܐ ܕܡܪܝܡܐ (*dispositæ sunt in eo stellæ*),

ܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ (*mixta est importunitas in ejus f. impudentia*

cum pudore), ܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ (*occurrit mihi*

in mundo puella), ܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ (*sufficit*

diei malitia ejus), ܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ (*inveniuntur in civitate hac Judæi multi*),

ܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ ܕܡܪܝܡܐ (*ut ejus nomine prædicetur*

pœnitentiæ).

Dualis autem tamquam pluralis consideratur, ut clarum est.

Porro ad libitum licet nomiuvativum ante vel post verbum collocare, exceptis tamen casibus in quibus non licet prædicatum suo subjecto auteponeo neque subjectum prædicato, natura ipsa illud docente in omnibus mundi idiomatibus.

ARTICULUS III

DE NOMINE PATIENTE.

474 – Inter nomina quæ a verbo vel a verbi vices gerente pendent ut complementa, præcipuum locum tenet *patiens* seu *accusativus*. Porro *accusativus* sine lege verbum præcedit, vel sequitur, v. gr. :

مَنْمَرٌ كَيْبًا مَمْسًا (Maria genuit Christum), اَللّٰهُ لَا سَمًا اَنَّى (Deum nemo vidit). Hinc vides *accusativum* a *nominativo* nullo signo discerni, sed ab invicem eos distingui ex contextu, ex eo quod Syri non habeant modificationem terminationis nominum pro varietate casuum uti mos est Arabum, Latinorum atque Græcorum.

Plerumque tamen *patiens* dignoscitur ex لا quæ illi præfigitur, præcipue si sit determinatum, v. gr.

وَمَنْمَرٌ اَنَا (vocavit Deus Moysen), مَنْمَرٌ اَنَا لَعَبًا

لِلَّذِي اَلَّذِي وَوَسَطِي كَب (diligio eos qui diligunt me).

Pronomina autem personalia quando propositionem ingrediuntur conditione patientis, abjiciunt *lamadh*, et sive verbum sequuntur (اَنْمَرٌ et اَنْمَرٌ), sive ei suffiguntur

(cetera), ex. gr. مَنْمَرٌ اَنَا (honora eos), مَنْمَرٌ

(te vocavi). Tamen interdum ipsa pronomina personalia adseiscunt sibi *lamadh* præfixum, sed tunc debent præ-

cedere verbum, v. gr. اَلَّذِي وَوَسَطِي (te amavi). Non-

numquam ponitur etiam post verbum pronomen *patiens* habens *lamadh*, ut اَنْمَرٌ اَنَا (eum amabimus), sed hoc rarum est. Nomen autem indeterminatum nunquam

accipit lamadh, v. gr. **اَجِمْ كُمْ سَكْنًا** (*eme nobis vinum*).

475 — Quoties patiens regitur a participio activo vel passivo (n. 288 et 289), tunc ei necessario praefigenda est lamadh, v. gr. **كُنَّا اَسْبِيْهِ** (*te voco*),

كَلْكَلْنَا (*Deustenet mundum*). Excipe casum in quo patiens nectitur participio per regimen; tunc enim non assumit

lamadh, v. gr. **هَجَّيْبُ فُنْفٍ** (*tenens omnia*),

مُ لَقَقِيْبٍ وَهَلَا (*gloria Salvatori mundorum*),

وَأَسْمَهُمْ (*va illis qui sanguinem fratrum bibunt*). Nota

vero infinitivum nominalem (n. 283) et utrumque participium qualificativum (n. 289) non regere accusativum, sed sibi nomina adnectere per modum status constructi.

476 — Pacienti necesse est ut praefigatur lamadh, quoties verbum regens indicat motum vel transitum,

v. gr. **اِيَّاهُ لَقِيْبَتَا** (*venerunt ad urbem*),

لَهْوَ لَلْجِيْبْنَا (*mutatus est in malum*), **لَهْوَ لَلْجِيْبْنَا** (*erit in perditionem*).

477 ^I — Nonnulla verba regunt apud Syros duos accusativos seu duo patientia quorum prius semper lamadh habet; posterius autem eo semper caret, v. gr.

هَذَا صَاحِبٌ لَصَفْوَانَا لَجَمْعَتَهُمْ هَاطَمًا

لَهْمَا اِهْ فَمَا وَهَمْنَا هَاطَمًا لَهْمَا هَاطَمًا وَهَمْنَا

(*iste induit pauperes vestibus suis, ostendit errantibus viam securitatis, et docet ignorantes scientiam veritatis*).

477 ^{II} — Diximus supra patiens, quando est pronomen personale, amare suffigi suo verbo. Hæc propensio

apparet etiam cum patiens necessario deberet habere lamadh, i. e. cum est primum ex duobus patientibus aut cum verbum significat motum, tunc enim pronomen amat suffigi suo verbo et rarissime accipit lamadh. Exempla

primi: **مَعْلَمٌ صُنَا أَوْسُر** (*ostende mihi, Domine, viam*

tuam), **أَلْفٌ أَلْفٌ فُقْمُولَهُمَ** (*docuit eos praecepta sua*),

أَوْفَلُهُمُ وَجَعًا, **أَيْمَجِبُ فَيُكَلِّمُنَا** (*da nobis responsum*), **لَكُنَّا جَدُّهُ** (*dedi tibi mel comedere*). Exempla secundi: **كُنَّا بِنِي**

وَهُ (*cur ira pervenit ad me?*), **كُنَّا هُمُ** (*quid tibi*

accidit?), **يُيَحِبُّ أَسْمَ** (*ipsis f. evenit*). Hac ratione verbum

فَيُحِبُّ quod est praeter. 3 pers. f. sing. a **فَيُحِبُّ** (*concupivit*)

solet habere pronomen concupiscentis suffixum, ut **فَيُحِبُّنَا**

وَإِهْمَا خَطِيفٌ (*concupivi vobiscum comedere*). Imo ipse

dativus si est pronomen personale, amat lamadh abjicere,

ut **كُنَّا لِيَوْمِ** (*respondi eis*), **أَجْنُكُمُ لِيَوْمِ** (*solvam tibi*

vota mea), quae verba regunt per lamadh.

478— Cetera nomina quae pendent a verbo tamquam complementa mediantibus particulis, uullam praeseferunt difficultatem, illis praemittuntur semper particulae requisitae v. gr. **سَهَّخْنَا فِي دُونِنَا** (*speravi in*

Domino), **مِيَطْمُرُ حَرًّا لَا أُنَا** (*coram te aro*). Adverte tamen aliquando nomen patiens particula **وَ** regi, ex.

gr. **مَرَّفٌ وَمَدُونٌ**, **مَرَّفٌ وَمَدُونٌ** (*curam habui vitae meae*), **مَرَّفٌ وَمَدُونٌ** (*curam habuit illius f.*). De ceteris nutem nominibus quae a verbo reguntur, regulae tradentur postea, cap. IV.

ARTICULUS IV

DE PREDICATO SUBJECTI

479 — Subjectum apud Syros illud nomen dicitur cuius praedicatum est adjectivum aut adverbium aut nomen a particula rectum; hinc minime consideratur ut subjectum sicut apud Arabes nomen cuius praedicatum est verbum, sed illud uti agens habetur. Porro licet universim praedicatum subjecto praepone, exceptis casibus in quibus ambiguitas exoriretur, de quo supra monuimus.

480 — Relatio praedicati ad subjectum triplici modo exprimi potest: — a — Ut praedicatum nullo adjecto signo aut particula post subjectum collocetur, uti fit in Arabica lingua et interdum in Latina, v. gr. ^١ ^٢ ^٣ ^٤ ^٥ ^٦ ^٧ ^٨ ^٩ ^{١٠} ^{١١} ^{١٢} ^{١٣} ^{١٤} ^{١٥} ^{١٦} ^{١٧} ^{١٨} ^{١٩} ^{٢٠} ^{٢١} ^{٢٢} ^{٢٣} ^{٢٤} ^{٢٥} ^{٢٦} ^{٢٧} ^{٢٨} ^{٢٩} ^{٣٠} ^{٣١} ^{٣٢} ^{٣٣} ^{٣٤} ^{٣٥} ^{٣٦} ^{٣٧} ^{٣٨} ^{٣٩} ^{٤٠} ^{٤١} ^{٤٢} ^{٤٣} ^{٤٤} ^{٤٥} ^{٤٦} ^{٤٧} ^{٤٨} ^{٤٩} ^{٥٠} ^{٥١} ^{٥٢} ^{٥٣} ^{٥٤} ^{٥٥} ^{٥٦} ^{٥٧} ^{٥٨} ^{٥٩} ^{٦٠} ^{٦١} ^{٦٢} ^{٦٣} ^{٦٤} ^{٦٥} ^{٦٦} ^{٦٧} ^{٦٨} ^{٦٩} ^{٧٠} ^{٧١} ^{٧٢} ^{٧٣} ^{٧٤} ^{٧٥} ^{٧٦} ^{٧٧} ^{٧٨} ^{٧٩} ^{٨٠} ^{٨١} ^{٨٢} ^{٨٣} ^{٨٤} ^{٨٥} ^{٨٦} ^{٨٧} ^{٨٨} ^{٨٩} ^{٩٠} ^{٩١} ^{٩٢} ^{٩٣} ^{٩٤} ^{٩٥} ^{٩٦} ^{٩٧} ^{٩٨} ^{٩٩} ^{١٠٠} ^{١٠١} ^{١٠٢} ^{١٠٣} ^{١٠٤} ^{١٠٥} ^{١٠٦} ^{١٠٧} ^{١٠٨} ^{١٠٩} ^{١١٠} ^{١١١} ^{١١٢} ^{١١٣} ^{١١٤} ^{١١٥} ^{١١٦} ^{١١٧} ^{١١٨} ^{١١٩} ^{١٢٠} ^{١٢١} ^{١٢٢} ^{١٢٣} ^{١٢٤} ^{١٢٥} ^{١٢٦} ^{١٢٧} ^{١٢٨} ^{١٢٩} ^{١٣٠} ^{١٣١} ^{١٣٢} ^{١٣٣} ^{١٣٤} ^{١٣٥} ^{١٣٦} ^{١٣٧} ^{١٣٨} ^{١٣٩} ^{١٤٠} ^{١٤١} ^{١٤٢} ^{١٤٣} ^{١٤٤} ^{١٤٥} ^{١٤٦} ^{١٤٧} ^{١٤٨} ^{١٤٩} ^{١٥٠} ^{١٥١} ^{١٥٢} ^{١٥٣} ^{١٥٤} ^{١٥٥} ^{١٥٦} ^{١٥٧} ^{١٥٨} ^{١٥٩} ^{١٦٠} ^{١٦١} ^{١٦٢} ^{١٦٣} ^{١٦٤} ^{١٦٥} ^{١٦٦} ^{١٦٧} ^{١٦٨} ^{١٦٩} ^{١٧٠} ^{١٧١} ^{١٧٢} ^{١٧٣} ^{١٧٤} ^{١٧٥} ^{١٧٦} ^{١٧٧} ^{١٧٨} ^{١٧٩} ^{١٨٠} ^{١٨١} ^{١٨٢} ^{١٨٣} ^{١٨٤} ^{١٨٥} ^{١٨٦} ^{١٨٧} ^{١٨٨} ^{١٨٩} ^{١٩٠} ^{١٩١} ^{١٩٢} ^{١٩٣} ^{١٩٤} ^{١٩٥} ^{١٩٦} ^{١٩٧} ^{١٩٨} ^{١٩٩} ^{٢٠٠} ^{٢٠١} ^{٢٠٢} ^{٢٠٣} ^{٢٠٤} ^{٢٠٥} ^{٢٠٦} ^{٢٠٧} ^{٢٠٨} ^{٢٠٩} ^{٢١٠} ^{٢١١} ^{٢١٢} ^{٢١٣} ^{٢١٤} ^{٢١٥} ^{٢١٦} ^{٢١٧} ^{٢١٨} ^{٢١٩} ^{٢٢٠} ^{٢٢١} ^{٢٢٢} ^{٢٢٣} ^{٢٢٤} ^{٢٢٥} ^{٢٢٦} ^{٢٢٧} ^{٢٢٨} ^{٢٢٩} ^{٢٣٠} ^{٢٣١} ^{٢٣٢} ^{٢٣٣} ^{٢٣٤} ^{٢٣٥} ^{٢٣٦} ^{٢٣٧} ^{٢٣٨} ^{٢٣٩} ^{٢٤٠} ^{٢٤١} ^{٢٤٢} ^{٢٤٣} ^{٢٤٤} ^{٢٤٥} ^{٢٤٦} ^{٢٤٧} ^{٢٤٨} ^{٢٤٩} ^{٢٥٠} ^{٢٥١} ^{٢٥٢} ^{٢٥٣} ^{٢٥٤} ^{٢٥٥} ^{٢٥٦} ^{٢٥٧} ^{٢٥٨} ^{٢٥٩} ^{٢٦٠} ^{٢٦١} ^{٢٦٢} ^{٢٦٣} ^{٢٦٤} ^{٢٦٥} ^{٢٦٦} ^{٢٦٧} ^{٢٦٨} ^{٢٦٩} ^{٢٧٠} ^{٢٧١} ^{٢٧٢} ^{٢٧٣} ^{٢٧٤} ^{٢٧٥} ^{٢٧٦} ^{٢٧٧} ^{٢٧٨} ^{٢٧٩} ^{٢٨٠} ^{٢٨١} ^{٢٨٢} ^{٢٨٣} ^{٢٨٤} ^{٢٨٥} ^{٢٨٦} ^{٢٨٧} ^{٢٨٨} ^{٢٨٩} ^{٢٩٠} ^{٢٩١} ^{٢٩٢} ^{٢٩٣} ^{٢٩٤} ^{٢٩٥} ^{٢٩٦} ^{٢٩٧} ^{٢٩٨} ^{٢٩٩} ^{٣٠٠} ^{٣٠١} ^{٣٠٢} ^{٣٠٣} ^{٣٠٤} ^{٣٠٥} ^{٣٠٦} ^{٣٠٧} ^{٣٠٨} ^{٣٠٩} ^{٣١٠} ^{٣١١} ^{٣١٢} ^{٣١٣} ^{٣١٤} ^{٣١٥} ^{٣١٦} ^{٣١٧} ^{٣١٨} ^{٣١٩} ^{٣٢٠} ^{٣٢١} ^{٣٢٢} ^{٣٢٣} ^{٣٢٤} ^{٣٢٥} ^{٣٢٦} ^{٣٢٧} ^{٣٢٨} ^{٣٢٩} ^{٣٣٠} ^{٣٣١} ^{٣٣٢} ^{٣٣٣} ^{٣٣٤} ^{٣٣٥} ^{٣٣٦} ^{٣٣٧} ^{٣٣٨} ^{٣٣٩} ^{٣٤٠} ^{٣٤١} ^{٣٤٢} ^{٣٤٣} ^{٣٤٤} ^{٣٤٥} ^{٣٤٦} ^{٣٤٧} ^{٣٤٨} ^{٣٤٩} ^{٣٥٠} ^{٣٥١} ^{٣٥٢} ^{٣٥٣} ^{٣٥٤} ^{٣٥٥} ^{٣٥٦} ^{٣٥٧} ^{٣٥٨} ^{٣٥٩} ^{٣٦٠} ^{٣٦١} ^{٣٦٢} ^{٣٦٣} ^{٣٦٤} ^{٣٦٥} ^{٣٦٦} ^{٣٦٧} ^{٣٦٨} ^{٣٦٩} ^{٣٧٠} ^{٣٧١} ^{٣٧٢} ^{٣٧٣} ^{٣٧٤} ^{٣٧٥} ^{٣٧٦} ^{٣٧٧} ^{٣٧٨} ^{٣٧٩} ^{٣٨٠} ^{٣٨١} ^{٣٨٢} ^{٣٨٣} ^{٣٨٤} ^{٣٨٥} ^{٣٨٦} ^{٣٨٧} ^{٣٨٨} ^{٣٨٩} ^{٣٩٠} ^{٣٩١} ^{٣٩٢} ^{٣٩٣} ^{٣٩٤} ^{٣٩٥} ^{٣٩٦} ^{٣٩٧} ^{٣٩٨} ^{٣٩٩} ^{٤٠٠} ^{٤٠١} ^{٤٠٢} ^{٤٠٣} ^{٤٠٤} ^{٤٠٥} ^{٤٠٦} ^{٤٠٧} ^{٤٠٨} ^{٤٠٩} ^{٤١٠} ^{٤١١} ^{٤١٢} ^{٤١٣} ^{٤١٤} ^{٤١٥} ^{٤١٦} ^{٤١٧} ^{٤١٨} ^{٤١٩} ^{٤٢٠} ^{٤٢١} ^{٤٢٢} ^{٤٢٣} ^{٤٢٤} ^{٤٢٥} ^{٤٢٦} ^{٤٢٧} ^{٤٢٨} ^{٤٢٩} ^{٤٣٠} ^{٤٣١} ^{٤٣٢} ^{٤٣٣} ^{٤٣٤} ^{٤٣٥} ^{٤٣٦} ^{٤٣٧} ^{٤٣٨} ^{٤٣٩} ^{٤٤٠} ^{٤٤١} ^{٤٤٢} ^{٤٤٣} ^{٤٤٤} ^{٤٤٥} ^{٤٤٦} ^{٤٤٧} ^{٤٤٨} ^{٤٤٩} ^{٤٥٠} ^{٤٥١} ^{٤٥٢} ^{٤٥٣} ^{٤٥٤} ^{٤٥٥} ^{٤٥٦} ^{٤٥٧} ^{٤٥٨} ^{٤٥٩} ^{٤٦٠} ^{٤٦١} ^{٤٦٢} ^{٤٦٣} ^{٤٦٤} ^{٤٦٥} ^{٤٦٦} ^{٤٦٧} ^{٤٦٨} ^{٤٦٩} ^{٤٧٠} ^{٤٧١} ^{٤٧٢} ^{٤٧٣} ^{٤٧٤} ^{٤٧٥} ^{٤٧٦} ^{٤٧٧} ^{٤٧٨} ^{٤٧٩} ^{٤٨٠} ^{٤٨١} ^{٤٨٢} ^{٤٨٣} ^{٤٨٤} ^{٤٨٥} ^{٤٨٦} ^{٤٨٧} ^{٤٨٨} ^{٤٨٩} ^{٤٩٠} ^{٤٩١} ^{٤٩٢} ^{٤٩٣} ^{٤٩٤} ^{٤٩٥} ^{٤٩٦} ^{٤٩٧} ^{٤٩٨} ^{٤٩٩} ^{٥٠٠} ^{٥٠١} ^{٥٠٢} ^{٥٠٣} ^{٥٠٤} ^{٥٠٥} ^{٥٠٦} ^{٥٠٧} ^{٥٠٨} ^{٥٠٩} ^{٥١٠} ^{٥١١} ^{٥١٢} ^{٥١٣} ^{٥١٤} ^{٥١٥} ^{٥١٦} ^{٥١٧} ^{٥١٨} ^{٥١٩} ^{٥٢٠} ^{٥٢١} ^{٥٢٢} ^{٥٢٣} ^{٥٢٤} ^{٥٢٥} ^{٥٢٦} ^{٥٢٧} ^{٥٢٨} ^{٥٢٩} ^{٥٣٠} ^{٥٣١} ^{٥٣٢} ^{٥٣٣} ^{٥٣٤} ^{٥٣٥} ^{٥٣٦} ^{٥٣٧} ^{٥٣٨} ^{٥٣٩} ^{٥٤٠} ^{٥٤١} ^{٥٤٢} ^{٥٤٣} ^{٥٤٤} ^{٥٤٥} ^{٥٤٦} ^{٥٤٧} ^{٥٤٨} ^{٥٤٩} ^{٥٥٠} ^{٥٥١} ^{٥٥٢} ^{٥٥٣} ^{٥٥٤} ^{٥٥٥} ^{٥٥٦} ^{٥٥٧} ^{٥٥٨} ^{٥٥٩} ^{٥٦٠} ^{٥٦١} ^{٥٦٢} ^{٥٦٣} ^{٥٦٤} ^{٥٦٥} ^{٥٦٦} ^{٥٦٧} ^{٥٦٨} ^{٥٦٩} ^{٥٧٠} ^{٥٧١} ^{٥٧٢} ^{٥٧٣} ^{٥٧٤} ^{٥٧٥} ^{٥٧٦} ^{٥٧٧} ^{٥٧٨} ^{٥٧٩} ^{٥٨٠} ^{٥٨١} ^{٥٨٢} ^{٥٨٣} ^{٥٨٤} ^{٥٨٥} ^{٥٨٦} ^{٥٨٧} ^{٥٨٨} ^{٥٨٩} ^{٥٩٠} ^{٥٩١} ^{٥٩٢} ^{٥٩٣} ^{٥٩٤} ^{٥٩٥} ^{٥٩٦} ^{٥٩٧} ^{٥٩٨} ^{٥٩٩} ^{٦٠٠} ^{٦٠١} ^{٦٠٢} ^{٦٠٣} ^{٦٠٤} ^{٦٠٥} ^{٦٠٦} ^{٦٠٧} ^{٦٠٨} ^{٦٠٩} ^{٦١٠} ^{٦١١} ^{٦١٢} ^{٦١٣} ^{٦١٤} ^{٦١٥} ^{٦١٦} ^{٦١٧} ^{٦١٨} ^{٦١٩} ^{٦٢٠} ^{٦٢١} ^{٦٢٢} ^{٦٢٣} ^{٦٢٤} ^{٦٢٥} ^{٦٢٦} ^{٦٢٧} ^{٦٢٨} ^{٦٢٩} ^{٦٣٠} ^{٦٣١} ^{٦٣٢} ^{٦٣٣} ^{٦٣٤} ^{٦٣٥} ^{٦٣٦} ^{٦٣٧} ^{٦٣٨} ^{٦٣٩} ^{٦٤٠} ^{٦٤١} ^{٦٤٢} ^{٦٤٣} ^{٦٤٤} ^{٦٤٥} ^{٦٤٦} ^{٦٤٧} ^{٦٤٨} ^{٦٤٩} ^{٦٥٠} ^{٦٥١} ^{٦٥٢} ^{٦٥٣} ^{٦٥٤} ^{٦٥٥} ^{٦٥٦} ^{٦٥٧} ^{٦٥٨} ^{٦٥٩} ^{٦٦٠} ^{٦٦١} ^{٦٦٢} ^{٦٦٣} ^{٦٦٤} ^{٦٦٥} ^{٦٦٦} ^{٦٦٧} ^{٦٦٨} ^{٦٦٩} ^{٦٧٠} ^{٦٧١} ^{٦٧٢} ^{٦٧٣} ^{٦٧٤} ^{٦٧٥} ^{٦٧٦} ^{٦٧٧} ^{٦٧٨} ^{٦٧٩} ^{٦٨٠} ^{٦٨١} ^{٦٨٢} ^{٦٨٣} ^{٦٨٤} ^{٦٨٥} ^{٦٨٦} ^{٦٨٧} ^{٦٨٨} ^{٦٨٩} ^{٦٩٠} ^{٦٩١} ^{٦٩٢} ^{٦٩٣} ^{٦٩٤} ^{٦٩٥} ^{٦٩٦} ^{٦٩٧} ^{٦٩٨} ^{٦٩٩} ^{٧٠٠} ^{٧٠١} ^{٧٠٢} ^{٧٠٣} ^{٧٠٤} ^{٧٠٥} ^{٧٠٦} ^{٧٠٧} ^{٧٠٨} ^{٧٠٩} ^{٧١٠} ^{٧١١} ^{٧١٢} ^{٧١٣} ^{٧١٤} ^{٧١٥} ^{٧١٦} ^{٧١٧} ^{٧١٨} ^{٧١٩} ^{٧٢٠} ^{٧٢١} ^{٧٢٢} ^{٧٢٣} ^{٧٢٤} ^{٧٢٥} ^{٧٢٦} ^{٧٢٧} ^{٧٢٨} ^{٧٢٩} ^{٧٣٠} ^{٧٣١} ^{٧٣٢} ^{٧٣٣} ^{٧٣٤} ^{٧٣٥} ^{٧٣٦} ^{٧٣٧} ^{٧٣٨} ^{٧٣٩} ^{٧٤٠} ^{٧٤١} ^{٧٤٢} ^{٧٤٣} ^{٧٤٤} ^{٧٤٥} ^{٧٤٦} ^{٧٤٧} ^{٧٤٨} ^{٧٤٩} ^{٧٥٠} ^{٧٥١} ^{٧٥٢} ^{٧٥٣} ^{٧٥٤} ^{٧٥٥} ^{٧٥٦} ^{٧٥٧} ^{٧٥٨} ^{٧٥٩} ^{٧٦٠} ^{٧٦١} ^{٧٦٢} ^{٧٦٣} ^{٧٦٤} ^{٧٦٥} ^{٧٦٦} ^{٧٦٧} ^{٧٦٨} ^{٧٦٩} ^{٧٧٠} ^{٧٧١} ^{٧٧٢} ^{٧٧٣} ^{٧٧٤} ^{٧٧٥} ^{٧٧٦} ^{٧٧٧} ^{٧٧٨} ^{٧٧٩} ^{٧٨٠} ^{٧٨١} ^{٧٨٢} ^{٧٨٣} ^{٧٨٤} ^{٧٨٥} ^{٧٨٦} ^{٧٨٧} ^{٧٨٨} ^{٧٨٩} ^{٧٩٠} ^{٧٩١} ^{٧٩٢} ^{٧٩٣} ^{٧٩٤} ^{٧٩٥} ^{٧٩٦} ^{٧٩٧} ^{٧٩٨} ^{٧٩٩} ^{٨٠٠} ^{٨٠١} ^{٨٠٢} ^{٨٠٣} ^{٨٠٤} ^{٨٠٥} ^{٨٠٦} ^{٨٠٧} ^{٨٠٨} ^{٨٠٩} ^{٨١٠} ^{٨١١} ^{٨١٢} ^{٨١٣} ^{٨١٤} ^{٨١٥} ^{٨١٦} ^{٨١٧} ^{٨١٨} ^{٨١٩} ^{٨٢٠} ^{٨٢١} ^{٨٢٢} ^{٨٢٣} ^{٨٢٤} ^{٨٢٥} ^{٨٢٦} ^{٨٢٧} ^{٨٢٨} ^{٨٢٩} ^{٨٣٠} ^{٨٣١} ^{٨٣٢} ^{٨٣٣} ^{٨٣٤} ^{٨٣٥} ^{٨٣٦} ^{٨٣٧} ^{٨٣٨} ^{٨٣٩} ^{٨٤٠} ^{٨٤١} ^{٨٤٢} ^{٨٤٣} ^{٨٤٤} ^{٨٤٥} ^{٨٤٦} ^{٨٤٧} ^{٨٤٨} ^{٨٤٩} ^{٨٥٠} ^{٨٥١} ^{٨٥٢} ^{٨٥٣} ^{٨٥٤} ^{٨٥٥} ^{٨٥٦} ^{٨٥٧} ^{٨٥٨} ^{٨٥٩} ^{٨٦٠} ^{٨٦١} ^{٨٦٢} ^{٨٦٣} ^{٨٦٤} ^{٨٦٥} ^{٨٦٦} ^{٨٦٧} ^{٨٦٨} ^{٨٦٩} ^{٨٧٠} ^{٨٧١} ^{٨٧٢} ^{٨٧٣} ^{٨٧٤} ^{٨٧٥} ^{٨٧٦} ^{٨٧٧} ^{٨٧٨} ^{٨٧٩} ^{٨٨٠} ^{٨٨١} ^{٨٨٢} ^{٨٨٣} ^{٨٨٤} ^{٨٨٥} ^{٨٨٦} ^{٨٨٧} ^{٨٨٨} ^{٨٨٩} ^{٨٩٠} ^{٨٩١} ^{٨٩٢} ^{٨٩٣} ^{٨٩٤} ^{٨٩٥} ^{٨٩٦} ^{٨٩٧} ^{٨٩٨} ^{٨٩٩} ^{٩٠٠} ^{٩٠١} ^{٩٠٢} ^{٩٠٣} ^{٩٠٤} ^{٩٠٥} ^{٩٠٦} ^{٩٠٧} ^{٩٠٨} ^{٩٠٩} ^{٩١٠} ^{٩١١} ^{٩١٢} ^{٩١٣} ^{٩١٤} ^{٩١٥} ^{٩١٦} ^{٩١٧} ^{٩١٨} ^{٩١٩} ^{٩٢٠} ^{٩٢١} ^{٩٢٢} ^{٩٢٣} ^{٩٢٤} ^{٩٢٥} ^{٩٢٦} ^{٩٢٧} ^{٩٢٨} ^{٩٢٩} ^{٩٣٠} ^{٩٣١} ^{٩٣٢} ^{٩٣٣} ^{٩٣٤} ^{٩٣٥} ^{٩٣٦} ^{٩٣٧} ^{٩٣٨} ^{٩٣٩} ^{٩٤٠} ^{٩٤١} ^{٩٤٢} ^{٩٤٣} ^{٩٤٤} ^{٩٤٥} ^{٩٤٦} ^{٩٤٧} ^{٩٤٨} ^{٩٤٩} ^{٩٥٠} ^{٩٥١} ^{٩٥٢} ^{٩٥٣} ^{٩٥٤} ^{٩٥٥} ^{٩٥٦} ^{٩٥٧} ^{٩٥٨} ^{٩٥٩} ^{٩٦٠} ^{٩٦١} ^{٩٦٢} ^{٩٦٣} ^{٩٦٤} ^{٩٦٥} ^{٩٦٦} ^{٩٦٧} ^{٩٦٨} ^{٩٦٩} ^{٩٧٠} ^{٩٧١} ^{٩٧٢} ^{٩٧٣} ^{٩٧٤} ^{٩٧٥} ^{٩٧٦} ^{٩٧٧} ^{٩٧٨} ^{٩٧٩} ^{٩٨٠} ^{٩٨١} ^{٩٨٢} ^{٩٨٣} ^{٩٨٤} ^{٩٨٥} ^{٩٨٦} ^{٩٨٧} ^{٩٨٨} ^{٩٨٩} ^{٩٩٠} ^{٩٩١} ^{٩٩٢} ^{٩٩٣} ^{٩٩٤} ^{٩٩٥} ^{٩٩٦} ^{٩٩٧} ^{٩٩٨} ^{٩٩٩} ^{١٠٠٠} ^{١٠٠١} ^{١٠٠٢} ^{١٠٠٣} ^{١٠٠٤} ^{١٠٠٥} ^{١٠٠٦} ^{١٠٠٧} ^{١٠٠٨} ^{١٠٠٩} ^{١٠١٠} ^{١٠١١} ^{١٠١٢} ^{١٠١٣} ^{١٠١٤}

(sunt ibi quidam pastores), Gallice: *il y a là des bergers*,

אִםּ וְלִבְיָא דְחַיִּיבֵילָא (sunt aliqui fures in urbe), *il y a des voleurs dans la ville*. Exinde porro colliges non

posse addi אִםּ quoties subjectum est pronomen. Quando vero subjectum est determinatum aut pronomen, tunc

additur quidem אִםּ, sed cum suffixis (n. 375), v. gr.

אִםּ אִםּ מִן מַגְדוֹנָא (hic est rex),

(tu es gloria nostra), אִםּ אִםּ דְּסַפְרָא (ego sum amicus tuus).

Ex dictis autem colliges sequens exemplum triplici

modo posse exprimi, i. e. אִםּ אִםּ (hic est frater meus),

vel אִםּ אִםּ אִםּ, vel אִםּ אִםּ אִםּ; item אִםּ אִםּ

אִםּ, aut אִםּ אִםּ אִםּ, aut אִםּ אִםּ אִםּ

אִםּ (Joseph est in urbe); item אִםּ אִםּ, aut

אִםּ אִםּ אִםּ אִםּ, aut אִםּ אִםּ אִםּ אִםּ (tu es gloria

nostra); item: אִםּ אִםּ, aut אִםּ אִםּ,

aut אִםּ אִםּ, aut אִםּ אִםּ (tu es pulchra). Hæc

de tempore præsentis. Præteritum autem duabus rationibus

exprimi potest; hanc enim phrasim, ex. gr. (erat rex

in bello), potes traducere diceado vel: אִםּ אִםּ אִםּ

אִםּ, vel אִםּ אִםּ אִםּ אִםּ. Futurum per

אִםּ אִםּ, v. gr.: אִםּ אִםּ אִםּ (cras ero

in domo tua); אִםּ אִםּ אִםּ (quando erit resurrectio?).

ARTICULUS V

DE STATU CONSTRUCTO

482 — Status qui dicitur constructus, in quo scilicet unum nomen alteri ita annectitur ut secundum ponatur apud Latinos in genitivo, exprimitur a Syris vel per contractionem seu *gd^hamam*, vel per particulam. Itaque in statu constructo primum nomen contrahitur contractione quam diximus status constructi (n. 172) et illi sic contracto adnectitur secundum nomen ita ut ex utroque veluti unum nomen coalescat, v. gr. **حَنَّا كُوهَا** (*filius Dei*), **مَكْبِيَا مَسَا** (*janua misericordiae*), **حَنَّا مَسَا** (*genitrix vitae*), **حَنَّا مَسَا** (*libri sanctitatis*), **حَنَّا مَسَا** (*filiae Hierosolymae*). Et in hoc quidem primo modo non potest sejungi secundum nomen a suo regente.

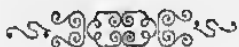
483 — Alter modus exprimendi regimen nominis fit per praefixionem litterae **و** secundo nomini, quin contrahatur nomen regens, v. gr. **حَنَّا وَكُوهَا** (*filius Dei*), **مَكْبِيَا وَوَسْمَا** (*janua misericordiae*): interdum, et raro quidem, etiam in hoc altero modo contrahitur regens, v. gr. **حَنَّا وَوَسْمَا** (*duo filii Josephi*). Aliquando nomen regens genitivum debet esse *gd^hamatum*; cujus rei habemus insigne exemplum in nomine **حَنَّا** (*Dominus*), quod non potest eum genitivo adhiberi sed pro eo usurpari debet vel *gd^hamatum* **حَنَّا**, ut **حَنَّا مَسَا** (*Dominus caeli*), vel **حَنَّا** sequente *dalat^h*, ut **حَنَّا وَمَسَا**

non aatem **כְּמָנָא וְחַפְמָנָא**. In hoc autem secundo modo licet separare genitivam a regente, v. gr. **אִימָיָא עַלְקֻצְמָיָא** **כְּרִכְמָיָא וְעֻבְמָיָא** (*manus Moysis typum ferentes crucis*). Hac forma potest nomen genitivam præcedere nomen quod illad regit, ut **מַהֲוֹמֵי לֹאֵהֶּ וְדִגְמֻחְמָיָאֵהֶּ וְדִגְנֵהֶּ** (*gratias agimus illi cujus gratia ejus filii sumus fratres*). Sæpe genitivus occurrit sine regente, v. gr. **וְעַמְּהֵּ דִגְדִּיָּא** (*Dei est iudicium*); **וְאִלְהָאֵהֶּ וְמָנָא** (*ejusnam est iste liber? an fratris tui?*), **וְאִסְבֵּר** (*meus est hic liber*); **וְעִמְמָיָא אֵהֶּ** (*navis illa Simconis erat*).

484 - Solent Syri ut Arabes adjectivam vicem verbi gerens cum suo patiente vel agente construere per regimen nominale de quo agimus. Id aatem fit per **גְּדָמָא** regiminis quæ datur adjectivo, v. gr. **כְּנִפְּ** **וְעַטְבְּ** (*salvator mundi, seu salvans mundum*), **כְּלִמְמָא** (*amantes Deum*); **כְּחַבְבָּיָא אִיבְּיָא** (*induta victoriâ*); **כְּמַלְלָא** (*dulcis voce*); **כְּחַבְבָּיָא מַחְבְּבָא** (*eximia quoad staturam*); **כְּחַבְבָּיָא וְחַבְבָּיָא** (*carentes ratione*). Advertendam autem quod participium activum nominale seu adjectivum qualificativum non adhibetur eum contractione in statu constructo, sed illius loco tunc assumitur participium activum verbale contractum, ideoque non dicitur, v. gr. **כְּחַבְבָּיָא** (*custos horti*), sed **כְּחַבְבָּיָא** (n. 288 et 386).

Nibilominus prædictum participium nominale qualificativum regere potest genitivum mediante particula **و**, unde sine contractione dicitur: **لَهُذَا وَيَسَّيْأُ**, item **فَنَهَمًا وَيُلْكَمَا** (*salvator mundi*). Idem tenendum de participio activo verborum auctorum, v. gr. **طَبَّأ قَتَّيْأُ** (*vivificator mortuorum*) vel **مَمَّأ ; طَبَّأ وَيَقْتَّيْأُ** (*exceptor resipiscentium*), vel **عَمَّأ وَيَأْتَّيْأُ**, **عَمَّأ وَيَمَّأُ** (*emittens f. aquæ*), vel **عَمَّأ وَيَمَّأُ**. Nota porro adjectivum construi per modum regiminis non solum cum nomine sed etiam eum adverbio aut quod illi simile est, v. gr. **قَتَّيْأُ دَقَّأ** (*sanctissimus, ad litteram sanctus per omnia*), **دَقَّأ دَقَّأ دَقَّأ** (*virgo perpetua, ad litteram virgo omni tempore*), **تَسَبَّأ** (*remoti a Deo*), **تَسَبَّأ قَمَّأ** (*excelsæ supra mundum*).

485 — NOTA: Licet apud Syros adhibere nomen regens in numero singulari quamvis nomen genitivum subsequens sit numeri pluralis, cum intendatur singulis individuis genitivi tribuere unum nomen regens, v. gr. **رَأْسُهُم** (*animæ ipsorum*), **أَذُنُهُم** (*corda nostra*), **رَأْسُهُم** (*capita vestra*), **رَأْسُهُم وَيَسَّيْأُ** (*ora animalium*).

ARTICULUS VI

DE EMPHASI ADJICIENDA NOMINIBUS

486 — Solent Syri emphasim adjicere nominibus, praesertim ad significandum nomen esse determinatum, siquidem deficit aliud signum ad hoc indicandum. Hujusmodi porro adjectio emphaseos fieri solet per additionem pronominis personalis quod nomini congruit. Scilicet si nomen est subjectum seu agens verbi vel quod simile est verbo, adsciscit emphatice ante se unum ex pronominibus separatis, ܐܘܢ , ܐܘܒ , ܐܘܠܐ et ܐܘܠܡ , v. gr. ܐܘܢ ܥܠܡܢܐ ܐܘܠܐ (*Rex ipse dixit hoc*).

487^I — Si vero nomen est patiens vel rectum a nomine in statu genitivi, tunc emphaseos causa exprimitur cum illo ejus pronomem suffixum redundans; et in primo quidem casu, nempe quando nomen est patiens, ejus suffixum adnectitur verbo regenti et sequitur deinde patiens cum praefixa lamad^b; in secundo autem casu, nempe quando nomen est in statu genitivi, seu rectum a nomine, tunc ejus pronomem suffigitur nomini quod illud regit, et sequitur ipsum nomen genitivi cum ܘ praemissa. Proinde si in sequentibus exemplis emphasim dare velis nomini: ܡܪܝܡܐ ܕܥܝܘܒܐ (*vidi virum*), ܡܚܘܒܐ ܕܥܝܘܒܐ (*cohibe servum tuum*), ܡܚܘܒܐ ܕܥܝܘܒܐ ܘܠܗܐ (*gloria filio Dei*), $\text{ܡܚܘܒܐ ܕܥܝܘܒܐ ܘܡܪܝܡܐ}$ (*Joseph vir Mariae*), $\text{ܡܚܘܒܐ ܕܥܝܘܒܐ ܘܡܚܘܒܐ ܕܥܝܘܒܐ}$ (*gloratio impiorum peribit*), ܠܐ ܐܘܠܐ ܕܥܝܘܒܐ (*ne introduces filium*

tuum in domum), dicendum tibi est; **مَتَنِيْهِ لِكَيْ جِيَا**,
مَهْفِيْهِ, **مَهْفِيْهِ لِكَيْ جِيَا** وَ **اَلْوَا**, **مَهْفِيْهِ لِكَيْ جِيَا**
لَا اِلٰهِيْهِ, **مَهْفِيْهِ** وَ **مَهْفِيْهِ لِكَيْ جِيَا** وَ **مَهْفِيْهِ**
لِكَيْ جِيَا. Pronomina 3^m plur. masc. **اِيْهِ** et 3^m

plur. fœm. **اِيْهِ** quæ nequeunt suffigi, ut notum est, post
verbum ponuntur, unde dices **مَتَنِيْهِ اِيْهِ لِكَيْ جِيَا** (vocavi
fratres tuos), **مَتَب اِيْهِ لِكَيْ جِيَا** (vide hasce mulieres),
pro **مَتَب لِكَيْ جِيَا**, et **مَتَب لِكَيْ جِيَا**.

Porro interdum supprimitur particula lamadh^a quæ
debet præfigi nomini patienti cujus pronomen redundans
præcedit, v. gr. **مِيَا لِكَيْ جِيَا** pro **مِيَا لِكَيْ جِيَا**
(*projecit argentum*), **لِكَيْ جِيَا** (*occultari talen-*
tum tuum). Quæ constructio frequentissima est in ver-
sione Bibliorum dicta Ps^hitta, extra quam rarissima est.

487¹¹ — Nominibus autem quæ reguntur a præ-
positionibus adjicitur emphasis adnectendo pronomen
suffixum nominis recti a præpositione, et deinde sequitur
nomen habens particulam præmissam dalat^h. Igitur in
sequentibus exemplis: **اَلَا جِيَا مَهْفِيْهِ** (*abiit post Jesum*),
مَهْفِيْهِ مِيَا مَهْفِيْهِ (*sederunt circum tabernaculum*),
مَهْفِيْهِ مِيَا مَهْفِيْهِ (*ascendunt super aquas*), empha-
sim adjicies dicendo: **اَلَا جِيَا مَهْفِيْهِ**,
مَهْفِيْهِ مِيَا مَهْفِيْهِ. Præterea no-
men quod habet ante se præpositionem و accipit empha-

sim addendo **וְ** cum pronominae suo suffixo, et exiade sequitur nomea habeas suam **וְ** dalat^h praefixam, v. gr.

חִידָא וְמַלְכָא (*liber magistri*) fit emphaticum **חִידָא**

וְ Nomea autem quod habet praefixam particulam **וְ** fit emphaticum addendo ante hoc nomea ejus proaomen suffixum adnexum particulæ lamad^h repetitæ, v. gr. **אֲמַנְךָ לְאִיְתָא** (*dic patri meo*) dices emphatice **אֲמַנְךָ**

לְךָ לְאִיְתָא. Item teneadum de nomine quod habet praefixam praepositionem **וְ**, nempe repetitur antea alia

וְ eum pronomine suffixo, v. gr. **דְּיוֹמֵהּ מַעְטָא** (*illa die*)

dices emphatice **דְּיוֹמֵהּ מַעְטָא דְּיוֹמֵהּ מַעְטָא**. Imo licet similiter procedere eum cæteris etiam praepositionibus, verb. grat.

יִצְוֵי מִן מַדְבְּתָא (*egressus est ex urbe*) dices emphatice

יִצְוֵי מִן מַדְבְּתָא מִן מַדְבְּתָא. Nomea **מִן** fit emphaticum adaectendo sibi pronomen suffixum nominis cui refertur,

nulla interposita particula iater ipsum et nomen sequens,

v. gr. **כָּלֵהּ כָּלָא** (*omnis populus*) dices **כָּלֵהּ כָּלָא**; item

כָּלֵהּ וְמִנְתָא (*omnes iudices*) dices **כָּלֵהּ וְמִנְתָא**. Iade

vides vocem **כָּלָא** respondere voci Latiaorum: *singuli*, vel *omnis*, vel *quisque* quando copulatur eum substantivo,

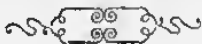
v. gr. **כָּלָא יִצְוֵי** (*omnis anima*); significare autem

totus vel *cunctus* quando habet sibi suffixum pronomen personale quod respondet suo nomini, v. gr. **כָּלֵהּ כָּלָא**

(*cunctus mundus*), **אֲרָא כָּלֵהּ** (*tota terra*).

Pronomen autem personale nomini suffixum emphasim accipit per vocem **وَمَا**, ut **كُنْهَمَا وَمَا** (*vinea mea*),
دَابُّجِيْفَا وَمَا (*liber vester*).

488 — Ex quibus vides licere in Syriaca lingua nomen determinatum a suo pronomine præcedi redundante ad emphasim seu declarationem significandam, sive uomen sit proprium ut **أَمَّا مَرْيَمُ** (*ipsa Maria dirit*), sive sit pronomen demonstrativum ut **أَمَّا هُوَ** (*hic ipse vidit eum*), sive nomen genericum ut supra. Scitu dignum est etiam, eos qui seculo V^o et sequentibus interpretati sunt libros Græcos in linguam Syriacæ solitos fuisse per pronomen **أَمَّا** aut **هَوَ** significare articulum Græcum propter defectum articuli in lingua Syriaca, ex. gr. **أَمَّا الرِّجَالُ** (*iverunt viri*), Gallice : *les hommes sont allés*, **أَمَّا قَوْلُ** (*dixit Jesus*), Græce **Ὁ ΙΗΣΟΥΣ**; quod est intolerabilis servilismus.

ARTICULUS VII

DE VOCATIVO, SPECIFICATIVO, DE NOMINE CIRCUMSTANTIE,
 TEMPORIS LOCIQUE, ET DE ADVERBIO.

489 — Vocativi particula penes Syros est **أَمَّا**, quæ est vox mere Græca, ex. gr. **أَمَّا كُنْهَمَا**, at plerumque vocativus nullam particulam habet, v. gr. **وَسَمِّرْ كُنْهَمَا** (*Miserere mei Domine*).

489 II — Nomen quod specificat seu designat objectum ponderis vel mensuræ vel capacitatis vel materiæ etc. ponitur apud Syros sine ulla particula sive in numero singulari sive in numero plurali juxta diversitatem sensus, ex. gr. **מִלֵּךְ לְכֻאֲרָא וְנָא מַסָּא** (*imple vas istud aquâ*), **פִּתְחֵהּ פְּאִיבִיב אֲזַיָּא**, (*os ejus apertum est spithamâ*), **פִּלָּא מְלִימָא טַרְפֵּמָא דְּחַזָּא**, (*singulæ lampades habent pondus unius talenti*).

Eadem ratione se habet nomen materiei qua res constat aut fit, illudque fere semper aude ponitur i. e. sine præpositione; sic materia verbi **חֲמִיב** (*unxit*), ex. gr. **חֲמִיבִיב אֲלֵהָ טַמְסָא וְסִיבֵיהָ**, (*unxit te Deus oleo lætitiæ*), **טַמְסָא יַעֲבֵד וְיַחֲלָא לְאֲחֵיָא חֲמִיבִיב חֲוֵיָא**, (*oleo sancto agnos innocentes unguunt sacerdotes*).

490 — Res autem numerata ponitur semper apud Syros in numero plurali, v. gr. **טַמְסָא אֲחֵיָא חֲמֵה טַמָּא** (*quindecim cubitis prævaluerunt aquæ*), **חֲמֵה אֲלֵהָ אֲרִיבֵיהָ אֲרִיבֵיהָ אֲרִיבֵיהָ** (*mortui sunt triginta viri et viginti mulieres*). Nomina autem quæ ponuntur in casu ablativo apud Latinos subaudita præpositione in vel ex vel ab etc. raro apud Syros occurrunt sine præpositione sed plerumque habent sibi præfixum **ע** v. gr. **עֵיָא חֲמֵה וְעֵיָא חֲמֵה** (*hic te præstantior est verbo*).

491 — Nomen designans circumstantiam temporis quo actio contingit ponitur apud Syros plerumque

sine ulla particula v. gr. **فَمَا لَأَضْمُ فَكَلَهُ صَبِيحًا** (*mansit illic tota hieme*), **فَكَلِمَةً حَلَّتْ سَبِيْبٌ فُكْمِنِي** (*omnibus annis vitæ meæ operatus sum*). Aliquando illi præmittitur præpositio **ك**, v. gr. **كَرَّ لَا يَهْوَىٰ جَامُطًا** (*orabat die*), **كَمَنْبِ الْكُفِّ صَبِيحًا فُكْم** (*anno millesimo mortuus est N.*).

492 - Adverbium, quod indicat modum actionis verbi, formatur quandoque per additionem terminationis **أَمَّا** adjectivo (321) ut **أَمَّا أَنْتَ يَا مَنَا** (*vere tu es admirabilis*); vel aliter ut vidimus in capite de formatione adverbii, ut **طَلَا كُطُوْمَ جَمَّ حُرًّا** (*locutus est illis f. manifeste*). Solent autem Syri verbo certitudinem dare per infinitivum verbalem omni particula carentem, sæpius verbo præmissum, ex. gr. **صَدْرًا زَيْبٌ**

صَلَا لَأُضِدُّهُ (*castigavit me Dominus vehementer*), **لَأَرْمِي مَنِي** (*vere extolletur cornu nostrum*). Adhibetur quoque cum verbo infinitivus ejus nominalis particula

carens, ut **صَمَّ بِيْطِيْرٌ حَمِيْدًا** (*quis somnum carpere potest?*). Id autem necessarium est cum infin. nominalis

adjectivo vel alia voce determinatus est, ex. gr. **نَدِيْدًا**

صُلَا أَنْتَ صَدْلًا (*vehementi ira succensa est*), **وَهْ جَا زُدَا**

جَبْمَا (*pessima morte morieris*).

ARTICULUS VIII

DE ADJECTIVO.

493 ^I — Adjectivum quadrupliciter in oratione occurrere potest: vel enim occurrit tamquam prædicatum, vel tamquam completivum nominis, vel denotat statum agentis aut patientis, vel denique gerit vicem substantivi; qui singuli casus habent regulas sibi proprias. Notandum autem vos hic agentes de adjectivo non comprehendere sub hac denominatione participium aetivum neque participium passivum quod habet sensum participii activi (n. 298), hæc enim, excepta flexione, omnino regulas verborum sequuntur.

493 ^{II} — Adjectivum itaque quod occurrit in oratione ut prædicatum, debet, ut vidimus, esse contractum (1), idque, tum si mediante copula, tum si absque copula cum subjecto connectitur (n. 480), v. gr. **ܡܟܠܐ** **ܕܗܘܐ ܗܘܐ ܦܘܠܗܐ** (*dulce est verbum tuum*), **ܡܟܠܐ ܕܡܠܟܐ** (*bonus est Dominus*), **ܡܟܠܐ ܕܡܠܟܐ** (*tu es misericors*), **ܡܟܠܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ** (*pulcherrima sunt opera Dei*). Attamen hujusmodi adjectivum, si cum subjecto interposita voce **ܐܡܝܢܐ ܗܘܐ** etc. connectitur, non contrahitur, v. gr. **ܡܟܠܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܐܡܝܢܐ ܗܘܐ** (*sanctus es Domine*). Item tenendum de adjectivo completivo pronominis relativi, scilicet quoties subjectum adjectivi referatur ad pronomem relativum, tunc contrahi debet hujusmodi adjectivum, et post illud licet adjicere pronómina personalia separata

(1) In dialecto Matlulæ adjectivum semper est contractum, sive sit prædicatum, sive qualificativum, et ideo nunquam alia emphaticum accipit.

vel ea omnittere, v. gr. **صَدَقُوا مَوْتًا وَكَلِيمًا صَادِقًا**
(fideles qui mortui sunt in charitate), **وَجَدَ لَمْ يَكُنْ**
يَدْرِي (*da panem qui reperitur apud te*). Quod
 si -post relativum interponas vocem **أَمَّا هُوَ** etc., tunc
 hæc copula gerit vicem pronominis personalis separati,
 et cum illa adjectivum non contrahitur; v. gr. **كَلِمًا**
تَلْبَسُهَا (*quære mulierem quæ sit*
perfecta).

494. — Prædicatum verbi **يَكُونُ** sequitur
 regulas prædicatorum in genere, verbi gratia:
وَجَدَ صَوْتًا مَلِكًا وَجَدَهُمْ
(gratiosa erat vox salvatoris
nostri), **يَكُونُ سَوِيًّا** (*estote sani*), **يَكُونُ**
أَبُوهُ (*ejus pater erat agrotus*).

495 — Adjectivum autem quod propositionem
 iugreditur ut completivum nominis licet tibi illud contra-
 here vel non, attamen si contrahitur, ei præfigenda est
 præpositio **وَ**, v. gr. **أَشْبَهَ شَجَرًا مَرْجًا عَلَى نَهْرٍ**
(tamquam arbor plantata super rivum), **رَأَيْتُ**
سَفِينًا تَحْمِلُ ثَمَرًا (*vidistine navim ferentem diritias?*),
دَعَا **رِجَالًا** (*voca viros commorantes*
illie); si vero non contrahitur adjectivum, nulla ei est
 præfigenda præpositio, v. gr. **أَلَهُ مَرْحَمَةٌ** (*Deus*
misericors); **رَجُلًا** **لَا حِيلَ لَهُ** (*homo stultus*

nescit hoc); $\text{נַרְמֵי מַחְוֵי אִמְוֵי}$ (*vidi pueros parvulos*);
 $\text{כִּלְמֵי לַחְוֵינֵי אִמְוֵי מַחְוֵי}$ (*ingressi sumus in*
urbem notam et celebrem). De hoc adjectivo fusius erit
 sermo in capite seq.

496 — Adjectivum indicans statum agentis vel
 patientis semper contrahitur et assumit ante se חֵי
 (*cum, dum*), v. gr. $\text{כִּלְמֵי לַחְוֵינֵי אִמְוֵי וְחֵי}$
 (*ingressus est Christus Hierosolymam equitans pul-*
lum), $\text{מִרְכַּבְתָּא מֵי מֵיֻבְּ חֵי לְחַיִּיב מֵוֹר}$ (*stetit*
coram me vir quidam indutus olba), $\text{מַחְוֵינֵי לְבָר חֵי}$
 (*glorificamus te clamantes et dicentes*).
 Quandoque loco חֵי assumit ו more Arabum, v. gr. כִּלְמֵי
 (*ingressus est Hierosolymam*
equitans pullum). Tandem quando adjectivum indicat
 statum non agentis sed patientis vel alius nominis,
 tunc licet illi præmittere ו loco חֵי v. gr. נַרְמֵי מַחְוֵי
 (*vidi Dominum stantem et servum*
sedentem). Ex omnibus his quæ de adjectivo indicante
 statum diximus facile colliges ablativum absolutam
 Latinorum eodem modo apud Syros exprimi, ex. gr.
 $\text{כִּלְמֵי לַחְוֵינֵי אִמְוֵי חֵי חֵי מַחְוֵי}$ (*ingressi sumus urbem*
occidente sole); $\text{אַרְבַּעַת חַסְוֵי חֵי חֵי אִמְוֵי מַחְוֵי}$
 (*crucifixus est sur clamante præcone*).

497 — Tandem adjectivum quod tenet locum

substantivi, si personam aut rem determinatam denotat, nunquam contrahitur, v. gr. *مَوْجِبًا لِحُجَّتِهَا* (*gloria optima*), *أَنْتَ لَيَقْفِي* (*væ adblandienti*), *وَبِ كُفْرِنَا* (*iverunt castæ*), *مَهْلَمٌ مِّنْ سَعْتِنَا* (*miserere nostri, misericors*). Quod si hujusmodi adjectivum sibi adnexum habeat substantivum in statu constructo (n. 288), tunc patitur contractionem propriam status constructi, v. gr. *هَدَيْنَا لَكُمْ خَيْرَ نَبِيٍّ* (*accipite faustum nuncium, incolæ sepulcrorum*); *صَلَّيْنَا لَكُمْ خَيْرَ نَبِيٍّ* (*exaltamus plenam gratiæ*). Adjectivum autem negatione affectum, particula *كَلَّا* copulatur, quæ cum adjectivo ita conjungitur ut adjectivum et particula unum fere vocabulum forment, ex. gr.: *كَلَّا هُوَ مِنْكُمْ* (*fuge ab infidelibus*), *طَبِيرٌ أَنْتَ لَّا تَرَاهُ مِنْ مَلَكِيٍّ* (*comprehendisse invisibilia?*).

ARTICULUS IX

DE ADJECTIVO COMPLETIVO SEU DETERMINATIVO.

498 — Adjectivum Completivum seu Determinativum est illud quod substantivum concomitatur ad illud determinandum. Adjectivum in hoc statu convenire debet cum substantivo tantummodo quoad genus et quoad numerum.

Determinatio autem seu completio nominis potest esse vel per ipsum adjectivum, ut hactenus vidimus, vel

per propositionem quæ adjectivi locum tenet. Adjectivum quidem cum completivum est substantivi nequaquam contrahendum est, ut nuper vidimus, et proinde dicitur

v. gr. $\text{מַרְנִי אֵלֶּיךָ וְזָרָא}$ (*vidi arborem excelsam*).

499 — Propositio autem quæ locum tenet adjectivi completivi adsciscit semper ante se litteram ו quæ est pronomen relativum, et si propositio loco verbi habet participium activum vel adjectivum cujus subjectum seu agens referatur ad ו relativum, tunc particula ו vicem gerit pronominis personalis participii vel adjectivi, v. gr.:

$\text{אִם אֶחָד מִכֵּן מַשְׁחֵתָ וְיִשְׁיֶזַע}$ (*est illic pauper qui circumit mendicando*), $\text{לְהַדְּבִיבֵיהֶם לְחַלְמֵינָא וְאוֹפְרֵינָא לְחַדְּבִיבֵי}$ (*beati divites qui elemosynas erogant*); $\text{אֲחַפְּסָא מִלְּפָנֵי רַגְלֵיךָ וְלֹא מִנְּחִיבֵי לְחַדְּבִיבֵי מַחְמֵהוּנָא}$ (*invenit rex virum indutum vestibus immundis quæ non decent nuptias*).

500 — Adjectivum completivum apud Syros ut apud Arabes venit ordinarie post substantivum; sunt tamen quædam nota adjectiva quæ possant præcedere sua substantiva; hujusmodi sunt sequentia: אַמְתָּנָא (*alius*); פְּרִימָא (*primus*); אַמְתָּנָא (*ultimus*); פְּרִימָא (*multus*); אַחְפָּזָא (*parvus vel modicus*); זָרָא (*magnus*); v. gr. $\text{לֹא הָוָה עָלְמָא אֲמִנְעִי מִמְּהוּנָא וְיִזְרָא לִּי}$ (*non fuit in mundo alius peccator similis mihi*), $\text{פְּרִימָא לְחַדְּבִיבֵי}$ (*multa opera bona ostendi vobis*),

أَجْبًا (alio tempore).

Item adjectiva quæ designant titulos personarum earumque qualitates sive in bonum sive in malum sensum ordinarie suis nominibus propriis anteponuntur,

v. gr. هُوَ جَسْرٌ كَبِيرٌ سَلَامٌ لَكَ (gloria tibi Deus fortis);

هَذَا رَجُلٌ قَدِيمٌ (inquit beatus Paulus);

كَلِمَةٌ قَدِيمَةٌ (ave sancta Maria).

501 - Quævis orationis pars indicans circumstantiam temporis vel loci vel aliud simile, et occurrens veluti adjectivum completivum, assumere debet ante se

و relativum, v. gr. سَلَامٌ هُوَ قَدِيمٌ وَ قَدِيمٌ هُوَ (dulcis est mors propter Deum),

هَذَا رَجُلٌ قَدِيمٌ هُوَ (hic est adjutor et minister mecum),

هَذَا رَجُلٌ قَدِيمٌ هُوَ (Joannes erat

lucerna ante solem).

ARTICULUS X

DE COMPARATIVO ET SUPERLATIVO.

502 - Syris deest forma أَفْجَلٌ quam habent Arabes inter formas adjectivorum positivorum, iis etiam deest hæc eadem forma أَفْجَلٌ quam habent Arabes sensu superlativi et comparativi; et nihilominus Syri nullam aliam formam habent ad efformandum comparativum atque superlativum. Itaque adjectivum comparativum

apud eos exprimitur per adjectivum positivum simpliciter, addita præpositione **מִן** nomini eum quo comparatio instituitur, v. gr. **מִיִּטְפָּא מְדָרַתָּ מִן כְּבִיאָו** (*sapientia melior est divitiis*), **מִנְּמִן מְכַרְתִּים מְדָרַתָּ** (*nos sumus fortiores quam vos*). Quandoque, majoris claritatis causa, interponitur vox **מְכַתָּ** (*potissime*), vel vox **לְבָּ** (*bene, maxime*), ex. gr. **מְכַמְלָא וְשִׁיפָּ אֵהּ בְּמִן אֹוְדָא מְכַתָּ מִן** **מְהוֹוָא** (*sol remotior est quam luna a terra*). Adverbia autem comparativa exprimuntur per adjectiva contracta in numero singulari. Ea vero adjectiva comparativa quæ vim vel intensitatem tantum denotant, exprimuntur per voeem **מְכַתָּ** vel **לְבָּ**, v. gr. **פְּלִסְפִּי מְכַתָּ מְטִירָא** (*operatus sum plus quam tu*), **וְשִׁמְרָא מְנַמְלָא יֵאֲתָמְנֵה וְרֵהֲמֵה לְבָּ מִן** **פְּלִסְפִּי** (*dilexit Deus portas Sion plus quam omnia tabernacula Jacob*). Item sit exemplum adverbii comparativi **אֲמַהֲיָרָא מְהֵתְכִי מְכַתָּ מְטִירָא** (*sorores tuæ incedunt præclarius quam tu*). Hinc etiam vides nomen eum quo comparatio fit necessario exprimendum esse, secus comparatio nequit existere, v. gr. **זִוְוָא יֵאֲוִים מְעַתְּמִ אֵהֲחֵרְמֵה אֲמַתָּ** (*ambulavit duobus diebus plus minus*).

503—Superlativum circumscribitur diversis modis,

v. gr. **אֲכְהֵוֹתָהֵן וְעִכְבִּיטָא** (*sanctissimus*), **מְהִיבִּיבִּי חִיבָא** (*minimus apostolorum*), **אֲמַלָּא פְּהִיבָא זִכְּ חִלְטֵהֶמָּ** (*quodnam mandatum est maximum in lege?*).

504 — Notandum deinde nomen cum quo comparatio fit interdum loco **بِ** prænolari particula **أَوْ** (*aut*) more Græcorum, maxime quando nequit præpositio **بِ** habere locum, v. gr. **لَارَهُوْ هَكَرْمُوْا تَهْهْ تَبْتْ صَهْطُ** (*Tyro et Sidoni remissius erit in die iudicii quam tibi*).

CAPUT II

DE PRONOMINIDUS

ARTICULUS I

DE PRONOMINE PERSONALI.

505 — Pronomen reflexivum quod Arabes per vocem **نَسْ** cum suffixis exprimunt, exprimitur a Syris per pronomen personale separatum agentis, adjiciendum inter agens et idem pronomen suffixum habens præfixam præpositionem lamadh, quod personam patientem exprimit, v. gr. **هَدَّوْا هُوْ هُوْ كَهْ اَفَّ** (*stultus sibimet nocuit*), **اَنَّا هَمَّسْ هُوْ هُوْ كَهْ اَنَّا** (*Christus semel demisit*), **اَنَّا كَبْرْ خَبْرُوْ** (*adjuva temetipsum*). Vel etiã exprimitur pronomen reflexivum more Arabum per vocem **نَفْسًا** (*anima*)

cum suffixis, v. gr. **לָא יִזְמַר יוֹמֵר** (*ne extollas te met*),
מִיִּזְמַר יוֹמֵר (*humiliavi me met*): vel per vocem **מִי**
 (*essentia*) etiam cum suffixis, v. gr. **מִיִּזְמַר יוֹמֵר**
מִיִּזְמַר (*Christus demisit semetipsum*).

Adjicitur post nomina vel pronomina vox **יִזְמַר**
 vel **מִיִּזְמַר** (*persona*) cum praeſixa praeſitione **ו**, et cum
 subnexis suffixis ad exprimendum sensum quem Latini
 per pronomen *ipse*, *ipsa*, *ipsum*, exprimunt, v. gr.
מִיִּזְמַר יוֹמֵר אֲנִי אֲנִי (*ego ipse veniam ad te*)
מִיִּזְמַר יוֹמֵר אֲנִי אֲנִי (*rex ipse nos visitavit*).

506—Nota tandem quandoque post verbum intransitivum
 redundare emphatice praeſitionem lamadh cum
 pronomine suffixo ejusdem personae agentis. Ex. **אֲנִיִּזְמַר**
 (*venimus*), **מִיִּזְמַר יוֹמֵר** (*mortui sunt inimici*),
אֲנִיִּזְמַר יוֹמֵר אֲנִיִּזְמַר (*veni*), **אֲנִיִּזְמַר יוֹמֵר**
 (*inveniemiini contra Deum stare*).

507ⁱ — Pronomen *idem*, *eadem*, *idem*, exprimitur
 Syriace per pronomen personale **וּ** repetitum, interce-
 dente particula **וּ**, sive separatim sive suffixum juxta
 casuum diversitatem, ex. gr. **וּוּ**
וּוּ (*Paulus Ecclesiam exogitavit, et idem eam*
laetificavit), **וּוּ** (*dixit Jesus*
idem verbum), **וּוּ**.

(*eiusdem S. Ephraemisermonis*), **هَوَ كَيِّمَ طَلُونِ كَيِّمَ طَلُونِ**;
(*eadem via rediit*). Pro pronomine suffixo accusativo licet
in talibus exemplis adhibere pronomen typicum **هَوَ**, ut
هَوَ كَيِّمَ طَلُونِ كَيِّمَ طَلُونِ (*idem verbum dixit*) (I).

507 II – Pronomen personale **أَنْتُمْ** (*Vos*) non
convenit in eleganti lingua Syriaca uni personæ, sed
pluribus ut apud Græcos, Latinos et Arabes. Attamen
posterioribus ævis (circa seculum XII) cœptum est apud
aliquos Syros adhibere pronomen **أَنْتُمْ** ad alloquendam
unam personam dignitate præditam ut mos est hodie
omnium populorum Europæorum (2). Hunc tamen usum
apud scriptores bonæ notæ non est invenire. Pronomen
autem 1^a pers. pl. adhibere pro sing. solent reges et
magni viri in omnibus mundi linguis.

507 III – Sæpe pronomen **هَوَ** usurpatur ut ple-
onasmus ad sermone exornandum, quod in versione
Novi Testamenti Syriaca dicta Ps^hitta frequentissimum

(1) Hæc ratio exprimendi pronomen *idem* non est genuina Syriaca, neque
celerae linguæ Semiticæ eam vel ejus notionem habent; Syri autem præteritis
seculis cum libros Græcos in suam linguam cœperunt transferre, hanc notionem
ex Græca lingua didicerunt, ad illiusque imitationem rationem prædictam excogi-
tarunt. Imo non contenti simplex pronomen hac ratione exprimere, ex eo
fœminino substantivum concretum derivarunt **هَوَ كَيِّمَ طَلُونِ** ad significandam
notionem quam ipsi Latini non habebant quamque hodie ut populi Europæi simili
ratione exprimunt per vocem *identitas*.

(2) Europæi hodierni excessum in hac re attigerunt, cum æquales etiam
(imo etiam inferiores) alloquendo dicunt *Vos* pro *Tu* (quod sensati homines certe
non approbant). Quod magis tædet est usus Italicorum dirigendi ad unam personam
masculinam pronomen 3° personæ fœm.; adhuc ac magis admirationem provocat
usus Germanorum dicendi *illi* pro *Tu*. Ipsa igitur urbanitas ad excessum producta
in ridiculum degenerat. Populi tamen Orientales nostris temporibus et in hoc
Europæos imitari cœperunt, Turcæ, Persæ, etc. At Arabes tantummodo in scriben-
dis epistolis etiam familiaribus lingua vulgari pro singulari pluralem adhibent tum
in secunda tum in prima persona.

est. He autem hujus pronominis in tali casu semper eliditur seu otiatur, ex. gr. **לְאַמְתֵּיכוֹן עִיְיָ** (*alium expectamus*), **חֻמְכֵיכוֹן אִתֵּי עִיְיָ דְּרִיזֵי חֲנַנְיָא** (*fide iustificatur homo*).

508^I — Usurpatur pronomen personale **עִיְיָ** ejusque derivata ad exprimendum id quod latine exprimitur per *cumque*, praecedente **אִמְלָא** (*quis*), vel **חֻמְלָא** (*quantum*), vel **מִמְ** (*quis*), vel **מִמְ** (*quid*) et particula **וֹ**, ex. gr. **עִיְיָ וֹ חֻמְלָא אִמְלָא אִיְיָ וֹ** (*fac hoc quocumque tempore*), **לָא זִמְיָא אִנְיָא לִמְרֵי חֻמְלָא רִיְיָ אִמְלָא וֹ יִיְיָ** (*non te reprehendit propter quaecumque rem*), **אִיְיָ וֹ אִיְיָ וֹ יִיְיָ אִיְיָ וֹ חֻמְלָא אִמְלָא וֹ יִיְיָ** (*care ab isto homine, quicumque ipse sit*), **חֻמְלָא וֹ יִיְיָ וֹ אִמְלָא אִיְיָ וֹ יִיְיָ** (*fuge a mendacibus, quicumque ii sint*), **חֻמְלָא וֹ יִיְיָ וֹ אִמְלָא אִיְיָ וֹ יִיְיָ** (*accipe illud quantumcumque sit*), **חֻמְלָא וֹ יִיְיָ וֹ אִמְלָא אִיְיָ וֹ יִיְיָ** (*da illam quantumcumque ea sit*).

508^{II} — Pronomen demonstrativum **אִיְיָ** inservit cum **חֻמְלָא** ad significandum Latinorum *tantum* neutrum tum ut nomen, tum potissimum ut adverbium, ex. gr. **חֻמְלָא וֹ יִיְיָ וֹ אִיְיָ וֹ יִיְיָ** (*tantum te amo!*), **חֻמְלָא וֹ יִיְיָ וֹ אִיְיָ וֹ יִיְיָ** (*cur tantum clamatis?*), **חֻמְלָא וֹ יִיְיָ וֹ אִיְיָ וֹ יִיְיָ** (*tantum mihi sufficit*).

ARTICULUS II

DE MODO EXPRIMENDI GENUS NEUTRUM.

509 - Rem idealem quæ sensibus non apprehenditur, sed mente fingitur, considerant Syri qui genus neutrum non habent, ut fæminiai generis. Sic v. gr. dicunt: **וַיֹּא צִמְעָא אֲתִמְעָא יְיֵהּ** (*hoc die tertia contigit*); **אֲכִרָא אֵהָ לֵב וְאֵלָא** (*opus erat mihi ut irem*); **צִמְעָא אֵהָ וְצִמְעָא מִלְכָא** (*dicitur quod mortuus sit rex*); **כִּכְוֵהּ וְזִמְעָא** (*propter hoc*); **אֵהָ אֵהָ אֵהָ** (*ab hoc*); **אֵהָ אֵהָ אֵהָ** (*id omne quod Jesus descendit ad inferos, fuit ut mortuos vivificaret*); **לֹא אֲכִרָא** (*nequit esse seu impossibile est ut homo non erret*); **אֵהָ אֵהָ אֵהָ** (*ninxit et pluit*); **אֵהָ אֵהָ** (*vesperarit*); **אֵהָ אֵהָ** (*illuxit*); **אֵהָ אֵהָ אֵהָ** (*unum petii a Domino*); **אֵהָ אֵהָ אֵהָ** (*turpe est ut facias quod dixisti*). Item dicendum si de plurali numero agatur, v. gr. **אֵהָ אֵהָ אֵהָ אֵהָ** (*creavit Deus visibilia et invisibilia*); **אֵהָ אֵהָ אֵהָ** (*ea quæ evenerunt propter malos consiliarios evenerunt*).

510 - Ad hæc pertinet usus **אֵהָ** tamquam ligaminis inter unam et alteram propositionem, præ-

sertim post unam ex particulis conjunctivis, et tunc

וּנָ necessary adsumit post se litteram וּ (n. 425), v.

gr. *לְחַנְתָּ אֶתְּ לְאִשְׁרָיִךְ לְמָקוֹם מְכֻבָּד וְיִאֲמַנְתֶּם* (*cur desperaxisti fratrem tuum loco eundem honorandi?*);

אִסְדָּךְ אֱלֹהֵי חַיְוֹטְךָ חָפֵץ וְיִבְרַח לְכַן חַנּוּהוּ (*tam dilexit nos Deus ut nobis suum filium daret*);

וְנָ וְרַגְמָהּ וְיִאֲרֵא (*quod velis ire ad urbem, non placet mihi*).

511 — Huc pertinent plurima verba quæ adhibentur impersonaliter i. c. in 3^a persona sing. fœm. sine agente expresso, et cum accusativo personæ in quam fit actio verbi. Hujusmodi sunt verba *טָלַד* (*lædui*), *חָפַ* (*doluit*), *אִמְלָהּ* (*torpor natus est*): quæ omnia in 3^a fœminina adhibentur cum littera *א* præfixa personæ agentis, v. gr. *טָלַדְתִּי* (*lædui me*); *אִמְלָהּ לָנוּ* (*triste est nobis, seu angimur*); *חָפַתְתִּי לְהוֹרָה* (*amarum vel acerbum fuit eis, mærore affecti sunt*); *אִמְלָהּ לָנוּ* (*angor*); *אִמְלָהּ דְּחַפְתִּי* (*ne torpore afficiamini*).

512 — Syri usurpant *חַנּוּמָא* indeclinabile quo exprimunt *rem, negotium, aliquid, etc.* v. gr. *לֹא מַתְבֵּי חַנּוּמָא* (*nihil vidi in domo*). Quando vero volunt exprimere *aliquid* vel *rem* in numero plurali, omittunt *חַנּוּמָא* et adhibent adjectivum quod illud sequitur in numero

plurali generis fœminini, (n. 514), v. gr. **كَيْفَ يَا كَاهِنَ** (*hæc sunt mirabilia*). Aliquando adhibetur **فِيهِ** eo sensu quo Latini dicunt *aliquid, quoddam*; imo de personis etiam usurpatur significans *aliquis, aliqua, vel quidam, quædam*, et quidem pro plurali etiam, v. gr. **أَمَّا كَسْفًا فِيهِمْ** (*adestne aliquid panis?*), **فَكَجِبْنَا فِيهِمْ** (*nonnulli magis'ri dicunt*), **خَفِيَ خَلَا أُنثَىٰ فِيهِمْ** (*quare aliquam mulierem*), **أَمَّا لَبَّ عَتَا فِيهِمْ** (*habeo aliquot negotia*).

ARTICULUS III

DE PRONOMINE RELATIVO.

513 -- Pronomen relativum exigit apud Syros æque ac apud Arabes ut extet in correlativo sequenti pronomen personale ejusdem personæ, ejusdem generis et ejusdem numeri, ac nomen cui refertur pronomen relativum. Quo præmisso, sciendum est hujusmodi pronomen personale propositionis correlativæ aliquando elidi in Syriaca uti et in Arabica lingua, v. gr. **فَمَا أُنثَىٰ** (*quot sunt viri quos vidisti?*) pro **فَمَا أُنثَىٰ وَيَوْمَئِذٍ**.

Hic advertendum est notabile discrimen quod extat inter linguam Latinam et Syriacam quoad propositionem

quæ sequitur pronomen relativum. Nempe cum Latini regere faciunt pronomen personale bujus propositionis a verbo ejusdem propositionis, Syri illud regere faciunt a verbo propositionis præcedentis cui refertur pronomen relativum. Unde cum Latini dicunt: *Ecce libri quos desiderasti*, ubi quos est accusativus verbi *desiderasti*; Syri dant verbo *desiderasti* pronomen quod illud regat et relinquunt pronomen relativum rectum a propositione præcedente *ecce libri*, dicentes: **ܐܝܢ ܚܘܒܝܢܐ ܕܚܝܬܐ ܐܢܐ**;

litteraliter: *ecce libri qui desiderasti eos*; item **ܕܡܝܢܐ**

ܠܡܪܝܡ ܕܚܝܬܐ (*beata est Maria quam omnes linguæ celebrant*); propter hoc præpositio quæ apud Latinos pronomini relativo copulatur, apud Syros conjungitur pronomini ejus personali quod illud

sequitur, ex gr.: **ܐܝܢ ܐܢܐ ܕܡܝܢ ܕܚܝܬܐ** (*quis est iste*

cum quo loqueris?), **ܐܝܢ ܚܝܬܐ ܕܚܝܬܐ** (*dirutæ sunt domus ex quibus exivimus*),

ܐܝܢ ܐܢܐ ܕܚܝܬܐ (*hic est de quo scripsit Moyses*).

514 - Animadvertendum est apud Syros partikulam **ܘ** quæ est pronomen relativum necessario exprimendam esse cum quovis adjectivo completivo per *gd^hamam* contracto, sive substantivum cui adjectivum refertur sit determinatum, sive sit indeterminatum. Exempla substantivi indeterminati cui adjungitur adjectivum cum pronomine relativo: **ܐܝܢ ܡܝܢ ܕܚܝܬܐ**;

(*tamquam malum constatum ex metallo*); **ܐܝܢ ܚܝܬܐ**

(*emi duas columbas speciosas*).

Non præfigitur tamen pronomen relativum adjectivo non contracto, v. g. **مَنْ لَذَهْ حَجَّنا صَمَمًا** (*ad voca illum virum venerandum*). At si interponatur vox **أَمَّا** cum suffixis, tunc pronomen relativum necessario præfigendum est huic voci **أَمَّا**, unde dicitur, v. gr. **حَجَّنا وَأَمَّا هَؤُلَاءِ صَمَمًا** (*vir qui est honoratus*), (n. 481 et 493).

515 – Ante pronomen relativum **و** quando tenet locum substantivi, i. e. quando nullo nomini connectitur, præmittendum est aliquod nomen cui pronomen relativum referatur; si igitur nullum hujusmodi nomen extat, et pronomen relativum referatur ad personam vel rem determinatam, tunc ei præmittendum est unum ex pronomibus demonstrativis remotis, scilicet: **هَؤُلَاءِ**, **أُولَئِكَ**, **أُولَئِكَ**, v. gr. **هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ** (*illi qui missi sunt, ex Pharisæis erant*); **هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ** (*hic est ille quem dixi venturum post me fore*); vel ei præmittitur pronomen **مَنْ** (*qui*) v. gr. **مَنْ مَنِّي وَهَيْرُونَ** (*qui misit me, ipse dixit mihi*). Sin autem relativum **و** referatur ad nomen indeterminatum tunc ei præmittitur unum ex sequentibus pronomibus interrogativis, **أَمَّا**, **أَمَّا**, **أَمَّا** (n. 248), v. gr. **أَمَّا هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ** (*qui cupit regnum calorum placeat Deo charitate pura*); **أَمَّا هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ هَؤُلَاءِ** (*si diligitis eos qui vos diligant, quam mercedem habebitis?*).

Frequentissime tamen pronomina demonstrativa promissive pro interrogativis et vice versa usurpantur, v. gr.

مَنْ وَصَّيْتُكَ كَمَا قَعَمْتَنِي نَهْنِي (qui diligit me, mandata mea serret).

516 - Nihilominus relativum, quod tenet vicem substantivi, adhibetur aliquando solum absque ullo præmisso, v. gr. *بِهِمْ فِي بَيْتِهِمْ* (beati qui habitant in domo tua); *مَنْ كَرَّمَكَ لَسَّجِدِهِ* (væ ei qui præbet potum socio suo).

517 - Aliquando, præsertim in scriptis versis ex lingua Græca, præfiguntur relativo præpositiones quæ juxta ea quæ diximus (n. 513) præfigendæ sunt pronomini personali quod sequi debet relativum et ad illud referri, idque imitatione ejusdem linguæ Græcæ, v. gr. *مَنْ لَذِيهِ وَطَعْدَسَيْبِ طَلَايَا* (sanctus is quem laudant angeli).

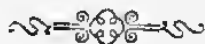
Idem habet locum cum relativo adverbiali loci, v. gr.

أَهْ قَفِيرَ لَيْمَكْ بِيَمِ امْأَا وَيَأَمَمِي (revertar in domum meam, unde exivi); *أَمَمَا لَكَلَيْبِيَمِ حَاهِنَا وَيَنْسَمَا مَمِ امْأَا*

وَيَحْنَمِه فَالْجَا (habitare fac defunctos nostros in mansionibus quietis, unde aufugerunt dolores). Regulariter

dicendum esset in his exemplis *أَمَمَا وَيَنْسَمَا وَيَحْنَمِه*, et

أَمَمَا وَيَحْنَمِه.

ARTICULUS IV

DE PRONOMINE DEMONSTRATIVO.

518 - Pronomen demonstrativum licet indiscriminatim præponere vel postponere uomini demonstrato, v. gr. *هَذَا هُوَ الْبَحْرُ* vel *هَذَا هُوَ* (*hic liber*), *هَذِهِ* vel *هَذِهِ هِيَ* (*illa puella*), *هَذِهِ* vel *هَذِهِ هِيَ* (*audiri hæc verba*).

519 - Ad demonstrandum aliquid ideale adhibetur plerumque pronomen demonstrativum proximum fœminini generis, v. gr. *هَذِهِ هِيَ* (*sede hic, hoc enim melius est tibi*), *هَذِهِ هِيَ* (*fac hoc et vires*). Quando occurrunt duo demonstranda, adhibetur pro primo pronomen demonstrativum remotum, et pro altero demonstrativum proximum, ex. gr. *هَذِهِ هِيَ* (*Christus honorat prophetas et apostolos, illos quidem quia de ipso prophetauerunt, hos autem quia eum predicauerunt*). Sæpius demonstrativum proximum pro utroque usurpatur nomine, *هَذِهِ هِيَ* (*excommunicat Ecclesia et hæreticos et schismaticos, illos quidem propter honorem fidei, hos autem ad conservandam charitatem*).

519 II — Usurpatur pronomen remotum pro nomine antea memorato ut non repetatur, ex. gr. (אֲנִי) *אֲסַר לִבְרִיתִי וְלִבְרִיתִי יוֹסֵף* (*asser librum meum et librum Josephi*), *סָרְדוּ מִן הַבָּיְתָא וְרֵיחוֹרֵי* (*furati sunt latrones res nostras et vicinorum*). Quod si secundum nomen regit genitivum sufficit particula *וְ* et demonstrativum pronomeu supprimitur, ex. gr. *לָקַחְתִּי מִן הַבָּיְתָא וְיִמְעֵי יוֹסֵף* (*cepi gladium Josephi et meum*). Dicitur etiam *וְיִמְעֵי יוֹסֵף*, sicut etiam *וְיִמְעֵי יוֹסֵף* pro *וְיִמְעֵי יוֹסֵף*.

ARTICULUS V

DE CETERIS PRONOMINIBUS

519 III — *מִיּוֹרָא* Est pro *מִיּוֹרָא מִיּוֹרָא*, significat autem *invicem* seu communicationem actionis; commune est masculinis et femininis uominibus. Agens debet esse nomen plurale, patiensque nomen *מִיּוֹרָא* cum lamadh aut alia praepositione juxta casus; ex. gr. *מִיּוֹרָא מִיּוֹרָא* (*Christiani se invicem amant*), *לִמְעֵי יוֹסֵף* (*latrones ab invicem fugerunt*), *לִמְעֵי יוֹסֵף* (*ne accusetis vos invicem*), *מִיּוֹרָא מִיּוֹרָא* (*Maria et Susanna sibi invicem occurrerunt*),

semper in plurali adhibetur, significatque *aliqui, aliquot, nonnulli*, etc. Fœmininum est **ܘܡܝܢܝܢܐ**. Ex. **ܘܢܘܩܡܐ** **ܘܡܝܢܝܢܐ** **ܘܢܘܩܡܐ** (*aliquot exierunt e civitate*), **ܘܢܘܩܡܐ** **ܘܡܝܢܝܢܐ** **ܘܢܘܩܡܐ** (*nonnulla verba mutavit*).

ܘܢܘܩܡܐ ... **ܘܢܘܩܡܐ**. Hoc verbum quod significat *est*, repetitum et aliquando solum significat partitionem inter duas aut plures res. Ejus usum ex exemplis discas: **ܘܢܘܩܡܐ** **ܘܢܘܩܡܐ** (*sunt qui di'esunt et in paupertate vivunt*), **ܘܢܘܩܡܐ** **ܘܢܘܩܡܐ** **ܘܢܘܩܡܐ** (*mercenarii necesse est ut i duo tulerint, alii quaque*), **ܘܢܘܩܡܐ** **ܘܢܘܩܡܐ** **ܘܢܘܩܡܐ** (*sunt qui verbo tuo credunt, sunt autem qui non credunt*).

ܘܢܘܩܡܐ. Hæc præpositio quæ significat *ex*, adhibetur pro **ܘܢܘܩܡܐ** partitivo de quo mox, regens nomen vel pronomen plurale. Ex. **ܘܢܘܩܡܐ** **ܘܢܘܩܡܐ** (*alii manserunt, alii profecti sunt*).

ܘܢܘܩܡܐ. (1) Significat **ܘܢܘܩܡܐ** personam quam quis nominare non vult, ejusque fœmininum est **ܘܢܘܩܡܐ**. Nota hæc duo nomina *gd^h* amata esse, alterum quidem ex **ܘܢܘܩܡܐ**, alterum ex **ܘܢܘܩܡܐ** quæ ambo inusitata sunt; nota quoque **ܘܢܘܩܡܐ** habere *taw* quamquam non regat

(1) Hoc nomen Semiticum in linguam Hispanicam per Arabes qui diu peninsulam illam dominati sunt introductum est. Hispani enim dicunt *fulano*; cum hujusmodi notio desit in lingua Latina linguisque quæ ex illa derivatæ sunt.

genitivum, seu nou sit in statu constructo eum dici deberet
فُلَانِ, vel potius فُلَانِ, vel rectius فُلَانِ, quia jo d^b non
invenitur iu maseulino. Sed sic fert usus ut nou dicatur nisi

فُلَانِ de masculino, et فُلَانِي de foeminino. Ex. **وَأَمَّا**

فُلَانِ (vade ad NN). Adhibetur quoque de re. Ex.

أَمْرِي (أَمْرِي) (exstat in loco NN.)

مَنْتِي (frater noster venit ex oppido NN.)

رُؤْيُ. Significat numerum quem quis non vult ex-
primere, item sermonem seu factum quod expedit tacere;

plerumque repetitur per *uuu* conjunctionem. Ex. **أَفْعَلِي**

أَوْكُمُ حَتَّى مَسَا (dixi illi sic et sic),

حَجَبِي! كَتَبَ أَفْكُمُ (vixit Petrus sic annos),

أَوْكُمُ نَقَبَ أَيْتِي (tot mulieres venerunt).

حُطَّا. Indeclinabile est et tria significat: 1° - Quan-

tum interrogativum. Ex. **حُطَّا مَقَّعَمَ فُحَا أَصْحِي** (quot

dies mansisti illic?). 2° - Quantum admirativum. Ex.

حُطَّا الرِّجْتِي أَصْحِي (quot viros vidi!);

حُطَّا الرِّجْتِي أَصْحِي (quot mercenarii sunt in domo patris mei!);

3° - Dum, tanto tempore quo, sequitur semper particula

و. Ex. **لَا أَطَلَّا نَصْرِي إِذْ لَمْ أَصْطَلْ بِوَيْسِي أَكِي** (ne loqua-
ris cum illo menduce dum viris seu toto tempore quo viris).

Si praecedit **فَا**, tunc significat quamtumque, etc.

أَوْطَنُ صُحْرُ فَتُنَا كَلَّا حُطَّا وَصُرَّا أُنَّا (*exaltabo te, Domine, quantum possum*).

لَا أُنْف — (Aliquis, quidam); pl. أُنْفَم; negat. لَا أُنْف (nemo).

كَلَّا — حُطَّا De primo vide (n. 512), de altero vide (n. 487, 2).

ARTICULUS VI

DE NUMERALIBUS.

519 — IV. Nomen numeratum quamquam Arabice et Hebraice sit modo singulare modo plurale, Syriace est semper plurale. Cum autem numerum sequitur, plerumque est in statu *gd^hamæ* cum *nua*, raro in statu emphatico. Ex. *سَطْحًا مَعْتَم* (*quinque dies*), *لَمْعًا مَعْتَم* (*novem horæ*), *مِيوَدَعْتَم* (*undecim ancillæ*), *سَمِطًا مَعْتَم* (*sexcenti pastores*) (1). Potest nomen numeratum ante numerum venire, et tunc est in statu emphatico. Ex. *مَعْتَم مَعْتَم* (*tres dies*), *تَحْنًا مَعْتَم* (*quadruginta anni*). Unde vides numeralia nomina nunquam esse in statu constructo, exceptis numeris unitatis

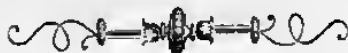
(1) Notatu dignum est usum adhibendi nomen rei numeralis in plurali cum *nua* in nulla dialectorum Syriacarum vulgarium hodie vigentium exstare ac

cognosci nisi in dialecto Mariulæ; illic enim dicitur, ex. gr. *سَطْحًا مَعْتَم*

(*quinque dies*), *أُنْفَم مَعْتَم* (*tres sponsæ*); male tamen pronunciant vocalem quæ præcedit *nua* sine productione.

quæ cum *gd^h*ama et *taw* tuuc proferuntur. Ex. **بَمِ اَوْحَدٍ**
لَمِنَ اَوْتَمِ (ex quatuor ventis), **اَحْسَبُ اَحْسَبِيَّ** (Decapolis).

591^v — Ad epocham notandam, adhibetur particula **و** conjuncta tum cum numero dierum tum cum nomine mensis vel cum voce **مِنَ** mensis ante nomen mensis; dein nomen **سَنَةٍ** anno constructum cum numero annorum in feminino; ex. gr. **اَبْدَانِ اَحْسَبِيَّ اَحْسَبِيَّ**
اَبْدَانِ اَحْسَبِيَّ (scriptum die 10 Julii anno 1753); frequentius **اَحْسَبِيَّ**.

CAPUT III

DE VERBO

ARTICULUS I

DE TRANSITIVO ET INTRANSITIVO ET DE CONVERSIONE INTRANSITIVI
 IN TRANSITIVUM ET VICEVERSA, NECNON DE SIGNIFICATIONE FORMARUM VERBI.

520¹ — Verba apud Syros vel sunt origine activa seu transitiva (**اَحْسَبِيَّ**) ut **مَوْتًا** (occidit), **فَعَلًا** (fecit), vel sunt neutra seu intransitiva, (**اَحْسَبِيَّ**) v. gr. **اَرَا** (ivit), **اَجَسَ** (sedit), vel denique sunt simul activa et

neutra, v. gr. **וּפִיִר** (*reversus est et convertit*), **חֲנָא** (*descendit et dissolvit*), **אֲזַמַּף** (*elongavit et procul fuit seu recessit*).

520 II — Aliquando in verbis quæ habent sensum transitivum simul et intransitivum distinguitur sensus alter ab altero per diversitatem formæ quam assumit verbum in aoristo sic **שִׁפְטָא** in sensu transitivo fit in aoristo **נִיִּפְטָא** (*perfecit, absolvit*) et in sensu intransitivo fit in aoristo **נִיִּפְטָא** (*consumptus est*). Animadvertite porro verbum intransitivum habere hoc sibi proprium quod liceat ei adjicere pronomen ejus agentis suffixum particulæ **א**, ut vidimus, v. gr. **פְּיִמֵה אֲיָהּ** (*manete*), **אֲכַל אֲכִיב** (*vade f.*).

521 — Conversio verbi intransitivi in transitivum, vel verbi transitivi habentis unum accusativum in verbum transitivum habens duos accusativos fit per reductionem verbi vel ad formam **אֲזַיְיִר** (*irritavit*) ab intransitivo **זַיְיִר** (*indignatus est*), **אֲחַבֵּל** (*cibavit*) a nudo **אֲחַבֵּל** (*comedit*), **אֲמַמַּר** (*crexit*) a **מַמַּר** (*surrexit*); vel ad formam **אֲחַבֵּל** v. gr. **חַבֵּר** (*humiliavit*) a **חַבֵּר** (*humilis fuit*), **חַבֵּר** (*evacuavit*) a **חַבֵּר** (*vacuus fuit*), **חַבֵּר** (*honoravit*) a **חַבֵּר** (*honorabilis fuit*); vel ad formam **חַבֵּר**, v. gr. **חַבֵּר** (*subdidit*) a **חַבֵּר** (*servus*), **חַבֵּר** (*significavit, certiore fecit*) a **חַבֵּר** (*novit*).

522 — Conversio autem verbi transitivi in intransitivum fit per adjectionem syllabæ أ initio verbi, ex. gr. أَلَا جُنَّ (*fractus est*) a لَجُنَّ (*fregit*), أَيَّمَنَج (*oblatus est*) a يَّمَنَج (*obtulit*), أَلَا سَفَج (*additus est*) ab أَسَفَج (*auxit, addidit*), أَحْكَمَوُة (*certior factus est*) a أَحْمَوُة (*certiorem reddidit*).

Porro plurima verba efformantur a nominibus quæ a nullo verbo derivantur, quod quidem apud Syros frequentius occurrit quam apud Arabes: Videlicet ex nominibus radice trilitteris formatur verbum intransitivum trilitterum auctum ad formam فَدَلَا ; ex nominibus radice quadrilitteris formatur verbum quadrilitterum, ex. gr. فَرَّوُة (*frænavit*) a فَرَّوُة (*frænum*); حَطَب (*coluit, et origine coluit solem, uti solebant prisci Aramæi ethnici*) a حَطَب (*sol*), فَمَمَمَم (*ornavit*) a nomine Græco κόσμος (*cosmos*), مُهَنَّب (*accusavit*) a nomine Græco μέγιστος (*categoria*). Aliquoties verbum derivatum habet formam أَفْعَلَا , ut أَفْعَلَا (*convivium fecit*) a فَعْلَا (*mensa*).

523 — Hæc omnia autem de conversione transitivi verbi in intransitivum et viceversa ex usu discuntur; formæ enim verborum habent plurimos sensus qui lege fixa determinari nequeunt, quemadmodum res se habet in lingua Arabica. Sic v. gr. forma فَدَلَا aliquando eundem sensum habet ac forma nuda, addita tantum quadam

intensitate, v. gr. **מָוַל** (*occidit multos*) a **מָוַל** (*occidit*), **לָדַנ** (*contrivit*) a **לָדַנ** (*fregit*), **הֶטֶף** (*evertit susque deque*) a **הֶטֶף** (*evertit*). Item forma **אִנְכָּל** aliquando adhibetur ad indicandum simpliciter eventum ejusdem actionis vel operis vel rei, v. gr. **אִסְנָפ** (*apostata factus est*) a **סִנְפָּל** (*ethnicus*), **אִמְסָב** (*æruinavit*) a **מְסָבָל** (*æruo*), **אִפְנָב** (*fructificavit*) a **פָּנָב** (*fructus*) quod initio erat **פְּנָב** nti patet etiam ex Hebraico. Sunt nonnulla verba quæ nonnisi in forma nuda adhibentur, ut **אִנַּל** (*inuit*), **מִנַּל** (*vidit*); et e contra sunt alia verba quorum forma nuda inusitata est, ex. gr. **אִסְנָפ** (*confessus est*), **אִסְנָפ** (*secessit*), **טָנַפ** (*subsannavit*). Quædam verba assumunt in formis anctis sensum longe diversum a sensu formæ nudæ, v. gr. **רָנַל** (*inclinatus est*), **רָנַל** (*oravit*); **מָלַמְ** (*absolutus est*) **מָלַמְ** (*tradidit*); **מָלַמְ** (*implevit, salutavit, solvit*); **מָלַמְ** (*solvit*), **מָלַמְ** (*cæpit*).

524 – Animadvertite tandem omnes verborum formas commues esse significationi transitivæ et intransitivæ, imo ipsa verba aucta quæ habent initio syllabam **אִ** præformativam ad creandam notionem intransitivam, possunt interdum habere sensum transitivum, v. gr. **אִתְזַבְנָה** (*recordatus est*), **אִלְחָבְנָה** (*meminit*), **אִמְדַּהּוּבָה** (*recognovit*), **אִלְחָבְנָה** (*induit*). Excipe solas formas

وَأَمَّا (occidit) et إِمْرُؤُا (suscepit) quæ nunquam transitivæ esse possunt.

ARTICULUS II

DE VERBO PASSIVO.

525 – Syriaca lingua caret forma passiva modo quo eam habent Arabes ac Hebræi; cui quidem defectui suppleunt Syri per formas dictas reflexivas quæ nempe a verbis activis formantur addita initio syllaba præformativa **أَ**. Videlicet vox passiva formæ nudæ fit ad normam **أَفْعَلًا** v. gr. ex **حَرَّ** fit **أَحْرَأَ** (*direptus fuit*), ex **حَجَفَ** fit **أَحْجَفَ** (*relictus est*), ex **صَلَّ** fit **أَصَلَّ** (*verberatus est*), ex **رُذِيَ** fit **أَرُذِيَ** (*formatus seu pictus est*); forma **أَفْعَلًا** habet passivam vocem ad normam **أَفْعُلًا**; et forma **أَفْعَلًا** ad normam **أَفْعَلًا**; tandem forma quadrilittera ad normam **أَفْعَلًا** uti explicavimus plenius ubi egimus de formis reflexivis. Reperiuntur quædam passivæ formæ quæ non respondent suis formis activis modo exposito sic, v. gr. **أَبْزَفَ** (*elongatus fuit*) adhibetur uti passivum verbi **زَفَفَ** cum tamen **زَفَفَ** inusitatum sit; item **أَتَدَكَمَ** (*traditus est*) ut passivum formæ **أَتَدَكَمَ**; **أَتَذَوَّرَ** (*comprehensus est*) uti passivum

dicunt أَبْرَأَ فِيهِ (*credidit in eum*), ex أَبْرَأَ فِيهِ (*irrisus fuit*), dicunt
 (*adoravit eum*) أَبْرَأَ فِيهِ , ex أَبْرَأَ فِيهِ (*creditus est*), dicunt
 (*adoratus fuit*) أَبْرَأَ فِيهِ , ex أَبْرَأَ فِيهِ (*blasphematus est*),
 (*blasphemavit eum*) dicunt أَبْرَأَ فِيهِ .

528 – Verba quæ habent duo accusativa quando
 fiunt passiva concordantur cum secundo accusativo rei,
 non vero cum accusativo personæ; sic v. gr. si converti
 velis sequens exemplum أَبْرَأَ فِيهِ (*demonstravi*
tibi vias) in passivam formam, minime dices ad instar
 Arabum أَبْرَأَ فِيهِ (*tu demonstratus es vias*),
 sed dices أَبْرَأَ فِيهِ (*vias demonstratae sunt*
tibi).

529 – Solent Syri plerumque cum verbo passivo
 agens exprimere mediante præpositione v. gr. أَبْرَأَ فِيهِ
 (*id sit a*
vobis), أَبْرَأَ فِيهِ (*possibile erit tibi*), أَبْرَأَ فِيهِ
 (*legi librum*
elaboratum a philosopho), أَبْرَأَ فِيهِ
 (*vir daemoneus captivatus erat a satana*).

Interdum agens exprimitur mediante præpositione
 (*ex*), v. gr. أَبْرَأَ فِيهِ (*castigati sumus a Deo*),
 (*equa nostra furto sub-*
ducta fuit a mendicis); vel exprimitur agens mediante
 præpositione v. gr. أَبْرَأَ فِيهِ (*a te,*
Domine, omnes nos benedicamur).

ARTICULUS III

DE VERBI MODO INDICATIVO.

530. - Modi verbales in lingua Syriaca et ceteris Semiticis non habent proprias flexiones, sed exprimuntur modo per hanc, modo per illam ex flexionibus communibus verbi, cum vel sine alius vocis auxilio.

531 - Ut ab indicativo incipiamus, tempus praeteritum exprimitur semper et ordinarie per flexionem praeteriti, v. gr. **قَبِلَ طُومًا** (*mortuus est Moyses*).

Habent tamen Syri et alium modum quo exprimunt tempus praeteritum, nimirum assumendo participium passivum verbi et addendo post illud nomen agens habens praefixam praepositionem **ل** (l), v. gr. **مَقْبِلًا كَب** (*auditum fuit mihi i. e. audiui dilectas esse tibi lacrymas oculorum*), **لَا مَرِيًا كَب** (*non vidi hunc virum*). Istud porro participium vel flectitur i. e. concordatur in genere et numero cum nomine quod erat patiens verbi praeteriti, v. gr. **لَا مَرِيًا كَب مَعًا جَمِيًا** (*non vidi commercium*), **لَا مَرِيًا كَب مَعًا جَمِيًا** (*qui non accepit baptismum abeat*); vel adhibetur indeclinabile, v. gr. **أَمِنَّا لَا مَرِيًا كَبِي** (*nonne vidistis mei fratres sponsam?*). Qui modus exprimendi

(1) In dialectis vulgaribus hodiernis Assyriae et Turabdia nonnulli haec forma cognoscitur ad praeteritum exprimendum.

temporis præteriti per participium hæc circumlocutione adhibetur etiam cum verbis quæ non sunt trillittera nuda, v. gr. $\text{מָן וְלֹא עָמְדָה לָּהּ וְשִׁמְעָה לֵאלֹהִים}$ (qui non accepit signaculum abeat). Quod rarum est.

Præteritum verbi substantivi esse exprimitur per וָעָם , in quo tamen littera ע otiatur quoties præcedit prædicatum, dummodo prædicatum sit adjectivum (494) v. gr. $\text{וְעָם אֵלֶיךָ חָבֵב}$ (bonum fuit tibi), וְעָם רָחוֹק (cupido fuit mihi), וְעָם רָחוֹק (longinquus sui).

Nonnunquam præteritum historicam exprimitur per præsens, i. e. per participium activum, per imitationem linguæ Græcæ et in versione librorum Græcorum; id tamen rarum est. At hic modus exprimendi tempus præteritum per præsens regularis est et frequentissimus quoad verbum אָמַר (dixit), cujus participium adhibetur sensu præteriti, ex. gr. $\text{אָמַר מַלְאָכָא לְעִזְרָא}$ (dicit angelus Mariæ ave), $\text{אָמַר מַלְאָכָא לְעִזְרָא}$ (dicunt apostoli Christo auge nobis fidem).

532 — Tempus imperfectum exprimitur in verbis activis per participium activum, in passivis per participium passivum, addito in utroque casu præterito וָעָם (1) cum ע otianti constanter, de cujus temporis conjugatione jam egimus in capite de flectendo participio (n. 287).

(1) Rarissime vel nunquam invenitur וָעָם ante participium in lingua litterali, sed id regulare est in dialecto hodierna Matulle, nec non in dialecto antiqua Chaldaica et apud Talmudistas, idque conforme est linguæ Arabice.

Accipe aliud exemplum ex verbo אִנְתָּ (dixit): אִנְתָּ אֲנִי (dicebat), אִנְתָּ מִן אֲנִי (dicebant), אִנְתָּ אֲנִי (dicebat f.), אִנְתָּ מִן אֲנִי (dicebant f.), אִנְתָּ אֲנִי (dicebas), אִנְתָּ אֲנִי (dicebas f.), אִנְתָּ מִן אֲנִי (dicebatis), אִנְתָּ מִן אֲנִי (dicebatis f.), אִנְתָּ אֲנִי (dicebam), אִנְתָּ מִן אֲנִי (dicebam f.), אִנְתָּ מִן אֲנִי (dicebamus), אִנְתָּ מִן אֲנִי (dicebamus f.).

Item imperfectum verbi passivi, v. gr. חֲפַדְתָּ (acceptabatur), חֲפַדְתָּ מִן (acceptabantur), etc. Imperfectum verbi substantivi esse exprimitur per vocem אֲנִי habentem sibi suffixa pronomina personalia et addito deinde verbo חֲפַדְתָּ cum אֲנִי otianti, v. gr.:

חֲפַדְתָּ אֲנִי (erat), חֲפַדְתָּ מִן אֲנִי (erant)
 חֲפַדְתָּ אֲנִי (erat f.), חֲפַדְתָּ מִן אֲנִי (erant f.)
 חֲפַדְתָּ אֲנִי (eras), חֲפַדְתָּ מִן אֲנִי (eratis)
 חֲפַדְתָּ אֲנִי (eras f.), חֲפַדְתָּ מִן אֲנִי (eratis f.)
 חֲפַדְתָּ אֲנִי (eram), חֲפַדְתָּ מִן אֲנִי (eramus).

Sic dices: חֲפַדְתָּ אֲנִי מִן אֲנִי (Jesus erat in templo). Si autem hujus verbi substantivi subjectum sit indeterminatum, tunc exprimitur tempus imperfectum per vocem אֲנִי indeclinabilem cum addito verbo חֲפַדְתָּ modo explicato, ex. gr. חֲפַדְתָּ מִן אֲנִי (erat

aoristus ctsi raro pro praesente, v. gr. **אַחְבַּרְ לְכַתְּמָא**
(*Benedico Domino*).

534 — Tempus futurum proprie exprimendum
est per aoristum, v. gr. **וּמַלְכָּא חַוְוָהּ מַעְלָא וְיַדְבֵּהּ לְיָהוּבְלֵיכ**
לְאֵהָ (*ut mihi illa die qua me iudicabit Deus*). Frequenter
tamen adhibetur pro futuro participium activum, v. gr.
לְכַתְּמָא אֵלָא אֲנָא כְּהָיְר (*cras veniam ad te*).

535 — Aliquando futurum exprimitur per praete-
ritum, nempe post **מַלְ** (*si et quando*), v. gr. **מַלְ וְיַחְלַפְ**
רְכְּהָא אֵלָא כְּהוּרְא (*quando absolvetur oratio, surge et abi*),
et post particulas conditionales, uti videbis. Licet etiam
participium et aoristus post **מַלְ**, sed id rarum est.

536 — Verbum *habere* exprimitur a Syris per
vocem **אַ** indeclinabilem et per praepositionem **ו** prae-
figendam, seu notam dativi, agentis possidenti seu habenti,
v. gr. **אַבְיָ לְכַרְ מְהַרְ מְהַרְ** (*habes multa pharmaca*).
Imperfectum verbi *habere* exprimitur per **אַ** modo
nunc indicato, addito praeterito **ו** cum **ו** otianti, v. gr.
אַבְיָ וְאֵהָ לְאֵהָ לְאֵהָ (*habebat duos filios*). Futurum
verbi *habere* exprimitur per aoristum verbi **ו** ex. gr.
אַבְיָ לְכַרְ כְּהָיְרְ וְדָא (*habebis multas opes*).

ARTICULUS IV

DE SUBJUNCTIVO ET CAUSATIVO.

537 – Subjunctivus modus qui respondet Latino-
rum subjunctivo vel infinitivo, quando verbum præcedens
est unum ex verbis experimentibus actum voluntatis,
exprimitur in Syriaco idiomate per aoristum, cui præfi-
gitur particula **و**, sive agatur de tempore præsentis, sive
de præterito, v. gr. : **رُجَا اَنَا وَيَسَا كَلَدَا** (*volo videre*
regem) ; **فَمَرَّه وَيَهْمَزْ وَيَسَا** (*precepit ei ut custodiret*
hortum). Nonnunquam exprimitur simpliciter per aoris-
tum absque **و** præfixa, si tamen verbi præcedentis et
verbi subjunctivi agens sit una eademque persona, et
insuper si verbum præcedens sit unum ex sequentibus
vel similibus, nempe **اَمَقَب** (*potuit*), **اَمَقَب** (*valuit*),
لَا اَمَقَب (*cognovit*) in sensu *valuit*, etc. v. gr. : **اَنَا**
اَمَقَب (*non valeo pugnare cum martyribus*) ;
اَمَقَبْ صُنْ اَمْرٍ وَيَسَا اَمَقَبْ لَا اَمَقَبْ اَنَا (*nescio Domine te*
prædicare uti es). Nonnunquam, præsertim in poesi,
aoristus verbo **و** copulatur ad significandum præteri-
tum imperfectam subjunctivi, ut : **اَلْاَكْبِ صُنْمَرْ وَيَسْمَرْ**
وَسَا (*ivit Maria ut Elisabetham visitaret*),
لَا اَمَقَبْ وَسَا وَيَهْمَزْ وَسَا ك (*non poterat me decipere*).
Plerumque subjunctivus exprimitur per aoristum sine **و**
quando verbum præcedens est in imperativo, v. gr. :
فَمَرَّه كَد اَنَا كَد اَنَا (*præcipe mihi ut veniam ad te*),

ܡܕܘܗ ܬܡܘܕܗܢ ܩܬܢܐ (sine ut saturentur filii). Adhibetur
 etiam ܐܠܗ ut particula conjunctiva post verbum ܪܝܚܐ
 (voluit), ex. gr. quod in Evangelio: ܪܝܚܐ ܐܢܐ ܐܠܗ ܒܝܡ
 ܚܝܘܗ ܡܘܕܝܐ ܠܘܐ (volo ut jam ardeat ignis).

538 - Ut plurimum vero quoties agens verbi
 præcedentis et agens verbi subjunctivi ad unam eandem-
 que personam referuatur, pro subjunctivo adhibetur
 infinitivus verbalis (n. 281) cum præfixa lamadh, v. gr.
 ܪܝܚܐ ܠܦܬܝܚܐ ܕܝܡܐ ܘܐܠܗ (volui habitare in domo
 Dei), ܥܦܪܐ ܐܢܐ ܠܦܬܝܠܐ ܠܚܒܐ (potesne venire mecum?).

538 II - Item adhibetur infinitivus verbalis quoties
 subjunctivus determinatum agentem non habet, i. e. tunc
 infinitivus evadit ut nomen agens propositionis, v. gr.
 ܘܝܢ ܠܦܬܝܠܐ ܐܝܚܐ ܕܠܐ ܦܢܐ (bonum est sperare in Domino).
 Quando autem infinitivus aliqua præpositione copulari
 debet, intercedit ܘ, ut: ܘܝܢ ܠܦܬܝܠܐ ܐܝܚܐ ܕܠܐ ܦܢܐ
 (melius quam confidere in homine).

Quandoque loco aoristi adhibetur participium
 activum, dummodo agatur de 3^a persona, et verbum
 antecedens sit unum ex sequentibus, nempe ܥܦܝܐ (caepit),
 ܠܦܬܝܠܐ ܐܦܝܐ (potuit), ܠܦܬܝܠܐ ܐܦܝܐ (sivit). etc.; v. gr.
 ܠܐ ܦܢܐ ܘܐܠܐ ܠܐ ܦܢܐ (nequit hic inter nos ingredi),
 ܠܐ ܦܢܐ ܠܐ ܦܢܐ ܠܐ ܦܢܐ (non potuit domus capere illos),
 ܥܦܝܐ ܠܐ ܦܢܐ ܠܐ ܦܢܐ (assueti sunt restaurare
 ruinas), ܥܦܝܐ ܠܐ ܦܢܐ (caepit gallus cantare).

Item post imperativum pro subjunctivo adhibetur participium præsens, v. gr. **أَقِمْ لَهُ صَخْرًا كَبِيرًا** (*dic ei ut adjuvet me*), **عِدِّهِمْ وَجَمِّمْ لِقَوْمِهِمْ** (*sinite utraque crescere*), **مَدِّهِمْ كَأَنَّهُمْ لَتَمَّ حَقَّقُوهُمْ** (*sine eos librare suas alas*).

539 — Modo subjunctivo similis est modus causativus, qui indicat causam finalem, vel efficientem, et apud Syros exprimitur etiam per **و** cum aoristo, v. gr. **وَأْتِ بِكُمْ أَيْمَانًا وَأَنْتُمْ** (*veni ut vos consolemini*). Quandoque ante **و** additur una ex particulis causalibus, v. gr. **أَمَّا** (*uti*), **صَلَا** (*propter*), **أَمِ** (*sicut*), v. gr. **هَوَّزَ اللَّهُ جَنَّةَ إِبْرَاهِيمَ إِذْ كَانَ يَمْشِي عَلَى الْبَيْتِ وَبِئْسَ مَا كَانُ يَمْعُرُ وَهُوَ مَطْمَعٌ لَهُ لَا يَأْجُو** (*misit Deus filium suum ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat*). Interdum post aoristum adjicitur verbum **لَوْ** in präterito, si verbum quod præcedit sit in präterito, v. gr. **حَطَمُوا سَمِيرًا وَلَا تَسْرَبُوا إِلَيْهَا فَيَكْفُرُوا بِهَا وَإِنْ سَبَقْتُمْ أُخْتًا لِيَرْجَمُنَّ وَإِنَّكُمْ لَفِي عَذَابٍ** (*sol obscuratus est ne videret ignominiam Domini sui*). Nonnunquam pro aoristo occurrit participium activum absque particula, v. gr. **أَتَمُّوا لَهُمْ كَدِّقَهُمْ** pro **أَتَمُّوا لَهُمْ كَدِّقَهُمْ** (*dabimus illis ut manducent*), **أَقِمْ لَأَخِي** (*dic fratri meo, ut dividat mecum hereditatem*).

540 — Adhibentur etiam uti particulæ causativi præsertim negativi ante aoristum **وَلَا** et **وَيَوْمَ** (*ne forte*), quæ sine ulla particula connectuntur cum sequen-

tibus vocibus, v. gr. **סַרְהּ וְדַחְלָא מְוֹלְהֵיגְהֵי הוּלָא**
לְהוּלְהֵי מַלְאָכָא (*videte ne hæc potestas vestra sit in*
laqueum); **אֲזוּרְוֹזְעָם דְּחַמְלָא וְדַחְלָא הוּוֹ בְּסַדְרֵיגְרָא**
(præcave a malo i. e. diabolo ne te spoliet).

541 — In causativo quoque, quando verbi præcedentis et verbi causativi agens pertinet ad unam eandemque personam, licet pro causativo usurpare infinitivum verbalem cum lamadh præfixa, v. gr. **אֲיֹיַם**
כִּנְיָא לְחַמְעָא אֲנַמְיָה וְזִגְמָא (*respexit Dominus ad audiendum gemitum miseri*). Item dicendum quando verbum præcedens est in imperativo ut supra notavimus.

542 — Conjunctio *donec* ante verbum, quæ indicat terminum *finalem*, exprimitur per **כִּי־מַאֲוֹ** cum aoristo, v. gr. **אֲבַבְמֵן מַעֲבֵיבָא כִּי־מַאֲוֹ וְאַהֲבַר דְּלִכְזֻזְגִּינְרָא**
(sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos), etc. Item dicendum de cæteris particulis conjunctivis. Inutile est advertere modum subjunctivum item et causativum nonnisi unum tempus habere quod omnibus temporibus inservit.

543 :— Modus indicativus conjunctus qui scilicet pendet a verbo quod significat actum mentis, exprimitur per particulam **וְ** quæ intercedit inter duas propositiones quarum secunda potest exprimere sive factum pendens a prima, sive ejusdem causam efficientem; prioris exemp. **וְהֵיבֵי**
מִדְּמַרְכָּבָא וְאַנְיָא אֲמִינְרָא עֲדְמֵנָא וְסַתָּא (*existimo Josephum illic esse*); alterius exemplum **וְסַתָּא וְאַנְיָא אֲמִינְרָא עֲדְמֵנָא וְסַתָּא**

(*miserere mei quia tu es fons vite*). Frequenter ante **و** in hoc altero casu adjectitur emphatice vel **طَهًا**, vel **كَلًا** vel **د**, v. gr. **حَجَّيْتُمْ كَذَٰلِكَ سُلَيْمَانَ مَقْرِيًا طَهًا** vel **د**, v. gr. **وَأَسْجَدَ مَقْرِيًا** (*remittuntur ei peccata multa quoniam dilexit multum*).

Propositio causalis quæ non pendet a verbo antecedente exprimitur per particulam Græcam **حِينَ** (*etenim*) adjiciendam post primam vocem illius propositionis, v. gr. **خَلًا أَنَا مُلْكِي وَجَدْتُهُ يَا هُوَ صَفْحًا** (*peto a te ut orationem offeras Deo, hoc enim est bonum*). Quandoque apud recentiores adhibetur **وَمِنْ** (*autem*), loco **حِينَ**, quemadmodum apud eosdem adhibetur **حِينَ** in pro **وَمِنْ**, quod utrumque erroneum est.

544 – Nota propositionem quæ sequitur verbum *dicere* etsi proferatur prout a suo auctore prolata est, quandoque prænotari particula **و**, v. gr. **مَعْدَاكَ** (*audistis quia dictum est: oculus pro oculo*), **وَأَنَا أَنَا وَكَلًا** (*dixit illis ego sum pastor*). Quando vero quispiam citat alius verba, mos est ut post primum verbum dicti quod citatur, vox **لَا يَا أُمَّه** adjiciatur v. gr. **لَا يَا أُمَّه حَتَّىٰ تَخْبَثُوا مِنْ تَلَايَا** (*nolite turbari in mentibus vestris ex dicto: ecce venit dies Domini nostri*), **لَا يَا أُمَّه**

ضَا لَوَمْتَهُمْ لَا تُحْمَرُ بِأَمْرِهِمْ هَلَا إِلْحَمَرُ (quare iudicamini per dictum ne accedas neve gustes!).

ARTICULUS V

DE PROPOSITIONE CONDITIONALI.

545¹ — Propositio conditionalis apud Syros ut apud Arabes duplex est; alia significat quod potest evenire, alia quod non evenit. Latine quidem utriusque conditionis particula est *si*; sed modi verborum differunt; nam in priore verbum est in indicativo, ut *si medicus es, sana me*; in posteriore verbum est in optativo seu sub-iunctivo imperfecto, ut *si medicus esses, me sanares*. Syriace autem particula prioris conditionalis est ܐܢ (*si*), post quam venit aoristus vel participium activum ad indicandum tempus futurum; v. gr. $\text{ܐܢ ܪܘܚܢܐ ܐܢܗ ܘܝܚܘܫܐ}$ (*si vis vitam ingredi, serva mandata*).

Aliquando post ܐܢ redundat ܘܟܝܢ cum ܘ sequente, v. gr. $\text{ܐܢܗ ܘܝܚܘܫܐ ܘܝܚܘܫܐ ܘܝܚܘܫܐ ܘܝܚܘܫܐ}$ (*si didicisti jam legem Dei, noli timere*). Nonnunquam pro aoristo tempus praeteritum in propositione expletiva occurrit sensu futuri, v. gr. $\text{ܐܢ ܐܢܝܢܐ ܠܐܝܗܐ ܕܝܘܒܐ ܘܝܘܒܐ}$ (*si oculus meus videbit Deum, videbit lucem*); ܐܢ ܘܝܚܘܫܐ (*si misericordia tua te non adpre-catur peribimus*).

Item occurrit præteritum in sensu futuri in propositione expletiva post conditionalem **فَم** v. gr. **فَم** **وَكَبَ مَنَّا مَنَّا لَكُم** (qui me videt videt eum qui misit me), **فَم** **وَمَطَّ فَلَكَ لَكَمَ مَنَّا لَا أَيْلَا إِلَّا حَتَّ كَه** (qui audit verbum meum in iudicium non venit, sed transiit i. e. transiit a morte ad vitam).

Item in propositione expletiva conditionalis post **أَمَّاو**, præteritum habet sensum futuri, v. gr. **أَمَّاو** **يُضَمَّهَو** (Quicumque dignus sit ut gaudeat visu tuo, spernet cibum).

Notio autem quæ Latina lingua exprimitur per **cumque**, a Syris significatur per **كَو** quod præcedit **أَطَّيَبَ** (quando), **أَمَّا** (ubi), **حَطَّا** (quantum), **فَم** (quis), **فَا** (quod), quibus habentur notiones quancumque, ubicumque, quantumque, etc. Exempla: **كَو** **أَطَّيَبَ مَنَّا كَمَ كَتَف** (quotiescumque me videt, a me fugit), **كَجِيَو** **كَو** **فَا** **وَرَجَا** (fac quodcumque velis), **كَو** **أَمَّا** **وَأَنَّا** **أَمَّاو** **حَطَّو** (quocumque vadam sequere me).

545 II – Denique si tempus præteritum in conditionali significare vis, adhibendum est verbum in præterito, ex. gr. **بِهَجَسِرَ أَل** **لَا مَكَمَهَ حَرَجَمَ لَكَمَهَ بِأَمَر** (beatus es si non peccasti aetate infantie tue), **أَل** **مَطَّيَمَا** (si Christus non surrexit, vana est prædicatio nostra).

Nota tandem propositionem quæ a conjugatione
 א ceteris pronomibus præcitis regitur, posse esse
 sine verbo, quod Arabica lingua non tolerat, ex. gr.
 א (si pœnitens es, noli timere),
 א (quicumque pulcher est in vultu tantum, deficiens est).

546 — Particulæ conditionalis alterius generis
 nempe non eventus sunt: א (si) et א (nisi):
 post א quidem plerumque verbum conditionale est in
 præterito, et verbum propositionis expletivæ in imper-
 fecto (532), v. gr. א א (si de mundo essetis mundus quod suum est
 diligeret); post autem א plerumque venit nomen,
 deinde א, et post א verbum conditionale in præterito;
 verbum propositionis expletivæ in imperfecto, v. gr.
 א א א (nisi Dominus nos defendisset, vivos deglutissent nos): non-
 nunquam post א non sequitur immediate nomen, v. g.
 א א א (nisi Christus venisset, quis salvasset nos?).

Unde vides in conditionali hujus generis tempus
 præsens et præteritum eadem ratione significari,
 quemadmodum in conditionali prioris generis præsens
 et futurum non differunt. Denique sciendum est propo-
 sitionem quam conjunctio א regit, posse verbo carere,

v. gr. $\text{כֶּהֱמָ וְזֶלָּ אֱלֹהִים אֵימָרְהוֹ}$ (*non ex sanguine sed ex Deo nati sunt*).

549 — In negationis repetitione adhibetur לֹא אִיּוֹכְלָא אִיּוֹכְלָא אִיּוֹכְלָא (*non jures neque mentiaris*), אִיּוֹכְלָא אִיּוֹכְלָא אִיּוֹכְלָא (*si non dimiseritis vobis invicem neque pater vester dimittet vobis*). Quando verbum est negativum, potest particula negationis utrumque subjectum afficere, ut לֹא אִיּוֹכְלָא אִיּוֹכְלָא אִיּוֹכְלָא (*non cognosco neque patrem tuum neque matrem tuam*), לֹא אִיּוֹכְלָא אִיּוֹכְלָא אִיּוֹכְלָא (*nolite jurare neque per caelum neque per terram*).

550 — In negatione vocis אִיּוֹכְלָא iudeclinabilis, habet locum contractio; et pro אִיּוֹכְלָא dicitur כֶּהֱמָ (n. 381), v. gr. כֶּהֱמָ כֶּהֱמָ כֶּהֱמָ (*mihi domus non est in terra*); et in negatione vocis אִיּוֹכְלָא habentis sibi adnexa suffixa, dicitur: כֶּהֱמָ , כֶּהֱמָ , etc. (n. 381), v. gr. כֶּהֱמָ כֶּהֱמָ כֶּהֱמָ (*Jesus non est hic*). Sed licet quoque dicere sine contractione לֹא אִיּוֹכְלָא et לֹא אִיּוֹכְלָא , etc. v. gr. כֶּהֱמָ כֶּהֱמָ כֶּהֱמָ (*si tu non es Christus neque propheta*).

551 — Inter particulas quæ habent sensum negationis, computatur particula כֶּהֱמָ (*ne*) vel cum

præfixa dalath ^ه **وَلَا** (*ne forte*), quæ exigit ut quod post se venit sit dubium vel incertum, v. gr. **مَتَّبِعْ لَكَ** (*vide ne cuiquam dicas*), **وَلَا تَقُلْ كَذِبًا** (*ne forte tamquam leo rapiat animam meam*).

552 - Hæc pertinet particula **أَلَا** vel **أَلَيْسَ** qua affirmatur aliquid per exclusionem cujusvis rei præter illud, v. gr. **أَلَا تَقْفُ أَلَا جِئْنَاكَ** (*cujusnam portam pulsabimus nisi portam tuam?*), **أَلَيْسَ نَجِيءُكَ إِلَّا إِلَىٰ حَنِينِ سَيِّدِنَا** (*ad quemnam confugimus nisi ad tuam misericordiam?*), **أَلَا مَلِكٌ** (*non fuit absolutus liber nisi spatio duorum annorum*).

ARTICULUS VII

DE INTERROGATIVO.

553 - Particula interrogativa in Syriaco idiomate ut in omnibus mundi idiomatibus (1) præponitur ceteris vocibus quibus constat propositio interrogativa. Syri tamen non habent proprie dictam particulam interrogativam ad instar **أ** et **هل** Arabum, et *num* ac *an* Lati-

(1) Mirum est in lingua Arabica vulgari Ægypti particulam interrogativam vel post verbum poni, cum dicatur v. gr. **أَيُّ شَيْءٍ أَخَذْتَ** pro **أَخَذْتَ أَيُّ شَيْءٍ** quid cepisti?

norum (1). Sed sæpe nulla præmissa particula propositionem interrogativam enunciant, quæ non nisi uti talis ex contextu intelligitur v. gr. **וְיָחֵזְבוּנִי** (sicne non potuistis vigilare mecum?); **וְהוּא** (nonne hic est filius Joseph?). Nihilominus ad exprimendam hujusmodi interrogationem simplicem, scriptores Syri adhibent particulas quæ in origine non habent sensum interrogativum: hujusmodi est particula **לְכַל**, v. gr. **לְכַל אֲנִי טַיְמָא** (numquid ego sum Domine?), **לְכַל לֹא הֵסֵנִי דְנִי מֵאֲרָא** (numquid non sum liber?), **לְכַל לֹא חֲלַמְנָא כִּם לְכַל אֲבָלָא** (numquid non licet nobis edere?). Hujusmodi est quoque **וְלְכַל**, v. gr. **וְלְכַל הֵכֵם אִמְרִי דְנִי עֲלֵמָא אֲנִי** (numquid hæc dico tamquam homo?), **וְלְכַל וַיִּסְמַח אֱלֹהֵי לְכַפְתָּהּ** (numquid repulit Deus populum suum?). Quando propositio interrogativa sequitur aliam propositionem interrogativam, tunc pro particula interrogativa adhibetur **אוּ** (aut) v. gr. **טַיְמָא טַיְמָא מַעְבָּד אֱלֵהּ אִם דְנִי עֲלֵמָא אִם כְּלָא דֵהּ יִזְוָא וְאֱלֵהּ טַעֲטֵב** (quid putas o homo, an contra divitias Dei andes?), **טַיְמָא אִם מַלְאֲכָהּ יִזְוָא (2) וְמֵהּ וַיִּמָּל אִם טַיְמָא מֵהּ יִזְוָא וְיִזְוָא** (quæ est præstantia Judæi; aut quæ utilitas circumcisionis?)

(1) Pauca sunt linguæ quæ particulam habent propriam ad significandam simplicem Interrogationem. Inter quas sunt Græca et Latina. Nam fere omnes linguæ vulgares in Europa hodie vigentes hujusmodi particula careant; ipsa quoque lingua Arabica vulgaris.

(2) Apud Orientales **יִזְוָא** (n. 461).

Quandoque in interrogatione simplici de realitate adhibetur **أَو** qui præcedat alia propositio interrogativa, v. gr.

أَو لَّا مَبِيتَهُمْ وَذَهَبًا طَرَفَهُمَ وَالْأَوَّلَا لَّا مُتَّامٍ
(nescitis iniquos regnum Dei non possessuros esse?).

554 — Adhibetur etiam uti particula interrogativa de realitate vox barbara **أَوَّا**, v. gr. **أَوَّا كَهْ كُجِر**

هَجَجْنَا دَم (numquid non habes spem in me?). Aliquando

أَوَّا occurrit in sensu **طَوِيم** (itaque, ergo), v. gr. **حَنَمَلُ**

طَلَلَا هَهْ أَوَّا أَمَّ كَهْ نَجْمَا مَهْدِي تَبَّيَا (homo loquendi facultate præditus est, ergo habet animam rationalem).

Utraque hæc particula Græca est sed cum diversitate quantitatis vocalium, quam diversitatem Syriaca lingua exprimere nequit.

555 — Tamquam interrogativa particula adhibetur etiam **فَو**, quæ tamen postponitur primæ

voci propositionis interrogativæ, v. gr. **لَّيَا جَهْ وَأَمَلُ**

هَمَقَب فَو هَمَقَبُ (filius hominis veniens, putas,

inveniet fidem?). Frequentius adhibetur **فَو** post aliam vocem interrogativam ad majorem claritatem, v. gr.

طَلَبْ جَمِ أَمَّ هَهْ حَجَّيَا صَهْ مَطَلَا (quis putas est fidelis

servus?), **هََا مَطَلُ** (quidnam dicent?), **مَطَلَا جَمِ لَهْ**

حَجَمُ فَلَطَمُ مَطَلَا جَمِ لَهْ (ecce nos reliquimus omnia, quid ergo erit nobis?).

556 — Pro interrogativo cum sensu affirmationis

adhibetur **لَّ هَهْ** **أَوَّا** **وَجْنَا** **وَلَا** **صَبْر**; ex.:

(*nonne Deus est qui omnia creavit?*).

557 — Ceteræ voces interrogativæ quæ a Latinis considerantur ut pronomina vel adverbia, notissimæ sunt ex iis quæ suis locis exposuimus.

558 — Si vero propositio interrogativa ab alia propositione præcedente pendet tunc si interrogatio est simplex seu versatur circa realitatem tantum adhibetur **Ⲛ** (1) sine particula interrogativa; ceteræ particulæ interrogativæ non mutantur; tantummodo si propositio quæ interrogationem antecedit implicat tacite vel expresse verbum dicere, tunc particula **Ⲛ** ceteræque interrogativæ assumunt ante se particulam *dalat*^h, v. gr. **ⲉⲙⲁⲗⲓⲃⲏ** (*interrogabant dicentes num licet sabbato curare?*); **Ⲛⲓⲛⲓⲃⲏ** (*nescio utrum venerit legatus*); **ⲉⲙⲁⲗⲓⲃⲏ** (*sciscitabatur ab eis ubi Christus nascetur*).

Omittitur autem particula **Ⲛ** quando propositio quæ præcedit interrogationem non implicat verbum dicere, v. gr. **Ⲛⲓⲛⲓⲃⲏ** (*nescio ad quemnam confugere?*), **ⲉⲙⲁⲗⲓⲃⲏ** (*nescitis quando veniet paterfamilias*), **ⲉⲙⲁⲗⲓⲃⲏ** (*ite et videte quot panes habetis?*); **ⲉⲙⲁⲗⲓⲃⲏ** (*numquid audisti si rex*

(1) Ita quoque res se habet in linguis Europæis hodiernis pluralis.

exivit?). At licet و cum و, ex. gr. **أَلَا مَدَّ وَجْهَ وَوَلَّى** (ito et vide num ortus est sol).

ARTICULUS VIII

DE IMPERATIVO ET PROHIBITIVO.

559 – Imperativus habet suam notam formam, v. gr. **أَلَا كَلِمَاتُ** (veni huc). Attamen in verbo **لَوْ** (fuit) loco hujus formæ adhiberi potest elegantius tempus præteritum uti in sequentibus exemplis: **كَلِمَاتُ** (scito), **كَلِمَاتُ** (estote vigilantes), **كَلِمَاتُ** (esto diligeas seu dilige virum tuum): Inde vides pro imperativo cujusvis verbi licere adhiberi præteritum verbi **لَوْ** cum participio activo verbi de quo agitur.

560 – Imperativus primæ et tertiæ personarum fit per aoristum simpliciter sine ulla particula præcedente, v. gr. **لَا تُكْفِرُوا** (laudemus Dominum), **لَا تُكْفِرُوا** (dextera tua opituletur mihi). Ex verbo autem **لَوْ** pro imperativo adhibetur etiam, ut diximus, tempus præteritum cum istis personis, v. gr. **لَوْ** (sic reputemur apud vos), **لَوْ** (volo ut orent viri), **لَوْ** (discat f.).

Frequenter præmittitur imperativo primæ personæ pluralis vox ܐܘܢ (*venite*) quæ est imperativus 2° pers. plur. masc. ex verbo ܐܘܢܐ , v. gr. $\text{ܐܘܢܐ ܢܪܘܢܐ ܠܐܠܗܝܢܐ}$ (*venite psallamus Deo nostro*).

561 - Prohibitivus est negatio imperativi, et pro eo adhibetur particula negaus ܠܐ cum aoristo, v. gr. ܠܐ ܢܠܘܩܝܢܐ (*ne loquaris, seu noli loqui*), ܠܐ ܢܥܡܘܣܝܢܐ (*ne eamus*), $\text{ܠܐ ܢܨܘܒܝܢܐ ܐܢܐ ܕܕܝܡܝܢܐ ܘܐܡܘܫܝܢܐ}$ (*nemo gaudeat de malo fratris sui*). Prohibitivus autem verbi ܠܐܘܝܢܐ fit per ܠܐ cum præterito ut diximus de imperativo, v. gr. $\text{ܠܐ ܢܠܘܩܝܢܐ ܕܢܠܘܩܝܢܐ}$ (*ne iudeat nos*), $\text{ܠܐ ܢܠܘܩܝܢܐ ܕܢܠܘܩܝܢܐ ܕܢܠܘܩܝܢܐ}$ (*ne diligat mens vestra argentum*).

562 - Adprecativus affirmativus sequitur omnino regulas imperativi, et negativus prohibitivi, v. gr. ܐܠܗܝܢܐ ܢܠܘܩܝܢܐ (*miserere mei Deus*), ܐܠܗܝܢܐ ܢܠܘܩܝܢܐ (*Deus benedicat opera tua f.*).

ARTICULUS IX

DE ADMIRATIVO ET OPTATIVO.

563 - Admirativi particula est ܘܠܐ ut apud Arabes, quam sequitur vel adjectivum contractum, quod frequentius est, vel verbum. Exempla primi casus, ܘܠܐ ܢܠܘܩܝܢܐ

مَوْمٌ صَاحِبٌ (quam pulcher est dies natalis tua!),
 مَا وَسَّاءَ هَؤُلَاءِ نَحْلًا (quam terribilis est hæc hora!),
 مَا سَخَّجِمَ صُفْرًا (quam dilecta sunt tabernacula
 tua!). Exempla secundi مَا هَيَّيْتِ الْكُرْبُ (quam multi-
 plicati sunt qui tribulant me!) مَا وَصَّفَا لَكُمُصِر (quam multum dilexi legem tuam!).

564 - Quandoque adhibetur مَا loco مَا in
 admirativo, v. gr. مَا دَقَّصَمَ مَلَا أُو (quam suavis
 sit hæc vox!) مَا سَكَبَ نَحْلًا بِر (quam dulces melo-
 diae tue!), مَا صَنَجَ نَحْلًا أُو (quam nos Deus amat!).
 Particula مَا accipere potest præpositionem و quando
 propositio ab alia propositione præcedente pendet, ex. gr.
 مَا هُوَ جَسُّ لَأُو (Deo gloria, quam
 misericors est!) Sæpe ante مَا venit أُو (oh!) ex. gr.
 مَا هُوَ صَنَجَ نَحْلًا وَصَلَّى أُو (oh quam
 amarus est calix quem Adam suis filiis miscuit!).

565 - Pro optativo adhibetur مَا هُوَ post
 quam additur plerumque وَمُ , et deinceps collocatur
 verbum vel in præter. vel aor., vel participio v. gr.
 مَا هُوَ وَمُ (utinam regnassetis!),
 مَا هُوَ وَمُ (utinam tolerassetis me),
 مَا هُوَ وَمُ (utinam haberent
 hoc consilium!).

separare per conjunctionem Græcam aut quid simile quod post primum propositionis membrum venire debet,

ex. gr. $\text{كَم حَيٍّ وَبِمِ اجْتِزَأْتِهَا}$ (*post autem diuturnum tempus*), $\text{مِيْمَرٍ لَمِيْنٍ وَبِجَفِّ}$ (*ante enim quam egressus esset*), $\text{مَكْرَفٍ فَمِ وَهَجْرًا فَمِنَا طَهَقْنَا}$ (*pro auro quidem possidet paupertatem*).

569 — Nunc nonnulla de significationibus præpositionum.

ب *Beth* quidem significat *in, per, cum, instrumentale, pro* commutationis, etc. Adhibetur quoque *beth* in jure jurando, dummodo verbum jurandi expressum sit, $\text{تَكْبُتْ كَدِ جِا كُوه}$ (*jura mihi per Deum*). Quod si verbum jurandi non sit expressum, tunc nomen per quod juratur accipit ل , ut لِا مَبِيْتَر (*per tuam vitam*), لِا كُوه (*per Deum*).

Adhibetur quoque *beth* in sensu concomitantiae, ut $\text{اِيَاهُ لَوَجِيْتِنَا حَبِيْنَاوَه}$ (*venerunt peregrini cum prole sua*). Significat etiam *medium* quo res fit, ut مَخُوَه حَسِبَلَا (*fune eum demiserunt*). Et tunc sæpe copulatur voci مِي ut $\text{فَمِنَا كُوه} \text{لَجَلَبِ اَمَمِنَا} \text{حِيُو طَهَم}$ (*liberavit Deus filios Israel per Moysen*). Adhibetur etiam بِ alio sensu, hoc est causalitatis, ut $\text{بِوَا اُوْمَر حِيُو}$ لَجِنِ فُهَمِنَا (*lapsus est Adam propter transgressionem præcepti*).

570 — Præpositio sine exprimitur Syriace per

حلا aut ܘܢ, nomen autem ab ea rectum nudum manet, vel accipit praepositionem *bet^h* cum ܘܢ, quod tamen rarum est. Nonnunquam sine exprimitur per ܘܢ sequente *bet^h*. Igitur haec phrasis *fecisti illud sine scientia*, dicitur ܘܢ ܘܢ ܘܢ ܘܢ, aut ܘܢ ܘܢ ܘܢ, aut ܘܢ ܘܢ ܘܢ, aut denique ܘܢ ܘܢ.

571 - Licet suppressere praepositionem *bet^h* ante ܘܢ habens sensum loci, ut ܘܢ ܘܢ (stetit in iudicii loco seu tribunali), ܘܢ ܘܢ (fuit in carcere). Imo suppressitur *bet^h* etiam cum ܘܢ significant domum aut habitaculum, ut ܘܢ ܘܢ ܘܢ (multae sunt mansiones in domo patris mei). Et contra non raro exprimitur *bet^h* cum ܘܢ in sensu loci, ut ܘܢ ܘܢ (habitabat inter sepulcra).

572 - Saepe adhibetur *bet^h* cum nomine agente cuius verbum est passivum loco ܘܢ, ut ܘܢ ܘܢ (per te, aut a te, Domine, benedicamur).

573 - Lamad^h est pro dativo casu Latiuorum atque pro ad; non raro nomen temporis quo res fit accipit lamad^h, ut ܘܢ ܘܢ (aedificavimus illum septem annis). Etiam agens cuius verbum est participium passivum, accipit lamad^h, ut ܘܢ ܘܢ (liber hic compositus est a fratre meo), ܘܢ.

Supprimitur etiam **و** cum duo verba in eadem propositione sese explicant, ut **قُمْرًا** (*surge et vade*), **إِنَّا كُنَّا مَلَكًا لِّهِ** (*ivi et locutus sum illi*). Pariter supprimitur **و** inter duo verba quando primum verbum est quasi adverbium secundi, **بِحُجْرَةٍ مِّنْهُ مَلَكًا** (*prophetae præcessere celebrarunt te*, i. e. *præcelebrarunt te*), quasi dicas: *prophetae antea celebrarunt te*); **فَتَبَّ** **هَبِّ** (*denuo mitte fratrem tuum*).

578 — Cum **و** conjungit duas negationes, oportet repetere particulam negativam, ex. gr. **لَمْ نَكُنْ بِذَهَبٍ وَلَا فِضَّةٍ** (*non habemus aurum neque argentum*), aut secundum exprimitur per **أَوْ لَا** vel **أَوْ لَا**, ex. **لَا يَوْمَعِينٍ أَوْ لَا يُعِينُ** (*nec dormivimus nec dormitavimus*). Usurpatur **أَوْ لَا** etiam cum secunda negatio expletiva est primæ, ut **لَمْ يَكُنْ بِخَيْرٍ وَلَا بِشَرٍّ** (*non est qui facit bonum neque unum*), **لَا يَهْدِي خَلْفًا وَلَا يَأْتِي أَوْلًا وَلَا يَأْتِي** (*ne acceptes personam ullius vel ipsius fratris tui*).

579 — Quod Itali exprimunt per *per se*, Galli per *même*, Angli per *even*, Latini per *vel ipse*, Syriace exprimitur per **و**, vel per **ا**, vel per ntrumque, ex. gr. **هَذَا يَوْمًا أَوْ يَوْمًا** (*hic pavescit vel ipsam suam umbram*).

580 — Usurpatur **و** Syriace etiam ad indicandum statum sicut Arabice, ut diximus in capite de speciebus præpositionum; quæcumque autem præpositio potest

ea copulari, ut $\text{יָצְיָהוּ בְּחַבְלֵיהֶם מִצִּלְאֵרְוֵיהֶם}$ (*exierunt obsides cum funibus in collis*), $\text{וְיָצְיָהוּ כְּמִלְכָּא בְּיָמָא מְמַלְא}$ (*reversi sunt villici e rure flentes*). Copulatur etiam particula $\circ$ propositio quæ est ut consequentia propositionis præcedentis, ut $\text{מַעַן כָּלֵךְ הָיִמְלָא}$ (*audi verba mea ut salvus sis*).

Nunquam $\circ$ usurpatur in jurejurando sicut in Arabica lingua.

581 - Conjunctio אוֹ (*aut*) potest etiam reducere cum primo subjecto, ut $\text{אוֹ חָפַף בְּיָמָא הוּלָא חִמְלָא אוֹ}$ (*aut exi de domo hae aut amove ab ea scandalum*). Adhibetur etiam אוֹ sensu (*an*) in propositione interrogativa, $\text{חָמַ אִיָּא מַעַפֵּי אוֹ אִמְהֵב}$ (*quis venit, Josephue an ejus frater?*) Adhibetur etiam in propositione interrogativa sensu reprehensionis, ut $\text{כִּרְ בְּיָמָא מִנֵּה וְזִלְזֵלְא אוֹ מַפְגִּינְא אִנְךָ וְאִבֵּי רֵאוּוֹהֵב מַטְהַב}$ (*væ tibi propter Dei judicium! putasne esse apud ipsum acceptionem personarum?*)

Sicut $\circ$ ita אוֹ dispensat a repetitione particulæ, et sicut ea repetit aliquando particulam, ut expositum est (n. 574).

582 - Adhibetur etiam אוֹ sensu (*quam*) post adjectivum comparativum ad imitationem Græcæ linguæ, ex. gr. $\text{מַעַפֵּי אִמְבָּ וְלִזְזֵלְא חִמְלָא אִמְמֵלְא אוֹ וְלִהְלֵכֵי מִרְטֵנֵה}$

(*Joseph amavit melius in carcerem conjici quam contra suum dominum peccare*).

583 – Adhibetur **و** etiam sensu partitionis seu æquiparationis, ex. gr. **كُلُّهُنَّ حَسَنَاتٌ أَوْ شَرَّاتٌ** (*omnes homines moriuntur, sive mali, sive boni*).

Hoc sensu melius adhibetur **أِنْ** (*si*), v. gr. **أَوْجَدُ مَا أِنْ كُنَّ لَكَ كَثِيرَةٌ أَوْ مَكِيلًا هَلْ هُوَ بَرٌّ** (*da quod habes, sive parum, sive multum*).

ARTICULUS III

DE DIVERSIS SIGNIFICATIONIBUS PARTICULÆ ?

584 – Plures particularum Syriacarum diversas habent significationes, ut ceteroquin res se habet in omnibus mundi linguis. Lubet hic paululum id exponere de particula **و** cujus frequentissimus est usus in sermone Syriaco.

Itaque particula **و**

1 – Est signum genitivi seu regiminis nominis, ex. gr. **مَلِكًا وَأَرْضًا** (*rex terra*).

2 – Præfigitur nomini loci vel personæ vel rei ad significandam originem, vel materiem, vel relationem, ut **لَرَّيِّجِيمِ رَحَطًا وَمَقَادًا** (*simulacrum argenteum*), **مَهْمَفٌ بَدَا** (*Nisibis quæ est in conspibus*), **وَصَدِيقًا** (*Joseph Ramathensis*).

3 - Præfigitur nomini urbis vel alius loci ad significandam sedem episcopalem, v. gr. **ܐܘܨܬܐܝܘܨܐܘܨܐ ܕܐܢܬܝܘܚܝܐ** (*Eustathius episcopus Antiochiæ*).

4 - Occurrit ut pronomen relativum, v. gr. **ܕܢܘܨܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ** (*Dominus qui creavit nos*), **ܕܘܨܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ** (*beatus venter qui te portavit*).

Occurrit præfixa adjectivo contracto ad indicandum illud adjectivum esse mere qualificativum nominis præcedentis, minime vero illius attributum neque exprimere ejus statum, v. gr. **ܐܘܨܬܐܝܘܨܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ** (*arbor plantata*), **ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ** (*vidi mulieres proximas*).

6 - Occurrit præfixa propositioni aut quasi propositioni quæ tenet locum adjectivi qualificativi nominis præcedentis, v. gr. **ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ** (*dulcis est mors propter Deum*).

7 - Significat idem ac ܕ, Arabum, i. e. efficit ex substantivis adjectiva, et tunc nomen cui præfigitur adsciscit sibi adnexum pronomen suffixum ejusdem generis ac numeri cujus est nomen quod præcedit, v. gr. **ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ** (*Simeon Stylita*), **ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ** (*Judas auctor epistolæ*), **ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ** (*hemorrhoida*), litt. quæ habet sanguinem.

8 - Est copula propositionis cum præcedenti significans quod aut infinitum latinum v. gr. **ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ ܕܥܘܒܪܐ** (*audivi quod impius mortuus est*).

9 - Venit ante aoristum vicem gerens particulae

ut quæ regit subjunctivum aut infiniti qui ejus significationem habet, v. g. **فَمَيِّرٌ وَتَلِيهِ** (*jussit ut venirent*),
حَلَا أَنَا وَأَسْمَاءُ (*volo videre eum*).

10 - Venit ante aoristum et vicem gerit ut particulae quæ significat causam finalem, v. gr. **مَنْبَجِرٌ**
وَإِيْحَرُوبٌ (*rovari te ut me adjuvares*).

11 - Occurrit media inter conjunctiones seu particulas et propositionem quam illæ regunt, uti vidimus, v. gr. **أَمِرٌ وَاقْنَعًا**,
قَضَا وَأَسْجَدٌ (*quoniam dilexi te*), **حَلَا وَارَا** (*postquam ivit*).

12 - Significat *ubi, quo*, si venit post nomen loci, **أَنَا لِحَيْبٍ بَمَلَا حَلَا أَنَا وَأَسْمَاءُ لَا يُقْنَفُ** (*jam in judicium ingredior; ubi frater non potest liberare suum fratrem*).

13 - Significat derivationem et ejus vicem gerit. Nam substantivo conjuncta illud reddit adjectivum sensu. Sic nomina numeralia cardinalia reddit ordinalia, ut **ثَانِيٌ** (*secundus*), **ثَالِثٌ** (*tertius*), **عَشْرَانٌ** (*decimus*);
 ex. gr. **ثَالِثٌ أَيْتَمٌ** (*tertia vice*), ut distinguatur a **عَشْرَانٌ وَأَيْتَمٌ** (*ter*); item **عَشْرَانٌ فَحَلَا كَلِمَةٌ** (*sermonem spiritualem non intelligit homo carnalis*). Hac ratione usus **وَ** est frequentissimus; imo necessarius est cum adjectivum per derivationem formari nequit, v. gr. ab adverbiiis, ut **سَمَوِيٌّ** (*supernus*),
أَسْفَلِيٌّ (*infernus*), **أَخْرَسِيٌّ** (*posterior*), **هَذَا مَوْضِعٌ** (*relativus ad illum locum*), **مُتَعَدِّلٌ** (*extemporaneus*),

וְלִלְלָתִים (sempiternus). Pluralis exprimitur per וְלִלְלָתִים ante וְ, ex. gr. חֲדָשׁוֹ וְלִלְלָתִים (sac. obligatoria).

14 — Copulatur וְ cum וְ ad significandum cœtum, gentem, stirpem, factionem, ut וְיָצַח וְעָמָל (Moyasis gens, seu collegæ, seu consocii, etc.

15 — Sæpe וְ ost particula redundans emphasis gratia, id autem frequentissimum est cum אִם sequente pronomine demonstrativo, ut אִם אִם וְאִם וְאִם (non vidi talem virum), וְאִם וְאִם וְאִם וְאִם (taliane loqueris?). Aliquoties in tali casu duplicatur וְ per pleonasmum, ut אִם אִם וְאִם וְאִם (destructa est opulentia talis).

16 — Potest esse וְ pro וְ concomitantia, id autem famosum est cum לֹא (non), ut אִם לֹא וְאִם לֹא (profectus est sine armis).

585 — Propter varietatem autem significationis particulae וְ, non raro repetita occurrit in eodem vocabulo, ut אִם וְאִם וְאִם וְאִם (credo Domini esse terram). Quod huic particulae speciale est, cum ceteræ particulae nunquam in eadem voce repetantur.

APPENDIX

DE ARTE POETICA APUD SYROS.

ARTICULUS I

DE POESI LINGUÆ SYRIACÆ.

Ignotum est utrum temporibus antiquis aliquis ex doctis Syris adgressus sit librum de poesi Syriaca scribere. Antiquissimum, quod sciamus, opus de arte poetica apud Syros, quod ad nos pervenerit, composuit unus ex doctis Jacobiticæ sectæ, nomine Jacobus Severinus dictus Bartellensis qui seculo XIII° incunte floruit. Attamen hic auctor de arte poetica tractavit prout suum acutum ingenium ipsi suggestit, non prout ea est in praxi apud Syros, acque prout luminaria litteraturæ Syriacæ, Ephræm, inquam, Isaac, Jacob Saruggeneis, Narsai, alii insignia exempla poeseos tradiderunt. Quod opusculum Jacobi Bartellensis lucem vidit nostro seculo per cl. synologum Gallum, presbyterum Martin cum versione Gallica (1). Anno autem 1875 optimus monachus Maronita, Gabriel Cardahi, Romæ in lucem dedit opusculum a se Arabice compositum de poesi Syriaca, cui titulum fecit الكنز الممنون (*Pretiosus Thesaurus*), in quo magis diffusus fuit in enumerandis ac breviter describendis omnibus viris qui hucusque Syriaco metro ia omnibus regionibus ac sectis scripserunt, pauca de ipsa arte versus faciendi tradidit. Idem auctor nonnulla de clemen-

(1) V. De la Métrique chez les Syriens par M. l'abbé Martin. Leipzig 1879.

lis poescos Syriacæ attigit in fine suæ grammaticæ Syriacæ quam Arabice Romæ edidit anno 1830.

Nos in hac Appendice omnia quæ de poetica arte scitu digna sunt, quam breviter sed non parce exponere satagemus, secundum quod ex obviis libris poetarum Syrorum melioris notæ colligere nobis datum est.

Itaque apud antiquissimos Syros certe poetæ exstiterè, at nescimus prorsus qualis fuerit eorum poesis ante seculum Christi III^m, cum nihil illo seculo antè metricè compositum ad nos pervenerit, ita ut ne nomen quidem *poescos* vel *poetæ* antiqui Syri nobis reliquerint, quod posteriores Syros induxit ut nomen *poetæ* ab exotica lingua idest a Græca tam aliena a lingua Syriaca tum origine tum indole mutuarentur (quod et ipsi Latini Græcis affines fecerunt); etenim Syri *poetam* dicunt

فَهِمَّا (Orientales فَهِمِّيَّة); *poescos* autem nomen non a Græcis ipsis acceperunt, sed a فَهِمَّا dixere Syriaco more فَهِمِّيَّة, quod tamen potius significaret poetæ qualitatem seu professionem quam ipsam poesim (1).

Pars poematis certo numero versuum constans seu *stropha* dicitur Syriacè velut et Arabice حَمْدٌ, quod non

(1) Dignum est observatione quod cum poesis in omnibus linguis etsi parum aut nihil cultis existat, paucissime tamen sunt lingue quæ *poesi* et *poetæ* nomen posuerint. Nam omnes iere Europæ lingue vel ipsa Latina hoc nomen a Græca mutuatae sunt; etsi Germanica lingua nomen habet quod non videtur esse barbarum, hoc nomen ab alia notione recentè translatum esse debet. Ex populis autem Semiticis, sola Arabica gens nomina genuina posuit *poescos*, *poetæ*, *compositionis metricæ*, *versificantis*, etc. Syri, si rationales essa voluissent, debebant ex Arabica lingua suæ lingue quam maximo affini ejusque germana sorore hæc

nomen assumere dicentes مَهْمِيَّة (*poeta*) et مَهْمِيَّة (*poesis*), potius quam mendicare a lingua alienissima quæ tam longe a sua lingua origine et indole distat. Sed litterati non semper philologi vel philosophi sunt vel in ipsa illuminatissima Europa.

videtur ad Arabibus imitatum. Summa stropharum seu versuum, scilicet *carmen* seu *poema*, dicitur modo **مَدَامِنَا**, modo **مَدَامِنَا**, modo **مَدَامِنَا**, vel **مَدَامِنَا**, vel **مَدَامِنَا** juxta diversitatem modi et metri. Hæ sunt species poematis Syriaci, quæ non usurpantur nisi in compositionibus religiosis vel potius ecclesiasticis Nestorianorum, Jacobitarum et Maronitarum excepto **مَدَامِنَا** quod in omni poescos specie adbibetur. Præter has species habent Nestoriani et Jacobitæ in suis libris liturgicis alias quibus singuli utuntur in suis officiis religiosis tantum, quales sunt **مَدَامِنَا** et **مَدَامِنَا** apud Jacobitas, et **مَدَامِنَا** apud Nestorianos. Mirari hic liceat Syros summum ingenium poeticum nonnisi in rebus religiosis ac ecclesiasticis exercuisse, nam paucissimæ sunt elucubrations poeticæ Syriacæ circa alias materias versantes.

Metrum nominant Syri **مَدَامِنَا**.

ARTICULUS II

ENUMERATIO CELEBRIORUM POETARUM SYRORUM.

Quomodo fuerit poesis apud Syros tribus prioribus Christi seculis, ignoramus ut supra dictum est.

Inter antiquissimos poetas Syros nobis notos memorandus est primo famosus hæresiarcha Bardaisanes qui II° Christi seculo Edessæ floruit, quique elegantissima æque ac acutissima carmina metris novis a se in-

ventis composuit, quæ a populo et a religionis ministris publice in ipsis ecclesiis canebantur quamquam pravas abderent doctrinas; res ita permansere donec seculo IV° apparuit S. Ephræm qui nova carmina longe elegantiora ac eminentiora ipsis metris a Bardaisane inventis composuit, quæ sanam doctrinam sublimioremque scientiam divinam celebrabant, ita ut poemata Bardaisanica omnino evanuerint nihilque ex iis ad nos pervenerit.

Ex viris qui metrica compositione seculo III° noti fuere, commemorandus est Simeon Barsabbæ, cujus adhuc exstant varia carmina religiosa genere dicto **ܕܘܒܝܐ** composita, quæque partem liturgiæ ecclesiæ Nestorianicæ formant.

Seculo IV° floruit magnus Ecclesiæ et nationis Syræ doctor et lumen et gloria, S. Ephræm Edessenus dictus per antonomasiam Syrus, quem licet appellare primum, eminentiorem ac sublimiorem Syrorum poetam. Eum imitati sunt sed non attigerunt eminentes poetæ qui postea apud Syros innotuerunt. Carmina Ephræmi tam multa sunt ac mirum in modum copiosa ut adhuc eorum verum numerum assequi non potuerint investigatores, quamquam omnis solertia ac liberalitas in eis exquirendis impensa sit. Ephræmi nomine notum est genus carminis quod dicitur **ܕܘܒܝܐ ܕܥܦܪܝܡ** quamquam non hoc genere dumtaxat usus sit sanctus doctor sed innumeris aliis generibus.

Circa seculum IV innotuit etiam in Syriaca poeti quidam Cyrillona, ejus vel ipsum nomen ignotum erat usque ad præsentis seculi initia, cum plurima hujus insignis poetæ carmina religiosa detecta sunt, quæque omnia eo genere quod dicitur Ephræmiticum composita sunt.

Cum circa illam ætatem controversiæ et dissensiones religiosæ nationem Syram et totum Orientem deplorabili modo lacerare cœperint, inde in quatuor principaliores sectas religiosas divisa est natio Syra, scilicet Orthodoxorum qui dicuntur Melchitæ, Nestorianorum, Jacobitarum et Maronitarum. Prima quidem secta nullum notum poetam produxit præter Isaac et Balæum ^{١٢٤} **إسحاق** de quibus mox. Maronitica autem gens ignoratur utrum præteritis seculis aliquem poetam mentionis dignum habuerit. Itaque omnes poetæ Syri inde a seculo VI et deinceps aut ad Nestorianos aut ad Jacobitas pertinent. Postquam tamen seculo circiter XIV sol litteraturæ Syriacæ a scholis Nestorianorum et Jacobitarum occidit, renasci visus est apud Maronitas inde a XVI seculo, quodam cum splendore, qui tamen temporibus prioribus comparatus, vix crepusculum dici potest.

Ut ad seriem poetarum Syrorum revertamur, sec. V^o Antiochiæ floruit S. Isaac cognomento magnus, præstantissimus poeta sacer, ejus carmina fere omnia metro Ephraimitico composita sunt.

In eodem seculo V^o innotuit apud Jacobitas collegium quoddam poetarum quibus datum est nomen ^{١٢٥} **سيمان**, quorumque autesignanus erat Simeon dictus propter hoc Cucifa. Hi innumera sacra poemata pro ecclesiastico usu composuerunt, quæ in liturgiam Jacobitarum et Maronitarum introducta sunt sub hoc titulo

^{١٢٦} **سيمان**.

Celeberrimus Nestorianorum poeta est Narsai seu Narsæus, quem sui Spiritus sancti citharam appellant. Famam adeptus est Narsai primo in schola celeberrima Edessæ, postea se Nisibin contulit ibique aliam æque

celebrem scholam fundavit. Obiit seculo V° labente. Maxima pars carminum Narsai metrum dictum a Jacobitis Jacobiticum præseferunt.

Apud Jacobitas seculo V° et VI° claruit poeta celeberrimus Jacobus Sarugensis, i. e. episcopus Sarug, qui meretur primum locum post S. Ephemum præstantiæ occupare. Ejus carmina omnia metro ter quaterno composita sunt, quod propter hoc Jacobiticum dicitur a Jacobitis et Maronitis.

Seculo VII vixit apud Jacobitas Jacobus Edessenus i. e. episcopus Edessæ, qui aliis litterariis meritis eminentibus addidit titulum poetæ, utpote qui multas composuit poeticas elucubrationes varii generis, venustate et sublimitate non carentes. Omnes hæc Jacobi Edesseni elucubrationes metricæ sunt de genere dicto **مقطوع**, quas pro diebus festis per anni circulum composuit juxta ritum Jacobitarum in eorumque officium inseruit ecclesiasticum quo usque ad hunc diem Jacobitæ et Maronitæ utuntur.

Iisdem seculis V°, VI° et VII° alii innotuere apud Nestorianos et Jacobitas poetæ, longe iis quos commemoravimus inferiores.

Atque hic finem habuit prima periodus litteraturæ Syriacæ in qua suam paritatem ac naturalem elegantiam conservavit hæc litteratura, quæque scriptores classicos, quos nunquam potuerunt posteriores assequi, eminenti gradu produxit et præsertim poetas. Post hanc epocham quam auream licet nuncupare, idest post seculum VIII°, cum res omnes Orientalium populorum per invasionem et occupationem Arabum Muhammedanorum, *proh dolor!* conturbatæ ac subversæ fuerint, cumque inter cetera linguam Syriacam Arabica in omnibus fere

regionibus paullatim prostraverit ejusque locum occupaverit, cœpit Syriaca litteratura declinare ac ad ruinam vergere donec seculo XIII labente fere extincta sit. Tamen ipso hoc seculo antequam in totalem ruinam litteratura Syriaca incideret, extremum, ut ita dicam, visa est adhibere conatum ut iterum sese erigeret per celeberrimum virum, totius nationis Syræ splendorem et gloriam, Gregorium, inquam, Barhebræum cognomento Abulfarag qui omnibus litterarum humanarum ac scientiarum generibus versatus fuit, atque inter cetera ipsa poesi. Per Barhebræi obitum fere totaliter extinctum est lumen Syriacæ linguæ, saltem agud Occidentales.

Inter causas quæ ad offuscandam litteraturam Syriacam verterunt, pessimum criterium numerandum est quod scholas Syriacas illis seculis ita invasit ut scriptores et præsertim metrici (nam non omnes poetæ nomen merentur) plus verbis quam sensui studerent, quodque insulsissimum homœoteleuti usum, lusum verborum, ingratissimas etymologias ac derivationes, frequentissimum verborum exoticorum (barbarorum dixerim) abusum, similiaque vitia litteraria produxit. Non defuere certe illi longæ epochæ qui metricè scripserint, qui tamen haud merentur cum poetis primæ epochæ comparari ab eisque longissime distant. Tres tamen a ceteris distingui debent, qui apud Nestorianos quadam celebritate innotuerunt, Georgius Warda et K^hamis bar Qardah^h qui ad seculum XIV pertinent, et Ebedjesus Sobensis qui ad seculum XIV^m. Omittimus consulto ceteros nominare.

ARTICULUS III

DE PARTIBUS CARMINIS SYRIACI.

Carmen in lingua Syriaca sicut in omnibus mundi linguis, constat versibus habentibus singulis eandem mensuram seu dispositionem syllabarum. In nobilioribus quidem antiquis linguis, ut Græca, Latina, Sanscredamica et Arabica, duo in syllabis considerantur ad rectitudinem versus, numerus et quantitas, notum est autem per quantitatem intelligi longitudinem vel brevitatem syllabarum. In aliquibus linguis non consideratur quantitas syllabarum, sed accentus tantum, ut sunt fere omnes linguæ Europææ hodiernæ. In lingua autem Syriaca neque quantitas neque accentus in syllabis consideratur, sed numerus tantum, nam omnes vocales in hac lingua unam quantitatem habent, cum omnes sint vel longæ vel clausæ, quæ metricæ æquivalent longis. Omnis igitur vocabuli Syriaci, quamquam longissimi, omnes syllabæ, sive initiales, sive mediæ sive finales, qualicumque numero litterarum constant, eandem omnino habent metricæ quantitatem; unde ex. gr. monosyllaba ܐܘܪܝܢܐ , ܝܘܨܦܐ , ܠܘܕܐ eundem metricæ valorem inter se habent ac quæcumque

syllaba verbi ܠܘܕܐܝܘܨܦܐܐܘܪܝܢܐ .

Sciendum est Syros cum poemata scribunt, versus per lineas hand separare ut est usus ceterorum populorum et ipsorum Arabum, sed continuo eas scribere ad instar prosæ; attamen omnem versum a sequenti separant per punctam; strophæ autem invicem separantur per quatuor puncta hac forma $\blacklozenge$ vel hac ✠

ARTICULUS IV

DE HOMŒOTELEUTO.

Homœoteleuton seu quod hodie in linguis Romanis dicitur *rîma*, ignotum erat antiquis Syris; etenim celebriores epochæ aureæ poetæ, Ephræm, Isaac, Narsaj, Jacob ceteri usque ad seculum Chr. IX^m vel potius X^m sine *rîma* cecinere musas Syriacas. Pariter Hebræi, Græci, Latini, Indi hoc poeseos ornamentum ignorarunt, imo apud Græcos et Latinos vitium erat duo versus in eadem terminationem exire. Primus populus apud quem homœoteleuton visum fuerit, sunt Arabes, imo videntur Arabes nunquam versus composuisse sine eo. Ab Arabibus illud ceteri populi didicere, inter quos populi Europæi hodierni omnes. At Arabes excedunt limites in adhibenda *rîma*, cum integri poematis sæpe longissimi omnes versus una eademque syllaba construunt; Europæi autem populi ad summum quatuor versus eodem sono desinentes tolerant. Imo Arabes etiam in solutam orationem rimam introducunt, quod apud Europæos non licet nisi in proverbiis.

Quandonam autem cœperit rîma adhiberi apud Syros, non potest dici cum certitudine, probabilissimum est id non fuisse ante seculum X^m vel ad summum sec. IX^m (1). Ex eo tempore homœoteleuton in Syriaca poesi usque ad hunc diem constanter regnavit. At semper

(1) Monachus Maronita Gabriel Cardabi, a nobis in principio hujus Appendix commémoratus, asseruit, in sua grammatica pag. 72 homœoteleuton primum apud Syros ineunte seculo VI° a quodam Bar K^haldun introductum esse, sed nescio quo fundamento; nam difficile est mihi credere compositionem metricam a prælaudato monacho citatam in ejus libro de poetis Syris pag. 78 et seq. posse esse factum seculi VIⁱ.

illud amotum fait a compositionibus metricis librorum liturgicorum apud Jacobitas et Maronitas vigentiam, exceptis admodum paucissimis hymnis illius generis quod dicitur **حكمة**. Apud Nestorianos vero, omnes fere compositiones metricæ quæ posterioribus sæculis in liturgiam invecæ sunt, rimam habent, in quo usu seu potius abasa famosi sunt apud ipsos duo sacri poetæ ab eis valde celebrati, Georgius Warda et Khamis Qardah^h, quorum carmina quæ liturgiæ Nestorianæ partem formant, discretam lectorem ad nauseam provocant ob inauditas ac insulas verborum flexiones, derivationes et lasus quibus illa referta sunt quorumque ne umbram quidem inveaire est apud classicos scriptores antiquos, quæ omnia excessivæ cupidini homœoteleuti tribuenda sunt.

Rima apud Syros ab ultima littera consonanti formatur sive quiescenti sive mobili; et si littera una est ex **ح**, indifferens est sonus levis aut asper, exceptis gamal et caf, uade rima existit iater v. gr. **حجج** et **حسب**, et inter **حسب** et **حسب**; quod equidem extraneum est. Quando autem rima est quiescens, vocalis quæ eam præcedit debet esse eadem, ut **حسب** et **حسب**, quæ eam præcedit debet esse eadem, ut **حسب** et **حسب**; non licet igitur v. gr. **حسب** cum **حسب**; at apud Orientales licitum est rimare pt^hah^ham eum zqafa et vice versa, quia hæ duæ vocales eundem sonum habent apud ipsos; quod equidem extraneum est. Imo apud Orientales rima existit inter het^h lene et waw quia eundem sonum apud ipsos habent, ut **حسب** et **حسب**, quod mirum in modum extraneum est.

Si ante rimam quiescentem est littera quiescens,

licet banc præcedentem litteram variare, ut **فَهَلَك**,
فَهَلِك et **فَهَلِك**. Sin autem rima est mobilis, sufficit
quod ejus vocalis eadem sit, ut **تَمَّ** et **فَوَيْمًا**; non
licet igitur, ex. gr., apud Occidentales **حَصَّعِلًا** et **دَارًا**.
At littera quæ præcedit rimam mobilem potest habere
quamcumque vocalem longam vel quiescens esse; unde
rima existit ex. gr. inter omnia sequentia verba: **لَهُوًا**,
هَيَّوِيًا, **حَيَّوًا**, **كَيَّوًا**, **صَيَّفِيًا**, **هَيَّوِيًا**, **مُهَوِيًا**, **كَهَلًا**, **وَدِيًا**,
طَمَّ, **فَتَمَّ**, **حَمَّ**, **سَمَّ**, **تَمَّ**, **كُجَّ**. Item inter **وَمًا**, **صَلَمًا**,
دَمِيًا, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**,
دَمِيًا, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**, **دَمِيًا**,
quæ omnia sanum criterium moleste fert. Litteræ autem quæ non
leguntur, non mutant conditionem *rimæ*, nam sonus so-
lus in *rima* consideratur, unde rima exstat inter **صَدِيًا**
et **سَجَلًا**, **أَرَكَةً**, inter **مَوِيًا** et **حَمِيًا**, inter **مَطَّ**
et **مَهَك**.

Rima potest vel variare ita ut unaquæque strophæ
diversam in suis membris seu versibus *rimam* habeat,
vel eadem esse in omnibus poematis strophis, quod ulti-
mum rarum est. Non adhibetur autem *rima* nisi in
compositionis metricæ geuere, cujus omnia membra
æqualia sunt; tunc enim omnis strophæ constat quatuor
(raro sex) versibus seu membris, quæ habeant omnia
unam eandemque *rimam*, vel quorum singula bina habe-
ant suam, vel quorum denique tria priora sint siue vel
cum propria rima, quartum vero vel per paria aut per

trina habeat suam vel eandem habeat per totum poema, id est rima. sit eadem sive in quarto versu vel unius-ejusque paris aut trini aut omnium poematis strophis. Alternationem rimæ non cognoscunt Syri. Denique licet apud Syros eandem rimæ vocem in duobus vel amplius successivis versibus repeti, etsi eundem habeant sensum.

Syri non solum rimæ usum in compositione metrica ab Arabibus didicere, sed etiam in soluta oratione, sed fatendum est hoc ultimum admodum rarum esse et apud Barhebræum non nisi in operum ejus præfationibus illud invenitur.

Rimæ similis est *acrostichis*, quæ est compositio metrica cujus primæ versuum seu potius stropharum litteræ determinatum nomen proprium vel vocabulum vel phrasim formant. Hoc ornamenti poetici genus quod in Hebraica sacra poesi notissimum est et litteras alphabeti pro hasi habet, usitatissimum est apud Syros, præsertim apud S. Ephræmum, ejus compositiones metricæ, potissimum eæ quæ ad genus dictum **مذموم** pertinent, sæpe habent in initio stropharum litteras alphabeti sive singulares sive binas, sive ordine recto sive inverso. Habet etiam S. Ephræm aliquoties in suis *madhras* acrostichidem formatam ex quinque litteris sui nominis **ا.د.س.ي.ر** aut alius nominis vel phraseos. Rarissime acrostichis in membris unius strophæ concluditur; id tamen frequens est in compositionis Græcæ genere quod dicitur **مذموم** *canon*, quodque in Græcorum libris liturgicis passim cernitur; eum autem Syri has compositiones seu *canones* in suam linguam converterint et in suam liturgiam introduxerint, hujusmodi acrostichidem in versione imitati sunt.

Alia ornamenti litteralis genera habent Syri in sua poesi, in quibus acutissimum auctoris iageium et magna vis ad attractanda seu flectenda vocabula et litteras et ab iis extrahenda ingeniosos verborum lusum, sed in quibus fere semper sensus deficit vel infirmus evadit elegantiamque atque fluiditatem amittit. Hac re distinguit se maxime unus ex posterioribus sectæ Nestorianæ litteratis, Ebedjesus episcopus Sobæ seu Nisibis seculi XIV scriptor; qui hanc maxime arduam viam trivit in conscribendo suo famoso opere cui titulus **كذيمه** quodque refertum est exquisitissimis singularitatibus sed litteralibus non autem rhetoricis.

Hic auctor suum librum composuit ut æmularetur et vinceret celeberrimum poetam Arabem H^{ariri}, qui in suo divano dicto **الذيمه** hujusmodi genus ornamenti litteralis feliciter tractavit ac excutus est, Arabibusque ostenderet justa suam prætensionem linguam Syriacam non minus divitem, flexibilem et fluidam esse quam Arabicam: quoad primum quidem id est æmulationem H^{ariri}, negari nequit poetam Syrum victoriam tulisse, cum verborum rarissimæ ac difficillimæ singularitatis quibus Ebedjesus sua poemata replevit, apud H^{ariri} nec reperiuntur nec reperiri poterant; item forte dici posset de flexibilitate ac fluiditate linguæ Syriacæ; at quoad copiam, longe distat a veritate prætentio Ebedjesus.

ARTICULUS V

DE MODIS VERSUS SYRIACI.

Syri modum versus appellant eodem uomiae ac metrum **طعفسا**. Modi autem versus Syriaci multi sunt qui nouisi syllabarum numero inter se differunt ut supra dictum est.

Versus autem pedibus constat. Præcipui vero pedes sunt quioque: Pes ternarius, i. e. tribus syllabis constans, ut **فومر هكبر**; quaternarius, ut **فمنم كبر**; quinari, ut **أوهه كططا حداوا**; sexius, ut **معضير كبر فقا**; denique septenarius, ut **أبهه أقتير لكا كجوبر**. Hi sunt pedes quibus versus Syriaci cujuscumque generis poetici componi possunt, præsertim duo genera dicta **قاصدا** et **طيوزما**, sive simplicibus sive compositis. Nam, ut diximus supra, præcipua metricæ compositionis genera apud Syros, sunt hæc nominibus Syriacis expressa: **صااجدا**, **كلملا** e **فدلسا**, **فلا**, **هفجيسا**, **طيوزما** dicitur **فلهلا**.

Sciendum est autem omnes poeticas compositiones generis **طيوزما** quæ in libris liturgicis Nestorianorum, Jacobitarum et Maronitarum exstant esse auctoris S. Ephræmi, paucissimis exceptis; omnia quoque exempla quæ citaturi sumus, ejusdem esse doctoris; item plurimas eorundem librorum liturgicorum compositiones generum

كُنُتَا et **مُلَا**, eundem habuisse auctorem, ideo has compositiones inter se simillimas esse in trium dictarum ecclesiarum libris. Singula prædicta genera poetica diversos comprehendit modos, præsertim genera **مُلَا**, **صَيُؤُحَا**, **كُنُتَا**. Omnis modus notatus est titulo particulari seu eo quod in libris liturgicis Græcorum dicitur ΕΙΡΜΟΣ. sed tituli eorundem modorum sæpe differunt inter Nestorianos, Jacobitas et Maronitas.

His præmissis operæ pretium existimamus esse præcipuos modos singulorum generum poeticorum **كُنُتَا** et **مُلَا**, **صَفَّجِبَا**, **صَيُؤُحَا**, **قَدَاطَا** explicare. Omnes hi modi metrici duabus speciebus concluduntur, ad quarum alteram carmina uniformia pertinent, altera continet carmina difformia. Prior modus in tres classes dividitur.

Igitur prima classis carminum uniformium est septenaria, quæ scilicet componitur pedibus septem syllabarum, ut **لَا بِأَرْسَا حَلْدُورَ لَلسَّجِير**. Hoc metrum simile est jambico Græcorum et Latinorum et illi Arabum quod dicunt **رَجَز**, at in numero syllabarum, non autem in quantitate. Hoc metro maxima pars poematum S. Ephræmi composita est, ideoque ejus nomine distinguitur ut diximus; eodem metro scripsit etiam Cyrilloa et Isaac nuncupatus Magnus qui seculo V^o florere. Hoc metrum in genere poetico quod dicitur **قَدَاطَا**, habet pro hirmo seu titulo apud Jacobitas et Maronitas **صَفَّسَيَا** **وَيُطَنبُ إِكْنَمَصَر**, a Nestorianis vero nuncupatur **مَنْمَسَا** **إِكْنَمَطَا** aut **مَنْمَسَا** **وَأَزْطَا**; ejus versus

dividuntur in disticha, ut **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**,
حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ. Verum in libris liturgicis
 Jacobitarum et Maronitarum extat genus hymni cujus
 versus sunt septenarii divisi per strophas quarum singulae
 quatuor, sex vel alio pari versuum numero constant;
 haec autem strophae fere semper quatuor sunt. Hoc genus
 metricae compositionis dicitur **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**. In
 ceteris autem generibus hoc metrum potest habere
 strophas constantes quatuor, quinque, sex, octo vel
 decem versibus. In genere quidem **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**, species
 metri cujus titulus **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ** vel **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**
 habet strophas singulas quatuor versibus constantes;
 cui exemplum strophae hujus metri: **اَهْ حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**
اَهْ حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ. Huic simile
 est **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ** cui titulus **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**, et **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**
 ejus hirmus est **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**, et **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**
 cui titulus **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**, et aliud **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ** nuncu-
 patum **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**, et tertium dictum **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**
حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ, et alia. Strophae singulae *mudhras* hujus hirmus
 est **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**, quinque habent versus septenarios. Ex-
 emplum: **حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ**
حُكُّوْهُ جِهَ طَلَكْ دَلَا كَحْتَفُ

چوب و ایا مھکاتہ . Strophas sex versibus septenariis
constantes habet mad^hras^hi species cuius titulus tum
apud Nestorianos , tum apud Jacobitas est یو کچی زہملا .

Exemplum strophæ : چملا زخا و لا ضعیفہ مر . ایا مھکا چم
کلا فہمکتیم . فہملا ویرجا وینکلا . کلا املا و لا
* طعی مھکا . کریک زہیا ایا مھکا کھ . و کتہ چہ اہ لا سوفا

Huic simile est alia mad^hras^hi species nuncupata ab
utrisque سھچ وینم صنت کر کبچیر , et فلا habens titulum
apud Jacobitas حرس چنا مر اہوم , et apud Nestorianos
کچب و ہہ ڈوہ و دجند
مھکا) , et aliud ab iisdem nuncupatum (سھچ
وینم .

Strophas octo versibus septenariis constantes habet
species mad^hras^hi cui titulus apud Jacobitas طعی مھلا
چو کفہ جاپتہ et سھملا
کہا عہ الا کما زہیا . اھنہ لٹھملا کچہ و ہہ .
طعی مھلا الا کچہ مازہ یا . و کچہ یا لٹھو طہ وینم . طعی
کچہ لاپا ز کھہ م . مھنا وینم کچہ . و چو لا مھچ
* کچہ مازہ یا . اچکچہ مھچ کچہ لٹھملا

Strophas denique decem versibus septenariis cons-
tantes habet mad^hras^hi species cui titulus صنتہ ص
لمنہ چ apud utrosque . Exemplum strophæ :

حُجَّابِ رَمِي لَزُكْرِ . اَوْ هَتَمَّجَابِ رَمِي قُصْبِ رَمِي .
 هَجْدَبِ حُنْبِ وَلَا مَهْمَدُتِلَا . اَمْرُ اَكْهَا لِحْنَلْمَا . اَلِ
 اَهْمَمَّ اَمْرُ حَنْ هُجَا . اَلِ اَهْمَمَّ اَمْرُ حَنْ هُجَا . اَلِ
 لُحْطَا اَمْرُ دُجِنَلْمَا . اَمْرُ اَوْمَرُ مَلْبَه . اَوْمَرُ . اَمْرُ هُجَا
 * اَوْ حَنْ هُجَا . هَجْجَسَا لُكْرِ قُتَا لِاَجْمَمَا

Secunda carminis uniformis classis habet versus
 quorum singuli constant tribus pedibus quaternis sepa-
 ratis ab invicem, unde summa cujusque versus est
 duodecim syllabæ. Hæc metri species dicitur a Jacobitis

طَمَّسَا (*metrum domini Jacobi*), qui
 est Jacob Sarugensis episcopus poeta celeberrimus seculi
 VI qui hoc metro ingens volumen composuit sacrorum

poematum. Nestoriani hoc metrum appellant طَمَّسَا

طَمَّسَا vel طَمَّسَا بِدُجِنَمَا quia hoc metro alter Nesto-
 rianæ sectæ celeberrimus ejusdem seculi poeta Narsaj
 omnia sua carmina composuit. Hæc metri species nonnisi

in طَمَّسَا usitatur, ejusque strophæ constant distichis
 fere semper ab invicem sensu separatis. Ex *memris* autem
 hujus generis extraxerunt Jacobitæ speciem hymni quæ

dicitur طَمَّسَا , simile quoad versuum
 dispositionem et usum liturgicam illi quæ dicitur طَمَّسَا

; etiam in liturgiam Maronitarum hæc
 carminis species introducta est. Hoc metrum nullibi extra

طَمَّسَا et طَمَّسَا inde extractæ invenitur nisi in una

tantum madrasbi specie a Jacobitis unenupata طَمَّسَا

كبر , et a Nestorianis **حذبع دجربكتيه**, cujusque compositiones non pertinent ad S. Ephræmum. Exemplum strophæ: Jacobitas

منج ككتويا . مطا وذا . صميم سها : هويما
 لاونا . واسيوم . طافت انما : ساي ودا ذهصتا
 لاطا مكيبو . هوم اني : هامت اني . سلا ووه سلا .
 * لاطا سلا

Tertia denique classis carminum uniformium habet versus quinaris, i. e. quorum singuli quinque constant

syllabis; ejus titulus apud Jacobitas est **طومسلا وونب**.

كك (*metrum domini Balæi*), qui Balæus incertum est qua ætate vixerit, sed non post seculum V^m; parum autem ex ejus compositionibus metricis ad nos pervenit quæ omnia hoc metrum exhibent. Hoc metro etiam S. Ephræmus valde plura carmina composuit. Hoc metrum præter

فلا, **مويونا**, adhibetur in generibus poeticis **فلاصنا**,

كسلا et **صومسلا**. Ex mad^hras^his species quæ apud

Jacobitas titulum habet **الانكته هوه وا** et apud Nesto-

rianos **ركبجا رطب**; singulæ strophæ quatuor constant

versibus; en strophæ exemplum : **قاروا ولا كطكه . اووم** :

* **دجوزوملا . موملا دجه صيم . انانصير صيوه ا**

Alia mad^hras^hi species cui titulus apud Jacobitas

حذبع دجذوهص, et apud Nestorianos **سها امه وقصطا**

فدب, habet hoc metrum, sed ejus strophæ quinque

constant versibus; en strophæ exemplum: **جم وهما جلمه**.

٥٦٦م كُوصَمًا لِدَجْمِهِ • ذَلَا بِمَكَلِب لِدَجْمِهِ • طَرَبِيَّ
 * Etiam species
 ذَلَا كُنْسًا quæ
 nuncupatur ذَلَا كُنْسًا وَحَصْفًا , et aliæ hinc metro com-
 ponuntur . Omnium autem harum specierum strophæ
 sunt quaterariæ : Sed omniū notissimum est ذَلَا
 seu hymni species, similis illis quæ a S. Ephræmo et a
 Jacobo nuncupantur et de quibus supra; titulum habet
 ذَلَا كُنْسًا ; in libris
 Jacobitarum et Maronitarum frequens ; strophæ qua-
 terariæ .

Atque hæc sunt metri uniformis (id est cujus ver-
 sus omnes æquales sunt) genera præter quæ nunquam
 componitur قَاصِدًا •

Nuac de speciebus metrorum difformium, seu mix-
 torum. Ardua res esset eas omnes enumerare, tam multæ
 sunt in omnibus poeseos generibus. Ea præcipuæ :

Ex mad^hras^h mentionem meretur mad^hras^h cujus
 hirmus apud Jacobitas est ذَلَا كُنْسًا , apud Nestorianos
 autem ذَلَا كُنْسًا • Ejus strophæ constat decem mem-
 bris ab invicem separatis, quorum unumquodque quatuor
 constat syllabis; en exemplum ejus strophæ: ١) ذَلَا كُنْسًا
 ٢) ذَلَا كُنْسًا • ذَلَا كُنْسًا • ذَلَا كُنْسًا • ذَلَا كُنْسًا •
 ٣) ذَلَا كُنْسًا • ذَلَا كُنْسًا • ذَلَا كُنْسًا • ذَلَا كُنْسًا •
 * أَمْرٌ وَذَلَا كُنْسًا

صَهْرًا أَمَّامًا كَمَّ مَتَّامًا • دَهْرًا سَمَّامًا بِمَعْفَا حَمَّامًا •
 مَكَّمَا أَوْكَا لُجَّامًا • وَجَّامًا حَمَّامًا مَكَّمًا • أَمَّامًا سَمَّامًا •
 * وَجَّامًا مَعْفَا لَأَمَّامًا وَجَّامًا

Ex genere مُلَّا primo mentionem meretur qal celeberrimum cujus hirmus est apud Jacobitas مَهْمُمًا , apud Nestorianos حَبِيْبٌ يَكْفَدُ , et apud Maronitas قَهْبِيْهَا . Ejus stropha sex componitur partibus, quarum prima, secunda, quinta et sexta habent singulæ duo membra, primum septenarium, secundum sive quaternum sive quinarium, tertia autem pars et quarta constant singulæ duobus membris quaternis. Ex: (1) أَمَّامًا وَهَمَّامًا (7) • أَمَّامًا مَعْفَا (7)

صَهْرًا وَهَمَّامًا (5) • (2) لَمَّامًا مَكَّمًا (7) • سَمَّامًا حَمَّامًا (7)
 حَمَّامًا (5) • (3) حَمَّامًا حَمَّامًا (4) • أَمَّامًا لَمَّامًا (4) • أَمَّامًا
 وَهَمَّامًا (4) • لَمَّامًا حَمَّامًا (5) • حَمَّامًا حَمَّامًا وَهَمَّامًا (7)
 حَمَّامًا وَهَمَّامًا (4) • (6) وَهَمَّامًا وَهَمَّامًا حَمَّامًا (7)
 * مَهْمُمًا لَمَّامًا (5)

Alterum qal dicitur وَهَمَّامًا حَمَّامًا . Ejus stropha quatuor componitur partibus æqualibus, quarum uaqueque habet primum membrum quaternum, alterum quinarium. Ex: (1) أَمَّامًا حَمَّامًا (4) • وَهَمَّامًا أَمَّامًا (5)
 (2) وَهَمَّامًا حَمَّامًا (4) • حَمَّامًا حَمَّامًا (3) • حَمَّامًا حَمَّامًا (4)
 Huic * طَمَّامًا (5) • (4) حَمَّامًا حَمَّامًا (4) • مَهْمُمًا حَمَّامًا (5)
 qalo simile est mad^hras^h cujus hirmus est مَكْفَمًا

SCHOLIUM — Licet poetæ non raro addere syllabam

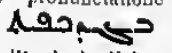
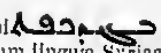

quiescens. Uno verbo ex duabus litteris quiescentibus successivis, primam licet euphoniae causa et metri regula movere, non autem secundam. Hallucinati sunt igitur qui inter Europæos existimarunt secundam litteram quiescentem in hoc casu moveri. Adverte tamen hanc mobilitatem quiescentis non esse necessariam ideoque non licere ubi vitiatur metrum, ex. gr. in versu S. Ephræmi $\text{فَمَّ وَطَّافِكِبْ كَلَّا تَبْلُ}$ ubi habentur nun فَمَّ et dalath $\text{فَمَّ وَطَّافِكِبْ}$ sequentis quiescentia, non licet non movere, secus deficit metrum.

6 — Licet poetæ formam nominis aut verbi mutare regulam prætereundo, ut سَيَّبَ pro سَيَّبَ a سَيَّبَ (*lætatus est*), لَا تَخْذُصُونَا pro لَا تَخْذُصُونَا , (*ne deserias me*), أَمَّنْ pro أَمَّنْ (*colloca nos*), لَا مَيِّمُونَا pro لَا مَيِّمُونَا (*capiet f. eum*).

TABULA

	PAGE
MONITUM	5
PROLEGOMENA	
DE LINGUÆ SYRIACÆ NOMINE, NATURA, DOTIBUS, HISTORIA, DIALECTIS, APHAETIS, LITHRATURA, CUM CETERIS LINGUIS COMMERCIO, ALIISQUE.	
Caput I - De linguæ Syriacæ definitione, nomine et præstantia	9
Caput II - De linguæ Syriacæ dialectis	35
Caput III - De scriptura apud Syros et de alphabetis	82
Caput IV - De signis numeralibus	122
Caput V - De inventione punctorum et apicam vocales et alia significantiam	123
Caput VI - De vocabulis exoticis quæ in linguam Syriacam introducta sunt, et de vo- cibus Syriacis quæ ad alias linguas transierant	134
Caput VII - Compendiaria linguæ Syriacæ ejusque litteraturæ historia	150
LIBER PRIMUS	
DE LECTIONE ET SCRIPTURA	
Caput I - De alphabeto Syriaco	
Articulus I De Grammatices definitione, de partibus orationis et de alphabeti scriptione	163
Articulus II De linguæ Syriacæ pronunciatione	167
Punctum I De pronunciatione et littera litterarum <i>ataf, waw et jod^h</i>	168
Punctum II De pronunciatione ceterarum litterarum, exceptis 	174
Punctum III De litteris duplcis soni neenon recapitu- latione articulationum linguæ Syriacæ	180
Caput II - De vocalibus ut sonis in genere	185
Caput III - De vocalibus apud Syros Orientales	192
Caput IV - De vocalibus apud Syros Occidentales	202

AGE	Caput V - De iis in quibus Occidentales cum Orientalibus conveniunt in pronun- ciatione vocalium	208
5		
	Caput VI - De diversitate pronun- ciationis inter Orient. et Occident. et de genuina et primitiva pronun- ciatione linguæ Syriacæ	210
9	Caput VII - De signis diacriticis	218
35	Caput VIII - De orthographia et de litteris silentibus	227
82	Caput IX - De vocibus quæ scriptura conjunguntur	233
22	Caput X - Recapitulatio de arte libros exarandi apud Syros Orientales et Syros Occidentales	235
23		

LIBER II

DE VOCABULORUM FORMATIONE

34	Caput I - De philologica historia litterarum Sy- riacarum	238
50	Caput II - De historia philologica vocalium Sy- riacarum	252
	Caput III - De legibus vocalium linguæ Syriacæ, de litteris gutturalibus et de gemi- natione litterarum	263
33	Caput IV - De syllabis et de litteris radicalibus	268
37	Caput V - De litteris formativis seu servilibus	270
38	Caput VI - De onomatopœa	274
4	Caput VII - De vocabulorum Syriacorum typis eo- rumque flexionibus, et de derivatione	275

LIBER III

DE NOMINE

2	Caput I - De formis nominis in genere et in specie	278
2	Caput II - De genere nominis	292

Caput III - De duali et plurali	299
Caput IV - De g ^d bama seu contractione nominum	319
1 - De contrahendis nominibus carentibus tau feminini	321
2 - De contractione nominum quæ droinunt in tau feminini	317
3 - De contractione nominum tau feminini caren- tium in statu constructo	330
Caput V - De aphæresi nominis vocativi	238
Caput VI - De formatione adjectivorum fœmini- norum	339
Caput VII - De nominibus compositis	344
Caput VIII - De adjectivo possessivo seu relationis	346
Caput IX - De nomine diminutivo	351
Caput X - De nominibus numeralibus	352

LIBER IV

DE PRONOMINIBUS

Caput I - De pronomine personali in genere	361
Caput II - De suffigendo pronomine personali nominibus atque particulis	371
Caput III - De pronomine demonstrativo, relativo et interrogativo et ceteris pronomi- nibus	386
1 - De pronomine demonstrativo	386
2 - De pronomine relativo	388
3 - De proominibus interrogativis et ceteris	389

LIBER V

DE VERBO

Caput I - De conjugatiene verbi in genere et de verbo sano	391
1 - De variis verhorum speciebus, necnon de formis verborum, et de typis seu formis	

	<i>verbi trilitteri nudi</i>	391
2	— De formis trilitterorum <i>auctorum</i> , necnon quadrilitterorum	403
3	— De modificationibus quas subeunt litteræ serviles in formis verborum auctis	408
4	— De regnls generalibus conjugationis præteriti	409
5	— De formatione aoristi ejnsdemque conjugatione	416
6	— De formatione imperativi ejnsdemque conjugatione	421
7	— De formatione infinitivi tum nominalis tum verbalis	423
8	— De derivatione participii activi ejusque flexione	426
9	— De participio passivo	434
Caput II	— De verbo hamzato	434
1	— De verbo pe-alaf	438
2	— De verbis tain bamza et lamadh bamza	442
Caput III	— De verbo pe-nun	446
Caput IV	— De verbo geminato	452
1	— De natura verborum hujus classis eorundemque formis	452
2	— De conjugatione verbi geminati	460
Caput V	— De verbo pe-infirmo	463
1	— De natura hujusmodi verbi ejusque formis	463
2	— De conjugatione verbi pe-infirmi	468
Caput VI	— De verbo concavo	470
1	— De definitione verbi concavi et de ejus formis	470
2	— De conjugatione verbi concavi	476
Caput VII	— De verbo deficiente, seu lamadh-infirma	481
1	— De definitione verbi deficientis et de ejus formis	481
2	— De derivatione verbi defectivi in lamadh ejnsdemque conjugatione	485
Caput VIII	— De verbis dupliciter imperfectis	494
1	— De verbis defectivis in lamadh et simul hamzatis in pe	494

2 — De verbo pe-nun et defectivo in lamadh ^h	496
3 — De verbo pe-infirmo et uoa hamzato et defectivo in lamadh ^h	497
4 — De verbis hamzatis in cain et infirmis in lamadh ^h necnon de verbis infirmis in cain et in lamadh ^h simul	499
Caput IX — De verbis anomalis et verbis inflexibilibus	501
1 — De conjugatione verbi <i>سوت</i>	501
2 — De conjugatione verbi <i>سوت</i>	502
3 — De conjugandis verbis <i>سوت</i> et <i>سوت</i>	503
4 — De conjugatione verborum <i>سوت</i> , <i>سوت</i> , <i>سوت</i>	504
5 — De conjugatione verbi <i>سوت</i>	505
6 — De conjugatione quinque verborum anomalium apud Orientales	505
7 — De verbo inflexibili <i>سوت</i>	507
Caput X — De derivatis nominalibus	508
1 — De infinitivo nominali	508
2 — De formis adjectivorum eorumque flexione	514
3 — De nominibus loci et temporis necnon de nomine instrumenti	519
Caput XI — De suffixis verborum	521
1 — Præliminaria de suffixis in genere	521
2 — De suffixis præteriti	523
3 — De suffixis adjungendis aoristo	534
4 — De suffixis quæ subnectuntur imperativo ac prohibitivo	536
5 — De suffigendis pronominibus personalibus infinitivo verbali	541

LIBER VI

DE PARTICULIS

Articulus 1 — De adverbio	543
2 — De præpositionibus	551

3 — De particolis conjunctivis	559
4 — De interjectionibus	562

LIBER VII

DE VARIIS QUESTIONIBUS AD CONSONANTES
AC VOCALES PERTINENTIBUS

Articulus 1 — De qush ^h aj et ruccak ^h	565
2 — De regulis lenitatis et asperitatis tertix radicalis io nominibus trilliteris nudis	581
3 — De sono aspero vel leni litteræ 2 quæ est signum fœminini	589
4 — De sono leni vel aspero et litteris radicalibus	594
5 — De litteris <i>وہد</i>	601
6 — De discrimine quod intercedit inter pronuncia- tionem Occidentalium et pronunciationem Orientalium	604

LIBER VIII

DE SYNTAXI

Caput I — De syntaxi nominis	622
Articulus 1 — De determinatione et indeterminatione nominum	622
2 — De regimine nominis in genere et de agente	624
3 — De nomine patiente	627
4 — De prædicato subjecti	630
5 — De statu constructo	633
6 — De emphasi adjicienda nominibus	636
7 — De vocativo, specificativo, de nomine circums- tantix temporis locique, et de adverbio	639
8 — De adjectivo	642
9 — De adjectivo completivo seu determinativo	645
10 — De comparativo et superlativo	647
Caput II — De pronominibus	649
Articulus 1 — De pronomine personali	649
2 — De modo exprimendi genus neutrum	653
3 — De pronomine relativo	655

4	— De pronomine demonstrativo	659
5	— De ceteris proomoiobus	660
6	— De numeralibus	664
Caput III	— De verbo	665
Articulus 1	— De transitivo et intransitivo et de conversione intransitivi in transitivum et viceversa, necnon de significatione formarum verbi	665
2	— De verbo passivo	669
3	— De verbi modo indicativo	672
4	— De subjunctivo et causativo	677
5	— De propositione conditionali	682
6	— De negativo et affirmativo per exclusionem	685
7	— De interrogativo	687
8	— De imperativo et prohibitivo	691
9	— De admirativo et optativo	692
Caput IV	— De particulis	694
Articulus 1	— De præpositionibus	694
2	— De waw, و, ٥	697
3	— De diversis significationibus particulæ ?	701

APPENDIX

DE ARTE POETICA APUD SYROS

Articulus 1	— De poesi linguæ Syriacæ	705
2	— Enumeratio celebriorum poetarum Syrorum	707
3	— De partibus carminis Syriaci	712
4	— De homœoteleuto	712
5	— De modis versus Syriaci	718
6	— De licentiis poeticis	727

